

Lacuanianiai-70

LACUANIAI - 70

LVS

Studentu korporācija Lacuania
Rīga, 1999

UDK 371.8(474.3)(091)

La 128

Lacuania-70

Redaktors: Jānis Kapustāns

Redakcijas komisija: Francis Rancāns
Juris Urtāns
Ivo Brīvulis

Literārā redaktore, korektore: Indra Gorenko

Datormaketētāja: Sandra Lipska

Izdošanai sagatavots un iespiests SIA "N.I.M.S."

Saturs

Lacuania Latvijai	5
Lacuānias karoga dziesma	6
Lacuānias vēsture	9
<i>J. Kapustāns</i> Lacuānias izveidošanās un uzplaukums (1925.–1940.)	11
<i>A. Kravalis</i> Ko jaunam cilvēkam dod korporācija?	23
<i>J. Kapustāns</i> Lacuānias darbība Rietumos	25
<i>V. Bernāns</i> Lacuānias Kanādas kopa	30
<i>I. Brīvulis</i> Lacuānias Čikāgas kopa	33
<i>J. Kapustāns</i> Lacuānias Ņujorkas kopa	35
<i>J. Kapustāns</i> Lacuānias Austrālijas kopa	37
<i>J. Kapustāns</i> Lacuānias Zviedrijas kopa	40
<i>J. Vilcāns</i> Mani pirmie iespaidi korporāciju dzīvē	41
<i>E. B. Deksnis</i> Atskats uz latviešu korporāciju darbību Rietumos	42
<i>S. Sprukulis</i> Atmiņas par korporāciju Lacuania	44
<i>J. Kapustāns</i> Lacuānias atjaunošana Latvijā un darbība 90. gados	47
<i>F. Rancāns</i> Māras pieminēklis – Latgales simbols	56
<i>J. Kapustāns</i> Karoga pasniegšana Rēzeknē	60
<i>R. Baltakmens</i> un <i>F. Rancāns</i> Jāzepa Rancāna – tautas īstenā dēla – atgriešanās	62
<i>A. Gorbunovs</i> Un visos laikos – gan labos, gan grūtos – Jāzepts Rancāns ir bijis kopā ar savu tautu	64
<i>J. Urtāns</i> Lacuānia – nesenā pagātne, tagadne un nākotnes vīzija	66
<i>K. Kravalis</i> Par dažām Lacuānias un vispār buršu tradīcijām un paražām	68
<i>A. Brants</i> Lacuānias 70 gadu jubilejas svinības	70
Lakuāņu raksti	73
<i>J. Baško</i> Izvilcumi no dienasgrāmatas	75
<i>K. Ručs</i> Frontē un nometnēs – kopā ar latviešu leģionāriem	77
<i>V. Urtāns</i> Kā 1946. gadā tika atvesti izsūtītie bērni no Sibīrijas. “Nobendētajam draugam”	82
<i>A. Taimiņš</i> Manas dzīves “via dolorosa”	85
<i>H. Bušs</i> “Man atņēma visu...”; “Jautājums”; “Dzimtā sēta”; “Es gaidu vēstules...”; “Es pārnākšu...”; “Māsai”	92
<i>F. Murāns</i> “Muna zeme”, “Latvijas karogs”; “Latvija”; “Tēvu zeme”	95
Biogrāfijas	97
Dibinātāji	99
Goda filistri	103
Vispārējā konventa locekļi	118
Personu rādītājs	213
Lacuānias prezidiji un oldermaņi	215
Lakuāņu vispārējs saraksts	218
Pēcvārds	230

Lacuania Latvijai

Dzimusi pirms gandrīz trīsceturtdaļgadsimta, korporācija Lacuania pulcēja galvenokārt Latgales novada akadēmiski izglītos jauniešus un vīrus, kuru lielo veikumu un dārgo piemiņu godinām šajā Lacuanias jubilejas krājumā.

Korporācijas devīze “Vires unitae agunt” (Vienībā spēks!) pēc satura ir bezgala bagāta, it sevišķi apstākļos, kad latvju tauta bijusi izklīdināta un šķelta, tās identitāte apdraudēta un vienojošu ideju trūkums bīstami ietekmējis.

Lacuanias svētais princips “Vienoti Latvijai!” jāsaprot kā Māras zemes nesaraujamu kopību ar pārējiem latvju valsts novadiem, lai visas trīs zvaigznes mirdzētu vienā spožumā.

Pusgadsimtu Lacuanias darbība okupētajā Latvijā bija aizliegta, un daudzi dzimtenē palikušie lakuāņi tika represēti un vajāti. Tā lakuāņu daļa, kas bēgļu gaitās bija izklīdusi brīvās pasaules kontinentos, ātri vien sasaucās un atjaunoja korporācijas darbību trimdā,

saglabājot draudzību, sadarbību un uzticību saviem ideāliem un dzimtenei Latvijai. Pusgadsimtu lakuāņu saime bija šķirta, līdz, sirmo filistru aizsākta, 1990. gadā sākās Lacuanias atjaunošana Latvijā.

Lacuanias krāsas zils–melns–zelts nozīmē: zem dzimtenes zilajām debesīm, strādājot melnu, t. i., grūtu darbu, gūsim zelta augļus. Lacuanias viens no galvenajiem uzdevumiem ir jauno buršu patriotiskā audzināšana latvisko tradīciju un korporācijas garā. Ir zelta vērti visi centieni aicināt tautu un tās vēlētos priekšstāvjus ķerties pie nesavtīga darba, rādot citiem priekšzīmi. Ja neaizmirsīsim par garīgajām vērtībām, izglītosimies, iestāsimies par savu valodu, ja atgūsim uzņēmīgumu un pašapziņu, tad Dievs svētīs Latviju!

Tas, ka Lacuania turpina savu gaitu, priecē tos daudzcietušos slavenos Latvijas dēlus, kuri savas korporācijas labo vārdu ir godam nesuši pasaulē, lai nākotne būtu labāka par tagadni un pagātnes cienīga.

“Vivat, crescat, floreat Lacuania in aeternum!”

Lacuānias karoga dziesma

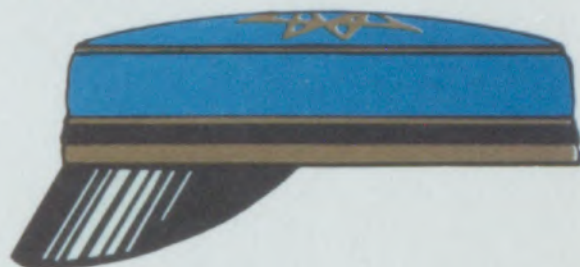
Pie tēvu zemes dārgās ķeris klāt,
To turi ciet ar visu savu sirdi!
Tev šeitān stipras saknes droši tur,
Kā niedra būsī svešā malā tur,
Ko mazais vējiņš iespēj samaitāt.
Pie tēvu zemes dārgās turies klāt!

LACUANIAS VAPENIS

LACUANIAS VAIRODŽIŅŠ

LACUANIAS DEĶELIS

LACUANIAS CIRĶELIS

DEĶĒLA VIRSPUSE AR ZELTU
IZŠŪTA DEVIŅSTARU ZVAIGZNE

LACUANIAS
VĒSTURE

Lacuānias prezidijs 1928. gada pavasara semestrī – viceseniors Vitolds Krustāns, seniors Francis Ribulis, sekretārs Vitolds Miļkevičs.

Lacuanias izveidošanās un uzplaukums (1925.–1940.)

Līdz Latvijas valstiskajai neatkarībai Latgale, kas no pārējiem novadiem bija nošķirta un administratīvi iekļauta cariskās Krievijas Vitebskas guberņā, varēja dot ļoti maz akadēmiski izglītotu cilvēku. Ilgu laiku pastāvējušais t. s. drukas aizliegums (1865.–1904.) spēcīgi aizkavēja novada attīstību. Turklāt nedaudznie Latgales studenti, kam izdevās iegūt augstāko izglītību, to sasniedza ārpus Baltijas guberņām, nevis Rīgā vai Tērbatā.

Pēc neatkarības izcīnīšanas un Latvijas Universitātes nodibināšanas latgaliešiem pavērās iespējas iegūt augstāko izglītību tepat Latvijā. Neraugoties uz līdzekļu trūkumu un daudzām grūtībām, uz Rīgu plūda Latgales jaunatne. Latvijas Universitātē sāka veidoties latgaliešu studentu organizācijas, un kā pirmā 1921. gadā tika nodibināta Latgales studentu biedrība.

Toreiz biedrībā bija iestājušies gandrīz visi latgaliešu studenti, jo tā bija vienīgā Latgales studentu organizācija. Katram Latgales studentam nerakstīts likums bija strādāt arī sabiedriskā darbā, t. i., iestāties kādā politiskā partijā. No tā bija atkarīgs trūcīgā Latgales studenta eksistences jautājums, darba atrašana vai pabalsta sagādāšana. Politisko uzskatu dažādība tika pārnesta arī Latgales studentu biedrības dzīvē, un kopsapulces izvērtās par frakciju asu domstarpību cīņas arēnu. Tuvojoties Latvijas Universitātes studentu padomes vēlēšanām, kuras sava niecīgā skaita dēļ Latgales studenti nevarēja iespaidot, biedrībā tomēr valdīja krasas domstarpības par sarakstu atbalstīšanu.

1925. gada rudenī studentu padomes vēlēšanās Latgales studentu biedrības pārstāvji bija izvirzīti par kandidātiem vairākos sarakstos. Biedrības pilnsapulcē sevišķi asas domstarpības izraisīja studenta Antona Rancāna (Lettonia) kandidatūra korporāciju sarakstā, ko biedru vairākums atzina par neatbalstāmu.

Pēc trokšņainas sapulces opozīcija A. Rancāna vadībā sapulcējās Marijas ielā 8, lai pārrunātu radušos situāciju. Apstākļi rādīja, ka tāda politisko un citu uzskatu dažādība, kāda bija Latgales studentu biedrībā, pārāk traucē organizācijas sekmīgai darbībai. Visi

atzina, ka nepieciešama stingrāk reglamentēta organizācija, kurā valdītu disciplīna un draudzīga sadzīve, kurā būtu vienotība, bet ne šķelšanās. Kā paraugs tam bija korporācijas ar savu stingro iekšējo uzbūvi.

Biedrībai bija izteikti kreisa politiskā nosliece, tāpēc opozīcija – septiņi nacionāli noskaņoti studenti – nolēma izveidot jaunu organizāciju. Sākums bija ļoti grūts – bez līdzekļiem, bez sabiedrības atbalsta, ar spēcīgu pārējo Latgales studentu opozīciju, pat nicināšanu. Tāpat daudziem citu novadu latviešiem pirmajos Latvijas neatkarības gados Latgale bija sveša un nepazīstama, latgaliešu idejas un centieni – nezināmi.

Tomēr šie septiņi studenti – Antons Rancāns (stud. med.), Francis Ribulis (stud. oec.), Pēteris Višņevskis (stud. iur.), Vladislavs Silanžs (stud. ing.), Vitolds Krustāns (stud. arh.), Donats Liepnieks (stud. iur.) un Jānis Pauliņš (stud. ing.) – **1925. gada 7. decembrī** Rīgā, Marijas ielā 8 (Antona Rancāna dzīvoklī), izveidoja Latvijas Universitātes **studentu biedrību Unitas Letgalica**, par paraugu ņemot latviešu studentu korporāciju stingro iekšējo uzbūvi, disciplīnu un tradīcijas.

Izvilks no protokola Nr. 1.: “7. decembrī 1925. gadā, Rīgā. Mēs, apakšā parakstījušies Latvijas Universitātes studenti... noturējām apspriedi, kuru vadīja A. Rancāns un protokolēja F. Ribulis, un, atraduši latgaliešu studentu apvienošanas nepieciešamību kultūras un zinātniskā darbā, ko līdzšinējā Latgales studentu biedrība nav spējusi veikt, jo ir kļuvusi par dažādu politisku partiju piekritēju mehānisku savienojumu un pielaidusi uz politiska pamata stipru rīvēšanos un nesaskaņas biedru starpā, padarot tādā kārtā biedrības tiešo mērķu sasniegšanu par neiespējamu – nolēmām dibināt Latvijas Universitātes studentu biedrību zem nosaukuma “Unitas Letgalica”, kura uz stipru vienības un draudzības saišu pamata, saskaņoti darbojoties zinātnes un kultūras laukā, vienotu valstiski orientētus latgaliešu studentus un norūdītu tos par savas tēvu zemes dūšīgiem aizstāvjiem.”¹

Pirmajā biedrības vadībā tika ievēlēti: seniors A. Rancāns, viceseniors P. Višņevskis, sekretārs un oldermanis F. Ribulis. Pirmos statūtus parakstīja septiņi dibinātāji, un reģistrēšanas formalitātes uzticēja kārtot V. Silanžam. Rīgas apgabaltiesa Unitas Letgalica statūtus reģistrēja 1925. gada 19. decembrī. Pirmo jaunās biedrības darba punktu vidū bija telpu jau-tājums, goda, internā un iekšējā komāna izstrādāšana un jaunu biedru uzņemšana. Biedrības pirmo iekšējo komānu izstrādāja F. Ribulis, par paraugu ņemot korporācijas Talavija iekšējās sadzīves kārtību. Pirmā atklātā Unitas Letgalica reprezentēšanās sabiedrībā notika Latgales sabiedriskā darbinieka Franča Trasuna bērēs, kur Unitas Letgalica pārstāvji piedalījās goda sardzē un nolika vainagu Rēzeknes kapos.

Korporāciju dzīve dibinātājiem un viņu sekotājiem nebija sveša. Vairāki Latgales studenti jau bija iestājušies korporācijās: A. Rancāns (Lettonia), F. Ribulis (Talavija), D. Liepnieks (Ventonia) un citi klāt nākušie Unitas Letgalica biedri. Latgaliešu studentu lielākajai daļai korporāciju dzīve tomēr bija sveša un nepazīstama. Iestāšanās korporācijās bija grūta un saistīta ar līdzekļiem un ieteikumiem (galvojumiem), kā trūka Latgales studentiem.

Pirmie divi gadi pagāja biedrības izveidošanas darbā un sarunās ar Unitas Letgalica korporāciju locekļiem par viņu izstāšanos no līdzšinējiem konventiem (protams, ar pēdējo piekrišanu) un pāriešanu jaundibināmajā korporācijā. Tiem, kas jau bija zvērējuši vienām krāsām, tas bija grūts brīdis. Daudzi vecāko korporāciju komiltoni bija neapmierināti, ka kaut kādas latgaliešu korporācijas dēļ var aiziet no viņu vecajām, plaši pazīstamajām korporācijām! Šis solis varēja beigties ar izslēgšanu uz 99 gadiem. Tomēr beigās šķēršļi tika novērsti, un, piemēram, korporācija Talavija atļāva saviem komiltoniem F. Ribulim un S. Grebežam izstāties, lai iestātos jaunajā organizācijā.

1927. gada. 7. decembrī biedrības Unitas Letgalica (biedru skaits bija pieaudzis līdz aptuveni 20) pilnsapulce (Pērses ielā 8, dz. 1.) nolēma pārveidoties par **korporāciju Unitas Letgalica**, pieņemot korporācijas krāsas zils–melns–zelts, devīzi “Vires unitae agunt” (Vienībā spēks!) un principus “Darbs, saderība, dzimtene”. Krāsu tulkojums: tikai zem zilajām dzimtenes debesīm, strādājot smagu, melnu darbu, gūsi zelta augļus. Krāsu cepurei augšpusē savītas trīs trīsstūrainas zvaigznes, kas simbolizē trīs Latvijas apgabalus (Kurze-

Lacuānias karoga iesvētīšana 1932. gada 17. novembrī. 2. rindā vidū – goda fili! V. E. bīskaps Jāzeps Rancāns. 3. rindā vidū – viceseniors Vilhelms Naglis, seniors Vītolds Miļkevičs, sekretārs Jāzeps Bricis. Ar karogu – oldermanis Aleksandrs Pontaks.

Lacuanias maija komeršs 1934. gada maijā C!Q!. Pēdējā rindā pie sienas – Lacuanias prezidijs un goda fil! Vladislavs Rubulis.

me, Vidzeme, Latgale) un deviņviru spēku no veido tiem deviņiem stūriem. Tā laika prezidijs (1927. gada rudens semestrī) bija šāds: seniors F. Ribulis, vice-seniors V. Krustāns, sekretārs V. Kazuliņš un oldermanis B. Strods. Statūtu reģistrāciju Rīgas apgabaltiesā kārtoja F. Ribulis. Savukārt pirmā korporācijas vadība (1928. gada pavasara semestrī) bija šāda: seniors F. Ribulis, viceseniors V. Krustāns, sekretārs V. Miļkevičs, oldermanis S. Grebežs. 1928. gada. 25. janvārī Unitas Letgalica garantēja apvienoto korporāciju komānu (A!K!K!) pie korporācijas Talavija. Tā Talavija kļuva par Unitas Letgalica “muteri” un cita korporācija – Patria – par “māsu”. Ar šīm divām korporācijām Unitas Letgalica saistīja vistuvākā draudzība, kas vēl vairāk tika stiprināta turpmākajos gados. 7. decembris fiksēts Prezidiju konventa sarakstos kā Lacuanias formālā dibināšanas diena, savukārt 25. janvāris katru gadu tika atzīmēts ar dāmu vakaru.²

1928. gadā Unitas Letgalica pārgāja uz jaunām telpām – Melngalvju ielā 5 (Iekšrīgā). Konventa dzīve šeit kļuva aktīvāka. Tika ieviestas regulāras zēnu dežūras, sistemātiski notika konventi, literārie vakari, komāna lasīšana, dziedāšana, paukošanas un audzināšanas stundas, internas tiesas sēdes un sadzīves vakari

kopā ar citu korporāciju pārstāvjiem. Pirmie eksternie komerši tika sarīkoti Siguldā, A. Čāliša vasarnīcā, un Rīgā, “Kaukāzā” (Merķeļa ielā). Iekšējās sadzīves regulēšanai tika pārstrādāts un papildināts internais komāns un citi komāni. Korporācijas iekšējai sadzīvei pēc Talavijas parauga tika pieņemts “Rīgas ūzuss”. Notika biežas viesošanās korporācijās Talavija un Patria, kā arī citās. Paukotāji labprāt mērojās spēkiem ar citu

Viens no lielākajiem Lacuanias fūkšu *coetium*. 1934. gada rudens semestrī. Vidū – oldermanis Roberts Bētiņš.

korporāciju buršiem, gūstot atzinību (piem., D. Zeps un O. Pujats). 1930. gadā Unitas Letgalica pārgāja uz telpām Puškina ielā 20a (bijušais korporācijas Latvia C!Q!).

Pārvēršoties par korporāciju, Unitas Letgalica nācās pārvarēt vairākas grūtības: pirmkārt, materiālās, jo trūcīgo apstākļu dēļ nevarēja iekārtot konventa dzīvokli. Unitas Letgalica lūdza Iekšlietu ministriju atļaut rīkot publisku loteriju. Tā daudz palīdzēja. Otrkārt, bija jāpūlas iznīcināt Latgales sabiedrības aizspriedumus pret korporācijām, jo nepamatotas aizdomas un baumas, kādas reizēm tika dzirdētas Rīgā, bija sasniegušas arī Latgali. Lai to labotu, Unitas Letgalica rīkoja ikgadējus koncertus ar balli (janvāra sākumā) Rēzeknes Tautas namā, aicinot tajos uzstāties Rīgas operas solistus un baletdejojājus. Vēl vairāk – Unitas Letgalica savus maija komeršus rīkoja uz laukiem Daugavpils un Rēzeknes apkārtnē, aicinot tajos piedalīties vidusskolu un sabiedrisko organizāciju vadītājus. Latgaliešu studentu aprindās radās liela interese par Unitas Letgalica, un tās biedru skaits strauji auga.

Lacuānijas saimei pievienojās ievērojamākie Latgales sabiedriskie un valsts darbinieki. Par goda filistriem uzņēma Saeimas priekšsēdētāja biedru bīskapu

Jāzepu Rancānu, tautas labklājības ministru Vladislavu Rubuli, Saeimas deputātu Antonu Dzeni, ģenerāli Kazimiru Olekšu, monsinjoru Jāzepu Čamanu, vēsturnieku Boļeslavu Brežgo, Ludzas ģimnāzijas direktoru Jāni Turkopuli. Viņi bija labi ceļa rādītāji jaunatnei, kā arī aktīvi darbojās Lacuānijas konventā un Filistru biedrībā. Bīskaps Jāzeps Rancāns bija ilgga-dējs Filistru biedrības valdes priekšsēdis.

Ar 1929. gada pavasara semestri Unitas Letgalica uzsāka oficiālas vizītes visās Prezidiju konventā (P!K!) ietilpstošajās korporācijās secībā no vecākās uz jaunāko. Interesanti, ka vācu korporācijas uzņēma laipnāk nekā pašu tautieši – latviešu korporācijas. Starp Rīgas vācu un vecākām latviešu korporācijām Prezidiju konventā toreiz pastāvēja nesaskaņas. Vācieši, liekas, meklēja atbalstu pie jaunākām “būdām”, tāpēc arī Unitas Letgalica, viesojoties pie viņiem, tika uzņemta pieklājīgi un draudzīgi. Tā, piemēram, pastāvēja iespēja, ka vācu korporācija Rubonia varētu celt protestu pret krāsu līdzību. Ruboņiem deķeļa virspuse arī bija gaiši zila, tāpēc no tālienes krāsas varēja viegli sajaukt. Tomēr pēc draudzīgām pārrunām un pēc deķeļu salīdzināšanas ruboņi likās pārliecināti par krāsu atšķirībām

Lacuānijas komeršs 1934. gada 8. decembrī C!Q! Elizabetes ielā 31a. Otrajā rindā vidū – goda fili! Vladislavs Rubulis un ģenerālis Jāzeps Baško.

Lacuanias 10 gadu atceres komeršs 1935. gada 8. decembrī Rīgā, Latviešu sporta biedrības telpās. Otrajā rindā vidū – viceseniors Staņislavs Grebežs, seniors Jānis Niedra, sekretārs Heronims Uljans.

un iebildumus necēla. Tikmēr latviešu studentu korporācija Lettgallia vairākkārt atteicās pieņemt korporāciju Unitas Letgalica oficiālā vizītē, jo iebilda pret nosaukuma līdzību. Daži vecie filistri šajā faktā saskata pārējo novadu latviešu pazemojošo izturēšanos pret latgaliešiem, neļaujot viņiem saglabāt savu korporācijas nosaukumu.³ Lai izietu no šī strupceļa, 1931. gada 20. martā⁴ Unitas Letgalica Speciālais konvents nolēma **korporācijas nosaukumu mainīt uz Lacuania**, kas latīņu valodā nozīmē ezerzeme (tā tiek dēvēta Latgale). Pēc viesošanās korporācijā Lettgallia, ar ko vizītes P!K! ietilpstošajās korporācijās bija noslēgtas, Talavija iesniedza priekšlikumu uzņemt Lacuanu Prezidiju konventā. 1931. gada 12. maijā Lacuania **tika uzņemta Prezidiju konventā** (reizē ar Salgaliu), atsedzot krāsas. Tiesa, pret krāsām uzņemšanas brīdī iebilda Fraternitas Lettica un Fraternitas Livonica konventi.

Latgales studentu materiālais stāvoklis bija grūts, jo lielākā daļa strādāja ar zemu atalgojumu dažādās iestādēs un reizē studēja. Studenti bija spiesti pieņemt vāji atalgotas ierēdņu vietas, tā kavējot studijas vai pat tās pilnīgi pārtraucot. Iespējams, ka tieši līdzekļu trūkuma dēļ nenotika vairāki komerši. 1929. gada

31. decembrī lakuānis Broņislavs Spūlis kopā ar citu Latgales studentu organizāciju pārstāvjiem izveidoja Latgales studentu fondu. Visas latgaliešu studentu organizācijas atbalstīja šo pasākumu, tomēr faktiskais darba darītājs bija B. Spūlis. Viņš rūpējās par fondu visus desmit gadus un tādējādi sagādāja pabalstu daudziem Latgales trūcīgajiem studentiem.

1932. gada 17. novembrī Lacuanias dāmu komiteja konventam uzdāvināja karogu, ko tajā pašā dienā, piedaloties Talavijas un Patrias pārstāvjiem, viesiem un visai lakuāņu saimei, iesvētīja V.E. bīskaps Jāzeps Rancāns.

1933. gada 7. decembrī tika nodibināta Lacuanias Filistru biedrība. Tā pabalstīja aktīvo konventu materiāli, maksājot C!Q! telpu īri.

1935. gadā izsludināja konkursu uz Lacuanias vāpņa projektu. No vairākiem iesniegtiem projektiem konventa izveidotā vāpņa komisija (vadītājs fil! Dr. Antons Rancāns) pieņēma mākslinieka K. Krauzes metu. Vāpni no ozolkoka izgriezā koka tēlnieks L. Reguts. Vāpni bija ietverti Lacuanias principi: darbs, simbolizēts ar senlatviešu upītes rakstu (labajā augšējā stūrī), sadarbība – ar trim ozollapām saules lokā

Lacuanias un Auroras konventi tautas labklājības ministra Vladislava Rubuļa 30 gadu darbības atceres dienā 1937. gada 19. aprīlī Lacuanias C!Q!. Otrajā rindā vidū – goda fili!fil! Kazimirs Olekšs, Jāzepts Rancāns, Vladislavs Rubulis, Jāzepts Čamans. Trešajā rindā vidū – viceseniors Jānis Zirnīs, seniors Heronims Uljans, sekretārs Frīdrihs Naglis.

(vidū) un dzimtene – ar dzimtenes ainavu: ezeru, stilizētām eglēm un uzkalniņiem (apakšējā daļā). Vapeņa vidusdaļu – senlatviešu vairogu ar septiņiem stūriem (septiņiem Lacuanias dibinātājiem par godu) – aptvēra masīvs ozollapu vainags, kura virspusē trīs latviskas zvaigznes simbolizēja Latvijas apgabalu vienotību, savukārt apakšpusē atradās devīzes teksts.

Vapeņa iesvētīšanas svinīgais akts notika konventa dzīvoklī (Elizabetes ielā 31a, dz. 2.) 1935. gada 7. decembrī. Aktā kopā ar Lacuanias saimi piedalījās Latvijas Universitātes rektors J. Auškāps, tautas labklājības ministrs V. Rubulis, izglītības viceministrs J. Čamans, V.E. bīskaps J. Rancāns, Bruņoto vilcienu pulka komandieris pulkv. J. Lavenieks, visi P!K! korporāciju seniori un S!P!K! korporāciju seniores, Latvijas Universitātes studentu padomes priekšsēdis R. Vilks, Filistru biedrību savienības priekšsēdis E. Zariņš, Talavijas un Patrias filistru biedrību vadītāji Vickopfs un Sudrabs un citi viesi. Vapeni atklāja rektors J. Auškāps, sakot šādus vārdus: “Jūsu principi – darbs, saderība, dzimtene – un devīze – vires uni-

tae agunt – ir tikpat skaisti, cik skaista ir zeme, no kuras nāk jūsu saime. Trīs vapenī grieztās zvaigznes, kas simbolizē Latvijas apgabalu ciešu vienotību, liecina, ka korporācija Lacuania ir spraudusi par mērķi ciešu Latvijas vienotību. Tamdēļ lai skan mūsu tautas vienotības lūgšana “Dievs, svētī Latviju!”.”⁵ V.E. bīskaps J. Rancāns iesvētīja vapeni un teica: “Non scholae, sed vitae discimus” (ne skolai, bet dzīvei mācāmies). Jau vecos laikos prātnieki prasīja, lai cilvēki sagatavotos dzīvei. Korporācijas Lacuania principi “darbs, saderība, dzimtene” pilnīgi to izteic un saskan ar augstākiem principiem “ticību, cerību, mīlestību”. “Bona voluntas” ir tas prāts, kas sagatavo labai dzīvei. “Vita est virtus” – dzīve ir tikums. Mums jācenšas, lai dzīve būtu tikums, jo tikai tādai dzīvei ir nozīme un vērtība. Stāviet par savu devīzi un principiem, kurus esiet sprauduši. Lai visu likumu Devējs svētī jūs un šo vapeni.”⁶

Lacuania, protams, nebija vienīgā Latgales studentu organizācija. Pirmā, kā jau minēts sākumā, bija dibināta Latgales studentu biedrība (1921.), kas

vēlāk mainīja nosaukumu uz Montania (1932.) un kļuva tikai par studentu organizāciju (goda filistri: J. Trasuns, J. Pabērzs, F. Kemps). 1929. gadā tika izveidota biedrība Dzimtene, kurā iestājās studenti un studentes (goda filistri – N. Rancāns, P. Strods), 1929. gadā – biedrība Latgale (tikai studentu organizācija, goda filistru nebija), 1933. gadā – katoļu studentu biedrība Fraternitas Catholica (šeit arī daudz katoļu studentu no Kurzemes) un 1937. gadā – katoļu studenšu biedrība Terra Marianna. 1932. gada 8. maijā izveidoja studenšu biedrību Aurora, kas pēc gada – 1933. gada 8. maijā – pārdēvēja sevi par korporāciju Aurora. Auroras krāsas: zeltzils–purpurs, devīze: “Vienoti tēviju ziedonī celt” un “Censonēm ilgoties nebeigt, ar darbu zinību kalngalos steigt”.

Lacuania, kā redzams, bija otra vecākā Latgales studentu organizācija. Montania un Latgale bija vairāk kreisi orientētas (Montania – viskreisākā), Fraternitas Catholica un Terra Marianna uzsvāra lika uz reliģiju, Dzimtene no kreisā flanga atradās vairāk uz centra pusi, bet abas korporācijas – Lacuania un Aurora – ieņēma labējo nišu un bija nacionāli noskaņotas.

Pakāpeniski Lacuania izauga par skaitliski lielāko Latgales studentu organizāciju, apvienojot prāvu skaitu latgaliešu studentu. Līdz 1940. gada jūnijam Lacuanias svinīgo solījumu bija devuši 188 akadēmiskās saimes locekļi. Tā deva valstij un Latgales novadam skolotājus, ārstus, agronomus, juristus, ekonomistus u. c. Neņoniecinošot nevienu no pārējām profesijām, liekas, ka īpaši liels ir lakuāņu skolotāju un ārstu devums dzimtajam novadam, jo viņi palīdzēja likt pamatu straujai Latgales attīstībai Latvijas neatkarības laikā.

Tabulā⁷ uzrādīts latgaliešu skaits, kas ieguvuši augstāko izglītību līdz 1940. gada pavasarim.

Lacuania	36
Latgale	23
Montania	21
Dzimtene	13
Aurora	10
Fraternitas Catholica	7
Fraternitas Metropolitana	1
Nepieder pie organizācijām	14
Nevar salasīt	1

Lacuanias dāmu vakars 1940. gada 25. janvārī Rīgā, Meistaru ielā 16. Otrajā rindā vidū – seniors Staņislavs Jaundzems, Antons Rancāns, goda fili Kazimirs Olekšs.

Pēdējais Lacuanias komeršs brīvajā Latvijā 1940. gada maijā. Otrajā rindā vidū – viceseniors Antons Kravalis, seniors Staņislavs Jaundzems, sekretārs Francis Grišāns.

Pēc tabulas redzams, ka lakuāņu filistri pārliecināti ieņēma pirmo vietu Latgales studentu vidū, kas ieguvuši augstāko izglītību. Turklāt 30. gadu otrajā pusē Lacuaniai bija liels jaunu biedru pieplūdums (arī pārnācēji no citām Latgales studentu organizācijām), tā ka laika gaitā šis lakuāņu īpatsvars, iespējams, varēja palielināties vēl vairāk.

Lacuania, tāpat kā citas Latgales studentu organizācijas, neaizliedza iestāties citu novadu pārstāvjiem, tomēr faktiski visi lakuāņi nāca tieši no Latgales. Korporācijas pamatā bija nerakstīts stingrs novadniecības princips. Kā atceras viens no Lacuanias dibinātājiem (Francis Ribulis), studenti korporācijā runājuši latgaliski. Arī daudzi oficiālās lietvedības dokumenti līdz 1934. gada 15. maijam tika rakstīti latgaliešu rakstu valodā. Šķiet, ka korporāciju vidū korporācijai Lacuania bija visstingrākā sava novada nosliece.

Lakuāņi centās savu dzimto novadu tuvināt pārējai Latvijai ar mērķi vienot latviešu tautu kultūras,

ekonomikas un izglītības jomā. Tomēr 1934. gada 15. maija notikumi ienesa savas korekcijas. Autoritārais režīms neļāva Lacuaniai pašai izvēlēties tos Rīgas māksliniekus, kuri uzstājās tās rīkotajos koncertos un ballēs Rēzeknē. Bija jāpieņem tie mākslinieki, kurus deva Sabiedrisko lietu ministrija. Bīskaps Jāzeps Rancāns kā Saeimas priekšsēdētāja biedrs 1934. gada 15. maija apvērsuma laikā pat atradās mājās arestā. Viņš neatbalstīja autoritāro režīmu un nepiedalījās tā politiskajā darbībā. Kopā ar pārējām korporācijām lakuāņiem nācās piedalīties autoritārās valdības organizētajos masu pasākumos: 1934. gada 14. novembra lāpu gājienā – sakarā ar Ministru prezidenta K. Ulmaņa ievēlšanu par Latvijas Universitātes goda doktoru, 1936. gada 11. aprīļa gājienā par godu jaunajam Valsts prezidentam K. Ulmanim un 2. vispārējos plaujas svētkos Rēzeknē 1936. gada 13. septembrī.

Lacuania aktīvi piedalījās sabiedriskajos pasākumos. Tās biedri piedalījās Latgales atbrīvošanas svēt-

kos Rēzeknē 1930. gada 8. jūnijā, Brīvības pieminekļa pamatakmens likšanas svinīgā brīdī Rīgā 1932. gada 18. novembrī un Latgales atbrīvošanas pieminekļa atklāšanas svinībās Rēzeknē 1939. gada 8. septembrī. Katru gadu 18. novembrī no Latvijas Universitātes notika gājiens uz Brāļu kapiem, kurā lakuāņi piedalījās kopā ar pārējām studentu korporācijām. 1938. gada 28. janvārī, Draudzīgā aicinājuma dienā, Lacuania dāvināja Rēzeknes Valsts ģimnāzijai skolas karogu, kura devīze bija Lacuanias karoga dziesmas pēdējā rindiņa: "Pie tēvu zemes dārgās turies klāt!"

1937. gada 18. aprīlī kopā ar citām organizācijām lakuāņi piedalījās sava iemīlotā goda filistra V. Rubuļa godināšanā (sakarā ar viņa 30 gadiem sabiedriskajā darbā) un nākamajā dienā sarīkoja internu V. Rubuļa godināšanu konventa dzīvoklī. Tāpat konvents aktīvi piedalījās V. Rubuļa izvadīšanā pēdējā gaitā un izstrādāja statūtus V. Rubuļa piemiņas fondam. Minētajā fondā Lacuania darbojās kā juridiska persona.

Lacuaniai bija ciešas saites ar Romas katoļu baznīcu. Korporācijas svētku reizes sākās ar dievkalpojumu, ko vadīja V.E. bīskaps Jāzeps Rancāns. Lakuāņi bieži apmeklēja baznīcu un kuplā skaitā piedalījās dievkalpojumos, kas notika sakarā ar pāvesta Pija XI nāvi un pā-

vesta Pija XII 40 priesterības gadu atceri. Īpaši jāatzīmē piedalīšanās pāvesta sūtņa Latvijā arhibīskapa Antonīno Cecchini bērēs 1935. gada martā (A. Cecchini bija diplomātiskā korpusa vecākais Latvijā).

Konvents atbalstīja ideju noslēgt karteli vai draudzību ar kādas ārvalsts studentu organizācijām un piekrita sākt sarunas par draudzības noslēgšanu ar Lietuvas Vitauta Dižā universitātes studentu korporācijām. Izsmelošas informācijas gan par šo jautājumu nav.

Pēdējais konventa dzīvoklis bija atkal Iekšrīgā – Meistaru ielā 16, dz. 2. Neraugoties uz veidošanās grūtībām, brīvās Latvijas laiks, īpaši 30. gadi, Lacuaniai bija uzplaukuma posms.

1940. gads un tam sekojošie kara gadi, tāpat kā visā latviešu tautā, arī Lacuanias saimē cirta dziļus un sāpīgus robus. Pēc Latvijas okupācijas 1940. gadā jau tā paša gada 13. jūlijā (tātad vēl pirms oficiālās nelikumīgās pievienošanas Padomju Savienībai) ar sabiedrisko lietu ministra lēmumu Lacuania līdz ar pārējām studentu korporācijām tika slēgta, tās arhīvs un inventārs konfiscēts. Pēdējais dokuments, kas saglabājies arhīva materiālos, ir paziņojums par obligātu visu studentu piedalīšanos 1940. gada 14. un 15. jūlija Saeimas vēlēšanās, ar norādi – vēlams Latgales vēlēšanu

Lacuanias komeršs 1942. gada 5. decembrī Rīgā, Lettonias telpās.

apgabālā. Represijām tika pakļauti daudzi Lacuanias saimes locekļi: arestēti, nošauti, deportēti uz Sibīriju.

Vācu okupācijas laikā gan notika vairāki Lacuanias komerši, tomēr darbību atjaunot pilnībā kara laikā apstākļos vairs nebija iespējams. Aptuveni puse lakuāņu, cerēdami atgūt zaudēto brīvību, cīnījās Latviešu leģiona vienībās, izrādīdami izcilu varonību, un nesa lielus upurus.

Atsauces un piezīmes:

- ¹ Latvijas Valsts vēstures arhīvs (LVVA), 4262. f., 1. apr., 3. lieta, 1. lp.
- ² Dažos avotos un literatūrā par Lacuanias kā korporācijas dibināšanas datumu minēts 1928. gada 25. janvāris: LVVA, 4262. f., 1. apr., 3. lieta, 40.–43. lp.; 6. lieta, 11. lp.; 133. lieta, 2.–4. lp.; Vadonis Latvijas Universitātes studentiem 1934/35. – R.: Armijas spiestuve, 1934. – 208. lpp.; *Daija G.* Latvijas Universitātes studentu biedrības. – R.: Latvijas Universitāte, 1994. – 19. lpp. Savukārt kā datums, kad tika garantēts A!K!K!, minēts arī 1928. gada 17. aprīlis: 133. lieta, 2. lp.
- ³ S. Sprukuļa atmiņas.
- ⁴ Kā alternatīvs datums avotos minēts 1931. gada 31. marts: LVVA, 4262. f., 1. apr., 133. lieta, 2. un 3. lp.; 8. lieta, 7. un 8. lpp.

⁵ LVVA, 4262. f., 1. apr., 6. lieta, 37. un 38. lp.

⁶ Turpat.

⁷ LVVA, 4269. f., 1. apr., 15. lieta, 57.–61. lpp.

Izmantotie avoti un literatūra:

- LVVA, 4262. f., 1. apr., 1.–133. lieta (Lacuanias fonds Latvijas Valsts vēstures arhīvā).
- Krustāns V.* Lacuanias sākumi // Lacuania–50. / Red. E. Šmugajs, T. Puisāns. – Raven Printing, Inc.: korporācija LACUANIA – 1977. – 39.–41. lpp.
- Krustāns V.* Dažas piezīmes no Lacuanias pagātnes // Lacuania–50. – 42. lpp.
- Lacuanias zelta jubilejas svētki // Gaisma. – 1978. – Nr. 1. – 20.–30. lpp.
- Tichovskis H.* Broņislava Spūļa piemiņai // Darbs. Saderība. Dzimtene. – Korporācijas Lacuania izdevums. – 1976. – 181. lpp.;
- Jurkāns A.* Lakuāņi tautas ārstniecības darbā. *Tichovskis H.* Lakuāņi latviešu tautas izglītības un kultūras darbā // Lacuania–50. – 1977. – 53.–55., 61.–63. lpp.
- Puduļs P.* Latgalu studentu korporācija Lakuānija // Dzeive. – 1954. – Nr. 16. – 24. un 25. lpp.
- F. Ribuļa, P. Višņevska, S. Sprukuļa, A. Kravaļa u. c. atmiņas.
- Grodņis J.* Lacuaniai 60 gadi // Universitāte. – 1988. – Nr. 61. – 50.–52. lpp.

Lacuanias komeršs 1943. gada 5. decembrī Lettonias telpās.

Somiņš sūlijums.

apsūnis ~~un~~ korporācijai

~~Lacuania~~ ~~Unitas~~ ~~Latgalica~~ uzticību;

savus vārdus un darbus nekā
 košus pēc lobokos apzinās
 varam tai, lai sekmiēt

~~Lacuania~~ ~~Unitas~~ ~~Latgalica~~ lobu šaon
 un styprumu!

W. Rancans	P. Pudulis	Pēteris Jūnais un
Jazeps Bārtis -
Pitru Valn.
V. Rūhjs	J. J. J. J.	Vaclavs Bērmanis.
R. R. R.	O. Pujats.	Ločmeli cļoks li.
H. Sylaup	O. Pujats.	Izicovs Brīnulis
P. K. K.	O. Pujats.	Jamdeens Stānslavs.
P. K. K.	O. Pujats.	Valters Edjards.
P. K. K.	O. Pujats.	Antons Jūnais.
P. K. K.	O. Pujats.	Alberts Kūdusāns.
P. K. K.	O. Pujats.	Jamdeens Jūnais.
P. K. K.	O. Pujats.	Donuts Corulis.
P. K. K.	O. Pujats.	Karomas Vānags.
P. K. K.	O. Pujats.	Benedikts Zacharājs
P. K. K.	O. Pujats.	Valentīns Karisāns
P. K. K.	O. Pujats.	Bogans Antons
P. K. K.	O. Pujats.	Jons Bogans
P. K. K.	O. Pujats.	Pēteris Pēteris.
P. K. K.	O. Pujats.	Jons Jūnais.
P. K. K.	O. Pujats.	Heronims Uļjāns
P. K. K.	O. Pujats.	Brīnslavs Denoga
P. K. K.	O. Pujats.	Pēteris Sudra.

Ko jaunam cilvēkam dod korporācija?

Pārnācis uz Rīgu, iesāku studēt tautsaimniecību Latvijas Universitātē. Radās paziņas un draugi. No mana dzimtā Balvu pagasta bija studenti – Jānis Niedra, Jāzeps Grodnis, Benedikts Zaharāns. Viņi jau bija korporācijas Lacuania locekļi – izdarīgi, solīdi vīri. Arī man gribējās kļūt par kārtīgu, sabiedrībā ievērojamu cilvēku. Iestājos Lacuaniā (1933. gadā).

Kāpēc es iestājos korporācijā? Kad atnācu Rīgā, biju lauku zēns, tāds bailīgs. Iepriekš minētie balveņieši man teica: vajag to sabiedrisko, draudzīgu, arī

ieaudzināt, nāc pie mums uz korporāciju. Es aizgāju, un jāatzīst, ka neesmu kļūdījies. Korporācija man daudz deva. Tāpat darbā augu: no inteligentā bezdarbnieka līdz pat galvenajam grāmatvedim.

Ja tagad pavērtēju, ko man šī organizācija devusi, tad jāsaka sekojoši. Ik uz soļa jutu ap sevi draugu kopu, no kuriem saņēmu gan morālu, gan materiālu atbalstu, – piemēram, iekārtojoties darbā. Radās iespēja garīgi augt un pilnveidoties šo savu draugu vidū. Reizi nedēļā notika literārie vakari ar vienu

Lacuanias dāmu vakars 1935. gada 26. janvārī. Otrajā rindā vidū – goda fili! Vladislavs Rubulis.

obligātu referātu zēnam, respektīvi, fuksim, par brīvi izvēlētu tematu. Tā varēja apgūt uzstāšanās māku sabiedrībā, iemācīties debašu kultūru, paplašināt zināšanu loku.

Deju vakaros varēja iemācīties dejojot, apgūt uzvešanasos dāmu sabiedrībā, prasmi cienīt vecākus cilvēkus.

Alus vakaros valdīja asprātība, atjautība, humors. Varēja iemācīties pareizi uzvesties pie galda, nepiedzerties. Bija stingri jāievēro komāna 11. paragrāfs – dzer, bet nepiedzeries.

Paukošana bija gan sports, gan fiziskās attīstības veicinātāja, gan līdzeklis drosmes audzināšanai.

▲ Dāmu vakari un Ziemassvētku eglītes sarīkojumi, tas jaunu studentu ieveda sabiedrībā.

Vienreiz nedēļā notika pārrunas ar oldermāni par uzvedību un personīgo kārtību, piemēram, kā gludināt bikses, spodrināt apavus.

Gada svētkos un komeršos bija saskarsme ar viesiem no citām korporācijām, pieredzes apmaiņa un vienotības atjaunošana.

Domāju, ka korporācija jaunam studentam ir nepieciešama sevis veidošanai. Korporācija nav politiska organizācija. Ar politiku nodarboties drīkst tikai ārpus konventa – tā ir studenta personīgā lieta. Korporācija prasa tikai dzimtenes mīlestību un ir pret graujošām darbībām, kas vērstas pret Latviju. Devīze “Darbs, saderība, dzimtene” izsaka visu.

(1991. gada 19. augustā.)

Viens par visiem, visi par vienu...

Lacuanias darbība Rietumos*

Pēc kara Rietumos nonāca aptuveni viena ceturtda daļa lakuāņu. 1947. gada 8. novembrī Eslingenā (Vācija) notika pirmā lakuāņu pēckara sanāksšana un konvents, kurā ievēlēja Lacuanias prezidiju (par senioru – Staņislavu Jaundzemu), lai apzinātu Rietumos nonākušos lakuāņus. Konventā piedalījās arī ilggadējais Lacuanias Filistru biedrības vadītājs goda fil! bīskaps Jāzeps Rancāns, kurš sniedza ziņojumu par Latvijas valstsvīru pretestību okupācijas varām. Pats J. Rancāns jau vācu okupācijas laikā darbojās Latvijas Centrālajā

Padomē un pēc tās pirmā vadītāja K. Čakstes nāves uzņēmās LCP vadību. Trimdā bīskaps divas reizes apmeklēja ASV armijas ģenerāļa Eizenhauera štābu un panāca solījumu, ka bez izmeklēšanas neviens latviešu leģionārs netiks izdots Padomju Savienībai.

Pēc bēgļu gaitām Vācijā lielākā daļa lakuāņu izceļoja uz ASV un Kanādu. Emigrācijas un lielās ģeogrāfiskās izklidētības dēļ Lacuanias darbību turpināt Vācijā atsāktā veidā vairs nebija iespējams (seniors bija pārcēlies uz ASV, viceseniors un sekretārs –

Lacuanias 40 gadu jubileja 1967. gada 25. novembrī Ņujorkā. Vidū – Lacuanias prezidijs Rietumos: viceseniors Antons Jurkāns, seniors Donalds Elsts, sekretārs Staņislavs Jaundzems.

uz Kanādu, bet oldermanis palicis Zviedrijā). Tāpēc 1951. gada 8. decembrī Lacuania atjaunoja aktīvu darbību trimdā, tās vadību uzņēmās fil! Jānis Niedra un citi Kanādā dzīvojošie lakuāņi. Pakāpeniski izveidojās kopas valstīs, kurās uz dzīvi bija apmetušies lakuāņi: Kanādā, ASV (Ņujorkā un Čikāgā), Austrālijā un Zviedrijā. Lacuanias centrālais prezidijs galvenokārt atradās Toronto (Kanāda). Tika uzņemti jauni locekļi, to vidū arī pieci goda fil!fil!: monsinjori Jānis Velkme un Kazimirs Ručs, profesors Staņislavs Ladusāns, profesors Bronislavs Kokins un prelāts Leons Vārma – augsti katoļu garīdzniecības pārstāvji trimdā. Tika pieņemti Lacuanias darbības noteikumi trimdas laikam (1953. gada martā).

Protams, trimdā korporāciju kustība nevarēja atīstīties pilnīgi tāpat kā pirms Otrā pasaules kara dzimtenē. Trimdā korporāciju kustībai iezīmējās savas īpatnības. Vispirms, kā jau tika minēts, Lacuaniai izveidojās vairākas kopas, jo tās locekļi bija izklaidus pa vairākām pasaules valstīm. Vienota konventa darbība, kāda tā bija Latvijā, vairs nebija iespējama. Tā kā vienas korporācijas buršu skaits uz vietas bieži vien bija pārāk mazs, parādījās jauna iezīme – tika veidotas korporāciju kopas pēc konkrē-

tās dzīvesvietas, kur dzīvoja zināms skaits buršu (vismaz pieci). Tātad notika korporāciju integrēšanās process, bet ne pilnīga saplūšana.

Lacuaniai vistuvākās saites trimdā izveidojās ar savu “muteri” Talaviju un “māsu” Patriu. Austrālijā jau 1950. gada decembrī korporācijas Talavija 50 gadu jubilejas svinību laikā radās doma katru gadu decembrī, pieaicinot patriešus, kopīgi rīkot komeršus, atzīmējot Lacuanias un Talavijas jubilejas (Lacuanias dibināšanas datums ir 7., savukārt Talavijas – 14. decembris). Ideja tika īstenota pēc diviem gadiem – 1952. gada decembrī –, un kopš tā laika tradīcija tika piekopta arī vēlāk.

Šim solim sekoja Lacuanias Kanādas kopa, kas 1963. gada 1. jūnijā sarīkoja pirmo Lacuanias, Talavijas un Patrias kopīgo maija komeršu. Austrālijā rīkoja kopīgus dibināšanas gadadienu svētkus, savukārt Kanādā – kopīgus maija komeršus. Īpaši izplatījās kopīgo maija komeršu rīkošanas tradīcija, katrai no trim minētajām korporācijām pēc kārtas uzņemoties namatēva organizatoriskās rūpes. Kanādas lakuāņu, talavu un patriešu rīkotos maija komeršus pārņēma arī ASV dzīvojošie burši. Korporācijām savu darbību apvienojot, nereti lakuāņu zēnus pirms krāsu piešķiršanas sagata-

Lacuanias 45 gadu jubileja 1972. gada 9. decembrī Toronto, Latviešu namā. Vidū – Lacuanias seniors Rietumos Kazimirs Znotiņš.

Lacuanias 50 gadu jubileja 1977. gada novembrī Toronto. Otrajā rindā vidū – goda fil!fil! Staņislavs Ladusāns un Kazimirs Ručs, sekretārs Vladislavs Bernāns, seniors Vilis Miklaševics, viceseniors Andrs Beinarovics.

voja nevis pašu saimes, bet gan citas korporācijas oldermanis, ja zēna dzīvesvietā nebija Lacuanias filistru.

Vairāk nekā desmit gadus Lacuaniu Rietumos vadīja fil! Jānis Niedra – cilvēks ar lielu autoritāti internā un eksternā sabiedrībā. 60. gados notika mēģinājumi veidot Lacuanias centrālo prezidiju uz rotējoša principa bāzes, vēlējot Lacuanias vadību ne tikai no Kanādā dzīvojošiem buršiem, bet pārmaiņus arī no ASV dzīvojošiem lakuāņiem. Tā par Lacuanias senioriem Rietumos kļuva arī Lacuanias Čikāgas kopas seniors Alberts Raidonis un Lacuanias Ņujorkas kopas seniors Donalds Elsts. Taču turpmāk Lacuanias centrālais prezidijs tika ievēlēts tikai no Kanādas lakuāņu vidus, tā rādot Lacuanias Kanādas kopu kā skaitliski lielāko un aktīvāko. 60. gadu beigās un 70. gadu sākumā vairākkārtējs Lacuanias seniors bija fil! Kazimirs Znotiņš, bet 70. gadu otrajā pusē un 80. gadu sākumā – fil! Vilis Miklaševics. Kā Lacuanias seniori darbojušies arī Jānis Grebežs, Jāzeps Grodnis un Pēteris Ancāns. 90. gados Lacuanias seniors atkal bija fil! Kazimirs Znotiņš.

Sekojojot Prezidiju konventa (P!K!) tradīcijām, Rietumos darbojošās korporācijas bija apvienojušās Latvijas Korporāciju apvienībā (L!K!A!). Sākumā L!K!A! prezidijs tika izraudzīts vēlēšanu ceļā, bet vēlāk pārgāja uz konventu rotācijas kārtību. Vairāku iemeslu dēļ Lacuaniai gan neiznāca prezidēt L!K!A! Lacuanias kārtā prezidēt L!K!A! pienāca 1957. gada rudenī. Saskaņā ar Lacuanias konventa lēmumu Lacuanias centrālais prezidijs (seniors J. Niedra) pilnvaroja Lacuanias ASV kopas prezidiju (seniors D. Elsts, viceseniors O. Rancāns, sekretārs A. Zno-

tiņš (A. Francis)) uzņemties prezidēšanu L!K!A!. Tomēr L!K!A! norādīja, ka prezidēšanu L!K!A! var pārņemt tikai korporāciju centrālie prezidiji, nevis kopu prezidiji. Lacuanias vadība šādu prasību uzskatīja par nepamatotu, motivējot to ar faktu, ka statūti to obligāti neparedz (L!K!A! statūtu 6. p.: korporācijas L!K!A! pārstāv viņu vadība vai *speciāli izraudzīti pārstāvji*). 1957. gada 21. septembrī Ņujorkā notika L!K!A! sēde, kurā šis jautājums tika apspriests. Korporācijas, kurām skaitliski liela daļa buršu dzīvoja Ņujorkā un tās tuvējā apkārtnē un tur atradās arī to centrālie prezidiji, iestājās par principu, ka L!K!A! var prezidēt tikai korporāciju centrālie prezidiji. Šis viedoklis guva vairākuma atbalstu (Lacuaniu atbalstīja Talavija, Fraternitas Lataviensis u. c. konventi), kā rezultātā Lacuania no prezidēšanas L!K!A! atteicās. 1970. gadā Lacuanias Ņujorkas kopas seniors D. Elsts aicināja Lacuaniu uzņemties prezidēšanu L!K!A!, kad pienāks tās kārtā tuvākajos gados. Tomēr 1974. gadā Lacuanias seniors K. Znotiņš oficiāli paziņoja, ka Lacuania neuzņemsies prezidēšanu L!K!A!, jo Lacuanias prezidijs atrodas Kanādā un attālums ir pārāk liels, lai prezidijs no Kanādas varētu ierasties uz L!K!A! sēdēm. Tā arī Lacuania ne reizi nav prezidējusi L!K!A!, lai gan – vismaz 1957. gadā – tā bija gatava uzņemties prezidēt L!K!A! ar oficiāli pilnvarotiem pārstāvjiem.

Lacuanias uzplaukumu Rietumos var datēt ar 60., īpaši ar 70. gadiem. Klāt nākot jauniem buršiem, lakuāņu skaits pieauga līdz aptuveni 70. Lai gan Lacuania bija skaitliski mazāks konvents, tomēr lakuāņu aktivitātes neatpalika no viena otra lielāka konventa

darbības, it īpaši Toronto un Sidnejā. Vienā no lielākajām buršu kopām Rietumu pasaulē – Toronto korporāciju kopā (K!K!) – kā seniori darbojušies J. Niedra un J. Grodnis; un V. Miklaševics – pat trīs reizes. Arī vairāku citu korporāciju kopās aktīvi darbojušies lakuāņi. Tika uzturēti kontakti ar balto bīskapu – goda fil! Jāzepu Rancānu: atzīmēta gan viņa 80 gadu jubileja 1966. gada 23. oktobrī ASV, Grandrepidsā (Grand Rapids), gan bīskaps pavadīts ar lielu godu pēdējā gaitā. Lakuāņi bija Bīskapa J. Rancāna fonda izveidotāju vidū. Ilgus gadus fonda valdi vadīja lakuānis Kazimirs Znotiņš.

Plaši tika atzīmētas Lacuanias jubilejas. Kā lielākie pasākumi jāatzīmē Lacuanias 40 gadu jubileja 1967. gadā – novembrī Ņujorkā un decembrī Sidnejā, 45 gadu jubileja 1972. gada decembrī Toronto, bet vislielākie bija 50 gadu svētku pasākumi 1977. gadā – novembrī Toronto un decembrī Sidnejā. Kā pēdējā tika atzīmēta 60 gadu jubileja 1987. gada decembrī Toronto.

Lakuāņi aktīvi piedalījās arī dažādos latviešu emigrācijas organizāciju rīkotajos pasākumos. Tā Kanādas Baltiešu federācijas rīkotajā vakarā Kanādas senāta ēkā (1982. gada 24. februārī) viens no centrālajiem notikumiem bija fil! Eduarda Spravnikas darinātā svečtura pasniegšana Kanādas parlamentam. Šis milzīgais metālā darinātais svečturis ar divpadsmit svecēm simbolizēja latviešu pateicību Kanādai, kas devusi iespēju šeit veidot savu dzīvi brīvā un demokrātiskā iekārtā. Sauleskoka motīvs veidoja svečtura stāvu, un katras sveces pamatā tika likti Kanādas desmit provinču un divu apgabalu ģerboņi.

1986. gada jūnijā Romā ar starptautisku vērienu tika atzīmēta Latvijas kristianizēšanas 800 gadu jubileja. Pasākumā piedalījās pāvests Jānis Pāvils II, trimdas latviešu organizāciju vadība un daudzi latviešu svētcēlnieki no Eiropas, Amerikas un Austrālijas. Arī seši lakuāņi un divi Lacuanias goda fil! bija mērojuši tālo ceļu uz Romu, lai būtu klāt šajā svinīgajā brīdī. Īpaši jāizceļ latviešu un igauņu katoļu pārstāvis pie pāvesta, Lacuanias goda fil! prelāts Kazimirs Ručs, kas bija viens no svētku organizatoriem un asistēja pāvestam viņa uzstāšanās reizēs. Latviešu kristietības atceres svinības Romā guva plašu rezonansi Rietumu presē, nesot Latvijas vārdu pasaulē.

Iespēju robežās tika uzturēti neoficiāli kontakti ar dzimtenē palikušajiem krāsu brāļiem. 50. gadu beigās un 60. gadu sākumā, t. s. Hruščova atkušņa laikā, pienāca samērā daudz ziņu par lakuāņu stāvokli Latvijā, kas parādījās Lacuanias apkārtrakstos. Tomēr 60. gadu vidū kontakti samazinājās, jo dzimtenē dzīvojošiem lakuāņiem draudēja ar represijām, ja viņi turpinās uzturēt sakarus ar “buržuāziskajiem” Rietumiem. Kontakti neizzuda, tie turpinājās, tikai mazākos apmēros un slēptākā veidā. Sakari tika uzturēti ar kādas personas palīdzību, kas bieži brauca uz Latviju. Par krāsu brāļiem dzimtenē īpaši rūpējās Jānis Grebežs, kas bieži sūtīja finansiālu palīdzību lakuāņiem Latvijā. Rietumu lakuāņi (cik zināms) sūtīja paciņas goda fil! ģenerālim Kazimiram Olekšam, Vitolda Miļkeviča ģimenei, Benediktam Zaharānam un citiem. Stāsta, ka B. Zaharāns, kas ar smagi iedragātu veselību

Lacuanias 60 gadu jubileja 1987. gada decembrī Toronto. Pirmajā rindā vidū – goda fil! Leons Vārna, viceseniors Pēteris Ancāns, seniors Jāzeps Grodnis, sekretāra v. i. Andris Dindzāns, oldermanis Vilis Miklaševics.

atgriezies no Sibīrijas un, tāpat kā pārējie iepriekš minētie, dzīvojis lielā trūkumā, esot izplūdis asarās, saņemot dāvanu no draugiem... Vairāki Rietumu lakuāņi, apmeklējot dzimteni, tikās ar saviem jaunībā iegūtajiem krāsu draugiem.

Emigrācijā korporāciju kustībai bija daudzas tādas problēmas, kādas nepastāvēja Latvijas brīvvalsts laikā. Rīgā burši satikās un veidoja interno sadzīvi savos konventa dzīvokļos, bet trimdā tādas iespējas nepastāvēja, jo konventa dzīvokļi bija tikai dažām lielākajām korporācijām, pie kurām Lacuania nepiedēdēja (lakuāņi izmantoja talavu telpas). Lakuāņi dzīvoja izkaisīti pa visu pasauli, tāpēc sanākt kopā nebija tik vienkārši. Kaut cik tuvāk cits citam dzīvoja lakuāņi tikai Kanādā. Sazināšanās lielākoties notika ar rakstītā vārda palīdzību – vēstulēm, biļeteniem, apkārtrakstiem. Uzaudzināt jaunus buršus vārda īstajā nozīmē tikai no komāna un apkārtrakstu lasīšanas, tiem dzīvojot tālu projām no pārējiem – nelatviskā vidē, bija diezgan grūti.

Iezīmējās paaudžu atšķirības – plaisa starp vecāko un jaunāko paaudzi. Jaunie ne visi pietiekami labi prata latviešu valodu un, uzaugušiem rietumvalstīs (nevis Latvijā), tiem bija atšķirīgas intereses un mentalitāte, salīdzinot ar gados vecajiem buršiem. Lacuaniai neizveidojās vidējā paaudze, līdz ar to pastāvēja liela gadu starpība starp jauno (ap 20 gadu) un veco (ap 50 gadu un vairāk) paaudzi. Jaunajiem interese par korporāciju nebija tik liela kā vecajiem buršiem, un laika gaitā tā tikai mazinājās. Vecie vīri pamazām aizgāja aizsaulē, bet jauno viņu vietā nāca pamaz.

Par labu nenāca divu vadošu Kanādas lakuāņu (Lacuanias senioru) personīgās nesaskaņas. Kā liels skandāls izvērsās Lacuanias prezidija un amatpersonu vēlēšanu (1976. un 1977. darbības gadam) atcelšana, kas tika atzītas par nelikumīgām, un to vietā sarīkoja jaunas vēlēšanas. Personīgās nesaskaņas (kas valdīja starp centrālā prezidija senioru un kopas senioru) veicināja Lacuanias Ņujorkas kopas darbības pārtraukšanu: kopas seniors no sava amata atteicās, bet viņa vietā pienākumu pildīšanu neviens neuzņēmās. Par sava personīgā viedokļa paušanu, kas nesaskanē-

ja ar korporācijās valdošo uzskatu, no konventa tika palūgts aiziet kādam no aktīvākajiem buršiem.

Tas viss atstāja negatīvu iespaidu uz konventa attīstību. Lacuanias darbība, kas 60. un 70. gados bija diezgan aktīva, īpaši Kanādā un Austrālijā, pēc Lacuanias 50 gadu jubilejas samazinājās. Mūžībā aizējot daudziem vecajiem buršiem, 80. un 90. gados aktivitātes strauji apsīka. Lacuanias kopas kā tādas vairs nepastāv. Saskaņā ar Lacuanias seniora Rietumos datiem, 1998. gadā oficiāli skaitījās 31 ārpus Latvijas dzīvojošs lakuānis. Konventa darbība Rietumos nav aktīva: centrālā prezidija un pārējo amatpersonu vēlēšanas vairs nenotiek, konventi vai t. s. prezidija paplašinātās sēdes – arī ne.

Kļūst mazāka arī vispārējā korporāciju kustība Rietumos, īpaši nelielajos konventos. Korporāciju uzplaukuma laikā ikgadējais pulkveža Kalpaka piemiņas dievkalpojums un svētku balle pulcēja Toronto ap 600 buršu, bet tagad tās ir tikai skaistas atmiņas par to, kas reiz bija. Arī kādreiz tik lielajā Toronto korporāciju kopā tagad sanāk labi ja viens desmits gados vecu buršu. Iespējams, ka neatkarības atjaunošana dzimtenē arī veicināja trimdas organizāciju nozīmes mazināšanos. Un korporācijas nav izņēmums. Tāpēc jāpiekrīt plaši daudzīnātajam viedoklim, ka korporāciju nākotne ir tikai brīvā, neatkarīgā Latvijā. Tomēr vismaz komunistu okupācijas laikā Rietumos dzīvojošie lakuāņi savu iespēju robežās godam centās aizpildīt to tukšumu, kas radās, pastāvot korporāciju aizliegumam dzimtenē, un bieži vien viņu rosīgo darbību, atrodoties svešās valstīs, var tikai apbrīnot.

* Raksta autors nepretendē uz visaptverošu Lacuanias darbības Rietumos vēstures izklāstu, bet akcentē tikai atsevišķus momentus tiktāl, cik to atļauj autora rīcībā esošā informācija.

Izmantotie materiāli:

- Lacuanias apkārtraksti Rietumos.
- Lacuania-50, 94.-126. lpp.
- Darbs. Saderība. Dzimtene.. – 37. lpp., 163. un 164. lpp.
- Universitas. – 1993. – Nr. 70.
- Gaisma. – 1978. – Nr. 1.; 1986. – Nr. 3.
- Rietumu lakuāņu vēstules un atmiņas.

Lacuānias Kanādas kopa

Pēc Vācijas DP (pārvietoto personu: Displaced Persons) nometņu atstāšanas, lai sāktu jaunu dzīvi svešumā, kā pirmie (ja neskaita Zviedriju sasniegušos, kas tur bija jau kopš 1945. gada) savu darbību atjaunoja Kanādā ieceļojušie lakuāņi, sanākot viceseniora Alberta Rudusāna mājā Kitčenerā 1950. gada 2. decembrī, lai atzīmētu Lacuānias gada svētkus. Par oficiālo kopas dibināšanas dienu tomēr uzskatāms 1951. gada 8. decembris, kad 11 lakuāņi Toronto, pulcējušies Jāņa Niedras mājā,

Lacuānias atjaunotā karoga iesvētīšana. No kreisās – viceseniors Alberts Rudusāns, seniors Jānis Niedra, oldermanis Jāzeps Grodnis, sekretārs Eduards Spravniks.

lūdza viņu uzņemties seniora darbu. Šo datumu varētu uzskatīt par Lacuānias darbības atjaunošanu arī globālā mērogā, jo seniors apņēmās sazināties ar visiem konventa locekļiem pasaulē, lai noskaidrotu viņu uzskatus Lacuānias centrālās vadības izveidošanai.

1952. gada 24. maijā divu valstu kopējā lakuāņu pavasara komeršā Vindzorā, kurā piedalījās četri ASV un deviņi Kanādas lakuāņi, seniors ziņoja, ka 29 no 51 kontaktētajiem lakuāņiem ir piekrituši centrālās korporācijas vadības radīšanai, solīdamies tās darbu atbalstīt, kā arī izteikuši vēlēšanos atsevišķu kopu dibināšanai savās patvēruma valstīs. Šajā konventā arī izlēma, ka seniora J. Niedras uzsāktais sazināšanās veids ar apkārtrakstiem ir turpināms un būtu pat vēlams regulāri sakopot vairāk ziņu par visiem konventa locekļiem, izdodot plašāku biļetenu. Tika arī izdoti divi biļetena numuri 1952. un 1953. gadā Heronima Tichovska redakcijā. Darba apstākļu dēļ H. Tichovskis no redaktora pienākumiem drīz vien atteicās, tāpēc Jānis Niedra turpināja sazināties ar visiem konventa locekļiem, izdodot apkārtrakstus vismaz divas reizes gadā.

Pēc 24. maija komerša prezidijs uzsāka gatavoties Lacuānias 25 gadu pastāvēšanas svētku sarīkošanai decembra sākumā Toronto, jo tieši šajā pilsētā un tās tuvākā apkārtnē uz dzīvi bija apmetušies lielākā daļa Kanādas kopas lakuāņu. Reģina Niedra lakuāņu dāmu vārdā darināja Lacuānias karoga atveidu, savukārt kātu un smaili veidoja Eduards Spravniks. Jubilejas svētku dievkalpojumā 1952. gada 6. decembrī nākamais Lacuānias gada fil! Broņislavs Kokins karogu iesvētīja. Svētku aktā piedalījās ap 130 akadēmiskās saimes locekļu, nododot korporāciju, nacionālo organizāciju un savus personīgos sveicienus. Svinības, kurās piedalījās visi Kanādā dzīvojošie lakuāņi, beidzās ar komeršu.

1953. gadā sarakstes ceļā notika Lacuānias C!P! vēlēšanas globālā mērogā, kuru rezultātus ievēlētais seniors Jānis Niedra izziņoja 1954. gada marta apkārtrakstā, kas bija jau Nr. 7. Tajā tika paziņots, ka notikušo vēlēšanu rezultātā Lacuānias "...kopas prezidijs savas pilnvaras noliek...", t. i., Lacuānias C!P! pārņēma kopas prezidija funkcijas.

Nākamajos 10 gados, lai gan C!P! vēlēšanas notika ik pēc diviem gadiem, uz seniora amatu, izņemot Jāni Niedru, neviens cits negribēja kandidēt. Būdam aktīvs visās latviešu pārstāvniecības centrālajās organizācijās, Jānis Niedra tomēr atrada laiku sekmīgai Lacuanias vadībai, personīgi sarakstījās ar visiem konventa locekļiem brīvajā pasaulē un regulāri izdeva divus trīs apkārtrakstus gadā, mudinādams visus lielākai aktivitātei sabiedriskos pasākumos un ciešākai draudzībai. Katru gadu viņa vadībā ar konventu un komeršu tika atzīmēta Lacuanias jubileja decembrī un ik pavasari sarīkoti maija komerši ārpus pilsētas. Sākot ar 1963. gadu, Lacuania, Patria un Talavija rīkoja kopīgus maija komeršus, katrai pēc kārtas uzņemoties namamātes pienākumus.

1957. gadā prezidēšana Toronto korporāciju kopā (T!K!K!) bija pienākusi Lacuanias. Jānis Niedra uzņēmās T!K!K! seniora pienākumu pildīšanu, un Jāzeps Grodnis – T!K!K! literārās komisijas vadību.

1957. gadā Lacuania atzīmēja arī savas darbības 30. gadadienu. Jubilejas svinības notika ar dievkalpojumu, aktu un komeršu 7. decembrī un Sp!K! 8. de-

cembrī. Piecos gados lakuāņu rocība bija tik tālu uzlabojusies, ka no ASV dzīvojošo lakuāņu saimes Toronto ieradās deviņi pārstāvji, vairāki no tiem ar kundzēm, lai satiktos ar saviem senajiem krāsu draugiem. Arī visu citu svētku dalībnieku bija divas reizes vairāk nekā 1952. gadā. Lacuanias jubileja izvērtās par visas trimdas sabiedrības sevišķu notikumu, par ko rakstīja presē kā pirms, tā arī pēc šīs jubilejas svētkiem.

Sākot ar 1964. gada janvāri, centrālo Lacuanias vadību pārņēma Čikāgas kopa ar jaunievēlēto senioru Albertu Raidoni priekšgalā. Kanādas kopa atsāka darbību, seniora amatā ievēlot Eduardu Spravniku. Divus gadus vēlāk seniorēšana pārgāja Tadeuša Puisāna rokās, savukārt Spravniks piekrita pildīt oldermana pienākumus. Šajā laikā Kanādas kopa uzņēma septiņus jaunus studentus, kuru audzināšanai oldermanis veltīja daudz laika un pūļu, lai pienācīgi sagatavotu jaunos fukšus par kārtīgiem Lacuanias krāsnešiem.

Kanādas kopa turpināja jau par tradīciju kļuvušo Lacuanias dibināšanas atceres svētku organizēšanu decembra pirmajā nedēļā Toronto un maija komeršu

Toronto korporāciju pārstāvji. Pirmajā rindā trešais no labās – Jānis Niedra.

Svētku dievkalpojums Lacuanias 50 gadu jubilejas laikā. Vidū – goda fil! Kazimirs Ručs. Pa labi – seniors Rietumos Vilis Miklaševics, sekretārs Vladislavs Bernāns.

rīkošanu katru pavasari vasarnīcu rajonos, pāris simt kilometru attālumā no Toronto. Komeršs atkārtoti notika Muskoka ezeru grupas rajonā. Tur bija izdevīgi izmantot Spravniku ģimenes piedāvāto viesmīlību viņu izcilajā vasaras mītnē, kur komerša laikā mēdza pulcēties lakuāņu dāmas mazai izpriecai un domu apmaiņai. Vēlāk guļasvietu tajā atrada tie komerša dalībnieki, kam atpūta šķita patīkamāka par līksmošanu.

Pēc Lacuanias 40 gadu jubilejas svētkiem Ņujorkā seniora Donalds Elsts izkārtojumā centrālais prezidijs 1968. gada janvārī atgriezās Kanādā ar Kazimiru Znotiņu kā senioru. Kanādas kopas seniors Tadeušs Puišāns pildīja arī centrālā viceseniora pienākumus. Viņa vadībā 1969. gada 25. janvārī tika atzīmēta nepagurstošā sabiedriskā darbinieka, Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā (LNAK) valdes priekšsēdētāja, Lacuanias darbības atjaunotāja trimdā un ilggadējā seniora Jāņa Niedras 60 gadu jubileja, kurā ziedus un sveicienus viņam nesa ne tikai Kanādā, bet arī citur pasaulē dzīvojošie latviešu tautas pārstāvji. Tādēļ jo satraucošāka un sāpīgāka bija Jāņa Niedras pēkšņā šīs zemes gaitu izbeigšana 1969. gada 31. augustā. Par to skuma visa trimdas latviešu saime, un J. Niedras bēres 1969. gada 6. septembrī izvērtās par vienu no lielākajām bērū procesijām visā Toronto vēsturē.

1970. gadā par kopas senioru kļuva Persijs Ābols, bet līdz ar viņa pārcelšanos Kanādas sūtniecības darbā

uz Venecuēlu seniora pienākumus pildīt uzņēmās Jānis Grebežs, kas atkārtoti tika ievēlēts šajā amatā līdz 1975. gada martam. Tāpat kā Kanādas kopas dibināšanas sākumposmā bija darījis tās pirmais seniors Jānis Niedra, tā arī seniors Jānis Grebežs atkal izdeva un izsūtīja konventa locekļiem katru gadu vairākus apkārt rakstus, regulāri sasauca kopas locekļus uz apspriedēm, pa lielāka daļa savās mājās Londonā (Ontārio), lai izlemtu, kas neatliekami darāms Lacuanias vārda spordināšanai un tās locekļu iespējamam atbalstam dzimtenē. Kanādas kopas sekretārs Vilis Miklaševics trīs gadus darbojās Toronto korporāciju kopas prezidijā, pildīdams sekretāra, viceseniora un 1974. gadā – arī seniora pienākumus. Tajā pašā gadā T!K!K! oldermanis bija Eduards Spravniks. Jāpiebilst, ka par lakuāņu saiešanas centru Toronto kā Kanādas kopas locekļiem, tā arī iebraucējiem no citām valstīm kopš Jāņa Niedras aiziešanas mūžībā 20 gadus ir bijusi Eduarda un Veltas Spravniku viesmīlīgā māja: gan konventiem, gan paģiru brokastīm, gan naktsmājām tālākiem ciemiņiem.

1975. gada aprīlī par Kanādas kopas senioru kļuva Vilis Miklaševics. Ilgi viņam šo pienākumu neiznāca pildīt, jo 1976. gadā viņu ievēlēja centrālā seniora amatā. Lai gan kopas prezidijs *de facto* netika likvidēts, tā funkcijas netiešā veidā pārņēma globālais prezidijs. Un tieši Kanādas kopas lakuāņi veidoja centrālā prezidija sastāvu arī turpmāk.

Lacuānias Čikāgas kopa

Lacuānias Čikāgas kopas veidošanās sākās 50. gados, kad latvieši ieceļoja Amerikā. Kā pirmais Čikāgā 1951. gadā ieradās fil! Jāzeps Utināns ar ģimeni. Rokfordā bija apmeties fil! Miķelis Ritums. Pēc neilga laika arī viņš pārcēlās uz Čikāgu, kur satikās ar fil! J. Utinānu, un sāka veidot kontaktus ar Lacuānīai radniecīgajiem – Talavija un Patria – konventiem.

Talavijas filistri dzīvoja Čikāgā kuplā skaitā. Viņi rīkoja gada svētku atceres, kurās piedalījās arī lakuāņi. Ar laiku arī lakuāņu skaits Čikāgā palielinājās – tika apzināti tur dzīvojošie filistri, kā arī uzņemti jauni Lacuānias saimes locekļi. Uz Čikāgu pārcēlās fil!fil! Pēteris Babris un Francis Murāns, tika uzņemti Alberts

Raidonis un Jānis Šķirmants, krāsas uzliktas arī goda fil! dekānam J. Velkmem. Milvoki korporāciju kopā aktīvi darbojās fil! Pēteris Volks, kurš bieži ieradās arī Čikāgā. Vēlākos gados Čikāgas saimei pievienojās Staņislavs Gorsvāns, Vito Butkis un Viktors Šķirmants.

1964. un 1965. gadā Lacuānias Čikāgas grupa uzņēmās pildīt Lacuānias centrālā prezidija pienākumus. Seniors tolaik bija fil! Alberts Raidonis, viceseniors – fil! Pēteris Volks, sekretārs – fil! Pēteris Babris, oldermanis – fil! Jāzeps Utināns. Čikāgas lakuāņi bija ļoti aktīvi. Notika konventi, Lacuānias gadadienu atzīmēšana, literārie vakari un dāmu vakari, kā arī citi pasākumi.

Lacuānias Čikāgas kopas dāmu vakars 1964. gadā. Pirmajā rindā vidū – seniors Alberts Raidonis.

1966. gadā uz Čikāgu pārcēlās fil! Francis Jaudzems. Ar konventa lēmumu Lacuanias Čikāgas grupa tika pārveidota par Lacuanias Čikāgas kopu. Kopas seniors līdz pat 1974. gadam bija Alberts Raidonis. Kopai pievienojās arī fil!fil! Staņislavs Jaundzems un Pēteris Daugavietis, kuri gan nedzīvoja pašā Čikāgā, bet attiecīgi Toledo un Grandhevenā (Grand Haven). Korporācijas kopas aktivitāte pieauga, un tā aktīvi piedalījās vietējā korporāciju sadzīvē. Buršu dzīve Čikāgā ritēja spraigi, un visur dalību ņēma arī lakuāņi. Regulāri tika rīkoti literārie vakari, arī kopīgi ar Talavijas un Patrias konventu pārstāvjiem. Pēc lasījumiem parasti notika debātes, pārrunas un ritēja draudzīga sadzīve. Tika rīkoti dāmu vakari, arī visiem trijiem konventiem kopīgi. Pavasaros notika maijkomerši – izbraukumi. Vissos lakuāņu sarīkojumos neiztrūkstoši piedalījās arī Talavijas un Patrias pārstāvji. Pēdējais kopas seniors (1975.) bija fil! Pēteris Daugavietis.

Pašā Čikāgā patlaban dzīvo vairs tikai viens lakuānis – A. Raidonis, kurš piedalījies visās buršu aktivitātēs – godasardzē pulkveža O. Kalpaka dievkalpojumā, Latvijas Universitātes dibināšanas atceres sarīkojumā, Čikāgas korporāciju kopas konventos (kur pilda mag. litt! amatu no 1957. gada) un aizsaulē aizgājušo buršu izvadīšanā. Lacuanias Čikāgas kopa savu darbību ir izbeigusi, mūžībā aizejot lielākajai daļai lakuāņu, jauniem to vietā klāt nenākot. Arī Čikāgas korporāciju kopas ziedu laikos tās komeršos piedalījās ap 100–120 buršu, bet tagad šis skaits ir sarucis.

Izmantotie materiāli:

Lacuania-50, 106. lpp.

A. Raidoņa vēst. (1998.).

Lacuanias Čikāgas kopa Amerikas Latviešu apvienības kongresa laikā Čikāgā 1973. gadā. No kreisās – Jaudzems, M. Rītums, P. Babris, J. Šķirmants, A. Raidonis, F. Murāns, Lacuanias seniors Rietumos K. Znotiņš, F. Jaudzems, P. Daugavietis.

Lacuānias Ņujorkas kopa

Lacuānija atjaunoja savu interno dzīvi 1951. gadā un pieteica līdzdalību Latvijas Korporāciju apvienībā (L!K!A!), kuras sēdeklis atradās Ņujorkā. Lacuānias pārstāvis fil! Onufrijs Rancāns pirmo reizi Lacuāni pārstāvēja L!K!A! konventā 1953. gadā. Tajā pašā gadā fil! O. Rancāns uzņēmās Lacuānias Ņujorkas grupas vecākā pienākumus (līdz 1966. gadam). Lai izveidotu kopu saskaņā ar korporācijas darbības noteikumiem, vajadzēja būt vismaz pieciem buršiem, bet lakuāņu skaits Ņujorkā un tās apkārtnē sākotnēji bija ļoti neliels. Lacuānias Ņujorkas kopas locekļi bija fil!fil! S. Jaundzems, D. Garancis, O. Rancāns un M. Skangalis.

Vēlāk Ņujorkas apkaimē uz dzīvi ieradās vēl vairāki lakuāņi: A. Jurkāns, R. Ancāns, no Zviedrijas – D. Elsts un c. O. Rancānam atrodoties ilgstoši darba komandējumā Indijā, Ņujorkas grupas vecākā pienākumus pildīja Donalds Elsts. Vairāki filistri dzīvoja tālu no Ņujorkas (Z. Zudāns – Filadelfijā, J. Vilcāns – Bostonā), tāpēc Ņujorkas lakuāņu internajā dzīvē nepiedalījās, lai arī formāli skaitījās piederīgi pie Ņujorkas grupas (vēlāk – kopas). Čikāgas apkārtnē dzīvojošie lakuāņi savukārt izveidoja paši savu kopu.

1966. gadā, kad Ņujorkā un tās apkārtnē dzīvoja jau pietiekams skaits lakuāņu, tika izveidota Lacuānias Ņujorkas kopa. Vēl vairāk – jaunievēlētais kopas prezidijs (seniors D. Elsts, viceseniors A. Jurkāns, sekretārs D. Garancis, oldermanis H. Tichovskis) – uzņēmās pildīt arī Lacuānias centrālā prezidija pienākumus 1966. un 1967. gadā. Seniors D. Elsta vadībā tika sarīkotas plašas Lacuānias 40 gadu jubilejas svinības 1967. gada 25. novembrī Ņujorkā.

Kopas seniors līdz pat 1974. gadam bija Donalds Elsts, un viņa laikā kopa izvērta rosīgu darbību. 1974. gadā Lacuānias Ņujorkas kopā formāli skaitījās 14 burši. Diemžēl sākās vadošo amatpersonu neskaidrības – konflikts starp kopas senioru un centrālā prezidija senioru, kas negatīvi ietekmēja kopas darbī-

bu. Ņujorkas kopas prezidijs 1974. gada rudenī izteica iebildumus pret centrālā prezidija senioru, pēdējais savukārt vērsās pret D. Elstu. Donalds Elsts, kas bija neapšaubāms Ņujorkas lakuāņu līderis, konflikta dēļ no kopas seniora amata un Lacuānias pārstāvja pienākumiem pie L!K!A! atteicās. Lai gan skaitliski buršu pietika, tomēr kopas vadību neviens vairs neuzņēmās un 1974. gada 14. decembrī Lacuānias Ņujorkas kopa savu darbību beidza. 1975. gadā notika mēģinājums kopas darbību atjaunot, un Ņujorkā

Lacuānias Ņujorkas kopas prezidijs – viceseniors Donalds Elsts, seniors Antons Jurkāns, sekretārs Onufrijs Rancāns.

ieradās četru lakuāņu grupa no Kanādas, taču – bez panākumiem. Tā dažu vadošo lakuāņu personīgo nesaskaņu dēļ izjuka Lacuanias Ņujorkas kopa.

Izmantotie materiāli:

O. Rancāna vēst. (1997.) un atmiņas (1998.).
Lacuanias apkārtraksti Rietumos.

Lacuanias Ņujorkas kopa. Pirmajā rindā – Antonijs Francis, Donalds Elsts, Onufrijs Rancāns. Otrajā rindā – Antons Jurkāns, Lacuanias centrālā prezidija pārstāvis Jānis Niedra, Mečislavs Skangalis, Roberts Ancāns.

Lacuanias Austrālijas kopa

1948. gada beigās Lacuanias seniors Rietumos fil! S. Jaundzems uzdeva fil! A. Ancānam apzināt visus Austrālijā dzīvojošos lakuāņus. Līdz 1950. gadam Austrālijā bija ieradušies septiņi lakuāņi: fil!fil! A. Ancāns, E. Šmugajs, H. Uljans, D. Savickis, A. Pontaks, J. Pelšs un J. Vilmanis. 1950. gada 16. decembrī fil!fil! A. Ancāns un E. Šmugajs piedalījās Talavijas 50 gadu jubilejas svinībās Talavijas fil! R. Studāna mājā Benkstaunā. Tad arī radās aizsākums katru gadu decembrī Lacuaniai un Talavijai Sidnejā rīkot kopēju komeršu vai svētku

mielastu ar dāmām, jo abu korporāciju dibināšanas datumi ir 7. un 14. decembris.

Lacuanias seniors Rietumos fil! Jānis Niedra savā apkārtrakstā Nr. 1 (1952. gada 15. februārī) uzdeva dibināt Lacuanias Austrālijas kopu. Tāpēc 1952. gada sākumā sarakstes ceļā notika balsošana un tika ievēlēts pirmais Lacuanias Austrālijas kopas prezidijs un tā seniors – fil! Aloizs Ancāns. Lacuanias 25 gadu jubileja tika atzīmēta Sidnejā kopā ar talaviem un patriešiem 1952. gada 13. decembrī R. Studāna mājā, kopīgā komeršā nosvi-

Lacuanias Austrālijas kopa Lacuanias 40 gadu jubilejas svinībās 1967. gada decembrī Sidnejā. Pirmajā rindā no kreisās – viceseniors Jānis Pelšs, seniors Eduards Šmugajs, sekretārs Andris Putnis. Otrajā rindā – Aleksandrs Pontaks, Aloizs Ancāns, Donats Savickis, Antons Urtāns, Heronims Uljans.

not Lacuaniai 25 un Talavijai 52 gadus. 1955. gada decembrī kopa atzīmēja Lacuanias 30 gadu pastāvēšanu ar svinīgu dievkalpojumu Sv. Dominika baznīcā Flemingtonā 1. decembrī (vadīja prāv. S. Gaidelis) un svētku komeršu fil! E. Šmugaja mājā 7. decembrī.

1958. gada sākumā par senioru tika ievēlēts fil! Eduards Šmugajs. 1958. gadā lakuāņi aktīvi darbojās arī eksterni: E. Šmugaju ievēlēja par Sidnejas K!K! senioru, J. Pelšu – par mag. cantandi un A. Ancānu – par kasieri. Fil! A. Pontaks pildīja Rietumastrālijas K!K! oldermaņa pienākumus. 1959. gada 29. decembrī, Kultūras dienu laikā, kopā ar talavjiem un patriešiem Sidnejā notika alus vakars.

1960. gada 28. decembrī svētku komeršs notika Melburnā, fil! H. Uljana mājās, piedaloties jau sešiem kopas lakuāņiem, viņu vidū – arī septembrī uzņemtais z! Jānis Vilmanis (fil! Jāzēpa Vilmaņa dēls). 29. decembrī tika noturēts pirmais Vispārējais un Speciālais konvents klātienē (līdz tam lēmumi tika pieņemti sarakstes ceļā). Kopa nolēma sūtīt paciņas uz Latviju trūkumā nonākušo lakuāņu ģimenēm un ilgu

gadus atbalstīja mirušā V. Miļkeviča ģimeni. Cits svētku komeršs notika fil! J. Vilmaņa mājā Adelaidē 1961. gada 25. decembrī.

Lacuanias 35 gadu atceres svētkus kopa atzīmēja Sidnejā 1962. gada 29. decembrī, sarīkojot Latviešu namā eksternu komeršu, kurā kopā ar viesiem piedalījās ap 40 buršu. Pirms komerša notika Sp!K!, kurā piešķīra krāsas z! Jānim Vilmanim (viņu sagatavoja Talavijas oldermanis J. Meiers) un tika ievēlēts nākamais prezidijs ar senioru fil! Jāzēpu Vilmani. Pēc tam seniors bija fil! Donats Savickis. Viņa laikā Lacuanias krāsas saņēma Andris Putnis un tika izgatavots vapenis un karogs. Vapeni izgriezta pats seniors fil! D. Savickis (tieši šis vapenis 90. gados tika nogādāts Latvijā un kā vienīgais tiek izmantots lakuāņu vajadzībām Rīgā), savukārt karogu un kātu izgatavoja fil! J. Vilmaņa ģimene.

No 1966. gada par senioru atkal kļuva fil! E. Šmugajs, un viņa vadībā tika sarīkotas plašas Lacuanias 40 gadu jubilejas svinības Sidnejā 1967. gadā no 15. līdz 18. decembrim: svinīgais akts Latviešu namā (ar vape-

Lacuanias 45 gadu jubilejas komeršs 1972. gada 27. decembrī Adelaidē. Vidū – Lacuanias Austrālijas kopas viceseniors Eduards Šmugajs, seniors Jānis Pelšs, sekretārs Pēteris Putnis. Priekšā – oldermanis Aleksandrs Pontaks.

ņa un karoga iesvētīšanu, vairāk nekā 150 dalībnieku), balle, komeršs ar visu korporāciju pārstāvju piedalīšanos un pagiru brokastis. Seniors E. Šmugajs izdeva speciālu biļetenu "Lacuania-40: Austrālijas kopa".

1968. gadā par senioru tika ievēlēts fil! Jānis Pelšs. goda fil! bīskapa Jāzepa Rancāna izvadīšanu pēdējā gaitā kopa atzīmēja ar sēru dievkalpojumu 1969. gada 14. decembrī Sv. Dominika baznīcā Flemingtonā (vadīja prāv. P. Bečs). 1970. gadā Sp!K! uzņēma Pēteri Putni. E. Šmugaja vadībā kopas locekļi izstrādāja Lacuanias Internā komāna projektu un 1972. gada martā nosūtīja to Lacuanias senioram Rietumos K. Znotiņam tālākai virzībai un koriģēšanai. 1972. gada 27. decembrī Adelaidē, fil! J. Vilmaņa mājās, tika atzīmēta Lacuanias 45 un tās Austrālijas kopas 20 gadu jubileja.

1973. gada svarīgākais notikums bija krāsu uzlikšana goda fil! monsinjoram Kazimiram Ručam, kas viesojās Austrālijā. Krāsu konvents notika 1973. gada 3. martā Sidnejā, fil! E. Šmugaja mājā. Goda fil! K. Ručs parakstīja Karoga zvērestu un svinīgo solījumu, un viņam tika uzliktas krāsas.

1975. gada beigās par senioru ievēlēja fil! E. Šmugaju. Tieši viņš sarīkoja Lacuania 50 gadu atceres svinības Sidnejā 1977. gada 10.–12. decembrī ar svētku aktu (piedalījās ap 100 dalībnieku), dāmu vakaru, katoļu dievkalpojumu (aizlūgumu vadīja prāv. P. Bečs), svētku komeršu un pagiru brokastīm. Svētku starplaiķā tika noturēts Sp!K! un ievēlēts nākamais prezidijs ar senioru J. Pelšu.

1982. gada 5. decembrī Sidnejā notika plašs literārs pasākums par godu E. Šmugaja 75. dzimšanas dienai, prezentējot arī jubilāra jaunāko (trešo pēc skaita) grāmatu. Svētku konvents tā paša gada 7. decembrī notika šaurā – pašu lakuāņu – lokā.

Pakāpeniski sāka iezīmēties kopas darbības noriets. Aizsaulē aizgāja vairākums veco buršu, bet jaunākās paaudzes lakuāņi kļuva neaktīvāki. Īpaši liels trieciens bija tās "nenogurstošā motora" Eduarda Šmugaja nāve 1986. gada janvārī. Lacuanias 60 gadu jubileja tika atzīmēta klusi – uzņemot no Latvijas atbraukušo fil! Staņislavu Kaulaču (kas ieradās apciemot savu māsu) kādā mājīgā Sidnejas restorānā. Kopas pēdējās sēdes protokols ir datēts ar 1988. gada 2. janvāri. Tajā minēts, ka sēdē piedalījušies tikai trīs lakuāņi un kopš tā laika kopas aktīva darbība vairs nenotiek. Kopas seniors no 1977. gada 11. decembra līdz pat šai dienai ir fil! Jānis Pelšs. Viņš kopā ar fil! A. Ancānu aktīvi piedalās eksternos gadskārtējos buršu pasākumos: O. Kalpaka atceres dienā, Latvijas Universitātes gada svētkos un 18. novembra sarīkojumos. Arī korporāciju kopa Sidnejā (K!K!S!), kas kādreiz bija spēcīga (ap 150 buršu) organizācija, ir strauji sarukusi, un tās darbība apsīkusi.

Izmantotie materiāli:

Šmugajs E. Lacuanias Austrālijas kopa // Lacuania-50. – 100.–102. lpp.

Lacuanias Austrālijas kopas protokoli.

J. Pelša vēstules (1996.).

Lacuanias Zviedrijas kopa

Zviedrijā dzīvojošie lakuāņi cits citu apzināja jau 1945. gada jūnijā. Kara beigās patvērumu Zviedrijā bija atraduši seši lakuāņi: A. Bušs, A. Vorkalis, A. Mazurs, D. Elsts, E. Spravniks un P. Pudulis. Lacuanias Zviedrijas kopa savu darbību oficiāli sāka 1947. gada 7. decembrī. Pirmais prezidijs sastāvēja no divām amatpersonām: seniors/oldermanis – A. Bušs, sekretārs/kasieris – D. Elsts. Latviešu apvienotajā konventā Zviedrijā Lacuanium sākumā pārstāvēja D. Elsts, bet no 1951. gada 27. augusta – A. Bušs. Drīz vien uz Kanādu izceļoja E. Spravniks un uz ASV – D. Elsts. Līdz ar to faktiski palika tikai Lacuanias grupa, lai gan oficiāli līdz pat 90. gadu vidum tā skaitījās kā Lacuanias Zviedrijas kopa.

Kopas seniors visus tās pastāvēšanas gadus bija Aleksandrs Bušs, sekretārs/kasieris (pēc D. Elsta aizbraukšanas) – Antons Vorkalis. P. Pudulis vēlāk tika izslēgts no konventa, bet A. Mazurs dzīvoja tālu no Stokholmas, tāpēc galvenokārt Zviedrijas lakuāņu aktivitātēs piedalījās A. Bušs un A. Vorkalis. Kopa nolēma neveikt nekādu kopas darbības protokolēšanu. A. Bušs kā kopas seniors veiksmīgi reprezentēja Lacuanium eksternos pasākumos – pārējo konventu jubilejās, literāros pasākumos un buršu izvadīšanā pēdējā gaitā (Bušs bija spēcīgs orators un lieliski zināja buršu tradīcijas). Īpaši labas un radnieciski draudzīgas attiecības bija ar Talaviju un Patriu. Ilgu laiku (no 1972. gada) A. Bušs bez atlīdzības pildīja korporāciju žurnāla "Universitas" redaktora pienākumus Zviedrijā.

Korporāciju eksternā darbība Zviedrijā noritēja divos lielākos centros: Stokholmā un Gēteborgā. Stokholmā darbojās Sadarbības konvents (S!K!), kurā sastāvēja visu korporāciju internās kopas kā juridiskas personas (pretēji ASV u. c. pastāvošajām korporāciju kopām, kas sastāvēja no fiziskām personām – katrs buršs individuāli pēc savas brīvas gribas savā dzīvesvietā), izņemot Seloniju un Talaviju. Selonija pat iesniedza sūdzības L!K!A! un C!B!T!, vērstoties pret S!K! vadošajiem buršiem – tostarp arī pret A. Bušu, taču sūdzības tika noraidītas. Gēteborgas apkārtnē dzīvojošie burši savukārt sastāvēja vietējā korporāciju kopā (K!K!).

Lacuanias 30 gadu jubileja tika atzīmēta ar aizlūguma dievkalpojumu Kristus Karaļa baznīcā Eskilstūnā 1957. gada 7. decembrī un ar svētku konventu un komeršu Stokholmā 14. decembrī.

Savu darbību ir izbeidzis Sadarbības konvents, un arī Lacuanias Zviedrijas kopa pēc A. Buša un A. Vorkaļa nāves 90. gadu vidū beidza pastāvēt. Kopas regālijas un arhīvs ir pārvests uz dzimteni.

Izmantotie materiāli:

Lakuāņu gaitas Zviedrijā. Dažas piezīmes par Zviedrijas kopas darbu // Lacuania-50. – 125. un 126. lpp.

Lacuanias 30 gadi (interns izdevums).

A. Buša vēstule (1977.).

A. Vorkaļa atmiņas (1995.).

Mani pirmie iespaidi korporāciju dzīvē

Vārds “korporācija” man bija zināms jau vidusskolas laikā, jo uz laukiem kaimiņos vai pie radiem vasarā ciemojās studenti no Rīgas. Labi respektēti sabiedrībā, kurus ar lielu lepnumu vienmēr uzskatīja par priekšzīmi. Atceros, ka mūsu ģimenes rads ar manu māti, rādot pie sienas uz vadža pakārtu deķeli, mani uzdrošināja: “Arī tu, Jāni, ja būsi centīgs students, varēsi valkāt līdzīgu deķeli.”

Šie vārdi man palikuši atmiņā. Pagāja vairāki gadi, un tika pārdzīvotas daudzas dzīves likstas, pirms es atkal saskāros ar korporāciju, bet tagad – jau esot svešumā Vācijā. Šeit studentu dzīve bija grūta, pēc pavadītā gūsta Beļģijā nenesās prāts uz korporāciju dzīvi un to izpriešam.

Dzīvesvietas maiņa uz Kanādu, studijas un vientuļība lika atcerēties agrāk dzirdētos vārdus un labus cilvēkus, kurus es pazinu un kas tolaik bija dedzīgi korporāciju dzīves veicinātāji. Es tiku iepazīstināts ar korporāciju dzīvi, tās principiem, komānu, ar pienākuma, draudzības un uzticības nozīmi. Pēc tam man uzlika krāsas.

Krāsu uzlikšana man sakrita ar Lacuanias 25 gadu jubilejas svētkiem. Svinības ievadīja ar dievkalpojumu. Sekoja lieli svētki ar draudzīgo korporāciju viesu piedalīšanos. Bija svinīgs svētku akts ar runām un apsveikumiem. Vakarā bija komeršs, kam sekoja Zemestēvs, un uz rīta pusi viesus izvadīja ar Pikolu. To visu es redzēju un pārdzīvoju pirmo reizi! Mani pārsteidza svinīgums, draudzība un ļoti korekta uzvešanās. Senioritātes autoritāte un iespaids bija liels.

Kad atgriezos mājās pie studijām, pēc dažām dienām saņēmu vēstuli, un tajā atradu naudu ar norādījumu, ka man jānopērk jauns kurpju pāris! Brīnījos, kā mans fāters fil! Kazimirs Znotiņš varēja to zināt. Tad atcerējos, ka, notupjoties baznīcā, no aizmugures manu vajadzību atklāja. Toreiz tā man bija pirmā praktiskā saskare ar brālības un draudzības garu korporācijas dzīvē. Man šī palīdzība tajos apstākļos bija ļoti svarīga.

Pēc skolas beigšanas darbavietu izplānoju un izvēlējos Toronto, lai būtu tuvāk pie sava konventa locekļiem. Mūsu ilggadējais seniors fil! Jānis Niedra bija atklāts, sirsnīgs, labi ieredzēts un ļoti sabiedriska

cilvēks. Man bija izjūta, ka liela drošība mani pavada, esot viņa tuvumā.

Pēc gadu desmita mans ceļš veda uz Ameriku. Es apmetos uz dzīvi Bostonā. Šeit es biju viens, jo lielākais lakuāņu centrs bija Ņujorkā. Bieži braucu uz turieni. Es tur skaitījos kā kopas loceklis, bet mana istā darbība notika vietējā korporāciju kopā.

Korporāciju dzīve Bostonā bija ļoti rosīga. Mēs bieži satikāmies dažādās izdarībās un svētkos. Daudzajos gados man iznāca pildīt visus kopas prezidija amatus – seniora, viceseniora un sekretāra – vairākus gadus pēc kārtas un vairākas reizes. Man šķiet, ka trīsdesmit septiņu gadu laikā, atskaitot tikai pāris reizes, es katru gadu piedalījos Talavijas dibināšanas atceres svētkos. Vairākus gadus pēc kārtas talavi un patrieši rīkoja kopēju maija komeršu manās mājās. Skanēja dziesmas, valdīja draudzība un buršu gars. Pēdējā komeršā no lakuāņiem piedalījās fil! Eduards Rubāns no Ņujorkas. Man bija liels prieks būt kopā ar manu krāsu brāli, kas komeršā novadīja skaistu kantu.

Sākumā mani urdīja svarīgs jautājums par korporāciju nozīmi ārpus dzimtenes. Kāda nozīme ir korporācijām ārpus Latvijas? Neatkarības laikā studējošo dzīves eksistence un pieklājīgs darbs saistījās ar spējām, nenoliedzami, arī ar pazīšanos un sakariem, turpretī svešumā citi cilvēki nosaka tavas iespējas, sašņiegunus, sevišķi paaudzei, kas ieguvusi izglītību trimdā. Tāpēc sākumā darbības laiks man bija vairāk kā pienākums, kas bija jāpilda korporāciju dzīvē.

Atbildi manai iespaidu maiņai laikam būs jāmeklē atziņā, ka cilvēku attiecībās pastāv vajadzība pēc zināmām normām, kur kā pirmā minimālā nepieciešamība ir eksistence vai prasība pēc maizes, tad nāk drošība, pēc tam sabiedriskais stāvoklis vai ievēribas gūšana pārējo vidū, un, kad viss iepriekšminētais ir apmierināts, tad kā pēdējais nāk sava mērķa, sapņu piepildījuma sasniegšana: garīgā, sabiedriskā vai materiālā laukā. To cilvēks dara brīvi pēc savām spējām un izvēles.

Man, tāpat kā daudziem trimdiniekiem, pēc minimālā sasniegtā radās sirdī tukšums, kuru varēja kliecēt tikai tuvi draugi, kopējas tradīcijas un valoda, kāda ir korporāciju dzīvē.

Atskats uz latviešu korporāciju darbību Rietumos

Studentu korporāciju lielais pievilšanas spēks bija iespēja satikties ar latviešiem, kas studēja vai bija studējuši. Līdzās komāna mācībām, paukošanas stundām un deju vakariem fukša referāts bija liels un nozīmīgs notikums. Daudziem tas bija un palika vienīgais rakstu darbs, kas (bieži vien ar vecāku palīdzību) uzrakstīts akadēmiskā kvalitātē latviešu valodā. Literārie vakari bija iespēja tiem filistriem, kuri piešķīra lielu nozīmi akadēmiskajam darbam un garīgas nodarbības augstāk vērtēja nekā korporāciju tīri hedonistisko sadzīvi, atrast akadēmiski izglītotu un domājošu publiku tēmu pārrunām dzimtajā valodā.

Latviešu valodas ievērošana daudzos latviešu sarīkojumos bija problemātiska. Pastāvēšana uz konsekventu valodas lietošanu nereti atstāja latviešu izcelsmes zēnu vai meiteni no pasākuma. Daudziem maniem vienaudžiem latviešu valodas mācīšanās un tās lietošana mājas apstākļos radīja lielas grūtības. Taču korporāciju sadzīvē neļāva izmatot angļu valodu (visa buršu sadzīvē, reiz pārtulkota angļu valodā, zaudētu savu būtību).

Rietumos Lacuania izdzīvoja kā skaitliski neliela studentu korporācija, kuras pamats balstījās uz tās locekļu saistību ar Latgali. Arī man tas bija galvenais iestāšanās iemesls: abi mani vecāki nāk no Rēzeknes puses. Gandrīz visi mani latviešu vienaudži (no 12 klasesbiedriem deviņi) iestājās studentu un studenšu konventos. Praktisku apstākļu dēļ (Montreālā¹ bija tikai divi lakuāņi: es un mans tēvs) komāna stundās ieradās pie cienījama Talavijas filistra (nu jau nelaiķa) Aleksandra Kazaka. Pēc izglītības un dzīves filozofijas – jurists, viņš bija Montreālas talavu kopas ilggadējs oldermanis. Brīdī, kad es iestājos, bijām četri līdzīga vecuma fukši, bet pašā Talavijas vietējā kopā aktīvi darbojās kādi desmit filistri. Komāna stundas man noritēja atsevišķi, reizi nedēļā gāju pie fil! A. Kazaka kā pie mājskolotāja. A. Kazaks ļoti rūpīgi skaidroja un atprasīja komāna punktus; stunda patiesi bija stunda. Tad aptuveni vēl stundu pie kafijas fil! A. Kazaks izklāstīja Talavijas un citu vecāko latviešu stu-

dentu korporāciju vēsturi un kavējās atmiņās par Rīgas studentu dzīvi, kura man likās citāda nekā tā, ar kuru sastapos ikdienā Montreālā.

Lielāki buršu saieti noritēja reizi divās trīs nedēļās ar alus vakariem. Montreālā buršu saimes bija izveidojušas korporāciju kopu. Šādas kopas radās gandrīz visās latviešu apdzīvotās vietās – pārsvarā tās apvienoja konventu locekļus, kuri tur dzīvoja. Latvijā cilvēkiem vienmēr šķituši savādi stāsti par tiem, kuri brauc 100 kilometru un vairāk, lai uzspētu uz kādu divu trīs stundu ilgu latviešu sarīkojumu, bet mums tā bija parasta rīcība.

Uz manu krāsu uzlikšanas ceremoniju ieradās (no Toronto apkārtnes, ap 500 km no Montreālas) divi Lacuanias filistri kopā ar diviem Lacuanias fukšiem. Īpaši interesanti likās iepazīšanās ar Lacuanias fukšiem, pie kuriem pārbaudīju savas komāna zināšanas praktiskā veidā pēc krāsu uzlikšanas. Iepazīties ar lakuāņiem lielākā skaitā varēju tad, kad Dziesmu svētku laikā² tika rīkotas personīgas tikšanās.

Triju draudzīgo konventu – Talavijas, Patrias un Lacuanias – kopīgi rīkoti maija komerši bija tradīcija visās buršu kopās, kurās esmu piedalījies: Montreālas, Ņujorkas un Londonas/Dienvidanglijas K!K!. Nereti nācies būt vienīgajam lakuānim šādos pasākumos. Manuprāt, šī paplašinātā kopības izjūta padarīja iespējamu skaitliski tik mazā Lacuanias konventa pastāvēšanu daudzu gadu laikā, kad liels *coetus* bija divi, tipiskais – viens, bet ļoti bieži – neviens. Domāju, ka daudzi talavu un patriešu draugi, kuriem neiznāk redzēt savus atjaunos dzīvokļus Latvijā, varētu apskaust mani par iespēju aiziet kājām no mana dzīvokļa Rīgā uz viņu konventu dzīvokļiem. Tas, ka reiz būs iespējams valkāt korporāciju krāsas Latvijā, bija daudzu veco filistru dzelzaina pārliecība, taču daudzi to nepiedzīvoja.

Rietumos faktiski darbojās filistru biedrības. Tikai retos gadījumos bija kaut kas līdzīgs konventa dzīvoklim (Ņujorkā tādi esot bijuši). Toties izveidojās stipras draudzības saites starp studējošiem latviešiem,

kuri mācījās vienā universitātē. Korporācijām piemita īpašās vērtības, kas balstās uz draudzību, uz iespēju pašauties uz izpalīdzību un godaprātu. Tās palīdzēja izveidot un saglabāt latvisku identitāti apstākļos, kuros nebija viegli sastapt citus latviešus.

Tā kā ģeogrāfiski atrados ļoti tālu no lakuāņu centriem Rietumos, tad visaktīvāk man iznāca darboties Londonas/Dienvidanglijas korporāciju kopā, kur rotācijas kārtībā pildīju visus amatus prezidijā. Darbība izpaudās konventu sēdēs, tiem sekojošos alus vakaros un arī daudzos sēru konventos. Neraugoties uz Rietumu latviešu tieksmi dzīvot lielās pilsētās vai priekšpilsētās un uz to, ka Londonā ilgi darbojās vienīgā diplomātiski pieļautā Latvijas pārstāvniecība Eiropā, Londonas pilsētā tomēr dzīvoja samērā maz latviešu. Un Lielbritānijas daudzajās universitātēs studēt ieradās latvieši no citām valstīm.

Studentu korporācijas Lielbritānijas latviešu sabiedrībā ieņēma ievērojamu un diezgan konservatīvu vietu. No trim gadskārtējiem visai sabiedrībai aktuāliem buršu sarīkojumiem – Latvijas Universitātes dibināšanas atcere septembrī, O. Kalpaka bataljona atcere un 14. jūnija sēru dienas atcere – Lielbritānijā visilgāk tika rīkoti Latvijas Universitātes dibināšanas dienas atceres pasākumi. Sarīkojuma formāts bija nemainīgs līdz pat Dienvidanglijas K!K! (kas rīkoja šo vakaru) darbības pārtraukšanai 1992. gadā. Akadēmisko runu parasti teica kāds buršu sabiedrības loceklis (pirmo reizi atkāpes no šīs paražas notika tikai 80. gadu beigās), par kārtību atbildēja kopa, savukārt kāda no Anglijā pārstāvētām studenšu korporācijām³ uzņēmās nokārtot saviesīgo daļu. Sabiedrībā šis sarīkojums tika pozitīvi uztverts, bija labi apmeklēts un nesa godu buršu saimei.

Viena no būtiskākajām studentu korporāciju dilemmām bija jautājums par Latvijas apmeklēšanu. Korporāciju nostāja nebija tik vienkārša, kā tas varētu šķist, ja ieskatās daudzajos diskusijas rakstos žurnāla "Universitas" 70. un 80. gadu izdevumos. Fakts bija tāds, ka daudzi indivīdi rīkojās pilnīgi pēc

saviem ieskatiem un noklusēja savas saites ar Latviju. Citi nonāca nepatīkamās situācijās, kuras Lacuanias Rietumu konventam gāja secen. Privātie sakari ar Latvijā palikušiem draugiem radās, pateicoties tīri cilvēciskām saitēm.

Ko korporācija var dot jaunam cilvēkam? Korporācija iemāca ātri un pieklājīgi reaģēt dažādās dzīves situācijās, uzstāties akadēmiskā līmenī latviešu valodā. Pēdējais faktors ārzemju apstākļos bija, manuprāt, ļoti nozīmīgs. Piedaloties Ņujorkas K!K! konventā (tad biju students maģistrantūrā), pirmo reizi sastapos ar palieļu sēdi (lielākoties dalībnieki bija izglītoti juristi), kurā par katru neveiklu izteicienu bija jāatbild; vajadzēja arī rast kompromisu starp "karojošiem", gandrīz vai nesamierināmiem viedokļiem, tā veicinot jau zināmu diplomātijas pieredzi. Korporāciju internā sadzīve – draiskulīga, reizē disciplinēta – radīja drošības izjūtu pat kautrīgam zēnam. Uzstāties publikas priekšā, kura ne vienmēr pasīvi vai nekritiski pieņēma teikto, – tam visam bija audzinoša nozīme. Arī personīgas galda sarunas pieļāva diezgan brīvu domu apmaiņu – īpašība, kas nebija izplatīta plašākā latviešu sabiedrībā Rietumos.

Jaunajiem Lacuanias zēniem un komiltoņiem novēlu atrast korporācijā ko līdzīgu tam, ko esmu pats ieguvis un šeit aprakstījis.

Atsauces un piezīmes:

- ¹ Autors pastāv uz šādu rakstību divu iemeslu dēļ: nevienam Montreālā dzīvojošam nerodas vēlēšanās savas pilsētas lepno nosaukumu (karaliskais kalns *Mont Royale*, kas 17. gs. franču valodas rakstībā būtu *Mont Réal*) sajaukt ar Itālijā izplatītam vietvārdam Monreale atdarinošu terminu; gan atzīstot to, ka pirmās Latvijas Republikas laikā Monreāla tika lietota, bet – ne visai pareizu valodniecisku iemeslu dēļ.
- ² Kanādā, Toronto pilsētā, Dziesmu svētki notika reizi četros gados; ASV austrumu daļā (vairākās pilsētās) tādi arī notika ik pēc četriem gadiem. Tāpat reizi divos gados bija iespējams uz divām līdz četrām dienām atrasties latviski runājošu cilvēku vidū.
- ³ Anglijā neizveidojās studenšu K!K!, kupli pārstāvētas bija Imeria, Dzintra un Daugaviete.

Atmiņas par korporāciju Lacuania

Sākumā visi latgaliešu studenti bija iestājušies Latgales studentu biedrībā. F. Ribulis un P. Višņevskis pastaigājušies pa Vērmanes dārzu un sprieduši, ko darīt ar Latgales studentiem: dibināt korporāciju vai palikt turpat. Vienojušies, ka vajag dibināt korporāciju, jo citādi studenti aizies pa kreisi. (Tā stāstīja Višņevskis Ogrē, kad bija komeršs pie S. Jukmaņa.) Mums arī bija jāmaina korporācijas nosaukums, jo Lettgallia iebilda pret sākotnējo nosaukumu – Unitas Letgalica. Kāpēc nevarēja palikt tas pats? Varēja, bet pret latgaliešiem izturējās pazemojoši un to neatļāva. Draugu mums toreiz bija ļoti maz, pašiem viss bija jāizcīna.

Kā es par korporāciju uzzināju? Man par to pastāstīja Leons Krusts – mans klases biedrs. Krusts iestājās korporācijā un reiz paņēma mani līdzī. Tā es atnācu uz viesu vakaru. Tur mani skolas biedri – aglonieši Jānis Niedra un Pēteris Pudulis – jau bija priekšā.

Kad iestājos, Lacuania īrēja vienu istabu Melngalvju ielā. Tagad tās ielas vairs nav – kara laikā tika sabombardēta. Istaba bija pārdalīta ar vienkāršu dēļu sienu: vienā galā notika konvents, un, kad kaut ko lēma, fukšiem bija jāatrodas priekšistabā, kas kalpoja kā telpa paukošanai. Tur atradās arī burga un dežurants, kas sagādāja alu. Telpās bija krāsns apkure. Dežurantam fuksim bija pienākums aiziet kaimiņos nopirkt malku.

Nākamās telpas mums bija Puškina ielā divstāvu mājā. Apakšējā stāvā un pagrabā pirms mums šeit atradās korporācija Latvia. Viņi iegādājās citu konventa dzīvokli savā īpašumā, un mēs šo noīrējām sev. Man šīs telpas patika vislabāk no visām. Puškina ielā iepirkām mēbeles. Vīnes krēslus iegādājāmies uz nomaksu un sākām pamazām iedzīvoties. Vēlāk pārcēlāmies uz namu Elizabetes un Antonijas ielas stūrī, kur noīrējām lielu dzīvokli – vismaz septiņas istabas, visas vienā stāvā. Elizabetes ielā uzturējāmies visilgāk, tur tika rīkoti gan dāmu vakari, gan deju vakari, tur lielākā daļa lakuāņu iepazinās un saprecējās.

Pēdējās telpas Lacuaniai atradās Meistaru ielā – blakus Filharmonijai. Mājas kara laikā sabombardēja, un tagad tur ir ierīkots skvērs.

Lakuāņiem bija jāciemojas un jārepresentējas visās korporācijās. Mūs sadalīja grupās, uz kuriem katram iet. Tur bija ko turēt. Es biju Ventoniā u. c. Uz vācu korporācijām gāja citi. Vienā vācu korporācijā bija tikai baroni un grāfi, aptuveni 20 cilvēki. Tā bija Curonia – aristokrātiska, ļoti pieklājīga. Mūs ļoti pieklājīgi uzņēma, pat ar taktu, kas bija labāks nekā latviešu korporācijās.

Atceros, vienā korporācijā pie galda sēdēja Staņislavs Grebežs, es – galda otrā pusē. Grebežam piesēdās klāt viens un sāka viņu āzēt: “Sakiet, kāpēc jums galva plīka?” Grebežs atcirta: “Lai būtu ko mulķim brīnīties!” Āzēšana jau pastāvēja korporācijās. Kad gājām ciemos pie kādas korporācijas, bija jābūt uzmanīgam, kad kāds pavilka uz zoba, vajadzēja prast atbildēt.

Ja kāds citas korporācijas students nomira, viņu pavadīja visas korporācijas, un priekšgalā gāja prezidijs ar rapieriem un karogu. Tie, kas nomira studenta gados, tika ārkārtīgi krāšņi apglabāti. Vairāk nekā 20 korporācijas tad pavadīja – pa visu Rīgu, ne tā kā tagad – no kapličas, turpat kapos.

Mēs bijām klāt, kad atklāja Brīvības pieminekli un Rēzeknes Atbrīvošanas pieminekli. Vienmēr piedalījāmies lielos pasākumos. Lacuania katru gadu rīkoja Rēzeknē sarīkojumu – koncertu, un tajā kā solo uzstājās Vinca Barkāns, kurš vienmēr dziedāja dziesmu “Mātes sirds”. Viņam labi iznāca. Rēzeknē, Tautas pilī, notika koncerti.

Pēc kara mēs reizēm satikāmies bērēs, kad kāds lakuānis nomira un ja par to uzzinājām. Telefons tolaik bija reti kuram. Dažās bērēs neierados tikai tāpēc, ka par tām nezināju. Plašākā pulkā sanācām Benedikta Zaharāna bērēs. Tajās piedalījās ap 40 lakuāņu. Bez deķeļiem un krāsu lentēm. Ārēji mēs neizrādījāmies. Bērēs man vajadzēja runāt un nolikt vainagu Lacuanias vārdā. Tad visi pēc apbedīšanas gājām uz kafejnīcu “Sports” Mežaparkā, un tur mēs atzīmējām B. Zaharāna bēres. Kopš tā laika sākām vairāk satikties. Biežāk tikāmies tieši bērū laikā.

Pēdējā gaitā izvadījām Vladislavu Silanžu (Silanžu apglabāja Sv. Miķeļa kapos), Stefanu Buračevsku, Boļeslavu Ikaunieku – viņa bērēs bijām tikai seši cilvēki. Pārējos aicinājām – atteicās. Baidījās.

Vēl piedalījāmies Alberta Trapša, Bronislava Spūļa, Augusta Smagara bērēs – apglabāts Siguldā. Daži bija nobijušies, bet tas nekas. Uztājās it kā nevainīgi, uzsvēru, ka nevajag pret korporācijām vērsties, tās taču ir nevainīgas reliģiozas, mierīgas organizācijas, kas pārdzīvojušas visus laikus un demokrātiskā garā audzina jauniešus – kā pareizi sabiedībā uzvesties, kā vadīt sapulces, un dod viņiem citas noderīgas zināšanas. Klausītājiem ļoti patika šādas uzstāšanās.

Vienreiz bijām sarīkojuši saietu Dzirnavu ielā. Tur strādāja par inženieri Jānis Gražulis. Pagraba telpās bijām galdus novietojusi, uzaicinājuši daudzus cilvēkus, bet ieradās tikai astoņi.

Skaistākie sarīkojumi bija Ogrē – vienreiz pie Staņislava Jukmaņa, otrreiz pie Konstantīna Pivora.

Viskrāšņākais bija pie Jukmaņa. Tur piedalījās arī bīskaps Valerians Zondags – ļoti sirsnīgs un sabiedrisks cilvēks. Mēs viņu uzskatījām par savu goda fili.

Lakuāņu darbība neaprima arī padomju laikā. Visaktīvākie bija Roberts Bētiņš, Pēteris Sarkans, Staņislavs Jukmanis, Konstantīns Pivors, Boļeslavs Ikaunieks, Jānis Gražulis. Tie, kas bija visvairāk cietuši, vismazāk baidījās. Viņi jau bija iepazinuši šo iekārtu. Risks ir vajadzīgs.

Kā mēs ar ārzemēm sakarus uzturējām? Pie mums katru gadu brauca viena dāma Lilija. Viņai šeit dēls dzīvo. Es viņai pateicu, ka viņa ir tilts starp Kanādu un Latviju. Viņa mums dažkārt atveda naudu. Reiz atveda 120 dolāru. Mēs tad sarīkojām plašu saietu. Viņiem (ārzemniekiem) tie dolāri neko daudz nenožīmēja, bet mums tie bija liels atbalsts. Mēs viņiem un viņi mums sūtīja dāvanas, visu, ko varēja dabūt. Jānis Grebežs mums bija tolaik lielākais labvēlis.

Lacuņas saiets padomju okupācijas laikā 1982. gada 23. maijā Ogrē. Pirmajā rindā no kreisās – F. Ribulis, F. Naglis, A. Pudulis, B. Ikaunieks, I. Prikulis. Otrajā rindā – S. Jukmanis, S. Sprukulis, P. Sarkans, R. Bētiņš, K. Pivors, V. Kažoknieks.

Kā pēc kara sakarus nodibināja ar ārzemēm, kā dabūja adreses? Man māsa reiz bija atsūtījusi dolārus, un es ar tiem biju aizgājis iepirkties uz dolāru veikalu – Teātra ielas stūrī. Tur bija viens mācītājs – Mozga. Viņš bija atnācis ar saviem radiem, kuri tur iepirkās. Mēs uzrunājām viens otru. “O!” viņš iesaucās. “Mans brālis arī sastāv korporācijā Lacuania.” Viņš man iedeva adreses, pierakstīja manu adresi, un tā mēs nodibinājām sakarus.

Lai atjaunotu korporāciju, bija jāveic virkne priekšdarbu. Vispirms bija jānodibina sakari ar ārzemēs dzīvojošiem buršiem. Man paveicās, jo Lacuanias Austrālijas kopas senjors Jānis Pelšs atsūtīja visu korporācijas locekļu adreses.

Turklāt bija jāsaistās ar arhīvu. Aizsūtīju vēstuli arhīvam – kādas ziņas uzglabājušās par Lacuaniju? Viņi man ne ar kādu informāciju nevarēja palīdzēt – atsūtīja tukšu vēstuli. Tādējādi man bija vienīgi nodibināti sakari ar ārzemēm.

Tad es sazinājos ar korporāciju Talavija – ar Raudsepu. Aizgāju pie viņa un uzzināju, kā vajag darīt, kā viņi ir rīkojušies.

Kad viss bija sagatavots, man bija jāsasauca vispārējā Lacuanias sapulce. Kad ieminējos vienam otram, ka vajadzētu sanākt, saņēmu atbildi: “Jā, vajadzētu sanākt, lai paskatītos viens otram acīs.” Bet mēs jau skatījāmies viens otram acīs bērēs. Man tad sanāca dusmas un spīts, sastādīju statūtus pats, ņemot vērā komānu.

Kad statūti bija gatavi, uzrakstīju korporācijas programmu. Pēc tam – protokolu, ka notikusi sapulce, kas pēc garām debatēm ar vairākām pārmaiņām projektā, ko bija iesniegusi statūtu komisija, šos statūtus pieņē-

ma un apstiprināja. Sapulci vadīja Pēteris Sarkans, kas vispār nevar no mājas iziet (paralizēts), un protokolists biju es. Īstenībā nekāda sapulce nenotika.

Kad viss tika izdarīts, es aizgāju uz juridisko konsultāciju K. Barona un Matīsa ielas stūrī, sameklēju mašīnrakstītāju, samaksāju viņai 20 rbļ. – tolaik tā bija liela nauda, un viņa apsolīja otrā rītā nodot man gatavus pārrakstītos dokumentus. Es atnācu, paņēmu dokumentāciju. Aizgāju uz Latvijas Universitāti pie prorektora R. Kondratoviča, kas ar korporāciju jautājumiem nodarbojās. Kondratovičs mani pieņēma, izlasīja dokumentus, uzlika zīmogus, parakstījās un apsveica ar korporācijas atjaunošanu. Tas notika 1990. gada 10. oktobrī.

Pirms korporācijas atjaunošanas gāju pa ielu, un pretī nāca mans bijušais direktors Feldmanis, ar kuru ļoti labi satiku. Savulaik es pie viņa strādāju par skolotāju. Es viņam teicu: “Žēl, ka tu vairs neesi Meža skolas direktors. Tad es pie tevis varētu pameklēt telpas korporācijas dibināšanai.” Bet viņš saka: “Es tāpat varu tev palīdzēt, jo strādāju turpat.” Tā viņš sarunāja telpas ar direktoru, pēc tam man piezvanīja, ka viss ir nokārtots. Aizbraucu uz Meža skolu, satiku direktoru, parunājāmies – viss kārtībā.

Iepriekš biju sarakstījis un saņēmu no ārzemēm – no Jāzepa Grodņa – paku ar veciem deķeļiem un lentēm, lai sākumā būtu ar ko ietērties. Tad nāca arī cita palīdzība – materiāli deķeļu pagatavošanai. Sazinājos ar citiem vecajiem buršiem, sanācām visi kopā, uzņēmām jaunus un sākām darboties.

(Atmiņas pierakstītas 1992. gadā.)

Lacuanias atjaunošana Latvijā un darbība 90. gados

Komunistu varas laikā represijas pret tiem lakuāņiem, kas bija palikuši dzimtenē, turpinājās. Lakuāņiem tie bija smagi pārbaudījumi: nācās karot svešās armijās, viņi bija pakļauti nežēlīgām represijām (zaudēja dzīvību vai iedragāja veselību), bija nepieciešams atstāt dzimteni un doties tālu projām no mīļās Latvijas, bet palikušajiem tēvu zemē – klusēt par savu pieredzi korporācijai.

Padomju okupācijas gados legāla Lacuanias darbība Latvijā nebija iespējama, jo komunistu režīms uzskatīja korporācijas par bīstamu spēku savai pastāvēšanai. Tomēr tas netraucēja lakuāņiem uzturēt kontak-

tus savā starpā un satikties – lielākoties gan tikai bērēs, bez ārēji uzkrītošas korporācijas atribūtikas – deķčļiem un lentēm. Vairākkārt tika rīkotas sanāksšanas zem dažādu viesību aizsega: Rīgā – J. Gražuļa darbavietā un pie S. Sprukuļa, Ogrē – pie S. Jukmaņa un K. Pivora. Piedalījās arī bīskaps Valerians Zondaks, kuru lakuāņi dzimtenē neoficiāli uzskatīja par savu goda filistru. Daļa lakuāņu gan šādos sarīkojumos nepiedalījās, baidoties no iespējamām varas iestāžu represijām. Tomēr lakuāņi uzturēja kontaktus un satikās, pavadot pēdējā gaitā savus mūžībā aizgājušos krāsu brāļus. Aktīvākais lakuānis bija Staņislavs Sprukulis, kas kopā ar Robertu

Pirmais Lacuanias komeršs pēc korporācijas darbības atjaunošanas dzimtenē Rīgā 1991. gada 26. maijā. Vidū prezidijs – viceseniors Antons Taimiņš, seniors Staņislavs Sprukulis, sekretārs Staņislavs Timeniēks.

Atjaunotās Lacuanias pirmais *coetus* pēc krāsu saņemšanas 1991. gada 26. maijā. Pirmajā rindā – Kārlis Kravalis, Zigfrīds Kravalis, oldermanis Antons Kravalis, Juris Gertmanis, Juris Urtāns. Otrajā rindā – Guntars Kravalis, Jānis Kapustāns, Rūdolfs Dimants, Andris Naglis, Andris Urtāns.

Bētiņu visvairāk organizēja un piedalījās vainagu nolikšanā Lacuanias vārdā. S. Sprukulis uzturēja aktīvus sakarus ar lakuāņiem Rietumos. Interesanti atzīmēt, ka dzimtenes lakuāņi vairākkārt sūtīja sveicienus Lacuaniai dibināšanas gadadienu pasākumu reizēs, un atkal kā Dzimtenes sveicienu nesējs parādās Staņislava vārds – tāpat S. Sprukulis. Reizēm šie sveicieni tika formulēti slēptā veidā – kā sveicieni Lakus kundzei. Visas šīs aktivitātes rāda, ka Lacuania dzimtenē nebija mirusi, tikai kļuvusi klusāka.

Tomēr laika ritējums prasīja savu, un, mūžībā aizējot vienam vecajam lakuānim pēc otra, veco filistru skaits pastāvīgi samazinājās. Par laimi, aiz kalniem vairs nebija Latvijas valstiskās neatkarības atgūšana, kas pavēra zaļo gaismu korporāciju darbības legālai atjaunošanai. Būtisks ir faktors, ka latviešu tautas trešā atmoda nāca laikā, kad vēl dzīvi bija daudzi vecie burši, kas paši bija piedzīvojuši pirmās brīvvalsts laiku un ar to saistīto buršu dzīvi.

Pirmās savu darbību atjaunoja vecākās studentu korporācijas. Plašākai sabiedrībai pirmo reizi atklātībā vecāko korporāciju filistri parādījās 1988. gada

11. novembrī Airītēs – tikko atjaunotajā pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas vietā, uzstājoties kā Studentu rotas cīnītāju dēli. Tas bija saviļņojošs skats – redzēt vecos vīrus buršu deķeļos. Kā skatītāji bija ieradusies arī vairāki nākamie lakuāņi.

Lacuania savu darbību Latvijā atjaunoja 1990. gada oktobrī. Visu Lacuanias atjaunošanas darba smagumu uz saviem pleciem iznesa fil! Staņislavs Sprukulis. Seniors Rietumos Jāzeņš Grodnis ar savu tuvinieku starpniecību (kas ieradās Latvijā uz XX Dziesmu svētkiem 1990. gada jūnijā Rīgā) atsūtīja S. Sprukulim komānus, informācijas biļetenus un apkārtrakstus, krāsu lentes, cirčeļus un fil! Vladislava Bernāna ziedotos 1000 ASV dolāru speciāli Lacuanias atjaunošanai Latvijā. (Vēlāk korporācijai Latvijā ziedoja Spravniku ģimene, A. Bušs, A. Vorkalis, goda fil! K. Ručs un citi.) Palīdzēja arī Talavijas filistrs G. Raudseps, kurš iepazīstināja ar Talavijas pieredzi, atjaunojot savu korporāciju.

S. Sprukulis, vadoties pēc komāna, sastādīja Lacuanias statūtus un uzrakstīja korporācijas darbības

programmu. Tika noformēts Lacuanias atjaunošanas sapulces protokols. **1990. gada 10. oktobrī** S. Sprukulis iesniedza šos dokumentus Latvijas Universitātes prorektoram R. Kondratovičam, kas tos apstiprināja. 1990. gada 10. oktobris tiek uzskatīts par Lacuanias atjaunošanas datumu, jo ar šo brīdi Lacuania drīkstēja atklāti darboties pie Latvijas Universitātes.

S. Sprukulis personīgi sarunāja izmantot telpas Meža skolā, kur **1990. gada 27. oktobrī** sapulcējās Lacuanias vecie filistri, kas ievēlēja amatpersonas (par senioru – Staņislavu Sprukuli, oldermani – Antonu Kravali) un uzņēma deviņus jaunus Vispārējā konventa locekļus. Līdz ar to korporācija savu darbību Latvijā bija atjaunojusi. (Pats Staņislavs Sprukulis jau aizgājis aizsaulē, taču savu misiju – atjaunot Lacuaniju dzimtenē – godam paveicis.)

Lacuanias darbības sākums bija visai grūts, jo telpas Meža skolā varēja izmantot tikai sestdienās, līdz ar to aktīva sadzīve nevarēja notikt. Trūka deķeļu, lenšu un daudz kā cita no korporācijas regālījām (arī vaņenis), bet pats galvenais – nebija zināšanu par to, kā korporācijai ir pareizi jādarbojas. 50 okupācijas gadi

bija pietiekami ilgs laika posms, lai arī vecie filistri būtu aizmirsuši daudzas korporācijām tik specifiskās tradīcijas. Bet tieši viņi – gados jau cienījami vīri – pirmajā darbības gadā savu iespēju robežās centās vadīt korporāciju un audzināt zēnus.

Sākot ar otro un trešo darbības gadu, iezīmējās daļēja paaudžu nomaiņa. Vecākās paaudzes vīriem atejot malā, vairākus amatus pārņēma vidējās paaudzes lakuāņi. Trīs semestrus (1991. gada rudens – 1993. gada janvāris) Lacuaniju vadīja seniors Antons Taimiņš. Korporācijas saime turpināja pieaugt, gan vairāk no vidējās paaudzes buršiem, mazāk no studentiem. Regulāri notika konventi, literārie vakari un – pirmā fukšu bēgšana (veiksmīga). Tika izveidots Lacuanias savstarpējās palīdzības fonds, kas materiāli pabalstīja studējošo jaunatni. Tāpat studentus materiāli atbalstīja fil! S. Timeniēks un brāļi Francis un Onufrijs Rancāni sadarbībā ar Bīskapa Jāzepa Rancāna fondu. 1992. gada 12. decembrī Meliorācijas institūta telpās tika plaši atzīmēta Lacuanias 65 gadu jubileja, pēc kuras notika arī pirmā tuvākā iepazīšanās ar talaviem un viņu konventa dzīvokli. Vairāki lakuāņi aktīvi darbojās Prezidiju konventa vīru kora atjaunošanas procesā.

Lakuāņi Meža skolā 1992. gada 22. maijā. Otrajā rindā trešais no labās – seniors Antons Taimiņš, ceturtais – seniors Rietumos Kazimirs Znotiņš.

Lacuānias 65 gadu jubileja 1992. gada 12. decembrī Rīgā, Meliorācijas institūta telpās. Pirmajā rindā no kreisās – Aleksandrs Bušs (Lacuānias Zviedrijas kopa), seniors Antons Taimiņš, Pēteris Višņevskis un Silvestrs Čamāns. Otrajā rindā vidū – viceseniors Andris Naglis, sekretārs Zigfrīds Kravalis.

Lakuāņi aktīvi piedalījās eksternos pasākumos. 1992. gada 13. augustā lakuāņi kuplā skaitā bija klāt Latgales atbrīvošanas pieminekļa atjaunošanas svētnībās Rēzeknē, fil! Onufrijam Rancānam (no ASV) piedaloties pieminekļa pārsega noņemšanā. O. Rancāns arī pasniedza 5. Saeimas priekšsēdētāja biedram A. Krastiņam 4. Saeimas priekšsēdētāja biedra bīskapa J. Rancāna saglabāto vecās Saeimas zīmogu. Fil! Eduarda Spravnika darinātais liela izmēra metāla svečturis no Kanādas tika atvests uz Rīgu un dāvināts Latvijas parlamentam. Četri Lacuānias filiistri kandidēja 5. Saeimas vēlēšanās, gan bez panākumiem. 1993. gada 28. janvārī korporācija pasniedza Rēzeknes 1. vidusskolai par saviem līdzekļiem atjaunotu karogu, kādu tā 1938. gada 28. janvārī bija dāvinājusi Rēzeknes Valsts ģimnāzijai (karogs kara laikā gājis bojā).

No pirmskara laika Latgales studentu organizācijām tagad turpina pastāvēt tikai abas korporācijas – Lacuānia un Aurora (Aurora atjaunoja savu darbību Rietumos 1954. gadā, bet Latvijā – 1992. gada 11. jūnijā). Trimdā pēc Otrā pasaules kara izveidojās katoļu studentu apvienība Dzintars (tā nav korporācija, un tajā piedalās gan vīrieši, gan sievietes), kas pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas arī turpina aktīvi darboties dzimtenē. Lacuānia sadarbojas gan ar Auroru, gan Dzintaru. Jau kopš trimdas laikiem tās vieno kopīgs darbs Bīskapa J. Rancāna fondā, sagatavojot bīskapa mirstīgo atlieku pārvešanu uz dzimteni.

1990.–1992. gadā aktīvu darbību izvērta Latgales studentu centrs, kurš ap sevi pulcēja prāvu skaitu Latgales studentu. Korporācijā Lacuānia tika apspriesta iespēja sadarboties ar minēto centru palīdzības fonda ietvaros, bet šī iecere netika īstenota. Tagad, kad Latgales studentu centra līderi savas studijas Latvijas Universitātē beiguši, organizācija ir izjukusi un vairs nepastāv. Nepiepildījās arī cerības izvērst sadarbību ar Latvijas Universitātes filiāli Rēzeknē – vēlāko Rēzeknes augstskolu.

Diezgan grūts korporācijai bija telpu jautājums. Pirms kara tai sava nama īpašumā nebija, tāpēc pēc darbības atjaunošanas Latvijā telpas vajadzēja irēt. Pirmajos gados konventi lielākoties noritēja Meža skolā, kā arī A. Barbisa ielā 9 un Zinātņu akadēmijas Fizikālās enerģijas institūtā Aizkraukles ielā 21.

1993. gads saistījās ar zināmiem atplūdumiem Lacuānias darbībā. Seniors A. Taimiņa pārāgrā nāve izraisīja vadības vakuumu prezidijā. Pēc garām debatēm konvents nolēma jaunas vēlēšanas nerīkot, un seniors pienākumus uzņēmās pildīt viceseniors Andris Naglis. Tādējādi tika godināta mirušā seniora piemiņa, taču konventa attīstībai šāds risinājums par labu nenāca – nepilnā sastāvā palikušais prezidijs vairs nespēja pilnībā rosināt un vadīt korporācijas aktivitātes. Turklāt pieauga viedokļu dažādība starp veco/vidējo paaudzi un studējošiem komiltoniņiem, kas (pēdējie) vēlējās uzņemties pildīt vairāk amatu, taču vecākā paaudze to nepieļāva. Bija arī disciplīnas problēmas (konventu ap-

Draudzības vakars ar studenšu korporāciju Aurora 1994. gada 25. janvārī Talavijas C!Q!. Pirmajā rindā – Ilze Pučkure, Ināra Brasliņa, vārds nezināms. Otrajā rindā – oldermanis Kārlis Kravalis, viceseniors Jānis Kapustāns, seniors Juris Urtāns, sekretārs Juris Prikulis.

meklētība, repartīciju nomaksas), un korporācijā iestājās pamaz jaunu biedru. Daļēji to varēja izskaidrot ar savu telpu trūkumu, taču jāņem vērā arī vispārējā ten-

dence – nacionālās atmodas sākumā bija vērojama liela aktivitāte un diezgan masveidīga studentu stāšanās korporācijās, bet vēlāk šis process kļuva mazāks.

Jauns attīstības posms Lacuanias darbībā bija seniors fil! Jura Urtāna vadībā 1994. un 1995. gadā. Vēl iepriekšējais prezidijs panāca pagaidu risinājumu telpu jautājumā, vienojoties ar komāna garantiem – talaviem – par Talavijas konventa dzīvokļa telpu izmantošanu Lacuanias vajadzībām. Talavija sniedza palīdzīgu roku Lacuaniai tai diezgan grūtajā situācijā, prasot par īri tikai simbolisku samaksu. Tagad lakuāņiem vismaz bija pastāvīgas telpas, kur sanākt un saskarsmē ar talaviem iepazīt interno buršu sadzīvi un tradīcijas.

Turpinājās paaudžu nomaiņas process, un amatos vairāk tika ievēlēti studenti, tā pieaugot krāsnešu īpatsvaram attiecībā pret filistriem korporācijas vēlētajos amatos. Tika regulāri noturēti konventi, literārie vakari un risināti disciplīnas jautājumi. Notika aktīva līdzdalība citu draudzīgo korporāciju pasākumos, krāsneši un fukši piedalījās deju nodarbībās, apgūstot

Lacuanias komeršs 1994. gada 10. decembrī Klosters ielā 7. Šarfās redzami – viceseniors Jānis Kapustāns, seniors Juris Urtāns, oldermanis Kārlis Kravalis.

Pašu telpās Klosterā ielā 7 1994. gada 10. decembrī.

deju prasmi kopā ar studenšu korporācijas Gaujmaliete tautietēm un meitenēm. Lacuania tika reģistrēta Latvijas Republikas Tieslietu ministrijā kā sabiedriska organizācija un ieguva juridiskas personas statusu. Sekretārs Juris Prikulis studentu un studenšu korporāciju apvienotā saraksta sastāvā tika ievēlēts Latvijas Universitātes studentu padomē.

1994. gada rudenī sākās savu telpu iekārtošanas darbi Vecrīgā, Klosterā ielas Nr. 7 pagrabā (tieši pretim Marijas Magdalēnas baznīcai). Pagraba telpu atrašana bija seniora J. Urtāna nopelns. Tas bija liels notikums Lacuanias dzīvē, kad ar 1995. gada 28. februāri tika noslēgta oficiāla vienošanās ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju par telpu izmantošanu konventa vajadzībām uz trim gadiem. Ar 1995. gada 14. martu turpmākie konventi notika Klosterā ielā 7 (lai gan pirmais komerss jaunajās telpās tika atzīmēts vēl agrāk – 1994. gada 10. decembrī). Jaunās telpas prasīja labiekārtošanu un remontus, kas tad arī tika veikti visa 1995. gada garumā. Remontējot un iekārtojot savas telpas, ievērojami pieauga lukuāņu aktivitāte. Visi remontu un attīrīšanas darbi tika veikti pašu spēkiem, bet finansiālu atbalstu sniedza Rietumu lukuāņi (fil! Vladislava Bernāna 3000 Kanādas dolāru lielais ziedojums telpu iekārtošanai).

Telpas Klosterā ielā 7 korporācijai (kopš tās atjaunošanas Latvijā) bija pirmais pastāvīgais konventa dzīvoklis, kurā varēja iegriezties jebkurā laikā un jus-

Lacuanias komerss 1995. gada 27. maijā Rīgā, Meža skolā. Otrajā rindā vidū – viceseniors Ivo Brīvulis, seniors Juris Urtāns, oldermanis Kārlis Kravalis, seniors Rietumos Kazimirs Znotiņš.

ties kā mājās. Tika ieviestas regulāras fukšu dežūras. Sākās aktīva internā buršu sadzīve – kaut šaurās, tomēr savās telpās. Lacuanias konventa dzīvoklis ieguva lielu popularitāti arī citu korporāciju buršu vidū, kuri bija bieži viesi Klosters ielā 7. Pastāvīgi kontakti tika uzturēti ar Talaviju un Patriu, tuvākas attiecības veidojās arī ar Fraternitas Lataviensis (kā tuvākajiem kaimiņiem pie Saeimas nama) un Fraternitas Academica. Pēc veiksmīgi atrisinātā telpu jautājuma strauji sāka paplašināties studentu rindas korporācijā. Zīmīgi, ka īpaši liels bija Rīgas 1. ģimnāzijas absolventu skaits, kas stājās korporācijā. Oldermanis fil! Kārlis Kravalis pilnībā ziedoja savu brīvo laiku jauno studentu audzināšanai buršu tradīciju garā, veidojot viņus par krietniem nākamajiem Lacuanias vadošajiem amatvīriem. Tika iekārtota konventa bibliotēka (grāmatas un žurnālus atstāja goda fil! K. Ručs, fil! V. Bernāns un citi). Savus konventus Lacuanias C!Q! noturēja arī studenšu korporācija Aurora.

Notika vairāki pasākumi goda filistra bīskapa J. Rancāna atcerei: literārs vakars par bīskapa dzīvi – kopā ar

Lacuanias karoga iesvētīšana Sv. Jēkaba katedrālē 1995. gada 2. decembrī. Prezidijs – viceseniors Ivo Brīvulis, seniors Juris Urtāns, sekretārs Reinis Prikulis. Ar karogu – oldermana v. i. Normunds Buls.

dzintariešiem, dievkalpojums Sv. Jēkaba katedrālē (vadīja arhibīskaps J. Pujats) un literārs sarīkojums kūrījā. Taču šo pasākumu kulminācija bija bīskapa mirstīgo atlieku pārvešana un pārapbedīšana Latvijā. Jāzepa Rancāna pišļi ar lielu godu tika pārapbedīti Aglonas bazili-

Pēc Lacuanias karoga iesvētīšanas pie Sv. Jēkaba katedrāles 1995. gada 2. decembrī.

kas skriptā (blakus bīskapa Boļeslava Sloškāna un kardināla Julijana Vaivoda mirstīgajām atliekām) 1995. gada 3. jūnijā. Svinīga atvaidīšanās no bīskapa notika arī Rīgā – Sv. Jēkaba katedrālē un pie Saeimas, piedaloties Latvijas vadošajiem valstsvīriem. Lielu darbu Jāzepa Rancāna pārrobežpārvietošanas sekmīgā noorganizēšanā veica lakuāņi brāļi Francis (Latvija) un Onufrijs (ASV) Rancāni un Kazimirs Znotiņš (Kanāda).

1995. gada 2. decembrī Sv. Jēkaba katedrālē prāvests Justs, klātesot ap 30 lakuāņiem un vairākiem viesiem, svinīgos apstākļos iesvētīja Lacuanias karogu.

Ar 1996. gada 1. semestri beidzās paaudžu nomaiņas process, un krāsneši pilnībā pārņēma visus amatus korporācijā. Tie nedaudzie vidējās paaudzes filistri, kas līdz šim uz saviem pleciem bija balstījuši Lacuaniu, atgāja malā, dodot vietu studējošās paaudzes buršiem. 1996. gadā un 1997. gada pavasara semestrī korporācijas seniori bija com!com! Ivo Brīvulis un Gatis Kalēinis. Lacuanias saime turpināja pieaugt, notika aktīva internā sadzīve, literārie vakari, kantu stundas un pauku stundas. Tika iesākts darbs pie Internā komāna pārstrādāšanas. Studentiem patstāvīgi vadot korporā-

cijas aktivitātes, reizēm gan izpaudās atsevišķas disciplīnas un organizatoriskas nepilnības.

Lacuania sevi labi parādīja eksterni, un korporācija ieņēma noteiktu vietu vispārējā buršu saimē. Tika apmeklēti dažādi Latvijas tautu komerši. Lakuāņi aktīvi piedalījās arī Baltijas tautu (latviešu, igauņu un vācbaltiešu) komeršos, kas notika 1994. gada jūnijā Tartu (Igaunijā), 1995. gada jūlijā Rīgā un 1996. gada maijā Hamburgā (Vācijā).

Diemžēl 1997. gada pavasarī Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija strauji paaugstināja īres maksu konventa dzīvokļa telpām. Lacuania to nevarēja atļauties maksāt un ar 1997. gada 15. maiju telpas Klosters ielā 7 atstāja. Atkal nācās darboties bez savas pastāvīgas pajumtes. Lakuāņi apmetās tai draudzīgās ("māsas") korporācijas Patria konventa dzīvoklī Stabu ielā 32. Līdz ar to korporācijai atsākās grūts pārbaudījumu laiks, saistīts ar savu telpu trūkumu.

1997. gada 6. decembrī tika atjaunota Lacuanias Filistru biedrība, kas pastāvēja Latvijā pirms kara, un par tās vadītāju ievēlēja fil! Franci Rancānu. Tika pieņemti Filistru biedrības statūti. Filistru biedrības mēr-

Lacuanias komeršs 1995. gada 7. decembrī Klosters ielā 7. Otrajā rindā vidū – Lacuanias prezidijs: viceseniors Ivo Brīvulis, seniors Juris Urtāns, sekretārs Reinis Prikulis.

ķis – stingri turēties pie Lacuanias tradīcijām un sek-
mēt tās principu īstenošanu.

1997. gada 5. un 6. decembrī Lacuania Rīgā pla-
ši atzīmēja savas dibināšanas 70. gadadienu – ar svēt-
ku konventu, svinīgo dievkalpojumu Jēkaba katedrā-
lē, svētku aktu un komeršu.

1998. gada pavasara semestris Lacuanias dzīvē bija
īpašs – Lacuania (seniora com! Armanda Branta vadī-
bā) bija prezidējošā korporācija Prezidiju konventā un
vadīja visu korporāciju dzīvi Latvijā. Tika novadīta
gadskārtējā Valentīna dienas balle Rīgas Latviešu bied-
rības namā un noorganizēts Baltijas tautu komeršs Rī-
gā 1998. gada 9.–12. jūlijā. Šajā lielākajā Latvijas, Igaun-
ijas un Vācijas buršu pasākumā, kas ilga četras die-
nas, piedalījās ap 450–500 cilvēku. Lakuāņu vadītais
Baltijas tautu komeršs noritēja šādā secībā:

Ceturtdiena, 9. jūlijs

12.00–20.00 Reģistrēšanās

Piektdiena, 10. jūlijs

9.00 Reģistrēšanās

12.00 Dievkalpojums Doma baznīcā *

14.00 Svētku akts Latvijas Universitātes
Lielajā aulā *

19.00 Balle VEF Kultūras pils Sarkana-
jā zālē; polonēzes sākums plkst.
20.00

Sestdiena, 11. jūlijs

12.00 Igaunijas, Latvijas un Vācijas kor-
porāciju pārstāvju tikšanās

19.00 Komeršs Ķīpsalas izstāžu hallē;
komerša oficiālās daļas sākums
plkst. 20.00 **

Svētdiena, 12. jūlijs

12.00 Noslēguma izbrauciens uz Brīvdar-
bas muzeju (brokastis)

*) Pēc dievkalpojuma notika gājiens no Doma baznīcas uz Lat-
vijas Universitāti.

***) Komeršs notika pēc Rīgas ūzusa un Lacuanias tradīcijām.

Lacuania pierādīja, ka spēj organizēt liela mē-
roga pasākumus. Tika paveikti arī citi darbi: Prezi-
diju Konvents ieguva savu zīmogu, tika atrisināts

Lakuāņi Latvijas tautu draudzības komeršā 1996. gada
20. jūlijā Rīgā, Latvijas Medicīnas akadēmijas telpās. No
kreisās – Gatis Kaleinis, Mārtiņš Podnieks, Armands Brants,
Reinis Prikulis.

jautājums par P!K! vīru kori – atbalstīta tā savienī-
ba ar kori “Tēvzeme”.

Pēc prezidēšanas P!K! Lacuanias prezidijs senio-
ra A. Branta vadībā vairāk laika atkal var pievērst kon-
venta iekšējai dzīvei: risināt disciplīnas un repartīci-
ju jautājumus. Patrias konvents laipni atļāvis lakuā-
ņiem izmantot savas C!Q! telpas. Ir izveidota Lacua-
nias mājas lapa Internetā (<http://www.lanet.lv/~sd50091/Lacuania> VAI <http://come.to/Lacuania>). Pē-
dējā laika aktivitātes (1999. gada pavasara semestrī)
ir visai cerīgas. Lacuanias saime turpina pieaugt. Zi-
nāms aktivitāšu panīkums (ja nav C!Q!, tad nav arī
aktivitātes), kas izpaudās pēc sava konventa dzīvokļa
zaudēšanas, ir pārvarēts. Par to liecina aizvien pieau-
gošā konventu dienas kārtība un pasākumu skaits. La-
cuania turpina attīstīties un godam nes savu vārdu pā-
rējo korporāciju vidū.

Izmantotie avoti:

Konventa protokoli.

Lacuanias apkārtraksti.

Raksta autora konventu pieraksti.

S. Sprukuļa atmiņas.

Iesniegtie dokumenti LU rektoram (Lacuanias statūti, darbības
programma, protokols un iesniegums par korporācijas dar-
bības atjaunošanu).

Brants A. Atskaite par 1998. gada I semestri.

Māras piemineklis – Latgales simbols

Aizejošā divdesmitā gadsimta cilvēkiem un tautām ir bijis mainīgs un mānīgs liktenis, posts un laime, gaišas cerības un izmisums tās šūpoja augšup un lejup. Šajā straujo pārmaiņu laikā gruvušas impērijas, tapušas jaunas valstis un atkal zudušas. Vēsture māca, ka mums par savu tēvuzemi un tautu, kas sarāvusi gadsimtu nebrīves važas, vajag stāvēt nelokāmi, nesatricināmā uzticībā kā laimes, tā arī posta un nedienu brīžos. Mūsu tauta ir stipra, jo tā dziļām saknēm ieaugusi zemē un no paaudzes paaudzē svētā mantojumā saglabājusi pieredzi, dzīves ziņu un tradīcijas, kas veidojušas kopības apziņu un vēsturisko atmiņu, dodot mums spēju izturēt cauri gadu simtiem visgrūtākajos, tumšākajos apstākļos un saglabāt dzīvu mūsu ticību, nacionālo apziņu un garīgās vērtības. Šo vērtību un Latgales likteņstāsta apliecinājums lakoniski un tēlaini ir iemūžināts skaistā simbolā – Latgales atbrīvošanas pieminekļi, kas tautā mīļi godāts par Māras pieminekli. Kas toreiz – pirms 80 gadiem – vainagoja mūsu karavīru un partizānu ieročus ar uzvaru? Vai tā nebija tā pati ticība, varoņgars un uzpūrēšanās, kas tautu dara stipru un neuzvaramu? Stāvot pieminekļa pakājē, atmiņā atdzīvojas pirms daudziem gadu desmitiem pieredzētais un izjustais.

Turpat netālu – otrā pakalnā, it kā sargājot un svētījot, paceļas majestātiskā Jēzus Sirds baznīca, kurā vienmēr ar svinīgu dievkalpojumu ir sākušies visi Latgalei nozīmīgie notikumi. Šeit 1917. gada saulainā 9. maija dienā, baznīcas zvaniem līksmi dūcot, aizsākās Rēzeknes kongress, kurā Latgales latvieši pieņēma vēsturisko lēmumu par apvienošanos ar pārējiem Latvijas novadiem. Un to dienu spārnotie vārdi “Vienoti Latvijai” tagad iekalti Māras pieminekļi.

1920. gada 21. janvārī, pārspējot siltos un brāzmainos ziemas vējus, baznīcas zvani, gaiši dūcot, vēstīja, ka smagās cīņās sakauts ienaidnieks un Rēzekne – Latgales sirds – ir atbrīvota. Vēl dažas niknu cīņu dienas, un mūsu karavīri sasniedza latvju zemes robežas. Par Latgales atbrīvošanu dzīvību atdeva 630 virsnieki un kareivji, 650 cīnītājus ievainoja. Viņu Dzimtenci

ziedotās asinis ir Māras pieminekļa granīcietais pamats un arī Latvijas novadu vienotības simbols.

Ir 1927. gads, un Rēzeknē pulcējas tauta, lai piedalītos Rēzeknes kongresa 10 gadu jubilejas atcerē. Uz svinībām ir ieradies Valsts prezidents Gustavs Zemgals un Saeimas vicepriekšsēdis bīskaps Jāzevs Sirds baznīcā. Turoties pie tēva rokas, zinātkāri vēroju, kā Rēzeknes dekāns un izcilais Latgales atmodas darbinieks Jānis Velkme pie baznīcas durvīm ceremoniāli sagaida Valsts prezidentu un, skanot ērģelēm un kora sveikšanas dziesmai, ievēd viņu ar pavadoņiem pārpildītajā baznīcā. Vēl tagad man spīgtā atmiņā svinīgais dievkalpojums, ko vadīja tēva brālis bīskaps Jāzevs Rancāns. Bīskapa teiktais patriotiskais sprediķis sasaucās ar viņa pirms desmit gadiem šajā pat baznīcā teikto kvēlo aicinājumu tautai uz augšāmcelšanos no gadsimtu nebrīves un apspiestības un izskanēja ar vēlējumu sargāt izcīnīto brīvību, pašai dziedīgā darbā veidojot gaišāku nākotni, kas ātrāk panākama, ja būsīsim garā un darbā “Vienoti Latvijai”. Pēc dievkalpojuma visi organizētā gājienā ar orķestri un karogiem dodamies uz Tautas namu, lai sveiktu Valsts prezidentu.

Rēzekne arvien vairāk veidojās par Latgales kultūras un politiskās dzīves centru. Vēsturiskā Rēzeknes kongresa 10 gadu atceres gaisotne rosināja uz jaunām aktivitātēm un pasākumiem, un dzima idejas, ka Latgales atbrīvošanās cīņas un apvienošanos ar pārējiem Latvijas novadiem jāiemūžina monumentālā piemiņas zīmē – Latgales atbrīvošanas pieminekļi.

Neaizmirstamas ir tās 1930. gada Vasaras svētku dienas, kad visa Latgale un pārējo novadu pārstāvji pulcējās Rēzeknē uz Latgales atbrīvošanas 10 gadu jubileju. 8. jūnijā pilsēta bija tērpusies karogu rotā, kad mēs – skolu jaunatne – agri no rīta pulcējāmies pie pilsētas valdes nama un kārtojāmies ar Aglonas ģimnāzijas orķestri priekšgalā gājienam uz Brāļu kapiem. Pulksten desmitos, svinīgā ierindā stāvot, sagaidām Valsts prezidentu Albertu Kviesi, Saeimas priekšsēdētāju

P. Kalniņu un ministru prezidentu H. Celmiņu, svētku Rīcības komitejas priekšsēdētāja monsinjora N. Rancāna pavadībā. Pēc īsa piemiņas brīža, godinot kritušos cīnītājus, augstie viesi noliek ziedus un dodas uz Jēzus Sirds baznīcu, kur svinīgo dievkalpojumu atkal notur bīskaps J. Rancāns. Pēc dievkalpojuma Valsts prezidents pieņem Rēzeknes garnizona un Latgales aizsargu parādi, pēc tam augstos viesus sveic studenti un skolu jaunatne. Ap plkst. 13.00 pulcējamies Atbrīvošanas alejas uzkalnā, kur pretī pilsētas valdes namam tiks pamatakmeni piemineklim.

No pilsētas domes, kur bija beigusies svinīgā sēde, ierodas augstie viesi. Latgales atbrīvošanas pieminekļa pamatakmens ielikšanas aktu ievada tautas labklājības ministrs V. Rubulis. Svinīgajā ceremonijā pamatakmeni iesvēta bīskaps J. Rancāns. Dziļš savīļņojums pārņem ļaužu jūru, kad tiek nolasīts akta teksts, kas cinka kapsulā kā liecība nākamajām paaudzēm tiek iemūrēts kopā ar pamatakmeni.

AKTS

sastādīts 1930. gada 8. jūnijā, Latvijā, Rēzeknē, atzīmējot pamatakmens likšanu Latgales atbrīvošanas piemineklim sakarā ar desmit gadu piemiņas jubileju Latgales galīgai atbrīvošanai no svešām varām un 10 gadu atcerei, kamēr Latvija sastāda vienu nedalāmu kopību no trijām daļām, simbolizēti – no trijām māsām – zvaigznēm: Kurzemes, Vidzemes un Latgales.

Agrākos laikos latvieši dzīvoja savu patstāvīgu dzīvi, nebūdami nekam padoti. Bet 13. gadu simtenī mūsu dzimtene nonāca zem svešu tautu jūga. Vāci, zviedri, poļi, iekarojuši mūsu zemi, uzspieda mums savu gribu un savus likumus. Tā tas vilkā septiņus gadu simtus un latvju tauta nevarēja iekārtot dzīvi pēc savas gribas. Apspiestā tauta vienmēr centās atgūt savu patstāvību. Gaišāki cīņas uzliesmojumi parādījās 1905. un 1917. gada revolūcijas laikā. 1918. gadā, kad galīgi sabruka vācu un krievu vara, labākie Latvijas dēli, sastādot vispirms Nacionālo padomi, pēc tam Tautas padomi, 1918. gada 18. novembrī izsludināja Latviju par patstāvīgu brīvvalsti un kāra šūpuli neatkarīgai demokrātiskai republikai, kuras teritorijā ietilpst Kurzeme, Vidzeme, Latgale.

Kā pēdējā 1920. gada pirmajā pusē no ienaidniekiem beidzot tika atbrīvota Latgale.

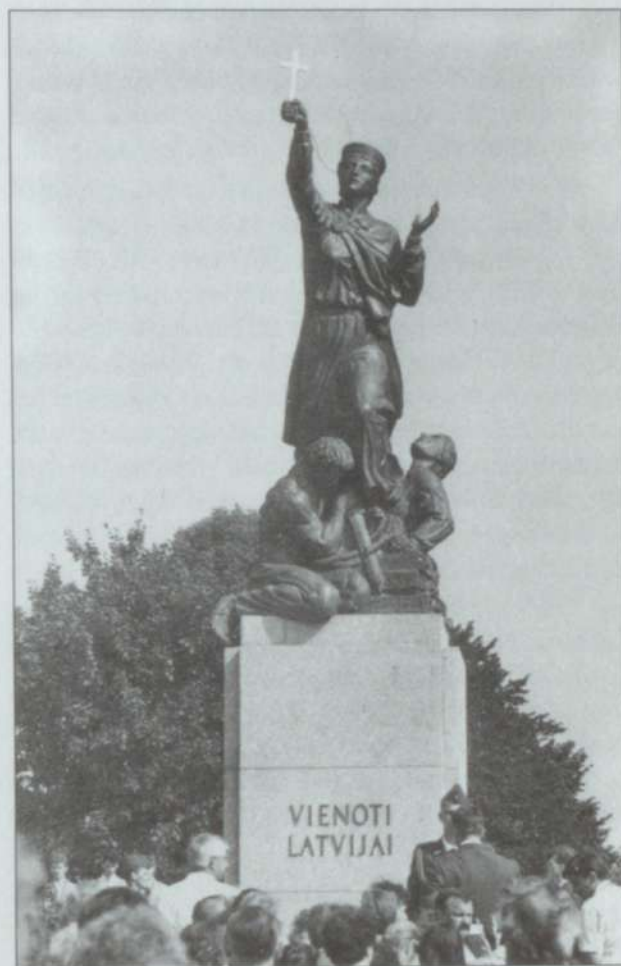
Brīvības cīņās, nacionālā gara iedvesmoti, gāja labākie tautas dēli, daudzi no tiem atstāja tur savu visdārgāko mantu – dzīvību. Lai piemineklis, kas pacelsies uz šiem ar kritušo tautas dēlu asinīm simboliski

savienotiem pamatiem, vienmēr vēstī tautas pateicību kritušiem un māca jaunās paaudzes šo Latvijas cerību un nākotni, Latvijas ideālu tālāko nesēju, kā būs aizstāvēt tautas centienus par brīvu un neatkarīgu Latviju.

Šinīs pieminekļa pamatakmens likšanas svinībās piedalās valsts, pašvaldības un sabiedrisko organizāciju pārstāvji.

Parakstījis: Latvijas Valsts prezidents A. Kviesis, Ministru prezidents H. Celmiņš, bīskaps J. Rancāns, tautas labklājības ministrs V. Rubulis un daudzi citi valsts, pašvaldības un sabiedrisko iestāžu darbinieki.

Bijīgi to klausījās gan bijušo cīņu dalībnieki, jau sirmot sākuši partizāni, gan darba vīri, gan no lauku sētām nākušas Latgales māmuļas un tēvi, gan staltie studenti ar zilmelnzeltītām lentēm pār krūtīm, gan mēs – skolu jaunatne. Man šķiet, ka kopā ar mums vienotībā pukst visas Latgales ļaužu sirdis.

Atjaunotais Latgales atbrīvošanas piemineklis 1992. gada 13. augustā

Par to, kādu pieminekli celt un kādam tam vajadzētu būt, lai godam iemūžinātu kritušo cīnītāju piemiņu un paustu tautas vienotības ideju, vadošo Latgales darbinieku vidū vienprātības nebija. Tikai 1934. gada jūnijā tika izsludināti pieminekļa celšanas konkursa noteikumi.

Pieminekļa celšanas komitejai tika iesniegti 22 projekti. 1934. gada 13. oktobra sēdē žūrijas komisija pirmo godalgu – 500 latu – piešķir projektam ar moto “Māras zeme”. Mēs, Aglonas ģimnāzijas audzēkņi, bijām īpaši priecīgi, jo projekta autors bija mūsu mākslas vēstures un zīmēšanas skolotājs, vēl pavisam jaunais Mākslas akadēmijas students ludzānietis Leons Tomašickis. Pēc L. Tomašicka meta pieminekli bronžā veidoja tēlnieks Kārlis Jansons, atzīstot to par savu skaistāko un poētiskāko pieminekli. Virs augstā sarkanā Somijas granīta postamenta pacēlās trīs figūras: Latgale – jaunavas veidolā un divi partizāni – nebrīves ķēžu rāvēji. Tautu meita augstu paceltajā rokā tur zelta krustu kā kristīgās ticības un arī Latgales – Māras zemes – simbolu.

Bija iecerēts, ka pieminekļa izgatavošana un ar tā novietošanu saistītie būvdarbi tiks veikti ar aprēķinu, lai pieminekli varētu atklāt līdz 1937. gada 1. maijam – par godu Rēzeknes kongresa 20 gadu atcerei. Tomēr darbi ieilga līdz 1939. gada rudenim.

1939. gada septembris sākās ar skaistām, saulainām rudens dienām, mieru un klusumu Latgales sētās. Ļaudis posās divkāršiem svētkiem – 8. septembris ir Māras zemes Karalienes Jaunavas Marijas dzimšanas diena un Latgales atbrīvošanas pieminekļa atklāšana. Tomēr gaišo un priecīgo noskaņojumu aptumšo nemiers un baiga ļaunuma nojautas, jo ir jau sācies karš un kaimiņzeme Polija deg kara liesmās. Varbūt tāpēc zemapziņā apjaustās briesmas lika tautai celties kājās un posties ceļam uz Rēzekni, lai kopā sanākuši un vienotības apziņā pie Māras pieminekļa smeltos spēku un izturību.

Jau agri no rīta ļaužu straume plūst uz Jēzus Sirds baznīcu. Pilna ir baznīca, pārpilns baznīcas dārzs un tuvējā iela. Netālu no altāra goda krēslos vietas ieņēmuši goda viesi – ministri, armijas komandieris ģenerālis K. Berķis, ģeneralitāte, Kurzemes, Zemgales, Vidzemes pilsētu pašvaldību pārstāvji. Aiz goda viesiem – organizāciju pārstāvji ar saviem karogiem, bet baznīcas vidū gar eju uz altāri stāv studentu rindas, kuru vidū ar savu brašo stāju, karogu un krāsām izceļas vienīgā Latgales studentu korporācija Lacuania. Pēc svinīgā dievkalpojuma, ko celebrē bīskaps J. Rancāns, visi dodas uz Atbrīvošanas aleju, lai piedalītos pieminekļa atklāšanā.

Tūkstoši un tūkstoši esam pulcējušies pie pieminekļa, lai godinātu tos, kuri atdevuši dzīvību par dzimtenes brīvību, lai sirdī zvērētu uzticību devīzei “Vienoti Latvijai”, kas iekalta granīta postamentā un pirmo reizi atskanējusi Rēzeknes kongresā 1917. gadā. Uz postamenta Jaunava – Latgales simbols, pacēlusi zeltītu krustu pret saulaino debesu zilgmi, vēsta, ka mūžīgi ir Dievs, ka cilvēcība un brīvība ir viņas ideāli, ka vismelnākajās dienās ticība no pelniem uzpūš liesmas un tauta mostas.

Plkst. 14.00 ierodas goda viesi un Pieminekļa celšanas komiteja un caur pagastu vecāko un skolu jaunatnes rindām dodas pie pieminekļa. Pēc ministra J. Čamana uzrunas pieminekļa iesvētīšanas ceremoniju sāk bīskaps J. Rancāns. Viņš savā uzrunā tautai teic, it kā paredzot draudīgās politiskās situācijas tālāku attīstību, ļoti zīmīgus vārdus, norādīdams, kā būtu jārikojas: “Tādēļ jemsim vārā viņu lelu pamōceibu, kaidu sludynoju mums šys pīmineklis, un paturēsim atmiņā, ka tautas breiveibu vajag ļūti augstī vērtēt un ka par tū breiveibu vajadzeibas gadejumā nažālōt nikaidu upuru... kai tū ir darejuši myusu tautas atbreivōšonas varūni... Latgolas atbreivōšonas varūnim lai ir myužceigs gūds tautā un naveistūšs krūnis Dīva vaļsteibā!

Bet mums visim lai palīk atmiņā Pesteitōja dziļō pamōceiba: “Lelōkas mīlesteibas nav kai tam, kas par sovim draugim atdūd sovu dzeiveibu.” (J. 15, 13.) Ar lelu pašaizlīdzeibu un uz upurim gotovu mīlesteibu lai mes vīnmār kolpōjam sovai tautai un tāvu zemei... Jo tei pat Dīva bausleiba, kas līk mums cīnā un gūdā turēt sovu tāvu un mōti, tei pat Dīva pavēle līk mums mīlōt sovu tāvu zemi, uzlīk mums pīnōkumu sorgōt un aizstōvēt sovas tautas breiveibu... Šymā svineigā breidī vysvareigō Dīva priķšā zvērsim uzticeibu sovai tautai un vaļstei, sūleisim apzineigi un pošaizlīdzeigi piļdeit sovos pīnākumus kotrā breidī un apsajemsim pat ar vyslelkim upurim aizstōvēt sovas tautas breiveibu, kai sovas eistōs mōtes lobū vōrdu un gūdu!”

Runai beidzoties, Latvijas katoļu jaunatnes biedrību apvienotie kori kara orķestra pavadībā nodzied Sv. Gara piesaukšanas himnu “Veni creator spiritus”. Tad Viņa Ekselence bīskaps Jāzeps Rancāns iesvētī pieminekli un dod apustulisko svētību visiem klātesošajiem. Skaisti un pacilājoši izskanot dziesmai “Marija, Latvijas māte”, beidzas iesvētīšanas ceremonija. Pieminekļis tiek nodots tautas sargāšanai, un tūlīt pie tā nostājas karavīru un aizsargu godasardze.

Pieminekļa pakājē gulst krāšņi vainagi un ziedu klēpjī. To nolikšanu ievada Valsts prezidenta pārstāvis armijas komandieris ģenerālis K. Berķis. Starp nolīcējiem Kalpaka bataljonu pārstāv Lacuanias goda

fil! ģenerālis K. Olekšs. Arī lakuāņi svinīgā ceremoniālā noliek krāšņu vainagu korporācijas vārdā.

Pieminekļa atklāšanas svinības beidzas ar plašu parādi. Brašā solī gar pieminekli aizsoļo karavīri un aizsargi, aiz tiem ar saviem karogiem seko studenti, skolu jaunatne, skauti, gaidas un Katoļu biedrības nodaļas un organizācijas.

Drīz vien pār Latviju savelkas tumši un draudīgi mākoņi. Ar krievu karaspēka bāzu ierašanos sākas Latvijas neatkarības noriets. 1940. gada 16. jūnijā Latgales dziesmu svētkos ar "Dievs, svēti Latviju!" izskanēja arī pēdējie brīvības akordi.

Sākās Baigais gads. Padomju okupantiem un to pakalpiņiem Māras piemineklis bija kā dadzis acīs. Vandalisma akts – pieminekļa nogāšana notika nakts melnumā 1940. gadā no 5. uz 6. novembri. Šī mežonības izpausme bija kā biedinoša priekšvēstnese drīzajam tautas sāpju ceļam – deportācijām un slepkavībām.

Vācu okupācijas laikā pēc sabiedrības pieprasījuma atjaunotais piemineklis atgriezās savā vietā 1943. gada 22. augustā, un to no jauna iesvētīja bīskaps J. Rancāns. Tajos grūtajos laikos, kad tauta sēroja par noslepkavotajiem un uz Sibīriju aizvestajiem, kad austrumos plosījās smagas cīņas, ikviens skaudrāk kā jebkad izjuta pieminekli kalto vārdu nozīmi – "Vienoti Latvijai".

Arī otrais Māras pieminekļa mūžs nebija ilgs. Tūlīt pēc kara, atjaunojoties komunistu režīmam, nolauza krustu un nokala uzrakstu. Svētīšanas vietā Māra rādīja dūri, Māra draudēja. Tādu es ieraudzīju pieminekli 1945. gada rudenī, atgriezies no Vjatlaga soda nometnēm. Nepazīstama, drūma un spokaina, nemīlīgā rudens rītā izskatījās arī nopostītā Rēzekne. Šķita, ka esmu nokļuvis kādā baigā sirreālā pasaulē. Pēc tam Rīgā dzirdēju, ka 1950. gada 24. jūnijā Rēzeknes Izpildkomiteja pieņēmusi lēmumu par statujas novākšanu. Pieminekļa iznīcināšanas iemesls bija tajā paustā atbrīvošanas ideja.

Pati ideja ir nemirstīga, un tā nav iznīcināma. Latgales Māra, kļuvusi par leģendu, dzīvoja tautas apziņā un gaidīja augšāmcelšanos. Jau ar trešās atmodas pirmajiem biklajiem soļiem Latgale it kā uzliesmoja gara gaismā. Uzdzirkstīja patriotisma un sevis apzināšanās liesmās. Latgales sabiedrība kā viena no pirmajiem uzdevumiem izvirzīja pieminekļa atjaunošanu. 1991. gada 27. augustā demontēja Ļeņina pieminekli, lai savā vietā varētu atgriezties Māra – Latgales simbols.

Pieminekli atjaunoja tēlnieka K. Jansona dēls Andrejs Jansons. Kā pats Andrejs izteicās: "Tēva darbnīcā no tiem pašiem māliem, uz tā paša pamata darinājis." Skulptūru bronžā atlēja Igaunijas Mākslas

Lakuānis Onufrijs Rancāns pieminekļa atklāšanas svinībās Rēzeknē 1992. gada 13. augustā.

fonds kombinātā "Ars Monumental" Tallinā, bet granītu postamentam sameklēja Sanktpēterburgā.

Ir 1992. gada 13. augusts, un uz atjaunotā pieminekļa atklāšanu, tāpat kā iepriekšējās reizēs, sekojot tradīcijai, Rēzeknē pulcējas lakuāņi. Šoreiz arī es viņu vidū kā pilntiesīgs loceklis.

Atklāšanas svinības sākas ar dievkalpojumu Jēzus Sirds baznīcā. Ar skumjām vēroju, cik retas ir kļuvušas lakuāņu rindas, salīdzinot ar 1939. gadu. Klušībā pieminam karā kritušos, čekas cietumos un gulaga katorgā bojā gājušos lakuāņus. To vidū ir arī mani radinieki – Lacuanias dibinātājs fil! Antons Rancāns un com! Pēteris Zubko. Tomēr lakuāņi joprojām ierindā – kopā ar tautu. Cieša ir pēctecības un paaudžu saikne, jo mūsu burši – Urtāni, Kravaļi, Prikulji, Kapustāni, Rancāni – ir divu paaudžu pārstāvji.

Tādu domu un izjūtu vienotībā pēc arhibīskapa Jāņa Pujata celebrētā dievkalpojuma devāmies krāšņajā gājienā visās savās regālijās – zilmelnzeltītajās krāsās – cauri skaisti sakoptajai Rēzeknei. Zem sveļošās saules braši turējās mūsu sirmāis, komunistu tālo ziemeļu rūdijumu guvušais seniors Antons Taimiņš un no aizjūras trimdas atbraukušie viesi fil!fil! Antonijs Francis un Onufrijs Rancāns.

Visus daudzus tūkstošus, kuri pulcējās ap pieminekli, vienoja viena doma: lai mūžam pret Latgales debesīm mirdz jaunavas rokā zeltītais krusts kā ticības un cerības zīme, lai mūžam stāv Latgales Māras piemineklis, kura tapšana, divreizēja iznīcināšana un augšāmcelšanās ir kā alegoriska akmenī un bronžā kalta dziļi simboliska Latgales vēsture.

Izmantotie materiāli:

Piemineklis un laiks. Materiālu krājums par Latgoles atbreivīšanas pieminekli. – Rēzekne, 1992.

Karoga pasniegšana Rēzeknē

1935. gada 28. janvārī Latvijas Ministru prezidents Kārlis Ulmanis izveidoja kustību "Draudzīgais aicinājums". Tā bija aicinājums visiem valsts iedzīvotājiem un organizācijām dāvināt savai skolai grāmatas, mākslas darbus, mācību līdzekļus, ziedot naudu izglītības veicināšanai.

Atsaucoties uz aicinājumu, 1938. gada 28. janvārī – Draudzīgā aicinājuma dienā – lakuāņi dāvināja skolas karogu Rēzeknes Valsts ģimnāzijai (karogu apstiprinājis izglītības ministrs A. Tentelis). Karogu darināja Alīde Dambis pēc Latvijas Mākslas akadēmijas docenta Kārļa Krauzes zīmējuma.

Karogā ietverti trīs principi: darbs, saderība un dzimtene. Karoga viena puse darināta zilā krāsā, kas simbolizē zilās dzimtenes debesis pār Latgales ezeriem, kalniem, mežiem un druvām. Latgalei raksturīgo ainavu ietver lokveidīga lente ar uzrakstu: "Pie tēvu zemes dārgās turies klāt." Šie ir Lacuanias karoga dziesmas vārdi, kas ir ņemti no F. Šillera dzejas par šveiciešu nemirstīgajām brīvības cīņām.

Augšējā karoga daļā virs starotā raksta ir trīs ausklīši, kas izsaka tiekšanos pēc zvaigznēm, pēc darba un sasniegumiem visai latviešu zemei par slavu. Apakšējā labajā stūrī uzraksts: "No Lacuanias."

Karoga otrās puses smilškrāsas pamatne simbolizē darbu. Augšējā kreisajā stūrī ir Latvijas valsts karoga krāsas. Centrālajā daļā attēloti raksti pergamenta loksne un grāmata, kas izstaro gaismu, kuru, ietvertu saderības lokā, apzīmē uzticības un skaidrības simbols – uzlecoša saule. Gredzens ap sauli izteic ciešas draudzības un saderības saites. Virs saules stariem uzraksts: "Rēzeknes Valsts ģimnāzija." Ozola zari ap grāmatu un pergamenta loksni simbolizē vienību, izturību un spēku. Karoga labās puses stūrus grezno latviskā stilā veidoti raksti.

Diemžēl kara laikā, krievu aviācijai bombardējot Rēzekni, tika sagrauta arī ģimnāzijas ēka un līdz ar to gāja bojā arī lakuāņu dāvinātais karogs.

Tagad par ģimnāzijas mantinieci uzskatāma Rēzeknes 1. vidusskola. Tā ir dibināta 1944. gadā uz

Rēzeknes 1. pamatskolas bāzes (kas izveidota 1855. gadā). Pēc kara tajā mācījās bijušās Rēzeknes Valsts ģimnāzijas audzēkņi, un gandrīz 30 gadu 1. vidusskola bija vienīgā vispārīzglītojošā vidējā mācību iestāde Rēzeknē ar latviešu mācību valodu. Rēzeknes 1. vidusskola turpina ģimnāzijas iesākto darbu.

1992. gada jūnijā, atsaucoties uz Rēzeknes 1. vidusskolas direktora V. Sprūgas aprīlī izteikto lūgumu, Lacuanias prezidijs paplašinātā sēdē nolēma karogu atjaunot. Karoga izmaksas sedza Rietumos dzīvojošie lakuāņi, un naudu pasniedza prezidija sanāksmē klātesošais Lacuanias seniors Rietumos K. Znotiņš.

Izmantojot publicēto iepriekšējā karoga aprakstu un mākslinieka zīmēto skici, jaunu karogu izšuvumu un aplikāciju tehnikā izgatavoja Māra Urtāne un Rita Blumberga (Lacuanias oldermaņa Jura Urtāna dzīvesbiedre un viņas māte). Karoga kātu un kapara uzgali ar abreviatūru – RVĢ – Rēzeknes Valsts ģimnāzija – darināja Raitis Blumbergs. Karoga, kura garums ir 135 cm un platums 82 cm, krāsu izvēlē mākslinieces balstījās uz zīmējumā redzamo, kas dažviet atšķīrās no karoga apraksta.

1993. gada 28. janvārī – pēc 55 gadiem – lakuāņi atkal dāvināja karogu skolai – pasniedza Rēzeknes 1. vidusskolai agrāk ģimnāzijai dāvinātā karoga kopiju, kas atbilst oriģinālam. Spītējot bargajam ziemas putenim, lakuāņi ieradās Rēzeknē. Svinīgi uzpostā aktu zālē pulcējās viss skolas kolektīvs, mācības tika pārtrauktas. Mūzikai skanot, zālē iesoļoja fil!fil! Antons Taimiņš, Andris Naglis, Zigfrīds Kravalis, Jānis Prikulis un com! Jānis Kapustāns. Prezidijs – tērpies šarfās. Karogu ienesa seniors A. Taimiņš. Pēc skolas direktora V. Sprūgas uzrunas ļoti emocionālu runu teica Antons Taimiņš, aizraujot klātesošos ar savu izteikto pārliecību, aicinot skolu jaunatni neapstāties un sekot tiem ideāliem, pēc kuriem tiecās pirmskara laika gaišākie Latgales jaunieši. Svinīgajā brīdī klāt bija arī Romas Katoļu baznīcas Rēzeknes dekāns Pāvils Zeile, kas iesvētīja dā-

vāto karogu. Pasākumu ar dzeju un mūziku kuplināja skolas audzēkņi.

Atliek tikai cerēt, ka kādreiz ceļu uz korporāciju Lacuania atradīs arī Rēzeknes 1. vidusskolas absolventi. 30. gadu lakuāņu rindās netrūka Rēzeknes Valsts ģimnāzijas beidzēju...

Izmantotie materiāli:

Rēzeknes Valsts ģimnāzijai pasniegtā karoga apraksts // Lacuania-50. – 135. lpp.

Sprūga V. Būsim karoga cienīgi // Rēzeknes Vēstis. – 1993. – 20. februāris. – Nr. 21.

Lacuanias interns raksts.

Dr. Raimonds Baltakmens un Francis Rancāns

Jāzepa Rancāna – tautas īstenā dēla – atgriešanās

Moto: “Latvijai ir tiesības dzīvot.”

Jāzepe Rancāns

1995. gada 31. maijā plkst. 15.30 ar aviosabiedrības SAS reisu Ņujorka–Stokholma–Rīga uz visiem laikiem dzimtenē atgriezās trimdā mirušais izcilais garīdznieks un valstsvīrs, Tautas balvas laureāts Jāzepe Rancāns – visu četru pirmskara Latvijas Sacimu deputāts un Saeimas priekšsēdētāja biedrs, vēlāk priekšsēdētāja vietas izpildītājs, kā arī pēdējais Latvijas Valsts prezidenta pienākumu pildītājs trimdā. Bija piepildījusies dižā trimdinieka pēdējā vēlēšanās.

Bīskapa Jāzepa Rancāna pārapbedīšanas ceremonija sākās 3. jūnijā, saulainā Vasarsvētku sestdienas rītā, ar svinīgu dievkalpojumu Sv. Jēkaba katedrālē, ko vadīja Rīgas arhibīskaps V.E. Jānis Pujats un kurā piedalījās Saeimas un valdības pārstāvji. Pie sarkofāga, pārklāta ar sarkanbaltsarkano karogu, stāvēja studentu korporācijas Lacuania un Aurora, kā arī studentu apvienības Dzin-tars un Garīgā semināra audzēkņu godasardze, kuru goda filistrs savulaik bijis bīskaps Jāzepe Rancāns.

Lakuāņu godasardze Sv. Jēkaba katedrālē 1995. gada 3. jūnijā. No kreisās – seniors Juris Urtāns, aiz karoga – sekretārs Juris Prikulis, oldermanis Kārlis Kravalis, viceseniors Ivo Brīvulis.

Pēc dievkalpojuma, korim dziedot "Libera", sarkofāgu ar bīskapa mirstīgām atliekām, pavadot godasardzes vīriem un prezidijiem ar karogiem, iznesa no katedrāles un novietoja uz katafalka sēru limuzīnā. Sēru limuzīns no Sv. Jēkaba katedrāles militāras godasardzes pavadībā, orķestrim spēlējot "Daugav' abas malas", devās uz Saeimas namu, kur to sagaidīja Saeimas priekšsēdētājs A. Gorbunovs, premjerministrs M. Gailis un citas oficiālās personas. Pārapsveikšanas ceremonijai veltītajā piemiņas brīdī runāja Saeimas priekšsēdētājs A. Gorbunovs, uzsvērdams: "Latvijai šis ir vēsturisks mirklis, jo Jāzepe Rancāns bija viens no Latvijas valsts veidotājiem visos tai vēsturiski nozīmīgākajos brīžos. Un visos laikos – gan labos, gan grūtos – Jāzepe Rancāns ir bijis kopā ar savu tautu." Beidzot uzrunu, Anatolijs Gorbunovs sacīja: "Un tagad, godinot Saeimas priekšsēdētāja Jāzepe Rancāna piemiņu, lai atskan Latvijas valsts himna, ar kuras vārdiem "Dievs, svētī Latviju!" bīskaps Jāzepe Rancāns ir lūdzis Visu augstajam svētību savai tautai un valstij!"

Bīskaps J. Rancāns, eskorta un procesijas pavadīts, sāk ceļu uz Aglonu. Apstājami piemiņas brīdim pie Garīgā semināra, tad seko pēdējā gaita uz Latvijas svētvietu Aglonu. Svelmainā saule nav atbaidījusi pavadītāju pulkus. Kad procesija ieradās Aglonā, tur to sagaidīja bīskapa novadnieki, lai pēdējo reizi būtu kopā ar savu ganu. Dievkalpojumu pārpildītajā bazilikā atkal vada arhibīskaps Jānis Pujats. Atkal stāv godasardze, kurā ir krāsneši un vecie filistri ar Lacuanias senioru Rietumos un Bīskapa Jāzepe Rancāna fonda valdes priekšsēdi Kazimiru Znotiņu priekšgalā. Svētos rakstus, tāpat kā Sv. Jē-

Pie Aglonas bazilikas 1995. gada 3. jūnijā.

kaba katedrālē, lasa bīskapa brāļa dēli – lakuāņi, Bīskapa J. Rancāna fonda locekļi fil!fil! Francis no Latvijas un Onufrijs no ASV, kuri bezgala daudz paveikuši, lai bīskaps atgrieztos dzimtenē.

Aglonas bazilikas zvaniem skanot, beigusies garā trimda un paveikts atgriešanās ceļš. Pēc svinīgā dievkalpojuma un skaistās ceremonijas šķirsts ar bīskapa Jāzepe Rancāna mirstīgajām atliekām tika novietots Aglonas bazilikas kriptā, kur blakus atdusas trimdas ceļu līdzgaitnieks bīskaps Boļeslavs Sloskāns un kardināls Juliāns Vaivods.

Goda mielastā runāja arhibīskaps Jānis Pujats, Saeimas vicepriekšsēdis Aivars Berķis, Bīskapa Jāzepe Rancāna fonda valdes priekšsēdis fil! Kazimirs Znotiņš un Rancānu dzimtas vārdā fil! Onufrijs Rancāns, kurš pateicās visiem, kuri bija piedalījušies šajā lielajā un cēlajā pasākumā, lai Baltais bīskaps atrastu savas īstās mūža mājas.

Aglonas bazilikā 1995. gada 3. jūnijā. Priekšplānā – lakuāņi Onufrijs Rancāns un Francis Rancāns. Centrā – arhibīskaps Jānis Pujats.

Un visos laikos – gan labos, gan grūtos – Jāzeps Rancāns ir bijis kopā ar savu tautu

Šodien, sestdienas rītā, Vasarsvētku nedēļā, kad visa Latvija slīgst zilo cerību kupenās, Saeimas nams ar pustumā nolaistiem karogiem sagaida bīskapu Jāzepu Rancānu atgriežamies Dzimtenē un atdod viņam pelnīto godu kā visu četru neatkarīgās Latvijas Saeimu deputātam, Saeimas priekšsēdētāja biedram.

Latvijai šis ir vēsturisks mirklis, jo Jāzeps Rancāns bija viens no Latvijas valsts veidotājiem visos tai vēsturiski nozīmīgākajos brīžos. Un visos laikos – gan labos, gan grūtos – Jāzeps Rancāns ir bijis kopā ar savu tautu.

Atskatoties uz viņa mūžu, jāteic, ka viņš pieder pie tās Latgales apgaismības nesēju plejādes, kura ir devusi daudzus izcilus Latvijas valsts veidotājus un latvju tautas vienotājus.

Šo cilvēku dzīves ceļš tajā laikā bija ļoti līdzīgs. Pašos pirmsākumos bija Latgales zemnieku spīta pilnais un sūrais darbs, lai dotu saviem bērniem izglītību – un visbiežāk tā vainagojās ar studijām Pēterpilī. Vēlāk nāca līdzdarbošanās latviešu biedrībās. Un tieši Latgales apgaismībai raksturīga iezīme ir tā, ka tās nesēji visbiežāk bija garīdznieki.

Nogājis šo daudziem laikabiedriem kopīgo ceļu, bīskaps Jāzeps Rancāns kļuva par vienu no Latvijas ievērojamākiem valstsvīriem. Bet ne jau amati ir tie, kas šodien mums liecina par Jāzepa Rancāna lielo personības spēku, bet gan viņam dāvētā tautas uzticība. Viņš vēltīja savu dzīvi kalpošanai tautai, un tauta viņu atalgoja ar uzticēšanos.

Jāzeps Rancāns bija visu četru neatkarīgās Latvijas Saeimu deputāts, Saeimas priekšsēdētāja biedrs un trimdā pēc Saeimas priekšsēdētāja Paula Kalniņa nāves – Saeimas priekšsēdētāja un līdz ar to arī Valsts prezidenta vietas izpildītājs.

Jāzeps Rancāns bija viens no tiem redzamākajiem Latgales apgaismības darbiniekiem, kuri, iestādamies par vienotu Latvijas valsti, prasīja Latgales atdalīšanu no Vitebskas guberņas un Latviju redzēja kā vienu etnisku un ģeogrāfisku vienību, bet latviešus – kā vieno-

tu tautu. Un šim nolūkam Rēzeknē 1917. gadā sanākušajā Latgales kongresā J. Rancāna uzruna kļuva par galveno ziņojumu. Tāpēc ne velti šodien skanēja dziesma “Daugav’s abas malas mūžam nesadalās”. Un šim vienotības motīvam J. Rancāns palika uzticīgs visu mūžu, cenšoties ar savu politiķa un garīdznieka darbību apvienot dažādu reliģiju, uzskatu un partiju piekritējus vienam mērķim – Latvijai.

Kā garīdznieks un kā valstsvīrs viņš nav liecis galvu 1934. gadā parlamentāro varu nomainījušās autoritārās varas priekšā.

Brīdī, kad staļiniskais režīms faktiski jau bija uzsācis Latvijas okupāciju 1940. gadā, Daugavpilī pirmajos Latgales Dziesmu svētkos viņš lūdza Dievu par briesmām pakļauto Latviju un latviešu tautu.

Jāzeps Rancāns bija to Latvijas politiķu vidū, kuri vācu okupācijas laikā organizēja un nodibināja leģitīmu, alternatīvu varas pārstāvniecību – Latvijas Centrālo padomi, kura vēlāk turpināja savu darbību trimdā, nu jau Jāzepa Rancāna vadībā.

Nometinājumā Vācijā un vēlāk trimdā, liekot lietā savu Pirmā pasaules karā gūto pieredzi un diplomāta spējas, Jāzeps Rancāns, gan meklējot iespējas tikties ar oficiālās varas pārstāvjiem, gan izvēršot lielu praktisku darbu, rūpējās par bēgļiem un latviešu karavīriem. Vienlaikus Jāzeps Rancāns kā politiķis uzturēja dzīvu Latvijas valsts ideju. Viņš ir daudz darījis, lai Latvijas valsts arī okupācijas laikā juridiski turpinātu pastāvēt.

Lai atceramies, ka, būdams demokrātisku uzskatu paudējs un aizstāvis, Jāzeps Rancāns bija vienkāršs un nesavtīgs, bet reizē savā pārliecībā stingrs un ar nelokāmu morāli apveltīts cilvēks.

Godinot šodien pie Saeimas nama bīskapa Rancāna atgriešanos Dzimtenē, mēs vienlaikus godinām arī to laiku Latvijas vēsturē, kad Latvija piedzima un attīstījās kā valsts. Tam bīskaps Rancāns vēltīja savu aktīvo darbību kā valstsvīrs, piedaloties Latvijas valsts dibināšanas Pagaidu nacionālajā padomē, pēc tam – visu četru Saeimu darbībā kā likumdevējs.

Šodien būtu vietā atcerēties vārdus, ko Jāzevs Rancāns teicis trimdā, pildot Latvijas Valsts prezidenta vietu:

“Ne mirkli mēs nedrīkstam aizmirst, ka Latvijas nākotne pieder demokrātijai – Latvijas tautai, nevis atsevišķām personām. Pēdējais neizbēgami noved pie diktatūras. Bet kurp noved diktatūra, kas notiek ar valsti un tautu, kur nav brīva vārda, to mēs skaidri redzam ne tikai savā tuvākā apkārtnē, bet visā Vācijā un tālā ceļā līdz Rīgai un tai garām, kur drupu kalni paceļas cits aiz cita.

Atmetīsim nesaticības garu, būsim vienoti. Uz saprašanas ved tikai demokrātijas ceļš.”

Viņa ticība taisnības un patiesības uzvarai bija nesaraunami saistīta ar viņa ticību Latvijai.

“Patiesībai un taisnībai lai pievienojas arī mīlestība, jo tikai visas šīs trīs īpašības kopā rada īsto gara kultūru, uz kuras pacelsies brīva, neatkarīga, demokrātiska Latvijas Republika!”

Kā liecina laikabiedri savās atmiņās, katram, ko Jāzevs Rancāns trimdā satika, viņš teicis: “Lūdziet par Latviju!”

Savas lūgšanas piepildīšanos Jāzepam Rancānam, dzīvam esot, nebija lemts pieredzēt. Toties tagad viņš atgriežas Dzimtenē, kam piederēja viņa sirds, viņa domas, viņa lūgšanas – viss.

Tālākā bīskapa Jāzepa Rancāna ceļš ved uz Aglonu, un varbūt tas ir simboliski, ka viņš atkal atgriežas Latgalē, no kuras uzsācis savas apgaismības darbinieka, garīdznieka un valstsvīra gaitas. Latvijas tauta var būt lepna, ka tai ir bijis tik izcils dēls.

Jāzevs Rancāns ir teicis – kas nepazīst savas tautas vēsturi, tas atsvešinās no savas tautas. Viņa pašā noietais ceļš ir dzīva liecība mūsu valsts sarežģītajai vēsturei, un tāpēc lai glabājam to savā piemiņā!

Un tagad, godinot Saeimas priekšsēdētāja biedra Jāzepa Rancāna piemiņu, lai atskan Latvijas valsts himna, ar kuras vārdiem “Dievs, svētī Latviju!” bīskaps Jāzevs Rancāns ir lūdzis Visuaugstajam svētību savai tautai un valstij!

* Saeimas priekšsēdētāja Anatolija Gorbunova uzruna svinīgajā piemiņas brīdī sestdien, 1995. gada 3. jūnijā, pie Saeimas nama, godinot visu četru neatkarīgās Latvijas Saeimas deputātu, Saeimas priekšsēdētāja biedru, Tautas balvas laureātu, bīskapu Jāzepu Rancānu.

Latvijas Vēstnesis. – 1995. – 6. jūnijs – 1., 7. lpp.

Svinīgais piemiņas brīdis pie Saeimas nama. Uzrunu saka Saeimas priekšsēdētājs A. Gorbunovs.

Lacuania – nesenā pagātne, tagadne un nākotnes vīzija

Lacuania Latvijā ir atjaunojusies, spējusi nostiprināties un pastāvēt. Tas tagad jau ir noticis un neapšaubāms fakts, kas ļauj ar pārliecību raudzīties nākotnē. Lacuanias devīze un krāsas izrādījās dzīves spēka pilnas, tās idejas, kas vienoja jaunos ļaudis pirms 70 gadiem, kad Lacuania dibinājās, nebija zaudējušas savu aktualitāti arī mūsdienās. Tas arī saprotami, jo aktualitāti gadsimtu gadsimtos nezaudēja un nezaudēs tādas vērtības kā draudzība, godaprāts un uzticība.

Lacuanias atjaunošanās Latvijā nebija viegla. Patiecība sirmajiem vīriem fil!fil! Staņislavam Sprukolim, Antonam Taimiņam, Silvestram Čamānam, Antonam Kravalim, Staņislavam Tīmeniekam un citiem, kas, spītējot nebūt ne tik vieglajai gadu nastai, atjaunoja korporāciju. Citu nebija, kas to varētu paveikt. Picnākuma izjūta, kas bija ieaudzināta korporācijā, kam šie vīri bija sekojuši visu savu mūžu, arī tagad neļāva palikt malā. Vēlreiz vajadzēja atgriezties jaunībā, lai gan ne vairs ar jaunības spēkiem, un atjaunot studentu korporāciju. Šobrīd daļa no atjaunotajiem ir jau aizsaulē, bet viņu rūpes un pūles nav zudušas.

Pēc atjaunošanās korporācijā ieplūda pirmskara buršu, tagad veco filistru dēli un mazdēli. Tie bieži vien bija vīri, kam studentu gadi jau bija aiz muguras, bet kas, ja tāda iespēja būtu bijusi agrāk, noteikti būtu stājušies korporācijā. Vecie filistri, uzspriegojušies korporācijas atjaunošanai un to paveikuši, pagāja malā, dodot vietu vidējai filistru paaudzei. Šie vidējās paaudzes filistri nekad nebija bijuši korporācijas internajā dzīvē. Nebija sava konventa dzīvokļa (C!Q!). Nebija pat īsti kam prasīt padomu. Komiltoņu vēl nebija daudz, bet vecie filistri aktīvajā konventā lielu darbošanos vairs nevarēja izrādīt. Mācoties no savām un citu kļūdām, Lacuania tika noturēta. Nebaidos šo vārdu teikt, jo arī tas bija smags un atbildīgs pienākums. Iespējams, ka tas bija kritiskākais posms atjaunotajā korporācijā. Tad mums palīdzīgu roku sniedza korp! Talavija, atvēlot vairāk nekā gadu savas telpas Lacuanias konventiem.

Lacuanias burši kaut dažreiz, kaut iztālēm varēja redzēt, kas ir internā korporācijas sadzīve, un tika darīts daudz kas, lai Lacuania iegūtu pati savu C!Q!.

Šajā atjaunotās Lacuanias attīstības posmā galvenais uzdevums bija sasiet pārrāvumu starp trijām vai pat četrām paaudzēm, starp vecajiem pirmskara laika filistriem un jaunajiem komiltoņiem. Vidējā gadagājuma filistrus Latvijā zināmā mērā varēja uzskatīt par korporācijas zudušo paaudzi, jo tie paši savos studentu gados, nekad nevarēdami būt korporācijā, neizbaudījuši to, ko jauniem cilvēkiem varēja dot korporācija, bija spiesti vadīt un organizēt korporācijas dzīvi. Filistru uzdevums ir balstīt komiltoņus un visu korporāciju arī materiāli, bet daudzos gadījumos vidējai filistru paaudzei nebija iespējas to darīt. Taču pārrāvums tika sasiets. Nākamais attīstības posms korporācijas dzīvei būtu Filistru biedrības dibināšana, un te atkal jāspers solis ne līdz galam zināmā un izpētītā. Maz vairs ir to, kas varētu pastāstīt par Lacuanias Filistru biedrību laikā pirms Otrā pasaules kara.

Jauns attīstības posms, kas nu jau bija saistīts ar noteiktu pacēlumu, korporācijai sākās 1995. gada pavasarī, kad korporācija noīrēja C!Q! telpas Klosters ielas Nr. 7 pagrabā. Internā sadzīve norisinājās kaut šaurās, tomēr savās telpās. C!Q! remontējot un iekārtojot, stiprinājās saites starp buršiem. Tas bija tālākās izaugsmes laiks, kad atjaunotajā korporācijā ieplūda daudzi jauni ļaudis, bet savu laiku nofuksējušie zēni saņēma krāsas. Līdz ar to Lacuanias aktīvais konvents kļuva arvien jaunāks, kā tam arī vajadzēja būt. Tas noteica to, ka prezidēšanu un amatus korporācijā pārņēma komiltoņi, bet iepriekšējais, daļēji no filistriem sastāvošais, prezidijs un amatpersonas atkāpās. Iestājās brīdis, par ko tika sapņots pirms vairākiem gadiem, ka nu varēs atnākt uz savu C!Q!, palūgt fuksim apgādāt ar kādu kausu garda alus un kavēties atmiņās par to, kā bija. Toreiz tas bija sapnis, bet kāds dzejnieks ir teicis, ka Dievs nekad neļauj cerēt uz kaut ko tādu, ko viņš iepriekš jau nebūtu nolēmis dot.

No šādām pozīcijām raugoties, Lacuanias nākotne šķiet esam visai cerīga. Ir skaidrs, ka te, Latvijā, ir virkne cilvēku – jaunu un mazliet vecāku, kam vārds “Lacuania” nav tikai skaņa, bet daudz kas vairāk. Tātad, pat ja arī kāds aiziet no aktīvā konventa, tāpēc konventa darbība netiek kavēta. Ja lietas tā pat turpināsies, tad pēc dažiem gadiem arī Lacuaniā varētu rasties stabils dažādu gadagājumu filistru un komiļoņu līdzsvars. Tad korporācija attīstīsies savā

dabīgajā attīstības ceļā un dažādi mazi ikdienas ciņi vairs būtiski nevarēs ietekmēt korporācijas gaitu un nākotni. Lacuanias buršu saime nākotnē raugās ar drošu sirdi, ka viss notiks tā, kā esam iecerējuši. Ja jau iepriekš tieši tā viss notika, kāpēc lai tā nebūtu arī tuvākā un tālākā nākotnē!

(1997. gada 14. aprīlī.)

Zemestēva laikā 1995. gada 7. decembrī Klosters ielā 7.

Par dažām Lacuanias un vispār buršu tradīcijām un paražām

Neviena organizācija nevar ilgstoši pastāvēt bez savas darbības demokrātiskiem likumiem – rakstītām un nerakstītām tradīcijām un paražām. Mums visiem labi zināmais Internais komāns savā būtībā nav nekas cits, kā buršu tradīciju un paražu rakstisks apkopojums. Tas visiem ir labi zināms, tāpēc šajā rakstā pievērsīšos vairāk nerakstītajām tradīcijām, t. i., tādām, kas komānā nav rakstītas, bet tāpat ieviesušās mūsu sadzīvē un vairāk vai mazāk tiek ievērotas.

Vispirms *par vispārējām Lacuanias tradīcijām*, kuras gan nav tieši buršu tradīcijas, bet tomēr ļoti nozīmīgas.

Kā zināms, Lacuania savulaik tika dibināta pēc t. s. novadniecības principa, un gandrīz pilnībā tās locekļi nāca no Latgales. Arī tagad vairākums no mums ir Latgales novadā dzimuši vai arī to pēcteči, tāpēc viena no tradīcijām ir piedalīties ar saviem pārstāvjiem Latgales novadam svarīgos pasākumos. Protams, šobrīd korporācijā iestājušies daudzi jaunieši arī no citiem Latvijas novadiem, un ir ļoti patīkami, ka viņi arī grib palīdzēt Latgalei augt gan ekonomiskajā, gan kultūras jomā.

Tāpat, manuprāt, ļoti vērtīga tradīcija ir tā, ka Lacuanias prezidijs sveic savas saimes locekļus tiem svarīgākajos dzīves brīžos: sakarā ar Universitātes beigšanu, zinātniskā grāda iegūšanu u. tml., kā arī cienījumu vecumu sasniegušos pensionējušos filistrus apaļgadu skaita jubilejās, gadu mijā un valsts svētkos.

Turpmāk par dažām tradīcijām, kuras var nosaukt par tipiskām buršu tradīcijām, bet kas komānā nav aprakstītas un tiek piekoptas Lacuaniā.

Interesants un noderīgs tradīciju kopums ir t. s. *melnais konvents (M!K!)*. Faktiski tas ir aktīvā konventa dzīves atdarinājums, bet tikai zēnu sabiedrībā un lielā slepenībā no krāsnešiem. M!K! sanāk tikai tad, kad C!Q! nav neviena krāsneša. Lai izvairītos no negaidītiem pārsteigumiem, mēdz izlikt zēnu sardzi, kas laikus ziņotu par krāsnešu tuvošanos. Līdzīgi kā aktīvajā konventā, arī M!K! ievēl savus amatvīrus.

M!K! rudens semestrī parasti rīko 12 stundu ilgu bēgšanu, ko sauc par melno alus vakaru, savukārt pavasara semestrī 24 stundu ilgu bēgšanu – melno komeršu. Melnais komeršs tiek noturēts tieši tāpat kā īstais, tikai tiek lietoti nevis krāsu, bet melnie rapieri. Par bēgšanu liecina burgā atstātie sērkokociņi, pudeļu attaisāmais un sīknauda. Ja bēgšana ir izdevusies, resp., krāsneši nav zēnus noķēruši, zēniem piešķir “bravo ragu”, bet, ja bēgšana neizdodas – visi zēni tiek “iekārti” ar soda ragu. Bēgt nav pieņemts Lacuanias oficiālo sarīkojumu laikā.

Lai zēns – burgas dežurants – nebūtu sausā un lai zēniem arī būtu kāda glāze alus pie rokas, tiek piekopta “razēšana”. Tas nozīmē – vācot no galda tukšās alus pudeles, zēns pamanās neuzkrītoši paķert līdzī arī kādu pusē vai pilnu alus pudeli. Norazētos dzērienus drīkst lietot tikai konventa dzīvoklī, bet nekādā gadījumā iznest ārpus tā.

Tagad vēl par tradīciju, kas ir tikpat sena kā korporācijas, nekad nav bijusi oficiāli atļauta, bet vienmēr piekopta – *gandarījuma ņemšanu un došanu caur menzūru*. Ikvienam gan jāatceras, ka turpmāk aprakstītās menzūras Lacuanias locekļu starpā ir aizliegtas. Ja divkaujai izmanto rapierus, tad to sauc par “strīpu” vai “auksto kafiju”, bet ja īpašas pistoles – par “karsto kafiju”.

Menzūras notiek darbdienu vakaros gandarījuma devēja C!Q!. Noteiktā laikā tur ierodas parts savu com!com! pavadībā, kuri ienes pauku piederumus viņiem norādītā telpā. Te arī partu sagērbj menzūrai: uzvelk menzūras kreklu, apsien ap kaklu zīda saiti, apsprādzē pauku bikses un krūšu takelāžu. Rokā uzvelk pauku cimdu un galvā – ķiveri. (Rapieri un ķiveri piens fuksis pirms nostāšanās “uz strīpas”.) Sagērbjas arī sekundanti – uzvelk krūšu takelāžu sava konventa krāsās un pauku cimdos.

Zālē vispirms ierodas abi sekundanti ar krāsu deķeļiem galvā, pauku cimdos, krāsu takelāžā un neasiem krāsu rapieriem rokā. Tie nostājas apmēram zā-

les vidū un izstiepj roku ar rapieri viens pret otru, lai nomērītu attālumu. Gar viņu labās kājas ārmalu fukši novelk svītras, pie kurām stāvēs menzuranti. Tad sekundanti zāli atstāj. Zālē ienāk gandarījuma ņēmējs krāsu deķelī ar saviem pavadoniem, un pēc tam gandarījuma devējs, kurš "deķelē", un ņēmējs atbild. Bezpartejiskais sauc: "Silentium menzūrai!" un paziņo visiem klātesošajiem gandarījuma devēja, ņēmēja un sekundantu vārdus un korporācijas. Kad abi parti nostājušies "uz strīpas", bezpartejiskais saka: "Uzaicinu partus pēdējo reizi izlīgt miera ceļā! Klusu ciešana nozīmē noraidīšanu." Sekundanti atbild, ka pievienojas. Ja izlīgums nav panākts, abi parti nomaina deķeļus pret paukošanas ķiverēm un menzūra "iet vaļā". Kā tas notiek, neaprstāšu – to var izlasīt Paukošanas Komānā.

Ja gandarījuma ņēmējs izvēlēties "*karsto kafiju*" (pistoles), tad jāvienojas par to, vai šaus vienreiz vai dubulti, pa visu augumu vai pusaugumu (resp., kājām), ar pilnu pulvera daudzumu vai pusi. Menzūrai lieto īpašas gludstobra pistoles, kuras pielādē pa stobra galu. Menzuranti nostājas "uz strīpas", parasti 25 soļu attālumā viens no otra, bet sekundanti – soļus piecus pa kreisi. Menzuranti pagriežas viens pret otru ar labajiem sāniem, turot pistoles stobrus uz leju. Arī sekundantiem ir pistoles, un tiem ir tiesības šaut uz katru no partiem, ja kāds no tiem pirms laika celtu augšup ieroča stobru vai arī izdarītu šāvienu vēlāk, nekā atļauts. Tāpat kā pie "aukstās kafijas", bezpartejiskais uzaicina partus izlīgt, bet, ja tas nenotiek, pārbaudījis partu gatavību, dod komandu: "Uguni!" – un tūlīt skaita "viens – divi – trīs" (ar aptuveni sekundes intervālu). Pie komandas "Uguni!" drīkst sākt celt augšup pistoli un tēmēt, bet izšaut jāspēj ne vēlāk kā uz skaita "trīs" (šaut var arī uz skaita "viens" vai "divi", tikai jāņem vērā, ka paliek mazāk laika tēmēšanai).

Pagaidām nekur nav teikts, ka būtu aizliegtas "*alus menzūras*". Alus menzūra ir ļoti sena korporāciju tradīcija un atšķirībā no iepriekš aprakstītajām nedraud ar nopietnu kaitējumu menzurantu veselībai. Tā kā varbūt ne katrs zina, kā notiek alus menzūra, tad atļaušos to īsumā aprakstīt.

Alus menzūru var piespriest tad, ja kāds tiek tangēts, bet nav pietiekami nopietna iemesla piespriest "strīpu".

Alus menzūra notiek šādi. Abi parti apsēžas pie galda pretējās pusēs, bet sekundanti – tiem blakus kreisajā pusē. Lai labāk pārskatītu situāciju, sekundanti parasti apsēžas nevis uz krēsla, bet augstāk – uz krēsla atzveltnes. Bezpartejiskais abu partu kausos ielej alu – daudzumā pēc saviem ieskatiem, bet obligāti vienādā līmenī.

Tad bezpartejiskais komandē: "Ieročus strīķēt!" Tas nozīmē, ka katrs no partiem ņem savu kausu un iedzer, cik pats vēlas. Kausus noliek uz galda, un bezpartejiskais salīdzina alus līmeņus abos kausos. Ja līmeņi nav vienādi, procedūru atkārt. To dara tik ilgi, kamēr "ieroči piestrīķēti", t. i., kādā reizē izrādās, ka līmeņi abos kausos ir aptuveni vienādi. Kad "ieroči piestrīķēti", bezpartejiskais piepilda abus kausus līdz malām un uzaicina: "Ieročus krustot!" Sekundanti atbild: "Krustots ir!" Tad bezpartejiskais komandē: "Vaļā!" Pēc šīs komandas abi menzuranti sāk dzert. Katram kauss jāizdzer iespējami īsākā laikā, bet ne ilgāk kā piecās alus minūtēs. Izdzertais kauss jānovieto uz galda un jāsaka: "Pabeigts!" Kurš pirmais kausu izdzēris, skaitās gājienu uzvarējis, bet pretinieka sekundantam ir tiesības pārbaudīt, vai nav "tecējis", t. i., vai nav nopilējis alus gar lūpu vai bārdā, vai uz apģērba. Ja ir "tecējis", tad tas skaitās tāpat, kā "sēdējis pa miesu", un gājiens ir zaudēts.

Šādā veidā tiek atkārtoti tik gājiens, cik piespriesti. Piespriest parasti septiņus gājienus, bet praksē nereti izrādās, ka kāds no menzurantiem tiek "novests no strīpas" jau pēc ceturtā vai piektā gājiena. Ja sekundants redz, ka viņa menzurants kļuvis "švaks", tam ir tiesības pieprasīt pārtraukumu, bet tikai vienu reizi visā menzūras laikā un ne ilgāku par piecām alus minūtēm.

Lai "safliķētu" kādu "no strīpas novesto", dakteris nav vajadzīgs. Pietiek, ka sekundants vai kāds cits no klātesošajiem "ievainoto" pavada līdz tualetei un iedod glāzi silta sodas ūdens. Jāpiebilst, ka visus alus izdevumus maksā zaudētājs.

Patlaban ne visas nerakstītās korporāciju tradīcijas tiek piekoptas, bet varbūt tieši tāpēc īpaši jaunajiem krāsnešiem un zēniem būs interesanti par tām uzzināt.

Lacuanias 70 gadu jubilejas svinības

Svētku konvents

Lacuanias 70 gadu jubilejas svinības iesākās piektdien, 1997. gada 5. decembrī, ar svētku konventu Patrias konventa dzīvoklī Rīgā, Stabu ielā 32. Pulksten 19.55 seniors com! Armands Brants atklāja konventu, un visi klātesošie nodziedāja Valsts himnu.

Sekoja svētku uzrunas. Seniors īsumā atgādināja korporācijas vēsturi: Lacuanias dibināšanu, darbību pirmskara laikā, okupācijas varu represijas pret lakuāņiem, grūtos gadus trimdā, kā arī korporācijas atjaunošanu Latvijā un neseno pagātņi. Seniors izteica pateicību visiem, kas bija atraduši iespēju atnākt uz svētku konventu. Turpmāk com! A. Brants atgādināja, ka Lacuania 1998. gada 1. semestrī būs prezidējošā korporācija P!K! – laikā, kad būs jāorganizē liels notikums buršu dzīvē – Baltijas tautu komeršs. Seniors novēlēja visiem lakuāņiem izturību un veiksmi darbā, kā arī pauda pārliecību, ka Lacuania izturēs visus pārbaudījumus, ar ko tā saskarsies tuvākā un tālākā nākotnē.

Pēc seniora runas teica prezidijs – com! Reinis Priekulis un com! Andris Peize un oldermanis com! Gatis Kaleinis. Visi pauda nožēlu par to, ka vēl nav atrastas telpas konventa dzīvokļa vajadzībām, un izteica cerību, ka drīz šis jautājums tiks veiksmīgi atrisināts.

Tāpat runas teica fil! Jānis Priekulis un fil! Normunds Buls, kurš uzsvēra – lai arī kādas būtu korporācijas problēmas, lakuāņi kā labs kolektīvs tās spēs atrisināt, un svētku dienā nevajadzētu tās pieminēt, bet priecāties par jubileju. Com! Juris Ādminis pauda pārliecību, ka Lacuania noteikti sāks labāk darboties nākamajā semestrī, kad tā prezidēs P!K!. Com! Jānis Kapustāns nolasīja pirmos saņemtos apsveikumus, kas pienākuši no fil! J. Pelša (Austrālijā), fil! E.B. Dekšņa (Anglijā) un no Rīgas Metropolijas laikraksta “Katoļu Baznīcas Vēstnesis” redakcijas. Fil! Jānis Priekulis nodeva mutisku sveicienu no seniora Rietumos fil! Kazimira Znotiņa, kurš to sūtījis pa telefonu, jo Kanādā ilgstoši streikojis pasts.

Tika nodziedāts “Gaudeamus”, un pulksten 20.25 seniors slēdza svētku konventu.

Svētku dievkalpojums

Lacuanias 70 gadu jubilejai veltītais svētku dievkalpojums notika sestdien, 6. decembrī, pulksten 10.00 Sv. Jēkaba katedrālē. Skatot zvanam, Lacuanias prezidijs ienesa pirms pāris gadiem šajā baznīcā iesvētī-

Lacuanias prezidijs svētku dievkalpojumā. Ar karogu – oldermanis Gatis Kaleinis.

Lakuāņu filistru grupa svētku dievkalpojumā.

to Lacuanias karogu, un monsinjors Antons Smelters sāka dievkalpojumu. Uz to bija ieradušies daudzi lakuāņi, kā arī daži viesi – pārstāvji no Ventonias un studenšu korporācijas Daugaviete konventiem.

Dievkalpojums ilga aptuveni stundu, tajā monsinjors A. Smelters runāja par Lacuanias aizvadītajiem 70 gadiem, īpaši atzīmējot, ka Lacuanias goda fil! bija bīskaps Jāzeps Rancāns. Dievkalpojuma beigās skanēja Valsts himna.

Svētku akts

Lacuanias 70 gadu jubilejai veltītais svētku akts notika 6. decembrī pulksten 14.00 Latvijas Universitātes Lielajā aulā. Bažas, ka šīs telpas lakuāņu skaitam varētu būt daudz par lielu, izrādījās nepamatotas. Svētku aktā piedalījās vairāk nekā sešdesmit cilvēku, īpaši kuplā skaitā bija viesi.

Pulksten 14.10 seniors com! Armands Brants atklāja svētku aktu un uzaicināja klātesošos nodziedāt Valsts himnu. Sekoja seniora uzruna, kurā viņš atskatījās korporācijas vēsturē: tās dibināšanu, darbības sākumu, korporācijas pastāvēšanu trimdā, atjaunošanu Latvijā, pēdējo gadu uzplaukumu saistībā ar konventa dzīvokli, kā arī pakavējās pārdomās par nākotni. Viņš atgādināja, ka 1998. gada I semestrī Lacuania prezidēs P!K!, kad Latvijā notiks Baltijas tautu komeršs. Seniors novēlēja korporācijai, lai tā augtu skaitā, lai gadu no gada tā kļūtu spēcīgāka. Runā tika uzsvērts, ka pēc atjaunošanās jau otro reizi Latvijas studentu korporācijām ir bijis jāuzņem Lacuanianu savā pulkā, kur, tagad to jau droši var teikt, tā paliks mūžīgi.

Tad sekoja studentu un studenšu korporāciju apsveikumi. Apsveikuma runas teica studentu korporā-

cijas Lettonia (II š! com! T. Bisenieks), Lettgallia (sen! com! P. Ozoliņš), Talavija (sen! com! T. Meisītis), Latvia (old! fil! A. Žīgurs), Ventonia (fil! R. Batarags), Fraternitas Vesthardiana (sen! com! G. Tervits), Patria (vicesen! com! V. Zariņš) un Fraternitas Livonica (sen! com! P. Šnepsts), kā arī studenšu korporācijas Daugaviete (sen! L. Rozenberga), Gundega (sekret! K. Imermane), Dzintra (sekret! D. Jaunkalne), Imeria (vicesen! L. Riekstiņa), Selga (vicesen! S. Kalote), Varavīksne (vicesen! D. Māliņa), Sororitas Tatiana (sen! E. Karpova) un Spīdola (sen! S. Lielāmure). Visi korporāciju pārstāvji vēlēja spēku un izturību nākotnē, sevišķi nākamajā semestrī. Par piemiņu tika atstātas arī dāvanas, kuras būs apskatāmas Lacuanias C!Q!, kad tiks atrastas atbilstošas telpas.

Pēc viesu apsveikumiem runu Lacuanias filistru vārdā teica fil! Francis Rancāns. Viņš atgādināja par Lacuanias vēsturi, īpaši par tās ievērojamiem cilvēkiem – goda filistriem un filistriem.

Tad vārds tika dots Lacuanias sekretāram com! Andrim Peizem, kurš nolasīja no ārzemēs dzīvojošajiem lakuāņiem saņemtos apsveikumus, kas bija pienākuši no fil! Eduarda Bruno Dekšņa (Lielbritānija), fil! Pētera Daugavieša (ASV), fil! Jāņa Pelša (Austrālija), fil! Vladislava Bernāna (Kanāda), kā arī no Lacuanias dibinātāja Vitolda Krustāna meitas Maijas Meirānes-Šleseres (ASV) un Jūrmalā dzīvojošā fil! Viktora Sidorāna. Viceseniors com! Reinis Prikulis pateicās viesiem par apsveikumiem. Noslēgumā magister cantandi com! Ivo Brīvulis novadīja "Gaudeamus" un seniors pasludināja svētku aktu par slēgtu.

Sekoja kopīga fotografēšanās, pēc tam risinājās sarunas neoficiālā gaisotnē pie šampanieša glāzēm. Tika pārspriestas dažādas problēmas un jauki pavadīts

Lacuanias prezidijs svētku aktā – viceseniors Reinis Prikulis, seniors Armands Brants, sekretārs Andris Peize.

Lakuāņi svētku aktā.

laiks. Pēc kāda brīža viesi devās prom un Lacuanias amatpersonas sāka gatavoties svētku noslēgumam – komeršam.

Svētku komeršs

Lacuanias svētku komerša sākums bija paredzēts pulksten 19.00, vieta – Latvijas Universitātes Ekonomikas fakultātes studentu kafejnīca. Paredzētajā laikā sāka pulcēties lakuāņi un viesi. Komerša dalībnieki pulcējās pie divās rindās saliktiem galdiem un gaidīja komerša sākumu.

Pulksten 19.40 Lacuanias seniors A. Brants atklāja komerša oficiālo daļu. Klātesošie nodziedāja Lacuanias karoga dziesmu. Tad seniors, nenogurdinot klātesošos ar vēl vienu garu un oficiālu runu, pateicās viesiem, kuri Lacuanias komeršu bija pagodinājuši īpaši kuplā skaitā, kā arī visiem lakuāņiem, kas bija atraduši iespēju atnākt uz komeršu. Pēc seniora apsveikumu runas teica Lettonias (I š! I. Bisenieks), Patrias (vicesen! com! V. Zariņš) un Fraternitas Cursica (I š! com! A. Tīrzmālis) pārstāvji, kuri, tāpat kā svētku aktā, vēlēja korporācijai daudz laimes un izturības nākotnē.

Pēc oficiālajām runām svētku dalībnieki sāka gatavoties Zemestēvam. Zemestēvu pienākumus uzņēmās com!com! Armands Brants un Reinis Prikulis, bet zemesmātes bija com!com! Juris Ādminis un Andris Peize. Tautieša solījumu, kā arī citas dziesmas šajā vakarā vadīja oldermanis com! Gatis Kaleinis. Darbā tika laists šajā pat komeršā korporācijas Patria uzdāvinātais vīna kauss. Pēc Zemestēva klātesošie nodziedāja “Gaudeamus” un seniors pasludināja svētku komerša oficiālo daļu par *ex est*.

Galdā tika likti siltie ēdieni, dziedāti kanti, dzerts alus. Jautrība komeršā sita augstu vilni, aizraujot visus klātesošos. Savu darbu godam veica Lacuanias fukši, kuriem ne reizi vien tika uzsaukta bravo glāze. Jautrība turpinājās arī pēc oldermaņa pasludinātās pusnakts, kad tika vadīti šloderi. Vakaru noslēdza kāpšana Olimpā, tad visi apmierināti devās mājup.

No rīta Lacuanias prezidijs satikās, lai nokārtotu pēdējās darīšanas jubilejas sakarā, tad aizgāja uz Patrias C!Q! un, sēžot pie alus glāzēm, vienprātīgi secināja – Lacuanias 70 gadu jubileja bija izdevusies. “Vivat crescat floreat Lacuania in aeternum!”

**LAKUĀŅU
RAKSTI**

Izvilumi no dienasgrāmatas

1937. gada 11. oktobrī.

Pārdomās nogrimis sēžu pie klavierēm un pirmo reizi izjūtu savu sirdi tuvu Latgalei un tās tautai. Es saprotu tikai tagad, ka esmu tās zemes pārstāvis, kurā visvairāk posta, gara un materiālās nabadzības, bet kuras tautas sirdis ir tik dzidras un tīras, kā tās skaistie ezeri. Es jūtu nepārvaramas ilgas un skumjas, kas mani sauc uz Latgali, jo tur ir mana īstā vieta un dzimtene...

1939. gada 7. septembrī.

Šais desmit dienās ir apgriezies vai visa pasaule. Sākšu visu pēc kārtas. 1. IX Vācijas armija iebruka Polijā. Hitlers deva šo kaujas pavēli, kas varbūt bija sākums jaunam pasaules karam. Seko Francijas un Anglijas pieprasījums atsaukt vācu spēkus līdz robežai – atbilde negatīva, un rezultātā 1. IX plkst. 12.15 Anglija pieteica Vācijai karu, plkst. 18.00 Francija pieteica Vācijai karu. Tas viss sākās ap to pašu veco Dancigas un poļu koridora jautājumu.

1939. gada 11. septembrī.

Šodien izsludināta mobilizācija. Pagaidām iesaukti četri gadu gājumi, bet saka, ka tas ir tikai sākums, kam sekos daudzi citi. Liktenim patīk rotaļāties ar daudzām cilvēku dzīvībām. Plūst asinis Polijā, Francijā, Vācijā un vēl daudz kur citur. Vai nu reiz nepienāks mūsu kārtā? Kas būs mūsu pretinieki – par to nevar noteikti pateikt – vai vāci, krievi, poļi? Jā – to zina tikai Dievs. Ja visa tehnika kalpo tikai lielākai cilvēku iznīcināšanai, tad labāk tādas nebūtu!

Vēl ir mazs cerības stars, kas pavīd starp draudošiem mākoņiem – var būt, ka mūsu valsti neieraus šajā gigantiskajā tautu cīņā, cīņā par eksistenci un reizē par varu.

1939. gada 17. septembrī.

Starptautiskajā frontē arī jaunums: Padomju Krievijas armija pārgāja Polijas robežu visā tās garumā.

Motivējums tāds, ka poļi nevarot uzturēt atlikušajā daļā kārtību un aizsargāt krievu mantu un dzīvību – pamats tam noteikti ir. Cik tas skars mūsu valsti, pagaidām grūti paredzēt, tikai vienu gan var teikt, ka krievi pagaidām mums nekā ļauna nedarīs. Šķiet, ka cerības uz mieru mums pat palielinājušās. Domāju, ka krievu aizbildniecībā mums būtu bijis daudz labāk, nekā zem vācu dūres.

1939. gada 1. decembrī.

Jauns mēnesis – jauni notikumi – vakar sācies karš starp Padomju Krieviju un Somiju. Virs Helsinkiem jau parādās bumbvedēji un met savu kravu uz skaisto ziemeļu pilsētu. Grūti zīlēt šī kara gala iznākumu. Spēku samēri ļoti nevienādi, bet somi ir labi karotāji.

1940. gada 6. janvārī.

Zvaigznes diena. Jauns un nepārskatāms, reizē arī baismīgs, sācies 1940. gads. Ko tas dos pasaulei – tikai veltas ciešanas un postu.

1940. gada 16. jūlijā.

Mūsu valsts pārdzīvo vēsturiskas pārmaiņas. Vakar un aizvakar bija Saeimas vēlēšanas. Tur es savu balsi nodevu par bloku.

Drusku baismi metas ap sirdi, domājot par pašreizējām pārmaiņām. Vēl tikai mēnesi atpakaļ tauta uzgavilēja bijušam Vadonim, skanēja aplausi, patriotiskas dziesmas, likās, ka viss būtu pirmklasīgā kārtībā, bet tomēr tas tā nav laikam bijis.

Vēsturiskie dziesmusvētki Daugavpilī – Stropos. Laikam arī pēdējie brīvā valstī. Bija jau viss paredzams: runās ieskanējās latviešu brīvais lepnums, tomēr dzirdēja cauri arī lielu "bet". Sevišķi izcēlās Svirksts ar savu lepno un brīvo runu. Skanēja dziesmas, viņodamas pāri Lielajam Stropu ezeram. Jā, tā bija pēdējā dziesmotā un pēdējā brīvā diena mūsu zemē. Nākošās dienas bija vētrains – demonstrācijas, mītiņi, lozungi,

sarkanie karogi, tosti. Tad šāvieni un kritušie. Tanku un lidmašīnu rūkoņa skaistajās Rīgas ielās.

Zaudējam aizvien vairāk nacionālā. Sarkanbalt-sarkanais karogs nobīdīts otrā vietā, tā vietā lepni slejas tumši sarkanais ar sirpi un āmuru. Neskan vairs "Tev mūžam dzīvot, Latvija!". Uz Brīvības pieminekļa kāpnēm krājas ziedu kaudzes kā pēdējais gods mirušai nacionālai Brīvībai. Drūmas, pārdomu pilnas sejas redz uz ielas. Ko nesīs nākotne? Vai tas uz labu?

1940. gada 6. augustā.

Baigā vasara – piepildījās Edv. Virzas pareģojums. Vakar mūsu valsti uzņēma Sociālistisko Republiku Savienībā, oficiālais nosaukums – Padomju Latvija. Varam būt laimīgi, ka tik milzīgas pārvērtības neprasīja nekādus lielākus upurus.

Frontē un nometnēs – kopā ar latviešu leģionāriem

Leģionāru nosaukums “brīvprātīgie” ir vācu hitleriešu dots. Starptautiskie noteikumi aizliedz mobilizāciju okupētās zemēs, bet neaizliedz brīvprātīgo uzņemšanu armijā. Lai izvairītos no starptautiskiem sarežģījumiem, vācu hitlerieši arī latviešu leģionārus nosauca par “brīvprātīgiem”.

Vārds “leģions” ir vācu hitleriešu nosaukums. Arī latviešu karavīrus viņi nosauca par Latviešu leģionu, jo tad vairs nebija ne nacionālās Latvijas, ne tās nacionālās armijas. Vācieši gan atļāva Leģiona divīzijas iekavās apzīmēt ar atsevišķu numerāciju – 15. divīziju kā 1. latviešu divīziju un 19. divīziju kā 2. latviešu divīziju, taču faktiski visur figurēja apzīmējums – 15. un 19. divīzija, kas bija vācu dota numerācija. Turklāt aizdomīgi ir tas, ka, pārmetot leģionāriem “brīvprātību”, netiek celta gaismā viņu mobilizācijas (t. i., piespiedu) pavēle.

Mēdz pārvest, ka arī latviešu leģionāri tika iekļauti vācu hitleriešu Waffen-SS (tulkojumā – Ieroču-SS) vienībās, tāpēc daži pat atļaujas arī latviešu leģionārus saukt par hitleriskās Vācijas pakalpiņiem. Patiesība ir pavisam cita. Vācu hitlerieši neuzticējās vācu armijai (Wehrmacht) un tāpēc negribēja tai pakļaut ārzemnieku leģionus, lai netiktu vairots vācu armijas karavīru skaits un spēks.

Latviešu virsnieki varēja būt par pulku komandieriem, bet ne augstāk. Divīzijas štābā viņi netika. Tur atradās tikai vācu SS-virsnieki un baltvāci, kas runāja latviešu valodā tik labi, ka varēja rasties iespaids, ka tie ir latvieši. Tomēr vajadzēja tik no malas paklausīties, ka savā starpā viņi sarunājās vācu valodā. Daudziem Rietumos un Austrumos radies iespaids, ka latviešu divīzijas cīnījās par Vāciju. Taču latviešu leģionāri cīnījās pret komunistiem un par savu dzimteni un brīvību!

Pēc nepilniem diviem gadiem priesterības un draudzes darbā, t. i., 1944. gada 4. aprīlī, Rīgas arhibīskaps Antonijs Springovičs nozīmēja mani, prāvestu K. Ruču, par Latviešu leģiona kapelānu.

Šeit jāpiebilst, ka arhibīskaps savos dokumentos “Latviešu leģionu” nemaz nemin, bet to nosauc par

latviešu karaspēku vai “latviešu korpusu”. Pašu Latviešu leģiona ģenerālinspektoru R. Bangerski viņš nosauc par latviešu ģenerāli, nevis par vācu hitleriešu Waffen-SS ģenerāli. Tādā veidā arhibīskaps pasvīturoja Latvijas Katoļu baznīcas nostāju attiecībā pret vācu okupantiem, t. i., ka nav svarīgi, ja pēdējie uzspiež savas uniformas un savas zīmotnes; svarīgi ir zināt, ka latviešu karavīri necīnījās par Hitleru, bet gan par savu zemi un savu brīvību!

Vācu armijas štābam bija iebildumi. 1944. gada 21. marta sarunās ar vācu SS un policijas ģenerāli Jekelnu Latviešu leģiona ģen. R. Bangerskis pieskārs arī leģionāru mācītāju jautājumam. Ģen. Jekelns paskaidroja, ka Hitlers piekritis vienam ev.-lut. mācītājam uz divīziju un vienam katoļu mācītājam uz visu korpusu. Viņš lūdza ģen. Bangerski iesniegt apstiprināšanai kandidātus, turklāt tādus, kuri nebūtu uzstājušies pret vāciešiem, tas sevišķi attiecoties uz katoļu mācītāju (*sk. Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā, 4. sēj., 253. lpp.*).

Pēc šīs sarunas Latviešu leģiona ģenerālinspektors R. Bangerskis iesniedza ģen. Jekelnam izraudzīto mācītāju sarakstu un 11. maijā saņēma piekrišanu atbildi. Ģenerālinspektors R. Bangerskis 5. jūnija pavēlē Nr. 20 paziņoja:

Ieceļu:

- Par 19. Latv. SS-brīvpr. divīzijas mācītāju virsseržantu Verneru Voitkusu,
- par 15. Latv. SS-brīvpr. divīzijas mācītāju v. v. Jūliju Straumi,
- par 6. Latv. SS-brīvpr. korpusa katoļu kapelānu Kazimiru Ruču.

(*Sk. minētās grāmatas 4. sēj., 267. lpp.*)

1944. gada vasarā Latviešu leģiona 6. korpusu mani aizkomandēja uz leģiona 15. divīziju, kura iekavās tika apzīmēta kā 1. Latviešu divīzija. Toreiz divīzija atradās Latvijas upes Aiviekstes krastos. Tur sastapu 15. divīzijas karalauka luterāņu mācītāju Jūliju Straumi. Kad sarkanarmija tuvojās Rīgai, 15. divīzija tika pārvesta uz Pomerāniju, un tai līdzī – arī abi karalauka mācītāji.

Ceļā uz Rīgu caur Cēsīm bija iespēja pēdējo reizi apmeklēt Cēsu katoļu baznīcu, kur pirms iesaukšanas Latviešu leģionā biju strādājis par palīgmācītāju. Cik mīlas šīs baznīcas sienas, altāris ar tabernākulu un Vis-svētās Jēzus Sirds svētgleznu! Klusā lūgšanā lūdzu Pestītāju, lai palīdzētu tālos un nezināmos kara ceļos un lai ļautu atgriezties atpakaļ savā dzimtenē un mājās...

Rīgā, pretī Domam, kara transporta kuģis "Wart-he" uzlādēja 15. divīzijas 32. pulka zirgus ar pajūgiem, automašīnas un lieltāpvalis. Tajā uzkāpa ap 2000 jaunie-saukto latviešu vidusskolnieku un pāris simti palikušo 32. pulka karavīru. Atsveicinājies no sava dekāna A. Pie-balga, kurš tobrīd apvienoja sevī visu: Dievmāti – Mā-ras zemes karalieni, vecākus, brāļus, piederīgos, drau-gus, visu latviešu tautu un dzimteni, arī iekāpu kuģī.

Kuģa dibenā bija novietoti 32. pulka kara rati un zirgi. Gaiss tur bija ļoti karsts un nepanesami saspīests, zirgi nosvīduši slapji. Tos uzraudzīja un baroja paši karavīri un pārmaiņus snauda turpat uz kara ratiem. Jāapbrīno viņu izturību tādā gaisā, jo pat kuģa lūkās bija grūti elpot. Otrā stāvā, virs zirgiem, atradās jaunie-sauktie. Viņi gulēja uz grīdas, saspīedušies kopā.

Kad 1944. gada 16. augusta vakarā kuģis lēnām attālinājās pa Daugavu, iekšējais saviļņojums un aiz-kustinājums bija nesavaldāms. Raudāja karavīri un jaunie-sauktie, vēl vairāk paši palicēji: tēvi un mātes, sievas ar maziem bērniem, līgavas... Atvadoties visi vicināja baltos mutautiņus. Viņu vidū pacēlās dekāna A. Piebalga roka, un viņš svētīja ar krusta zīmi aiz-ejošo kuģi. Spēcīgā balsī dziedāja karavīri un palicēji trīs reizes, pamīšus, latviešu tautas lūgšanu: "Dievs, svētī Latviju!" Drīz viss saplūda viļņojošo balto mu-tautiņu mākonī. Karavīri un jaunie-sauktie spēcīgi ko-pējā korī sauca palicējiem: "Mēs nāksim atpakaļ!"

Baltijas jūrā kuģis izbrauca nakts tumsā, lai dro-šāk izvairītos no krievu uzbrukumiem.

Pēc apmācībām Pomerānijā jaunie-sauktie latviešu vidusskolnieki, apģērbusies karavīru drānās, ik die-nas soļoja uz savām mītnēm. Soļodami viņi dziedāja "Atvadu sveicienu":

Kad šķīroties no tēva mājas,
Sirds atvadoties sāpes jūt,
Tad tālam ceļam jāaun kājas,
Lai brīvību var latviet's gūt...

Sniedz roku sveicienam – ardievu!
Jau kara kumeļš seglots mans,
Tik kādreiz atceries šo dienu,
Kad cīņā sauca kara zvans!

Jel neraudi, ja nepārnākšu,
Jo kara laukā paliek daudz!...

Ik vakaru viņi dziedāja arī dzimtenes ilgu dzies-mu "Ak, teci jel, saulīt":

Par dzimteni dziesma man sērīgi skan,
Par dzimteni, dzīvot kur vēlēts nav man.
Es svešumā klistu ar ilgošanos,
Vai dzimtenes krastus reiz ieraudzīt būs?

Ak, dzimtene dārgā, tavš zudušais dēls
Nāks mājās, kaut vakars būs vēls.
Kur pirmoreiz sauli tas ieraudzīja,
Tur dusa būs salda arī pēdējā.

Ak, teci jel, saulīt, uz dzimteni steidz
Un viņai no manis daudz sveicienu teic,
Un noskūpsti dzimtenes jūrmaļu tu,
Kur dzimu, kur bērniību pavadīju.

Diemžēl Rīgā dotais latviešu karavīru solījums at-griezties atpakaļ Latvijā nepiepildījās. Viņi krita Po-merānijas karalaukā vai nokļuva krievu armijas gūstā un pazuda Sibīrijas golgātā. Viss aplusa un nodzisa...

Pomerānijā atradās ap 15 000 latviešu jaunie-sauk-to vidusskolnieku (mobilizēti Latvijas pusē, kas vēl nebija nonākusi krievu armijas varā). Viņi bija tikai 18 un 19 gadu veci. Pēc kara apmācībām ap 7000 tika ieskaitīti 15. divīzijā un nosūtīti uz fronti Vislas tuvu-mā. Pārējie palika rezervē, līdz sarkanarmija viņus saņēma gūstā. Pomerānijas karalaukā un sarkanarmi-jas gūstā krita vismaz 10 000 latviešu karavīru.

Karalaukā daudzi no katoļticīgajiem saņēma pē-dējo Sv. Komūniju, jo drīzumā tie krita drausmīgajā karalaukā un pat palika neapbedīti purvā vai mežā, vai atklātā laukā, kur nakts zvēri saplošīja viņu mie-sas un izvazāja viņu kaulus (pilsētas, ciemi un ceļi jau bija krievu armijas rokās).

Landekas (Pomerānijas vidienē) drausmīgā ielen-kumā sniegos un ap 20 grādu salā kritušo un smagi ievainoto latviešu leģionāru vidū krita karalauka lu-terāņu mācītājs Jūlijs Straume, glābdams ievainotos ap 500 metrus no manis. Neviens nevarēja palīdzēt. Sarkanarmijas viesuļuguns ložu krusā neviens neva-rēja pat galvu pacelt no zemes, visapkārt kauca lodes un mīnas. Turpat krita arī leģionāru karalauka ārsts.

Pēc izlaušanās no Landekas ielenkuma vakara dū-maka pārklāja karalauku un kritušos. Par saviem kri-tušajiem varoņiem ķēniņš Dāvids nopūtās: "Lai ne-krit uz jums ne rasa, ne lietūs, jo tur guļ kritušie varo-ņi!" (2. Sam. jeb Ķēn. grām. 1, 21)

Pēc Landekas sekoja citi ielenkumi. Drausmīgākais bija Kolbergas ielenkums (Baltijas jūras krastmalā), kurā arī man nācās atrasties 17 dienas ilgi (1945. gadā no 1. līdz 17. martam).

Latviešu leģionāri nekad nav nesuši vācu nacistu kāškrusta karogu. Parasti viņi soļoja bez karoga, slepus nesdami līdz Latvijas sarkanbaltsarkano karogu. Latviešu leģiona 15. divīzijas 32. pulkam pat izdevās Latvijas karogu izglābt un aizvest uz Rietumiem.

Kad Latviešu leģions vēl atradās Polijā, tā sauktajā poļu koridorā, poļu partizāni uzbruka vācu karavīriem, bet nekad latviešu leģionāriem. Vēl raksturīgāks cits gadījums. Kādas latviešu leģionāru novietnē poļi sarīkoja deju vakaru. Lai visi leģionāri varētu papriecāties, paši poļi apsargāja ieroču noliktavas.

Pēc kara latviešu leģionāri nepiedalījās vācu Waffen-SS sanāksmēs, lai gan tur piedalījās citu tautu leģionāri. Latviešu leģionāriem nebija it nekā kopēja ar Waffen-SS, jo viņi bija latviešu karavīri.

Kara apmācībās mirušos leģionārus apglabāja Zofienvaldes luterāņu kapos. Tur blakus bija ebreju koncentrācijas nometne. Viņi bija norīkoti būvēt kara apmācību kazarmas. Savus mirušos viņi apglabāja minētajos kapos blakus tur guldītajiem latviešu leģionāriem. Neviens neprotēja. Mācītājs J. Straume teica: "Mūžības un Dieva priekšā visi ir vienādi!"

Netālajā Libušā bija novietots Latviešu leģiona 33. pulks. Tur atradās arī Varšavas sacelšanās poļu gūstekņu nometne. Pēc sacelšanās apspiešanas bija jāapglabā mirušie poļu gūstekņi, un to darīt pienācās vietējam draudzes mācītājam, bet tas gudri aizbrauca, it kā darīšanās. Viņa vietā man bija jāiet apglabāt. Visapkārt Libušas katoļu kapsētai stāvēja vācu karavīri ar šautenēm un durkļiem rokās. Vācieši bija nikni, jo ar poļiem nesen bija cīnījušies uz dzīvību un nāvi. Ieraudzījuši ienākam kapsētā mani – gērbušos vācu Waffen-SS formā, ar svētīta ūdens pudelīti un apglabāšanas lūgšanu grāmatiņu rokās un kaklā uzkārtu karalauka kapelāna krustiņu, vācu karavīri atrāvās sāņus un nolaida durkļus. Turpretim poļu gūstekņi, kas apglabāja savus mirušos biedrus, bija lepmi par tādu karalauka mācītāju. Iespaidīgi izskatījās arī vairādi, kas bija uzšūti uz kreisās piedurknes: ar Latvijas krāsām un lielu uzrakstu – Latvija.

Pēc kara latviešu leģionāri nokļuva Rietumu sabiedroto gūstā, sākumā Meklenburgas kartupeļu laukā, tad Putlosā (Šlēsvigā-Holšteinā) un beidzot Beļģijas Zēdelhemā, kur aiz dzeloņdrātīm bija ieslodzīti vairāk nekā 10 tūkstoši latviešu leģionāru, aptuveni

1000 lietuviešu un 500 igauņu karavīru. Gūstā visus nomāca bads, sals un dažādi pazemojumi. Zēdelhemā daudziem leģionāriem pat tika uzšūti uz muguras un uz ceļgaliem lieli, krāsaini kārava un pīķa dūži.

Starp latviešu leģionāriem bija daudz katoļticīgo. Katoļu dievkalpojumi notika katru dienu, un aptuveni 50 katoļu leģionāru gāja pie dievgalda. Bet svētdienās un svētku dienās dievgaldnieku bijis daudz vairāk par 50. Daudzi bija vairākkārtēji dievgaldnieki, tomēr lielais katoļu dievgaldnieku skaits norāda, ka Zēdelhemas gūstā bija daudz katoļticīgo leģionāru.

Gūsta dievkalpojumu barakas – bijušie munīcijas šķūņi – bija kopējas visām konfesijām. Altāris bija no cementa izliets blūķis, kas pārklāts ar rupju izārdīta maisa drānu. Uz altāra luterāņu mācītājs Oļģerts Kraulis atstāja Bībeli ar savu ierakstu un parakstu, kas glabājas pie manis.

Lielākie latviešu leģionāru gūstekņu svētki Zēdelhemas gūstā bija 1945. gada 18. novembrī. Pēc luterāņu un katoļu dievkalpojuma gūsta nometnes "baznīcīnās" latviešu leģionāri gūstekņi kopā ar gūstekņiem mācītājiem 18. novembra svinīgajam svētku brīdim pulcējās atklātā laukā aiz gūsta barakām un Latvijas Brīvības pieminekļa atveida priekšā. Svinību svētki vadīja gūsteknis luterāņu mācītājs Oļģerts Kraulis un gūsteknis katoļu mācītājs K. Ručs.

Meklenburgā gūstā bija ap 10 000 vāciešu un ap 1500 latviešu karavīru. Vācu virsnieki un kara garīdznieki, kas arī bija virsnieku dienesta pakāpē, bija nošķirti no vācu karavīriem, jo tie nevarēja paciest savus virsniekus un būtu tos tūlīt picāvuši vai pat nosītuši. Turpretim latviešu virsnieki un karalauka mācītāji bija kopā ar saviem karavīriem. Tas nepatika gūstekņu sardzei. Ieradās sardzes virsnieki un gribēja nošķirt arī latviešu virsniekus, bet latviešu karavīri protestēja. Tā bija iespaidīga latviešu leģionāru liecība par saviem virsniekiem un mācītājiem!

Starp leģionāriem bija arī dievturi. Viņi nepārmeta kristietībai un karalauka mācītājiem. Ar vienu dievturi biju pat sadraudzējies. Kopējā cīņā un liktenī zūd barjeras!

Vēl viens salīdzinājums. Arī cietumiem ir mācītāji, bet tāpēc viņi netiek uzskatīti par noziedzniekiem. Pat Nirnbergā notiesātie kara noziedznieki pieprasīja mācītājus, lai kristīgi sagatavotos nāvei. Taču šie mācītāji nekļuva par kara noziedzniekiem!

Vai tad latviešu leģionāri, pat tikai 18 un 19 gadu veci skolnieki un viņu garīgie gani, būtu uzskatāmi par noziedzniekiem? Turklāt karalauka mācītāji pastāvīgi

atradās nāves briesmās, kamēr cietumu mācītāji bija drošībā un pie pilniem galdiem!

Beļģu tautas naidis pret vācu okupantiem un pret karavīriem vācu armijas uniformās bija ļoti liels. To raksturo arī šāds gadījums, kad beļģu misionārs klostertēvs A. Dens panāca to latviešu leģionāru atbrīvošanu no gūsta, kuri bija pieteikušies studēt teoloģiju. Viņš bija dabūjis angļu armijas atļauju aizvest mani pie atbrīvotajiem latviešu leģionāriem teoloģijas studentiem, kuri toreiz atradās netālu no Antverpenes, ap 100 kilometru no Zēdelhemas. Tēvs Dens ieradās pie Zēdelhemas gūsta nometnes ar kravas auto. Mani noguldīja kravas nodaļā un apsedza ar brezentu. Tēvs Dens paskaidroja, ka citādi, ieraugot gūstekni, ļaudis mūs visus piekautu vai pat nogalinātu.

Zēdelhemas gūsta nometnei apkārt bija ap trīs metru augsts dzeloņdrāšu dubults žogs, kuram pa vidu atradās celiņš apbruņotiem sargiem ar suņiem. Sargtorņos atradās karavīri ar ložmetējiem, kas bija nomodā pār nometni dienu un nakti. Beļģu tauta bija naidīgi noskaņota pret latviešu, lietuviešu un igauņu leģionāriem, jo domāja, ka tie ir karojuši rietumu frontē pret rietumvalstīm. Zēdelhemas nometne bija iekārtota tiem vācu karavīriem, kas bija cīnījušies rietumu frontē un tur arī saņēmti gūstā (baltieši gan bija cīnījušies tikai austrumu frontē pret krievu armiju). Turklāt, redzot leģionārus vācu Waffen-SS formās, varēja rasties iespaids, ka baltiešu leģionāri ir niknāki un uzticīgāki hitlerieši nekā vācieši, jo vācu karavīri jau bija atbrīvoti no gūsta, bet baltieši vēl ne.

Jau minētais beļģu misionārs tēvs A. Dens ieradās Zēdelhemas gūsta nometnē ar vajadzīgajām atļaujām, lai atbrīvotu tos latviešu leģionārus, kas bija pieteikušies studēt teoloģiju. Tēvs Dens vēlējās satikt arī to latviešu leģionāru, kurš bija invalīds un atradās invalīdu barakā, bijušajā munīcijas šķūnī. Atgrūžot smagās dzelzs durvis, pirmajā brīdī tēvs Dens apmuls no satriecošā skata. Viņa priekšā atvērtais ķieģeļu šķūnis ar iemītniekiem atgādināja kādu no Dantes "Dievišķajā komēdijā" attēlotajiem moku kambariem. Tur atradās leģionāri invalīdi ar drūmām, netūrām sejām, akmenim līdzīgiem sejas vaibstiem... Vai tiešām no viņu vidus varētu būt kāds teoloģijas students? Bet jau nākamajā acumirklī tēva Dena priekšā uz vienas kājas izlēca tas invalīds, kas bija pieteicies studēt teoloģiju. Šī satriecošā skata pietika, lai tēvs Dens tūlīt izšķirtos paņemt viņu līdzī.

Zēdelhemas gūsta nometni apmeklēja krievu virsnieki, aicinādami latviešu leģionārus atgriezties Latvijā. Vairāki leģionāri padevās viņu vilināju-

miem un pieteicās braukt mājās. Īstenībā viņus aizveda tieši uz Sibīriju.

Zēdelhemas gūsta nometni ļoti satrauca krievu virsnieki, kad 1945. gada 26. novembrī viņi ieradās, lai ar varu paņemtu pulkvedi Arturu Krīpeni un kapteini Arnoldu Laukeru. Boļševiki gan dabūja kapteini Laukeru, bet plkv. Krīpens, lai izvairītos no boļševiku mocībām, mēģināja izdarīt pašnāvību. Iekritis manā gultā, kas atradās blakus viņa guļasvietai (viņam bija salokāmā gulta, ko dienas laikā nolika malā), pulkvedis asiņoja agonijā. Gultā nebija gultasmaisa, nedz kādu salmu; tās rāmī bija iekārta izārdīta maisa drāna (parasti es gulēju ar visām nodriskātajām kara virsdrēbēm un pat novalkāto kara mēteli mugurā, lai kaut cik pasargātos no aukstuma). Plkv. Krīpens netika izdots boļševikiem, bet tika nogādāts slimnīcā Briselē.

Plkv. Krīpena traģēdija sacēla lielu troksni arī angļu armijas un valstsvīru aprindās. Parasti uzskata, ka šīs traģēdijas dēļ latviešu leģionāri neesot tikuši izdoti boļševikiem. Tomēr, šķiet, viņi netika izdoti galvenokārt tāpēc, ka toreiz Berlīnes Potsdamā rietumu valstu galvas neatzina Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā un baltiešus, tātad arī latviešus, neatzina par Padomju Savienības pilsoņiem. Pretējā gadījumā, šķiet, tiktu izdoti.

Tajā laikā Zviedrija izdeva boļševikiem latviešu leģionārus, neraugoties uz viņu pašnāvības mēģinājumiem. Arī angļi izdeva boļševikiem ģenerāļa Vlasova armiju, vairāk nekā 100 000 krievu karavīru. Angļi šos krievu vlasoviešus izdeva boļševikiem ar varu, viņus ielencot pat ar tankiem.

Latviešu leģionārus Zēdelhemas gūstā nospieda drūma neziņa, vai arī viņi tiks izdoti boļševikiem. Latviešu gūstekņu vadītājs nometnē pulkvežleitnants Jānis Rucelis, kas prata vairākas valodas, iesniedza Zēdelhemas nometnes sardzes komandierim šādu petīciju (latviskā tulkojumā):

"2227 kara gūstekņu nometnes komandantam
1945. gada 29. novembrī.

Ser,

28. novembra notikums – divu latviešu virsnieku, pulkveža Krīpena un kapteiņa Laukera, izdošana krieviem – dziļi satraukusi šīs nometnes latviešu virsniekus un karavīrus.

Mums vienmēr apgalvoja, ka mēs esam britu aizsardzībā un ka nevienu pret paša gribu neizdos krievu iestādēm. Tagad tas vienreiz ir jau noticis, un mums nav nekādas drošības par to, ka tas varētu nākotnē tāpat atgadīties.

Pazīdami krievu iestāžu viedokli un metodes un krievu domas, ka visi latvieši ir Krievijas pilsoņi un visi latviešu karavīri, kas cīnījās pret to, ir tēvzemes nodevēji, mēs esam droši, ka visus uz krievu lūgumu izdotos karavīrus notiesās uz nāvi, bez jebkādam iespējam pašiem aizstāvēties, pretēji Rietumu demokrātiju paražām. Tāpēc mēs pazemīgi lūdzam, ka apsūdzēto latviešu karavīru izmeklēšanu un tiesāšanu vajadzētu izvest britu tiesām un tiesnešiem, kur krievi būtu vienīgi apsūdzības uzturētāji.

Rietumu sabiedrotiem jau ir zināms, ka latviešu karavīri cīnījās tikai par to, lai atbrīvotu un aizsargātu savu zemi pret komunistu iebrukumu. Pirmā cīņa pret komunismu sākās pēc Latvijas Republikas proklamēšanas un beidzās 1920. gadā ar Latvijas atbrīvošanu un tās atzīšanu no pasaules lielvalstu puses. Otrs krievu uzbrukums sekoja 1940. gadā, kad brīvo un neatkarīgo Latviju no jauna iekaroja ļoti spēcīgi krievu bruņotie spēki. Krievi likvidēja Latvijas Republiku kā brīvu un neatkarīgu valsti. Kad vācu okupācijas laikā, no 1941. līdz 1944. gadam, kļuva redzams, ka krievi grib atkal iebrukt Latvijā, latviešu karavīrus mobilizēja, lai kopīgi ar vācu bruņotiem spēkiem pretotos šim iebrukumam. Šādu rīcību nevar uzskatīt par kara noziegumu, jo latviešu karavīri vēlējās tikai brīvu un neatkarīgu Latviju. Neviena latviešu vienība nekad nav cīnījusies pret Rietumu sabiedrotajiem.

Apstiprinājumos agrākajiem, Latvijas pilnvarotajiem ministriem Anglijā un ASV un tāpat latviešu pārvietoto personu komitejām, kurus izdevuši Rietumu sabiedrotie, teikts, ka nevienu latvieti pret paša gribu neizdos krieviem, un to pašu daudzkreiz apstiprināja latviešu virsniekiem britu virspavēlniecības virsnieki Šlēsvigā-Holšteinā.

Saskaņā ar visiem šajā peificijā minētiem faktiem šīs nometnes latviešu karavīri pazemīgi lūdz Jūs pieņemt šo peificiju un nodot to tālāk augstākiem britu armijas vadības virsniekiem, kas var spert nepieciešamos soļus, lai aizsargātu latviešu karavīru dzīvības no trešās lielvalsts iejaukšanās – PSRS, proti, pārbaudīt visas pret latviešu britu rokās esošiem karavīriem vērstās apsūdzības un rūpēties par to, lai izmeklēšanu un tiesāšanu izvestu britu pārstāvji.

Latviešu karavīru vārdā
Jānis Rucelis,
pulkvedis-leitnants”

Zēdelhemā latviešu karavīri cēla iebildumus pret to, ka viņi ir ieslēgti aiz dzeloņdrātīm jau veselu gadu, bet vācu karavīri jau sen atbrīvoti, lai gan vācieši ir

atbildīgi par Otro pasaules karu. Angļi atbildēja, ka latviešu leģionāri esot ļaunāki par vācu karavīriem. Vācu kara virskomanda varējusi vairāk uzticēties latviešu karavīriem nekā saviem karavīriem, jo, aizstāvēdami savu tautu un Latviju, latvieši nikni cīnījušies pret boļševikiem. Patiesībā šis pārmetums ir kā atzinība!

Starptautiskā Sarkanā Krusta pārstāvis apmeklēja Zēdelhemas gūsta nometni. Pēc tam viņam jautāja: kāds ir iespaids? Bez vilcināšanās viņš atbildēja: ”Latviešu karavīri ir lieli patrioti!” Putlosas gūsta nometnē Šlēsvigā-Holšteinā bija pazīstams gūstekņu teiciens: ”Mēs esam sakauti, nevis uzvarēti!”

Turpretī dažas aprindas uzskata bijušos latviešu leģionārus par vācu Waffen-SS karavīriem un vācu nacistu pakalpiņiem. Tāds ir boļševiku uzskats vai aizmugures varoņu stenēšana. Tas ir smags netaisnības un apsmiekla noziegums pret latviešu karavīriem un pret latviešu tautu kopumā tās traģiskajā cīņā par savu eksistenci un brīvību. Vienīgi varētu pārnest ilūzijām, ka būtu varējis atkārtoties tas, kas notika Latvijas brīvības cīņās, kad latviešu karavīri sakāva vāciešus un krievus. Otrajā pasaules karā spēku samēri bija pilnīgi citādi!

Šis karš nenotika starp Latviju un Padomju Savienību, bet starp hitlerisko Vāciju un boļševistisko Krieviju. Latvija atradās šajā konfliktā kā starp diviem lieliem dzirnakmeņiem, kur tika samalta Latvija un tās nacionālā armija...

Latviešu leģionāri mēdza gan dziedāt, ka sākumā sīfīs tos utainos (sarkanarmiešus) un tad tos zili-pelēkos (vācu karavīrus). Diemžēl tas nepiepildījās.

Ja kādi izvairījās no iesaukšanas Latviešu leģionā, vēlāk viņi tika mobilizēti boļševiku sarkanarmijā un tai palīdzēja nevis atbrīvot, bet okupēt Latviju... Vācu hitleriešu okupācijas vietā nāca boļševiku okupācija...

Neatkarīgi no tā, vai piekristu vai ne maniem apsvērumiem, es atgriežos pie latviešu leģionāriem – dzīviem, mirušiem, kritušiem un boļševiku nošautiem. Latviešu leģiona pulkvedis V. Janums, kas Pomerānijas ielenkumu cīņās kļuva legendārs, dzejiski teicis šādas rindas:

“Pāri visam atmirdz
Atmiņu stars,
Nāk ciemos varoņu gars
No dienām trauksmainajām.”

Pārpublicēts no: Gaisma. – 1990. – Nr. 3., 1991. – Nr. 2., 1995. – Nr. 3. un papildināts no K. Ruča vēstulēm 1996.–1998.

Kā 1946. gadā tika atvesti izsūtītie bērni no Sibīrijas

Kad esmu "dzīves finišā", vismaz konspektīvi beidzot jāpastāsta īstenība par to, kā 1946. gadā uz Latviju tika atvesti uz Sibīriju izsūtītie bērni. Baidoties no represijām, līdz šim tas nebija ticis darīts. Esam palikuši dzīvi tikai pāris izsūtīto bērnu atvedēju. 1988. gada 4. jūlijā nomira galvenā bērnu pārvedēja no Vācijas un Sibīrijas A. Siliņa. Īstenību par 1941. gadā izsūtīto bērnu atvešanu uz Latviju nezināja paši bāreņi, viņu mātes Sibīrijā, nezināja arī atvesto bērnu apgādnieki Latvijā. Iemesls – konspirācija.

1941. gada 14. jūnijā tiku apcietināts bez tiesas sprieduma un izsūtīts uz visu mūžu Sibīrijā. Tāpat kā vairāki tūkstoši, arī es, Latvijas Universitātes otrā kursa students, nezināju, kāpēc. Jau sākumā mira smagos darbos un badā izmocītie vairāki tūkstoši latviešu, ebreju, krievu un citu tautību cilvēki. Es biju divos cietumos, piecās koncentrācijas nometnēs, strādāju par kapraci, meža darbos taigā, par kalnraci Krasnojarskas apgabala Razdoļinskā. Nezinu pat, kā izdevās izglābties no nāves. 1945. gada vēlā rudenī izbēgu no izsūtījuma, dzīvoju nelegāli Krasnojarskā un strādāju par krāvēju makaronu un miltu fabrikā. Pēc 26 gadiem mani reabilitēja, jo izrādījās, ka mani netaisnīgi denuncējusi studente Leontīne Punka, kuru es nemaz nepazinu un kura vēl nesen dzīvoja Mežaparkā.

Otrā pasaules kara beigās uz denunciācijas pamata vācu okupanti apcietināja manu māsu A. Siliņu, viņas vīru un dažu nedēļu veco meitiņu. Galvenais iemesls bija tas, ka pie viņiem Daugavpilī 1940. gadā dzīvojis vēlākais komisārs Alfons Noviks, bijušais viņas klasesbiedrs Ludzas ģimnāzijā. Gāja bojā vīrs, meitiņa, bet A. Siliņu pārsūtīja uz latviešu bērnamu Rostokas tuvumā strādāt smagos darbos. Divas bērnamu darbinieces pārcēlās dzīvot uz Rietumiem. Bērnamā palika vienīgi māsa. Viņa pēc kāda laika arī pārveda uz Latviju 111 bāreņus – komunistu, sarkanarmiešu un uz Padomju Savienību evakuēto vecāku bērnus.

Pēc kara sāku sarakstīties ar savējiem. Man bija labi zināmas izsūtīto, sevišķi bērnu, mocības. Daudziem nebija ne tēva, ne mātes, un viņi bija ievietoti

bērnamos. Tā kā bērnamu bija pārpildīti, to vadītāji labprāt atļāva latviešu bāreņiem doties prom. Tajā pašā laikā Izglītības komisariātā un drošības orgānos bija daudz Latvijā palikušo bērnu radu lūgumu atļaut izsūtītos bērnus atvest un nodot audzināšanā viņiem. Iznākumā tapa dokuments par dažu desmitu bērnu atvešanu uz Latviju.

Bērnu atvešanu no Sibīrijas organizēja A. Siliņa, kura pēc 111 bērnu atvešanas no Vācijas tika iecelta Izglītības komisariātā par Latvijas bērnamu pārzinātāju. Šīs akcijas oficiālā vadītāja bija pavecāka dāma Lūse, partijas biedre kopš 1905. gada. Pietiecās arī līdzbraucēji, piemēram, Pļaviņu bērnamu direktors Stradiņš. Viņi brauca, lai atvestu savus radu bērnus, līdz ar to pavadīja vagonu ar 1941. gadā izsūtītajiem bērniem. Ziņa par iespēju aizsūtīt bērnus radiem uz Latviju zibenīgi izplatījās pa visu Sibīriju. Bērni vieni paši vai mātes pavadībā nāca uz Krasnojarsku ik dienu. Sākumā viņiem nebija kur apmesties. Tikai tad, kad Krasnojarskas Izglītības nodaļas vadītājs kā kukuli saņēma kāroto velosipēdu, ieguvām vienu istabu Krasnojarskas bērnamā. Pēc kāda laika atļāva bērniem vienu reizi dienā pašt.

1988. gada žurnāla "Skola un Ģimene" 3. numurā publicēta kāda anonīma vēstule, kas parāda, kā ziņa par bērnu iespējamo atgriešanos Latvijā izplatījās Sibīrijā un kā uz to visu raudzījās šie bērni:

"Arī mūsu ģimene – māte ar trim mazgadīgiem bērniem (14–10–8 gadi) – 1941. gadā tika izsūtīta uz Krasnojarskas novadu. Tēvu nošķīra un ievietoja Kirovas apgabala darba nometnē, kur viņš mira 1943. gadā. Par laimi, mēs nenokļuvām galējos ziemeļos, bet strādājām mežā pie atsveķošanas darbiem (es trīs ziemas pat mācījos), sagaidījām kara beigas un 1946. gadu, kad Andersone (blonda, jauna un drosmīga sieviete) ieradās pie savas māsas vai kādas citas radnieces bērniem. Tāds notikums zibenīgi izplatījās pa taigas nostūriem, kur dzīvoja latvieši. Andersone lūdza nogādāt arī citus bērnus uz tuvāko dzelzceļa staciju (kādus 70 kilometrus), protams, kājām, tad tālāk ar

vilcienu uz Krasnojarsku, kur bija izvietojies Latvijas PSR Izglītības ministrijas štābs. Mazliet vēlāk bez Andersones, bet viņas norādītajā virzienā augusta beigās vai septembra sākumā laba cilvēka (pēc tautības somietes) pavadībā es ar māsu un dažiem citiem bērniem ieradās Krasnojarskā, kur Latvijas pārstāvji ievietoja mūs nelielajā bērnumamā. Šai namā uzturējāmies 10 līdz 14 dienas. Kad bērnu sanāca tik daudz, lai papildītu dzelzceļa pasažieru vagonu, sākās brauciens uz Latviju. Pa ceļam Maskavā mūs nedaudz apdāvināja ar kara trofeju apģērba gabaliem. Puslīdz saģērbti, septembra vidū ieradāmies Rīgā, kur mūs ievietoja bērnumamā Kuldīgas ielā 45. Iznāk, ka esmu braucis kopā ar V. Urtānu vai mazliet vēlāk. Tagad par to riskanto palīdzību izsaku lielu pateicību gan viņam, gan pārējiem, kas piedalījās mūsu glābšanā.

Ar šo laimīgo atgriešanos vēl jau viss nebeidzās. Ieelpojuši dzimtenes gaisu, nogaršojuši paplāno tā laika maizes rīcienu un izbaudījuši to saldo vārdu jēgu, ko sauc par Brīvību un Dzimteni, 1950. gadā mēs ar māsu atkal bijām spiesti doties uz Krasnojarskas novadu, no kurienes atgriezāmies 1956. gadā jau ar Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas un prokuratūras atļauju.”

Lai uz Krasnojarsku atvestie skrandaiņi būtu labāk paēduši, no fabrikas centos iznest pie kaila vēdera piesietus maisiņus, kuros bija līdz septiņi kilogrami makaronu un miltu. Tā kā krāvējus pārbaudīja, katru reizi riskēju ar nometināšanu ārpus Krasnojarskas. Vienu reizi tiku arī noķerts. Tikai milzīgā lūgšanās ar asarām acīs iežēlināja fabrikas vārtsargu.

Latvijas bērnumamu pārzinātāja A. Siliņa bija piešķīrusi daudz vairāk apģērbu un ēdamā pirmajam bērnumamam Pārdaugavā (direktors R. Dēliņš). Pie stacijas parasti stāvēja divas mašīnas un, lai mazāk redzētu ievestos skrandaiņus un izbadējušos, tūlīt veda viņus uz bērnumamu Pārdaugavā. Te tos atutoja, nomazgāja dušās, ielika gultiņās ar baltu gultas veļu. Skrandas, no kurām bērni neparko negribēja šķirties, sadedzināja. Ar lielu taupību bērniem tika izdalīta veļa, apģērbs un apavi. Bija bērni, kuri savā apzinīgajā mūžā vēl nebija redzējuši baltu gultas veļu vai baltas apakšbikses, kuras pat atteicās vilkt kājās. Atvestos bērnus gaidīja radi ar apģērbu un ēdamo. Bija tomēr jāiziet kaut īslaicīga karantīna. Tikai tad bērnus nodeva radiem. Bija gan arī kāds Millers, kurš mēģinājis iedzīvoties uz nelaimīgo, izsūtīto un nabadzīgo bērnu rēķina. Mēs domājām, ka visi darām svētīgu, riskantu darbu, bet izrādās, ka bijis arī krāpnieks.

Tādā kārtā dažādos laikos atsevišķajos vagonos dažu desmitu izsūtīto bērnu vietā, kurus pēc dokumentiem bija jāatved uz Latviju, 1946. gadā tika atvests vairāk nekā 1000 bērnu.

Kad galvenie “priekšnieki” izsūtītos bērnus bija savākuši un aizbraukuši tiem līdz, man Lūse atstāja dokumentu, ar kuru es paliku Sibīrijā par 1941. gadā izvesto bērnu savācēju un sūtītāju uz Latviju. Man tika izdota arī izziņa, ka es strādāju Krasnojarskas bērnumamā, jo no makaronu un miltu kraušanas direktors Lapšins mani viegli atbrīvoja. Galvenais iemesls bija tas, ka biju otrā kursa students un ļoti vēlējos turpināt mācīties.

Kad vedu bērnus uz dzimteni, vagonā nebija ne ārstu, ne medikamentu, bet galvenais – nebija ko ēst. Lai skrandainie un badīgie bērni nepievērstu uzmanību, bērnus no vagona stacijās nelaidām ārā.

Priekšpēdējo vagonu ar 114 bērniem pārvedu uz Rīgu 1946. gada 4. septembrī. Pēdējo vagonu pavadīja 1941. gadā izsūtītais, bet uz Viļa Lāča lūgumu atbrīvotais viņa darbu dramaturgs Voldemārs Sauleskalns. Viņš kara laikā dzīvoja un strādāja Krasnojarskā. Pirms manis vagonu ar bērniem uz Latviju pavadīja Lūse, bet pirms viņas – Pļaviņu bērnumama direktors Stradiņš un Andersone, kuri veda arī savu radnieku bērnus.

Mazais V. Kamaldnieks, kurš ar savu māsiņu pirmo reizi iepazinās Krasnojarskas bērnumamā, braucienu neizturēja un mira Rževā. Otrs puika Andris Pozņaks mira Rīgā. Visi no Sibīrijas atvestie bērni, kuri vēl atradās bērnumamā, nolika uz viņa kapa pa egles zaram.

Vācot kopā 1941. gadā izsūtītos bērnus, dažreiz rīkojos pārāk droši, jo man nebija pasēs, bija tikai izziņa, ka visu mūžu jādzīvo Sibīrijā, Krasnojarskā. Kur nelīdzēja izziņas, bieži vien līdzēja no Latvijas atsūtītās lietas – kukulis. Vēl cits stāsts ir par to, kā mātes šķīrās no bērniem. Lai to pastāstītu, man pietrūkst vārdu...

1949. gadā lielāko daļu no 1941. gadā izsūtītajiem, bet 1946. gadā atvestajiem bērniem izsūtīja otrreiz uz Sibīriju. Dzīvi palikuši un norūditie bērni atgriezās dzimtenē piecdesmitajos gados.

Par bērnu “nelikumīgo” atvešanu sodīja Lūsi un Dēliņu. Citi bija vai nu nozuduši, vai arī nevarēja pierādīt viņu vainu. Man palīdzēja jau minētās izziņas, sarakstu, parakstu un citu pierādījumu savlaicīga iznīcināšana.

(1988. gadā.)

Vladislavs Urtāns

Nobendētajam draugam

/Pētera Zubko piemiņai/

Tevi nolauza, Draugs, aklā naida vētras,
Mira Tava sirds, bet plauka domu zieds.
Drūms bij Tavējs kaps, drūms ziemas saules riets,
Nebija ne draugu, pat nevienas mētras...
Tevi lutināt, Draugs, negribēja dzīve,
Biedros Tev bij trūkums, goda prāts un darbs.
Skaists Tavs cīņas ceļš, kaut nežēlīgs un skarbs.
Dzīvosi, Draugs, Tu, jo mūžam dzīvo brīve!
Tevi nonāvēt vai lodei nesāpēja?
Vai tad taisnībai bij aizmiglojies skats?
Cēliem ideāliem – ziedojums Tu pats!
Tava nāve mums – lai uguns iededzēja!

(1942. gada jūnijā, Sibīrijā.)

Manas dzīves “via dolorosa”

1947. gada 14. oktobris bija drūma un apmākusies diena. Pēc pulksten sešiem vakarā pārnācu mājās, kur mani sagaidīja divi bruņoti vīri. Viens no kreisās, otrs no labās puses vērsa pret mani pistoli un krievu valodā uzbāva: rokas augšā! Apčamdīja mani, meklēja pie manis ieroci. Pēc pusstundas es jau atrados Stabu un Brīvības ielas stūra mājā – čekā, sestajā stāvā, pie izmeklētāja. Liekas, ka viņa uzvārds bija Fjodorovs, kas mani pratināja pirmajā reizē, viņa dienesta pakāpe – kapteinis. Viņš bija mierīgs un neuzbāzīgs. Var būt, ka viņš izturējās samērā mierīgi pret mani tāpēc, ka es toreiz ļoti labi pārzināju padomju krimināllikumumu – KPFSR, kas bija spēkā toreiz Latvijā, un es bieži viņam to atgādināju. Viņam es likos nepatīkams pratināmais. Sākumā man solīja brīvību un kā jaunam juristam – pat nodrošināt karjeru padomju iestādēs, ja tikai es būšot paklausīgs čekai. Pānākumu viņam nebija, tad nāca palīgā no blakus istabām vēl kādi trīs četri čekisti, kas teica: “Te ir čeka, un mēs piespiedīsim Jūs runāt tā, kā mums būs vajadzīgs, ja pretosities – varēsiet trūdēt čekas pagrabos.” Toreiz biju jauns un drosmīgs, ticēju likumam un arī labi to zināju. Bieži to citēju un atgādināju izmeklētājam un viņa palīgiem, pieprasīju prokuroru. Mana drosmīgā, likumīgā pretestība viņus atvēsināja, un draudi izbeidzās. Viņi saprata un juta to psiholoģiski, ka pierunāt mani darīt tā, kā viņi to vēlējas, neizdosies. Tā viņi nopūlējās mani apdullināt ar pratināšanas krustugunīm aptuveni piecas sešas stundas, bet viss bija veltīgi. Kapteinis Fjodorovs pat nopūtās, teikdams: “Žēl, žēl, ka jūs esat tik nepaklausīgs.” Tad izsauktie sargi mani noveda lejā un ievietoja uz pārdomām, kā viņi to teica, tā sauktajā boksītī – aptuveni kvadrātmetru lielā telpā, kur virs galvas nepārtraukti griežas un trokšņo ventilators.

Nākamās dienas priekšpusdienā man jautāja: vai pārdomājāt un mainīsiet savu nostāju? Atbildēju, ka apsūdzību noraidu, un pieprasīju prokuroru. Bet sankcija arestam bija dota, un mani ievietoja pagrabā 4. kamerā. Tur mēs bijām aptuveni astoņi līdz desmit cil-

vēku. Sienas, sevišķi ārējās, bija mitras, pat slapjas, appelējušas. Kāds vecāks vīrs šeit jau bija uzturējies četrus mēnešus, un es pie sevis nodomāju, ka šādā telpā tik ilgā laikā cilvēks tiešām var daļēji satrūdēt. Tik atbaidošs un šausmīgs bija pirmais iespaids. Jau nākie, nedaudz apraduši ar šausmīgajiem apstākļiem, izturējās mierīgāk un uz nākotni raudzījās ar cerībām un pārliecību, ka tomēr tiks brīvībā, ka notiks kaut kāds brīnums – vai no Rietumiem, varbūt arī no Austrumiem, no Maskavas, jo baumas bija dažādas. Tās lielā mērā izplatīja sargi, baidīdamies, ka ieslodzītie var mēģināt sacelties. Cik varēja spriest, sargiem šādas baumas lika teikt paši izmeklētāji.

Gados vecākie noslēdzās sevī un izskatījās nopiesti un sadrūmuši, it kā bezcerīgi. Mēs cits citam par to, kāpēc esam arestēti, neko nestāstījām un neuzticējām, jo zinājām, ka ikvienā kamerā ir tādi arestētie, kas labprāt izmeklētājam izstāsta visu, ko kurš runā un domā. Tie bija tā sauktie stukači – nodevēji, kuriem izmeklētājs pēc zināma laika solīja brīvību vai vismaz mazāku soda mēru. Gadījās arī kāds ļoti vaļsirdīgs runātājs par savām partizāna gaitām pēckara laikā. Tādam, protams, uzreiz aizrādījām, ka noslēpums katram jāpatur pie sevis. Laiku kavējām sarunās par kinofilmām, izlasīto literatūru, pēdējām avižu ziņām utt. Dažreiz klusinātā balsī dziedājām kādu patriotisku vai romantisku dziesmu. Pēdējās sevišķi patika gados jaunajiem partizāniem un nepilngadīgajiem zēniem no tehnikumu un vidusskolu audzēkņu vidus, kas dažkārt krita par upuri provokatoriem.

Kādā 1948. gada februāra dienā mūsu kameras četrus iemītniekus, izģērbtus apakšveļā, par klusināto dziedāšanu, ko viņi uzskatīja par nacionālisma propagandu, ievietoja karcerī uz trīs sutkām pie 300 gramu maizes un silta ūdens krūzes diennaktī. Tajā ielika arī mani kā galveno nacionālisma iedvesmotāju. Tāds bija apsardzes negrozāms lēmums. Karceris atradās tieši zem sētā iebraucamās vārtu spraugas no Stabu ielas puses. Virs betona grīdas bija piecu sešu

centimetru dubļu kārtā, sienas slapjas, no griestiem pilēja auksta, netīra ūdens lāses pupas lielumā. Uz betona dubļiem klāta klona atradās divas aptuveni 1,7 m garas un 0,8 m platas virs šķērskokiem piesietas finiera plāksnes. To virsa dubļos nemirka. Uz tām dienā bija atļauts sēdēt un naktīs gulēt. Kamēr bijām četri, sēdējām muguras kopā saspieduši un ar rokām masējām krūtis, rokas, kājas un tā sildījāmies. Visvairāk traucēja no griestiem krītošās ūdens lāses, sevišķi naktī, kad bija atļauts gulēt. Otrā dienā pēc pusdienām, kuras mums nedeļa, mani trīs līdzbiedri viens pēc otra tika izsaukti un atpakaļ karcerī vairs neatgriezās.

Paliku viens pats. Sapratu, ka viņi, kā jau kamerā daļēji to domāju, ir saviem izmeklētājiem vairāk vai mazāk paklausīgi. Ko darīt? Sist durvis un saukt prokuroru? Tuvotās nakts, un prokurors tā kā tā nenāks. Būsi pārāk nemierīgs, uzvilks trako kreklu un briesmīgi sitīs. Bet biju taču jauns un stiprs un jutu, ka spēks miesās turas, noskaņa un pārliecība arī, ka gan jau nakti izturēšu, rītā rīkošos pēc apstākļiem.

Atlaidos uz finiera plāksnes gulēt, bet iemigt nebija iespējams, jo vienam pašam bija ļoti auksti un traucēja no griestiem bieži krītošās ūdens lāses. Gulēju uz sāniem, kājas savilcis pēc iespējas tuvāk viduklim, un jutu, ka drebuļi pārņem visu ķermeni, brīžiem it kā iekritu snaudā, bet elkoņa locītavas kauls tik stipri daudzās pa finiera plāksni, ka traucē snaust. Liekas, pašā nakts vidū sargs pavēra durvis un teica: "Tā tev vajag – latviešu nacionālistam, fašistu mordai." Es neatbildēju, un durvis aizvērās. Turpināju snauduļot, kaut arī drebēdams, bet reizē arī domāju par dzīvi. Kāpēc cilvēkam šādas mocības? Vai nolemtība? Parasti šādos dzīvībai draudošos apstākļos cilvēks sāk pārdomāt dzīvi no pašas bērnības. Kā laukos vecie cilvēki daudz runāja par likteni. Atcerējos, ka daži toreiz teica, ka septītā skaitlī dzimušajiem bērniem ciešanas esot lemtas it kā no dzimšanas. Jā, esmu piedzimis kā septītais bērns ģimenē un arī septītā datumā. Tas mani it kā nomierināja. Ja jau liktenis, tad nav ko uztraukties, viss notiks, kā iepriekš nolemts. Kaut arī drebulis miesu kratīja arvien vairāk, garā tomēr biju optimistiski noskaņots, jo biju pārliecināts, ka nekā ļauna dzīvē neesmu nodarījis un taisnība uzvarēs. Cik labi, ka cilvēks tic labā, patiesā un taisnā uzvarai, vienai, cik nežēlīgos apstākļos.

Atcerējos arī to, ka ar jaunāko brāli Staņislavu bieži ogas lasījām – mellenes un brūklenes dienas karstākajā vidū – un daudz reižu redzējām čūskas, bet mums tās neiekoda. Toreiz māte mums teica: "Kamēr jūs, bērni, kopā ar mani lūgsiet Dievu un būsiet labi

un paklausīgi, nekā ļauns jums nenotiks." Māte bija ļoti ticīga, un ar to viņa iedvesmoja mūs, bērnus. Grozījās no vieniem sāniem uz otriem, drebuļi un krītošās lāses no griestiem arvien vairāk traucēja domāt un snaust. Tad pēkšņi ieskanējās it kā pesimistiskās cietumnieku dziesmas vārdi:

"Vai nakšu melnumā uz mūžu nogrimis sirds
Un sveiciens pēdējais būs sērās tīts?
Jel steidzies, steidzies, laiks, jel atnes brīvību,
Dod mieru dvēselei, glāb dzīvību."

No pašsasildīšanās, masējot ķermeni ar rokām, no biežās griešanās no vieniem sāniem uz otriem biju noguris. Atslāba arī domāšana, un, liekas, biju iekritis dziļākā miegā. Saprātī stāvēju uz ceļa pretim savu vecāku mājām ar muguru pret ziemeļu pusē esošo mežu un ar seju ceļa virzienā uz dienvidiem, bet viss redzētais un arī ceļš bija tīts tikko caurredzamā tumsā. Skaidri apzinājos, ka man jāiet prom no mājām uz ilgu laiku, tāpēc ar asarām acīs raudzījos pustumā. Un tad pēkšņi dzirdēju mātes balsi: "Neraudi, dēls, izturēsi!"

Pamodos, pat drebuļus nejutu, tik spēcīgs bija pārdzīvojums. Piecēlos, biju optimisma pārņemts, sāku vingrot un tā sagaidīju rītu, kārtējo silta ūdens un maizes devu. Nesitu durvis, nesaucu prokuroru, un ap pusdienas laiku mani ielaida atpakaļ kamerā. Mani trīs līdzbiedri izskatījās kā nokaunējušies, tīri neērti, bet es tam nepievērsu uzmanību.

Kamerā ieslodzīto sastāvs un skaits mainījās. Dažus pēc mēneša vai diviem sūtīja uz Centrālcietumu. Nāca jauni apcietinātie. Tie stāstīja, ko raksta avīzes, ko runā tauta, kādas ir baumas. Tā mēs tās dienas vadījām. Stukačus biežāk pārvietoja ar uzdevumu citās kamerās. Tā arvien bija ko klausīties no provokatoriem un baumotājiem un arī katram ko padomāt par dzīvi un sevi.

Pēc kāda laika mani pēc ilgas klusēšanas atkal izsauca izmeklētājs majors Savins. Pēc izmeklētāja nemierīguma, rīcības un runas sapratu, ka viņš ir izlēmis mani fiziski ietekmēt, t. i., sist un tā manu pretestību salauzt. Sēdēju uz krēsla pie sienas pēc atkārtotas stingras pavēles, kuras agrāk bija mierīgākas, rokas – izstieptas, katra uz sava ceļgala. Attālums starp mani un izmeklētāja krēslu bija aptuveni pieci metri. Pēkšņi majors Savins piecēlās, nikns un psiholoģiski apņēmības pilns, stingriem soļiem nāca pie manis. Es viņa uzvedību un nodomu sapratu no pirmā brīža. Manī radās liela apņēmība, drosme un pat niknums ar visu spēku turēties pretī varmākai, jo es sevī jutu jau-

nības spēku un likuma aizstāvību. Kaut arī tas bija padomju likums, tas tomēr bija manā, nevis čekista pusē. Tāpēc sasprindzināju visu ķermeni un gaidīju. Majors Savins nostājās man labajā pusē un teica: "Mēs jūs fiziski piespiedīsim būt paklausīgam čekai un atzīties noziegumā." Tajā pašā brīdī ar labo kāju viņš spēra man, cik spēdams stipri, zem ceļgala un reizē sīta ar labās rokas delnas sānu man pa kaklu, bet pārreķinājās. Droši vien, palikdams stāvēt uz vienas kājas, spēriena laikā nesaskaņoja sitienu pa kaklu, jo es trūkos strauji kājās un paspēju ar visu spēku ar labās rokas sitienu viņa roku iesist pret sienu, pirms tā skāra manu kaklu, reizē uzklīdzot, lai tūliņ sauc prokuroru. Majors Savins steidzīgi apsēdās savā krēslā. Pavilka galda atvilktni, kurā viņam droši vien atradās pistole, tā es sapratu pēc viņa roku kustības. Viņš steidzīgi iesauca sargu, kas mani aizveda kamerā. Turpmāk mani vēl kādas reizes izsauca, un lietas izmeklēšana tika pabeigta. Gaidīju tiesu, divas reizes mani aizveda uz kara tribunālu, bet tiesa nenotika, jo, cik varēja spriest, lieta "netīriem diegiem šūta" – tā mēdza teikt, un likumīgi notiesāts nebūtu. Tāpēc lietu nodeva uz Maskavu, un "osoboje soveščāņije" (īpašā apspriede) aizmuguriski piesprieda 25 gadus sevišķi bīstamu noziedznieku nometnēs, t. s. osoblāģeros.

1948. gada 5. augustā ar pasažieru vilcienu Rīga–Ļeņingrada, tā saucamajā Stolipina restotajā vagonā, kas piekabināts sastāvam, mani pārveda uz cietumu Ļeņingradā. Rīgas Centrālcietumā tolaik valdīja cerīgs noskaņojums, un visi gaidīja lielus notikumus, neviens "divdesmitpiecgadīgais" nedomāja, ka viņam būs ieslodzījumā jāpavada piespriestais soda laiks, tāpēc optimistiski noskaņoti dziedāja patriotiskas dziesmas un atvadu rindas sievām un līgavām:

"Nu tad uz tundru, nu tad uz taigu,
Tautiete mīlā, nāc mani pavadīt,
Sveiks, sveiks, laime lai tev smaida,
Veselam, stipram mājās pārnākot!"

Vai arī: "Sveika, zeme, tu, pie Dzintarjūras" un daudzas citas, kuras gadu ritumā jau mazliet piemirsušas.

Ļeņingradas cietumā bieži nāca kontrolēt priekšniecība. Apprasījās, kā mūs ēdina, kā apietas. Te bija daudzu tautību pārstāvji, arī divi vācu armijas augstāki virsnieki – pulkvedis un ģenerālis. Pēdējais izcēlās ar to, ka uz jautājumu: "Kā jums no pirksta čeka vēl nav novilkusi laulības gredzenu?" – atbildēja, ka viņš izmeklētājam esot teicis: "Jūs man varat to pirkstu nocirst, bet gredzenu novilkst es neļaušu, jo tas man ir mīlestības un uzticības simbols."

(In Liebe vereint bis in dem Tode – mīlā (arī laulībā) uzticīgs – vienots līdz nāvei.) Šāda ģenerāļa atbilde lika vienam otram arī pašam rīkoties drosmīgāk un pretoties čekistu nelikumībām.

Protams, arī šajā cietumā tā sauktie operatīvie pilnvarotie piekopa savu melno darbu – sist ienaidniekiem ar pašiem ienaidniekiem, t. i., izsauca un mēģināja ar solījumiem pierunāt dažus notiesātos kļūt par ziņotājiem, nodevējiem, klausītājiem. Daži, atnākot no izsaukuma, visu izstāstīja atklāti un nebaidījās, ka klausītāji to darīs zināmu priekšniecībai, bet bija arī glēvuļi un egoisti, kuri domāja tikai par savas ādas glābšanu un tika pārvietoti no kameras uz kameru, tā palīdzēdami čekistiem verdzināt milzīgo notiesāto daudzumu.

Drīz no Ļeņingradas mani pārsūtīja uz Kirovu, kur bridām pa dubļiem un nekad nevarējām izgulēties blakšu tūkstošu dēļ, kas mums koda ne tikai naktīs, bet traucēja arī dienās. Pēc nedēļas tiku sūtīts uz Sverdlovsku, kur mūs, politiskos, ievietoja kopā ar zagļiem, bandītiem un laupītājiem. Tāpēc mūsu starpā bieži notika kautiņi. Mums, politieslodzītajiem no Baltijas, gandrīz visiem bija rezervē spēķis, ķiploki, sīpoli, cigaretes un tabaka, bet "krimiķiem" nebija, un tie mums gribēja tos labumus atņemt ar varu, bet mēs bijām vienoti un daudzi, un tas viņiem neizdevās. Šo krimiķu dēļ dzīve ieslodzījumā daudzreiz šķīta smagāka tieši viņu zādzību un kauslības dēļ.

1948. gada novembra beigās no Sverdlovskas tā saucamajos lopu-preču vagonos mūs veda tālāk uz Sibīriju, šoreiz uz Krasnojarskas pārsūtīšanas nometni. Braucām aptuveni astoņas deviņas dienas, gulējām neizģērbusies, cieši cits pie cita saspiedušies, visi uz vieniem sāniem. Ja kāds vairs nevarēja nogulēt tādā stāvoklī, tad pēc komandas visi reizē griezāties uz otriem sāniem. Cepures arī turējām galvā, dažreiz tās pat bija piesalušas pie vagona gala ārējās sienas. Visi bijām paēduši, izsalkuši nebija. Cigarešu un tabakas smēķēšanai arī pietika.

Sākās pārziemošana Krasnojarskas pārsūtīšanas nometnē (t. s. lēģerī), lai vasaras sākumā tiktu sūtīti uz Noriļsku. Te varējām saņemt pakas, vēstules no piederīgajiem, pastaigāties pa nometni. Protams, bija jāuzmanās no "krimiķu" uzbrukumiem un aplaupīšanas, sevišķi paku saņemšanas gadījumā. Tādēļ, lai paku saņēmējus neaplaupītu, noorganizējām četru dūšīgu vīru apsardzi. Saņemot paku, no tās izsniegšanas vietas bija jāiet līdz barakām apmēram 100 metru. Izraudzītās apsardzes vīri ar pusmetru garām koka vāļēm gāja paku saņēmējam gar sāniem, un tādās reizēs

neviens laupītājs netuvojās. Vāles – sitamos ieteica un palīdzēja sagādāt 1941. gada jūnijā izsūtītais Buzo, kas bija nometnē darbu vadītājs un vispār veikls starpnieks starp priekšniecību un politieslodzītajiem. Ziemas baigie mēneši aizgāja bezdarbībā, bet marta beigās Buzo vadībā jau dūšīgi strādājām pie jaunu baraku celšanas. Kriminālnoziedznieki strādāja frizētavā, pirtī, veļas mazgātavā un virtuvē. Bieži viņi izrēķinājās savā starpā. Vienreiz redzējām, kā kāds ar pārgrieztu rīkli izskrēja no frizētavas, noskrēja apmēram 40 metru un saļima.

Te mēs arī uzzinājām par lielajām izsūtīšanām no Baltijas uz Sibīriju 1949. gada 25. martā. Vīri ar asarām acīs lasīja vēstules un teica, ka gan jau pienāks laiks, kad tautas ienaidniekiem par to būs jāatbild. To viņi teica ar pārliecību, ka tā noteikti būs.

Sākoties siltam laikam, barakas pa nakti netika slēgtas, un seši līdz astoņi vīri ik pa divām stundām mainījās apsardzē, jo nevarēja zināt, kad mums uzbruks aplaupīšanas nolūkos “krimiķi”. Vienreiz tāds mēģinājums bija. Mēs jau to zinājām iepriekš no Buzo, un visiem bija sagādāti sitamie. Gulējām neizģērbušies, un, tiklīdz “krimiķi” gāja ārā no savas barakas, mēs ar mietiem devāmies viņiem pretī. Viņi nobijušies sabēga savā barakā. Tā bija diezgan parasta aina no nometņu dzīves – cīņa par kailo eksistenci.

Jūlijā navigācija Krasnojarska–Dudinka pa Jēņisejas upi ritēja pilnā sparā. Kādā dienā mūs – dažus simtus politieslodzīto – sadzina baržās (liellaivās), kur bija kailas divstāvu lāvas (nāras) gulēšanai un vidū nelielā laukumīnā novietota paraša, virs tās – neliela lūka, pa kuru ieplūda dienas gaisma un bija redzama zilā debess. Mums bija samērā laba sajūta, jo fiziski visi bijām diezgan stipri un garā moži un pat cerīgi, un bieži paklusi uzdziedājām kādu patriotisku dziesmu vai arī izteicām romantiskas ardievas domās dzimtenei un mīļotajām sievietēm vai meitenēm, sevišķi tā gribējās izteikties gados jaunākajiem:

“Sveika, zeme, tur, pie Dzintarjūras!
Sveika, jūra, kas šeit viņus veļ!
Tālēs mirdzošās, kur aizslīd buras,
Kāpu priedes atgriezies mūs sauc.”

Uz šo atgriešanos dzimtenē katrs klusībā cerēja, uzmundrinot sevi, ka tiks ar rozēm sagaidīts.

Pēc kādām 12 dienām mūs izsēdināja Dudinkā. Bijām dzirdējuši, ka polārajā zonā gaiss esot “retāks”, tāpēc paši cits citam zobodamies jautājām – vai nejut elpas trūkumu? Bet ledains vēsums gan bija, tāpēc gal-

vā pat jūlija vidū likām ziemas cepures. No Dudinkas pa dzelzceļu mūs veda uz t. s. Tālo ziemeļu pērli Noriļsku. Tur mūs ievietoja 4. lēģerī. Te visa priekšniecība un režīms bija cietsirdības un nežēlības iemiesojums. To mēs uzreiz redzējām un izjutām. Nometnē uz ķieģeļiem celtajās barakās mitinājās aptuveni deviņi desmit tūkstoši ieslodzīto. Pārstāvji no daudzām tautībām. Katru dienu, niknu suņu un bruņotu sargu dzīti, pulksten 7.30 sākām savas gaitas uz Vara kausētavas rūpnīcas celšanu un tikai pēc pulksten astoņiem vakarā pārnācām nometnē. Tiku iedalīts vispārējo darbu brigādē, kuras priekšgalā bija nežēlīgs izdzinējs, pats arī ieslodzītais. Darbu vadītājs, brigadieris un citi vieglāko darbu darītāji nāca no pašu notiesāto vidus. Tie bija galvenie savu līdznotiesāto izdzinēji, pat sitēji, lai tikai vairāk piespiestu strādāt vispārējo smago darbu darītājus. Priekšniecība tikai berzēja rokas un priecājās, ka paši ieslodzītie ļoti cenšas sevi izdzīt un dod augstu darba izpildes procentu. Gods kam gods, latviešu lielais vairākums rāva, cik spēdami, sevišķi lauku ļaudis. Pat krievi un cittautieši brīnījās: “Kāpēc tie latvieši un vispār baltieši strādā tik dūšīgi, it kā viņi to darītu sev vai savam miesīgam tēvam?”

Pats daudziem teicu, ka jācenšas pēc iespējas mazāk strādāt, jo visi iepriekšējie nometnes iemītnieki arī teica, lai netrakojo ar dūšīgu strādāšanu, jo neapgājama patiesība skanēja: “Česnij trud – verna smerķ.” (Godīgs darbs – droša nāve.) Bet daži bija tādi, kas atbildēja, ka par labu strādāšanu viņi saņems labāku uzturu, un turpināja tā raut arī uz priekšu. Pareizi – viņi gan saņēma lieku zivs gabaliņu vai nelielu biezputras sacepuma gabaliņu un drusku vairāk biezputras un maizes. Bet tas viss bija bez taukvielām un vērtīgām olbaltumvielām, un ātri vien rāvējs nokļuva vārģo rindās, daži arī mūžīgā sasaluma skavās. Protams, nebija iespējams nestrādāt, bet, tiklīdz brigadieris nebija klāt, varēja arī stiept gumiju. Sevišķi, ja brigādē nebija cītīgo rāvēju, bija daudz vieglāk. Par laimi, mūsu brigādē tādu nebija, un mums šajā ziņā bija vieglāk. Trakais brigadieris Desko lamājās, blāva, arī sita, sevišķi lietuvieti Visocki, kas vienmēr viņam runāja pretī, aizstāvēdams savu taisnību. Darbu vadītāji un brigadieris, priekšniecības skubināti, par savu ieslodzīto izdzīšanu saņēma labu uzturu un apģērbu.

Kādā dienā, kad pēc ilgāka laika tika iedota atpūtas diena, pa barakām, uzplečaino pavadīts, staigāja stalts vecāks vīrs, labās, tūrās (nometnes) drānās ģērbies, un pārliecinoši, pat pavēloši teica, ka mums visiem labi un godīgi jāstrādā un te būs jāpaliek uz visiem laikiem. Lai neviens neiedomātos un negaida,

ka mūs atbrīvos angļi vai amerikāņi. Agrāk atbraukušie ieslodzītie viņu pazina un teica, ka tas esot 1941. gadā izsūtītais Latvijas armijas artilērijas pulkvedis. Daudzi par viņu izteicās slikti, sevišķi cittautieši, bet, kā bija īstenībā, par to nebūtu jāklusē tiem, kas bija ar viņu kopā un palika dzīvi no 1941. gadā izsūtītajiem latviešu virsniekiem. Viņa uzvārds bija Žīds. Tā bija vienīgā reize, kad es viņu redzēju. Vēlāk 5. nometnē, ja atmiņa neviļ, mitinājās arī Latvijas armijas pulkvedis Ābeltiņš, arī no 1941. gadā izsūtītajiem. Izskatījās pavisam saguris un norūpējies par savu likteni un strādāja vispārējos darbus. Tagad jau TV ir redzēts viens otrs, kas palicis dzīvs no 1941. gadā izsūtītajiem virsniekiem. Tāds ir virsnieks Osvalds Ķezbers, kam laimējās palikt dzīvam. Vācu laikā (kara gados) dzejniece Elza Ķezbere uzrakstīja dzejoli "Nevar just, ko mīlē". Viņas pravietojums piepildījās.

Ziema kļuva arvien aukstāka, arī sniega vētras biežākas, bet tādu dienu, kad sals bija zem -40°C un kad vispārējo darbu brigādes neizgāja darbā, bija maz. Tuvojās 70. gadadiena Staļinam, un par godu šai dienai vara kausēšanas un liešanas rūpnīcai bija jādod pirmā produkcija. Izdzīšana un cietsirdība mūs pārņēma no visām pusēm kā milzīgs astoņkājis. Daudzi bija novājējuši un gulēja slimnīcā vai arī atradās savās barakās dažu dienu atpūtā. Daži plaušu karsoņa vai caurejas dēļ bija aizgājuši mūžībā. Izsīkušas bija pārtikas un tabakas rezerves, arī labās drēbes: šalles un cepures bijām nomainījuši pret maizi un tabaku. Visas mūsu labās drēbes tagad valkāja brigadieru un "krimiņu" barveži, kas kļuva arvien nekaunīgāki mūsu aplaupīšanā. Kādreiz man pretim nākošais bandīts pēkšņi sniedza roku un teica "Sveiks, zemļak, no kurienes tu esi?" To darīja, lai novērstu manu uzmanību, bet otrs tajā brīdī izvilka man no vatētā pusmēteļa labus cimodus. To es manīju un teicu viņiem, kā sengrieķu komēdijā kāds to bija teicis, tikai pašreizējiem apstākļiem piemērotā formā: "Turiet manu pusmēteli abi ar paceltām rokām uz augšu, un es jūs abus piekaušu." Bandīti pārsteigti brīnījās, iesmējās, paskatījās viens uz otru, tad atdeva man cimodus, teikdami: "Ņem savus cimodus, bālais latviešu gudriniek!" Jā, šoreiz arī bandīti parādīja augstsirdību. Daudzi bandīti lepojās ar 100 un vairāk gadiem, jo nāves sods bija atcelts un par katru tīšu slepkavību deva klāt 25 gadus. Bet, kad 1950. gadā izdeva dekrētu par nāves soda ieviešanu par slepkavībām nometnēs, šī bandītu varenība un lielība izbeidzās. Kā jau iepriekš minēju, šie kriminālie noziedznieki, kurus ar nolūku ievietoja starp politiskajiem, padarīja mūsu dzīvi vēl daudz grūtāku.

Beidzot, liekas, februārī, arī es nonācu novājējušo rindās. Man bija iedotas trīs atpūtas dienas, taču ar to bija par maz, lai atkoptos, bet darbā atkal bija jāiet. Uzkalniņā ejot, – pirms rūpnīcas vārtiem – nevarēju pat kājas izstiept taisni, gāju pa pusei salicis. Vakarā ar temperatūru $39,5^{\circ}\text{C}$ mani ievietoja slimnīcā. Temperatūra uzkāpa līdz $40,8^{\circ}\text{C}$, un baltas zvaigznītes rēgojās acu priekšā, bet prāts likās skaidrs. Pateicoties ārstam, kurš pēc tautības bija ungārs vai ukraiņis, un sanitārās daļas vadītājam – tatārietei, no nāves izglābos. Slimnīcā pabiju līdz aprīļa vidum.

Rūpnīcā, kas deva jau pirmo produkciju par godu lielajam Staļinam, izdzīšanas un neželības gars mazinājās, jo bija daudz novājējušo un slimu, mirušo. Priekšniecība bija kļuvusi mazāk prasīga, un izdzinēji brigadieru un citi viņiem līdzīgie tā nebūva, nelamājās un nesita.

1950. gada vasaras sākumā mani pārsūtīja uz nētaļo 5. lēģeri. Katra priekšniecība centās atbrīvoties no tādiem, kas mazāk spējīgi strādāt. Šis nometnes ieslodzītie strādāja gan pilsētas būvniecībā, gan blakus esošajā ķieģeļu-betona rūpnīcā. Mani iedalīja brigādē, kas strādāja telpās pie kausētā akmens plākšņu liešanas, šķidro stiklu vārīšanas un stikla vates izstrādes. Te bija daudz vieglāk. Bija jāstrādā, un bija daudz laika arī atpūsties. Nometnē ieslodzītie bija daudz godīgāki, jo nebija ne tā izsalkuši, ne nostrādājušies, kā tas bija 4. nometnē. Pienāca 1952. gada pavasaris – katra nometne pārgāja uz saimniecisko aprēķinu (t. s. hozraščot), un par darbu sāka maksāt arī ieslodzītajiem. Atskaitīja zināmu summu par uzturu, apģērbu, un pārējo izmaksāja. Apstākļi vēl vairāk uzlabojās. Bada rēgs no nometnes bija prom. Arī veikals tika iekārtots nometnē. Tur par naudu varēja nopirkt produktus un papirosus. Ieslodzītie sāka kļūt pašapzinīgāki, drošāki, organizētāki un savstarpēji draudzīgāki.

Dzīve nometnē strauji izmainījās psiholoģiskā ziņā, kad no Vidusāzijas, liekas, Karagandas, 1952. gada vasaras vidū atsūtīja dažus simtus ieslodzīto, galvenokārt rietumukraiņu izcelsmes, tā saucamos banderovcus (vadoņa Bandera vārdā). Tie bija vienoti, drosmīgi un organizēti. Drīz vien ļaundari brigadieru un nodevēji tika sisti gan dienās, gan naktīs – darba vietās un nometnē. No viņu rokas gāja bojā mūsu brigadieris Desno un citi. Daudz cietušie vispārējo darbu ieslodzītie tikai priecājās, un pa kluso visi palīdzēja sagatavot atmaksu ļaundariem, kuriem dažkārt bija jāmirst no pēkšņa āmura sitiena pa galvu. Neviens to "neredzēja", un priekšniecība tikai noplātīja rokas, ka atkal kāds viņu pakalpiņš sodīts. Netika taupīti arī

“krimiķu” vadoņi. Tie arī saņēma atmaksu. Protams, ne visi, bet galvenie.

Ar Karagandas etapu mūsu nometnē ieradās arī ģimnāzijas skolas biedrs, vēlāk studiju laikā Lacuanias loceklis Henriks Bušs un vēl viens latvietis. Kad es Henrikam krievu valodā jautāju: “No kurienes tu, tautieti?” – viņš atbildēja, ka no Rīgas. Es teicu, ka arī esmu no Rīgas. Tad viņš noteica: cēlies esmu no Balviem. Atbildēju, ka arī esmu no Balviem. Ieskatījos vairāk viņa sejā un jautāju: vai tu neesi Henrika tēvs? Viņš atbildēja: nē, pats Henriks. Tādas epizodes nebija retas pēc ilgiem mocību gadiem.

1953. gada 26. maijā mūsu nometnes ieslodzītie pirmie Noriļskā pieteica streiku un neizgāja darbā. Iemesls bija tāds, ka blakus nometnei māla iegūšanas karjerā strādājošām ukrainietēm pāri aizliegtai zonai daži ukraiņu ieslodzītie pārmeta īsas vēstules. Priekšniecība pielietoja represijas. Streika galvenie vadītāji bija banderovci, bet viņus atbalstīja visi, sevišķi mēs – “divdesmitpiecgadīgie” (25 gadu soda mērs). Mazliet bailīgāki un atturīgāki bija ārzemnieki – ķīnieši, poļi, vācieši un mūsu baltieši, kas sodu bija gandrīz izcietuši. Arī “stukači” un daži priekšniecības pakalpiņi tagad apgrieza kažoku otrādi.

Pēc pāris dienām mūs gribēja sakaut ar armijas palīdzību, bet ieslodzītie nometnes režīmu pārvaldīja paši, visas barakas bija vaļā, un pulcējāmie vienkopus, runājām un spriedām – kādas prasības izvirzīt priekšniecībai, ja grib, lai streiku izbeidzam.

Pievakarē pie nometnes vārtiem ieradās ģenerālis un no Dudinkas izsauktā karaspēka vienība, kuras vadītājam majoram ģenerālis deva mutisku pavēli iet iekšā lēģerī un ar ieroču palīdzību sadzīt mūs barakās, tās aizslēgt un tad rīkoties, kā viņiem tīk. Mēs, lielais bars, stāvējām tieši pretī vārtiem iekšpusē un dzirdējām, ka majors pieprasīja rakstisku pavēli, acīmredzot pēc Staļina nāves visi kļūva drošāki, arī armijā. Ģenerālis tādu nedevis, un majors mutisku rīkojumu nepildīja. Mūsu pūlis bija aptuveni 4000 – noskaņoti cīnīties un mirt, ja kādam to liktenis lems. Oratori kvēlām runām aicināja karavīrus nešaut un teica, ka ieroči nonāks arī mūsu rokās, ja mūsu masa sajuksies ar karavīriem, un mēs ar ieročiem rokās ieiesim pilsētā, kura atradās tikai 400 metru attālumā. Bija mierīga polārā diena, saule turējās virs horizonta, redzamība tāla. Uz pilsētas namu jumtiem stāvēja daudz cilvēku, arī tie daudzi bija savulaik ieslodzītie. Bija dzirdams viņu atbalsts un saucieni. Pat nometnes apsardzes zaldāti no dažiem sargtorņiem,

priekšniecībai nedzirdot, mums sauca: turieties! Novērtējuši stāvokli sev par sliktu, ģenerālis un majors ar savu vienību aizbrauca. Tas mūs iedvesmoja turēties, un pēc tikšanās ar priekšniecību nākamajā dienā pārstāvji no mūsu vidus iesniedza tai prasības rakstiskā veidā. Tās bija: 1) astoņu stundu darba diena arī vispārējos darbos un septītā diena – izejamā jeb atpūtas diena; 2) invalīdus no šejienes izvest uz Krasnojarsku vai tās apkārtni; 3) tiem, kas soda laiku izcietuši, atļaut atgriezties agrākās dzīvesvietās; 4) sarakstīšanos ar piederīgajiem atļaut vismaz vienu vēstuli mēnesī (līdz šim atļāva tikai divas vēstules gadā). Priekšniecība daļēji piekrita apmierināt mūsu prasības, un pēc nedēļas mēs izgājām darbā. Mūsu nometnes streika sākums bija signāls visām pārējām politieslodzīto nometnēm Noriļskā. Tās to darīja un atbalstīja mūs. Sevišķi ilgi un organizēti turējās tā saucamā katordznieku nometne.

Pēc aptuveni nedēļas viltīgā priekšniecība mūsu nometni izformēja. Lielais vairākums rietumukraiņu banderovcu un citi, aptuveni 2,5 tūkstoši, tika pārsūtīti uz 1. nometni un arī uz 2. nometni ogļu raktuvēs. Aizveda prom arī ārzemniekus – ķīniešus, poļus un citus. Nometnē palikām tikai daži simti, arī es to skaitā. Turpinājām strādāt, vienotības gars mūsu vidū turējās. No brīvajiem meistariem un šoferiem, kas pārvadāja kravas, uzzinājām, ka citās nometnēs streiki turpinās, un arī mēs solidaritātes labad 23. vai 24. jūnijā sākām streiku no jauna, jo priekšniecība mūsu prasības nedomāja pildīt. Atkal sākās mūsu pārstāvju sarunas ar priekšniecību, bet bez panākumiem. Tā kļušums pirms vētras turpinājās dažas dienas. Šoreiz disciplīnas galvenie uzturētāji bija tā saucamie melnie jeb kaukāziešu izcelsmes, tie bija bruņoti ar dunčiem un ļoti prasīgi vispārējās disciplīnas ievērošanai. Ja jāiet pret karavīriem, tad slēpties vai atkāpties neviens nedrīkstēja, tā visiem iepriekš tika pateikts. Gulējām naktī neizģērbusies, jo nezinājām, kurā brīdī būs jāstājas pretī karavīriem.

29. jūnijā mūsu nometni sāka aplenkt armijas grupas no ķieģeļu-betona rūpnīcas puses, kas mazāk pārredzama no pilsētas, pārgrupēja dzeloņdrātis, un ūsaina mongoļa izskata kapteiņa vadībā ienāca nometnē aptuveni 40 ar automātiem bruņoti karavīri. Ieslodzīto pūlis gāja pretī pēc iespējas tuvāk tiem un mēģināja pierunāt atkāpties atpakaļ aiz zonas. Kaukāziešu dunčaino vīru grupa rūpējās, lai nebūtu atpalicēju. Lietuviešu stiprinieks, kam kādreiz guļošanai bija uzbrukuši pieci vai seši bandīti un sadau-

zījuši galvu un tāpēc nebija īsti normāls, stāvēja pūlim priekšgalā – bez krekla, ar cirvi rokā, teikdams: jāiet visi, ja būs nāve, kritīs Jurzis (tā viņu sauca), kritīs citi, bet būs brīvība. Viņam aizmugurē stāvēja daži ar stangām uz pleciem, arī invalīdi, bet oratori, cik spēja, centās karavīrus pierunāt atstāt noņemni. Es ar rungu rokās ieskrēju blakus esošajā ēdnīcā un pateicu bailīgajiem, lai iet no ēdnīcas prom, jo kaukāzieši tos sodīs. Visi izskrēja ārā un pievienojās baram. Es pats skrēju garām ēdnīcai, rungu ap galvu griezdams. Bet tad notika tas jaunākais – provokatori no mūsu vidus, kuri katrā ziņā bija priekšniecības pakalpiņi, uz karavīriem svieda ķieģeļus un akmeņus. Ūsainais kapteinis nobļāva: “Uguni!” –, un automātu lodes virvoja gaisā un plāva mūs. Uguns bija stipra un turpinājās dažas minūtes. Nokritām guļus. Iznākumā – 22 nošautie un ap 60 ievainoto. Bojā gāja divi latvieši – viens zemnieks no Madonas puses un rīdzinieks Lielmanis, arī lietuviešu stiprinieks Jurzis, tieši krūtīs cauršauts.

Pēc dažām stundām mūs visus izdzina aiz žoga tundrā un niknu suņu un zaldātu stingrā apsardzībā aizdzina uz akmeņlauztuvju karjeru netālu no katordznieku noņemnes, kurā atradās galvenokārt tie, kas bija sadarbojušies ar vāciešiem, t. i., par kara laika “grēkiem”. Akmeņlauztuvēs darbs tomēr bija ciešams, jo vairs nebija izdzinēju no pašu ieslodzīto vidus.

Bija skaidras jūlija polārās dienas. Katordznieki laida gaisā pūķus ar uzsaukumiem skrejlapās, tās dažreiz nokrita pie mums un pilsētā. Tolaik bija arestēts

Berija, kura vārdu, tāpat kā Staļina, nolādēja vairākums Padomju Savienības iedzīvotāju, jo abi bija izcili varmākas un bendes. Katordznieki arvien vēl turējās. Drīz pēc tam, kādā naktī, redzējām, ka viņu noņemni no visām četrām pusēm aplenc automašīnas, kurās stāv bruņoti karavīri. Viens rāviens, un visas vienlaikus brauca noņemnē iekšā un karavīri ar automātu šāvieniem plāva nāvi... Kā stāstīja brīvie no pilsētas, bija aptuveni 70 nošauto un ap 150 ievainoto.

Tāda bija Noriļskas politieslodzīto maksa par apstākļu uzlabošanu lēģeros un par brīvību kopumā. Vēsture māca, ka vergiem važas raut nenāk eņģeļi, bet tās jārauj pašiem.

Pārējais ieslodzījuma laiks pagāja visai mierīgi. Tā pienāca 1956. gada 1. marts, kad brezenta mētelī ar kapuci un velteņiem kājās iebraucu Rīgā, bet biju beztiesīgs ilgi, jo nebija noņemta sodāmība un biju pakļauts pasu režīmam. Rīgā nebija atļauts dzīvot. Pie rakstījos Slokā un slepeni dzīvoju Rīgā pie radiem. Savā specialitātē strādāt nekur neņēma, arī par skolotāju ne. Atlika tikai fizisks darbs, jo čeka mani bija iegrāmatojusi padomju varas ienaidniekos uz mūžu.

Protams, mūsu, pēckara laikā arestēto, gaitas bija nesalīdzināmi vieglākas nekā 1941. gadā izsūtīto, kuri lielais vairākums aizgāja bojā. Tāpēc mana “via dolorosa”, salīdzinot ar 1941. gadā izsūtīto ciešanām, bija daudz mazāka.

(1991. gada 21.–24. septembrī.)

Henriks Bušs

Man atņēma visu...

Tais dienās, kad brīnišķā ievziedu tvanā
Maijs reibīgi smaržoja dzimtenē manā
Es sagūstīts tiku no svešniekiem kārniem –
Kā Aiviekstes piekūns ar aizšautiem spārniem.

Starp nelaiemes līdzbiedriem režģotā būrī
Es sadrūmis sēdēju, ierāvis stūrī.
Bez apstājas skanošā apsargu klaigā
Mūs aizveda tālajā ziemeļu taigā.

Man atņēma brīvības saulaino tāli,
Man atņēma vecākus, māsu un brāli.
Man atņēma dzimteni, jaunību, prieku,
Man atņēma visu, pat pēdējo nieku:

Ir krustiņu mazu no māmuļas sirmās,
Ir vītušu rozi no mīlotās pirmās,
Pat kaklautu, rakstītu tautiskā stilā,
Un saujiņu smilšu no dzimtenes sila.

Tik sapni par dzimteni, paslēptu sirdī,
Tie veltīgi meklē un taujā un tirdī:
Tie veltīgi cenšas ar varu un viltu
Man pēdējo nojaukt uz dzimteni tiltu.

Ar sapni šo dzīvot var ziemeļu taigā,
Ar sapni šo nāvei var lūkoties vaigā.
Ar sapni šo dzīvē nekas nav par grūtu,
Bez sapņa par dzimteni miris es būtu.

(1954. gadā, Kolimā.)

Henriks Bušs

Jautājums

Ilgi nu jau projām esmu...
Vai vēl zinās dzimtā vietā,
Vai vēl sveiks ar ziedu dvesmu
Latvju druvas dzīvas rietā?

Svešums saliec stāvu stalto...
Spēs vai tētis sirmu galvu
Priecīgi caur bārdu balto
Gaišu smaidu sniegt kā balvu?

Man jau pašam sirmo cirtas...
Vai vairs pazīs māmuliņa
Un pēc dzīves ilgi šķirtās
Pārnākot būs dzīva viņa?

Gadi skrien kā bezdelīgas...
Vai vēl gaidīs līgaviņa,
Apvīs tā kā apiņstīgas
Kaklam mīļas rokas viņa?...

Henriks Bušs

Dzimtā sēta

Ai, sirmie bērzi, mīļā dzimtā sēta,
Jums pāri gāju putni sēri klieudz –
Šalc rudens vēji, sausas lapas mētā
Un astras pēdējās pie zemes liec.

No tundras klājiem, kuros kāvu gaismā
Ar mūža sniegiem klāti kalni dus,
Jums, bērzi, sūtu ziemeļnaktī baismā
Ar vēju šalkām rudens sveicienus.

Nāk gājputni un aiztrauc tālē zilā,
Ikgadus astras vīst un ziedus bur –
Es pārnākšu, kad ziedi uzplauks silā
Un nebraukšu vairs projām it nekur...

(1954. gadā, Kontrandjā.)

Henriks Bušs

Es gaidu vēstules...

Kā cīruļdziesmu maija debešos,
Kā spirtu vēju miglas mākoņos,
Kā gaismas staru tumšā istabā,
Kā svaigu vēsmu drēgnā pagrabā –
Es gaidu siltas, mīļas vēstules
No Tevis, māsiņ, un no dzimtenes.

Kļūst dienas garas, stundas rāpus lien,
Un kaklu asa sāpe cieti sien,
Nav sirdij gaismas, dzīvei jēgas vairs
Un, tikko dzimis, nomirst sapnis kairs,
Kad ilgi nava mīļās vēstules
No tēva, mātes un no dzimtenes.

Plaukst bargā ziemā pēkšņi pavasars,
No tumšas debess iznirst saules stars,
Rimst sāpes krūtīs, acis priekā mirdz,
Top atkal jauna, atkal gaiša sirds –
No vienas mazas, mīļas vēstules,
Kas nāk no Tevis un no dzimtenes...

(1951. gada 15. martā.)

Henriks Bušs

Es pārnākšu...

Jau negarā ziemeļu vasara galā
Un pakalnu virsotnes sniegi jau sedz –
Kā klājas Tev rudenī dzimtajā malā,
Kur domas un sapņi Tev kavēties mēdz?

Vai vasara skaista bij sirdī un dabā,
Vai dzimtenes upmalās ziedu bij daudz?
Vai atmiņās brīnišķas dienas Tu glabā,
Kur ziemu būs spēku un veldzi smelt ļauts?

Man likās, ka būšu es dzimtenes gravās,
Kad vasaras saulē viss ziedos tur tvīkst,
Tak nometa lapas jau bērzi un kļavas –
Ne visu, ko vēlētos, izdarīt drīkst.

Un tomēr – ne dzērve es ziemeļu salnā,
Kam vecuma nespēkā svešumā mirt.
Es gulbis – es spēju vēl lidot pār kalniem,
Pār jūrām un ezeriem peldēt un nirt.

Es pārnākšu mājās, es daudz ko vēl veikšu,
Vēl dzīve kā aprīļa ūdeņi šalks,
Vēl dzimteni brīvības saulē es sveikšu
Un izdzerts tiks senčēvu miestņa malks...

(1955. gada 14. septembrī.)

Henriks Bušs

Māsai

Šinī drūmā dienu rindā gausā,
Kas ik brīdi rūgtu sāpi nes,
Tālā Kazahijas stepē sausā
Vēstuli Tev slepus rakstu es.

Vai lai stāstu Tev, ka rīt pirms ausmas
Mūs no jauna vergu gaitās dzīs –
Gadi rit, un manim nav pat jausmas,
Cik vēl ērkšķu liktens ceļā vīs.

No šī sprosta, dzelžu režģos kalta,
Laikam man vairs projām neaiziet:
Apkārt žogi, akmens siena salta,
Brīves zelta ziedi neuzzied.

Tālos trimdas ceļos Karaganda
Pēdējais, varbūt, man vērmelmalks:
Iespējams, ka kādā apsē planda
Uzmests gatavs jau priekš manis valgs.

Māsiņ, ja šīs rakstu rindas bālās
Reizi pēdējo pie Tevis trauc:
Saki mātei, ka es gaitās tālās,
Rakstīt ilgi manim nebūs ļauts...

Vienīgi tik dēlam stāsti savam,
Lai aug liels un mūžam neaizmirst:
Mirt var daudzi, lauzti tumsas skavām,
Tautas gara lepnums nenomirst...

Francis Murāns

Muna zeme

Tur, kur bolti ceļi lūkōs
Cauri bryunim rudzu laukim,
Kur ar rūžu krūnim rūkōs
Veiri vogōs svīdrus slauka,
Tur ir muna zeme!

Tur, kur laksteigola pūgoj
Maltas krostā eļķšņu kryumūs,
Lampas gaisma storoj lūgūs
Zīmas nūvokorūs dryumūs,
Tur ir muna zeme!

Tur, kur Dīva nomi stolti
Pōri sylim gaisā tīcās
Un kur lakateņi bolti
Monstrancijas pīškā līcās,
Tur ir muna zeme!

Tur, kur agri sapni rodōs,
Kas kai ērgli spōrnūs cēle,
Tur, kur cītu solu, bodu,
Dīvu lyudžu sovā mēlē,
Tur ir muna zeme!

Tur, kur munas ilgas tīcās,
Lai kaut mirkli aizīt spātu,
Golva gūdbejeibā līcās
Kai pret pošu Dīvu svātu,
Tur ir muna zeme!

Francis Murāns

Latvijas karogs

No malu malām visās valstīs,
Kur kāds latvietis vēl dzīvo,
Neviena nav, kas neatbalstīs,
Lai latvju karogs lepni plīvo.

Tas nav tik simbols tautas godam,
Kas cauri paaudzēm un laikiem vijas.
Nav vietas dārgākas, kur to lai rodam,
Kā mīļā Latvijā, kur kādreiz visi kopā bijām!

Mēs gadiem lūdzamies par jums kā brāļiem,
Kas svešas varas nomocīti tikāt.
Ar as'rām raudzījāties mēs uz ceļiem tāliem,
Kur jums kā vergiem važas rokās lika.

Jūs esiet zemes sāls, kas Latviju cels staltu
Ar dziļu ticību un mīlestību svētu,
Lai redzēt dzimteni kā klinti stipru celtu
Un savu ļaužu pilnu katru lauku sētu!

(1997. gada 23. janvārī.)

Latvija

Ja vaicā, svešinieki, no kurienes es esu,
Kur mana tēvu zeme, vieta, sirds kur saista,
Un prasi vārdu, ko visdziļāk sirdī nesu,
Tad klausies: pasaulē nekā vairs nav tik skaista –
Latvija!

To dzirdot, domas stāj, lej acīs silta rasa,
Un skaistas atmiņas visapkārt plaukst kā ziedi,
Ko ilgas, sadegušas sāpēs, kāri lasa,
Lai tumšos mākuļus, kas aizklāj ceļu, klieidi,
Latvija!

Kaut šķirti esam sen no tevis, klīstam tāli
Un, zobus sakoduši, ceļus lokam svešam,
Mēs dzirdam nopūtas, ko raida māsas, brāļi,
Ar kuriem vakaros un rītos skumji dvešam:
Latvija!

Uz tavu pusi kā pret sauli skatus griežam
Un gaidām brīdi to, kad atkal jauna plauksi,
Lai rokas tuznotās, ko tagad dūrēs spiežam,
Pie kājām liktu tev, kad atpakaļ mūs sauksi,
Latvija!

Ja vaicā, svešinieki, no kurienes es esu,
Kur mana tēvu zeme, vieta, sirds kur saista,
Un prasi vārdu, ko visdziļāk sirdī nesu,
Tad zini: pasaulē man nav nekā tik skaista –
Latvija!

Tēvu zeme

(Veltīts Lacuaniai!)

Kad tēvu zemei lielas briesmas draud
Un tauta izkaisīta visās zemēs tāli;
Kad vergu važas izcietuši vīri badā raud,
Mēs visi jūtamies kā uzticami brāļi.

Lai rokas sniegtu mēs no tālām vietām,
Kur vientuļi vai ģimenēs mēs mītam,
Lai ceļu atrastu uz takām kādreiz ietām
Un sāktu savas dzīves veltīt jaunam rītam.

Nav spēka pasaulē, kas mīlu izraut spētu
No siržu dziļumiem, kas visiem mums ir rada,
Lai vēlreiz redzētu mēs mūsu zemi svētu,
Uz kuru ilgas, sapņi, domas vada.

Kaut briesmas draud un ienaidnieki smaida,
Mēs beidzot visi savās mājās iesim,
Kur sapņi novītuši, atmiņas vēl gaida,
Kur sveiksim Latviju, kur atkal sviedrus liesim!

(1998. gada 3. augustā, ASV.)

BIOGRĀFIJAS

DIBINĀTĀJI

Dr. RANCĀNS, ANTONS

Antons Rancāns dzimis 1897. gada 25. jūnijā Ludzas apriņķa Nautrēnu pagastā. Mācījies Rēzeknes Tirdzniecības skolā un Rēzeknes ģimnāzijā (1909.–1914.), 1915. gadā iestājies Pēterpils Romas katoļu garīgajā seminārā. 1918. gadā seminārs pārcelts uz Viļņu, kur 1920. gadā to pabeidzis. Mācītāja darbam nav pievērsies un 1920. gadā ie-

stājies LU filozofijas nodaļā. 1921. gadā sācis studēt LU Medicīnas fakultātē, kuru pabeidzis 1930. gadā.

Strādājis par lietvedi Zemkopības ministrijā (1921. gada marts – decembris) un Iekšlietu ministrijā (1923. gada jūlijs – 1925. gada aprīlis). 1925. gada vasarā pēc bīskapa Jāzepa Rancāna uzaicinājuma iestājies Latgales kristīgo zemnieku partijā, un 1925. gadā Latgales vēlēšanu apgabalā ievēlēts Saeimā. 2., 3. un 4. Saeimas deputāts līdz 1934. gada 15. maijam, kad Saeima tika atlaista. Saeimā darbojies kā Revīzijas komisijas loceklis (1925.–1928.) un bijis šīs komisijas vadītājs (1928.–1934.).

1931. gadā – satiksmes ministrs K. Ulmaņa valdībā. 1928. un 1931. gadā ievēlēts Ludzas apriņķa valdē. No 1934. gada februāra līdz 1940. gada novembrim strādājis Tautas labklājības ministrijā par Epidemioloģiski sanitārās nodaļas vadītāju, vēlāk – par Lauku iedzīvotāju ārstēšanas nodaļas vadītāju. No 1935. gada jūnija līdz 1940. gada decembrim – uzticības ārsts Pagaidu strādnieku slimo kasē. No 1941. gada janvāra – ārsts Rīgas 3. poliklīnikā.

No 1934. gada februāra līdz 1935. gada maijam bija aizsargu organizācijā ārsts Ludzas, Kuldīgas un Tukuma aizsargu pulkos. Publicējis rakstus par medicīnu. Apbalvots ar Atzinības krustu.

Arestēts 1941. gada 11. jūnijā – vēl pirms masveida deportācijām 14. jūnijā. Aizvests uz Krieviju un turēts Astrahaņas 2. cietumā. Apsūdzēts par darbu valdībā un Saeimā, par atrašanos studentu korporācijā Lacuania un aizsargos. Tomēr pats A. Rancāns sevi par vainīgu neatzina un, saglabājot pašcieņu, visas apsūdzības noraidīja, sakot šādus vārdus: “Laikā, kad norisinājās mana politiski sabiedriskā darbība, organizācijas, kurās sastāvēju, par fašistiskām neuzskatīja. Tās bija **demokrātiskas**. (Izcēlums – J. K.)” Valstsvīra cienīgi vārdi! Raugoties izmeklēšanas lietā ievietotajā A. Rancāna fotogrāfijā, kas uzņemta čekas cietumā, ir grūti pazīt mūždien smaidīgo A. Rancānu: bez brillēm, ar kalsnu, izmocītu seju.

1942. gada 31. janvārī notiesāts uz nāvi. Spriedums izpildīts 1942. gada 16. martā...

Bijis korporācijas Lettonia saimē. Lacuanias dibinātājs, tās seniors, oldermanis un Lacuanias Filistru biedrības priekšsēdētājs.

LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-6048-L.

RIBULIS, FRANCIS

Francis Ribulis dzimis 1898. gada 28. novembrī Daugavpils apriņķa Preiļu pagastā. 10 gadā vecumā sācis mācīties Preiļu pagasta skolā, pēc tam Preiļu pilsētas skolā, kuru beidzis 1915. gadā. No 1916. līdz 1918. gadam studējis Pēterpils Romas katoļu garīgajā seminārā. Semināru nav pabeidzis, jo izstājies no tā un atgriezies tēva mājās 1919. gada martā, kad Latgale vēl atradās komunistu varā.

Slepeni pārgājis fronti un iestājies Latvijas armijā, kur pieņēmis rakstveža darbu Daugavpils apriņķa un vēlāk iecirkņa komandantūrā. Sākot ar 1920. gada septembri, strādājis Daugavpils apriņķa valdē par darbvedi un grāmatveža palīgu. Pēc tam bijis skolotājs Kalupes pamatskolā (1921. gada. novembris – 1922. gada oktobris). 1922. gada pavasarī kā eksterns saņēmis beigšanas apliecību Daugavpils Valsts ģimnāzijā.

1922. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Pasniedzis privārstundas. No 1923. gada aprīļa strādājis Valsts statistikas pārvaldē (lauksaimniecības nodaļā). 1923. gada beigās – jaunākais sevišķu uzdevumu ierēdnis Iekšlietu ministrijas Latgales lietu darbvedībā, no 1924. gada februāra – vecākais sevišķu uzdevumu ierēdnis Valsts civildienestā.

1931. gada maijā pabeidzis LU tautsaimniecības nodaļu kā cand. oec., kas 1939. gadā pielīdzināts maģistra grādam. 30. gados strādājis Finanšu ministrijā par vecāko grāmatvedi un revidentu. Bijis Valsts Elektrotehniskās fabrikas (VEF) komercdirektors. No 1939. gada – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras zvērināts revidents. Vācu laikā strādājis Pārtikas nodrošināšanas departamentā par kontroles nodaļas vecāko referentu, kā arī par Lauksaimniecības galvenās pārvaldes grāmatvedi, finanšu nodaļas revidentu un vecāko konsultantu.

Pēc kara strādājis dažādās Pārtikas rūpniecības, Vietējās rūpniecības un Rūpniecības celtniecības materiālu ministrijām pakļautajās organizācijās par vecāko ekonomistu, revidentu un vecāko grāmatvedi. No 1951. līdz 1962. gadam strādājis Rīgas Remontu celtniecības tresta celtniecības pārvaldē, bet pēdējā darba vieta – Popova radiorūpnīcā (1964.–1977.).

Apprecējies 1932. gadā. Sieva Eleonora, dēls Ričards, meita Zigrīda.

F. Ribulis miris 1996. gada 18. februārī. Apglabāts Rīgā, Sarkandaugavas kapos.

Uzņemts Talavijas V!K! 1923. gada 24. septembrī, Sp!K! – 1925. gada 2. martā. Lacuanias dibinātājs. Lacuanias seniors, sekretārs, oldermanis.

R. Ribuļa vēst. (1996.); Lacuania–50, 21. lpp.; Kapustāns Jānis, Ribulis Francis: Censonis no zilo ezeru zemes // Universitātas. – 1997. – Nr. 77. – 57. lpp.

VIŠŅEVSKIS, PĒTERIS

Pēteris Višņevskis dzimis 1901. gada 26. jūlijā Rēzeknes apriņķa Atašienes pagastā. Mācījies vietējā pagasta tautskolā un Jēkabpils pilsētas skolā. 1915. gadā, kad vācu armija nonāca līdz Daugavai un ieņēma Jēkabpili, mācības turpinājis Rēzeknes pilsētas skolā un gadu – Veļikije Luki (Krievijā). No 1919. gada jūnija līdz 1920. gada martam dienējis Latvijas nacionālajā armijā un Latgales brīvprātīgo nodaļas sastāvā piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās Latgales frontē. Vēlāk bijis vecākais rakstvedis komandantūrā. 1920. gadā demobilizējies un turpinājis mācības Rēzeknes ģimnāzijā, kuru beidzis 1922. gadā.

Tajā pašā gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. 1926. gada novembrī sācis strādāt Muitas departamenta Kontrabandas nodaļā par darbvedi. Strādājis Rīgas muitā par muitas ekspertu (1931. gada novembris – 1938. gada 1. aprīlis). Kādu laiku bijis Importa regulēšanas un Valūtas komisijā muitas eksperts, bet no 1938. gada 1. oktobra – Finanšu ministrijas Ārējās tirdzniecības departamenta Importa nodaļā vecākais referents. 1940. gada oktobrī departaments likvidēts, un Višņevskis sācis darbu Tirdzniecības tautas komisariātā. Studijas nav pabeidzis.

Vācu laikā strādājis Latviešu pašpārvaldes Tirdzniecības direkcijā (1941. gada jūlijs – 1944. gada oktobris) par referentu, vēlāk – par nodaļas vadītāju. Sākoties padomju varai, no 1944. gada novembra bijis Vissavienības Tirdzniecības inspekcijā Rīgā inspektors, pēc tam pilsētas inspektors, vēlāk – vecākais inspektors. Pēc reorganizācijas strādājis Tirdzniecības ministrijas Tirdzniecības un preču kvalitātes inspekcijā par vecāko inspektoru. No 1967. gada 30. maija bijis Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona 105. tirdzniecības uzņēmuma direktors. Pensijā aizgājis 1971. gadā.

Apprecējies 1943. gadā. Sieva Zenta, dēls Juris, meita Ilze.

P. Višņevskis miris 1997. gada 6. martā. Apglabāts Rīgā, Raiņa kapos.

Lacuanias dibinātājs. Lacuanias viceseniors.

P. Višņevska biogrāfija (1993., 1996.).

SILANŽS, VLADISLAVS

Vladislavs Silanžs dzimis 1902. gada 1. jūlijā Rēzeknes apriņķa Ružinas pagastā. Mācījies Maltas tautskolā un Rēzeknes Tirdzniecības skolā, kuru toreiz vadījis ievērojamais Latgales atmodas laika kultūras darbinieks dekāns Nikodems Rancāns. Kā skatītājs piedalījies slavenajā Rēzeknes 1917. gada aprīļa kongresā. 1920.(?) gadā beidzis Rēzeknes Tirdzniecības skolu un 1922.(?) gadā iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē, kur studējis ceļu un tiltu būvniecību. Studijas Universitātē nav pabeidzis.

Savos politiskajos uzskatos pievienojies Francim Trasunam, kļūdams par viņa draugu. Kad F. Trasuns nodibināja Latgales demokrātisko partiju, kļuvis par tās biedru un revīzijas komisijas locekli. Pēc F. Trasuna nāves un partijas iziršanas pieslēgjis Jezupa Trasuna vadītajai Latgales progresīvajai tautas apvienībai. Pēc neilga laika kļuvis par šīs partijas centrālās komitejas sekretāru. No 1930. gada līdz 1934. gada 15. maijam – avīzes “Jaunā Straume” redaktors. Ir ziņas, ka V. Silanžam esot ticis piedāvāts strādāt citas partijas labā un graut savu partiju no iekšienes. V. Silanžs nav ielaidies šādos darījumos.

Sešus gadus strādājis Latvijas muitā par ekspertu (līdz 1932. gadam?), pēc tam bijis M. Skujenieka sekretārs. Pēc 1934. gada 15. maija strādājis a/s “Ogle”. 1941. gada 14. jūnijā viņam izdevies izvairīties no izsūtīšanas. Padomju laikā strādāt muitā nav ļāvuši. Veicis dažādus citus darbus, piemēram, bijis grāmatvedis, ekspeditors rūpnīcā. Aizgājis pensijā 1962. gadā.

Apprecējies 1940. gadā. Sieva Leokādija, dēls Romualds.

V. Silanžs miris 1975. gada 17. decembrī. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuānijas dibinātājs.

R. Silanža vēst. (1997.); Dzeive, 1976. – Nr. 129. – 17. un 18. lpp.

KRUSTĀNS, VITOLDS

Vitolds Krustāns dzimis 1903. gada 25. aprīlī Rēzeknes apriņķa Maltas pagastā. Mācījies Sakstagala pamatskolā un Rēzeknes ģimnāzijā, līdz skolu 1915. gadā kara dēļ evakuēja uz Rjazanaņas guberņu Krievijā. Iestājies Pēterpils 12. ģimnāzijā, kur mācījies no 1915. līdz 1918. gadam. 1918. gada rudenī atgriezies Rēzeknē. Pēc tēva nāves strādājis par ierēdni Rēzeknes apriņķa valdē un mācījies vakara vidusskolā.

1922. gadā beidzis vidusskolu un iestājies skolotāju sagatavošanas kursos Daugavpilī. Vienu gadu strādājis par skolotāju Gaigalavas pamatskolā. 1924. gadā iestājies LU Arhitektūras fakultātē. 19 gadus strādājis par skolotāju Rīgas 39. pamatskolā. Dienējis Latvijas armijā. Darbojies kooperatīvu sabiedrībās Rēzeknē un Rīgā. Vadījis bērnu nometnes Jūrmalā, Siguldā un Ogrē.

Evakuējies uz Vāciju 1944. gada vasarā, kur dzīvojis Bavārijā – Rebdorfā, vēlāk Valkas pārvietoto personu nometnē – un strādājis par skolotāju. Ieceļojis Kanādā 1949. gadā un apmeties uz dzīvi Ontārio provinces Kitčeneras pilsētā. Strādājis mākslas mēbeļu fabrikā, darbojies latviešu organizācijās (“Daugavas Vanagi” u. c.). Brīvajā laikā interesējies par glezniecību.

Precējies. Sieva Marija, meita Maija (stud. korp. Gaujmaliete), dēls Juris.

V. Krustāns miris 1985. gada 18. aprīlī Kitčenerā. Apglabāts latviešu Brāļu kapos Katskiļu kalnos Ņujorkas štatā ASV.

Lacuānijas dibinātājs. Lacuānijas viceseniors, oldermanis. Pēc sava projekta izgatavojis pagaidu vāpni un karoga kātu ar uzgali, kā arī projektējis cirķeli.

Lacuānija–50, 25. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 64. lpp; M. Šleseres vēst. (1998.).

PAULIŅŠ, JĀNIS

Jānis Pauliņš dzimis Rēzeknes apriņķa Sakstagala pagastā. Studējis inženierzinātnes Pēterpilī. Strādājis Rēzeknē un vadījis izglītības nodaļu. 20. gadu sākumā pārcēlies uz Rīgu un studējis inženierzinātnes LU. Strādājis Latvijas Hipotēku bankā par taksatoru. Studijas nav pabeidzis. Kara laikā no Rēzeknes evakuējies uz Kurzemi. Pēc kara dzīvojis Rīgā un strādājis celtniecībā.

Precējies.

J. Pauliņš miris Jūrmalā 1958. gada 6. augustā. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuānias dibinātājs. Lacuānias viceseniors.

P. Višņevska atmiņas (1996.); Lacuānias-50, 211. lpp.

1949. gadā izsūtīts uz Sibīriju – Tomskas apgabala Puškino-Troickas ciemu. Tur savukārt paudis neapmierinātību ar padomju iekārtu un PSRS dzīves līmeni, sludinājis PSRS sabrukuma neizbēgamību un slavējis brīvās Latvijas laiku. Tādēļ 1952. gada 26. jūnijā arestēts, un kara tribunāls 1952. gada 17. un 18. augustā Tomskā notiesāja viņu uz 10 gadiem koncentrācijas nometnē. Amnestēts un atbrīvots 1956. gadā.

Atgriezies Latvijā un strādājis Krustpils rajona kolhozā “Sarkanais karogs” par 1. brigādes uzskaitvedi (dzīvojis Turku ciema padomē). Dzērumā atkal lamājis padomju iekārtu, kolhozu sistēmu, komunistus un krievus. Čeka 1960. gadā ierosināja kriminālietu, tomēr šoreiz tā tika izbeigta bez represijām.

Precējies. Miris.

Bijis korporācijas Ventonia saimē. Lacuānias dibinātājs. Par korporācijas principu un morāli ētisko normu neievērošanu 1934. gadā izslēgts no Lacuānias uz 99 gadiem.

LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-2789-L; P. Višņevska un A. Kravaļa atmiņas (1996.).

LIEPNIEKS, DONĀTS

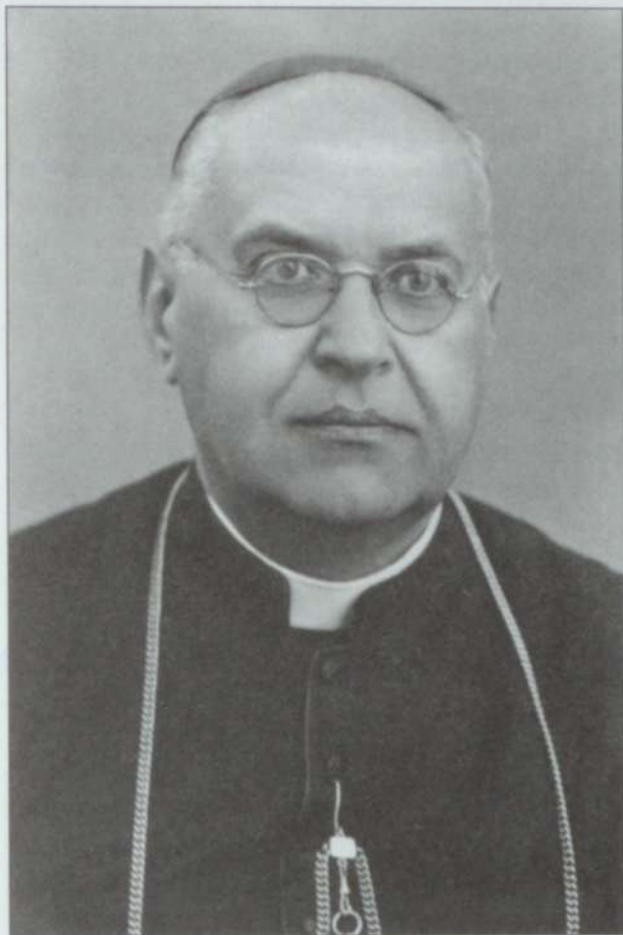
Donāts Liepnieks dzimis 1901. gada 15. maijā Daugavpils apriņķa Līvānu pagastā. No 1919. gada jūnija līdz augustam dienējis Ziemeļu latviešu partizānu pulkā kā darba rotas jaunākais rakstvedis. 1922. gadā iestājies LU Inženierzinātnu fakultātes kultūrtehniskajā nodaļā, bet no 1923. gada studējis Tautsaimniecības un tiesību zinātnu fakultātes tiesību zinātnu nodaļā. Studijas nav pabeidzis. Strādājis par grāmatvedi Tautas labklājības ministrijā un par darbvedi Darba inspekcijā.

Par pretvalstiskiem izteicieniem ar Rīgas apgabaltiesas lēmumu 1937. gada 24. novembrī notiesāts uz trīs mēnešiem cietuma ieslodzījumā. 1939. gada 28. aprīlī pie Brīvības pieminekļa slavējis Krieviju un par to administratīvi sodīts.

GODA FILISTRI

Prof. RANCĀNS, JĀZEPS

Jāzeps Rancāns dzimis 1886. gada 25. oktobrī Ludzas apriņķa Nautrēnu pagasta Lūziniekos. Skolas gaitas sācis Zaļmuižas (Nautrēnu) pagasta skolā. Pabeidzis Ludzas apriņķa skolu ar izcilību (1900.–1902.), viņš devās uz Pēterpili, kur ar krusttēva Nikodēma Rancāna atbalstu kā eksterns sagatavojās un pabeidza Kronštates ģimnāziju. Kā daudziem tā laika Latgales jauniešiem gandrīz vai vienīgā iespēja iegūt augstāko izglītību bija studijas Garīgajā seminārā Pēterpilī. Pēc studijām (1904.–1908.) viņš kā stipendiāts tika uzņemts Garīgajā akadēmijā, ko beidza 1911. gadā ar teoloģijas maģistra grādu. 1911. gada jūnijā J. Rancānu iesvētīja par priesteri. Pēterpilī sākās arī viņa

pirmie darba gadi. J. Rancāns strādāja par skolu kapelānu, katedrāles vikāru un par profesoru Garīgajā seminārā, mācot studentiem arī latviešu valodu. Jaunais profesors iesaistījās Pēterpils latviešu organizāciju darbā, un viņam pavērsās lielākas iespējas aktīvi strādāt latgalešu nacionālās atmodas laukā.

1914. gada pavasarī J. Rancāns kā asistents pavadīja Mogiļevas metropolītu V. Kļučinski Latgales draudžu kanoniskā vizitācijā. Viņam bija uzticēts tulkot metropolīta teikto un sniegt informāciju dzimtajā valodā, un, izmantojot šo situāciju, viņš centās stiprināt tautiešos nacionālo pašapziņu. Bijušais Saeimas deputāts Francis Zeps atceras: "Pēc arciveiskupa eisa aizlyuguma koncelē kōpe jauns, stolta auguma baznīckungs, kurš spēceigā bolsā un teirā literārā latgaļu dialektā uzrunōja draudzi arciveiskupa vōrdā. Leidz šai dīnai draudze beja paroduse dzērdēt leišu vai pūļu bazneickungu mōceibas krūpļotā latgaļu dialektā. Tōdēļ saprūtams, ka bazneickunga Rancāna pasarodeišana draudzes prīkšā beja kai jaunas, spūžas zvaigznes uzlēkšona... Pēc arciveiskupa vizitācijas 1914. godā Jezupu Rancānu pazyna vysa Latgola, un jys beja palicis vysspylgtōkā atmiņā, varbyut pat beja īgyvis leloku popularitāti neikai cyti nūpalnim bogoti latgaļu tautas darbinīki."

Pirmā pasaules kara laikā, 1914. gada septembrī, profesoru J. Rancānu kā vairāku valodu pratēju nozīmēja par kapelānu aktīvajā armijā. Kopā ar 10. armiju bija jāizstaigā kauju lauki līdz Austrumprūsijai un atpakaļ līdz Minskai. Pēc saindēšanās ar kaujas gāzēm viņam 1916. gada novembrī jāva atgriezties Pēterpilī un atsākt pildīt profesora pienākumus Garīgajā seminārā. J. Rancāns pievienojās Latgales sabiedriskā un kultūras darba veicēju pulkam, aktīvi darbojoties Latgalešu Palīdzības biedrībā un Latviešu biedrību Centrālajā Komitejā. Par varonību un uzpurēšanos kaujas laukā apbalvots ar Sv. Annas ordeni un Sv. Staņislava ordeni.

Par profesora Jāzeпа Rancāna sabiedriskās darbības spilgtākajiem brīžiem var uzskatīt viņa līdzdalību 1917. gada aprīļa Latgales kongresa Rēzeknē organizēšanā un Latgales apvienošanas ar pārējiem Latvijas novadiem programmas īstenošanā. Kongresā viņš

uzstājās ar galveno referātu, un tajā izvirzītie priekšlikumi, kā arī dedzīgais aicinājums "Vienoti Latvijai!" kļuva par pamatu kongresā pieņemtajām rezolūcijām.

1918. gadā J. Rancāns Mogiļevas arhibīskapa uzdevumā trīs reizes ieradās vācu okupētajā Latgalē, lai Aglonā organizētu Garīgo semināru. 1919. gadā viņam bija jādodas diplomātiskā misijā uz Romu, lai Latvijas pagaidu valdības vārdā meklētu palīdzību un atbalstu Latvijai. Viņš panāca, ka Vatikāns 1920. gada 16. janvārī atzina Latvijas pagaidu valdību un Latvijas neatkarību *de facto*.

J. Rancāns nodibināja sakarus arī ar Itālijas politiķiem, tāpēc nav jābrīnās, ka 1921. gada 21. janvārī sabiedroto Augstākās padomes sēdē Parīzē Itālijas pārstāvis kā pirmais iestājās par Latvijas atzīšanu *de jure*. 1922. gadā Vatikāns un Latvijas valdība noslēdza konkordātu, ko parakstīja Latvijas Ministru prezidents Z. Meierovics, asistējot J. Rancānam. 1920. gadā Aglonā sāka darboties Garīgais seminārs (1924. gadā tiek pārcelts uz Rīgu), un J. Rancāns bija tā rektors un profesors. Nodibinoties 1938. gadā Latvijas Universitātes Katoļu teoloģijas fakultātei, J. Rancāns kļuva tās dekāns.

1924. gada 4. maijā profesors J. Rancāns Sv. Jēkaba katedrālē saņēma bīskapa iesvētījumu un zizli, kļūstot par Rīgas arhidiecēzes palīgbīskapu sufraganu un Makropoles titulārbīskapu. Sekoja intensīvi darba gadi, veltīti Baznīcas un Latvijas valsts uzplaukumam. Arhibīskapa uzdevumā 1928., 1933. un 1938. gadā viņš brauca uz Romu ar ziņojumiem pāvestam.

Bīskaps J. Rancāns bija visu četru Saeimu deputāts, 2., 3. un 4. Saeimas prezidija loceklis, Saeimas priekšsēža vietnieks un darbojās Saeimas Ārlietu komisijā, bija Kultūras fonda un Rīgas Domes loceklis. "Līdz ar garīgo autoritāti auga arī J. Rancāna politiskais svars. Pēc Franča Trasuna nāves bīskaps J. Rancāns izvirzījās par visu latgaliešu politisko partiju augstāko autoritāti," atzinis Saeimas kolēģis Ādolfs Klīve rakstā "Bīskaps Jāzeps Rancāns – izcils garīdznieks un humānists". Par nopelniem J. Rancāns apbalvots ar II šķiras Triju Zvaigžņu ordeni un guvis daudzus ārzemju apbalvojumus.

Bīskaps J. Rancāns 1934. gada 15. maija apvērsumu neatzina un autoritārā režīma apstākļos politiskajā darbībā nepiedalījās. Savu patriota stāju vācu okupācijas laikā viņš pierādīja, darbojoties Latvijas Centrālajā Padomē, kas tika izveidota 1943. gadā kā pretestības kustības centrālais orgāns. Tā darbojās pagrīdē, un sanāksmes bieži vien notika bīskapa dzīvoklī Mazajā Pils ielā. Īsi pirms Rīgas krišanas pēc vācu okupācijas varas orgānu rīkojuma gestapo ierēdņu uz-

raudzībā bīskaps tika deportēts uz Vāciju, un tikai drīzais Vācijas sabrukums un labvēlīgu apstākļu sakritība paglāba viņu no koncentrācijas nometnes. Tā 1944. gadā sākās bīskapa J. Rancāna trimdas gadi.

Pēc Latvijas Centrālās Padomes (LCP) pirmā vadītāja Konstantīna Čakstes nāves vācu koncentrācijas nometnē un bijušā 4. Saeimas priekšsēdētāja Paula Kalniņa nāves Vācijā 1945. gadā bīskaps J. Rancāns uzņēmās LCP vadību.

Sabiedroto uzvaru bīskaps sagaidīja Bavārijā – kapucīnu klosterī Burghauzenā. Karam beidzoties, bīskaps Rancāns devās uz Romu, lai pāvestam Pijam XII ziņotu par latviešu bēgļu un karagūstekņu traģisko likteni. Izmantodams iespējas, kādas deva augstais garīdznieka stāvoklis, viņš apmeklēja prominentus Baznīcas vadītājus un valstsvīrus Eiropā, vērsās pie sabiedroto okupācijas armiju virspavēlniecības. Visur viņš aizstāvēja latviešu tautas tiesības. Lieli nopelni bīskapam bija karagūstekņu atbrīvošanā. Trimdas gados bīskaps pabija Šveicē, Francijā, Beļģijā, Itālijā, Holandē, Lielbritānijā un Īrijā. Visur stāstīja par Latvijas un latviešu likteni. 1946. gada 10. jūnijā bīskaps Rancāns bija vizītē pie Svētā tēva, piedalījās 1946. gada Parīzes miera konferencē, kā arī apmeklēja ANO Ģenerālo asambleju.

Bīskaps Rancāns arī trimdā pārstāvēja Latvijas Baznīcu kā tās pilntiesīgs augstais gans – kā Rīgas palīgbīskaps *ad sedes*, t. i., Rīgas arhidiecēzes sēdekļa palīgbīskaps. Viņš vienmēr bija pilntiesīgs palīgbīskaps, arī tad, kad Rīgā nebija ne arhibīskapa, ne apustuliskā administratora. Viņš vienmēr bija Annuario Pontificio, t. i., visas pasaules bīskapu un Romas kūrijas amatpersonu sarakstā. Tā bija sevišķa Svētā tēva labvēlība Latvijas Baznīcai.

Bīskaps J. Rancāns uzņēmās ne tikai katoļu garīgās aprūpes vadību, bet arī centās saglabāt un stiprināt bēgļu latviskās identitātes un vienotības garu. Tas kļuva par viņa darbības galveno uzdevumu trimdā. Jau dzīvodams ASV, viņš 1956. gadā to vēlreiz uzsvēra vēstulē rakstniekam Antonam Rupainim: "Myusu golvonais pīnokums – saglobot myusu tautas daļu trymdā un tū pasorgot nu pazušonas myusu nōkūtnei. Mes naasam šeit kai emigranti, kas dūmoj palikt šeit uz vysim laikim, mes vēl uzturom stypru cereibu, ka taisneiba uzvarēs pasauli un ka myusu tautišim atsavers ceļš uz breivu dzimteni, lai gon tej breiveibas dīna nav tik vīgļi nūsokoma šajos sarežģeitūs laikūs." Šīs pārliecības un atbildības latviešu tautas priekšā vadīts un atzīdams 1922. gada Latvijas Satversmes nolikumu, viņš kā pēdējais Saeimas priekšsēdētāja

vietnieks uzņēms Saeimas priekšsēdētāja un līdz ar to arī Latvijas Republikas prezidenta vietas izpildītāja funkcijas, aktīvi piedaloties konferencēs, palīdzības meklēšanā, memorandu iesniegšanā valdībām un starptautiskām organizācijām, skaidrojot Latvijas un tās tautas intereses.

Diplomāts un Latvijas Sarkanā Krusta vadītājs trimdā Roberts Liepiņš devis šādu vērtējumu: "Bīskapam J. Rancānam personīgās dzīves nebija. Viņa domas un darbs piederēja Latvijai. Vakaros, pie miega dodoties, viņš domu par Latviju lika sev pagalvī, lai, rītā ceļoties, to šķetinātu tālāk."

1966. gadā Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA) bīskapam J. Rancānam vienbalsīgi piešķīra Tautas balvu kā tautas vienības sargātājam un izcilam valstsvīram. Tautas balvu svinīgi pasniedza 18. novembrī Latvijas sūtniecībā Vašingtonā. 1969. gada 16. novembrī sirmo bīskapu vēl sasniedza pēdējais pagodinājums – Eizenhauera Apspiesto nāciju piemiņas raksts un medaļa.

Par pēdējo J. Rancāna dzīves posmu viziteiktāko vērtējumu devis rakstnieks Jānis Klīdzējs: "Arī savos pēdējos mūža gados, kad no straujās un mainīgās dzīves aktivitātēm Baltais Bīskaps bija aizgājis nomaļāk, viņš turpināja būt kā vienotājs simbols: Latvijas Satversmes un demokrātiskas Latvijas tradīciju un ideālu glabātāji un nesēji uz nākotni pulcējās ap viņu kā ap pēdējo Latvijas Saeimas vicepriekšsēdi; Latvijas katoļi ap viņu pulcējās kā ģimene ap vienotāju tēvu, kurš nekad nepagura izdalīt tēvišķās svētības un mudinājumus turēties kopā un dot no sevis vairāk citiem."

Ekselence Jāzepts Rancāns nomira 1969. gada 2. decembrī un ar svinīgu ceremoniju tika apglabāts Grandrepidsas Augšāmcelšanās kapsētas bīskapu nodaļā. 1995. gada 31. maijā bīskapa mirstīgās atliekas tika pārvestas uz dzimteni. Pārapbedīts Aglonas bazilikas kriptā 1995. gada 3. jūnijā.

Par Lacuanias goda filistru uzņemts 1930. gada 17. februārī. Ilggadējs Lacuanias Filistru biedrības vadītājs.

Bīskaps Jāzepts Rancāns. Dzīve un darbs. / Red. Dr. H. Tichovskis. – Astra, ASV, 1973. – 277 lpp.;

Rancāns F. Dievam un Latvijai veltīts mūžs // Universitāte. – 1993. – Nr. 70. – 12. un 13. lpp.;

Rancāns, Jāzepts. Bīskaps // Lacuania-50, 153. un 154. lpp.;

Ručs, K. Mons. Dr. Bīskapa Jāzepta Rancāna piemiņai // Darbs. Sabiedrība. Dzimtene, 161.–165. lpp.;

V. E. Rancāns Jāzepts // Latvijas Romas katoļu priesteri. 1918–1995. Uzziņas // Bīskaps J. Cakuls. – 1996. – 316. un 317. lpp.

F. Rancāns

RUBULIS, VLADISLAVS

Vladislavs Rubulis dzimis 1887. gada 24. decembrī Rēzeknē. Pēc vietējās draudzes skolas un Rēzeknes pilsētas skolas beigšanas V. Rubulis 1903. gadā devās uz Pēterpili, lai turpinātu izglītību. Kā eksterns 1905. gadā nokārtoja abiturijas pārbaudījumus un, vecāku pamudināts, iestājās Pēterpils Garīgajā seminārā. Nejuzdams aicinājumu priesterībai, viņš no semināra izstājās. Studiju gaitas turpināja Maskavas universitātes farmācijas nodaļā. Drīz tomēr pārcēlās uz Harkovas universitāti, kuru pabeidza ar farmācijas kandidāta grādu 1915. gadā.

Jau 1905. gadā, dzīvodams Pēterpilī, Vladislavs Rubulis aktīvi piedalījās tā laika vietējās latgaliešu organizācijās. Sabiedriskais darbs sākās pirmajā Latgales latviešu biedrībā – Pēterpils Muzikāliskā biedrībā, tad biedrībās Gaisma un Gunskurs. Tajā pašā laikā viņš piedalījās Pēterpils Latviešu katoļu savstarpējās palīdzības biedrībā.

Karam sākoties, daudziem latviešiem bija jāatstāj dzimtene un jādodas tālā, nezināmā svešumā. Tā radās lielais bēgļu pulks, kam nebija ne darba, ne

maizes. Ar visu savu būtību Vladislavs Rubulis pievērsās bēgļu palīdzības jautājumiem, darbodamies "Paleidzeības komitejā kara upurim", no kuras viņš iegāja kā latgaliešu pārstāvis Latviešu bēgļu centrālajā komitejā, nodibinot labas attiecības un sadarbojoties ar J. Čaksti, Z. Meierovicu, J. Zālīti un citiem.

Pakāpeniski izkristalizējās ideja par latviešu novadu apvienošanu. Vladislavs Rubulis aktīvi piedalījās Latgales latviešu kongresa organizēšanā, kas notika 1917. gada 26. un 27. aprīlī Rēzeknē. Viņu kongresā ievēlēja Latgales pagaidu zemes padomē.

1920. gadā Vladislavs Rubulis no Pēterpils ieradās Latvijā. Jaunā Latvijas valdība uzdeva viņam kārtot darba un pārtikas jautājumus Latgalē. Viņš bija pirmais darba inspektors. 1921. gada 19. jūnijā viņš uzņēmās iekšlietu viceministra amatu. Šajā atbildīgajā darbā Vladislavam Rubulim bija jārisina kārtības un drošības problēmas. 1925. gada 23. decembrī, Ministru prezidenta K. Ulmaņa aicināts, Vladislavs Rubulis uzņēmās Tautas labklājības resora vadību. Šo ministriju viņš vadīja ar nelieliem pārtraukumiem līdz pat sava mūža beigām.

Vladislavs Rubulis labi izprata Latgales novada ļaužu vajadzības. Tāpēc viņš izveidoja un vadīja Latgales demokrātisko zemnieku apvienību, kas 1930. gadā apvienojās ar J. Trasuna vadīto Latgales progresīvo tautas apvienību. Viņš turpināja vadīt apvienoto partiju līdz 1934. gada 15. maija apvērsumam. Viņš bija visu četru Saeimu deputāts, darbojās vairākās Latgales saimnieciskās un kultūras organizācijās.

Vladislavam Rubulim bija lieli nopelni sociālo likumu izdošanā un tautas darba aizsardzībā. Tautas labklājība šim valstsvīram bija tuvu sirdij. Vladislavam Rubulim sevišķi pateicīga ir Latgales jaunatne. LU bija vairāki simti studējošu latviešu, kas nāca no Latgales. Daudzi no tiem bija ļoti trūcīgi. Vladislavs Rubulis par viņiem gādāja gan materiāli, gan ar labu padomu. Daudzi no Latgales zemnieku dēliem un meitām ieguva akadēmisko izglītību, tikai pateicoties viņam. Vladislavs Rubulis bija Lacuanias un studenšu korporācijas Aurora goda filistrs.

V. Rubulis savu publicista darbību sācis 1909. gadā laikrakstā "Dryva". 1912. gadā viņš bija aktīvs laikraksta "Jaunās Ziņas" organizētājs un 1913. un 1914. gadā tā vadītājs. 1917. gadā rediģējis "Latgolas Zemes Padūmes Ziņojumu" Nr. 1., 1921. un 1923. gadā – avīzi "Latgalīts". No 1931. līdz 1937. gadam vadījis avīzi "Jaunais Vārds".

Par nopelniem apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa III un II šķiru, Somijas Baltās rozēs lielkrustu, Po-

lijas – Polonia restituta – I. šķiru, Beļģijas Darba olimpisko kroni, Aizsargu nopelnu krustu, saņēmis Saršanā Krusta un Tuberkulozes apkarošanas biedrības apbalvojumus.

Lacuanias konvents 1937. gada 18. aprīlī Rīgā kopā ar pārējām Latgales sabiedriskajām organizācijām rīkoja ministra Vladislava Rubuļa godināšanu sarakā ar viņa 30 gadiem sabiedriskajā darbā. Jubilejas galvenās svinības notika Armijas Virsnieku klubā, uz kurām bija ieradušies vairāki simti jubilāra cienītāju no visiem Latgales novadiem. Svinībās piedalījās Valsts un Ministru prezidents K. Ulmanis ar kabineta locekļiem. Sarīkojums izvērtās par iespaidīgu Vladislava Rubuļa cildinājumu. Pēc sarīkojuma oficiālās daļas Lacuanias dzīvoklī sanāca Speciālais konvents, kurā goda filistrs Vladislavs Rubulis ļoti izjustā un sirsnības pilnā runā pateicās Lacuaniai par svinību iespaidīgo noorganizēšanu. Viņa pēdējie pateicības vārdi bija: "Paldis Lacuaniai un lakuāņiem – mēs dzēvim kai vīna saime – es tū naaizmēršu!" Diemžēl tie bija arī pēdējie Vladislava Rubuļa vārdi Lacuanias saimei, jo drīz pēc tam viņš saslima un 1937. gada 26. jūnijā Rīgā aizvēra acis uz mūžu.

Vladislava Rubuļa bēres organizēja Lacuanias konvents. Zārku pārveda uz konventa dzīvokli (Elizabetes ielā). Pie šķirsta stāvēja lakuāņu godasardze. Pēc atvadu vārdiem Rubuļa mirstīgās atliekas svinīgā gājienā izvadīja uz Rīgas dzelzceļa staciju. Sēru gājienā piedalījās viss Ministru kabinets ar Valsts un Ministru prezidentu K. Ulmani priekšgalā. Stacijā vilciena sastāvam piekabināja pasažieru vagonu, kurā Lacuanias prezidijs ar pārējiem konventa locekļiem devās tālāk uz Rēzekni. Rēzeknē no stacijas sēru gājiens, kurā piedalījās tūkstošiem Latgales zemnieku, devās uz katoļu baznīcu. Svinīgo sēru dievkalpojumu, kas bija pieslēgts radiofonam, vadīja V.E. bīskaps B. Sloskāns. Uzrunā valdības pārstāvjiem viņš teica, ka aizgājējs bijis liels un dižens Latgales dēls un ka viņa vietā labprāt redzētu arī Latgales dēlu. (Šis teiciens izsauca Rīgas presē negatīvu reakciju, tomēr prezidents par nākamo tautas labklājības ministru iecēla Daugavpils pilsētas galvu Volontu.) Vladislavu Rubuli guldīja Rēzeknes katoļu kapos, klātesot lielam izvadītāju pulkam.

Pārpublicēts no:

Daugavietis P. Rubuļš, Vladislavs // Lacuania–50, 155. un 156. lpp.;
Daugavietis P. Ministrs Vladislavs Rubuļš // Universitāte. – 1988. – Nr. 61. – 14. un 15. lpp.;

P. Daugavieša vēst. (1996.).

P. Daugavietis

ČAMANS, JĀZEPS

Izcilais garīdznieks un valstsvīrs Jāzeps Čamans dzimis 1884. gada 1. septembrī Ilūkstes apriņķa Bebreņu pagastā zemnieku ģimenē. Izglītības gaitas sācis Baltmuižas pamatskolā. Beidzis Ilūkstes ģimnāziju, kur apguva vācu, krievu, poļu un latīņu valodu. Latīņu valodā nokārtojis pat speciālu eksāmenu Maskavā. Tādējādi J. Čamans guva iespēju 1904. gadā iestāties Kauņas Garīgajā seminārā. Pēc semināra beigšanas 1908. gadā kā vienu no pieciem labākajiem audzēkņiem viņu kopā ar A. Bīriņu un nākamo bīskapu J. Rancānu nosūtīja papildināt izglītību uz Pēterpils Garīgo akadēmiju, kuru viņš pabeidza 1912. gadā. Tajā pašā gadā viņš iesvētīts par priesteri. Pēc gada ar teoloģijas kandidāta grādu pabeidzis Garīgo akadēmiju.

Patstāvīgo darbību jaunais garīdznieks sāka Kurzemē – Jūrkalnes draudzē 1912. gadā un nostrādāja tur līdz 1920. gada septembrim. Z. Meierovics iesaistīja J. Čamanu Latvijas robežas kārtošana darbā. No 1921. gada jūnija līdz 1924. gada augustam viņš

bija Alsungā prāvests. No 1924. līdz 1928. gadam J. Čamans strādāja Rēzeknē par skolu un armijas kapelānu. Tur viņš izdeva Katoļu skolotāju biedrības žurnālu "Draugs", līdz pārcēlās uz Dagdas draudzi (1928.–1932.). No 1932. līdz 1934. gadam J. Čamans bija 2. Daugavpils Valsts ģimnāzijas direktors. 1934. gadā Kārlis Ulmanis viņu iecēla par izglītības viceministru. Vienlaikus līdz 1940. gadam viņš bija rezidents Rīgas Sāpju Dievmātes baznīcā. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

1940. gadā, paklausot augstākajai garīdzniecībai, monsinjors J. Čamans izbrauca uz Romu. Tur viņš ieradās kā pirmais latviešu bēglis un vēlāk kļuva par latviešu bēgļu aizbildni. Pateicoties sakariem ar Vatikānu, monsinjors no Pāvesta Palīdzības komitejas saņēma vajadzīgo materiālo atbalstu, tādējādi palīdzot latviešu bēgļiem, neskatoties uz to konfesijas piederību. Viņš pildījis Latvijas pārstāvja pienākumus Romā. 1946. gadā pāvests Pijis XII viņu paugstināja par galma prelātu.

Laikabiedri J. Čamanu atceras kā sirsnīgu, atklātu cilvēku ar plašu vērienu un lielu toleranci.

J. Čamans miris 1964. gada 17. jūnijā. Apbedīts Romā, Veronas kapsētas marijāņu nodalījumā.

Uzņemts par Lacuanias goda filistru 1936. gada 20. janvārī.

Kučinskis St. Prelāta Jāzepa Čamaņa priesterības zelta jubileja // Darbs. Saderība. Dzimtene, 45. un 49., 168. lpp.

R. Baltakmens

OLEKŠS, KAZIMIRS

Kazimirs Olekšs dzimis 1886. gada 26. jūlijā Abrenes apriņķa Bērzpils pagastā lauksaimnieka ģimenē. 1907. gadā brīvprātīgi iestājies Krievijas armijā, dienējis 174. kājnieku pulkā. 1913. gadā ar ļoti labām sekmēm beidzis Čugujevas karaskolu un saņēmis podporučika pakāpi. Kā rotas komandieris piedalījies Pirmajā pasaules karā un uzdienējis līdz štābkapteiņa pakāpei. Par varonību apbalvots ar vairākiem Krievijas ordeņiem un Sv. Jura zobenu. No 1917. gada – bataljona komandieris. Atvaļināts 1918. gada martā un atgriezies vecāku mājās.

Latvijas armijā brīvprātīgi iestājies 1918. gada 10. decembrī kapteiņa pakāpē un formējis Virsnieku rotu. 1919. gada janvārī slimības dēļ palicis lielinieku ieņemtajā Rīgā. 1919. gada martā mobilizēts Sarkanajā armijā, maijā dezertējis no tās un 8. jūnijā Rīgā pieteicis Latvijas Apsardzības ministrijā. Komandēts uz Liepājas Jaunformējamiem spēkiem. No 1. jūlija – Liepājas rajona latviešu karaspēka (vēlākā Lejaskurzemes kara apgabala) štāba priekšnieks.

1919. gada 14. novembrī, Liepājas aplenkšanas laikā, kad sākās izšķirošais uzbrukums pilsētai un Latvijas armija atkāpās no fortiem, K. Olekšs novērtēja stāvokli un ar precīzām un pareizām pavēlēm pārgrupēja karaspēku, virzīja to pret bermontiešiem un satrieca to labo flangu, tā sekmēdams galīgu uzvaru un bermontiešu padzišanu no Lejaskurzemes. Par kauju nopelniem 1919. gada decembrī paaugstināts par pulkvedi-leitnantu un apbalvots ar Lāčplēša Kara ordeni.

No 1920. gada janvāra bijis Zemgales divīzijas štāba priekšnieks. 1921. gada 5. janvārī iecelts par 1. strēlnieku pulka komandieri un 8. augustā – par Latgales divīzijas štāba priekšnieku. 1924. gadā iestājies virsnieku akadēmiskajosursos (beidzis 1926. gadā) un paaugstināts par pulkvedi. No 1929. līdz 1935. gadam komandējis 8. Daugavpils kājnieku pulku. 1935. gadā paaugstināts par ģenerāli un iecelts par Vidzemes divīzijas komandiera palīgu. Slimības dēļ atvaļinājies 1936. gadā. Līdz 1940. gadam bijis a/s "Ogle" valdes loceklis. Apbalvots ar III šķiras Triju Zvaigžņu ordeni un Aizsargu Nopelni krustu.

1941. gada 1. jūlijā reģistrējies latviešu pašaisardzības vienību štābā. 1941. gada augustā – novembrī bijis Rēzeknes Patērētāju biedrības tehniskais vadītājs, pēc tam saimniekojis savās ūdensdzirnavās Maltas pagastā. Pēc Otrā pasaules kara strādājis ielu komitejā Rīgā.

Precējies. Sieva Kristīne, meitas Nellija Valida un Katrīna Andra.

K. Olekšs miris 1970. gada 2. februārī. Apglabāts Rīgā, Sarkandaugavas kapos.

Uzņemts par Lacuanias goda filistru 1936. gada 20. janvārī. Bijis sirsnīgs un saticīgs filistrs, kurš ļoti interesējies par jaunajiem studentiem un bieži vien izpalīdzējis arī ar naudu.

Latvijas armijas augstākie virsnieki 1918–1940. Biogrāfiska vārdnīca. – R.: NORDIK, 1998. – 344. un 345. lpp.

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri: Biogrāfiska vārdnīca / M. Šenbergs, A. Bambals, G. Rauzāns, R. Romanovskis; Latvijas Valsts vēst. arhīvs. – Rīga: Jāņa sēta, 1995. – 369. un 370. lpp.;

Šmugajs E. Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri ģenerāli Kazimiru Olekšu pieminot // Darbs. Saderība. Dzimtene, 173. lpp.

I. Brīvulis

Prof. Dr. BREŽGO, BOLESLAVS

Boleslavs Brežgo dzimis 1887. gada 31. martā galdnieka ģimenē Rēzeknes apriņķa Dricānu pagasta Aizupiešos, kur dzīvoja pirmos desmit dzīves gadus. Tad tēvs pārcēlās uz Rēzekni, bet Broņislavs – uz Rēzeknes pilsētas skolu, kur teicami mācījies un saņēmis skolas vadības uzslavas.

Pēc skolas beigšanas no 1905. līdz 1911. gadam strādājis par mājskolotāju Rēzeknē un Vitebskā. Šis darbs deva iespēju sagatavoties Vitebskas klasiskās ģimnāzijas beigu eksāmenu nokārtošanai 1910. gadā. 1911. gadā B. Brežgo iestājās Maskavas Arheoloģijas institūtā. Studiju laikā pelnīja līdzekļus kā mājskolotājs. Taču studijas pabeigt neizdevās, jo sākās karš. 1914. gadā B. Brežgo iesauca Krievijas armijā, un jau tā paša gada rudenī viņš piedalījās kaujās pret Vācijas karaspēku. 1. decembrī B. Brežgo tika smagi ievainots. Pēc atveseļošanās viņš dienēja Daugavpils kara apgabala štābā un rakstīja karadarbības vēsturi. 1918. gadā B. Brežgo pabeidza studijas Maskavas Arheoloģijas institūtā, iegūstot arheologa, arheogrāfa un

mākslas vēsturnieka nosaukumus un zelta medaļu, un tika atstāts institūtā, lai gatavotos profesora nosaukuma iegūšanai. No 1917. gada decembra līdz institūta likvidēšanai 1922. gadā B. Brežgo strādāja par asistentu un vēlāk par prorektoru. Viņš sāka pētīt Latgales vēsturi jau 1917. gadā un veltīja tam turpmākos četrdesmit gadus.

Otrs B. Brežgo dzīves posms sākās ar atgriešanos Latvijā 1925. gadā. No 1925. līdz 1933. gadam viņš strādāja Pieminēkļu valdē par darbinieku, vēlāk – inspektoru. Divu pirmo šā darba gadu laikā tika apzināti vairāk nekā 200 Latgales senatnes pieminēkļu. 1931. gadā profesors iesniedza plānu Latgales arheoloģijas pieminēkļu, Latgales arhīvu un bibliotēku apzināšanai. B. Brežgo apzinājis arhīvus, kas atradās klosteros un baznīcās. 1933. gada 22. maijā Briseles universitātē par darbu "Latgales zemnieki no 1772. līdz 1861. gadam" piešķīra viņam vēstures zinātņu doktora grādu. Pētījuma deviņās nodaļās B. Brežgo pirmo reizi historiogrāfijā sniedza vispusīgu Latgales zemnieku stāvokļa analīzi pārejas periodā no feodālisma uz kapitālismu.

No 1937. līdz 1940. gadam B. Brežgo strādāja kā instruktors Latgales centrālā muzeja dibināšanas organizēšanā. No 1940. gada viņš bija Daugavpils Valsts arhīva pārzinis. 1942. gadā viņš tika ieslodzīts Rīgā Ostlandes centrālcietumā. No 1944. gada strādāja par nodaļas vadītāju Latvijas PSR Centrālajā Valsts vēstures arhīvā, no 1945. gada 1. aprīļa – Latvijas Valsts universitātē par profesoru, katedras vadītāju un Filoloģijas fakultātes prodekānu. Universitātē viņš lasīja vairākus kursus: slāvu-krievu paleogrāfija, seno krievu-baltkrievu rakstu valoda, 12. un 13. gadsimta senkrievu teksti, 17. gadsimta poļu autori u. c. 1946. gada 31. jūlijā LVU padome piešķīra B. Brežgo profesora nosaukumu.

Profesors B. Brežgo krita par upuri komunistu represijām, un 1948. gadā no Maskavas pienāca pavēle atbrīvot profesoru no darba LVU. Arī zinātniskais grāds un zinātniskais nosaukums PSRS Augstākajā atestācijas komisijā viņam netika apstiprināts. 1946. gadā B. Brežgo pārgāja darbā Zinātņu akadēmijas Vēstures institūtā, Feodālisma vēstures sektorā, kur sākumā strādāja pusslodzi bez zinātniskā grāda un nosaukuma.

Galvenais virziens B. Brežgo zinātniskajā darbībā bija agrārā vēsture. Par zemnieku jautājumu profesors interesējās līdz mūža beigām. Izdoti divi izcili darbi – "Latgales zemnieki pēc dzimtbūšanas atcelšanas" (R., 1954.) un "Apcerējumi par Latgales zemnieku kustību vēsturi" (R., 1956.).

Profesora B. Brežgo pētījumu otra grupa bija Latgales pilsētu vēsture. Īpaši jāizceļ viņa darbi par triju Latgales pilsētu – Daugavpils, Rēzeknes un Ludzas – vēsturisko ģeogrāfiju, kā arī darbs pie starpkaru laikā izdotās vienīgās “Latvijas pilsētu vēstures”. Šajā grāmatā profesors B. Brežgo izklāstījis deviņu Latgales pilsētu un miestu vēsturi.

Ievērojamu vietu profesora B. Brežgo pētījumos ieņēma Latgales kultūras un izglītības vēsture. Sākot no 1926. gada, kad publicēts viņa pirmais plašākais darbs par Latgales tautskolām, līdz 1943. gadam publicēti vairāki pētījumi par klosteru bibliotēkām, vecākajiem muzejiem un arhīviem. Vairāki raksti publicēti par Latgales skolām un ebreju skolām Vitebskas guberņā 19. gadsimtā. Jāpiemin arī profesora pētījums par 1625. gadā jezuītu dibināto vecāko Latgales skolu Daugavpilī. Viņš pētījis arī Latgales pārkrievošanas politiku un drukas aizlieguma laiku.

Profesora B. Brežgo ceturrtā darba joma bija Latgales vēstures avotu zinātniskā izdošana. Līdz 1941. gadam viņš bija savācis un sakārtojis vairāk nekā 10 Latgales vēstures avotu sējumu, kuri Daugavpilī 1941. gadā, kara laikā, sadega. Taču viņa monumentālais Latgales inventāru un ģenerālmērīšanas zemju aprakstu krājums un iesāktā Latgales vēstures materiālu sērija, no kuras iznāca tikai pirmais sējums, ir rokasgrāmatas mūsdienas pētniekiem un liecība grūtajam Latgales vēstures avotu apzināšanas darbam.

Profesora B. Brežgo darbs paliek Latvijas vēstures zelta fondā. Viņš gandrīz pusgadsimtu bija galvenais Latgales vēstures pētnieks, pirmais profesionālais latviešu vēsturnieks Latgalē.

B. Brežgo miris 1957. gada 30. septembrī. Apbedīts Rīgā, I Meža kapos.

Uzņemts par Lacuanias goda filistru 1930. gada 17. februārī.

Strods H. Profesora B. Brežgo dzīve un darbs // Profesors Boļeslavs Brežgo (1887.–1957.) – Rēzekne, 1990. – 3.–17. lpp.

I. Brīvulis

Antons Dzenis dzimis 1893. gada 7. aprīlī Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. 1915. gadā iesaukts cariskās Krievijas armijā un nosūtīts mācīties uz Konstantinovkas artilērijas skolu, kuru pabeidzis, un paaugstināts par praporščiku. 1921. gadā atgriezies Latvijā un dienējis Latvijas armijā (virsleitnants).

1922. gada rudenī no Latgales kristīgo zemnieku partijas ievēlēts Saeimā. Visu četru Latvijas Saeimu deputāts (1922.–1934.). 1925. gadā kopā ar F. Trasunu izveidojis Latgales demokrātisko partiju. Pēc F. Trasuna nāves partija apvienojās ar V. Rubuļa vadīto Latgales zemnieku partiju, izveidojot Latgales demokrātisko zemnieku apvienību, bet 1930. gadā tā apvienojusies ar J. Trasuna Latgales progresīvo tautas apvienību. Finansu viceministrs 1926. gadā. Akciju sabiedrības “Ogle” valdes loceklis un tās izpildītājs (1938.–1940.). Kā spējīgs publicists daudz rakstījis avīzēs “Latgalīts”, “Zemnieka Ziņas”, “Jaukais Vārds” un “Latgolas Vārds”.

1941. gada 14. jūnijā arestēts un kopā ar ģimeni izsūtīts. Atradies ieslodzījumā Permas apgabala Usoļ-

lagā. 1942. gada 18. aprīlī viņu notiesāja un piesprieda piecus gadus izsūtījumā uz Krasnojarskas apgabalu.

A. Dzenis miris izsūtījumā(?).

Uzņemts par Lacuanias goda filistru 1930. gada 7. aprīlī.

LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-7809-L;

Bukšs M. Latgaļu literatūras vēsture. – 1954. – Minhene: Latgaļu izdevniecība, 1954. – 581. lpp.;

Lacuania-50, 211. lpp.

J. Kapustāns

TURKOPULIS, JĀNIS

Jānis Turkopulis dzimis 1899. gada 1. septembrī Daugavpils apriņķa Preiļu pagastā. Mācījies Preiļu tautskolā un Pēterpils tirdzniecības skolā. Gadu studējis Pēterpils universitātes Vēstures fakultātē. No 1920. līdz

1923. gadam studējis Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātes Baltu valodu nodaļā. Pirmais latgalietis ar augstāko filoloģisko izglītību. Strādājis par Līvānu tautskolas skolotāju (1918.–1919.). Ilggadējs Ludzas ģimnāzijas direktors. Šajā amatā bijis no 1923. gada līdz pat savai nāvei 1939. gadā.

Vācis folkloras materiālus un palīdzējis kārtot "Latviešu valodas vārdnīcu". Vadījis literāro žurnālu "Zīdūnis" no 1923. līdz 1925. gadam. 1928. gadā rediģējis žurnālu "Latgolas Škola", savukārt 1934. gadā izdevis avīzi "Zemes Bolss", kuras publicēšana apstājās pēc 15. maija. Piedalījies latgaliešu ortogrāfijas komisijā (1927.–1929.) un kopā ar M. Apeli un B. Spūli (lac!) sastādījis lasāmo grāmatu Latgales skolām "Dzimtine" trīs sējumos (iznākusi 1931. gadā).

Daudz rakstījis presē. Literārais pseidonīms – Latgolas Sutris. Publicējies "Latgolas Školā" un "Zīdūnī" par sava novada politiskiem un kultūras jautājumiem, par literatūru un latgaliešu dialekta stāvokli Latgales skolās. Sarakstījis arī stāstu "Nu burlaku dienas grōmotas" un romānu "Slōga". Bijis tautai labi pazīstams ar drosmes pilnu uzstāšanos, referātiem un debatēm. Latgales sabiedriskais darbinieks ar lielu neatlaidību. 1939. gada pavasarī uz kādu laiku arestēts un nepamatoti apvainots Latgales separātismā t. s. Dzelžu leģiona lietā.

Precējies, dēls Pēteris.

Jānis Turkopulis miris 1939. gada 2. oktobrī, apglabāts Ludzas katoļu kapos.

Uzņemts par Lacuanias goda filistru 1928. gada 15. martā.

Bukšs M. Latgaļu literatūras vēsture, 1957., 587., 722. un 723. lpp.;
Lacuania-50, 62., 194. lpp.;

Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.);

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 13. lp.

J. Kapustāns

VELKME, JĀNIS

Jānis Velkme dzimis 1876. gada 14. decembrī Daugavpils apriņķa Rudzātu pagasta Velkmju mājās turīga zemnieka ģimenē. Skolas gaitas sācis Stirnieņu pagastskolā, beidzis Pētera I reālskolu Rīgā un Katoļu garīgo semināru Pēterpilī, kur 1902. gada 22. martā iesvētīts par priesteri.

J. Velkmes pirmā darbavieta bija Sv. Katrīnas baznīca Pēterpilī, bet jau pēc pāris mēnešiem, 1902. gada jūnijā, viņu pārcēla uz Rīgu darbam latviešu draudzē. Pēc pusotra Rīgā nostrādāta gada priekšniecība norīkoja J. Velkmi Preiļu draudzē par palīgmācītāju un prāvesta vietas izpildītāju, 1905. gada martā – par palīgmācītāju un ticības mācības pasniedzēju Ludzā, bet ar 1906. gadu – par prāvestu Dagdā un Kalupē.

Latgales draudzēs J. Velkme organizēja un izvērsa nacionālo darbu, iestājoties par latviešu valodas tiesībām un lietošanu. Viņa drosmīgā rīcība 1905. gada revolūcijas laikā izglāba daudzus latviešus no soda ekspedīcijas vajāšanām. Būdams ļoti aktīvs garīdznieka darbā un sabiedriski politiskajā dzīvē, viņš tau-

tas garīgo aprūpi cieši saistīja ar labklājību un izglītības līmeņa celšanu, dibinot biedrības un pašdarbības pulciņus, rīkojot kursus, priekšlasījumus un izstādes.

1908. gadā Kalupē J. Velkmes ierosmē tika dibināta pirmā lauksaimniecības biedrība Latgalē. Gadu vēlāk viņš nodibināja šeit krājaizdevu sabiedrību un vadīja to līdz 1912. gadam. Jaunā priestera sabiedriskā aktivitāte un panākumi latviešu nacionālās pašapziņas celšanā nepatika krievu administrācijai, un garīgā vadība bija spiesta viņu 1912. gada aprīlī atsaukt uz Pēterpili un norīkot darbā par Sv. Katrīnas baznīcas viceprāvestu.

1913. gada rudenī J. Velkme kā pirmais latvietis tika iecelts par Aglonas prāvestu un dekānu. Aglonā viņš ieradās 1913. gada 2. decembrī, kur viņam bija lemts vadīt draudzi nemierīgajos Pirmā pasaules kara un revolūciju gados. Viņš uzņēmās Kapiņu krājaizdevu sabiedrības padomes priekšsēža posteni, un daudz darba un pūļu viņam prasīja pienākumi kareivju ģimeņu aizgādņu komitejā. J. Velkme aktīvi piedalījās vēsturiskā Rēzeknes kongresa (1917. gada aprīlī) sagatavošanā un aktīvi iestājās par Latgales apvienošanu ar pārējiem Latvijas novadiem.

1920. gada rudenī J. Velkme tika iecelts par dekānu Rēzeknē. Šeit viņš izdeva un rediģēja laikrakstu "Latgolas Vārds" (1922.–1928.). Viņa sabiedriskā darbība bija ļoti plaša un daudzpusīga. J. Velkme bija viens no Latgales kristīgās zemnieku partijas dibinātājiem, dibinājis un 12 gadus vadījis Latgales Lauksaimnieku biedrību savienību, bijis Lauksaimniecības kameras vicepriekšsēdis, Latgales akciju bankas un biedrības Latgales Tautas pils valdes loceklis, kā arī daudzu nacionālo kultūras pasākumu organizētājs un atbalstītājs.

Turpmākās darba gaitas J. Velkmi aizveda uz Ilūksti – 1928. gadā, uz Liepāju – 1933. gadā – un Kuldīgu – 1938. gadā. No Kuldīgas viņš 1944. gada rudenī devās trimdā.

Trimdā viņš bija Latvijas Centrālās Padomes loceklis un Centrālās Komitejas labklājības nozares vadītājs un Pašpalīdzības fonda valdes loceklis. Pildot Vatikāna misijas pārstāvja pienākumus Ziemeļvācijā, viņš rūpējās par bēgļiem un latviešu karavīriem un bija biežs vietējo sabiedroto okupācijas iestādēs, kad bija jāaizstāv tautiešu intereses un jākārto emigrācijas lietas.

1951. gada martā J. Velkme ieradās ASV un apmetās uz dzīvi Tomasboro (Thomasboro) Ilinoisas štatā. Jo vairāk sirmā prelāta dzīves ceļš gāja uz vakara pusi, jo vairāk viņš pieķērās jaunatnei, mudinot to saglabāt latviska kristieša stāju un uzticību tālajai dzimtenei.

1962. gada 4. martā Springvalejā aprāvās J. Velkmes dzīves pavediens. Apglabāts Sv. Jāzepa kapsētā Blūmingtonā Ilinoisas štatā.

Par Lacuanias goda filistru uzņemts 1951. gada 8. decembrī.

Prelāts Jānis Velkme. 1876–1962 / Sakārt. un izd. A. Zalāns. – ASV, 1995. – 395 lpp.;

Velkme Jānis Augusta d., Cub. S.S. // Latvijas Romas katoļu priesteri. 1918–1995. Uzziņas / Sast. bīskaps J. Cakuls. – Rīgas Metropolijas kūrīja, 1996. – 278. un 279. lpp.;

Velkme, Jānis. Prelāts // Lacuania–50, 159. un 160. lpp.

F. Rancāns

Prof. Dr. LADUSĀNS, STAŅISLAVS

Staņislavs Ladusāns dzimis 1912. gada 22. augustā Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagasta Rudzīšu ciemā. Mācījies Zvirgzdenes pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, pēc kuras beigšanas 1931. gadā iestājās Rīgas Katoļu garīgajā seminārā.

Garīgā vadība, ievērojusi S. Ladusāna spējas un darba mīlestību, 1933. gadā nosūtīja viņu uz Poliju studēt Jezuītu ordeņa skolās. Pēc pavadītā noviciāta gada viņš no 1935. līdz 1936. gadam studēja filozofiju Krakovas jezuītu universitātē, bet no 1936. līdz 1946. gadam Romā – Pontifikālajā Gregora universitātē un Pontifikālajā Sv. Toma akadēmijā, iegūstot licenciāta grādu teoloģijā un doktora grādu filozofijā. Par priesteri iesvētīts Romā 1941. gada 26. jūlijā.

Latvijas Katoļu baznīcas vadība bija gatavojusi S. Ladusānu mācību spēku amatam LU Katoļu teoloģijas fakultātē, bet karš un Latvijas okupācija liedza viņam atgriezties dzimtenē. 1947. gadā ieceļojis Brazīlijā, viņš sāka strādāt par profesoru Nova Frīburgas Jezuītu universitātes *Nossa Senhora Miedianeira* filozofijas fakultātē. 1954. gadā viņš palīdzēja noorganizēt Sv. Dorotejas Filozofijas akadēmiju Nova Frīburgā. 1967. gadā universitātei pārceļoties uz Sanpaulu, turp devās arī S. Ladusāns kā universitātes vice-rektors (1954.–1973.). No 1970. gada viņš bija Sanpaulu Katoļu filozofijas centra vadītājs.

1970. gadā prof. S. Ladusāns noorganizēja Brazīlijas Katoļu filozofu biedrību un 1972. gadā Latīņamerikas Katoļu filozofu savienību un bija abu biedrību prezidents līdz 1974. gadam. Pārstāvot Brazīliju, viņš oficiālos uzdevumos atkārtoti apmeklējis vairāk nekā 20 valstis, organizējis un piedalījies starptautiskos kongresos, veicis vairākus pētniecības braucienus uz ASV, Itāliju, Portugāli, Vāciju, Kanādu, Kolumbiju, Argentīnu, Čīli un Venecuēlu.

1983. gadā prof. S. Ladusāns Sanpaulu noorganizēja 13. starptautisko filozofijas konferenci, kurā piedalījās 110 domātāju no 13 valstīm. Tajā pašā gadā S. Ladusāna vadītais Filozofiskās pētniecības institūts pārcēlās uz Riodežaneiro, un te viņš vadīja filozofijas pētniecības darbu Katoļu Pontifikālās universitātes Filozofijas fakultātē un lasīja lekcijas arī Pāveta Jāņa Pāvila II universitātes Filozofijas fakultātē.

Kaut gan darba slodze bija liela, prof. S. Ladusāns nekad neaizmirsā uzturēt sakarus ar saviem tautiešiem gan Amerikā, gan citos pasaules kontinentos. 1955. gada 24. jūlijā viņš noorganizēja latviešu piedalīšanos starptautiskā Euharistiskā kongresā Riodežaneiro, kur gājiena priekšgalā plīvoja Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs. S. Ladusāns ar saviem plašajiem sakariem, uzstādamies kā latvietis, daudz darīja komunistu apspiesto tautu labā, kuru vidū bija arī latviešu tauta.

Prof. S. Ladusāns bija daudzu grāmatu un rakstu autors, periodisko izdevumu "Presenca Filosofica"

(“Filozofiskā Klātiene”) un “Filosofar Cristiano” (“Kristīgā Filozofiskā Doma”) redaktors. Būdams klasiskā filozofijas piekritējs, pielietoja Sv. Akvīnas Toma un Aristoteļa kategorijas, viņš tomēr bija atvērts modernajai domāšanai, it īpaši fenomenoloģijai.

Tikai pašā dzīves nogalē piepildījās sirmā profesora sapnis kaut daļu no sava plašajā pasaulē sakrātā garīgā pūra dot arī savai tautai dzimtenē. 1992./93. mācību gadā viņš paspēja nopietni ievadīt filozofijas lekciju kursu Rīgas Garīgajā seminārā un vienu no savām daudzajām grāmatām “Daudzpusīgā gnozeoloģija” no portugāļu valodas pārtulkot latviski. Paspēja arī vienu grāmatu “Reliģijas filozofija” uzrakstīt speciāli Latvijas apstākļiem. Tomēr daudzas ieceres – izveidot Kristīgās filozofijas katedru Latvijas Universitātē u. c. – palika nepiepildītas.

Prof. Dr. S. Ladusāna – pasaulē atzīta zinātnieka, Romas pāvesta Sv. Akvīnas Toma akadēmijas biedra, Starptautiskās Katoļu filozofu savienības prezidenta, Riodežaneiro universitātes Filozofijas institūta direktora, Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju locekļa – dzīves pavediens pārtrūka 1993. gada 25. jūlijā Riodežaneiro.

Par Lacuanias goda filistru uzņemts 1970. gadā.

Ladusāns Staņislavs // Latvju Enciklopēdija. 1962–1982 / Galv. red. E. Andersons. – 1985. – 2. sēj. – 276. lpp.;

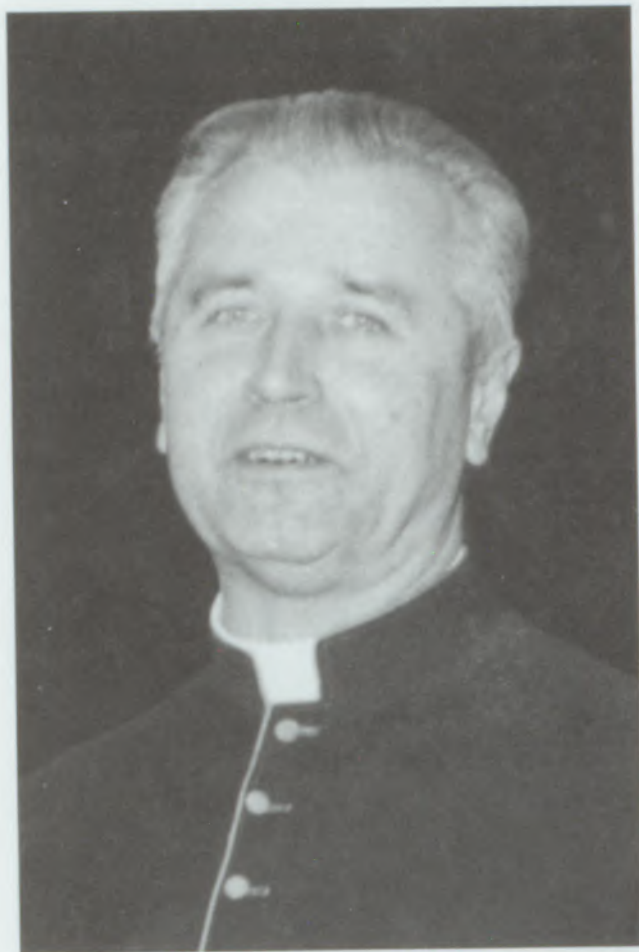
Ladusāns Staņislavs, SJ. Dr. Phil. Lic.Th. // Latvijas Romas katoļu priesteri. 1918–1995. Uzziņas / Sast. bīskaps J. Čakuls. – 1996. – 286. lpp.;

Ladusāns Staņislavs SJ. Prof. Dr. // Lacuania–50, 149. un 150. lpp.;

Veltīts tēva Staņislava Ladusāna piemiņai. Cienījamam profesoram // Solis. – 1993. – 27. aug. – Nr. 33. – 2. lpp.

F. Rancāns

Dr. RUČS, KAZIMIRS

Kazimirs Ručs dzimis 1915. gada 4. decembrī Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā lauksaimnieka ģimenē. Pēc Aglonas ģimnāzijas beigšanas 1936. gadā studēja Rīgas Garīgajā seminārā un Latvijas Universitātes Katoļu teoloģijas fakultātē no 1936. līdz 1942. gadam, ar pārtraukumu 1940./1941. gadā, kad fakultāte bija slēgta. Par priesteri viņu iesvētīja bīskaps B. Sloskāns Aglonas baznīcā 1942. gada 7. jūnijā. Pēc tam K. Ručs strādāja par vikāru Cēsu un tās apkārtnes katoļu draudzēs.

Arhibīskaps A. Springovičs Kazimiru Ruču kā jaunu katoļu teologu 1944. gada 4. aprīlī nozīmēja par Latviešu leģiona kapelānu. Jau 1944. gada jūnijā viņu norīkoja pie 15. divīzijas vienībām frontē un augustā ar divīziju nosūtīja uz Pomerāniju. Tur kopā ar 15. divīziju viņš pārcieta kaujas, ielenkumus un visus traģiskos brīžus (kad līdzās krita daudz latviešu leģionāru un arī amatbrālis – luterāņu karalauka mācītājs), līdz 1945. gada 5. maijā nonāca Rietumu sabiedroto – angļu armijas – gūstā. Gūsta laiku viņš pavadīja Putlosā (Šlēsvigā-Holšteinā Ziemeļvācijā) un Zēdelhemā

(Beļģijā). Līdz 1946. gada aprīlim, kad tika atbrīvots no gūsta, vadīja ieslodzīto karavīru garīgo aprūpi.

No 1946. līdz 1950. gadam K. Ručš strādāja par latviešu katoļu bēgļu dekānu angļu zonā Vācijā. Latviešu katoļu bīskapu sūtīts, 1950. gadā viņš sāka studijas Luvēnas katoļu universitātes Baznīcas tiesību fakultātē (Beļģijā), kuru pabeidza 1954. gadā, iegūdamas doktora grādu kanoniskajās tiesībās. Līdz 1957. gadam viņš Luvēnas universitātē studēja sociālās zinātnes. No 1957. līdz 1960. gadam studēja jurisprudenci pie Sv. Rotas, respektabla augstākā Baznīcas tribunāla Vatikānā, iegūstot šā tribunāla advokāta (*advocatus rotalis*) diplomu kā vienīgais latvietis (no 700 līdz 800 miljoniem katoļu pasaulē esot tikai ap 200 šādu advokātu).

Pēc studijām K. Ručš strādāja par sekretāru pie bīskapa B. Sloskāna, kas pārzināja latviešu katoļu aprūpes jautājumu. 1963. gadā pāvests Pāvils VI iecēla K. Ruču par latviešu un igauņu katoļu pārstāvi Vatikānā, paaugstinot viņu par monsinjoru. Dr. K. Ručš darbojās pāvesta Emigrācijas komisijā, tādējādi pārstāvēt latviešus Vatikānā.

K. Ručš ir labi pazīstams Vatikānā. Viņš organizēja latviešu bīskapu audiences pie pāvesta, iesniedza Svētajam Krēslam ziņojumus par latviešu bēgļiem trimdā, aizstāvēja Latviju un tās Baznīcu, kas ilgi atradās padomju varā. 1986. gada 26. jūnijā Vatikānā notika Latvijas kristianizēšanas 800 gadu atceres jubileja, piedaloties pāvestam Jānim Pāvilam II un ap 400 latviešu no visas pasaules. Jubilejas laikā nelabvēļi pāvestam apsūdzēja K. Ruču kā "kara noziedznieku" – cilvēku, kas ne reizes nav pacēlis ieroci pret kādu vai kādu nogalinājis. Viņa "noziegums" bija tas, ka viņš bija atradies frontē kopā ar latviešu karavīriem, kopīgi izbaudījis kara šausmas un turējis rokās nāvīgi ievainotos karavīrus. Tomēr sūdzības savu mērķi nesasniedza. Pāvests pieņēma latviešus ar lielu pagodinājumu un labestību. Atceres svinības kļuva par lielu notikumu, tālu nesot pasaulē Latvijas vārdu.

1982. gadā pāvests Jānis Pāvils II personīgi apsveica K. Ruču 40 gadu priesterībā un atzinībā par veikto darbu iecēla viņu par sava galma prelātu. Par mūža darbu, veltītu latviešu tautai un Latvijas valstij, par drosmīgo un pašizliedzīgo garīgo vadību latviešu karavīriem Otrā pasaules kara norisēs, par trimdinieku vienošanu darbiem Dievam un Latvijai un par tālredzīgo un mērķtiecīgo diplomātisko darbu Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA) 1991. gada 18. novembrī apbalvoja prelātu Kazimiru Ruču ar prestižo Tautas balvu. Tautas balvas čeku prelāts atvēlēja Latvijas Sarkanajam Krustam trimdā – par ticību un brīvību Latvijā.

K. Ručš aktīvi piedalās sabiedriskā un literārā darbībā. Prelāts ir "Daugavas Vanagu" goda biedrs. Viņš ir neiztrūkstošs trimdas latviešu katoļu organizāciju

pasākumu dalībnieks. K. Ručš ilgus gadus vadījis reliģijas un kultūras žurnālu "Gaisma", pastāvīgi to papildinot arī ar saviem rakstiem. Skaugu un nelabvēļu prelātam nav trūcis, arī emigrācijas izdevumā "Latgolas Bolss", kas ar karikatūrām apsmēja latviešu katoļu garīdzniecības vadību trimdā. Neskatoties uz visu piedzīvoto, K. Ručš joprojām ir palicis stingrs un nelokāms ticības un zināšanu gaismas nesējs, kas ne tur ļaunu prātu un augstsirdīgi piedod pāridarītājiem. Savu dzīves moto viņš izsaka ar vārdiem: "Mūsu piemērs ir Kristus, nevis otrs cilvēks, lai arī cik svēts un godīgs tas izskatītos."

Raksta autors ir vairākkārt ticis ar Kazimiru Ruču Beļģijā. Pārsteidz prelāta plašās zināšanas vēsturē un valodniecībā un tas, ka viņš dzīvo ļoti pieticīgi jeb drīzāk askētiski. Savus ienākumus prelāts pilnībā atdod dažādiem labdarības mērķiem, sev nepaturot neko.

Uzņemts par Lacuanias goda filistru 1970. gadā un krāsas saņēmis 1973. gada 3. martā Austrālijā.

J. Kapustāns

Prof., Dr. KOKINS, BRONISLAVS

B. Kokins dzimis 1912. gada 6. martā Daugavpils apriņķa Naujenes pagasta Dūdeļos. Skolas gaitas sācis Daugavpilī. Pēc Aglonas ģimnāzijas beigšanas 1930. gadā iestājās Katoļu garīgajā seminārā Rīgā, ko absolvēja 1935. gadā un saņēma priesteru svētību. Pēc nostrādātā gada Aglonā par draudzes vikāru un latīņu valodas skolotāju ģimnāzijā 1936. gadā tika komandēts uz Romu studiju turpināšanai. 1938. gadā beidza Pāvesta institūtu "Angelicum" ar filozofijas licenciāta grādu.

Atgriezies Rīgā, B. Kokins bija docents Latvijas Universitātes Katoļu teoloģijas fakultātē. Pēc tās slēgšanas 1940. gadā viņš strādāja Baltinavas un Aglonas draudzēs, bet no 1942. gada 17. augusta bija Aglonas Garīgā semināra profesors un inspektors.

1944. gadā bēgļu gaitas B. Kokinu aizveda uz Vāciju, kur viņš strādāja dažādās vācu draudzēs. Kad pāvests Pijš XII Dr. P. Laurinovišu iecēla par latviešu un igauņu nacionālo delegātu Vācijā un Austrijā, priesteris B. Kokins kļuva par viņa sekretāru, bet drīz vien tika nosūtīts uz Beļģiju par latviešu semināristu – teoloģijas studentu audzinātāju Šildē.

1947. gadā B. Kokins sāka filozofijas studijas Luvēnas universitātē un 1949. gadā ieguva filozofijas doktora grādu. Tūlīt pēc studiju beigšanas viņš izceļoja uz Kanādu.

1950. gadā, latviešu katoļu aicināts, viņš ieradās Toronto, kur Toronto arhibīskaps kardināls Mar Guigans iecēla viņu par latviešu katoļu aprūpētāju. 1957. gadā B. Kokinu iecēla par filozofijas profesoru Sv. Augustīna Katoļu garīgajā seminārā Toronto (Skarboro), kur viņš septiņus gadus mācīja latīņu valodu, ievadu filozofijā, seno un viduslaiku filozofijas vēsturi, morālfilozofiju, vispārējo un sociālo ētiku.

Turpmāk ceļš viņu veda uz jaundibināmo Bramalijas draudzi Toronto lielpilsētas tuvumā, kur viņa pirmais uzdevums bija uzcelt jaunu dievnamu, baznīckungu dzīvojamo māju un skolu. Strādājot kanādiešu draudzē, B. Kokinam labi noderēja daudzo valodu zināšanas: viņš ļoti labi prot astoņas valodas. Par nopelniem Baznīcas labā Svētais tēvs viņu apbalvoja ar Vatikāna ordeni *Pro Ecclesia et Pontifice*.

B. Kokins daudz rakstījis latviešu presē par teoloģiskiem un filozofiskiem jautājumiem.

1985. gada 9. jūnijā latviešu katoļu sabiedrība svinīgi atzīmēja prāvesta B. Kokina priesterības 50. gadskārtu. Arī lakuāņi sirsnīgi sveica jubilāru – savu goda filistru – un pateicās viņam par nesavtīgu kalpošanu Dievam un tēvzemei Latvijai.

Mūža nogali B. Kokins pavadījis kā kapelāns nespējnieku namā pie Sv. Jāzepa slimnīcas.

B. Kokins miris 1997. gada 13. septembrī. Apglabāts Sv. Augustīna priesteru kapsētā Skarboro.

Uzņemts par Lacuanias goda filistru 1977. gada septembrī.

Kokins Bronislavs // Latvju Enciklopēdija. 1962–1982. / Galv. red. E. Andersons. – ASV: Amerikas Latviešu apvienības Latviešu institūts, 1985. – 2. sēj. – 146., 148. lpp.;

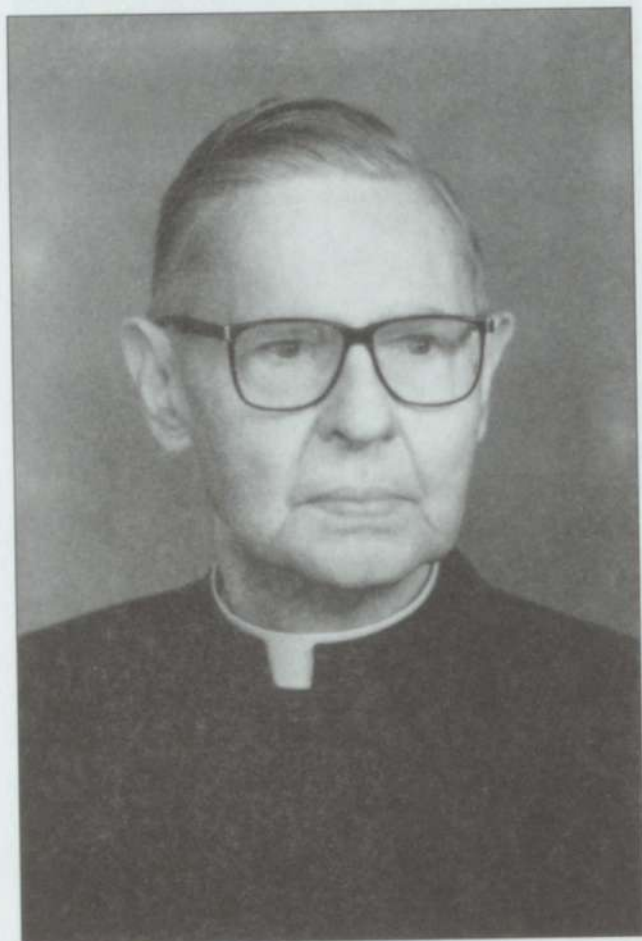
Kokins Bronislavs, Dr. Phil. // Latvijas Romas katoļu priesteri. 1918.–1995. Uzziņas / Sast. bīskaps J. Cakuls. – 1996. – 266. un 267. lpp.;

Kokins, Bronislavs Prof. // Lacuania–50, 147. lpp.;

Puisāns T. Svēta vīra svētīts mūžs // Latvija Amerikā. – 1997. – 4. oktobris – Nr. 40. – 13. lpp.

F. Rancāns

Dr. VĀRNA, LEONS

Leons Vārna dzimis 1906. gada 1. martā Bauskas apriņķa Budbergas pagastā turīga lauksaimnieka trīs bērnu ģimenē. 1913. gadā sākās L. Vārns skolas gaitas Brunavas pamatskolā un turpinājās vācu pamatskolā. Pēc ģimnāzijas absolvēšanas Bauskā viņš iestājās Katoļu garīgajā seminārā Rīgā, kuru 1929. gadā beidza ar izcilību.

1929. gada 9. maijā L. Vārnu arhibīskaps A. Springovičs iesvētīja par priesteri, un viņš sāka kalpot Sāpju Dievmātes draudzē, kā arī izpalīdzēja Sv. Jēkaba katedrālē, vadot dievkalpojumu, kas tika translēti pa radio. 1931. gadā jauno, apdāvināto priesteri Baznīcas vadība nosūtīja uz Insbrukas universitāti turpmākām studijām, kuras viņš sekmīgi pabeidza 1934. gadā, iegūstot teoloģijas doktora grādu.

Studiju gados L. Vārna apceļoja Austriju, Vāciju, Šveici, Beļģiju, Franciju un Itāliju, iepazīs ar Rietumeiropas kultūru. Atgriezies dzimtenē, viņš iegūtās zināšanas un bagāto pieredzi centās īstenot praktiskā darbībā. Plašs darba lauks Dr. theol. L. Vārnam pavērsās ar 1938. gadu, kad viņš tika iecelts par "Katoļu akcijas" vadītāju un kanonisko vizitāciju sekretāru jaunizveidotajā Liepājas diecēzē.

1944. gada rudenī L. Vārna bija spiests doties bēgļu gaitās uz Vāciju, kur viņš, darbodamies Gros-hauzenas vācu draudzē, aprūpēja arī savus tautiešus vairākās bēgļu nometnēs.

1950. gadā sākās Leona Vārmas darbības posms ASV. Viņš daudz rakstīja amerikāņu un latviešu trimdas presē, sagatavoja plašu referātu par apstākļiem okupētajā Latvijā un nolasīja to aptuveni 50 vietās Kanzasas štatā ASV, iegūstot lielu ievērību amerikāņu sabiedrībā.

1952. gadā Dr. L. Vārna tika uzaicināts uz Demoinu Aijovas štatā, kur bija izveidojusies paliela latviešu katoļu kolonija. Vietējais bīskaps E. Debijs L. Vārnu iecēla par kapelānu un ticības mācības pasniedzēju Sv. Jāzepa akadēmijā un uzticēja viņam visas draudzes gana pilnvaras attiecībā uz latviešu katoļticīgajiem Demoinā.

1960. gadā Leons Vārna apceļoja Svēto zemi un Ēģipti, aprakstīja savus ceļojuma iespaidus un tika apbalvots ar Jeruzalemes krustu zeltā. Atceļā viņš apmeklēja Rietumeiropu un, paklausot bīskapa Jāzepa Rancāna aicinājumam, piedalījās 37. starptautiskajā Euharistiskajā kongresā Minhenē, pārstāvēt Amerikas latviešu katoļus.

1973. gadā L. Vārna sāka aprūpēt Ņujorkas latviešu katoļu draudzi, un 1974. gadā Ņujorkas arhibīskaps viņu oficiāli iecēla par šīs draudzes prāvestu.

1973. gada 15. augustā pēc prelāta K. Ruča lūguma L. Vārna ar savu piekritīgo Amerikas bīskapu atļauju uzņēmās latviešu katoļu darba koordinators pienākumus ASV, nesot morālu atbildību par latviešu priesteriem, draudzēm, kopām un organizācijām trimdā.

Prelāts L. Vārna ir pārstāvējis latviešu katoļus daudzās starptautiskās sanāksmēs un kongresos: 1976. gadā Starptautiskajā Euharistiskajā kongresā Filadelfijā ASV, 1982. gadā katoļu globālajā sanāksmē Romā un 1986. gada 26. un 27. jūnijā vēsturiskajā 800 gadu latviešu tautas kristianizācijas atcerē pāvesta Jāņa Pāvila II vadībā. Laikā no 1985. līdz 1987. gadam viņš par saviem līdzekļiem uzcēla divas misijas baznīciņas: vienu Botsvānas valstī Āfrikā un otru Keralas štatā Indijā.

L. Vārna aktīvi piedalījās trimdas latviešu sabiedriskajā dzīvē: Dziesmu svētkos, eukumēniskajos dievkalpojumos, 18. novembra svinībās ar uzrunām un lūgšanām. Viņš bija Amerikas Latviešu apvienības (ALA) un Bīskapa Jāzepa Rancāna fonda mūža biedrs un fonda laureāts, Aijovas Latviešu biedrības goda biedrs, Lacuanias goda filistrs un studentu apvienības Dzintars goda filistrs.

Dzīves nogalē prelāts L. Vārna divreiz apmeklēja dzimteni un tikās ar Latvijas Katoļu baznīcas vadītājiem. Viņš bija dedzīgs kristietis un liels Latvijas patriots, kurš ar savu darbu, runām un rakstiem bija ne tikai ceļa rādītājs studējošai latviešu jaunatnei, bet arī labs piemērs trimdas latviešiem kalpošanā Dievam un Dzimtenei. Par nopelniem Baznīcas un sabiedriskajā darbā pāvests Pāvils VI iecēla L. Vārnu par galma prelātu.

L. Vārmas dzīves gājums beidzās 1996. gada 14. februārī ASV, Aijovas štata Demoinā, kur viņš arī apbedīts.

Lakuāņi, zinot sava goda filistra vēlēšanos būt piemiņā saistītam ar dzimto pusi, to īstenoja un ar Lacuanias seniora Rietumos K. Znotiņa gādību uzstādīja piemiņas plāksni prelātam L. Vārnam viņa vecāku atdusas vietā Budbergas Šķirēnu kapsētā. Piemiņas plāksni 1996. gada 18. augustā iesvētīja V. E. Jelgavas bīskaps Antons Justs, asistējot Bauskas dekānam Pēterim Skredelim. Iesvētīšanā piedalījās Lacuanias un Dzintara pārstāvji, plaša radu un draugu saime.

Par Lacuanias goda filistru uzņemts 1979. gada 29. septembrī.

Prelāts Dr. Leons Vārna. Raksti un referāti. 60 gadu priesterības piemiņai. 1929–1989. – Ņujorka: Ņujorkas latviešu katoļu draudzes izdevums, 1989. – 118 lpp.;

Vārna Leons Pētera d., Dr. theol., Prael. S.S. // Latvijas Romas katoļu priesteri. 1918.–1995. Uzziņas / Sast. bīskaps J. Cakuls. – 1996. – 278. lpp.;

Rancāns F. Bīskapa J. Rancāna fonda laureāti – prelāts Leons Vārna. Budbergas kapsētā iesvētīta piemiņas plāksne prelātam Leonam Vārnam // Solis. – 1996. – 11. – 17. okt. – Nr. 36. – 2. lpp.

F. Rancāns

VISPĀRĒJĀ KONVENTA LOCEKĻI

Dr. AIŠPURS, PĀVILS

Pāvils Aišpurs dzimis 1916. gada 1. aprīlī Pēterpilī. Mācījies Dagdas pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1934. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Medicīnas fakultātē, kuru pabeidzis 1943. gadā. Dienējis Latvijas armijā. Iestājies katoļu studentu biedrībā Fraternitas Catholica, vēlāk izstājies.

1943. gada maijā iesaukts Latviešu leģionā. Kā ārsts-virsleitnants 2. latviešu brigādes (vēlāk pārveidota par 19. divīziju) sastāvā atradies Volhovas frontē, pie Ostrovas un Kurzemē. Pēc vācu armijas kapitulācijas atradies krievu filtrācijas nometnē, no kuras atbrīvots 1946. gada 28. novembrī. Atgriezies Latvijā un strādājis par galveno ķirurgu Liepājas pilsētas Onkoloģiskajā nodaļā.

Precējies, dēls Pāvils.

P. Aišpurs miris 1976. gadā. Apglabāts Liepājas Centrālajos kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 2. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 169. lp.; LVA, 1821. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 57491; H. Spridzānes sniegtās ziņas.

AKMENS, ANTONS

Antons Akmens dzimis 1912. gada 21. janvārī Rēzeknes apriņķa Andrupenes pagastā. Mācījies Bukmuižas pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1934. gadā. Tā pašā gada augustā sācis strādāt Kriminālpolicijas pārvaldē Rīgas rajonā par kancelejas darbinieku. Dienējis Latvijas armijā,

jā, pēc tam turpinājis strādāt Kriminālpolicijā. 1937. gadā norīkots uz Rīgas prefektūras 4. iecirkni par policijas kārtībnieku. 1938. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. 1941. gadā Jelgavā laimīgi izdevies izvairīties no aresta, jo čekisti nav viņu pazinuši pēc izskata. Pēc kara esot strādājis Talsu rajona Stendes patērētāju biedrībā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 51. lp.; A. Kravaļa atmiņas (1996.).

ALEKSANDROVIČS, JĀNIS

Jānis Aleksandrovičs dzimis 1911. gada 9. janvārī Daugavpils apriņķa Rudzātu pagastā. Mācījies Rusiņu un Rudzātu pamatskolā un Daugavpils ģimnāzijā, kuru beidzis 1929. gadā. Skolā vadījis skolnieku literārā pulciņa žurnālu "Atmūda". 1930. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis Satiksmes ministrijas Šoseju un zemes ceļu departamentā par grāmatvedi un vecāko darbvedi (1931.–1940.), pēc tam dzelzceļu pārvaldes 6. distancē par vecāko grāmatvedi un Neredzīgo institūtā par saimniecības daļas vadītāju, vēlāk direktoru. Beidzis LU.

Apprecējies 1937. gada 27. novembrī, sieva Erna (emigrējusi uz Rietumiem). 1944. gada rudenī kā aizsargs patrolējis Rīgas ielās.

Arestēts 1945. gada 26. janvārī. Atradies ieslodzījumā Permas apgabala Široklagā. 1947. gada 14. jūlijā notiesāts uz septiņiem gadiem (par to, ka bijis aizsargs).

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 31. lp.; LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 40920, 1.–3. sējums.

ANCĀNS, ALOIZS

Aloizs Ancāns dzimis 1908. gada 15. decembrī Daugavpils apriņķa Līvānu pagastā. Mācījies Līvānu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1929. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies Komerccinību institūtā. Dienējis Latvijas armijā. 1932. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis Rīgas Centrālcietuma

kancelejā, bijis darbvedis Tautas labklājības ministrijā un Darba pārvaldes priekšnieks. Bijis Latgales progresīvās zemnieku partijas biedrs.

Pēc Latvijas okupācijas 1940. gadā atlaists no darba un izslēgts no Universitātes. 1944. gada februārī iesaukts Latviešu leģionā un nosūtīts uz austrumu fronti, kur karojis leitnanta dienesta pakāpē. Ievainots un nosūtīts uz Goslāras slimnīcu Vācijā. 1945. gadā dažus mēnešus pavadījis veselības bataljonā Dānijā, pēc tam – gūstā Beļģijā. Pēc gūsta Hersbrukas nometnē darbojies revīzijas komisijā, vēlāk bijis nometnes komitejas vicepriekšsēdis un finanšu nodaļas vadītājs.

1948. gada martā no Venēcijas ostas devies uz Austrāliju un ieradies Sidnejā 1948. gada 15. maijā. Divus gadus cirtis cukurniedres, stādījis mežus un būvējis ceļus Kvīnslendas tropos. Pēc tam Sidnejā strādājis par metinātāju trauku mazgājamām mašīnām, automašīnu rūpnīcas rūdītavā, vēlāk – augļu pārstrādes fabrikā (astoņus gadus). 13 gadus turpat strādājis par laborantu. Pensijā aizgājis 1974. gada 1. jūlijā.

Latviešu katoļu biedrības Sidnejas nodaļas priekšnieks un sekretārs. Latviešu katoļu draudzes priekšnieks (12 gadus). Latviešu virsnieku apvienības Austrālijas nodaļas valdes loceklis. Latviešu krājaizdevu kases revīzijas komisijas loceklis.

Lacuianas V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 30. novembrī. Lacuianas vice-seniors, sekretārs. Lacuianas Austrālijas kopas seniors, viceseniors, oldermanis. Sidnejas korporāciju kopas kasieris.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 83. lp.; A. Ancāna vēst. (1997.); Lacuania-50, 163. lpp.

ANCĀNS, AUGUSTS

Augusts Ancāns dzimis 1914. gada 12. augustā Abrenes apriņķa Tilžas pagastā. 1933. gadā beidzis Aglonas ģimnāziju un 1934. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Strādājis Nodokļu departamenta nodevu nodaļā kā brīva līguma darbinieks. Dienējis Latvijas armijā un beidzis Karaskolu. Dienējis Bruņoto vilcienu un Zenīrtartilērijas pulkā. Virsleitnants. Piedalījies pulkveža Krīpena vadītajā partizānu grupā un Rīgā atgriezies 1941. gada augustā. Vācu laikā atsācis studijas, tās pabeidzis 1944. gadā kā mag. iur. Slimojis ar tuberkulozi. No represijām A. Ancānu izglābis Rīgas pilsētas Izpildkomitejas priekšsēdētājs A. Deglavs.

A. Ancāns apprecējies 1940. gadā. Sieva Anita (stud. korp. Varavīksne), dēls Juris un meita Ilze.

Miris 1946. gada 16. maijā. Apglabāts Tukuma rajona Tumes pagasta Luiku kapos.

Lacuianas V!K! uzņemts 1935. gada 7. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 144. lp.; A. Kravaļa atmiņas (1996.); I. Bārenes sniegtās ziņas; K. Znotiņa vēst. (1997.).

ANCĀNS, GVIDO IMANTS

Gvido Imants Ancāns dzimis 1952. gada 3. augustā Augsburgā Vācijā. 1955. gadā ieceļojis ASV un apmeties uz dzīvi Ņujorkā. Mācījies pamatskolā un vidusskolā Ņujorkā. Beidzis Bruklinas koledžu pie Ņujorkas pilsētas universitātes ar bakalaura grādu psiholoģijā. Papildinājis zināšanas psiholoģijā Fērlija Dikinona (Fairleigh Dickinson) universitātē. Strādājis dzīvības apdrošināšanas sabiedrībā "Metropolitan" par tirdzniecības pārstāvi. Beidzis arī latviešu vidusskolu Bruklinā un piedalījies latviešu jauniešu sarīkojumos Ņujorkā un tās apkārtnē. Pēc vecāku nāves norobežojies no sabiedrības. Strādājis Ņūdžersijas štatā par taksometra vadītāju.

Lacuānias V!K! uzņemts 1970. gadā, Sp!K! – 1972. gada 3. jūnijā. Lacuānias Ņujorkas kopas sekretārs.

Lacuānia–50, 164. un 165. lpp; O. Rancāna sniegtās ziņas (1998.).

ANCĀNS, PĒTERIS

Pēteris Ancāns dzimis 1952. gada 26. oktobrī Kanādā. Beidzis *Keele St. Public* skolu un Riverdeilas vidusskolu. Studējis filozofiju Laurencija (Laurentian) universitātē.

Precējies. Sieva Rita (stud. korp. Spīdola), meita Maruta Larisa un otra meita.

Lacuānias V!K! uzņemts 1976. gada rudens semestrī, Sp!K! – 1977. gada 25. novembrī. Lacuānias Rietumos seniors, viceseniors, sekretārs. Toronto korporāciju kopas sekretārs.

Lacuānia–50, 165. lpp; Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

ANCĀNS, ROBERTS

Roberts Ancāns dzimis 1919. gada 11. novembrī Abrenes apriņķa Tilžas pagastā. Mācījies Brāļu Skrindu pamatskolā un vienu gadu Aglonas ģimnāzijā, pēc tam turpinājis mācības Kārsavas pilsētas ģimnāzijā, kuru beidzis 1938. gada pavasarī. Tā paša gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. 1939. gada rudenī brīvprātīgi iestājies Latvijas armijā, lai, sekojot brāļa Augusta piemēram, kļūtu par kara juristu, studējot Karaskolā. Krievu okupācija 1940. gadā izjauca šos nodomus.

Ienākot vāciešiem, sācis aktīvu cīņu latviešu kaujas vienību sastāvā. Jau 1941. gada oktobrī 16. Zemgales bataljona sastāvā kā vada seržants devies uz austrumu fronti, kur 1941./1942. gada bargajā ziemā Holmas ielenkumā Veļikajas upes krastos smagi ievai-

nots. Kad izārstējies, aizsūtīts uz virsnieku kursiem, pēc kuru beigšanas kā leitnants piedalījies kaujās pie Ļeņingradas, Volhovas, Ostrovas un Kurzemes cietskņi. Lielajā Ziemassvētku kaujā viņa komandētā 19. divīzijas vienība pie Lestenes stacijas triju dienu ielenkumā tuvcīņās ar kājnieku ieročiem iznīcināja 14 krievu tankus. Par varonību Roberts Ancāns apbalvots ar vācu armijas augstāko kaujas ordeni – Bruņnieka pakāpes Dzelzs krustu.

Kad 1945. gada februārī organizējās Latvijas pagaidu valdība (Nacionālā komiteja), kā viens no delegātiem, pārstāvot 19. divīziju, ticis izraudzīts arī R. Ancāns. Ģenerālis R. Bangerskis viņu iecēlis par valdības pils komandantu, kuras mitekļis bija paredzēts Ēdoles pilī. Sestajā Kurzemes lielkaujā pie Blīdenes dzelzceļa stacijas R. Ancāns astoto reizi tika smagi ievainots un ievietots Liepājas kara slimnīcā. Vācu armijas kapitulācijas dienā, 1945. gada 8. maijā, atradis patvērumu uz mīnu iznīcinātāja kuģa un ar to ieradies Rietumvācijā.

Sākumā apmeties uz dzīvi Bādverishofenē (Bad Woerishofen), pēc tam Neištātē (Neustadt) un beidzot Augsburgā. Neištātē bijis administrators IRO (International Refugee Organization – Starptautiskajā bēgļu organizācijā) kara invalīdu pārskološanas centrā, kur arodus apguvuši vairāk nekā 300 latviešu un igauņu kara invalīdu. 1950. gadā pārcēlies uz Augsburgu, kur pildījis Latviešu komitejas priekšsēža un latviešu tautskolas (pamatskolas un ģimnāzijas) pārziņa pienākumus. Kad 1955. gada 17. jūnijā Hamburgā atjaunojās Latvijas Kara invalīdu apvienības darbs, R. Ancānu ievēlēja par tās vadītāju, un šo amatu viņš pildījis 15 gadus.

1955. gada 16. decembrī R. Ancāns ieceļojis ASV un apmeties uz dzīvi Ņujorkā, kur strādājis kompānijā “Otis Elevator” par tehnisko zīmētāju. Aktīvi piedalījies kara veterānu atpūtas nama “Rota” un Brāļu kapu izbūvē.

Apprecējies 1950. gadā. Sieva Ilga, dēls Gvido Imants (Iac!), meita Rita.

R. Ancāns miris 1982. gada 1. janvārī Ņujorkā. Apglabāts Ņujorkas štatā, Katskiļu Brāļu kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 54. lp.; Lacuānia–50, 164. lpp.; V. Bernāna vēst. (1998.), T. Puisāna vēst. (1997.).

APINIS, MĀRCIS

Mārcis Apinis dzimis 1977. gada 23. jūnijā Rīgā. Bērību un skolas gadus pavadījis Talsos, kur 1995. gadā beidzis Talsu 1. vidusskolu. Tajā pašā gadā iestājies LU Juridiskajā fakultātē. Strādā Valsts policijā.

Lacuianas V!K! uzņemts 1995. gada 26. septembrī, Sp!K! – 1996. gada 23. aprīlī. Lacuianas sekretārs.

M. Apiņa biogrāfija (1995.).

APŠENIEKS, ANDRIS

Andris Apšenieks dzimis 1979. gada 29. maijā Rīgā. Pamatskolas izglītību ieguvis Rīgas 64. vidusskolā, vidējo izglītību – Rīgas 100. vidusskolā, kuru beidzis 1997. gadā. Apmeklējis dator tehnoloģiju programmēšanas nodarbības Tehniskās Jaunrades namā (1993.–1996). 1997. gadā iestājies Rīgas Tehniskās universitātes Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultātē. 1998. gada janvārī pārgājies studēt uz RTU Inženierzinātņu koledžas datorzinātņu departamentu – inženiera studiju programmā.

Lacuianas V!K! uzņemts 1999. gada 4. maijā.

A. Apšenieka biogrāfija (1999.).

ĀBOLS, PERSIJS

Persijs Ābols dzimis 1942. gada 20. jūlijā Rīgā. Kā bērns izbraucis uz Vāciju 1945. gada agrā pavasarī un no Vācijas devies tālāk uz Kolumbiju. 1955. gadā ieradies Kanādā. Beidzis Hambersaidas (Humberside) vidusskolu Toronto 1962. gadā. Studējis spāņu valodu un literatūru Madridē un studijas tur-

pinājies Karltonas universitātē Otavā (1964.–1967.), iegūstot bakalaura grādu. 1970. gadā Karltonas universitātē ieguvis maģistra grādu. Sācis studijas Ph. D. grāda iegūšanai Lavala universitātē Kvebekā.

Bijis aktīvs latviešu un kanādiešu sabiedriskajā dzīvē. Spāņu kluba Toronto prezidents (1965.–1966.), vienlaikus vadījis arī Latīņamerikas klubu. Spēlējis klavieres un piedalījies teātra izrādēs. Pabeidzis Kanādas armijas virsnieku kursus, 1967. gadā ieguvis leitnanta dienesta pakāpi. Dienējis rezerves vienībās (1967.–1970.). No 1971. gada strādājis Kanādas Ārlietu ministrijas dienestā.

Apprecējies 1969. gadā. Sieva Edīte (stud. korp. Aurora; fil! V. Erta māsa).

Lacuianas Sp!K! uzņemts 1967. gada novembrī. Lacuianas Kanādas kopas seniors.

Lacuania–50, 163. lpp.; 1969. gada biļetens, 25. lpp.

ĀDMINIS, JURIS

Juris Ādminis dzimis 1975. gada 23. janvārī Valmierā. Mācījies Valmieras 5. vidusskolā, kuru beidzis 1993. gadā. Tajā pašā gadā iestājies Rīgas Aviācijas universitātes Radioelektronikas un datorsistēmu fakultātē. 1998. gadā ieguvis datorzinātņu bakalaura grādu. Strādājis SIA "Fortech" par pasniedzēju jauniešu datorkursos (1994.–1996.) un Valsts policijā par galveno speciālistu (1996.–1998.). Pašlaik strādā a/s "Dati" par datu bāzu servera administratoru.

Lacuianas V!K! uzņemts 1995. gada 14. martā. Lacuianas sekretārs, oldermanis.

J. Ādmiņa biogrāfija (1999.).

BABRIS, BOLESLAVS

Boļeslavs Babris dzimis 1912. gada 31. jūlijā Rēzeknes apriņķa Atašienes pagastā. Mācījies Stalidzānu un Brāļu Skrindu pamatskolā un Rēzeknes Valsts komercskolā, kuru beidzis 1932. gadā. Iestājies skautos. Strādājis Zemkopības ministrijā kā brīva līguma darbinieks, vēlāk – Tautas labklājības ministrijas sabiedrisko meža darbu nozarē Rembatē par darbvedi. 1933. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Dienējis Latvijas armijā. Strādājis Tautas labklājības ministrijas Pensiju nodaļā un “Jāņa Pagrabā”. Pēc kara strādājis Lauksaimniecības ministrijā par revidentu-grāmatvedi.

B. Babris miris 1962. gada pavasarī (?) Rīgā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1936. gada 10. februārī, Sp!K! – 1936. gada 30. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 146. lp.; A. Kravaļa atmiņas (1996.); Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

Dr. BABRIS, JĀNIS

Jānis Babris dzimis 1911. gada 26. oktobrī Ludzas apriņķa Mērdzenes pagastā. Mācījies Pušmucovas pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1930. gadā. Tajā pašā gadā LU sācis studēt matemātiku, bet pēc pāris gadiem materiālo līdzekļu trūkuma dēļ studijas bijis jāpārtrauc. Strādājis Dzelzceļu virsvaldē, pēc tam Tautas labklājības ministrijas negadījumu pārvaldē. Vēlāk bijis skolotājs Rīgas 9. vidusskolā. Latgales kristīgo zemnieku partijas biedrs.

1942. gadā studijas atjaunojis LU vēstures nodaļā, kuru pabeidzis 1946. gadā. No 1947. gada strādājis ZA Vēstures institūtā par zinātnisko līdzstrādnieku. 1957. gadā ieguvis vēstures zinātņu kandidāta grādu, vēlāk – Latvijas Dr. hist. grādu. Ilggadējs Vēstu-

res institūta zinātniskais sekretārs. Publicējis zinātniskus rakstus par Latgales vēstures jautājumiem un sarakstījis grāmatu “1905.–1907. gada revolūcija Latgalē” (R., 1960.).

Apprecējies 1940. gadā, sieva Anna.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1934. gada 26. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 82. lp.; J. Babra biogrāfija (1993.).

Ph. D. BABRIS, PĒTERIS

Pēteris Babris dzimis 1917. gada 31. janvārī Rēzeknes apriņķa Atašienes pagastā. Mācījies Atašienes pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā. Pēc ģimnāzijas beigšanas studējis LU valodas un vēsturi un strādājis par skolotāju Latgalē, gatavojies skolotāja darbam Jelgavas Skolotāju institūtā.

1944. gadā atstājis Latviju un strādājis par skolotāju latviešu nometnē Oldenburgā Vācijā. 1950. gadā emigrējis uz ASV, kur 1952. gadā Vermilionas universitātē Dienviddakotā ieguvis maģistra grādu modernajās valodās un vēsturē. Strādājis par skolotāju Viskonsinas un Ilinoisas vidusskolās līdz pat aiziešanai pensijā.

Pētījis komunisma realitāti okupētajās Baltijas valstīs un 1967. gadā publicējis grāmatu “Baltic Youth Under Communism”. 1973. gada jūlijā ieguvis Ph. D. grādu *Walden* universitātē Floridā. Disertācijas tēma: “Reflections on the Soviet Union”. 1978. gadā viņš publicējis grāmatu par reliģijas vajāšanu Padomju Savienībā: “Silent Churches”. Pētera Babra biogrāfija ievietota izdevumos: “Contemporary Writers”, “Dictionary of International Biographies”, “International Who’s Who”.

Precējies. Sieva – dzejniece Janīna Babre.

Pēc aiziešanas pensijā Pēteris Babris ziemas pavadījis Sanktpēterburgā Floridā, bet vasarās dzīvojis savā īpašumā Ārlingtonhaitā (Arlington Heights) Čikāgas priekšpilsētā, kur miris 1995. gada 23. oktobrī. Apglabāts Rojalpalmas (Royal Palms) kapsētā Sanktpēterburgā Floridā.

Lacuānias Sp!K! uzņemts 1957. gadā. Lacuānias Rietumos sekretārs.

Darbs. Saderība. Dzimtene, 151. lpp.; Lacuānias apkārtraksts 1996. gada 8. janvārī, 14. lpp.; Lacuānia-50, 165. lpp.

BAIKS, HEINRIHS

Heinrihs Baiks dzimis 1911. gada 28. jūlijā Varšavas apgabala Rembertovas ciemā. Mācījies Kalupes pamatskolā un Malnavas lauksaimniecības vidusskolā. 1934. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē, kuru ar izcilību pabeidzis 1940. gadā. Bijis skautu organizācijā un Latgales studentu biedrībā, no kuras izstājies.

Daudz rakstījis Latgales presē par lauksaimniecību. Rediģējis laikraksta "Latgolas Bolss" nodaļu "Sātai un Dryvai", kā arī lauksaimniecības rakstu krājumu "Orōjs". Šo rakstu krājumu līdzīgi "Olūtām" bija paredzēts izdot regulāri aptuveni 160 lappušu biezu, taču karš izjauca nodomu to izdot. Heinrihs Baiks bijis labs zemnieku literatūras metodiķis: pratis atrast, kas tautai vajadzīgs, un zinājis, kā to pasniegt. Piedalījies "Latgales kalendāra" veidošanā.

Kara laikā strādājis Ilūkstē par sēklkopības agronomu. Pēc kara – Lauksaimniecības ministrijā par Augļkoku skolu republikāniskā kantora pārvaldnieku. 1956. gadā iecelts par kolhoza priekšsēdētāju Līvānu rajona Mačānu ciemā. Vēlāk vadījis dīķsaimniecību Tukuma rajona Strutelē, līdztekus nodarbojies ar dārzkopību. Strādājis Lauku celtniecības projektēšanas institūtā un LLA Ģeodēzijas katedrā. Pēdējos gadus strādājis par sargu Daugavas lejasgala sistēmu pārvaldē.

Apprecējies 1938. gadā. Sieva Helga, dēls Viktors, meitas Irēna un Astrīda.

Heinrihs Baiks miris 1984. gada 1. novembrī. Apglabāts Ikšķiles pareizticīgo kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 8. februārī, Sp!K! – 1938. gada 24. janvārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 162. lp.; *Bukšs M.* Latgaļu literatūras vēsture. – 1957. – 616. lpp.; I. Jurķeles vēst. (1998.); Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.).

Dr. BALTAKMENS, RAIMONDS

Raimonds Baltakmens dzimis 1927. gada 22. augustā Rīgā. Beidzis Rīgas 5. vidusskolu, četros gados – Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Zootehnikas fakultāti (1952.). Strādājis par Rīgas hipodroma tehnisko vadītāju (1952.–1955.), pēc tam bijis Bulduru tehnikuma skolotājs un mācību saimniecības zootehniķis (1955.–1958.). Bijis žurnāla "Druva" nodaļas vadītājs. 1965. gadā iestājies Latvijas Lopkopības un veterinārijas institūta aspirantūrā. 1965. gadā iecelts par Lauksaimniecības ministrijas Zinātnes un propagandas pārvaldes priekšnieka vietnieku, vēlāk par vadītāja vietas izpildītāju. No 1968. līdz 1970. gadam bijis Centrālās analītiskās ciltslietu stacijas galvenais zootehniķis. Disertāciju aizstāvējis 1969. gadā Igaunijas Lopkopības un veterinārijas institūtā, iegūstot lauksaimniecības zinātņu kandidāta grādu. 1992. gadā ieguvis Latvijas doktora grādu lauksaimniecībā (Dr. agr.).

1970. un 1971. gadā R. Baltakmens bijis jaunākais zinātniskais līdzstrādnieks Latvijas Lopkopības un veterinārijas institūtā, no 1971. līdz 1977. gadam – vecākais zinātniskais līdzstrādnieks. Viņš bijis arī zinātnisko darbu pārbaudes un ieviešanas sektora vadītājs (1977.–1986.), zinātnisko darbu ieviešanas un informācijas nodaļas vadītājs (no 1986. gada). 1988. gadā aizgājis pensijā. Kā konsultants vadījis Latvijas Lauksaimnieku savienības statūtu un programmas izstrādāšanu un piedalījies dibināšanas kongresa sagatavošanā. Vadījis zinātnisko kooperatīvu "Eksperts".

R. Baltakmens bijis PSRS Zirgkopības pētījumu koordinācijas padomes loceklis, 15 gadus – Lauksaimniecības ministrijas Zinātniski tehniskās padomes biroja loceklis. Latvijas šķirnes zirgu audzēšanas prezidija loceklis, tā vadītājs (1971.–1975.). Latvijas Jātnieku federācijas prezidija loceklis un prezidents. Latvijas Zinātnieku savienības biedrs (no 1992. gada), Latvijas Žurnālistu savienības biedrs (kopš dibināšanas 1959. gadā), Starptautiskās Zirgu sporta žurnālistu savienības (International Alliance of Equestrian Journalists) biedrs (no 1995. gada), žurnāla "Lauku Dzīve" redakcijas kolēģijas loceklis (20 gadus). Kandidējis 5. Saeimas vēlēšanās, pilsoņu kopas "Mūsu zeme"

priekšsēdētāja vietnieks. Maestro H. Medņa koris (kopš 1949. gada), vīru kora "Tēvzeme" hronists, piedalījies Prezidiju konventa kora atjaunošanā, bijis tā sekretārs. 40 gadus darbojies kā jāšanas sporta un zirgu darbaspēju pārbaudes tiesnesis. Latvijas TV un radio komentētājs (1958.–1965.). Latvijas Kultūras fonda biedrs un Spīdolas fonda stipendiāts.

Publicējis vairāk nekā 1000 rakstu, to vidū 104 zinātniskus rakstus. Sarakstījis 23 grāmatas un brošūras. 33 filmu scenārists, konsultants, režisors vai redaktors. Filmas un grāmatas godalgotas 12 reizi, tai skaitā 13. pasaules veterinārzinātnes kongresā, PSRS un Latvijas Zinību biedrības un Latvijas Zinātņu akadēmijas konkursos, Latvijas neprofesionālo kinematogrāfistu filmu festivālos, ar zelta medaļām PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādēs. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa I pakāpes Goda zīmi.

Apprecēties 1952. gadā. Sieva Ilva, dēls Māris, meita Biminita.

Lacuanias VIK! uzņemts 1991. gada 1. decembrī, Sp!K! – 1992. gada 29. februārī.

R. Baltakmens biogrāfija (1997.).

BARKĀNS, ANTONS

Antons Barkāns dzimis 1915. gada 4. aprīlī Ludzas apriņķa Mērdzenes pagastā. Mācījies Dzērviņu un Ludzas pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1934. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Matemātikas un dabaszinātņu fakultātes dabaszinātņu nodaļā. Strādājis par ierēdni Tautas labklājības ministrijas Sociālās apgādes nodaļā. Dienējis Latvijas armijā un pēc instruktoru rotas beigšanas 1936. gadā iestājies Karaskolā.

Pēc Latvijas okupācijas demobilizējies un turpinājis studijas. 1944. gada augustā iesaukts Latviešu leģiona 15. divīzijā, kur dienējis līdz 1945. gada martam. Nosūtīts uz krievu filtrācijas nometnēm Brestā un Podoļskā. No 1946. gada janvāra – darba bataljonā Maskavā un Kļimovskā, no kura izdevies atbrīvoties 1946. gada jūlijā.

Pēc atgriešanās Latvijā dzīvojis tēva mājās. 1949. gadā sācis strādāt Ludzas 5. amatskolā par pa-

sniedzēju. Strādājis par pasniedzēju Mālpils hidromeliorācijas tehnikumā (1950.–1957.), neilgi – Mālpils Starpkolhozu celtniecības organizācijā (SCO) par galveno inženieri, tad Priekuļu Lauksaimniecības tehnikumā (1957.–1986.) par būvdarbu uzraugu, laborantu un pasniedzēju.

Pensijā aizgājis 1975. gadā, taču vēl 11 gadus tehnikumā vadījis studentiem diplomprojektus. Līdztekus darbam no 1959. līdz 1971. gadam studējis RPI, pabeidzis to, iegūstot rūpniecības un civilās celtniecības specialitāti.

Apprecēties 1942. gadā. Sieva Valentīna, audzmeita – Valentīna.

A. Barkāns miris 1997. gada 19. septembrī. Apglabāts Cēsu rajona Priekuļu kapos (ar Lacuanias krāsu lenti).

Lacuanias V!K! uzņemts 1935. gada 7. oktobrī, Sp!K! – 1938. gada 24. janvārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 138. lp.; LVA, 1821. f., 1. apr.; arhīva lieta Nr. 61263, 7. sēj., 612. un 613. lp.; A. Barkāna vēst. (1995.).

Dr. BARKĀNS, VINCA

Vinca Barkāns dzimis 1889. gada 4. februārī Ludzas apriņķa Kārsavas pagastā. Skolas gaitas sācis Pēterpilī, kur beidzis pamatskolu un 1910. gadā Sv. Katrīnas katoļu ģimnāziju. Ģimnāzijā kopā ar citiem latgaliešiem izveidojis pulciņu "Saulīte". Iestājies Pēterpils universitātes Dabas zinātņu fakultātē, kuru bijis spiests atstāt studentu nemieru dēļ (sakarā ar Ļ. Tolstoja nāvi). No 1911. līdz 1916. gadam mācījies Tērbatas universitātes Medicīnas fakultātē. Pirms valsts eksāmenu nokārtošanas iesaukts cariskās Krievijas armijā un dienējis tajā kā ārsts.

1921. gada septembrī atgriezies Latvijā. Strādājis par Kārsavas slimnīcas vadītāju. No 1922. līdz 1926. gadam bijis Ludzas apriņķa valdes priekšsēdis, vēlāk – Rēzeknes apriņķa priekšnieks. 1928. gadā iestājies LU Medicīnas fakultātes 5. kursā, kuru 1929. gadā ar izcilību pabeidzis, iegūstot ārsta specialitāti. 1928. gadā bijis iekšlietu ministra biedrs Latgales jautājumos (Jurašev-

ska valdībā). 3. un 4. Saeimas deputāts (1928.–1934.). Darbojies Izglītības komisijā un Kultūras fondā.

Bijis Latgales Kultūras veicināšanas biedrības loceklis Ludzā un Latgales akcīzes bankas valdē. Rēzeknes pilsētas tautas biedrības līdzdibinātājs. Avīzes "Jaunō Straume" līdzstrādnieks un redakcijas loceklis, daudz publicējis. Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris. Apbalvots ar 2. un 3. pakāpes Sv. Annas ordeņiem. Studenšu korporācijas Aurora goda filistrs. B. Vinča labi dziedājis. Bijusi speciāla dziesma "Mātes sirds", kuru viņš izpildījis solo.

No 1930. gada viņš bijis Tautas labklājības ministrijas Lauku iedzīvotāju ārstniecības nodaļas vadītājs. Tajā pašā laikā strādājis kā ārsts slimnīcā un poliklīnikā. No 1943. gada – Veselības aizsardzības departamentā par ārstu, 1944. gadā bijis nodaļas vadītājs Rīgas Slimo kasē. Minēts Latvijas Centrālās Padomes sastāvā. 1944.–1945. gadā evakuējis uz Vāciju, kur Berlīnē strādājis par ārstu. Pēc kara atgriezies Latvijā (no krievu okupācijas zonas). Bijis ārsts Rīgas 11. poliklīnikā.

Precējies, dēls Juris.

V. Barkāns miris Rīgā 1947. gada 3. decembrī. Apglabāts Rēzeknes rajona Ozolaines pagasta Barkānu ģimenes kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1928. gada 8. decembrī.

V. Barkāna vēst. (1998.); Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.); Lacuania–50, 54. lpp.; *Bukšs M.* Latgaļu literatūras vēsture, 582. lpp.

BARŪKLIS-VOLĀNS, BRONISLAVS

Bronislavs Barūklis-Volāns dzimis 1916. gada 26. septembrī Pēterpilī. Mācījies Ludzas pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā. To pabeidzis 1933. gadā kā eksterns, izturot Izglītības ministrijas Eksternu eksaminācijas komisijas pārbaudījumus. Bijis inteliģentais bezdarbnieks, strādājis vairākās valsts un pašvaldības iestādēs Latgalē. 1936. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Kā leitnants dienējis 5. Robežapsardzības pulkā. Kritis karā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1936. gada 12. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 150. lp.; Lacuania–50, 211. lpp.

BAŠKO, JĀZEPS

Jāzepe Baško (tēvs – li-dotājs ģenerālis Jāzepe Baško) dzimis 1917. gada 13. oktobrī Pēterpilī. 1919. gadā kopā ar vecākiem atgriezies Latvijā. Mācījies Rīgas 16. pamatskolā un Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1936. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Medicīnas fakultātē. Dienējis Latvijas armijā.

1941. gadā apprecējies. Sieva Asja, dēls Jāzepe.

1943. gada decembrī J. Baško iesaukts Latviešu leģionā, kur bijis ārsts leitnanta dienesta pakāpē. Kritis Volhovas frontē 1944. gada 12. februārī. Apbalvots ar 2. pakāpes Dzelzs krustu.

Lacuanias V!K! uzņemts 1938. gada 14. februārī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

J. Baško vēst. (1996.).

BATŅA, EDUARDS

Eduards Batņa dzimis 1947. gada 7. februārī Getingenē Vācijā. Iebraucis Kanādā 1948. gadā. Beidzis Sv. Miķeļa vidusskolu (1965. vai 1966. gadā) un iestājies Toronto universitātē, lai studētu inženierzinātnes, bet drīz mainījis savus nodomus un sācis studijas *Certified Accountant* grāda iegūšanai.

Precējies. Sieva Irēna, meitas Nora un Liza.

E. Batņa miris 1992. gada 6. augustā Toronto. Apglabāts Jorkas kapos Toronto.

Lacuanias V!K! uzņemts 1967. gada jūnijā, Sp!K! – 1967. gada novembrī.

Lacuania–50, 165. līdz 166. lpp.; Lacuanias apkārtraksti Rietumos; V. Bernāna vēst. (1998.).

BEINAROVICS, ANDRS

Andrs Beinarovics dzimis 1953. gada 29. augustā Ontārio provinces Santklemensā (St. Clement) Kanādā. Mācījies Santklemensas pamatskolā. Līdztekus tai desmit gadus apmeklējis arī Kitčeneras latviešu biedrības svētdienas skolu. Pēc pamatskolas beigšanas iestājies Vaterlo (Waterloo Collegiate) vidusskolā, kuru beidzis 1972. gada pavasarī. Brīvajā laikā mācījies vijoles spēli un spēlējis vietējā orķestrī.

1972. gada rudenī uzsācis studijas Vaterlo universitātē. 1976. gadā ieguvis bakalaura grādu ķīmijā. 1980. gadā ar uzslavu pabeidzis farmaceita (Pharmacy Assistant) kursus Hamera koledžā. Strādājis par aptiekāru savas mātes aptiekā.

Apprecējies 1980. gada 27. septembrī, sieva Sūzana. A. Beinarovica māte Stefānija un māsa Veneranda un Māra ir studenšu korporācijas Aurora saimē.

Lacuianas V!K! uzņemts 1973. gadā, Sp!K! – 1975. gadā. Lacuianas Rietumos viceseniors.

Lacuania-50, 166. lpp.; Lacuianas apkārtraksti Rietumos.

BEĶERS, JĀNIS

Jānis Beķers dzimis 1909. gada 29. oktobrī Rēzeknes apriņķa Sakstagala pagastā. Mācījies Rēzeknes ģimnāzijā, kuru beidzis 1930. gadā. Strādājis Latgales lauku pašvaldību apdrošināšanas savienībā par kancelejas vecāko ierēdni. 1932. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis spirta rūpniecības trestā par grāmatvedi un revidentu, dienējis Latvijas armijā. Kara laikā bijis revidents spirta rūpniecības trestā, 1944. gada beigās – grāmatvedis Sabilē.

Pēc kara iecelts par revidentu Pārtikas rūpniecības ministrijā, vēlāk – Būvmateriālu rūpniecības ministrijā. Bijis revidents Tautas saimniecības institūtā

un Komunālo pakalpojumu ministrijā. Līdz aiziešanai pensijā J. Beķers strādājis Sadzīves pakalpojumu ministrijai pakļautos kombinātos.

Apprecējies 1946. gadā. Sieva Filomena (stud. korp. Aurora), dēls Juris, meitas Gunta un Inese.

Lacuianas V!K! uzņemts 1933. gada 13. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 61. lp.; F. Beķeres sniegtās ziņas (1998.).

BEREZOVSKIS, ZIGFRĪDS

Zigfrīds Berezovskis dzimis 1951. gada 9. janvārī Rēzeknes rajona Bērzgalē. Mācījies Dricānu vidusskolā, kuru beidzis 1969. gadā. Studējis Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Agronomijas fakultātē, kuru pabeidzis 1991. gadā. Strādājis par atslēdznieku agrofīrmā "Mārupe", vēlāk bijis konsultants Augstākās Padomes Zemes lietu komisijā. Iestājies Zemnieku savienībā, pēc tam – Demokrātiskajā partijā "Saimnieks". Strādājis "Saimnieka" partijas birojā. Valsts zemes dienesta Juridiskās nodaļas vadītājs. Kandidējis 5. Sacimas (no Zemnieku savienības) un 6. Sacimas (no "Saimnieka" saraksta) vēlēšanās. Precējies.

Lacuianas V!K! uzņemts 1991. gada 1. decembrī, Sp!K! – 1992. gada 29. februārī.

Z. Berezovska iesniegums (1991).

BERGMANIS, PĒTERIS

Pēteris Bergmanis dzimis 1960. gada 14. augustā Toronto Kanādā. Mācījies *Centinial Central* pamatskolā un Medvejas vidusskolā Londonā Ontārio, kuru beidzis 1979. gadā. Trīs sezonas mācījies vasaras vidusskolā Garezerā Mičiganas štatā ASV. 1980. gadā iestājies Rietumontārio universitātes Fenšeivas (Fanshave) koledžā

Londonā Ontārio. Pēc piecu gadu studijām ieguvis bakalaura grādu politikas zinātnē un vēsturē. Studijas turpinājis turpat Fensēivas koledžā un ieguvis veselības aprūpes administratora diplomu. Strādā Sv. Jāzepa Veselības centrā par operāciju zāles pārzini.

Precējies. Sieva Reja-Anna, meitas – Jasmīne un Šārla.

Lacuānias V!K! uzņemts 1981. gada 4. oktobrī, krāsas saņēmis 1985. gada 7. decembrī.

K. Znotiņa vēst. (1997.).

BERNĀNS, JURIS

Juris Bernāns dzimis 1947. gada 19. jūnijā Rietumvācijā – Lībekas pilsētas latviešu bēgļu nometnē. 1949. gada novembrī kopā ar vecākiem emigrējies uz Ontārio provinces Vindzoras pilsētu Kanādas dienvidos. Beidzis pamatskolu un vidusskolu Vindzorā. Studējis inženierzinātnes Vindzoras universitātē un 1969. gadā ieguvis bakalaura grādu būvinženierzinībās. Par sekmīgām studijām Kanādas Nacionālā Zinātnes pētniecības padome (National Research Council) piešķīra viņam stipendiju studiju turpināšanai Makmāstera (McMaster) universitātē Hamiltonā – Ķīmiņas fakultātē – ūdens attīrīšanas procesa izstrādāšanā.

1971. gada janvārī viņš ieguvis maģistra grādu inženierzinātnēs un sācis darbu konsultācijas inženieru firmā Montreālā, kā arī strādājis par tehnoloģiskā procesa inženieri ūdens piesārņojuma kontrolē. Pēc gada saņēmis labāku darba piedāvājumu "M.M.Dillon Eng. Ltd." Londonā (Ontārio), kur strādājis par rezidentu inženieri dzeramā ūdens filtrācijas sistēmas izbūvē Sārnijas pilsētā un tās apkārtņē.

Precējies, divi dēli.

J. Bernāns miris traģiskā nāvē 1974. gada 23. novembrī. Apglabāts Vindzorā, Memoriālo dārzu (Memorial Gardens) kapsētas latviešu nodalījumā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1966. gada rudens semestrī, Sp!K! – 1967. gada novembrī.

Lacuānias-50, 166. lpp.

BERNĀNS, VLADISLAVS

Vladislavs Bernāns dzimis 1919. gada 7. decembrī Rēzeknes apriņķa Varakļānu pagastā. Mācījies Varakļānu 2. pamatskolā un Varakļānu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1939. gadā, un iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Kara laikā studijas turpinājis neklātienē un strādājis par skolotāju Rīgas un Rēzeknes pamatskolās.

1944. gada novembrī viņš pārcēlies uz dzīvi Lībekā Rietumvācijā. Pēc kara strādājis par skolotāju Mēzenes latviešu pamatskolā. Kanādā ieradies 1949. gada oktobrī. Apmeties uz dzīvi Ontārio provincē, Vindzorā. Strādājis par tvaika katlu inženieri, tad atsācis studijas elektrotehnikā. Ieguvis meistara kvalifikāciju un uzņēma tiesības. Nodibinājis un vadījis savu uzņēmumu "Bernans Electric Limited". Aizgājis pensijā 1993. gadā.

V. Bernāns bijis Vindzoras Latviešu biedrības vadītājs un ilggadējs valdes loceklis. Vindzoras latviešu pārstāvis Kanādas Latviešu apvienībā un katoļu pārstāvis KLKA.

Apprecējies 1944. gadā. Sieva Antoņina, dēli Juris (Iac!) un Andris, meitas Rita (stud. korp. Aurora) un Anita.

Lacuānias V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī, Sp!K! – 1940. gada 6. maijā. Lacuānias Rietumos sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 174. lp.; Lacuānias-50, 167. lpp.; 1969. gada biļetens, 65. lpp.

BĒRZIŅŠ, JĀNIS

Jānis Bērziņš dzimis 1978. gada 8. februārī Rīgā. Mācījies Rīgas 6. vidusskolā un Rīgas Komercskolā, kuru beidzis 1996. gadā. Spēlējis Rīgas Pils skolēnu pūtēju orķestrī, pūtēju orķestrī "Auseklītis" un džeza grupā "Dixieland". 1996. gadā iestājies LU Vadības un ekonomiskās informātikas fakultātē. Studē tūrisma un viesnīcu vadību.

Lacuanias V!K! uzņemts 1996. gada 24. septembrī, Sp!K! – 1997. gada 6. maijā.

J. Bērziņa biogrāfija (1996.).

BĒRZIŅŠ, KĀRLIS

Kārlis Bērziņš dzimis 1973. gada 12. jūlijā Rīgā. Mācījies Rīgas 6. vidusskolā un Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1991. gadā. 12 gadus nodarbojies ar dejošanu. Kopš 1986. gada – PSRS Astronomijas un ģeodēzijas biedrības (tagad Latvijas Astronomijas biedrības) biedrs. Mācījies un vēlāk strādājis par laborantu LU Astronomiskajā observatorijā. Divas reizes izcīnījis 1. un divas reizes 2. vietu Latvijas skolēnu astronomijas olimpiādēs, piedalījies arī divās PSRS astronomijas olimpiādēs. Piedalījies skolēnu zinātniskajās konferencēs Baltijā, arī īsās studiju programmās Stokholmā un Ženēvā.

1991. gadā iestājies LU Fizikas un matemātikas fakultātē, lai apgūtu fizikas specialitāti un vienlaikus arī RTU Inženierbūvju fakultātē, lai studētu ģeodēziju. 1994. gadā vienu semestri studējis Velsas universitātes Kārdifas (Cardiff) koledžā. No 1995. gada rudens studēja astrofiziku un kosmoloģiju Kopenhāgenes universitātes Nīla Bora Astronomijas institūtā. Piedalījies dažādās konferencēs un studiju pasākumos Igaunijā, Dānijā, Zviedrijā, Itālijā un Somijā. Strādājis LZA Radiofizikas observatorijā un Ventspils starptautiskajā Radioastronomijas centrā.

Ieguvis maģistra grādu fizikā Latvijas Universitātē 1998. gada jūnijā un maģistra grādu astronomijā Kopenhāgenes universitātē 1998. gada augustā. 1998. gadā sācis studijas Latvijas Universitātes doktorantūrā. 1999. gadā saņēmis LZA jaunā zinātnieka balvu.

Lacuanias V!K! uzņemts 1992. gada 7. novembrī, Sp!K! – 1993. gada 21. decembrī.

K. Bērziņa biogrāfija (1993., 1999.).

BĒRZIŅŠ, VOLDEMĀRS

Voldemārs Bērziņš dzimis 1909. gada 21. oktobrī Rēzeknes apriņķa Dricānu pagastā. Mācījies Dricānu un Rēzeknes I. pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1930. gadā. Piedalījies skolēnu literārā žurnāla "Vita Nostra" izdošanā, bijis skautu organizācijas biedrs. 1931. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis Izglītības ministrijā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 97. lp., 14. l., 41. lp.

BĒRZMALIS, VACLAVS

Vaclavs Bērzmalis dzimis 1906. gada 26. novembrī Ludzas apriņķa Mērdzenes pagastā. Mācījies Stiglovas un Pušmucovas pamatskolās un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1927. gadā. Ģimnāzijā piedalījies skolēnu žurnāla "Censūns" izdošanā. Divus gadus studējis Katoļu garīgajā seminārā, tad izstājies. 1929. gadā sācis strādāt Dzelzceļa virsvaldē par vecāko ierēdni un vilcienu kontrolieri. Pasniedzis ticības mācību Rīgas pamatskolās. Bijis Kristīgo zemnieku partijas un Katoļu jaunatnes biedrības loceklis. 1930. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis par ierēdni Satiksmes ministrijā. Arestēts 1941. gada 23. jūnijā un pakļauts komunistu varas represijām.

Lacuānias V!K! uzņemts 1930. gada 20. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 19. lp.; Lacuānia 1925–1950.;
No NKVD līdz KGB. Politiskās prāvas Latvijā 1940–1986. No-
ziegumos pret padomju valsti apsūdzēto Latvijas iedzīvotāju
rādītājs. – R.: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 1999. –
85. lpp.

BĒTIŅŠ, ROBERTS

Roberts Bētiņš dzimis 1908. gada 29. augustā Rīgā. 1911. gadā ģimene pārbraukusi uz Krieviju, tāpēc pamatskolā mācījies Petrozavodskā un Tverā. 1920. gadā atgriezies Latvijā. Mācījies Rēzeknes krievu ģimnāzijā, kuru beidzis 1927. gadā. 1928. gadā iestājies LU Mehānikas fakultātē. Praksē braucis uz jūras kuģiem. Strādājis Rīgas būvniecības pārvaldē.

Universitāti nav pabeidzis, jo noslēguma valsts eksāmeni bija jākārt 1940. gadā, pēc krievu ienākšanas Latvijā... Vācu laikā bijis inženieris kara būvniecības pārvaldē. Strādājis Gaļas un piena rūpniecības uzņēmumu projektēšanas institūtā, ko pats arī izveidojis. Pensijā aizgājis 1968. gadā. Strādājis vēl zvejnieku kolhozos Rojā un Zvejniekciemā par inženieri.

Apprecējies 1946. gadā. Sieva Vera (stud. korp. Aurora), dēls Jānis, meita Anna.

R. Bētiņš miris 1992. gada 6. septembrī, apglabāts Rīgā, Meža kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī. Lacuānias oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 33. lp.; V. Bētiņas atmiņas (1996.).

BIKŠE, INDULIS

Indulis Bikše dzimis 1977. gada 29. aprīlī Rīgā. Mācījies Rīgas 25. vidusskolā, pēc tam Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1995. gadā. Tajā pašā gadā sācis studēt elektrozinības Rīgas Tehniskajā universitātē. Strādā uzņēmumā "Latvijas Mobilais Telefons".

Lacuānias V!K! uzņemts 1996. gada 16. janvārī, Sp!K! – 1997. gada 6. maijā.

I. Bikšes biogrāfija (1996.).

BINOVSKIS, ARMANDS

Armands Binovskis dzimis 1972. gada 5. maijā Rīgā. Mācījies Rīgas 36. vidusskolā, kuru beidzis 1990. gadā. No 1990. līdz 1992. gadam dienējis alternatīvajā dienestā, pēc tam līdz 1995. gadam nodarbojies ar uzņēmējdarbību savā IU "Ūdensrozes". Līdztekus mācījies un pabeidzis J. Stabiņa menedžmenta un uzņēmējdarbības kursus. 1995. gadā iestājies Latvijas Lauksaimniecības universitātes Tehniskajā fakultātē, lai apgūtu autotransporta specialitāti.

Lacuānias V!K! uzņemts 1998. gada 10. februārī.

A. Binovska biogrāfija (1998.).

BOJĀRS, ANTONS

Antons Bojārs dzimis 1907. gada 31. augustā Rēzeknes apriņķa Bērzgales pagastā. Mācījies pamatskolā Kronštātē (pie Pēterpils), Padoles un Bērzgales pamatskolā. Iestājies Ludzas Valsts ģimnāzijā, tad pārgājis uz Aglonas ģimnāziju, kuru beidzis 1930. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Kara beigās nonācis Vācijā – Bavārijā. 1950. gadā ieceļojis Kanādā un apmeties uz dzīvi Hamiltonā. Vēlāk pārcēlies uz Londonu (Ontārio provincē). Precējies, dēls Juris (lac!), meita.

A. Bojārs miris 1980. gada rudenī.

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 16. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 25. lp.; Lacuānia-50, 167. lpp.

BOJĀRS, JURIS

Juris Bojārs dzimis 1947. gada 27. decembrī Eksburgā Bavārijā (Vācijā). Kopā ar vecākiem 1950. gadā ieceļojis Kanādā un apmeties uz dzīvi Hamiltonā Ontārio provincē. Izglītības gaitas sācis Viktorijas pamatskolā, vēlāk mācījies Sv. Pētera pamatskolā un Katedrāles zēnu vidusskolā. Pēc pārceļšanās uz Londonas pilsētu Ontārio provincē mācījies Katoļu Centrālajā vidusskolā, kuru beidzis 1966. gadā. Iestājies Londonas *Western* universitātē, kuru pabeidzis 1969. gadā ar bakalaura grādu. Turpinājis studijas Makmāstera (McMaster) universitātē Hamiltonā maģistra grāda iegūšanai fizikā. Studiju laikā strādājis Kanādas Nacionālā dzelzceļa sabiedrībā. 1980. gadā atjaunojis studijas grāda iegūšanai Rietumontārio universitātē Londonā (Ontārio). Vēlāk pārcēlies uz Toronto. Strādā dzelzceļu dienestā par dispečeru. Precējies.

Lacuānias V!K! uzņemts 1970. gada rudens semestrī.

Lacuānia-50, 167. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 153. lpp.; Lacuānias apkārtraksti Rietumos; K. Znotiņa sniegtās ziņas (1998.).

BOJĀRS, JĀNIS

Jānis Bojārs dzimis 1906. gada 27. jūnijā Rēzeknes apriņķa Bērzgales pagastā. Mācījies Bokšu Tautas lauksaimniecības skolā un Nautrēnu pamatskolā. 1930. gadā beidzis Aglonas ģimnāziju. 1931. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis par Daugavpils slimnīcas saimniecības vadītāju.

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 34. lp.

BOREIKO, IVARS

Ivars Boreiko dzimis 1973. gadā Daugavpilī. Mācījies Daugavpils 12. vidusskolā, kuru beidzis 1991. gadā. Studējis Daugavpils Pedagoģiskā institūta Fizikas un matemātikas fakultātē, vēlāk mācības pārtraucis. Strādājis rūpnīcā par atslēdznieku, par ķīmīķi-laborantu Mežciema sanatorijā, no 1993. gada februāra – par apdrošināšanas aģentu firmā “Latva”. Vienlaikus mācījies Tirdzniecības tehnikuma vakara nodaļā. 1994. gadā sācis studēt psiholoģiju LU Pedagoģijas fakultātē. Tajā pašā gadā pabeidzis tirdzniecības tehnikumu. Ieguvis bakalaura grādu psiholoģijā 1998. gadā. Strādā Daugavpils 1. ģimnāzijā par skolas psihologu.

Lacuānias V!K! uzņemts 1995. gada 28. februārī,
Sp!K! – 1995. gada 5. decembrī.

I. Boreiko biogrāfija (1995.).

BORIS, AGRIS

Agris Boris dzimis 1979. gada 24. jūlijā Rīgā. Mācījies Rīgas 89. un 100. vidusskolā, kuru beidzis 1997. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies Rīgas Tehniskās universitātes Datorvadības, enerģētikas un elektronikas fakultātē. Strādā Latvijas Neatkarīgajā Televīzijā (LNT) par titrēšanas montāžas videoinženieri.

Lacuānias V!K! uzņemts 1999. gada 9. martā.

A. Bores biogrāfija (1999.).

BRANTS, ARMANDS

Armands Brants dzimis 1977. gada 17. decembrī Rīgā. Mācījies Tukuma 1. Raiņa vidusskolā (1984.–1992.), pēc tam Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1995. gadā. Kopš 1995. gada studē LU Fizikas un matemātikas fakultātes Datorzinātnes nodaļā. Strādā sabiedrībā "Dati" par programmētāju.

Lacuānias V!K! uzņemts 1995. gada 26. septembrī, Sp!K! – 1996. gada 23. aprīlī. Lacuānias seniors (arī 1998. gada pavasara semestrī, Lacuāniamai prezidējot P!K!), sekretārs.

A. Branta biogrāfija (1995.).

BRICIS, JĀNIS

Jānis Bricis dzimis 1934. gada 3. novembrī Liepnā. Pēc kara ieceļojis Kanādā. Mācījies pamatskolā un vidusskolā Bramptonā. 1956. gada rudenī iestājies Karalienes (Queen's) universitātē Kingstonā, kur studējis inženierzinības.

Lacuānias V!K! uzņemts 1957. gadā, Sp!K! – 1958. gadā. Lacuānias Rietumos viceseniors.

Lacuānias apkārtraksts Rietumos (1957.).

BRICIS, JĀZEPS

Jāzebs Bricis studējis filoloģiju LU Filoloģijas un filozofijas fakultātē. Bijis sevišķu uzdevumu ierēdnis Tautas labklājības ministrijā un izglītības viceministra sekretārs. LU Studentu virtuves vadītājs.

Komunisti viņu nošāvuši 1941. gadā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1930. gada 10. martā. Lacuānias seniors, viceseniors.

Lacuānia-50, 207. lpp.

BRIŠKA, ANTONS

Antons Briška studējis LU Lauksaimniecības fakultātē, kuru pabeidzis ar agronoma grādu 1936. gadā.

Miris 1982. gada 16. aprīlī, apglabāts Lielvārdes kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1929. gada 18. februārī.

S. Sprukuļa vēst. (1982); LVVA, 4262. f.

BRĪVULIS, ARMANDS

Armands Brīvulis dzimis 1976. gada 29. decembrī Rīgā. Mācījies Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1995. gadā. Tajā pašā gadā iestājies Latvijas Policijas akadēmijā, kur studē jurispudenci.

Lacuānias V!K! uzņemts 1996. gada 9. aprīlī, Sp!K! – 1997. gada 6. maijā.

A.Brīvuļa biogrāfija (1996.).

BROKS, ALOIZS

Aloizs Broks studējis LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Bijis Tautas labklājības ministrijas pilnvarnieks. Pēc kara strādājis Rīgā par optiķi.

Precējies, sieva Juzefa.

A. Broks miris 1964. gada decembra sākumā Rīgā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1930. gada 3. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 32. lpp.; Lacuānias 1925–1950; Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

BRĪVULIS, IVO

Ivo Brīvulis dzimis 1975. gada 15. oktobrī Rīgā. Mācījies Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1993. gadā. Darbojies Rīgas Skolēnu pils jauno arheologu pulciņā un piedalījies arheoloģiskajās ekspedīcijās. 1993. gadā iestājies Rīgas Aviācijas universitātes Radioelektronikas un datorsistēmu fakultātē, kur studējis programmēšanu. 1998. gada jūnijā ieguvis bakalaura grādu datorzinātnēs. Strādā Valsts policijā.

Apprecējies 1998. gada 5. septembrī, sieva Ilze.

Lacuānias V!K! uzņemts 1994. gada 11. janvārī, Sp!K! – 1994. gada 3. maijā. Lacuānias seniors, vice-seniors, sekretārs, oldermanis.

I. Brīvuļa biogrāfija (1997.).

BROKS, EDUARDS

Eduards Broks dzimis 1912. gada 29. jūnijā Rēzeknes apriņķa Sakstagala pagastā. Mācījies Sakstagala pamatskolā un pēc trīs gadu pārtraukuma – Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru beidzis 1933. gadā. Dienējis Latvijas armijā, pēc tam strādājis dažādus darbus. 1936. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē, kuru pabeidzis 1940. gadā ar agronoma grādu. Dzīvojis Rīgas rajona putnu fabrikas “Ķekava” teritorijā.

Precējies. Sieva Leokardija, meita Zita, dēls Varis.

E. Broks miris 1998. gada 10. jūnijā. Apglabāts Rēzeknes rajona Sakstagala pagasta Kantinieku kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1936. gada 12. oktobrī, Sp!K! – 1938. gada 24. janvārī. Lacuānias sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 158. lp.; E. Broka vēst. (1996.); E. Broka meitas sniegtās ziņas (1998.).

BROKS, JĀNIS

Jānis Broks dzimis 1913. gada 2. aprīlī Pēterpilī. Mācījies Brāļu Skrindu pamatskolā un Taudejāņu lauksaimniecības skolā, kuru beidzis 1928. gadā. Strādājis Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības pārvaldē par kurjeru (1930.–1932.), 1932. gadā iestājies Varakļānu ģimnāzijā, kuru pabeidzis 1936. gadā. Dienējis Latvijas armijā. 1938. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Strādājis par laborantu Slimo kasu starpbiroja ķīmijas-farmācijas laboratorijā "Farmācija", no 1943. gada – Neredzīgo institūtā par tehnisko vadītāju. 1944. gada rudenī kā aizsargs patrulējis Rīgas ielās.

Čeka viņu apcietinājusi 1945. gada 19. martā. A. Broks atradies ieslodzījumā Permas apgabala Širok-lagā. 1946. gada 14. februārī (par to, ka bijis aizsargs) notiesāts uz desmit gadiem, vēlāk sods samazināts līdz pieciem gadiem. Pēc atgriešanās no izsūtījuma dzīvojis Ventspilī. Precējies. Strādājis rūpnīcā par normētāju.

Lacuanias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 53. lp.; LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 507.

BULS, ANATOLIJS

Anatolijs Buls dzimis 1906. gada 21. augustā Ludzā. Mācījies krievu, vēlāk latviešu pamatskolā Ludzā. 1925. gadā beidzis Ludzas vidusskolu un iestājies LU filoloģijas nodaļā, tad pārgājis uz tautsaimniecības nodaļu. No 1926. gada strādājis par grāmatvedi Latvijas Bankā. 1938. gadā pēc LU tautsaimniecības nodaļas beigšanas pārcelts uz Latvijas Bankas Ludzas nodaļu par galveno grāmatvedi, 1940. gadā apstiprināts par tās vadītāju.

1941. gadā evakuējies uz Krieviju un strādājis Oškar-Olas pilsētā (Mari APSR) bankas nodaļā.

1942. gada maijā mobilizēts 43. latviešu divīzijā, piedalījies kaujās kā vada komandieris. Divas reizes ievainots (gadu ārstējies Jaroslavļas hospitālī) un demobilizējies kā 2. grupas kara invalīds.

No 1944. gada strādājis par nodaļas vadītāju Valsts Bankā, vēlāk – par informācijas nodaļas vadītāju Zinātņu akadēmijā. 1948. gadā iestājies aspirantūrā un 30 gadus (līdz aiziešanai pensijā) strādājis par vēstures pasniedzēju Latvijas Valsts universitātē. 1967. gadā aizstāvējis vēstures zinātņu kandidāta disertāciju par komunistisko kustību Latgalē (1920.–1929.). 1971. gadā kļuvis par LVU docentu. Darbojies LVU arodbiedrībā un kā Zinību biedrības lektors.

Apprecējies 1948. gadā. Sieva Ļubova, meita Tamāra un dēls Viktors.

A. Buls miris 1990. gada 20. decembrī. Apglabāts Rīgā, Jāņa kapsētā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1929. gada 14. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 9. lp.; Ļ. Bulas vēst. (1996.).

BULS, MEIKULS

Meikuls Buls dzimis 1914. gada 25. septembrī Ludzas apriņķa Nirzas pagastā. Mācījies Eversmuižas (tagad – Cibla) pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1932. gadā. 1933. gadā iestājies Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis kā papilddarbnieks Rīgas prefektūrā. Bijis ierēdnis Tautas labklājības ministrijā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 93. lpp.; 15. l., 111. lpp.; Lacuania 1925–1950.

BULS, NORMUNDS

Normunds Buls dzimis 1969. gada 2. augustā Rīgā. Mācījies Rīgas 49. vidusskolā, pēc tam – Rīgas Celtniecības tehnikuma rūpniecības un civilās celtniecības nodaļā, ko beidzis 1988. gadā. Iesaukts dienestā PSRS armijā. 1991. gadā iestājies LU Vadības un ekonomiskās informātikas fakultātes starptautisko ekonomisko attiecību nodaļā, kuru pabeidzis 1995. gadā ar bakalaura grādu ekonomikā. 1995. gada jūlijā sācis strādāt Unibankā par valūtas dīleri. Kopš 1997. gada augusta strādā bankas "Societe Generale" Rīgas nodaļā.

Apprecējies 1991. gadā, sieva Ilze.

Lacuānias V!K! uzņemts 1991. gada 26. oktobrī, Sp!K! – 1992. gada 29. maijā. Lacuānias sekretārs.

N. Bula biogrāfija (1993.).

BURAČEVSKIS, LUDVIGS

Ludvigs Buračevskis dzimis 1911. gada 17. novembrī Zilupē. Mācījies Zilupes pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1928. gadā. 1931. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis Dzelzceļu virsvaldes ekspluatācijas direkcijā – Torņakalna stacijā par telegrāfistu. 1938. gadā pabeidzis LU tautsaimniecības nodaļu. Kara laikā izsūtīts strādāt uz vācu pazemes fabriku Francijā. Atgriezies Latvijā.

Pēc kara strādājis māju pārvaldēs par grāmatvedi, tirdzniecībā un kā ierēdnis kadru daļā.

Apprecējies 1949. gadā, sieva Jūlija.

Vasaras pavadījis Inčukalnā, kur arī miris 1986. gada 4. septembrī. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī. Lacuānias oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 52. lp.; J. Buračevskas atmiņas (1997.).

BURAČEVSKIS, STEFANS

Stefans Buračevskis dzimis 1910. gada 8. janvārī Zilupē. Beidzis Ludzas Valsts ģimnāziju. Strādājis Rīgas muižā par jaunāko un vecāko uzraugu. Studējis LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē (1930.–1938.), ieguvis maģistra grādu ekonomikā. Studiju laikā turpinājis strādāt Rīgas muižā par ekspertu. Bijis Sociāldemokrātiskās partijas biedrs, vēlāk atbalstījis Latgales zemnieku savienību. Iestājies studentu biedrībā "Montania" (1930.–1938.), vēlāk izstājies. Regulāri publicējis rakstus Latgales presē ("Jaunais Vārds", "Latgolas Vārds", "Straume") par tautsaimniecības jautājumiem.

Pirmajā krievu valdīšanas gadā strādājis Tirdzniecības tautas komisariātā, vācu laikā vadījis saimniecību sievas vecāku mājās Liepājas apriņķī. Tuvojoties krievu armijai, sieva ar bērnu emigrējusi uz Rietumiem. Pēc kara strādājis Zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūtā par zinātnisko sekretāru. Dažādu intrigu un denūciāciju rezultātā 1951. gadā atbrīvots no darba un arestēts. 1952. gada 12. janvārī notiesāts uz desmit gadiem. Atradies ieslodzījumā Vorkutas koncentrācijas nometnē. 1954. gada decembrī amnestēts.

Pēc atgriešanās Rīgā strādājis VEF Informācijas nodaļā par vecāko inženieri, piedalījies VEF muzeja veidošanā. 1970. gadā aizgājis pensijā. Pārkvalificējies par autokāra vadītāju un turpinājis strādāt VEF.

Apprecējies 1941. gadā, sieva Austrā.

S. Buračevskis miris 1978. gada 26. februārī. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1938. gada 7. februārī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-4980-L, 1. un 2. sējums; G. Bluža vēst. (1996.); Austrālijas lukuāņu arhīvs.

BUŠS, ALEKSANDRS

Aleksandrs Bušs dzimis 1912. gada 20. jūnijā Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Balvu pagasta pamatskolā, trīs gadus līdzekļu trūkuma dēļ strādājis Balvu pagasta valdes kancelejā, pēc tam mācības turpinājis Balvu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1934. gada pavasarī. Tā paša gada rudenī iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē, kur pabeidzis teorētisko kursu, bet praktiskā daļa un diplomdarbs izpalika 1940. gada krievu okupācijas dēļ.

Vācu laikā studējis tieslietas līdz 1944. gadam. Strādājis Arodbiedrību savienībā, Iekšlietu ministrijas Pašvaldību departamentā un slimo kasēs. Kļuvis par Pašvaldību departamenta vicedirektoru. Bijis civiliedzīvotāju evakuācijas štāba priekšnieka palīgs (1944. gada septembris – 1945. gada maijs). Apbalvots ar Kara nopelni krusta II šķiru.

1945. gada maijā ieradies Zviedrijā, kur divus gadus strādājis fizisku darbu. 1947. gadā atsācis sociālās apdrošināšanas praksi, iesaistoties Vestmanlandes provinces Slimo kasu pārvaldes dienestā. Turpinājis studijas Upsalas Karaliskās universitātes Juridiskajā fakultātē, kuru pabeidzis 1954. gadā. Iecelts juriskonsulta (ombudsman) un direktora vietnieka amatā Vestmanlandē. Tajā pašā laikā no Sociālā departamenta nozīmēts par provinces slimo kasu revidentu. 1959. gadā uzaicināts uz Zviedrijas Valsts Slimo kasu savienību Stokholmā par juridisko publikāciju nodaļas vadītāju un savienības direktora vietnieku. Vienlaicīgi kļuvis par Slimo kasu savienības valdes sekretāru.

A. Bušs bijis juridisko publikāciju nodaļas vadītājs un rediģējis gadskārtējās sociālās apdrošināšanas likumu krājumus, apdrošināšanas tiesas lēmumus un darba instrukcijas apmēram 4000 lappušu apjomā. Ieguvis arī licenci savai apdrošināšanas pārstāvniecībai privātā sektorā, kas izveidota 1952. gadā. Veicis priekšlaikojumus un rakstījis par sociālās apdrošināšanas jautājumiem zviedru un latviešu presē.

Precējies.

A. Bušs miris 1994. gada 22. martā Zviedrijā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 11. maijā. Lacuānias Rietumos oldermanis. Lacuānias Zviedrijas kopas seniors. Latviešu apvienotā konventa Zviedrijā seniors. Žurnāla "Universitas" redaktors Zviedrijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 102. lp.; Lacuānias-50, 167. un 168. lpp.; V. Bernāna vēst. (1998.).

Dr. BUŠS, HENRIKS

Henriks Bušs dzimis 1918. gada 7. decembrī Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Balvu pamatskolā un Balvu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1937. gadā, un iestājies LU Matemātikas un dabas zinātņu fakultātes matemātikas nodaļā. Dienējis Latvijas armijā un iestājies Karaskolā. No 1940. līdz 1942. gadam strādājis Abrenes un Kārsavas dzelzceļa stacijā un Balvos.

1942. gada maijā brīvprātīgi iestājies dienēt vācu armijas 672. inženieru celtniecības bataljonā, kur bijis vada un rotas komandieris, bataljona komandiera adjutants. Piedalījies kaujās pret komunistu partizāniem un krievu armiju. Par nopelniem apbalvots ar vācu armijas Austrumu medaļu, I un II pakāpes Nopelni krustu un II pakāpes Dzelzs krustu. Karu beidzis Kurzemē virsleitnanta pakāpē. Pēc vācu armijas kapitulācijas 1945. gada maijā nosūtīts uz filtrācijas nometni Tulā, kur 1945. gada 26. decembrī čekisti viņu arestējuši. Kara tribunāls 1946. gada 18. martā notiesājis viņu uz desmit gadiem. H. Bušs bijis izsūtījumā Karagandā, Noriļskā, Arkagolā un Magadanā. Atbrīvots 1955. gada oktobrī un atgriezies dzimtenē.

Strādājis Rīgas gaļas kombinātā. Studējis filozofiju Kijevas universitātē (LVU neuzņēma, jo bija atteicies sadarboties ar čekiem), kuru pabeidzis, un sācis strādāt par zinātnisko līdzstrādnieku Juškar-Olas institūtā. 1980. gadā Kijevā aizstāvējis filozofijas zinātņu kandidāta disertāciju, 1991. gadā Minskā – zinātņu doktora disertāciju. 1983. gadā pārnācis uz Rīgu un strādājis Filozofijas institūtā par vecāko zinātnisko līdzstrādnieku. Publicējis grāmatu "Dialogika i tvorčestvo" (1985.), otra palikusi manuskriptā.

Precējies, sieva Gaļina, dēls Andris.

H. Bušs miris 1992. gada 31. janvārī. Apglabāts Rīgā, Meža kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1939. gada 27. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 180. lp.; LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 44201; A. Ivanovas vēst. (1996.).

BUTKIS, VITO

Vito Butkis dzimis 1929. gada 28. jūnijā Čikāgā. Mācījies lietuviešu pamatskolā. 1947. gadā beidzis Sv. Ritas vidusskolu Čikāgā. Iestājies Ilinoisas Tehnoloģijas institūtā un to pabeidzis 1951. gadā ar bakalaura grādu.

No 1951. gada dienējis ASV armijā un piedalījies Korejas karā kā seržants lauka artilērijā. 1953. gadā demobilizēts un atgriezies Čikāgā. Strādājis par konstruktoru "Ford" lidmašīnu rūpnīcā Čikāgā (piecus gadus), no 1958. gada – firmā "Rheem MFG" par inženieri-konstruktoru. Turpinājis studēt inženierzinātnes Bogana koledžā.

Noorganizējis un vadījis Čikāgas katoļu jaunatnes centru. Iestājies katoļu organizācijā "Knights of Columbus". Strādājis par administratīvo menedžeri sabiedrībā "Adresograph Multigraph" Čikāgā.

Apprecējis 1955. gadā. Sieva Anita (fil! M. Rītuma meita), meita Laura.

Lacuānias V!K! uzņemts 1964. gada 8. augustā, Sp!K! – 1965. gada 4. decembrī.

Lacuānija-50, 168. lpp.; Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

CAKULS, DONĀTS

Donāts Cakuls dzimis 1910. gada 4. novembrī Rēzeknes apriņķa Viļānu pagastā. Mācījies Skujaunieku un Viļānu pamatskolā un Varakļānu Valsts ģimnāzijā. Studējis LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Strādājis par skolotāju.

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 9. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 22. lpp.; Lacuānija-50, 61. lpp.

Dr. CUNSKIS, LEOPOLDS

Leopolds Cunskis dzimis 1917. gada 18. janvārī Ludzas apriņķa Zaļmuižas (tagad – Nautrēnu) pagastā. Mācījies Balvu pamatskolā un Balvu ģimnāzijā, kuru beidzis 1934. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Medicīnas fakultātē. Dienējis Latvijas armijā. LU Medicīnas fakultāti pabeidzis 1943. gadā.

1943. gada martā viņš sācis strādāt Balvu slimnīcā, bet jau maijā mobilizēts Latviešu leģionā. Bijis Volhovas frontē un Kurzemes cietoksnī. Pēc vācu armijas kapitulācijas 1945. gada maijā nokļuvis filtrācijas nometnē Tulas apgabalā Krievijā.

Atbrīvots 1946. gada jūnijā. Strādājis Balvu slimnīcā un poliklīnikā: bijis terapijas nodaļas vadītājs, ārsts laborants, kardioreimatologs, funkcionālās diagnostikas kabineta ārsts. No 1993. gada pensijā.

Precējies, četri bērni.

L. Cunskis miris 1996. gada 5. martā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1936. gada 12. oktobrī, Sp!K! – 1937. gada 10. maijā. Lacuānias sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 160., 206. lp.; LVA, 1821. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 61263, 10. sēj.; L. Cunska vēst. (1993.).

CVETKOVS, JĀNIS

Jānis Cvetkovs dzimis 1917. gada 29. augustā Ludzas apriņķa Pildas pagastā. Mācījies Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1937. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis a/s "Kurzemes manufaktūra" rūpnīcā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 178. un 186. lp.

ČAKŠS, JĀNIS

Jānis Čakšs dzimis 1896. gada 15. decembrī Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Ludzas pamatskolā un Rēzeknes tirdzniecības skolā, kuru beidzis 1915. gadā. Mācījies arī Pēterpils Valsts komercskolā. No 1921. gada studējis LU Lauksaimniecības fakultātē, kuru pabeidzis 1932. gadā, iegūstot agronoma grādu.

Strādājis Zemkopības ministrijā par taksatoru (1923.–1926.), no 1926. gada – Latgales Lauksaimnieku biedrību savienībā par speciālistu lopkopībā. 1930. gadā pārgājis uz Valsts Zemes banku par Latgales apgabala un Ilūkstes apriņķa piensaimnieku sabiedrību darbības revidentu. Vadījis lauksaimniecības nozari un lasījis lekcijas Latgales Tautas universitātē. Latgales Piensaimnieku biedrību savienības sekretārs. Rēzeknes Latviešu biedrības un Latvijas Agronomu biedrības biedrs. Publicējis Latgales presē rakstus par lauksaimniecības jautājumiem. Strādājis par pārzini Višķu dārzkopības-mājturības skolā (1933.–1935.), no 1935. gada bijis Lauksaimniecības kameras vicedirektors, Rēzeknes apriņķa vecākais agronoms. Par darbu lauksaimniecībā apbalvots ar V pakāpes Atzinības krustu (1938.). Rēzeknes 17. aizsargu pulka rezerves vada komandieris. Laikraksta “Jaunais Vārds” pielikuma “Lauku Sāta” tehniskais redaktors (1938.–1940.) un Latgales lauksaimnieka gada grāmatas redaktors (1936.–1940.). Pēc krievu ienākšanas Latvijā 1940. gadā bijis Rēzeknes rajona agronoms.

Precējies. Sieva Tatjana, dēli Vincents un Juris.

1941. gada 14. jūnijā J. Čakšs arestēts un ar ģimeni izsūtīts uz Sibīriju – Kirovas apgabala Vjatlagu. 1942. gada 12. decembrī notiesāts uz desmit gadiem. Miris ieslodzījumā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 64. lp., 15. l., 103. lp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-8463-L.

Dr. ČAMĀNS, SILVESTRS

Silvestrs Čamāns dzimis 1908. gada 11. maijā Orenburgā Krievijā. Mācījies pamatskolā Daugavpilī. 1927. gadā beidzis Daugavpils krievu vidusskolu un iestājies LU Medicīnas fakultātē, kuru pabeidzis 1933. gada septembrī ar ārsta grādu. Bijis Latgales studentu biedrībā un biedrībā “Dzimtene”, izstājies. Dienējis Latvijas armijā, bijis jaunākais ārsts-leitnants. Specializējies ķirurģijā un ginekoloģijā Rēzeknes Sarkanā Krusta slimnīcā. Bijis aizsargu organizācijas ārsts. Dzelzceļu Centrālās slimnīcas (Rīgā) direktora vietnieks, ķirurģiskās un ginekoloģiskās nodaļas vadītājs.

1941. gada 18. jūnijā (14. jūnijā nav atrasts) arestēts (iemesls – bijis aizsargos un korporācijā Lacuania) un izsūtīts uz Sibīriju. Ieslodzīts Kirovas apgabala Vjatlagā. 1942. gada 16. decembrī īpašā tiesa (“troika”) piespriedusi astoņus gadus nometnē. 1943. gada vasarā viņš pārcelts uz Permas apgabala slimnīcu par dzemdību nodaļas vadītāju. Atbrīvots 1949. gada jūnijā un nosūtīts specnomētājūmā uz Ščučinskas rajonu (Kazahstānā), neļaujot atgriezties Dzimtenē uz mūžu. Strādājis rajona slimnīcā par ķirurgu, veicis izgudrojumus medicīnā un publicējis dzejoļus vietējā presē. Reabilitēts un Latvijā atgriezies 1956. gadā.

S. Čamāns bijis P. Stradiņa klīniskās slimnīcas dzemdību nodaļas vadītājs, Rīgas 1. slimnīcas galvenā ārsta vietnieks dzemdniecībā un ginekoloģijā, Rīgas 5. slimnīcas ginekoloģiskās operāciju nodaļas vadītājs. No 1986. gada ir pensijā. 1993. gada 18. novembrī paaugstināts rezerves virsleitnanta pakāpē.

Precējies. Sieva Vera, dēli Jurijs un Vladimirs.

S. Čamāns miris 1996. gada 28. decembrī. Apglabāts Rīgā, II Meža kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī, krāsas uzliktas 1935. gada 30. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 129. lp.; LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. P-3010; S. Čamāna biogrāfija (1993.) un S. Čamāna atmiņas.

DANOVSKIS, JĀNIS

Jānis Danovskis dzimis 1906. gada 23. maijā Rēzeknes apriņķa Andrupenes pagastā. Mācījies Andrupenes pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1929. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Filozofijas un filoloģijas fakultātes klasiskās filoloģijas nodaļā. Strādājis Pieminēkļu valdē un aktīvi darbojies žurnālistikā.

Otrā pasaules kara laikā bijis tulks vācu armijā. Pēc kara komunistu vara aizliedza viņam strādāt Rīgā. Norīkots darbā par skolotāju Baltezerā, kur 1949. gadā kādu laiku viņam bija aizliegts strādāt par skolotāju. Baltezera skolā nostrādājis līdz aiziešanai pensijā.

Precējies, dēli Jāzevs, Alberts, Eduards, Juris un meita Ērika.

J. Danovskis miris 1966. gada 31. oktobrī.

Lacuanias V!K! uzņemts 1929. gada 21. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 15.–17. lp.; J. Danovska sniegtās ziņas (1998.).

DAUDIŠS, IGNATS

Ignats Daudišs dzimis 1916. gada 19. janvārī Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Zvirgzdenes pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijas komercnodaļā. 1937. gadā beidzis ģimnāziju un iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis Tautas labklājības ministrijā, dienējis Latvijas armijā.

Strādājis par grāmatvedi Rīgas tirdzniecības uzņēmumā un par vecāko grāmatvedi Rīgas turbīnu fabrikā. No 1944. gada oktobra viņš bijis galvenais grāmatvedis trestā "Latmebeļ". J. Daudišs bija galvenais grāmatvedis Rīgas maizes tirdzniecības uzņēmumā (1951.–1964.) un arī trestā "Latvtara" līdz aiziešanai pensijā 1976. gadā.

Apprecējies 1944. gadā. Sieva Mirdza, meita Ilze.

Lacuanias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 177. un 188. lpp.; I. Daudiša biogrāfija (1996.).

Dr. DAUGAVIETIS, ANDRIS

Andris Daugavietis dzimis 1943. gada 22. martā Rīgā. 1944. gadā kopā ar vecākiem devies bēgļu gaitās un nonācis Vācijā, Fišbahas pārvietoto personu nometnē Bavārijā. 1949. gadā ieceļojis ASV un apmeties uz dzīvi Mičiganas štatā. 1961. gadā beidzis Grandhevenas (Grand Haven) vidusskolu un tā paša gada rudenī iestājies Mičiganas Valsts universitātes Aviācijas inženierzinātņu fakultātē. Pēc trīs gadu studijām pārgājis uz Medicīnas fakultāti, kuru pabeidzis 1969. gadā ar ārsta grādu. Internista gadu nostrādājis Bladzeta slimnīcā Grandrepidsā (Grand Rapids) un 1970. gadā ieguvis ārsta prakses tiesības, paliekot par rezidējošo ārstu Bladzeta slimnīcā, kur specializējies iekšējīgo slimību ārstēšanā.

1972. gadā pārcēlies uz Henrija Forda slimnīcu Detroitā, kur 1973. gadā ieguvis iekšējīgo slimību speciālista kvalifikāciju, savukārt 1975. gadā – ārsta speciālista kvalifikāciju reimatisma slimību ārstēšanā. Tajā pašā gadā sācis privātprakti Petoski (Petoskey) pilsētā Mičiganas štatā. 1988. gadā pārcēlies uz Saūda Arābiju, kur galvaspilsētā Rijādā divus gadus strādājis Karaliskajā slimnīcā. 1990. gada sākumā atgriezies Grandrepidsā un sācis prakti kā reimatisma slimību speciālists.

Iestājies Latviešu ārstu un zobārstu biedrībā un amerikāņu profesionālo ārstu biedrībā.

Precējies. Sieva Patrīcija, dēls Pēteris un meita Elizabete. Otrreiz precējies, sieva Pamela.

Lacuanias V!K! uzņemts 1961. gadā, Sp!K! – 1962. gadā.

P. Daugavieša vēst. (1997.); J. Daugavieša sniegtās ziņas (1998.).

DAUGAVIETIS, JURIS

Juris Daugavietis dzimis 1948. gada 15. februārī Nirnbergā Vācijā. 1949. gadā iecerējot ASV un apmeties uz dzīvi Mičiganas štatā. 1966. gadā beidzis Grandhevenas vidusskolu un tā paša gada rudenī iestājies Mičiganas Valsts universitātē Annharborā (Ann Arbor) studēt matemātiku. Studijas pabeidzis 1970. gadā ar bakalaura grādu matemātikā. Strādājis par skolotāju Grandblankas (Grand Blanc) vidusskolā.

1971. gadā iesaukts militārajā dienestā – aviācijā. Pēc virsnieku sagatavošanas kursu beigšanas (Sanantonio pilsētā Teksasas štatā) paaugstināts par otro leitnantu. Ieguvis lidotāja tiesības un nozīmēts par lidotāju apmācītāju Mūdijs aviācijas bāzē Valdostā Džordžijas štatā. 1973. gadā paaugstināts pirmā leitnanta pakāpē un pārcelts uz Raita Petersona (Wright Patterson) aviācijas bāzi Deitonā Ohaio štatā. Deitonā ieguvis maģistra grādu matemātikā – Raita (Wright) štata universitātē. Vēlāk nozīmēts uz Aviācijas tehnoloģisko institūtu maģistra grāda iegūšanai.

Pēc grāda iegūšanas pārcelts uz Fērčaildas aviācijas bāzi Spokanā Vašingtonas štatā, 1984. gadā – uz Zembahas aviācijas bāzi Vācijā, vēl pēc trim gadiem – uz Trevisa (Travis) aviācijas bāzi ASV. 1991. gadā atvaļinājies no armijas.

Studējis ģeogrāfiju. Diplomdarbu veltījis ģeogrāfijas metožu pētīšanai Latvijas vidusskolās Rīgā. Apmeklējis ap 30 vidusskolu Rīgā un intervējis ģeogrāfijas skolotājus un skolniekus (1994. gadā mēnesi uzturējies Rīgā). Strādājis uz pusslodzi par matemātikas pasniedzēju vietējās koledžās (ASV). 1995. gada decembrī ieguvis maģistra grādu ģeogrāfijā Kalifornijas štata universitātē Heivordā (Hayward). Studijas turpina Kalifornijas universitātē Deivisā Ph. D. grāda iegūšanai ģeogrāfijā.

Precējies. Sieva Nensija, dēls Matīss, meita Ērika.

Lacuānias V!K! uzņemts 1969. gadā, Sp!K! – 1970. gada 6. jūnijā.

P. Daugavieša vēstule (1997.); J. Daugavieša sniegtās ziņas (1998.).

DAUGAVIETIS, PĒTERIS

Pēteris Daugavietis (agrāk – Zadvinskis) dzimis 1916. gada 11. februārī Rēzeknes apriņķa Silajāņu pagastā. Mācījies Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1933. gadā, un iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Studiju laikā un vēlāk strādājis dažādās valsts un pašvaldību iestādēs par rēķinvedi, grāmatvedi, darbvedi, vecāko referentu un pārvaldes priekšnieku. 1942. gada novembrī pabeidzis LU juridisko nodaļu ar maģistra grādu.

Bēgļu gaitas aizvedušas viņu Vācijā, Fišbahas pārvietoto personu nometnē pie Nirnbergas Bavārijā. Nometnes laikā strādājis par noliktavas priekšstrādnieku amerikāņu armijā.

1949. gadā ieradies ASV un apmeties uz dzīvi Grandhevenas pilsētā Mičiganas štatā. Strādājis vietējā firmā par kvalitātes kontroles inspektoru. Beidzis Devenportas Biznesa koledžu, un no darbavietas ticis sūtīts uz dažādiem arodu kursiem kvalitātes kontrolē un darba administrācijā. 1982. gadā aizgājis pensijā. Dzīvojis Grandhevenas pilsētā pie Lielā Mičiganas ezera. 1997. gada jūlijā pārcēlies uz dzīvi Grandrepidsā.

Amerikas Kvalitātes kontroles apvienības biedrs, Kolumba bruņinieku ordeņa biedrs. Amerikas Latviešu katoļu apvienības (ALKA) priekšsēdis (1966.–1969.). Rīkojis bīskapa Jāzepa Rancāna 80 gadu jubileju Granrepidsā. Vēlāk, bīskapam aizejot mūžībā, noorganizējis bīskapa izvadīšanu. P. Daugavietis piedalījies Bīskapa Jāzepa Rancāna fonda dibināšanā un bijis pirmā Rakstu krājuma sakārtotājs.

Precējies. Sieva Mirdza, dēli Raimonds, Andris (Iac!), Juris (Iac!) un meita Anita.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 21. janvārī. Fišbahas korporāciju kopas oldermanis. Grandrepidsas korporāciju kopas seniors, viceseniors. Lacuānias Čikāgas kopas seniors.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 133. lpp.; Lacuānias-50, 170. lpp.; P. Daugavieša vēst. (1997.).

DEIČMANIS, IZIDORS

Izidors Deičmanis dzimis 1913. gada 6. novembrī Rēzeknes apriņķa Sakstagala pagastā. Mācījies Sakstagala pamatskolā un Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru beidzis 1935. gadā. Dienējis Latvijas armijā un strādājis par virsdienesta instruktoru 9. Rēzeknes kājnieku pulkā. 1938. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē, vēlāk – Lauksaimniecības akadēmijā Jelgavā, kur studējis līdz 1944. gadam. No 1944. gada maija līdz krievu armijas ienākšanai strādājis par rajona agronomu Rēzeknes apriņķī.

Mobilizēts Latviešu leģionā un nonācis Vācijā. Bijis amerikāņu un angļu gūstā.

Ieradies Kanādā 1950. gada 15. septembrī. Strādājis dārzniecībā, meža darbos un vēlāk būvniecībā. No 1961. gada novembra strādājis Ontārio provinces valdības dienestā – Sabiedrisko lietu departamentā (Department of Public Works).

I. Deičmanis miris 1992. gada 9. jūlijā Toronto slimnīcā pēc smaga ievainojuma autoavārijā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1939. gada 13. februārī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā. Lacuānias Rietumos ol-dermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 155. lp.; Lacuānias-50, 170. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 71. lpp.; Lacuānias apkārtraksts 1992. gada 12. oktobrī, 21. lpp.

Ph. D., Dr. DEKSNIS, EDUARDS BRUNO

Eduards Bruno Deksnis dzimis 1947. gada 15. oktobrī Holcminde Vācijā. Ieceļojis Kanādā 1950. gada vasarā. Mācījies Sv. Kevina pamatskolā un Merimauntas vidusskolā Montreālā, kuru beidzis 1964. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies Makgila universitātē, kuru ar izcilību pabeidzis

1969. gadā, iegūstot inženiera grādu (B. Eng.). Studijas turpinājis Prinstonas universitātē ASV (Ņūdžersijas štats), ieguvis M. A. un M. Sc. (Eng.) grādus 1971. gadā. Pēc tam pārcēlies uz Lielbritāniju, kur no 1971. līdz 1975. gadam studējis Ph. D. grāda iegūšanai Esekssas (Essex) universitātē Kolčestrā (Colchester). Disertācijas tēma: "Trieceņviņņu struktūra šķidrums, kas satur gāzes fāzi". Aizstāvējis disertāciju 1978. gada decembrī, un Ph. D. grāds viņam piešķirts 1979. gada pavasarī. 1997. gada decembrī Latvijas Zinātņu akadēmija piešķir viņam goda doktora grādu (Dr.) fizikā.

Strādājis Montreālā (1975.–1978.); Julihā Vācijā (no 1979. līdz 1981. gada vidum); Montreālā (no 1981. līdz 1983. gada vidum). No 1983. gada jūnija strādājis Eiropas Atomenerģijas kopienas (Euratom) pētniecības institūtā Abingdonā (Lielbritānijā) kā Kanādas Nacionālās kodolsintēzes pārvaldes pārstāvis, no 1991. gada februāra – Euratom štata darbinieks. No 1998. gada maija strādā Eiropas Komisijā Briselē par vecāko administratoru 12. ģenerāldirekcijas starptautisko sakaru direkcijā. Bieži apciemo Latviju un sadarbojas ar tās zinātniekiem. Par Eiropas Savienības idejas popularizēšanu 1998. gada decembrī ievēlēts par gada Eiropas cilvēku Latvijā.

Publicējis grāmatas "Eiropas Savienība: mīti un īstenība" (R., 1996.) un "Eiropas apvienošanās... integrācija un suverenitāte" (R., 1998.). Publicējis ap 70 rakstu angļu valodā par šādām tēmām: hidrodinamikas mijiedarbība ar elastīgām caurulēm, zemestrīču aprēķini kodoltermisko AES drošības noteikšanā, materiālu izturība pret pārslodzēm, kas saistītas ar vadāmās kodolsintēzes eksperimentiem.

Lacuānias V!K! uzņemts 1965. gada martā, Sp!K! – 1967. gada jūnijā. Lacuānias Ņujorkas kopas sekretārs. Montreālas korporāciju kopas vice-seniors, sekretārs. Londonas/Dienvidanglijas korporāciju kopas seniors, sekretārs.

E. B. Dekšņa vēst. (1997.); Lacuānias-50, 170. un 171. lpp.

DEKSNIS, KAZIMIRS

Kazimirs Deksnis dzimis 1921. gada 24. novembrī Rēzeknes apriņķa Bērzgales pagastā. 1941. gadā beidzis Rēzeknes Valsts skolotāju institūtu un gadu nostrādājis par skolotāju Rikavas pamatskolā. 1942. gadā iestājies LU Inženierzinātņu fakultātes mehānikas nodaļā. 1943. gada sākumā mobilizēts policijā. 6. Rīgas policijas pulka sastāvā 1944. gada rudenī pārvietots uz Vāciju un ieskaitīts 15. divīzijas rezervē. 1945. gada 2. maijā pie Šversnas (Vācijā) saņemts angļu gūstā. Gūstā atradies Zēdelhemas nometnē Beļģijā, kur bijis nometnes administrācijas galvenais rakstvedis. Pēc tam dzīvojis latviešu bēgļu nometnēs Vācijā (Hannoveres apgabalā, Oldenburgā u. c.) un strādājis par skolotāju.

1950. gada maijā iecerojis Kanādā un apmeties uz dzīvi Montreālā. 1954. gadā sācis vakara studijas Sera Džordža Viljamsa (Sir George Williams) koledžā Montreālā, ieguvis inženiera-mehāniķa grādu 1958. gadā. Studiju laikā strādājis par tehnisko zīmētāju. Vēlāk strādājis par inženieri "Surveyer, Nenniger and Chenevert" (SNC) Montreālas birojā, kur bijis cinka fabriku projektētājs un projektu vadītājs Kanādā, Vācijā, Peru, Beļģijā un ASV, komandējumos šajās valstīs pavadot vairākus gadus.

Organizējis korus un teātra izrādes Latvijā (Rikavā), gūstekņu nometnē Beļģijā, bēgļu nometnēs Vācijā. Vairāk nekā 20 gadus vadījis Montreālas latviešu sestdienas pamatskolu un ģimnāziju, organizējis tajās teātra izrādes, deju sarīkojumus un citus pasākumus. Piedalījies Latviešu dienās 1967. gada pasaules izstādē Expo-67, Baltiešu dienu "Cilvēks un viņa pasaule" (1968.) un citu lielāku pasākumu organizēšanā. Darbojies Latviešu Nacionālajā apvienībā Kanādā, "Daugavas Vanagos" (nodaļas valdes loceklis), Montreālas latviešu katoļu draudzē (vadītājs), Latviešu inženieru apvienībā.

Par darbu skolu laukā saņēmis Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda Krišjāņa Barona prēmiju 1975. gadā. Apbalvots ar "Daugavas Vanagu" zelta krūšu nozīmi.

Precējies. Sieva Venjamina, dēls Eduards Bruno (lac!), meita Ingrīda Anna.

Lacuanias V!K! uzņemts 1958. gadā, Sp!K! – 1959. gadā. Montreālas korporāciju kopas sekretārs.

K. Dekšņa vēst. (1996.); Darbs. Saderība. Dzimtene, 62. un 63. lpp.

DEKŠŅA, BRONISLAVS

Bronislavs Dekšņa dzimis 1912. gada 21. februārī Maskavā. 1918. gadā pārbraucis uz Rēzekni. Mācījies Rēzeknes pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1930. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Ķīmijas fakultātes farmācijas nodaļā. Strādājis dažādās aptiekās Rīgā.

Pēc krievu ienākšanas Latvijā 1940. gadā, lai izvairītos no iespējamām represijām, pārcēlies uz Kuldīgas apriņķa Vārmes pagastu, kur strādājis vietējā aptiekā. It kā iesaistījies cīņā pret sarkano partizānu sirošanām. B. Dekšņa atrasts miris 1944. gada 2. novembrī.

Lacuanias V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 37. un 140. lp.; Olgas Dekšņas vēst. (1996.).

DINDZĀNS, ANDRIS

Andris Dindzāns studējis mūziku konservatorijā Montreālā un inženierzinātnes Makmāstera universitātē. Mūziķis. Vadījis kori "Jaunbalsis". Dzīvojis Menloparkā (Menlo Park) Kalifornijas štatā ASV.

Lacuanias V!K! uzņemts 1985. gada 8. jūnijā, Sp!K! – 1986. gada 6. jūlijā.

Lacuanias apkārtraksts Rietumos (1985. gada jūlijs).

Dr. DINDZĀNS, VINCENTS

Vincents Dindzāns dzimis 1954. gada 18. septembrī Kanādā. Beidzis Pompejas Dievmātes pamatskolu un Svētā Pija X vidusskolu. 1976. gadā beidzis universitāti, iegūstot bakalaura grādu ķīmijā. Turpmāk studējis Makgila universitātes Medicīnas fakultātē (Montreālā), kuru pabeidzis (1980. ?) ar ārsta grādu. No Kanādas pārcēlies uz Viskonsinas štatu ASV. Strādā par ķirurgu. Ievadījis datorā tautsdziesmas.

Apprecējies 1980. gada 31. maijā. Sieva Linda, četri bērni.

Lacuanias V!K! uzņemts 1976. gada rudens semestrī. Lacuanias Rietumos sekretārs.

Lacuania-50, 171. lpp.; Lacuanias apkārtraksti Rietumos; K. Znotiņa sniegtās ziņas (1998.).

DUMAROVS, MEIKULS

Meikuls Dumarovs dzimis 1920. gada 18. novembrī Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Pokuminas pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1939. gadā. Skolas laikā spēlējis orķestrī un dziedājis. 1939. gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Strādājis par grāmatvedi-kasieri Rīgas 2. būvkanonā, no 1941. gada janvāra bijis skolotājs Abrenes apriņķa Gauru pagasta Punduru pamatskolā. Vācu laikā – saimniecības vadītājs Ludzas apriņķa slimnīcā.

1944. gada septembrī viņš iecelts par Ludzas apriņķa bērnu nama direktoru Ezersalā, 1945. gada aprīlī – par Nautrēnu pagasta Lūzenieku pamatskolas direktoru. 1945. gada rudenī sācis studijas Vissavienības Juridiskā un ekonomiskā institūta filiālē Rīgā, bet 1948. gadā pārgājis studēt uz Daugavpils Skolotāju institūta Vēstures fakultāti, kuru pabeidzis 1951. gadā. 1955. gadā absolvējis Latvijas Valsts universitā-

tes Filoloģijas fakultātes vēstures nodaļu. Studiju laikā strādājis par Rēzeknes rajona Kaunatas pamatskolas direktoru, par skolotāju Preiļu 1. vidusskolā un Ārdavas pamatskolas direktoru. 1956. gada augustā pārcēlies uz dzīvi Smiltenes rajona Birzuļos, kur pamatskolā strādājis par skolotāju. Dzīves pēdējos astoņus gadus smagi slimojis.

Precējies. Sieva Eleonora, dēli Zigismunds, Juris un Ēriks.

M. Dumarovs miris 1980. gada 6. jūnijā Birzuļos. Apglabāts Ludzas rajona Cirmas pagasta Dzirkāļu kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī, Sp!K! – 1940. gada 6. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 173. lp.; J. Dumarova sniegtās ziņas (1998.).

DŽERIŅŠ, LEONS

Leons Džeriņš dzimis 1915. gada 11. novembrī Daugavpils apriņķa Jasmuižas pagastā. Mācījies Preiļu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1938. gadā, un iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā.

Precējies. Meita Māra.

L. Džeriņš miris 1972. gadā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 49. lp.

ELJAŠĀNS, ALEKSANDRS

Aleksandrs Eljašāns dzimis 1918. gada 10. jūlijā Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Rēzeknes pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1938. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē. To pabeidzis vācu laikā, bet krievu laikā vajadzējis vēlreiz kārtot eksāmenus un pārstrādāt diplomdarbu.

1944. gadā sācis strādāt par vecāko inženieri Šoseju un zemesceļu pārvaldē. Bijis Zinātņu akadēmijas Kapitālās celtniecības pārvaldē būvinženieris (1947.–1961.), pēc tam inženieris-būvdarbu vadītājs Ogres izmēģinājumu stacijā. Strādājis arī Energosaimniecības pārvaldē, rūpnīcā "AEP" par kapitālās celtniecības daļas priekšnieku, par darbu vadītāju Kultūras ministrijas Zinātniskās restaurācijas kantorī, par vecāko inženieri ZA Elektronikas institūtā un ZA Organiskās sintēzes institūtā. Pēdējā darba vieta – Latvijas Patērētāju biedrības savienības Ražošanas uzņēmumu pārvaldes Skrīveru pārtikas kombinātā.

Precējies. Sieva Marija, dēli Alfs un Andris.

A. Eljašāns miris 1992. gada 24. janvārī. Apglabāts Skrīveru kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 47. lp.; M. Eljašānes vēst. (1996.).

ELKSNIS, JĀNIS

Jānis Elksnis dzimis 1913. gada 11. septembrī Ludzā. Mācījies Rēzeknes apriņķa Dricānu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1930. gadā. Tā pašā gada rudenī iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Bijis studentu biedrības "Dzimtene" biedrs, no kuras izstājies. Mājas apstākļu dēļ studijas nav pabeidzis. No 1935. līdz 1939. gadam strādājis "Vispārējās apdrošinā-

šanas sabiedrībā pret nelaimes gadījumiem" par vecāko kantoristu. 1939. gadā pārcēlies pie vecākiem – uz Rēzeknes apriņķa Dricānu pagasta Elkšņu mājām – palīdzēt saimniecībā. Kara laikā bijis aizsargos.

Pēc kara strādājis kolhozā "Jaunā dzīve" par grāmatvedi. 1951. gadā pārcēlies dzīvot tuvāk Rīgai, tomēr iepriekš sarunātais darbs un dzīvesvieta tikusi atteikta. Dzīvojis Ogres rajona Kastrānes ciema dzelzceļa mājā (dzelzceļa līnija Rīga–Ērgļi) un strādājis uz dzelzceļa par strādnieku.

Apprecējies 1938. gadā. Sieva Vallija, meitas Māra, Helēna, Antoņina un dēls Juris.

J. Elksnis 1969. gada 18. decembrī traģiski gājis bojā zem vilciena. Apglabāts Ogres rajona Suntažu kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī.

A. Bundiņas vēst. (1997.); LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 53. un 204. lpp.

ELSTS, DONALDS

Donalds (agrāk – Donāts) Elsts dzimis 1912. gada 18. februārī Daugavpils apriņķa Preiļu pagastā. Mācījies Riebiņu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1934. gadā. Dienējis Latvijas armijā, divus gadus mācījies Daugavpils Valsts skolotāju institūtā. 1937. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Studējis līdz 1944. gadam, kad pirms valsts eksāmenu kārtošanas bijis spiests atstāt Latviju.

Ieradies Zviedrijā 1944. gada novembrī. 1945. gadā iestājies Stokholmas augstskolas Filoloģijas fakultātē. Strādājis par grāmatvedi elektrisko piederumu firmā. 50. gadu sākumā izceļojis uz ASV un apmeties uz dzīvi Ņujorkā. Strādājis par grāmatvedi, vakaros papildinājis izglītību Kolumba Universitātē.

Precējies, sieva Astrīde.

D. Elsts miris 1997. gada 23. augustā Ņujorkā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1937. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī. Lacuanias Zviedrijas kops sekretārs un pārstāvis Latviešu Apvieno-

tajā konventā. Lacuanias Rietumos seniors. Lacuanias Ņujorkas kopas seniors, Lacuanias pārstāvis L!K!A!

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 194. lp.; Lacuania 1925–1950; Lacuanias apkārtraksti Rietumos; J. Vilcāna vēst. (1998.).

ERTS, VOLDEMARS

Voldemars Erts dzimis 1944. gada 23. decembrī Trosā Zviedrijā. 1949. gadā ieradies Kanādā. Pēc Hambersaidas (Humberside) vidusskolas beigšanas 1964. gadā iestājies Rietumontārio universitātes Kinga koledžā Londonā (Ontārio), kur 1971. gadā ieguvis maģistra grādu vēsturē. Pēc tam studējis tieslietas Vindzoras universitātē, ieguvis L.B.B. grādu 1976. gada maijā. Atvēris juridiskās privātprakses biroju Toronto un strādā par advokātu.

Lacuanias Sp!K! uzņemts 1967. gada novembrī. Lacuanias Rietumos viceseniors.

Lacuania–50, 172. lpp.; 1969. gada biļetens, 29. lpp.; Lacuanias apkārtraksti Rietumos.

EVARTS-BUNDERS, PĒTERIS

Pēteris Evarts-Bunders dzimis 1973. gada 19. maijā Daugavpilī. Mācījies Daugavpils 12. vidusskolā, kuru beidzis 1991. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Bioloģijas fakultātē. 1995. gadā ieguvis bakalaura grādu bioloģijā, 1997. gadā – maģistra grādu bioloģijā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1991. gada 18. decembrī, Sp!K! – 1992. gada 29. maijā.

P. Evarta-Bundera biogrāfija (1993.).

FRANCIS, ANTONIJS

Antonijs Francis (agrāk – Antons Znotiņš) dzimis 1922. gada 1. janvārī Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. Mācījies Vārkavas pamatskolā un Rēzeknes Valsts skolotāju institūtā, kuru beidzis 1942. gadā. Divus gadus strādājis par skolotāju Vārkavas pagastā.

Otrā pasaules kara beigās pārcēlies uz Vāciju. 1945. gada rudenī sācis studēt ekonomiku Getingenes universitātē. Ar bīskapa B. Sloskāna atbalstu ieguvis Vatikāna stipendiju un turpinājis studēt komerczinības un finanses Luvēnas Katoļu universitātē Beļģijā. 1949. gadā universitāti pabeidzis ar uzslavu, ieguvis licenciāta grādu. Vadījis Beļģijas latviešu katoļu studentu vienību.

1950. gadā ieceļojis Kanādā un strādājis Montreālā finansu kompānijā. 1954. gadā ieradies ASV, Ņujorkā. Strādājis “U. S. Trust Company” un vairākās Ņujorkas biržas firmās. Bijis viceprezidents finansu firmā un šīs firmas Ņujorkas nodaļas vadītājs. Strādājis arī valdības dienestā Virdžīnijas salās – Federālās valdības naudas fondu pārvaldē, organizējot arodizglītības programmu ārpuskolas jauniešiem. Par programmas sekmīgu īstenošanu saņēmis atzinību no ASV Darba ministrijas.

Precējies. Sieva Patrīcija, dēli Arnis un Norberts.

Lacuanias V!K! uzņemts 1947. gada 7. decembrī, Sp!K! – 1950. gada 25. janvārī.

Lacuania–50, 172. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 70. lpp.

FREIMANIS, RIHARDS

Rihards Freimanis dzimis 1976. gada 16. septembrī Ogrē. Ieguvis pamatizglītību Ogres 1. vidusskolā, 1996. gadā beidzis Rīgas Tehnisko koledžu kā asociētais radioelektronikas inženieris. 1996. gadā iestājies Rīgas Tehniskās universitātes Datorzinību fakultātē. No 1996. gada augusta strādājis Pilsonī-

bas un migrācijas lietu pārvaldes nodaļā par datu administratoru, kopš 1998. gada aprīļa strādā firmā "Baltic Data" par programmētāju.

Lacuānias V!K! uzņemts 1999. gada 9. martā.

R. Freimaņa biogrāfija (1999.).

FREIMANIS, VIESTURS

Viesturs Freimanis dzimis 1946. gada 29. maijā Soltavā Vācijā. Kopā ar vecākiem ieceļojis Kanādā un apmeties uz dzīvi Sv. Katrīnas (St. Catherine) pilsētā netālu no Toronto. 1967. gadā beidzis Leikportas (Lakeport) vidusskolu, 1968. gadā – Broka Skolotāju koledžu. Pārcēlies uz Sadberi, kur studējis politiku un socioloģiju Laurencija universitātē. 1975. gadā pabeidzis universitāti ar bakalaura grādu sociālajās zinātnēs. Turpinājis studijas maģistra grāda iegūšanai pedagoģijā Toronto universitātē.

Strādājis par skolotāju Tareta centrā cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem un pasniedzis angļu valodu Kembrianas (Cambrian) koledžā. Brīvajā laikā strādājis par palīgskolotāju Sadberi latviešu skolā, mācot arī latviešu valodu.

Precējies, divi bērni. Pašlaik strādā par ģimnāzijas skolotāju Sentlorensā un Sadberi.

Lacuānias Sp!K! uzņemts 1976. gada 5. jūnijā.

Lacuānias-50, 172. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 157. lpp.; K. Znotiņa sniegtās ziņas (1998.).

GAILIS, ATIS

Atis Gailis dzimis 1977. gada 30. jūlijā Jūrmalā. Mācījies Ogres 1. vidusskolā, kuru beidzis 1995. gadā, un iestājies LU Juridiskajā fakultātē. Strādājis SIA "Latvija Datoru centrs" par sistēmanalītiķa palīgu.

Lacuānias V!K! uzņemts 1999. gada 4. maijā.

A. Gaiļa biogrāfija (1999.).

Dr., L.L.D., Ph. D. GARANCIS, DOMINIKS

Dominiks Garancis (agrāk – Garančs) dzimis 1912. gada 14. oktobrī Rēzeknes apriņķa Varakļānu pagastā. Mācījies Varakļānu pamatskolā un Varakļānu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1931. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Strādājis par ierēdni Rīgas galvenajā pastā. 1935. gadā studijas pabeidzis ar mag. iur. grādu un strādājis par darba inspektoru, slimo kasu pilnvarnieku, advokātu un juriskonsultu Tautas labklājības ministrijā. Kara gados bijis vācu Ģenerālkomisariātā sociālās nodaļas referents.

Līdz ar bēgļu straumi atstājis Latviju. Strādājis par sekretāru Franču militārajā pārvaldē Freiburgā, tad pārcēlies uz Parīzi un bijis Ekonomikas ministrijā dokumentētājs, vēlāk strādājis Londonas universitātē. 1945. gadā Freiburgas universitātē ieguvis Dr. iur. grādu par disertāciju "Salīdzināmā likumdošana". 1947. gadā Parīzes universitātē saņēmis Dr. en Droit grādu par disertāciju "Starptautiskās darba konvencijas", savukārt 1949. gadā Londonas universitātē – Ph. D. grādu par disertāciju "Starptautiskās likumdošanas formas".

1950. gadā ieceļojis ASV. Strādājis par valodu speciālistu Kornela universitātē, vēlāk – par asistentu-pētnieku Hārvardas tiesību koledžā. 1958. gadā kā pirmais latvietis ieguvis advokāta tiesības Ņujorkā

(parasti Eiropas juridiskie grādi Amerikā netiek atzīti). Strādājis Federālās valdības dienestā par tulku nodaļas vadītāju. Pārvalda angļu, spāņu, franču, vācu un krievu valodu; lasa un tulko itāļu, portugāļu, holandiešu, zviedru, norvēģu, poļu, čehu un serbhorvātu valodā.

Sarakstījis piecas grāmatas angļu valodā: "The Paradox of Pleasure and Reality" (1963.), "Relativity for Psychology" (1968.), "The Key to the Sciences of Man" (1975.), "Against Ourselves: Disorders from Improvements under the Organic Limitedness of Man" (1979.) un "Our Sciences Ruled by Human Prejudice" (1987.). D. Garanča vārds ir atrodams izdevumos "Who's Who in America" un "Who's Who in the World" (kopš 1968. gada).

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 13. februārī. Lacuānias Rietumos sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 45. lp.; D. Garanča vēst. (1996.); Lacuānia-50; 173. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtenc, 68. un 69. lpp.

GERTMANIS, JURIS

Juris Gertmanis dzimis 1947. gada 19. janvārī Rīgā. Mācījies Rīgas 20. vidusskolā, kuru beidzis 1965. gadā. Studējis arhitektūru Rīgas Politehniskā institūta Celtniecības fakultātē, iegūstot arhitekta izglītību 1971. gadā. No 1971. līdz 1993. gadam strādājis institūtā "Pilsētprojekts" par arhitektu, vecāko arhitektu, grupas vadītāju un projektu galveno arhitektu. Bijis 1. darbnīcas galvenais arhitekts (1978.–1988.) un 9. darbnīcas vadītājs (1988.–1993.). Specializējies arhitektūras un pilsēt būvniecības projektēšanā un realizācijas procesa vadībā. No 1993. gada – SIA "Arhitekta J. Gertmaņa birojs" dibinātājs un vadītājs.

Lielākie projekti: dzīvojamā rajona Zolitūde kompleksās apbūves plāns, projektēšana un realizācija (1975.–1989.); dzīvojamā mikrorajona Dreiliņi-3 apbūves plānojuma koncepcijas varianti un programmas analīze (1989.–1990.); šādi pilsēt būvnieciskie pamatojumi, plānošana un projektēšana objektiem Rīgā – Kongresu nams un viesnīca "Rīdzene". Pēdējie objekti: Latvijas Nacionālās operas komplekss, Rīgas pils

komplekss (ietilpst arī Valsts prezidenta rezidence), kuģu satiksmes vadības centrs Rīgas ostā un daudzstāvu autonomietne automašīnām 13. janvāra ielā.

Precējies. Sieva Rita, bērni Kārlis, Jānis un Signe.

Lacuānias V!K! uzņemts 1990. gada 27. oktobrī, Sp!K! – 1991. gada 18. maijā.

J. Gertmaņa biogrāfija (1995., 1998.).

GILUČS, PĒTERIS

Pēteris Gilučs dzimis 1907. gada 18. novembrī Daugavpils apriņķa Preiļu pagastā. Mācījies Anspoku un Preiļu pamatskolā un Daugavpils Valsts skolotāju institūtā, kuru beidzis 1928. gadā. Strādājis par skolotāju Rudzātu un Ambeļmuižas (Višķu pagastā) pamatskolā un Rīgas 39. pamatskolā. Latvijas Universitātē iestājies 1929. gadā, bet drīz izstājies. 1932. gadā no jauna iestājies LU – Lauksaimniecības fakultātē.

Studiju gados sācis publicēt rakstus latgaliešu periodiskajos izdevumos. Strādājis žurnālā "Latgolas Škola" un laikraksta "Jaunais Vārds" redakcijā, bijis laikraksta "Jaunais Vārds" pielikuma "Literaturai un Mōkslai" līdzredaktors (1937.–1940.). Publicējis stāstus un apcerējumus, kuros lielākoties bijis ietverts pamudinājums tiekties pēc izglītības.

1941. gada vasarā komunistu vara P. Giluču apcietināja. Tā paša gada otrajā pusē viņš nonācis vācu koncentrācijas nometnē Salaspilī, kur atradies līdz 1943. gadam. Gājis bojā 1945. gadā Štuthofas koncentrācijas nometnē Vācijā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 54. lp.; Latviešu rakstniecība biogrāfijās. – R.: Latv. enciklopēdija, 1992. – 111. lpp.; Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.); Lacuānia-50, 211. lpp.

GORSVĀNS, STANISLAVS

Stanislavs Gorsvāns dzimis 1918. gada 9. novembrī Rēzeknes apriņķa Makašēnu pagastā. Mācījies Rēzeknes Skolotāju institūta pamatskolā un Rēzeknes Valsts komercskolā, kuru beidzis 1938. gadā. Nokārtojis pārbaudījumus pilna vidusskolas kursa apmērā Izglītības ministrijā. 1938. gada rudenī iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes baltu filoloģijas nodaļā. Dienējis Latvijas armijā. Kara laikā strādājis par grāmatvedi Malnavas piensaimnieku biedrībā un Ludzas apriņķa valdes Finanšu nodaļā. Iesaukts Latviešu leģionā, piedalījies kaujās, ievainots. Atradies sabiedroto gūstā.

Pēc kara studijas atjaunojis Erlangenes universitātē (Vācija), kur no 1947. līdz 1949. gadam studējis salīdzināmo tautsaimniecību. Ieceļojis ASV un pusgadu nodzīvojis Ņujorkā. Tad pārcēlies uz Viskonsinas štatu, kur 1954. gadā studējis inženierzinātnes Marketa universitātē (Milvoki). Studijas atjaunojis 1957. gadā Marketa universitātes Biznesa administrācijas koledžā, kuru pabeidzis 1961. gadā ar bakalaura grādu. Studijas turpinājis tajā pašā universitātē maģistra grāda iegūšanai ekonomikā. No 1951. gada strādājis būvniecībā un inženieru-konsultantu firmā un bijis abu uzņēmumu līdzīpašnieks. Precējies.

Lacuānias V!K! uzņemts 1964. gada 8. augustā, Sp!K! – 1965. gada 4. decembrī.

Lacuānija–50, 176. lpp.; Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

GRAŽULIS, JĀNIS

Jānis Gražulis dzimis 1907. gada 3. augustā Daugavpils apriņķa Skaistas pagastā. Beidzis Krāslavas ģimnāziju. 1929. gadā iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē. Strādājis Tautas labklājības ministrijā par vecāko tehniķi un vecāko referentu, vēlāk bijis Sabiedriskās aizgādības departamenta Darba nodaļas vadītājs, nozares vadītājs a/s “Kūdra”. Pēc kara dzīvojis Rīgā.

Precējies, dēli Andrejs un Juris.

J. Gražulis miris 1990. gada 27. decembrī.

Lacuānias V!K! uzņemts 1930. gada 17. februārī.

Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.); LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 33. lp.

Dr. GREBEŽS, JĀNIS

Jānis Grebežs dzimis 1918. gada 7. februārī Daugavpils apriņķa Līksnas pagastā. Mācījies vietējā pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1936. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Medicīnas fakultātē. 1937. gadā pēc prof. Jēkaba Pīmaņa uzaicinājuma iecelts par LU Anatomijas institūta subasistentu. Dienējis Latvijas armijā. Studijas pabeidzis 1944. gada pavasarī, iegūstot ārsta grādu. Tūlīt ieskaitīts kara ārstu rezervē. Strādājis par ārstu Rīgā. 1944. gada septembrī atstājis Latviju un devies uz Vāciju, kur sācis privāto praksi. Pēc Vācijas kapitulācijas nozīmēts par bērnu un iekšējīgo slimību nodaļas ārstu UNRA/IRO slimnīcā Vīsbādenē.

1948. gada rudenī emigrējis uz Venecuēlu, kur strādājis savā specialitātē. Tur pabeidzis tropisko slimību ārstēšanas kursus. Nozīmēts par rajona ārstu Karobolo (Carobolo) štatā, Losguagosā. Dībinājis veselības kopšanas punktus valsts tālākos rajonos (lielākais no tiem uzcelts El Roble). Vēlāk strādājis Belen rajonā. Par pavadīto laiku Venecuēlā uzrakstījis trīs darbus, kas tulkoti spāņu valodā. Kanādā ieradies 1959. gadā un atsācis ārsta praksi Londonā Ontārio provincē. Veicis privātpraksi un strādājis arī Kanādas armijas daļās.

Apbalvots ar zelta medaļu un 1952. gadā saņēmis goda diplomu “Premio Vargas” Venecuēlā. Bijis arī LU Medicīnas fakultātes studentu un Ārstu biedrības biedrs, Dzīvā spēka pētīšanas institūta biedrs, Sarkanā Krusta pārstāvis Vācijā.

Apprecējies 1940. gadā. Sieva Vera, dēls Juris.

J. Grebežs miris 1988. gada 24. martā Londonā (Ontārio). Apglabāts Vudlendā (Woodland) kapos Londonā (Ontārio).

Lacuānias V!K! uzņemts 1938. gada 7. februārī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

Lacuānias Rietumos seniors, viceseniors. Lacuānias Kanādas kopas seniors.

Lacuānija–50, 176., 55. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 72. lpp.; Lacuānias apkārtraksts 1988. gada septembrī; V. Bernāna vēst. (1998.); T. Puisāna vēst. (1997.); Universitāte. – 1990. – Nr. 65.

GREBEŽS, STAŅISLAVS

Staņislavs Grebežs dzimis 1902. gada 8. maijā Daugavpils apriņķa Līksnas pagastā. Mācījies vietējā pamatskolā. Pirmā pasaules kara laikā evakuējies uz Pēterpili, kur četrus gadus mācījies Sv. Katrīnas ģimnāzijā. Atgriezies Latvijā un 1919. gadā mācības turpinājis Daugavpils ģimnāzijā, kuru beidzis 1921. gadā. Strādājis par

skolotāju Vārkavas un Kalupes pamatskolās. 1924. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. 1930. gadā ievēlēts LU Studentu padomē. Strādājis par skolotāju Rīgas 39. pamatskolā. Daudz rakstījis Latgales presē par sabiedriski politiskiem jautājumiem. Latgales demokrātiskās zemnieku apvienības centrālās komitejas loceklis. No 1930. gada strādājis Tautas labklājības ministrijā par vecāko revidentu un meža darbu izstrādāšanas nodaļas vadītāju. 1934. gadā iecelts par darba inspektoru. 1937. gadā kā Latvijas pārstāvis piedalījies Eiropas darba inspektoru konferencē Vīnē.

Pēc Latvijas okupācijas atbrīvots no darba un dzīvojis tēva mājās. Vēlāk strādājis par skolotāju Jaunaglonas ģimnāzijā. Otrā pasaules kara laikā bijis Rēzeknes apriņķa sociālās apdrošināšanas un pensiju nodaļas vadītājs un Tautas palīdzības apriņķa priekšnieka palīgs.

1944. gadā devies trimdā uz Vāciju. Strādājis par skolotāju Virburgas nometnes latviešu pamatskolā, bijis nometnes komitejas priekšsēdis un labklājības nodaļas vadītājs. 1950. gadā izceļojis uz Venecuēlu. Strādājis par ierēdni Karakasas bankā, uzturējis ciešus kontaktus ar trimdas latviešu sabiedrību.

S. Grebežs miris 1960. gada 25. oktobrī Karakasā, Venecuēlā.

Uzņemts Talavijas V!K! 1925. gada 12. oktobrī. Lacuanias V!K! uzņemts 1925. gada 21. decembrī, Sp!K! – 1926. gada 18. aprīlī. Lacuanias seniors, oldermanis.

Lacuania–50, 177. lpp.; Talavija–25, 245. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 166. un 167. lpp.; *Niedra J.* Staņislavs Grebežs 50 gadnieks // Korporācijas Lacuania trimdas izdevums. – Nr. 1., 1952. – 8. un 9. lpp.

GRIŠĀNS, FRANCIS

Francis Grišāns dzimis 1911. gada 27. oktobrī Daugavpils apriņķa Dagdas pagastā. Mācījies Krāslavas pamatskolā un Rīgas Komerceskolā, kuru beidzis 1933. gadā. Strādājis Rīgas radiofonā. Dienējis Latvijas armijā. 1936. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē. Strādājis Tautas labklājības ministrijā.

Iesaukts Latviešu leģionā, dienējis kapteiņa pakāpē. Karojis Kurzemes cietoksnī. Vācu armijas kapitulācijas laikā atradies Dundagas mežos. Arestēts un turēts Jelgavas čekā. Tur izlēcis no otrā stāva pa logu un izglābies. Dzīvojis Krāslavā. 1949. gadā, deportāciju laikā, slēpies Dagdā (bijis iekļauts izsūtāmo sarakstos).

Pēc tam atgriezies Krāslavā, kur vidusskolā pārsniedzis matemātiku un astronomiju. No 1950. gada strādājis par galveno grāmatvedi Ogres rajona Ķeipeņes mašīnu un traktoru stacijā, tad kā galvenais grāmatvedis Lielvārdes LLT. Pēdējos trīs gadus strādājis par galveno grāmatvedi Ķeguma pārvietojamā mehānizācijas kolonnā. 1972. gadā aizgājis pensijā.

Apprecējies 1943. gadā. Sieva Juzefa, bērni – Francis, Staņislavs, Līgija un Lārgija.

F. Grišāns miris 1973. gada 27. jūnijā. Apglabāts Lielvārdes katoļu kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī. Lacuanias sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 174. un 176. lp.; L. Kļavas vēst. (1997.).

Dr. GRIŠĀNS, PĒTERIS

Pēteris Grišāns dzimis 1896. gada 31. janvārī Daugavpils apriņķa Dagdas pagastā. Beidzis ģimnāziju Pēterpilī un sācis studēt Pēterpils universitātes Juridiskajā fakultātē. 1916. gada maijā iestājies Pēterpils cietokšņa artilērijas rotā. 1917. gadā paaugstināts par praporščiku un nosūtīts uz fronti pie Krustpils 13. pretaeroplānu baterijā, kurā dienējis līdz 1918. gada sākumam.

1919. gada 8. maijā brīvprātīgi iestājies Latvijas armijā un piedalījies brīvības cīņās. 1920. gada 11. maijā Latgales frontē brīvprātīgi devies ienaidnieka aizmugurē un kopā ar cīņu biedriem straujā triecienā ieņēmis pretinieka bateriju Zorinas sādžas rajonā. Zem pretinieka bruņuvilciena un bruņumašīnas uguns izvedis pāri frontes līnijai divus lielgabalus pilnā kaujas gatavībā un citas trofejas, kā arī saņēmtos gūstekņus. Atvaļināts no armijas 1920. gadā. Apbalvots ar Lāčplēša Kara ordeņa III šķiru.

Pēc kara studējis LU Medicīnas fakultātē, kuru pabeidzis 1927. gadā. Strādājis par ārstu ķirurgu, bijis Bauskas, vēlāk Daugavpils apvienotās slimnīcas direktors. Ilgu laiku pildījis Daugavpils garnizona ārsta pienākumus. Bijis Daugavpils aizsargu pulka ārsts. Pēc krievu ienākšanas Latvijā strādājis par ķirurgu Daugavpils pilsētas 1. slimnīcā.

1941. gada 14. jūnijā arestēts un kopā ar ģimeni deportēts uz Krieviju. 1942. gada 25. novembrī notiesāts uz desmit gadiem ieslodzījumā Vjatlagā. 1950. gadā pēc soda izciešanas izsūtīts uz mūžu uz Krasnojarskas apgabala Tasejevo ciemu. Atbrīvots 1955. gada 10. oktobrī. Latvijā atgriezies 1956. gadā un turpinājis strādāt par ķirurgu Daugavpils slimnīcā.

Precējies. Sieva Anna, meitas – Beāte, Regīna un Ligija.

P. Grišāns miris 1961. gada 10. maijā Daugavpilī. Apglabāts Daugavpils Katoļu kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1926. gada 18. aprīlī, Sp!K! – 1926. gada 2. maijā. Lacuānias seniors.

Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri. – 1995. – 175. lpp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-2860-L; Lacuānias-50, 54. un 177. lpp.; Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.).

GRODNIS, JĀZEPS

Jāzepe Grodnis dzimis 1905. gada 25. novembrī Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Balvu pamatskolā un Balvu Valsts komercskolā, kuru beidzis 1928. gadā. 1929. gadā sācis studijas LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā, vēlāk pārgājis uz juridisko nodaļu. Strādājis Hipotēku bankā, Valsts kontroles kancelejā, vēlāk Tautas labklājības ministrijā par sevišķu uzdevumu ierēdni un inspektoru lauku ļaužu ārstniecības jautājumos. Pēc tautas labklājības ministra V. Rubuļa uzaicinājuma 1929. gadā iestājies Latgales demokrātisko zemnieku apvienībā un kļuvis par partijas Rīgas nodaļas vadītāju.

1944. gadā devies bēgļu gaitās uz Vāciju. Ieceļojis Kanādā 1951. gada novembrī un apmeties uz dzīvi Bramptonā, netālu no Toronto. Strādājis fizisku darbu. Bijis Bramptonas latviešu biedrības "Auseklis" vadītājs, Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā (LNAK) padomes un valdes loceklis, vadījis LNAK revīzijas komisiju un padomes vēlēšanas. 1986. gadā ievēlēts par LNAK goda biedru. Bijis Kanādas Latviešu katoļu apvienības valdes priekšsēdis, vicepriekšsēdis un kongresu vadītājs. Bīskapa J. Rancāna fonda valdes vicepriekšsēdis. Latviešu Dziesmu svētku biedrības dibinātājs, valdes un padomes loceklis.

J. Grodnis bijis pazīstams rikšotāju zirgu audzētājs Latvijā (Litenē), Vācijā (Nauenē) un Kanādā. Dziedājis Sv. Jēkaba katedrāles un Katoļu jaunatnes korī Rīgā, Šlēsvīgas latviešu vīru korī un Bramptonas Latviešu biedrības korī. Laikraksta "Latvija Amerikā" līdzstrādnieks. Rakstījis presē par starptautiskās politikas jautājumiem. Publicējis divas grāmatas: "Manas dzīves atmiņas (1988.)" un "Par ko pasaule klusē" (1989.). Apbalvots ar Toronto korporāciju kopas ceļojošo balvu – O. Kalpaka vairogu – par nacionālo darbu (1974.).

Apprecējies 1938. gadā. Sieva Veronika, meitas – Ieva Lilita un Inese.

J. Grodnis miris 1999. gada 5. martā Toronto. Apglabāts Jorkas kapsētā Toronto.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 13. februārī. Lacuānias Rietumos seniors, viceseniors, oldermanis. Toronto korporāciju kopas seniors.

Lacuānias-50, 177. un 178. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 50.–59. lpp.; I. Lerchas vēst. (1998.).

GUDAKOVSKIS, ĢIRTS

Ģirts Gudakovskis dzimis 1979. gada 17. februārī Rīgā. Mācījies Rīgas 45. vidusskolā, pēc tam 100. vidusskolā, kuru beidzis 1997. gadā. Tajā pašā gadā iestājies Biznesa institūtā Rimpak Livonija. 1999. gada janvārī pārgājis studēt uz Policijas akadēmiju. Strādā SIA "Ness un partneri".

Lacuņas V!K! uzņemts 1999. gada 9. martā.

G. Gudakovska biogrāfija (1999.).

HAZENFUSS, ERVINS

Ervins Hazenfuss dzimis 1978. gada 25. augustā Rīgā. Mācījies Juglas Meža sanatorijas skolā un Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1996. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Ekonomikas un vadības informātikas fakultātē. No 1997. gada oktobra strādā par automašīnu piegādes koordinātoru SIA "Motors Latvia".

Lacuņas V!K! uzņemts 1999. gada 4. maijā.

E. Hazenfusa biogrāfija (1999.).

IKAUNIEKS, BOĒSLAVS

Bojēslavs Ikaunieks dzimis 1909. gada 27. oktobrī Pēterpilī. 1919. gada pavasarī pābraucis uz Latviju. Mācījies Barkavas pamatskolā, 1929. gadā beidzis Daugavpils Valsts skolotāju institūtu. Gadu strādājis par skolotāju Daugavpils 3. latviešu pamatskolā. 1930. gadā iestājies LU Taut-

saimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis Tautas labklājības ministrijā par grāmatvedi Pensiju fondā. Studijas uz laiku (1933.–1940.) pārtraucis, jo strādājis par galveno grāmatvedi Daugavpils psihiatriskajā slimnīcā. 1940. gadā atgriezies Rīgā, turpinājis studijas un strādājis Veselības aizsardzības departamentā par galveno grāmatvedi un finanšu nodaļas vadītāju.

1945. gadā pabeidzis LVU Ekonomikas fakultāti un palicis strādāt turpat par laborantu, vēlāk – pasniedzēju. 1953. gadā iecelts par mācību daļas vadītāju Rīgas Kooperatīvajā tehnikumā. Vēlāk strādājis par grāmatvedības un finanšu pasniedzēju Rīgas Kooperatīvajā tehnikumā, Valsts Bankā, Rīgas Diskonta un kredīta tehnikumā un republikāniskajā mācību kombinātā. 1969. gadā aizgājis pensijā. Turpinājis strādāt par biškopi Valmieras rajona kolhozā "Vaidava".

Precējies. Sieva Aldona, dēls Māris un meita Ruta.

B. Ikaunieks miris 1991. gada 16. septembrī. Apglabāts Valmieras rajona Rubenes kapos.

Lacuņas V!K! uzņemts 1932. gada 13. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 40. lp.; A. Ikaunieces vēst. (1996.).

INDRIKSONS, JURIS

Juris Indriksons dzimis 1977. gada 4. augustā Rīgā. Izglītību ieguvis A. Pumpura 11. astoņgadīgajā skolā un 93. vidusskolā. Mācības turpinājis 19. arodvidusskolā būvgaldnieka specialitātē. 12. klasi beidzis 9. maiņu vidusskolā 1997. gadā un iestājies Rīgas Aviācijas universitātes Radioelektronikas un dator sistēmu fakultātē. 1998. gadā pārgājis studēt uz biznesa augstskolu "Turība" uzņēmējdarbības vadības specialitātē. Strādājis algotu darbu kopš 13 gadu vecuma: pārsvarā par dārznieku un vienu gadu SIA "Lattelekom" par datoroperatoru. Pašlaik strādā individuālajā uzņēmumā "Tagete".

Lacuņas V!K! uzņemts 1999. gada 9. martā.

J. Indriksona biogrāfija (1999.).

IVDRA, PĀVILS

Pāvils Ivdra dzimis 1908. gada 6. februārī Daugavpils apriņķa Preiļu pagastā. Mācījies Preiļu pamatskolā un Daugavpils Valsts skolotāju institūtā, kuru beidzis 1928. gadā. Strādājis par skolotāju Ilūkstes apriņķa Sventes pamatskolā. Apmeklējis vijoles klasi Daugavpils Tautas konservatorijā. 1929. gadā

iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē, kuru pabeidzis 1934. gadā. Bijis Latgales studentu biedrības biedrs, izstājies. Vēlāk – Dagdas lauksaimniecības skolas direktors.

Pēc krievu armijas ienākšanas 1944. gadā sadarbojies ar nacionālajiem partizāniem Dagdas apkārtnē un savā skolā izveidojis nelegālu jauniešu organizāciju. Čekisti viņu arestēja 1945. gada 10. septembrī un inkriminēja P. Ivdram sadarbību ar vācu SD (esot SD rezidents) un bandu organizēšanu. Kara tribunāls 1946. gada 24. septembrī notiesāja viņu un piesprieda izsūtījumu uz 20 gadiem Sibīrijā. Atradies ieslodzījumā Komi APSR, Vorkutas koncentrācijas nometnē. Atbrīvots 1956. gada 8. septembrī. Dzīvojis Talsu rajonā.

Precējies, dēls Pāvils.

P. Ivdra miris 1998. gada 23. martā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 2. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 36. lp.; LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 922, 1. un 4. sēj.

JAKOVĻEVS, LONGINS

Longins Jakovļevs dzimis 1911. gada 7. maijā Daugavpilī. Mācījies Rēzeknes krievu pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1930. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Mehānikas fakultātē. Studiju laikā strādājis uz lokomotīves par mašīnistu palīgu un par grāmatvedi Pagaidu strādnieku slimnīcā. Dienējis Latvijas armijā.

Pēc krievu ienākšanas 1940. gadā strādājis lietotu mantu pārstrādes fabrikā Rīgā par mašīnu mehāniķi.

Vācu laikā turpinājis studijas LU un strādājis pie diplomdarba, taču 1944. gada rudenī notverts uz ielas Rīgā un aizsūtīts darbā uz Vāciju, kur atjaunojis karā izpostītās elektrolīnijas. Pēc Vācijas kapitulācijas nokļuvis krievu zonā un kā “dzimtenes nodevējs” izsūtīts uz tālajiem ziemeļiem Komi APSR. Ap 1948. gadu ierakstīts uz mūžu deportēto sarakstā un norīkots darbā ogļu ieguves šahtās Kožimā, vēlāk Intā. 1951. gada augustā ģimene, kurai draudēja deportācija, pārcēlās uz dzīvi pie Longina Kožimā, tad Intā. No ieslodzījuma atbrīvots 1957. gadā. Būdam smagi slims ar hipertensiju, nokļuvis slimnīcā Intā.

1958. gada vasarā ar ģimeni atgriezies Rēzeknē (Rīgā nedrīkstēja dzīvot). Strādājis Rēzeknes 3. vidusskolā par darbmācības skolotāju. Pēc smaga infarkta darbā vairs nav pieņemts un pēc invaliditātes pensijas saņemšanas pastāvīgi slimojis.

Apprecējies 1937. gada 10. aprīlī. Sieva Antoņina (stud. korp. Aurora), meitas – Margarita un Ina.

L. Jakovļevs miris 1973. gada 15. aprīlī. Apglabāts Rēzeknē, Upes ielas kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 13. februārī.

A. Jakovļevas vēst. (1997.).

JAUDZEMS, FRANCIS

Francis Jaudzems dzimis 1935. gada 3. oktobrī Abrenes apriņķa Viļakā. 1944. gada vasarā atstājis Latviju un ieradies Vācijā. Dzīvojis Neuetingā. Šeit sākušās viņa pirmās izglītības gaitas.

Ieceļojis ASV 1949. gada 22. septembrī un apmeties uz dzīvi Luisvilā (Kentuki štats). Pēc Sv. Zevjera ģimnāzijas beigšanas iestājies Toledo universitātē, kuru pabeidzis 1962. gadā ar bakalaura grādu farmācijā. Līdztekus studijām ieguvis arī ASV Bruņoto spēku rezerves virsnieka dienesta pakāpi.

Pēc universitātes beigšanas pārcēlies uz Čikāgu, kur strādājis specialitātē un 1972. gadā iegādājies aptieku. “Daugavas Vanagu” biedrs.

Precējies. Sieva Irēne, trīs dēli: Miķelis Francis, Pauls Antonijs un Mateus Pēteris.

F. Jaudzems miris 1985. gada 15. novembrī Čikāgā.

Lacuānias Sp!K! uzņemts 1963. gadā.

Lacuānia-50, 178. lpp.; T. Puisāna vēst. (1997.); V. Bernāna vēst. (1998.).

JAUDZEMS, JURIS

Juris Jaudzems dzimis 1936. gada 6. oktobrī Rēzeknē. Bērniību pavadījis Baltinavā, kur viņa tēvs Staņislavs strādājis par ārstu. 1944. gada vasarā atstājis Latviju un devies uz Vāciju. Dzīvojis Neuetingā.

1949. gada 22. septembrī ieceļojis ASV un apmeties uz dzīvi Luisvilā (Kentuki štats). 1955. gadā beidzis Sv. Zevjēra ģimnāziju un studējis medicīnas sagatavošanas kursu Belarmina koledžā. Jaudzemu ģimenei pārceloties uz Toledo 1957. gadā, studijas atjaunojis Toledo universitātē, kuru pabeidzis 1959. gada pavasarī ar bakalaura grādu. Tajā pašā gadā iestājies Marketa universitātes Medicīnas fakultātē. Slimības dēļ studijas pārtraucis.

Dienējis ASV Bruņotajos spēkos, kur strādājis par medicīnas tehnologu armijas laboratorijā, mācījies un kārtojis eksāmenus prakses tiesību iegūšanai. Pēc skolas beigšanas pildījis medicīnas tehnologa pienākumus Sv. Vincenta slimnīcā Toledo.

Gājis bojā autoavārijā 1973. gada 26. martā Toledo. Apglabāts Kalvarijas kapos Toledo.

Lacuānias V!K! uzņemts 1958. gadā, Sp!K! – 1959. gadā.

Lacuānia-50, 178. un 179. lpp.

Dr. JAUDZEMS, STAŅISLAVS

Staņislavs Jaudzems dzimis 1906. gada 9. decembrī Abrenes apriņķa Bērzpils pagastā. Mācījies Bērzpils pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1928. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Medicīnas fakultātē. Strādājis par feldšeri Rīgas Dzelzceļa slimnīcā. Studijas pabeidzis 1938. gadā ar ārsta grādu. 1940. gada sākumā iestājies LU Matemātikas un dabas zinātņu fakultātē. Strādājis par robežsargu bataljona ārstu Radovā (1938.), Baltinavas rajona ārstu (1938.–1944.), Baltinavas Sarkanā Krusta Veselības punkta pārziņi, Abrenes apriņķa un Abrenes aizsargu bataljona ārstu (1943. g.), Latviešu leģiona ārstu (1944.–1945.). Bijis ārsts pārvietoto personu nometnē Neuetingā (Vācijā), kur ieguvis ārsta prakses tiesības, un vēlāk strādājis Hānavas inženieru depo.

Ar ģimeni ieceļojis ASV 1949. gada 22. septembrī un apmeties uz dzīvi Luisvilā (Kentuki štats). S. Jaudzemam bijuši plaši sakari amerikāņu sabiedrībā, tāpēc viņš sagādājis ieceļošanas galvojumus un darbu ap 40–50 latviešiem no Vācijas, nodibinājis mazu latviešu koloniju Luisvilā. Viņš bijis Luisvilas universitātes Medicīnas fakultātes pasniedzējs un strādājis par ārstu Hazel Wood tuberkulozes slimnīcā. 1957. gadā ieguvis prakses tiesības Ohaio štatā un pārcēlies uz Toledo, kur strādājis par ārstu V. Rouša slimnīcā. 1974. gadā sācis privātu ārsta praksi Vermilionā Ohaio štatā.

Publicējis zinātnisku darbu "Rimactane Therapeutic Studies" angļu valodā.

Precējies. Sieva Elza, dēli – Juris (lac!) un Francis (lac!).

S. Jaudzems miris 1986. gada 26. decembrī. Apglabāts Toledo (Ohaio štats) Ciešanu (Calvary) kapos.

Bijis studentu korporācijas Fraternitas Metropolitanana (1930.–1938.) saimē, vēlāk izstājies. Lacuānias V!K! uzņemts 1940. gada 29. janvārī, Sp!K! – 1940. gada 6. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 177. lp.; Lacuānia-50, 179. un 54. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 75. lpp.; V. Bernāna vēst. (1998.); T. Puisāna vēst. (1997.).

JAUNDZEMS, JĒKABS

Jēkabs Jaundzems dzimis 1941. gada 26. jūlijā Cesvainē. 1960. gadā beidzis Sv. Tomasa Mora katoļu zēnu ģimnāziju (ASV). Tā paša gada rudenī iestājies Sv. Jāzepa koledžā Indiānā, kur studējis inženierzinības. Beidzis *Rutgers* universitāti ar bakalaura grādu.

Iestājies Miera korpusa dienestā un strādājis Brazīlijā.

J. Jaundzems gājis bojā autoavārijā 1978. gada 24. septembrī Sanfrancisko.

Lacuanias V!K! uzņemts 1960. gadā, Sp!K! – 1965. gadā.

Lacuanias apkārtraksti Rietumos.

JAUNDZEMS, STAŅISLAVS

Staņislavs Jaundzems dzimis 1911. gada 16. maijā Pēterpilī. Mācījies Rēzeknes 1. pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1929. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Mehānikas fakultātē. Strādājis Valsts Zemes bankas Rēzeknes nodaļā par arhīva darbinieku, vēlāk – ierēdni bankas tieslietu nodaļā. 1930. gada rudenī pārcēlies uz Rīgu un strādājis par praktikantu atslēdznieku, kurinātāju un lokomotīves vadītāja palīgu. Vēlāk bijis Rīgas Pagaidu strādnieku slimnīcā reģistrators, kartotēkas vadītājs, grāmatvedis un virsgrāmatvedis. No 1936. gada 1. jūlija – tautas labklājības ministra sekretārs.

Krievu okupācijas laikā strādājis par zīmētāju Republikāniskajā projektu kantorī. Vācu laikā bijis Sociālās nodaļas vadītājs Ģenerāldirekcijā. Īsu laiku bijis Sociālā departamenta direktors, līdz 1944. gada oktobrī ar Liepājas bērnamu izbraucis uz Vāciju. Pēc kara beigām strādājis Lībekā angļu militārā pārvaldē par Baltiešu biroja vadītāju. No 1946. gada jūnija bijis labklājības virsnieks angļu armijas 8. korpusa štābā. Šlēsvigas-Holšteinas/Hamburgas latviešu pārstāvis Latviešu Centrālajā padomē, LCP loceklis.

Vēlāk izceļojis uz ASV un dzīvojis Filadelfijā.

Precējies. Sieva Tamāra Edīte, dēls Jēkabs (lac!).

S. Jaundzems miris 1982. gada 29. novembrī. Apglabāts Springhilas (Spring Hill) kapos Floridā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1930. gada 20. oktobrī. Lacuanias seniors, oldermanis. Lacuanias Rietumos seniors.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 18. lp.; Lacuania 1925–1950; Lacuania–50, 201. un 202. lpp.; T. Puisāna vēst. (1997.); V. Bernāna vēst. (1998.).

JUKMANIS, STAŅISLAVS

Staņislavs Jukmanis dzimis 1912. gada 30. janvārī Rēzeknes apriņķa Dricānu pagastā. Mācījies Dricānu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1930. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Matemātikas un dabas zinātņu fakultātes dabas zinātņu nodaļā. Strādājis Rīgas apgabala tiesas kancelejā un par lietvedi Ceļu satiksmes ministrijas Šoseju departamentā. Dienējis Latvijas armijā.

1941. gadā sekmīgi pabeidzis LU dabas zinātņu nodaļu un turpinājis studijas LU Ķīmijas fakultātes farmaceutiskajā nodaļā. Bijis receptārs Ludzas aptiekā. Kara laikā – aptiekas vadītājs Abrenē, Preiļos un Kuldīgā. No 1945. gada bijis Ogres aptiekas vadītājs. 1953. gadā iestājies Maskavas Farmaceutiskajā institūtā, studējis neklātienē, 1959. gadā ieguvis provizora specialitāti.

No 1962. gada bijis Galvenās aptieku pārvaldes priekšnieka vietnieks. 1972. gadā aizgājis pensijā un strādājis Ogres aptiekā par provizoru tehnologu (līdz 1986. gadam).

Apprecējies 1948. gadā. Sieva Valērija, dēls Egils, meita Digna. Bijis kaislīgs mednieks un opermūzikas cienītājs.

S. Jukmanis miris 1989. gada 9. septembrī. Apglabāts Ogres kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 28. lp.; D. Jukmanes vēst. (1996.).

Dr. JURKĀNS, ANTONS

Antons Jurkāns dzimis 1905. gada 26. septembrī Ludzas apriņķa Zaļmuižas (vēlāk – Nautrēnu) pagastā. Beidzis Zaļmuižas pamatskolu 1916. gada pavasarī. Pateicoties tēva draugam Fridriham Obšteinam, kas vadījis Rēzeknes Tirdzniecības skolu, Antons iestājies 1. speciālklasē. Nopietnas izglītības gaitas sācis tikai brīvajā Latvijā 1920. gada martā Rēzeknes Valsts ģimnāzijā.

1923. gadā beidzis ģimnāziju un iestājies LU Medicīnas fakultātē. Strādājis Latvijas Hipotēku bankā. Studijas pabeidzis 1931. gada 9. martā. Specializējies 1. Rīgas slimnīcā, Rīgas Sarkanā Krusta slimnīcā rentgenoloģijā un Tuberkulozes sanatorijā plaušu gāzēšanā. Strādājis Latgalē par 6. iecirkņa dzelzceļu ārstu, pēc tam par Ozolmuižas ārstu un rentgena nodaļas vadītāju Rēzeknes apriņķa slimnīcā. Bijis slimnīcas kases uzticības ārsts. Kārsavas slimnīcas direktors (1937.). Palīdzējis noorganizēt rentgena kabinetus Rēzeknes, Ludzas un Kārsavas slimnīcās.

1944. gada jūlijā izceļojis uz Vāciju un atsācis ārsta praksi Stallvangā Bavārijā. Kā plaušu slimību speciālists darbojies vairākās pārvietoto personu nometnēs. Kādu laiku vadījis Ehsbergas slimnīcu Bavārijā.

Ieceļojis ASV 1949. gada septembrī. Strādājis vairākās slimnīcās. 1958. gadā apmeties uz dzīvi Ņūdžersijā un nokārtojis valsts eksāmenus ārsta tiesību iegūšanai. Sācis strādāt par ārstu *Grey Stone Park* psihiatriskajā slimnīcā (Ņūdžersijas štats). 1959. gadā paaugstināts par vecāko ārstu, bet no 1971. gada – *Grey Stone Park* slimnīcas medicīniskais vicedirektors un vadījis slimnīcas lielāko nodaļu. Aizgājis pensijā 1975. gada 1. oktobrī.

Precējies.

A. Jurkāns miris 1984. gada 22. septembrī Landingā (Ņūdžersijā) ASV. Apglabāts Londonas katoļu kapos (Ontārio) Kanādā.

Lacuānijas Rietumos viceseniors. Viens no Latgales studentu fonda dibinātājiem.

Lacuānija–50, 179. un 180. lpp.; T. Puisāna vēst. (1997.); V. Bernāna vēst. (1998.).

JUŠTELIS, PĒTERIS

Pēteris Juštelis dzimis 1911. gada 22. aprīlī Rēzeknes apriņķa Maltas pagastā. Mācījies Rēzeknes pamatskolā un Rēzeknes Valsts komercskolā, kuru beidzis 1931. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis Arsenālā. 1938. gada septembrī pabeidzis LU Lauksaimniecības fakultāti ar agronoma grādu.

Strādājis par agronomu Maltas pusē, tad Višķu dārzkopības skolā par mācību saimniecības pārvaldnieku (1946.–1950.). No 1950. gada bijis Daugavpils rajona lauksaimniecības pārvaldē, no 1953. gada – kolhoza “Dzimtene” galvenais agronoms. 1960. gadā iecelts par Oškalna kolhoza agronomu, no 1962. gada – Višķu sovhoztehnikuma galvenais agronoms. Aizrautīgs mednieks un joku stāstītājs.

Precējies, sieva Lēonīda.

P. Juštelis miris 1983. gadā, apglabāts Višķu kapos.

Lacuānijas V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1934. gada 26. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 90. lp., 15. lp., 117. lp.; A. Taršas vēst. (1996.).

KALEINIS, GATIS

Gatis Kaleinis dzimis 1977. gada 13. septembrī Rīgā. Mācījies Rīgas 45. vidusskolā (1983.–1992.), pēc tam Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1995. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Ekonomikas fakultātē. Strādā publiskās akciju sabiedrības “Grindeks” Mārketinga departamentā par tirgus informācijas analītiķi.

Lacuānijas V!K! uzņemts 1995. gada 26. septembrī, Sp!K! – 1996. gada 23. aprīlī. Lacuānijas seniors, oldermanis.

G. Kaleiņa biogrāfija (1995.).

KAPUSTĀNS, JĀNIS

Jānis Kapustāns dzimis 1914. gada 14. maijā Ludzas apriņķa Ciblas pagastā. Mācījies Zabolotjes četrklasīgajā pamatskolā, divus gadus – Eversmuižas (tagad – Cibla) sešklasīgajā pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1933. gada pavasarī. Slikto materiālo apstākļu dēļ strādājis fiziskus darbus mājās un vasarās vadījis gateri. 1934. gada rudenī iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes vēstures nodaļā. Dienējis Latvijas armijā (1. Jātņnieku pulkā Daugavpilī). Strādājis Lauku darbinieku slimokasē. Apprecējis 1942. gadā. Sieva Veronika (stud. korp. Aurora), dēls Andris.

Studējis Universitātē pēdējā kursā, kad 1944. gada martā iesaukts vācu armijā. Kaprāļa pakāpē dienējis Latviešu leģionā līdz 1944. gada augustam. Ģimenes apstākļu dēļ palicis Latvijā. 1944. gada 15. decembrī ievietots filtrācijas nometnē Tulā. Smagais darbs šahtās iedragājis veselību, un viņš saslīmījis ar distrofiju. Lai gan nometnes ārsti – tal! Nikolajs Skuja un lac! Staņislavs Timeniēks – visiem iespējamiem līdzekļiem centās palīdzēt (tika sagādātas pat nepieciešamās zāles), tomēr dzīvību glābt neizdevās.

J. Kapustāns miris 1945. gada 15. septembrī. Apglabāts pie Tulas ieroču rūpnīcas.

Lacuānias V! K! uzņemts 1935. gada 7. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 11. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 135. lp.; LVA, 1821. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 61263, 3. sēj., 57. lp.; S. Timeniēka atmiņas (1993.).

KAPUSTĀNS, JĀNIS

Jānis Kapustāns dzimis 1971. gada 14. februārī Jelgavā. Mācījies Tukuma 1. Raiņa vidusskolā, kuru beidzis 1989. gadā. Skolas politkluba "Planēta" sastāvā izcīnījis 1. vietu Latvijas politisko zināšanu konkursā starp vidusskolām 1986. gadā. 1989. gadā sācis studēt vēsturi LU Vēstures un filozo-

fijas fakultātē. Rīgas brīvprātīgo kārtības sargu Teikas nodaļas sastāvā piedalījies 1991. gada janvāra barikāžu notikumos. Strādājis Ārlietu ministrijas Ārzemju preses nodaļā par vecāko referentu (1993. gada novembris – 1995. gada jūlijs). 1994. gada jūlijā ieguvis maģistra grādu vēsturē.

No 1995. līdz 1998. gadam studējis LU Politikas zinātnes katedras doktorantūrā. Disertācijas tēma: "Baltijas valstu sadarbība pēc to valstiskās neatkarības atjaunošanas". Stažējies Zviedrijas Ārpolitikas institūtā, Briseles Brīvajā universitātē, Orhūsas universitātē (Dānijā), divas reizes Londonas universitātē – *Queen Mary & Westfield* koledžā un Londonas Ekonomikas un politikas skolā (LSE), kā arī Oslo universitātē un Lillehammeras augstskolā Norvēģijā. NATO stipendiāts (Research Fellow 1996.–1998.).

No 1998. gada 2. novembra strādā par Starptautisko attiecību-Eiropas studiju programmas vadītāju Rīgas Stradiņa universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Politikas zinātnes katedrā. Kopš 1998. gada rudens semestra strādā arī par starptautisko attiecību pasniedzēju Vidzemes augstskolas (Valmierā) politikas nodaļā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1990. gada 27. oktobrī, Sp!K! – 1991. gada 18. maijā. Lacuānias viceseniors.

J. Kapustāna biogrāfija (1993.).

KAULAČS, STAŅISLAVS

Staņislavs Kaulačs dzimis 1909. gada 7. augustā Rēzeknes apriņķa Makašēnu pagastā. Mācījies Rēzeknes pamatskolā un Rēzeknes Valsts komercskolā, kuru beidzis 1930. gadā. Dienējis Latvijas armijā. 1934. gadā iestājies LU Medicīnas fakultātes veterinārmedicīnas nodaļā. Strādājis par ierēdni Tautas labklājības ministrijā, vecāko grāmatvedi Salaspils kūdras fabrikā un ierēdni Rīgas darba apgādē. Bijis vecākais grāmatvedis Rīgas Jūrnieku slimokasē (1935.–1940.). Strādājis par vecāko grāmatvedi Valsts kuģniecības apvienībā, vācu laikā – par inspektoru cukura trestā (1941.–1944.).

Pēc tam bijis inspektors Valsts galvenajā Tirdzniecības inspekcijā. 1945. gada 26. aprīlī arestēts un

ievietots Rīgas Centrālcietumā. Brāļa dēļ, kas bija mežabrālis, arestēti arī tēvs un māte. Tiesa attaisnojusi, taču nākamā "troika" viņu notiesājusi uz četriem gadiem Sibīrijā. Atradies ieslodzījumā Komi APSR līdz 1949. gada 28. aprīlim.

Pēc atgriešanās no Sibīrijas komunistu vara neļāva viņam pierakstīties Rīgā. Strādājis par grāmatvedi Ogres patērētāju biedrībā, Ogres izpildkomitejā, Būvmateriālu ministrijas Ogres grants karjerā. No 1955. gada bijis prečzinis, vēlāk – vecākais pārdevējs un veikala vadītājs Rīgā. 1991. gadā aizgājis pensijā.

Apprecējies 1943. gadā. Sieva Stefānija, dēls Igors un meita Renāte.

Lacuanias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 30. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 108. un 109. lp.; LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 41269; S. Kaulača biogrāfija (1993.) un atmiņas (1997.).

KAUSINIEKS, JĀZEPS

Jāzeps Kausinieks (agrāk – Kuzmins) dzimis 1902. gada 14. aprīlī Ludzas apriņķa Mērdzenes pagastā. 1923. gadā beidzis Rēzeknes Pedagoģisko skolu, pēc tam – ģimnāziju Rīgā. Bijis Ludzas latgāliešu kultūras veicināšanas biedrības, Latgales Tautas pils biedrības Rēzeknē un Latgales Jaunatnes biedrības, kā arī Latgales zemnieku progresīvās apvienības biedrs. Studējis LU Lauksaimniecības fakultātē.

Apprecējies 1938. gadā. Sieva Inna, dēls Juris, meitas Zinaīda un Irēna.

J. Kausinieks miris 1984. gada 11. decembrī.

Lacuanias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 114. lp.

KAZAKS, ANDRIS

Andris Kazaks dzimis 1978. gada 22. septembrī Rīgā. Mācījies Rīgas 69. vidusskolā un Rīgas komercskolā, kuru beidzis 1996. gadā. Tajā pašā gadā iestājies Rīgas Tehniskās universitātes Automātikas un skaitļošanas tehnikas fakultātē un darbojies RTU studentu parlamentā. 1997. gadā pārgājis studēt uz LU Ekonomikas un vadības fakultāti.

Lacuanias V!K! uzņemts 1998. gada 10. februārī.

A. Kazaka biogrāfija (1998.).

KAZULIŅŠ, VOLDEMĀRS

Voldemārs Kazuliņš dzimis 1906. gada 6. novembrī Daugavpils apriņķa Līvānu pagastā, Jersikā. Mācījies Līvānu pamatskolā un Daugavpils Valsts vidusskolā, kuru beidzis 1925. gada pavasarī. Tā paša gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā, kuru pabeidzis 1937. gadā ar maģistra grādu ekonomikā.

Studiju laikā strādājis Latgales apgabaltiesas Daugavpils nodaļā, bet drīz vien sācis darbu Latvijas Bankas Kredītu nodaļā Rīgā, kur nostrādājis līdz 1947. gadam. Pēc tam 20 gadus strādājis Uzskaites un kredītu tehnikumā par pedagogu, pasniedzis grāmatvedību, finanses un citas banku un finanšu specialitātes disciplīnas, audzinot jaunos banku speciālistus. Lasījis arī lekcijas un sniedzis konsultācijas Finanšu ministrijas kvalifikācijas celšanasursos. Par sekmīgu darbu apbalvots ar goda zīmi un medaļu. 1966. gadā aizgājis pensijā, bet vēl turpinājis strādāt Jūrmalas sadzīves pakalpojumu kombinātā par kasieri nomas punktā līdz mūža beigām.

Apprecējies 1932. gadā. Sieva Irēna, meita Ināra, dēls Juris.

V. Kazuliņš miris 1973. gada 9. augustā Bulduros Jūrmalā. Apglabāts Rīgā, Sarkandaugavas kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1926. gada 14. novembrī, Sp!K! – 1927. gada 15. maijā. Lacuānias sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 7. lp.; I. Kazuliņas vēst. (1997.).

KAŽOKNIEKS, VALENTĪNS

Valentīns Kažoknieks dzimis 1908. gada 1. maijā Rīgā. Mācījies Narvas (Igaunijā) un Akermanas (Besarābijā) komercskolās. 1927. gadā atgriezies Latvijā un mācījies Vārakļānu Valsts ģimnāzijā. Ģimnāziju beidzis 1930. gadā un iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Strādājis par revidentu Tramvaju pārvaldē.

Apprecējies 1938. gada 20. februārī, sieva Nadīna.

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 9. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 23. lp.

KIKUSTS, ALEKSANDRS

Aleksandrs Kikusts dzimis 1917. gada 6. augustā Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Balvu pamatskolā un Balvu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1937. gadā, iestājies LU Matemātikas un dabas zinātņu fakultātes matemātikas nodaļā. Dienējis Latvijas armijā.

Karš studijas pārtraucis. Nosūtīts strādāt fabrikā uz Vāciju – Braunšveigu (1942.–1943. gada sept.). Vēlāk strādājis Balvu stacijas dzelzceļa kantoņi. 1945. gada janvārī izsūtīts uz Krieviju, kur atradies ieslodzījumā Sverdlovskas apgabala Tagillagā (līdz 1946. gada janvārim).

Atgriezies Latvijā, strādājis par fizikas skolotāju Balvu vidusskolā. Pedagoģa darbam veltījis visu mūžu. 1947. gadā iestājies LVU Fizikas un matemā-

tikas fakultātē, kur pēc diviem gadiem studijas pārtraucis. 1952. gadā sācis studēt Rīgas Pedagoģijas institūtā fizikas un matemātikas specialitāti. 1955. gadā absolvējis institūtu, iegūstot fizikas-matemātikas skolotāja kvalifikāciju.

A. Kikusts miris 1984. gada 3. martā Balvos. Apglabāts Balvu pilsētas kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 181. lp.; M. Šrēderes un D. Kikusta vēst. (1996.).

KIKUSTS, DANIELS

Daniels Kikusts dzimis 1934. gada 12. oktobrī Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Lieparu pamatskolā, pēc tam Bērzpils vidusskolā, kuru beidzis 1952. gadā. Studējis fiziku LVU Fizikas un matemātikas fakultātē. Pabeidzis to 1957. gadā, iegūstot fizikas skolotāja kvalifikāciju. No 1957. līdz 1961. gadam strādājis Talsu vidusskolā par fizikas un elektrotehnikas skolotāju. 1961. gadā sācis strādāt Talsu ceļu būvniecības rajonā Nr. 3, līdztekus bijis Talsu vakara vidusskolā fizikas skolotājs.

1962. gada decembrī pārcēlies uz Rīgu un sācis strādāt Zinātņu akadēmijas (ZA) Organiskās sintēzes institūtā par inženieri konstruktoru. No 1966. gada 15. augusta strādājis Fizikālās enerģētikas institūtā, kur Magnētiskā lauka laboratorijā nodarbojies ar zemes temperatūru problēmām. Viņš ir astoņu izgudrojumu līdzautors (četri no tiem patentēti ārzemēs). Kopš 1997. gada strādājis institūtā par direktora vietnieku. Līdztekus izpildījis ZA pilsētiņas "Teika" galvenā enerģētiķa pienākumus. 1992. gadā iestājies zemessardzes 13. bataljonā. No Kristīgo demokrātu partijas saraksta kandidējis Rīgas vēlēšanu apgabalā uz 5. Sacimu.

Apprecējies 1964. gadā. Sieva Zinaīda, dēli – Uldis, Jānis un Gusts.

Lacuānias V!K! uzņemts 1992. gada 5. septembrī, Sp!K! – 1992. gada 14. novembrī.

D. Kikusta biogrāfija (1992.).

Dr. KIRIČENKOVŠ, PĒTERIS

Pēteris Kiričenkovš dzimis 1912. gada 28. augustā Saratovā Krievijā. Mācījies Rīgas 3. krievu pamatskolā un Valsts krievu ģimnāzijā Rīgā, kuru beidzis 1930. gadā. Pēc tēva nāves māte pārcēlusies uz Daugavpils apriņķa Jasmuižu. 1931. gadā P. Kiričenkovš iestājies LU Veterinārmedicīnas fakultātē, kuru pabeidzis 1938. gadā ar veterinārārsta grādu. Studiju laikā strādājis laikraksta "Segodnja" un citu redakcijās, aptiekā un par veterinārārsta palīgu. Bijis ārsts Ilūkstes un Grīvas apvidū.

Izceļojis uz Vāciju, bet 1948. gadā – uz ASV. Kentuki štatā ieguvis veterinārārsta prakses tiesības un apmeties uz dzīvi mazā lauku pilsētiņā Brandenburgā, kur strādājis specialitātē.

Precējies. Sieva Elizabete, dēli Juris un Andris, meita Rita (stud. korp. Imeria).

P. Kiričenkovš miris 1984. gada 27. oktobrī Luisvilā (Kentuki štats). Apglabāts Sanktpēterburgā Floridā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 2. decembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 120. lp.; Lacuania-50, 180. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 77. lpp.; T. Puisāna vēst. (1997.); V. Bernāna vēst. (1998.).

KLINCĀNS, ĀDAMS

Ādams Klincāns dzimis 1911. gada 19. janvārī Abrenes apriņķa Šķilbēnu pagastā. Mācījies Šķilbēnu un Rēzeknes pilsētas 1. pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1931. gadā. Iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Dienējis Latvijas armijā. LU pabeidzis 1942. gadā.

Latviju atstājis 1945. gada 8. maijā – vācu armijas kapitulācijas dienā – un ieradies Vācijā. Bijis Kafkruga (pie Baltijas jūras, netālu no Putlosas

gūstekņu nometnes) bēgļu nometnes komandants un palīdzējis iekļūt nometnē vairākiem no gūstekņu nometnes izbēgušajiem latviešu karavīriem, to vidū arī lac! E. Šmugajam.

Izceļojis uz Kanādu. Dzīvojis laukos – Ontārio provinces ziemeļos, netālu no Pīterboro (Peterborough).

Precējies. Iegādājies lidmašīnu un ar dēlu apceļojis Amerikas kontinentu.

Ā. Klincāns miris 1989. gada 1. janvārī Pīterboro Ontārio provincē.

Lacuanias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1937. gada 10. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 122. lp.; Lacuania-50, 180. lpp.; 1969. gada biļetens, 68. lpp.; T. Puisāna vēst. (1998.).

KONIVALS, VLADISLAVS

Vladislavs Konivals dzimis 1911. gada 12. augustā Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Rugāju pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1932. gadā. Dienējis Latvijas armijā. Strādājis Abrenes apriņķa policijas 2. iecirkņa kancelejā (1935.–1937.). 1937. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Studijas nav pabeidzis. Leitnants. Kara laikā iesaukts vācu armijā un pazudis bez vēsts (pēdējās ziņas no Polijas).

Lacuanias V!K! uzņemts 1937. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 196. un 198. lp.; I. Šaicānes vēst. (1996.).

KORSAKS, KĀRLIS

Kārlis Korsaks dzimis 1911. gada 3. oktobrī Pēterpilī. Mācījies Silajāņu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1930. gadā. No 1931. gada strādājis Nodokļu departamentā, 1932. gadā pārcelts uz Rēzeknes apriņķa nodokļu inspekciju par vecāko kancelejas ierēdni. 1933. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. 1935. gadā sācis strādāt Tautas labklājības ministrijas Bezdarba apkarošanas fondā. Bijis Latgales Kristīgo zemnieku partijas biedrs (1931.–1934.).

1941. gada 14. jūnijā arestēts un izsūtīts uz Sibīriju – Permas apgabala Usoļlagu. Viens no apsūdzības punktiem – iestājies “reakcionārā studentu korporācijā Lacuania”. 1942. gada 8. aprīlī notiesāts uz 10 gadiem ieslodzījumā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 2. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 182. lp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-7710-L.

KRAKOPS, IGNATS

Ignats Krakops dzimis 1904. gada 13. februārī Abrenes apriņķa Šķilbēnu pagastā. 1925. gadā beidzis Rēzeknes Valsts ģimnāziju. 1926. gadā Rīgā pabeidzis trīs mēnešu skolotāju kursus un strādājis par skolotāju Rekasas, Balvu un Rēzeknes pamatskolās. 1929. gadā iestājies LU tautsaimniecības nodaļā. Bijis biedrības “Montania” saimē (1929.–1936.), izstājies no tās. Bijis Latgales progresīvās zemnieku partijas biedrs. Strādājis Tautas labklājības ministrijā par grāmatvedi.

Krievu laikā strādājis par galveno grāmatvedi Pārtikas rūpniecības ministrijā, Spirta trestā, Pārtikas preču rūpniecības pārvaldē, Tautas saimniecības pa-

domē, kā arī Zivsaimniecības pārvaldē. Pensijā aizgājis 1964. gadā.

Apprecējies 1935. gadā. Sieva Olga, dēli Vilis un Juris, meitas Biruta un Silvija.

I. Krakops miris 1980. gada 8. martā. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1939. gada 13. februārī, Sp!K! – 1939. gada 27. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 159. lp.; B. Krakopas vēst. (1997.).

KRAVALIS, ANTONS

Antons Kravalis dzimis 1913. gada 31. jūlijā Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Eglukalna un Balvu pamatskolā un Gulbenes Valsts komerciskolā (1929.–1933.). Bijis 116. skautu pulciņā. 1933. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis Tautas labklājības ministrijā un Jūrnieku slimokasē par galveno grāmatvedi. Dienējis Latvijas armijā, paaugstināts par rezerves leitnantu.

1940. gadā pabeidzis studiju kursa pilnu apjomu, taču pastāvošās komunistu varas laikā diplomdarbs ticis noraidīts kā neatbilstošs “sociālisma izpratnei”. Kara laikā strādājis par skolotāju, un veselības stāvokļa dēļ viņš armijā netika iesaukts.

Pēc kara strādājis Statistikas pārvaldē par Tukumā rajona inspektoru. 1954. gadā no darba atbrīvots sakarā ar sējas plāna uzdevumu kritizēšanu. Strādājis meliorācijā par grāvraci un Tukuma pienotavā, Starptautisko celtniecības organizācijā par grāmatvedi. 1973. gadā aizgājis pensijā.

Apprecējies 1942. gadā. Sieva Anete, dēls Kārlis (Iac!).

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1934. gada 26. novembrī. Lacuānias vice-seniors, oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 65. un 91. lpp., 15. l., 119. lpp.; A. Kravaļa biogrāfija (1993.).

KRAVALIS, KĀRLIS

Kārlis Kravalis dzimis 1952. gada 24. janvārī Tukuma rajona Irlavas pagastā. Mācījies Tukuma E. Birznieka-Upīša vidusskolā, pēc tās pārveidošanas par astoņgadīgo skolu – Tuku- ma 2. vidusskolā, kuru beidzis 1970. gadā pirmajā šīs skolas izlaidumā.

1971. gadā iestājies Rīgas Politehniskajā institūtā, tad iesaukts padomju armijā. Pēc demobilizācijas 1975. gadā strādājis par ceha meistaru Tukuma automobiļu tehniskās apkopes stacijā. 1976. gadā pārgājis studēt uz Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Mehanizācijas fakultātes automobiļu un autosaimniecības nodaļu. Līdztekus studijām strādājis par maiņas inženieri. 1982. gadā sācis zinātnisku darbību izgudrotāju grupas sastāvā, izstrādājot uz elektroniskajām skaitļojamām mašīnām bāzētu ražošanas procesu automatizēto vadības sistēmu automobiļu tehniskajās apkopēs un remontos. 1984. gadā pabeidzis akadēmiju, iegūstot inženiera mehāniķa grādu. Strādājis par pasniedzēju RTU un Neklātienes lauksaimniecības tehnikumā.

Apprecējies 1985. gadā. Sieva Inta, meita Līga un dēls Imants. 1993. gada rudenī nodibinājis mērniecības un būvniecības privātfirmu “Kārlis” un strādā par zvērinātu mērnieku.

Lacuanias V!K! uzņemts 1990. gada 27. oktobrī, Sp!K! – 1991. gada 18. maijā. Lacuanias oldermanis.

K. Kravaļa biogrāfija (1993.).

KRAVALIS, ZIGFRĪDS

Zigfrīds Kravalis dzimis 1929. gada 14. maijā Balvos. Mācījies Balvu pamatskolā un Balvu vidusskolā. 1948. gadā iestājies LVU Juridiskajā fakultātē. 2. kursa laikā pārgājis neklātienē un strādājis par administratoru Filharmonijā un Komponistu savienības Mūzikas fondā, organizējot kompo-

nistu autorkoncertus. LVU Juridisko fakultāti pabeidzis 1955. gadā.

1953. gadā sācis strādāt Rīgas kinostudijā par administratoru, pēc tam bijis vecākais administrators, kinostudijas galvenais dispečers un mākslas filmu direktors. 20 gadus strādājis Latvijas Kinematogrāfistu savienībā, kur bijis Kinopropagandas biroja Latvijas nodaļas direktors. Organizējis kinofilmu pirmizrādes, viesmākslinieku radošā darba vakarus un dažādas tematikas kinolektorijus Rīgā, Latvijas rajonos un PSRS republikās (ar Rīgas kinostudijas filmām). Pašlaik pensijā. Latvijas Kinematogrāfistu savienības biedrs un Kinosenioru apvienības priekšsēdētājs.

Precējies, dēli Guntars un Aigars.

Lacuanias V!K! uzņemts 1990. gada 27. oktobrī, Sp!K! – 1991. gada 18. maijā. Lacuanias sekretārs.

Z. Kravaļa biogrāfija (1994.).

KRUSTS, LEONS

Leons Krusts dzimis 1910. gadā Rēzeknes apriņķa Dricānu pagastā. Studējis LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Dienējis Latvijas armijā.

1942. gada aprīlī brīvprātīgi iestājies vācu armijā un līdz 1944. gada oktobrim dienējis 267. policijas bataljonā kā vada komandieris leitnanta pakāpē. Piedalījies kaujās pret krievu armiju un komunistu partizāniem, apbalvots ar ordeni un medaļu. No 1944. gada oktobra darbojies “Jagdverband Ostland” grupā, kas gatavoja aģentus darbībai krievu armijas aizmugurē. Komandējis rotu, vēlāk – 12 cilvēku grupu. Pēc vācu armijas kapitulācijas vadījis nacionālo partizānu grupu Tukuma un Kuldīgas apriņķa mežos. 1946. gada maijā Vānes pagastā ielenkts un pēc kaujas saņemts gūstā. Kara tribunāls 1946. gada 9. decembrī piesprieda viņam nāves sodu, un 1947. gada 3. martā tika dots rīkojums spriedumu izpildīt...

Lacuanias V!K! uzņemts 1929. gada 14. oktobrī.

LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 28 400, 2. sēj.

KURČINS, PĒTERIS

Pēteris Kurčins dzimis 1908. gada 15. septembrī Daugavpils apriņķa Rudzātu pagastā. Mācījies Rudzātu pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, tad pārgājis uz Varakļānu Valsts ģimnāziju, kuru beidzis 1929. gadā. Strādājis par praktikantu Latvijas Bankā, vēlāk – par kancelejas ierēdni Daugavpils apriņķa po-

licijas 4. iecirknī Preiļos. 1932. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā, kuru pabeidzis 1938. gadā. Strādājis Finanšu ministrijas Valūtas komisijā. 1938. gadā beidzis Karaskolu. 1939. un 1940. gadā strādājis Daugavpils prokuratūrā par viceprokuru.

Pēc Latvijas okupācijas 1940. gadā atgriezies tēva mājās un strādājis par skolotāju Rudzātu pagastā. 1941. gada jūnijā – deportāciju laikā – slēpies un tā izvairījies no izvešanas. Vācu laikā iecelts par Rudzātu pagasta vecāko. 1943. gadā izglābis no nošaušanas 82 cilvēkus (kurus bija paredzējuši iznīcināt vācieši). 1943. gadā mobilizēts Latviešu leģionā. 19. divīzijas sastāvā cīnījies Volhovas purvos, pie Ostrovas un Opočkas un Kurzemes cietoksnī. Pēc kapitulācijas nokļuvis krievu gūstā un nosūtīts darbos uz Belomor kanāla būvi Mežvedegorskā. No noņemnes atbrīvots 1947. gadā.

Strādājis par kolhoza galveno grāmatvedi, vēlāk bijis iecirkņa priekšnieks padomju saimniecībā "Rudzēti". Par atteikšanos audzēt kukurūzu atbrīvots no darba.

Apprecējies 1948. gada janvārī. Dēli Jānis un Alberts.

P. Kurčins miris 1993. gada 3. maijā. Apglabāts Preiļu rajona Sīļukalna pagasta Kapenieku kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1934. gada 31. janvārī, Sp!K! – 1934. gada 26. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 205. lp.; 15. l., 135. lp.; J. Kurčina vēst. (1998.).

ĶIRSIS, ANDRIS

Andris Ķirsis ieguvis bakalaura grādu bioloģijā un turpinājis studijas maģistrantūrā Dreika (Drake) universitātē (ASV). Strādājis Bioloģijas fakultātes laboratorijā. Vēlāk studējis medicīnu.

Precējies. Dzīvo Demoinā (Des Moines) Aiovas štatā (ASV).

Lacuanias V!K! uzņemts 1986. gada 19. februārī, Sp!K! – 1987. gada 5. decembrī.

Lacuanias apkārtraksti Rietumos.

LEIŠUPS, JĀNIS

Jānis Leišups dzimis 1914. gada 27. janvārī Rīgā. Mācījies Rīgas 20. un 39. pamatskolā un Latgales lauksaimniecības vidusskolā, kuru beidzis 1932. gadā. Strādājis Daugavpils darba apgādē. 1934. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Strādājis Tautas labklājības ministrijas Sociālās nodrošināšanas departamentā par vecāko inspektoru. Dienējis Latvijas armijā.

Apprecējies 1941. gada 21. jūnijā. Sieva Olga, meita Ieva.

Vācu laikā bijis bērnuma direktors Rīgā. 1944. gadā iesaukts armijā un nosūtīts uz virsnieku kursiem Čehoslovākijā. Pēc vācu armijas kapitulācijas devies uz Latviju. Divus gadus slēpies pie kāda drauga mājās Valmieras apriņķa Rozēnu pagastā. Komunisti solīja amnestiju visiem, kas beigs slēpties un legalizēsies. 1947. gada 26. augustā legalizējies un devies pie teikties Valmieras čekā. Tur 1947. gada 31. augustā nogalināts kā nacionālais partizāns.

Lacuanias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 2. decembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 114. lp.; I. Leišupas vēst. (1998.).

LEVEIKA, REINIS

Reinis Leveika dzimis 1973. gada 15. maijā Rīgā. Mācījies Rīgas 66. un 2. vidusskolā, no 1988. gada – Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1991. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Vadības un ekonomiskās informātikas fakultātes ražošanas vadības un ekonomikas nodaļā un vienlaikus arī RTU Elektroenerģētikas un

elektrotehnikas fakultātes elektrisko tīklu un sistēmu nodaļā. Pabijis īsās studiju programmās Stokholmā, Ženēvā un Dānijā, darbojies Baltijas starptautiskajā humānās izglītības centrā "Sadarbība mieram". Ieguvis bakalaura grādu elektroenerģētikā (RTU 1994. gada jūlijā) un biznesa vadībā (LU 1995. gada jūlijā) un elektrisko tīklu, staciju un sistēmu inženiera specialitāti (RTU 1995. gada jūlijā). No 1996. gada janvāra līdz 1997. gada augustam studējis Misūri (Missouri) Rola universitātē (ASV), kur ieguvis maģistra grādu enerģētikā. Pašlaik turpina studēt biznesa vadību maģistrantūrā LU. Strādājis SIA "Lēdija" par grāmatvedi un Misūri Rola universitātē par asistentu. Kopš 1997. gada augusta strādā "PricewaterhouseCoopers" Vadības konsultāciju nodaļā par konsultantu.

Apprecējies 1998. gadā. Sieva Dace.

Lacuānias VIK! uzņemts 1994. gada 22. novembrī.

R. Leveikas biogrāfija (1997., 1999.).

MAZURS, ALOIZS

Aloizs Mazurs dzimis 1914. gada 8. martā Rēzeknes apriņķa Viļānu pagastā. Mācījies Ostroņnes un Viļānu pamatskolā un Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru beidzis 1932. gadā. Tā pašā gada rudenī iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Iestājies biedrībā "Latvijas Vanagi" un dziedājis LU korī. Beidzis Universitāti ar agronoma grādu 1938. gada septembrī. Pēc studiju beigšanas strādājis par laborantu a/s "Aldaris", vēlāk bijis a/s "Čīles salpet-

ris" biroja agronoms, Vildogas lopkopības skolas pārzinis (1940. un 1941.), skolotājs un inspektors Malnavas lauksaimniecības vidusskolā (1941.–1944.).

1944. gada 12. oktobrī ieradies Zviedrijā un pelnījis iztiku kā meža strādnieks. 1947. gada janvārī iestājies darbā lauksaimniecības sabiedrībā par brīva līguma darbinieku. No 1948. gada jūlija bijis lauksaimniecības instruktors Zviedrijas lauksaimniecības pārvaldes dienestā Sēdermanlandes lēnē. No 1949. gada jūnija bijis Gotlandes apgabala agronoms. Dzīvojis Visbijā. Uzņemts Zviedrijas Agronomu biedrībā.

Precējies, dēli Ivars un Ēvalds, meita Margareta. Dzīvo Kristianstādē.

Lacuānias VIK! uzņemts 1933. gada 13. februārī. Lacuānias oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 59. lp.; Lacuania 1925–1950.

MIČULIS, SĪMANIS

Sīmanis Mičulis dzimis 1959. gada 8. maijā Londonā Ontārio provincē (Kanādā). Beidzis Sv. Roberta pamatskolu un Klārka ielas (Clark Rd.) ģimnāziju Londonā. Studējis inženierķīmiju Rietumontārio universitātē.

Precējies. Sieva Moureena, dēls Ādams Aleksandrs.

Lacuānias VIK! uzņemts 1979. gada 29. septembrī. Lacuānias Rietumos viceseniors, sekretārs.

Lacuānias apkārtraksts Rietumos (1979.).

MIČULIS, VLADISLAVS

Vladislavs Mičulis dzimis 1909. gada 23. janvārī Gatčinā pie Pēterpils (Krievijā). Mācījies Rēzeknes apriņķa Vidsmuižas un Viļānu pamatskolā un Daugavpils Valsts skolotāju institūtā, kuru beidzis 1929. gadā. Strādājis par skolotāju Vidsmuižas pamatskolā (1930.–1935.). 1931. gadā ievēlēts par Vidsmuižas pagasta padomes priekšsēdētāja biedru.

1930. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. No 1935. gada strādājis par skolotāju Viļānu pamatskolā. Dienējis Latvijas armijā. 1942. gadā bijis tautskolu inspektors Abrenes apriņķī, no 1943. gada – tautskolu inspektors Ludzas apriņķī. 1944. gada novembrī izceļojis uz Vāciju. Dzīvojis Merbekas pārvietoto personu (DP) nometnē, kur strādājis par skolotāju nometnes latviešu skolā. Studējis Baltijas universitatē Pinnebergā Vācijā.

1950. gada 17. jūnijā izceļojis uz ASV. Strādājis fermā. 1951. gadā pārcēlies uz Detroitu, kur strādājis "Ford" traktoru rūpnīcā. 1952. gada februārī iecelts par inspektoru *Fomoco* Militārajā daļā, vēlāk bijis pasūtījumu izpildītājs "Ford" starptautiskā auto daļu noliktavā. 1976. gada oktobrī aizgājis pensijā. 1984. gadā pārcēlies uz Mesas pilsētu Arizonā.

Apprecējis 1931. gadā. Sieva Elīza, dēli Valdis, Ivars un Jānis (kritis 1968. gadā Vjetnamā), meita Meliža.

Lacuanias V!K! uzņemts 1935. gada 21. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 11. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 128. lp.; V. Mičuļa vēst. (1997.).

Dr. MIGLINIEKS, ALDIS

Aldis Miglinieks dzimis 1968. gada 23. decembrī Kārsavā. Mācījies Ludzas rajona Nautrēnu vidusskolā (1975.–1986.). 1986. gadā iestājies Rīgas Medicīnas institūtā. Pēc tam dienējis padomju armijā. 1994. gadā absolvējis Latvijas Medicīnas akadēmiju (AML), iegūstot ārsta grādu. No 1994. līdz 1997. gadam apguvis pēcdiploma mācību kursu AML rezidentūrā ģimenes ārsta specialitātē. 1999. gadā pabeidzis trīs gadīgu ģimenes psihoterapeitu mācību kursu pēc Vācijas sistematiskās apvienības vadlīnijām.

Strādājis Valsts ģimenes veselības centrā par psihoterapeitu stažieri (1995. un 1996. gadā). No 1996. gada janvāra strādājis Rīgas Domes Veselības pārvaldē. Kopš 1998. gada vada Primārās veselības aprūpes koordinācijas centru Rīgas novada slimokasē, kā arī strādā ģimenes psihoterapeitu koppraksē.

Precējies, sieva Jana (stud. korp. Aurora), dēli Mārtiņš, Viktors un Jānis.

Lacuanias V!K! uzņemts 1994. gada 22. novembrī, Sp!K! – 1995. gada 5. decembrī. Lacuanias viceseniors.

A. Miglinieka biogrāfija (1997., 1999.).

MIKLAŠEVICS, VILIS

Vilis Miklaševics dzimis 1948. gada 4. novembrī Torontā Kanādā. Mācījies Sv. Sesilija pamatskolā un Sv. Maikla ģimnāzijā, kuru beidzis 1966. gada jūnijā. Tajā pašā gadā iestājies Toronto universitātes Skarboro (Scarborough) koledžā, kuru pabeidzis 1970. gadā ar bakalaura grādu ķīmijā. Strādājis par laborantu ķīmijas rūpniecībā. Ar labām sekmēm piedalījies airēšanas sportā kādā kanādiešu klubā. Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā padomes loceklis. Strādājis vācu firmā "Henkel" (10 gadus) un šveiciešu firmā "Ciba" (10 gadus). No 1998. gada 13. jūlija strādā amerikāņu firmā "Witco" par pārdevēju.

Precējies. Sieva Līga (stud. korp. Spīdola), dēls Pauls, meita Ērika.

Lacuanias Sp!K! uzņemts 1967. gada novembrī. Lacuanias Rietumos seniors, sekretārs, oldermanis. Lacuanias Kanādas kopas seniors, viceseniors, sekretārs. Toronto korporāciju kopas seniors, viceseniors, sekretārs.

Lacuania–50, 181. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 154. lpp.; Lacuanias apkārtraksti Rietumos; V. Miklaševica e-mails (1999.).

MILKEVIČS, VITOLDS

Vitolds Miļkevičs dzimis 1905. gada 18. jūlijā Rēzeknes apriņķa Sakstagala pagastā. Beidzis Rēzeknes ģimnāziju, studējis LU dabaszinātņu nodaļā. Strādājis Tautas labklājības ministrijas Sabiedriskās aizgādības departamentā par vecāko revidentu. Kara laikā bijis darba pārvaldes priekšnieks Rēzeknē. Pēc kara strādājis par ērgelnieku Rēzeknes Jēzus Sirds baznīcā.

Precējies, divas meitas.

V. Miļkevičs miris 1959. gada 1. augustā. Apglabāts Rēzeknes kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1926. gada 27. oktobrī, Sp!K! – 1926. gada 7. novembrī. Lacuānias seniors, oldermanis.

Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.); P. Daugavieša vēst. (1997.); Lacuānija–50, 93. lpp.

MINČONOKS, VLADISLAVS

Vladislavs Minčonoks dzimis 1904. gada 15. decembrī Rēzeknes apriņķa Bukmuižas pagastā. Mācījies Lauzinas pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, ko beidzis 1927. gadā. Apbalvots ar medaļu kā Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks (iestājies Latgales partizānu pulciņā pie 9. Rēzeknes kājnieku pulka izlūkošanas dienesta, izlūkojis sarkano pozīcijas pie Zilupes). Strādājis Dzelzceļu virsvaldē. 1929. gadā iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes vēstures nodaļā, kuru pabeidzis 1935. gadā. Latgales Kristīgo zemnieku partijas biedrs.

Strādājis par vēstures pasniedzēju Rēzeknes Valsts ģimnāzijā (1935.–1938.), Kārsavas, Preiļu un Krāslavas ģimnāzijā, bet pēc kara Ludzas 1. vidusskolā līdz aiziešanai pensijā (1945.–1967.).

Apprecējies 1936. gadā. Sieva Anna, pieci bērni: Valdis, Regīna, Helēna, Lūcija un Anna. Daudz

rakstījis par Ludzas vēsturi vietējā avīzē. 1967. gadā pārcēlies uz dzīvi Olainē.

V. Minčonoks miris 1977. gada 4. martā Olainē. Apglabāts Ludzas rajona Pasienes kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 13. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l.; 67. lp.; 15. l.; 122. lp.; Annas Minčonokas vēst. (1996.).

Prof., Ph. D. MURĀNS, FRANCIS

Francis Murāns dzimis 1915. gada 17. oktobrī Pēterpilī. Mācījies Rēzeknes apriņķa Viļānu pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijas komerciskolas nodaļā, kuru beidzis 1933. gadā. 1934. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā, kuru pabeidzis 1941. gada martā. Dziedājis P!K! vīru kori un strādājis Meteoroloģijas birojā. Dienējis Latvijas armijā (sacerējis 1. Jātnieku pulka himnu).

Literāro darbību sācis jau pamatskolā un to turpinājis Ludzas Valsts ģimnāzijas žurnālā "Vita Nostra", kuru rediģējis nākamais prof. Dr. S. Ladusāns. Publicējis dzejoļus un drāmu "Brāļa meita" trijos cēlienos. Studiju laikā publicējis periodikas izdevumos "Jaunais Vārds", "Straume", "Sējējs", "Olūts" u. c. Uzņemts mākslinieku biedrībā "Zaļā Vārna".

Kara laikā strādājis V. Loča izdevniecībā Daugavpilī. 1944. gadā devies uz Vāciju, kur aktīvi strādājis latviešu presē. Ieceļojis ASV 1949. gadā. Studējis Vašingtonas universitātē, tad pārgājis uz Detroitas universitāti, kuru pabeidzis 1952. gadā ar maģistra grādu biznesa administrācijā. Sācis lasīt lekcijas Kerola (Carrol) koledžā (Montānas štats). No 1953. gada strādājis par asistentu Mičiganas Valsts universitātē, vēlāk – par pasniedzēju. 1957. gadā ieguvis doktora grādu ekonomikā (starptautiskajā tirdzniecībā) un kā docents sācis strādāt Lojolas universitātē Čikāgā. No 1966. gada bijis profesors Viskonsinas universitātē (Stevens Point), pasniedzis tautsaimniecību. Pensijā aizgājis 1981. gadā.

Publicējis dzejoļu krājumu "Ilgu zeme" (1946.), poēmu "Nelga" (1953.) un dzejoļu krājumu "Svešumā kļīstot" (1993.). Liriskā dzejnieks izceļ trīs svētu-

mus: dzimteni, māti un Aglonas Dievmāti, ko nebeidz pielūgt visu mūžu. Rakstījis par ekonomiku ASV zinātniskajos žurnālos. F. Murāna vārds ir atrodams izdevumos: "American Men of Science" (1968.), "Dictionary of International Biography" (1967.), "International Who's Who in Poetry" u. c. Viņš ticis uzņemts arī biedrībās "Omicron Delta Gamma" un "Delta Sigma Pi".

Lacuānias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 11. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 117. lp.; F. Murāna vēst. (1997.); Lacuānia-50; 181. un 182. lpp.; Latviešu rakstniecība biogrāfijās. – R., 1992. – 228. lpp.; *Šķirmants J.* Prof. Dr. Francim Murānam 65 gadi // Universitāte. – 1981. – Nr. 47. – 56. lpp.

NAGLIS, ANDRIS

Andris Naglis dzimis 1946. gada 5. oktobrī Rīgā. Beidzis LVU ar specialitāti –biologs, bioloģijas un ķīmijas skolotājs. Strādājis par zinātnisko līdzstrādnieku Baltijas zivju pētniecības institūtā. Nodarbojies ar Rīgas jūras līča un Baltijas jūras austrumu piekrastes zivju krājumu noteikšanu un prognozēšanu.

Precējies. Sieva Gunta, dēls Andris.

A. Naglis miris 1996. gada 21. martā. Apglabāts Rīgā, Meža kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1990. gada 27. oktobrī, Sp!K! – 1991. gada 18. maijā. Lacuānias seniora vietas izpildītājs, viceseniors.

A. Nagļa iesniegums (1990).

NAGLIS, FRĪDRIHS

Frīdrihs Naglis (agrāk – Nagļa) dzimis 1910. gada 2. maijā Ludzas apriņķa Kārsavas pagastā. Mācījies Kārsavas pamatskolā un Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru beidzis 1932. gadā. Iestājies skautu organizācijā. Dienējis Latvijas armijā. 1933. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē, pabeidzis to ar agronoma grādu 1939. gadā. Strādājis Zemkopības ministrijā.

Padomju laikā strādājis par skolotāju dažādos lauksaimniecības tehnikumos, kā arī rajonu lauksaimniecības nodaļās, padomju saimniecībās un kolhozos.

1940. gadā apprecējies. Sieva Herta, meitas Māra un Ērika, dēls. Pēc aiziešanas pensijā 1970. gadā dzīvojis Bergos un Rīgā.

F. Naglis miris 1990. gada 28. martā. Apglabāts Rīgā, Lācupes kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 21. janvārī. Lacuānias seniors, viceseniors, sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 68. lp., 15. l., 129. un 130. lp.; H. Nagles vēst. (1996.).

NAGLIS, VILHELMS

Vilhelms Naglis (agrāk – Nagļa) dzimis 1907. gada 15. februārī Ludzas apriņķa Kārsavas pagastā. Mācījies Pēterpils reālskolā, Kārsavas pamatskolā un Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru beidzis 1925. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Skautu organizācijas biedrs. Īsu laiku bijis Latgales studentu biedrībā. Pabeidzis LU ar agronoma grādu 1936. gadā.

Pēc LU beigšanas strādājis Rīgā, bieži izbraucis uz apriņķiem. Vācu laikā strādājis Ļaudonā un Malnavas lauksaimniecības skolā par direktoru. Pēc krievu

ienākšanas 1944. gadā strādājis Zaļenieku mājturības skolā par agronomijas skolotāju, vēlāk – saimniecības pārvaldnieku. 1947. gadā pēc konflikta ar krievu virsnieku arestēts. Atbrīvots pēc diviem mēnešiem, tikai pateicoties darba kolēģu atbalstam. No 1952. gada bijis Ogres rajona Madlienas mašīnu un traktoru stacijas galvenais agronoms. 1959. gadā iecelts par Lēdmanes kolhoza priekšsēdētāju, 1962. gadā – par padomju saimniecības “Birzgale” galveno agronomu, kur strādājis līdz aiziešanai pensijā 1970. gadā.

Apprecējies 1938. gadā, sieva Tekla (stud. korp. Aurora), bērni Aurēlija, Ilona, Maruta un Pēteris. Bijis dedzīgs mednieks.

V. Naglis miris 1986. gada 17. novembrī, apglabāts Birzgales kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1926. gada 7. novembrī, Sp!K! – 1927. gada 15. maijā. Lacuānias viceseniors, sekretārs, oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 8. lp.; A. Taršas vēst. (1996.).

NIEDRA, JĀNIS

Jānis Niedra dzimis 1908. gada 21. decembrī Abrenes apriņķa Vīksnas pagastā. Mācījies Balvu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1927. gada pavasarī. Tajā pašā gadā devies uz Austrijas galvaspilsētu Vīni, kur studējis filozofiju jezuītu koledžā. Pēc viena gada studijām atgriezies dzimtenē un 1928. gada rudenī iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes vēstures nodaļā. 1937. gadā pārgājis uz Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļu. Strādājis par ierēdni Zemkopības ministrijā, Dzelzceļu virsvaldē, Rīgas Pagaidu strādnieku slimo kasē, vēlāk – Valsts kontrolē.

Rakstījis presē par politiskiem jautājumiem un ilgu laiku bijis laikraksta “Latgolas Vārds” Saeimas korespondents. Bijis Latgales kristīgo zemnieku partijas biedrs un kandidējis 1931. gada Saeimas vēlēšanās šīs partijas sarakstā Latgales apgabalā. Ilgāku laiku darbojies Latvijas katoļu jaunatnes biedrībā, ieņēmdams dažādus amatus tās valdē. Darbojies LU studentu padomē.

Pēc krievu ienākšanas 1940. gada novembrī atlaists no darba Valsts kontrolē. Nodibinoties vācu varai, 1941. gada jūlijā atgriezies Valsts kontroles darbā un iecelts par revidenta vietas izpildītāju rūpniecības nozarē. 1942. gada 22. oktobrī iecelts par Daugavpils pilsētas galvu. Šajā amatā strādājis līdz 1944. gada jūlijam. Organizējis II Latgales novada Dziesmu svētkus Daugavpilī 1943. gada 3. un 4. jūlijā un izdevis laikrakstu “Daugavas Vēstnesis”.

1944. gada 9. augustā iecelts par Latvijas pašvaldības pilnvarnieku pie Zemgales komisāra, bet pēc nedēļas – par Pašvaldību departamenta direktoru un bēgļu evakuācijas štāba priekšnieku. No 1945. gada sākuma bijis Tautas palīdzības priekšnieka vietnieks Kurzemē. Kurzemi atstājis 1945. gada 11. aprīlī un ieradies Flensburgā Vācijā.

Pēc Vācijas kapitulācijas kopā ar prāvestu prof. K. Kundziņu noorganizējis Latvijas Sarkanā Krusta Flensburgas komiteju, veicot bēgļu aprūpes darbu angļu okupācijas zonā. Aktīvi piedalījies Latviešu Centrālās Komitejas organizēšanā 1945. gada septembrī, bijis tās kancelejas vadītājs, vēlāk – Finanšu nodaļas vadītājs. Latviešu Nacionālās padomes pilnsapulču sekretārs. Strādājis arī Latvijas Pašvaldību fonda valdē, bijis latviešu katoļu palīdzības “Caritas Catholica” vadītājs Ziemeļreīnā-Vestfālenē un britu zonas katoļu dekāna sekretārs. No 1950. gada – laikraksta “Latvija” atbildīgais izdevējs.

Ieradies Kanādā 1951. gada 30. maijā un apmeties uz dzīvi Toronto. Darbojies Latviešu katoļu kultūras centrā, bijis tā vadītājs (1953.–1956.). 1956. gada rudenī ievēlēts Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā (LNAK) padomē. Bijis LNAK valdes priekšsēdis no 1962. gada februāra līdz dzīves beigām. Brīvās pasaules latviešu apvienības un Ziemeļamerikas Latviešu kultūras fonda vicepriekšsēdis. Daudz rakstījis latviešu presē.

Precējies. Sieva Reģina, meita Maruta.

J. Niedra miris 1969. gada 31. augustā savā vasaras mītnē *Georgian Bay*. Piedaloties plašam pavadītāju skaitam, apglabāts Toronto Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1928. gada 26. novembrī. Vairākkārtējs Lacuānias seniors (seniors, Lacuānīai prezidējot L!K!P!A!). Konventa pārstāvis studentu pašvaldībā (Studentu padomes redakcijas loceklis un korporāciju frakcijas pārstāvis). Ilggadējs Lacuānias Rietumos seniors. Toronto korporāciju kopas seniors.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 12. lp.; Lacuānias-50, 182. un 183. lpp.; *Puisāns T. Latgale. Vēsturiskas skices.* – 1988. – 275.–312. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 169.–171. lpp.

ŅUKŠA, BRONISLAVS

Bronislavs Ņukša dzimis 1916. gada 10. janvārī Abrenes apriņķa Viļakā. Mācījies Viļakas pamatskolā un Ludzas, Viļakas un Balvu ģimnāzijā, kuru beidzis 1934. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Studijas nav pabeidzis.

Pēc kara strādājis Cēsu mežrūpniecības saimniecībā (MRS) par galveno inženieri, vēlāk – direktoru. 60. gados strādājis meliorācijā Viļakas iecirknī. Precējies, dēls Varis.

B. Ņukša miris 1982. gada 21. jūnijā. Apglabāts Viļakā, Miera kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 20. janvārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 95. lp.; I. Šaicānes vēst. (1996.).

OKRUT-ŠILO, NIKOLAJS

Nikolajs Okrut-Šilo dzimis 1919. gada 2. novembrī Cēsu apriņķa Druvienas pagastā. Mācījies Liepnas un Balvu pamatskolā un Balvu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1938. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē.

Lacuānias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 37. lp.

OLŠEVSKIS, VITOLDS

Vitolds Olševskis dzimis 1925. gada 19. decembrī Nīgrandes pagastā. 1940. gadā beidzis Pampāļu pamatskolu un turpinājis mācības Saldus vidusskolā. 1944. gada augustā iesaukts Latviešu leģionā. Gūstā atradies Zēdelhemas nometnē Beļģijā. Atgriezies Vācijā un 1947. gadā pabeidzis vidusskolu DP nometnē Ebenweilerā.

1948. gadā no Vācijas izceļojis uz Angliju un 1953. gadā nonācis Kanādā, kur 1954. gadā sācis studijas. 1958. gadā pabeidzis Karalienes (Queen's) universitāti Kingstonā (Ontārio) ar ķīmijas inženiera grādu un turpinājis studijas metalurģijā Makmāstera universitātē Hamiltonā. No 1966. gada strādājis kompānijā "General Electric" kā speciālists krāsu televizoru ekrānu ražošanā un attīstīšanā. 1970. gadā pārcēlies uz dzīvi ASV. Aktīvi darbojies vietējā latviešu sabiedrībā, vadot Sirakjūsas latviešu biedrību. Tagad dzīvo Liverpūlē (Ņujorkas štats).

Precējies. Sieva Anna, dēls Nils un meita Kristīne.

Lacuānias V!K! uzņemts 1960. gada rudens semestrī, Sp!K! – 1961. gadā. Sirakjūsas – Ročesteras (Ņujorkas štats) korporāciju kopas seniors, vice-seniors, sekretārs.

V. Olševska vēst. (1997.); Lacuānias-50, 184. lpp.

ORLEĀNS, VALDIS

Valdis Orleāns dzimis 1936. gada 26. aprīlī Rīgā. Mācījies Rīgas 8. pamatskolā un Rīgas 30. septiņgadīgajā skolā. 1955. gadā beidzis Rīgas 1. L. Paegles vidusskolu. No 1955. līdz 1958. gadam studējis LVU Matemātikas fakultātē. Pēc tās reorganizācijas studijas turpinājis Rīgas Politehniskajā institūtā (RPI) mašīnbūves tehnoloģijas, metālgriešanas darbgaldu un instrumentu specialitātē. RPI pabeidzis 1960. gadā, iegūstot inženiera-mehāniķa kvalifikāciju.

Trīs gadus strādājis Rīgas Tehnoloģisko rīku rūpnīcā par konstruktoru un meistaru. No 1963. gada strādājis "Seļelektro" mehāniskajā iecirknī un par grupas vadītāju Centrālajā energolaboratorijā. Vēlāk veicis pirmās paudzes elektronisko skaitļošanas mašīnu tehnisko apkalpošanu. Ilgus gadus strādājis "Latvenergo". Kopš 1996. gada ir pensijā.

Apprecējies 1962. gadā. Sieva Marija, meita Antra, dēls Ronalds. Piedalījies dažādos pašdarbības kolektīvos, kopš 1957. gada dzied vīru korī "Tēvzeme".

Lacuānias V!K! uzņemts 1991. gada 18. decembrī, Sp!K! – 1992. gada 29. februārī.

V. Orleāna biogrāfija (1994.).

PAKLONS, ALEKSANDRS

Aleksandrs Paklons dzimis 1913. gada 7. janvārī. Beidzis Rēzeknes Valsts komercskolu. Studējis ekonomiku LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē. Strādājis Tautas labklājības ministrijas Veselības departamentā – Aleksandra Augstumu slimnīcā Sarkandaugavā, vēlāk bijis nodokļu inspektors Ludzā.

Apprecējies 1940. gadā. Sieva Vera, meitas Viktorija un Māra.

A. Paklons miris 1943. gada 15. janvārī Ludzā. Apglabāts Rīgā, Sarkandaugavas kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī. Lacuānias oldermanis.

I. Paklones vēst. (1996.); Lacuania 1925–1950.

PAKLONS, TEODORS

Teodors Paklons dzimis 1917. gada 1. aprīlī Rīgā. Mācījies Rēzeknes 1. pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1937. gadā. Iestājies skautu organizācijā un darbojies skolas literāri dramatiskajā pulciņā. 1937. gada rudenī sācis studēt LU Arhitektūras fakultātē. Iesaukts Latviešu leģionā. Kritis 1944. gadā Jelgavas–Bauskas apkārtnē.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 184. lp.; I. Paklones vēst. (1996.); Lacuania–50, 209. lp.

PAŠKEVIČS, IGNĀTS

Ignāts Paškevičs dzimis 1915. gada 5. jūlijā Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Istalsnas un Runtortas pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijas komercnodaļā, kuru beidzis 1937. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis Tautas labklājības ministrijas Valsts darbinieku ārstēšanas nodaļā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 2. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 172. un 173. lp.

PAUNIŠS, STANISLAVS

Stanislavs Paunišs dzimis 1908. gada 3. aprīlī Rīgā (vecāki – no Preiļu pagasta). Pirmā pasaules kara laikā kopā ar vecākiem evakuējies uz Krieviju, no kurienes Rīgā atgriezies 1921. gadā. Beidzis Lomonosova krievu ģimnāziju Rīgā. Aktīvi darbojies Rīgas katoļu jaunatnes biedrībā, kur izveidojis ragu orķestri. Pats to vadījis un arī muzicējis. Dziedājis baznīcas korī.

Iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē, kur studējis inženierzinātnes. Sirds slimības dēļ (kopš dzimšanas) atbrīvots no obligātā karadienesta. Strādājis par inženieri. Kara laikā dzīvojis Rīgā. Precējies.

S. Paunišs miris 1951. gada 10. janvārī. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1930. gada 20. oktobrī.

A. Prikules vēst. (1997.).

PAVĀRNIĒKS, BENEDIKTS

Benedikts Pavārnieks dzimis 1921. gada 7. janvārī Rēzeknes apriņķa Gaigalavas pagastā. Mācījies Dzilāru un Gaigalavas pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā. 1939. gadā beidzis ģimnāziju un sācis studēt LU inženieru nodaļā, kuru pabeidzis 1949. gadā.

Strādājis Vērtīgo izrakteņu izpētes institūtā (1944.–1946.) un Komunālās saimniecības projektēšanas trestā par tehniķi-inženieri (1946.–1949.). Vadījis Felicianovas hidroelektrostacijas (HES) būvniecību. 1951. gadā nozīmēts par Aiviekstes HES direktoru un vadījis tās rekonstrukciju. Latvijas Valsts celtniecības komitejas Industrializācijas un celtniecības nodaļas vadītājs 1958. gadā. No 1963. gada bijis topošās Pļaviņu HES direktors, vēlāk – Daugavas HES kaskādes direktors. Apbalvots ar tā laika valdības apbalvojumiem, saņēmis nosaukumu Nopelniem bagātais elektroenerģētiķis. Vaļasprieks – medības.

Apprecējies 1940. gadā. Sieva Gaida, dēli Rolands un Jānis, meita Astrīda (stud. korp. Gundega).

B. Pavārnieks miris 1977. gada 23. februārī, apglabāts Rīgā, I Meža kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī, Sp!K! – 1940. gada 6. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 167. lp.; A. Lūses vēst. (1996.).

PEIZE, ANDRIS

Andris Peize dzimis 1977. gada 28. jūnijā Rīgā. Mācījies Rīgas 7. vidusskolā (Natālijas Draudziņas ģimnāzija), pēc tam Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1995. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Ekonomikas fakultātē, bet pēc gada pārgājis uz LU Fizikas un matemātikas fakultātes datorzinātņu nodaļu. No 1994. gada strādājis firmā "Fortech", vēlāk – "Amerilat". Pašlaik strādā Ceļu policijas pārvaldē.

Lacuanias V!K! uzņemts 1996. gada 16. janvārī, Sp!K! – 1996. gada otrajā semestrī. Lacuanias sekretārs.

A. Peizes biogrāfija (1996.).

PELŠS, JĀNIS

Jānis Pelšs dzimis 1920. gada 1. maijā Rēzeknes apriņķa Barkavas pagastā. Mācījies Barkavas pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, tad pārgājis uz Varakļānu Valsts ģimnāziju, kuru beidzis 1939. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. 1943. gadā iesaukts Latviešu leģionā. Kurzemē smagi ievainots un 1944. gada rudenī evakuēts uz Vāciju.

Pēc kara studējis medicīnu Baltijas universitātē (1946.–1949.). Bijis viens no Latviešu katoļu studentu

apvienības (LKSA) dibināšanas atbalstītājiem Baltijas universitātē Hamburgā.

Ieceļojis Austrālijā 1949. gadā. Strādājis ceļu darbos Kvīnslendas džungļos un būvdarbos subtropiskajā Brisbenā. Tad pārcēlies uz Sidneju, kur bijis ierēdnis Pasta un telegrāfa departamentā. Aizgājis pensijā 1985. gadā.

30 gadus darbojies Sidnejas latviešu teātrī, tēlojot lielākoties komiskas lomas (Jānis Pelšs apgalvo, ka latviešu sabiedrībā humora bads esot psiholoģiski tikpat kaitīgs kā eļļas trūkums tautieša mašīnā). Astoņus gadus darbojies latviešu kooperatīvā.

Precējies, sieva Liliana (stud. korp. Spīdola dibinātāja).

Lacuānias V!K! uzņemts 1940. gada 29. janvārī, Sp!K! – 1942. gadā. Baltijas universitātes Prezidiju konventa sekretārs (1947.). Lacuānias Austrālijas kopas seniors, viceseniors, sekretārs. Sidnejas korporāciju kopas viceseniors.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l. 178. lp.; J. Pelša vēst. (1996. un 1997.); Lacuānija-50, 183. lpp.

PĒRKONS, MĀRTIŅŠ

Mārtiņš Pērkons dzimis 1956. gada 16. novembrī Toronto Kanādā. Beidzis Sv. Pijs X pamatskolu un Maikla Pauera (Michael Power) vidusskolu. Studējis tirdzniecību Toronto universitātē.

Lacuānias V!K! uzņemts 1976. gada 5. jūnijā, Sp!K! – 1977. gada 25. novembrī.

Lacuānija-50, 184. lpp.

PĒTERSONS, MĀRCIS

Mārcis Pētersons dzimis 1978. gada 4. jūnijā Rīgā. Beidzis pamatskolu Rīgas 3. vidusskolā, turpinājis mācīties Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1996. gadā. Iestājies LU Fizikas un matemātikas fakultātes datorzinātnes nodaļā. Strādājis par sargu un preses kurjeru. No 1998. gada maija strādā Latvijas autoceļu direkcijā par skaitļošanas sistēmu inženieri.

Lacuānias V!K! uzņemts 1997. gada 13. maijā, Sp!K! – 1998. gada 15. decembrī.

M. Pēterona biogrāfija (1997., 1999.).

PIVORS, KONSTANTĪNS

Konstantīns Pivors dzimis 1911. gada 7. maijā Rēzeknes apriņķa Dricānu pagastā. Mācījies Pilcenes un Dricānu pamatskolā un Rēzeknes arodskolas būvniecības nodaļā. 1930. gadā iestājies Rīgas pilsētas tehnikumā, kuru beidzis 1933. gadā. Iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē. Strādājis VEF par sagādnieku. Bijis mērnīeks Kuldīgā.

1953. gadā pārcēlies uz dzīvi Rīgā un strādājis Gaļas un piena projektēšanas institūtā par inženieri, pēc tam – Saulkalnes cementa rūpnīcā, vēlāk bijis projektētājs Siguldā, Cēsīs un Jelgavā. Pēdējos gados strādājis Ogres trikotāžas kombinātā par darbu vadītāju.

Apprecējies 1956. gadā. Sieva Ausma, dēls Andris un meita Ruta. Vaļasprieks bijis medības un makšķerēšana.

K. Pivors miris 1983. gada 21. oktobrī Ogrē. Apglabāts (ar Lacuānias deķeli un lenti) Ogres kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī. Lacuānias oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l. 69. un 70. lp.; A. Pivores atmiņas (1996.).

PIZIČS, STANISLAVS

Staņislavs Pizičs dzimis 1913. gada 10. decembrī Rēzeknes apriņķa Varakļānu pagastā. Mācījies Varakļānu pamatskolā un Varakļānu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1936. gada pavasarī. Dienējis Latvijas armijā, strādājis Varakļānu pagasta valdē par ierēdni. 1939. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Strādājis Tautas labklājības ministrijā un par grāmatvedi Vidsmuižas virsmežniecībā.

Kara beigās pārcēlies uz Vāciju, Altetingas pārvietoto personu nometni, kur strādājis sadales pārvaldē un nometnes policijā. Izceļojis uz ASV, Kentuki štatu. Strādājis būvniecībā, tad pārcēlies uz Indianapolisu Indiānas štatā, kur strādājis par mašīnistu "Peerless" sūkņu rūpnīcā.

Precējies. Sieva Eleonora, dēls.

S. Pizičs miris 1966. gada 30. jūnijā Indianapolisā. Apglabāts Sv. Krusta kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 168. lp.; Lacuania-50, 184. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 175. un 176. lpp.

PLATACIS, JĀNIS

Jānis Platācis dzimis 1971. gada 19. jūnijā Krāslavas rajona Dagdā. Mācījies Ežezera astoņgadīgajā skolā, pēc tam Dagdas vidusskolā, kuru beidzis 1989. gadā. Tajā pašā gadā sācis studēt vēsturi LU Vēstures un filozofijas fakultātē. 1994. gadā pabeidzis LU vēstures nodaļu, 1996. gadā ieguvis maģistra grādu vēsturē.

Strādā Dagdā par bāriņtiesas priekšsēdētāju, skolā pasniedz vēsturi un darbojas Dagdas televīzijā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1991. gada 12. oktobrī, Sp!K! – 1992. gada 29. maijā.

J. Platača biogrāfija (1993.).

Prof., Dr. habil. POČS, KĀRLIS

Kārlis Počs dzimis 1936. gada 18. oktobrī Rēzeknes apriņķa Varakļānu pagastā. Mācījies Nagļu septiņgadīgajā skolā un Rēzeknes pedagoģiskajā skolā, kuru beidzis 1955. gadā. Studējis vēsturi LVU Vēstures un filozofijas fakultātē (1955.–1960.), pabeidzis to ar izcilību. Dziedājis Universitātes jauktajā korī.

Divus gadus strādājis Liepītišķās mākslas vidusskolā un Revolūcijas muzejā, pēc tam turpinājis studijas aspirantūrā. 1966. gadā aizstāvējis vēstures zinātņu kandidāta grāda disertāciju par Baltijas savienības jautājumu Latvijas ārpolitikā (1920.–1925.). No 1966. gada strādājis LVU Vēstures un filozofijas fakultātē: sākumā kā asistents, vēlāk – profesors. Deviņus gadus bijis fakultātes dekāns (1974.–1983.). Pēc divgadīgas doktorantūras beigšanas 1987. gadā ieguvis PSRS vēstures zinātņu doktora grādu par tēmu "Polijas un Baltijas valstu loma Anglijas un Francijas pretpadomju politikā 1921.–1929. gadā". Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas nostrificēts par habilitēto vēstures doktoru (Dr. habil. hist.).

Lasījis lekcijas par Rietumeiropas un Amerikas valstu jaunāko laiku vēsturi starpkaru periodā, par Latvijas un Latgales vēstures jautājumiem. Piedalījies Rēzeknes augstskolas izveidošanā, bijis tās Humanitāro zinātņu fakultātes dekāns (1994.–1997.). Par darbu Rēzeknē saņēmis Izglītības ministrijas atzinības rakstu. Turpina strādāt par profesoru LU Centrālās un Austrumu Eiropas vēstures katedrā un Rēzeknes augstskolas Humanitāro zinātņu fakultātē. Darbojas nostrifikācijas, promocijas un habilitācijas padomēs.

Publicējis divas monogrāfijas: "Sanitārā kordona' valgos: Baltijas savienības jautājums buržuāziskās Latvijas ārpolitikā 1919.–1925. gadā" (R., 1971.) un "Sanitārais kordons': Baltijas reģions un Polija angļu un franču pretpadomju plānos (1921.–1929.)" (R., 1987., krievu val.); izdevis trīs mācību līdzekļus; kopā ar I. Poču – brošūru "Ieskats Latgales vēstures historiogrāfijā (līdz 1945. gadam)" (Rēzekne, 1993.); publicējis vairāk nekā 100 rakstu, no tiem ap 70 – zinātnisku rakstu.

Precējies. Sieva Inese, meitas Silva un Inete.

Lacuanias V!K! uzņemts 1992. gada 11. janvārī, Sp!K! – 1992. gada 29. februārī.

K. Poča biogrāfija (1993.); Universitātes Avīze. – 1994. – 26. septembris – 19. lpp.

PODNIEKŠ, MĀRTIŅŠ

Mārtiņš Podnieks dzimis 1977. gada 31. martā Rīgā. Mācījies Rīgas 86. un 90. vidusskolā, pēc tam Rīgas 1. ģimnāzijā (1986.–1995.). Kā skauts piedalījies nometnēs vairākās Eiropas valstīs, arī Eiropas Jauņatnes parlamenta (European Youth Parliament) sesijā Berlīnē 1994. gadā. 1995. gadā iestājies LU Fizikas un matemātikas fakultātes datorzinātnes nodaļā. Strādājis Rīgas domes Arhitektūras pārvaldes Pilsētplānošanas nodaļā, no 1997. gada februāra – Latvijas Autoceļu direkcijā par skaitļotāju sistēmu inženieri.

Lacuanias V!K! uzņemts 1995. gada 26. septembrī, Sp!K! – 1996. gada 23. aprīlī.

M. Podnieka biogrāfija (1997.).

PONTAKS, ALEKSANDRS

Aleksandrs Pontaks dzimis 1904. gada 2. jūnijā Rēzeknes apriņķa Bukmuižas pagastā. Mācījies privātskolā un vietējā tautskolā, 1914. gadā iestājies Rēzeknes ģimnāzijā. Kara apstākļu dēļ 1917. gadā pārcēlies uz Orļu Krievijā, kur mācījies vietējā ģimnāzijā. Atgriezies Latvijā un mācījies Ludzas, pēc tam Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1922. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē. Studijas pabeidzis 1940. gada pavasarī. Bijis Darba nodaļas vadītājs Tautas labklājības ministrijā un pilnvarnieks Jūrnieku slimokasē. Piedalījies Salaspils kūdras fabrikas celtniecībā. Bijis Salaspils kūdras fabrikas, Olaines un Ķemeru kūdras fabriku direktors.

1944. gada oktobrī evakuējies uz Vāciju, kur kara laikā strādājis ūdensvadu fabrikā. Pēc kara strādājis UNRA un vēlāk Starptautiskās bēgļu organizācijas (IRO) tehniskajā pārvaldē par konstrukciju inženieri.

1949. gada 23. jūnijā ieceļojis Austrālijā un apmeties uz dzīvi rietumu daļā. Nozīmēts darbā Austrāli-

jas armijā Northamā, kur darbu sācis kā baraku apkopējs, bet vēlāk jau bijis būvtehniķis un tulks armijas speciālās daļas štāba būvniecības pārvaldē. 1959. gadā pārcelts civilā darbā Valsts Būvniecības departamenta irrigācijas un drenāžu nodaļā, kur strādājis līdz aiziešanai pensijā 1969. gada jūnijā. Kā speciālists turpinājis strādāt, slēdzot līgumus.

Ilggadējs Pērtas latviešu katoļu draudzes priekšnieks, žurnāla "Gaisma" darbinieks, Rietumaustriālijas Latviešu biedrības valdes vicepriekšsēdis.

Apprecējies 1928. gadā. Sieva Olga, meita Irēna.

A. Pontaks miris 1984. gada 25. jūnijā Pērtā. Apglabāts Karakatas kapos Pērtā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1929. gada 23. oktobrī. Lacuanias oldermanis. Rietumaustriālijas korporāciju kopas viceseniors, oldermanis.

Lacuania-50, 184. un 185. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 79. lpp.; J. Peļša vēst. (1996.–1998.).

PRĀMNIEKŠ, JĀNIS

Jānis Prāmnieks dzīvo Ņujorkā ASV.

Lacuanias V!K! uzņemts 1986. gada 24. jūlijā, Sp!K! – 1987. gada 5. decembrī.

Lacuanias apkārtraksti Rietumos.

PRĀMNIEKŠ, KĀRLIS

Kārlis Prāmnieks dzīvo Ņujorkā ASV.

Lacuanias V!K! uzņemts 1986. gada 6. jūlijā, Sp!K! – 1987. gada 5. decembrī.

Lacuanias apkārtraksti Rietumos.

PRIKULIS, IZIDORS

Izidors Prikulis dzimis 1905. gada 31. augustā Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. Mācījies Preiļu pamatskolā, Amatniecības skolā Daugavpilī un Daugavpils Valsts vidusskolā, kuru beidzis 1928. gada pavasarī. Tā paša gada rudenī iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Darbojies dažādās sabiedriskās organizācijās: katoļu kultūras veicināšanas biedrībā "Saule", Latgales jaunatnes biedrības Daugavpils nodaļā, Vārkavas pagasta revīzijas komisijā, Latgales zemnieku krājaizdevu sabiedrībā u. c. Latgales demokrātisko zemnieku apvienības biedrs. Strādājis par krājaizdevu sabiedrību aģentu un grāmatvedi Latgalē, no 1929. gada – Tautas labklājības ministrijas Lauku iedzīvotāju ārstēšanas nodaļā par vecāko sevišķu uzdevumu ierēdni un ministrijas pilnvaroto Jūrnieku slimnīcā. Dienējis Latvijas armijā.

Studiju beigās atlicis nokārtot vēl pāris valsts eksāmenu, taču sācies karš. Vācu laikā iecelts par mežzini Ludzas apriņķa Isnaudā. Kara beigās devies bēgļu gaitās Kurzemē – Ventspils apriņķa Ugālē. Pēc kara strādājis par galveno inženieri Ilūkstes apriņķa Bebreņu mežsaimniecībā, vēlāk bijis direktors Gulbenes mežrūpniecības saimniecībā (MRS). Nebūdam komunistiskās partijas biedrs, pazemināts par galveno inženieri Gulbenes, tad Smiltenes MRS, vēlāk jau par iecirkņa priekšnieku Alojās MRS Staiceles mežniecībā.

1953. gadā pārcēlies uz dzīvi Rīgā. Strādājis dažādus darbus, dzīves pēdējos 15 gadus – radio izotopu rūpnīcā par normētāju.

Apprecējis 1935. gadā. Sieva Anna (Iac! S. Pauriņa māsa), dēli Juris (Iac!), Jānis (Iac!) un meita Benita.

J. Prikulis miris 1989. gada 27. janvārī. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1930. gada 27. oktobrī. LVVA, 4262. f., l. apr., 14. l., 26. lp.; A. Prikules vēst. (1997.).

PRIKULIS, JĀNIS

Jānis Prikulis dzimis 1941. gada 21. augustā Rīgā. Beidzis Rīgas 17. vidusskolu, dienējis padomju armijā. Studējis LVU Juridiskajā fakultātē, kuru pabeidzis 1973. gadā. Norīkots darbā par konsultantu Tieslietu ministrijā.

Jau studiju laikā sācis strādāt ārštata darbā Latvijas Radio bērnu raidījumu redakcijā. Pārgājis strādāt uz radio pastāvīgā darbā. Ilgstoši strādājis Latvijas Televīzijā, kur vadījis populāro raidījumu "Dialogs". Atmodas laikā gatavojis televīzijas raidījumus par vēstures tēmām Izglītojošo raidījumu redakcijā (arī raidījumu par bīskapu Jāzepu Rancānu).

Latvijas Televīzijas Izglītojošo raidījumu redakcijas vadītājs. Slēdzot bijušo PSRS Centrālo Televīziju pēc 1991. gada augusta puča, viņš bija viens no jaunās Latvijas TV 2. programmas dibinātājiem un tās pirmais direktors (trīs gadus). Patlaban strādā par žurnālistu.

Apprecējis 1970. gadā. Sieva Ilze, dēli Juris (Iac!), Reinis (Iac!) un Jānis.

Lacuānias V!K! uzņemts 1992. gada 11. janvārī, Sp!K! – 1992. gada 29. februārī.

J. Prikula biogrāfija (1996.).

Dr. PRIKULIS, JURIS

Juris Prikulis dzimis 1939. gada 9. decembrī Rīgā. Mācījies pamatskolās Gulbenē, Smiltenē un Staicelē, vēlāk Jelgavas pedagoģiskajā skolā (1954.–1957.), pēc tās reorganizācijas – Valmieras pedagoģiskajā skolā, kuru beidzis 1958. gadā. Studējis vēsturi LVU, to absolvējis 1963. gadā. Strādājis par vēstures skolotāju Ugāles vidusskolā, dienējis padomju armijā. No 1964. gada strādājis Vēstures un revolūcijas muzeja direkcijas sistēmā kā zinātniskais līdzstrādnieks.

1966.–1969. gadā strādājis RPI Filozofijas katedrā par pasniedzēju. No 1967. gada bijis LPSR Jau-natnes organizāciju komitejas atbildīgais sekretārs. 1969. gadā iestājies Maskavas Valsts universitātes Fi-lozofijas fakultātes aspirantūrā, izstrādājis disertāci-ju par H. Markūzes politisko filozofiju. Disertāciju aizstāvējis 1977. gadā, iegūstot filozofijas zinātņu kan-didāta grādu.

1973. gadā sācis strādāt Zinātņu akadēmijas Vēstures institūtā Rīgā par zinātnisko līdzstrādnieku un veicis pētījumus par Rietumu filozofiju un baltie-šu trimdas politiskajām aktivitātēm. 1979. gadā sācis strādāt ZA Ekonomikas institūtā par vecāko zinātnis-ko līdzstrādnieku, vēlāk kļuvis par nodaļas vadītāju. Uzstājies Latvijas Radošo savienību paplašinātajā plēnumā 1988. gada jūnijā. Latvijas Tautas frontes lektoru grupas loceklis (no 1988. gada). No 1989. ga-da – Zinātņu akadēmijas Filozofijas un tiesību institūta ārzemju filozofijas un pasaules uzskatu problēmu no-daļas vadītājs, vēlāk – projekta vadītājs. Zinātniskās asociācijas “Latvija un latvieši pasaulē” priekšsēdētāja vietnieks (1989.–1992.).

Piedalījies Pasaules latviešu Zinātņu kongresa sa-gatavošanā un vadīšanā (1991.). Kopš 1992. gada jan-vāra – Baltijas un Ziemeļu valstu vēstures un politi-kas pētījumu centra zinātniskais koordinators, kopš 1994. gada – centra direktors. Piedalījies daudzās starptautiskās konferencēs un bijis stipendiāts un vies-lektors Oslo, Kopenhāgenas, Kolumbijas (Ņujorkā), Kalifornijas, Berlīnes, Ķelnes, Minhenes, Tamperes, Marburgas u. c. universitātēs un pētniecības centros. 1993. gadā LZA Filozofijas un socioloģijas institūtā ieguvis filozofijas doktora (Dr. phil.) grādu. Kopš 1994./95. mācību gada lasa lekcijas LU politikas zi-nātnes un citu specialitāšu studentiem. Publicējis ap 150 rakstu un vairākas grāmatas, to vidū: “Ārzemju literatūra par Latviju” (R., 1992.) un “The Foreign Policies of the Baltic Countries” (R., 1994., kopā ar līdzautoriem).

Apprecējis 1971. gadā. Sieva Aina, dēls Aivars.

Lacuānias V!K! uzņemts 1992. gada 11. janvārī, Sp!K! – 1992. gada 29. februārī.

J. Prikūļa biogrāfija (1996.).

PRIKULIS, JURIS

Juris Prikulis dzimis 1973. gada 12. aprīlī Rīgā. Mācījies Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1991. gadā. Ieguvis pirmo vie-tu Latvijas atklātajā fizikas olimpiādē. PSRS Astronomijas un ģeodēzijas biedrības (ta-gad – Latvijas Astronomijas biedrības) biedrs. Piedalījies PSRS skolēnu astronomijas, fi-zikas un matemātikas olimpiādē Černogolovkā (Piemaskavā).

1991. gadā iestājies LU Fizikas un matemātikas fakultātes fizikas nodaļā, kuru pabeidzis 1996. gadā ar bakalaura grādu fizikā. 1993. gadā iestājies Rīgas Aviācijas universitātes Radioelektronikas un dator-sistēmu fakultātē, apguvis metroloģijas, standartizā-cijas un sertifikācijas specialitāti. Strādājis par asis-tentu LU Cietvielu fizikas institūtā un ZA Fizikas in-stitūtā. Stažējies Reinas-Vestfālenes Tehniskajā uni-versitātē (RWTH) Āhenē Vācijā 1994. gadā. No 1996. gada septembra līdz 1998. gada februārim studējis Čāl-mera (Chalmers) Tehnoloģiskajā universitātē Gēte-borgā (Zviedrijā), ieguvis maģistra grādu fizikā un teh-niskajā fizikā. Kopš 1998. gada 1. jūlija studē nano-mehāniku tās pašas universitātes doktorantūrā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1992. gada 5. septembrī, Sp!K! – 1993. gada 21. decembrī. Lacuānias sekretārs.

J. Prikūļa biogrāfija (1993., 1997.).

PRIKULIS, REINIS

Reinis Prikulis dzimis 1975. gada 28. aprīlī Rīgā. Mācīties sācis Talsu rajona Val-demārpils vidusskolā, turpinā-jis – Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1993. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Ekonomikas fakultātē un Rīgas Aviācijas universitātes Radioelektronikas un datorsistēmu fakultātē. Stu-dijas LU pēc trīs semestriem pārtraucis un turpinājis studēt Rīgas Aviācijas uni-versitātē. Strādājis vācu filmēšanas grupā. 1998. ga-

da jūnijā ieguvis bakalaura grādu datorzinātnēs. Pašlaik studē Rīgas Aviācijas universitātes Radioelektronikas un datorsistēmu fakultātes profesionālās sagatavošanas grupā. Kopš 1996. gada jūlija strādā projektēšanas birojā "SPI-Venstspilš" par datorsistēmas speciālistu.

Apprecējis 1998. gada 12. decembrī, sieva Liene.

Lacuānias V!K! uzņemts 1994. gada 11. janvārī, Sp!K! – 1994. gada 3. maijā. Lacuānias viceseniors, oldermanis.

R. Prikūļa biogrāfija (1996., 1999.).

PUDULIS, ARKĀDIJS

Arkādijs Pudulis dzimis 1911. gada 23. janvārī Daugavpilī. Mācījies Stirmienes pamatskolā un Varakļānu ģimnāzijā, pēc tam pārgājis uz Daugavpils Valsts skolotāju institūtu, kuru beidzis 1930. gadā. Strādājis par skolotāju Rēzeknes apriņķa pamatskolās. 1932. gadā sācis studēt tautsaimniecību LU. Vairākus gadus bijis inteligēntais bezdarbnieks, pēc tam strādājis par skolotāju pamatskolās Rīgā (1937.–1942.).

1940. gadā pabeidzis LU ar ekonomikas maģistra grādu un turpinājis studijas Tiesību zinātņu fakultātē. Absolvējis to 1945. gadā, iegūstot jurista kvalifikāciju. Sācis strādāt par advokātu Rīgā, par Daugavpils juridiskās konsultācijas advokātu un konsultācijas vadītāju. Taču 1948. gadā kā nezticams no darba atbrīvots ar aizliegumu strādāt advokatūrā. Turpmāk strādājis uzņēmumu grāmatvedībā līdz 1971. gadam, kad aizgājis pensijā.

Apprecējis 1947. gadā. Sieva Vallija, dēli Gunnārs un Andris (stud. korp. Fratrnitas Vanenica), meita Baiba.

Lacuānias V!K! uzņemts 1934. gada 31. janvārī, Sp!K! – 1934. gada 26. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 92. lp.; A. Puduļa biogrāfija (1996.).

PUDULIS, PĒTERIS

Pēteris Pudulis dzimis 1906. gada 29. decembrī Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. 1926. gadā beidzis Aglonas ģimnāziju. Tā paša gada rudenī iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes pedagogijas nodaļā, vēlāk pārgājis uz vēstures nodaļu. Studiju laikā strādājis laikrakstā "Zemnieku Ziņas", Zemkopības ministrijā un Tautas labklājības ministrijā. Darbojies Latvijas katoļu jaunatnes biedrībā un Kristīgo zemnieku partijā. Latvijas katoļu biedrības "Saule" Rīgas nodaļas vadītājs (1935.–1937.). LU Vēstures nodaļu pabeidzis 1939. gadā. Strādājis par vēstures un latīņu valodas skolotāju Rīgas un Ludzas ģimnāzijā, pēc tam Daugavpils Valsts skolotāju institūtā.

1944. gadā emigrējis uz Zviedriju. Studējis vēsturi un ģeogrāfiju Lundas universitātē, guvis vidusskolas skolotāja kvalifikāciju 1953. gadā. Strādājis par grāmatvedi tirdzniecības firmā un skolotāju vidusskolā. Vācis materiālus par Latgales vēsturi. Ievietojis publikācijas rakstu krājumā "Acta Latgalica" un citos latgaliešu izdevumos.

Aizgājis pensijā 1966. gadā un klimata dēļ pārcēlies uz dzīvi Spānijā, kur miris 1990. gadu sākumā. Savus manuskriptus un bibliotēku novēlējis Daugavpils Pedagoģiskajai universitātei (taču nav nogādāti Latvijā dārgo ceļa izmaksu dēļ). Sāpnis uzrakstīt pilnīgu "Latviešu tautas vēsturi" nepiepildījies.

Lacuānias V!K! uzņemts 1928. gada 21. novembrī. Lacuānias sekretārs.

Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.); T. Puisāna vēstule (1997.); Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

PUDULIS, PĒTERIS

Pēteris Pudulis dzimis 1911. gada 1. decembrī Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. 1932. gadā beidzis Daugavpils Valsts ģimnāziju. 1933. gadā iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē. Strādājis Zemkopības ministrijas Mežu departamentā kā papildu darbinieks. Dzīvo Ogres rajona Jumpravas pagasta "Kalējos".

Lacuānias V!K! uzņemts 1934. gada 31. janvārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 88. un 89. lp.

PUGA, HARIJS

Harijs Puga dzimis 1978. gada 15. martā Rīgā. Pamatizglītību ieguvis Rīgas Natālijas Draudziņas ģimnāzijā, mācījies Rīgas komercskolā, kuru beidzis 1996. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Juridiskās fakultātes neklātienēs nodaļā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1997. gada 11. martā, Sp!K! – 1998. gada 15. decembrī. Lacuānias viceseniors.

H. Pugas biogrāfija (1997.).

Dr. PUISĀNS, TADEUŠS

Tadeušs Puisāns dzimis 1918. gada 22. janvārī Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Zvirgzdenes pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1938. gada pavasarī. Dienējis Latvijas armijā un beidzis instruktoru rotu, Karaskolas virsniekvietnieku nodaļu un rezerves virsnieku kursus, ieguvis leitnanta dienesta pakāpi. 1940. gadā iestājies LU Tiesību zinātņu un tautsaimniecības fakultātes tiesību zinātņu nodaļā, bet drīz vien pārgājis uz Ķīmijas fakultātes farmāci-

jas nodaļu. Strādājis Ludzas apriņķa Sociālās nodrošināšanas nodaļā.

Karš studijas pārtraucis. 1943. gada aprīlī viņš mobilizēts Latviešu leģionā. 15. divīzijas 32. pulka sastāvā piedalījies kaujās pie Ostrovas un Opočkas kā sevišķu uzdevumu virsnieks un rotas komandieris. 1944. gada 10. jūlijā ievainots un nosūtīts ārstēties uz Badpirmontu (Bad Pirmont) Vācijā. Pēc izveseļošanās nosūtīts uz virsnieku kursiem Berlīnē. Kara beigās ar pulkveža V. Januma kaujas grupu no Berlīnes ielenkuma nonācis amerikāņu gūstā (1945. gada aprīlī). Atradies gūstā Zēdelhemā. No gūsta atbrīvots 1946. gada martā. Dzīvojis Eslingenes pārvietoto personu nometnē.

Ieradies Kanādā 1948. gada 1. jūlijā. Divarpus gadus racis rūdu *Wite Amulet* raktuvēs Kvebekas provincē. 1950. gada rudenī sācis vēstures studijas Makmāstra universitātē Hamiltonā. 1954. gadā ieguvis bakalaura grādu vēsturē. Turpinājis studēt vēstures filozofiju Toronto universitātē. No 1957. gada decembra strādājis Kanādas federālās valdības Meteoroloģiskajā dienestā. Astoņus gadus strādājis Kanādas ziemeļos, trīsarpus gadus no tiem – pie Ziemeļpola. Ieguvis papildu izglītību Rīersona (Ryerson) Politehniskajā institūtā (publiskā administrācija un zemes novērošana) un Kanādas Radio, elektronikas un televīzijas skolā Toronto. Aizgājis pensijā 1984. gada janvārī.

Astoņu grāmatu autors, to vidū: "Nogramušās jaunavas mantojums – Ludza" (1973., 1992.), "Latgale. Vēsturiskas skices" (1988.), "The Emerging Nation" (1995.). Publicējis arī trīs grāmatas, kuras sarakstījis sava darba uzdevumā. Daudz rakstījis latviešu presē. Žurnāla "Kadets" redaktors un žurnāla "Akadēmiskā Dzīve" redakcijas loceklis. Piecus gadus (no 1984. gada) strādājis par Radio Brīvā Eiropa pastāvīgo korespondentu, iztirzājot Latgales vēstures jautājumus (ar pseidonīmu – Konstantīns Ungurs). Strādājis par lektoru Latviešu Tautas augstskolā Toronto. Patreiz – apvienības "Austrums" vecbiedrs. Par pētījumiem vēsturē un socioloģijā 1994. gadā apbalvots ar Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda K. Barona prēmiju. 1998. gada 18. jūnijā Latvijas Zinātņu akadēmija piešķīrusi viņam Goda doktora grādu vēsturē.

Lacuānias V!K! uzņemts 1953. gada rudens semestrī. Lacuānias Rietumos viceseniors. Lacuānias Kanādas kopas seniors. Grāmatas "Lacuānia-50" (1977.) redaktors.

T. Puisāna vēst. (1995., 1997.); Lacuānia-50, 185. lpp.; T. Puisāna atmiņas (1998.); Latviešu rakstniecība biogrāfijās, 256. lpp.; *Šķirmants J.* Tadeušam Puisānam 60 gadu // Universitāte. – 1982. – Nr. 50. – 60. lpp.

PUJATS, ONUFRIJS

Onufrijs Pujats dzimis 1907. gada 9. augustā Rēzeknes apriņķa Makašēnu pagastā. Mācījies Nautrēnu pamatskolā un Rēzeknes Valsts vidusskolā, kuru beidzis 1928. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē, kuru pabeidzis 1944. gadā ar būvinženiera grādu. Studiju laikā strādājis Zemkopības ministrijas Kultūrtehniskajā nodaļā.

1944. gada 28. septembrī izceļojis uz Vāciju. Pēc kara bijis nometnes komandants Oldenburgā, strādājis angļu un amerikāņu inženieru vienībās. Vēlāk pārgājis vācu valsts dienestā "Strassennebauamt" un būvējis tiltus. 1973. gadā aizgājis pensijā.

Precējies, sieva vāciete.

O. Pujats miris 1978. gada 19. jūlijā Rietumvācijā.

Lacuianas V!K! uzņemts 1929. gada 18. februārī.

Lacuania-50, 185. un 186. lpp.; Lacuianas apkārtraksti Rietumos; V. Bernāna vēst. (1998.).

Ph. D. PUTNIS, ANDRIS

Andris Putnis dzimis 1947. gada 18. jūlijā Vācijā. Beidzis Brāļu Meristu (Marist Brothers) vidusskolu Hamiltonā Austrālijā. Iestājies Ņūkāsas universitātes Humanitāro zinātņu fakultātē un Ņūkāsas skolotāju koledžā ASV. 1968. gadā ieguvis bakalaura un Dip. Ed. grādu. 1969. gada augustā izceļojis uz Angliju, kur Londonā strādājis

par skolotāju un studējis ģeoloģiju Londonas universitātē. Pabeidzis to ar uzslavu 1974. gadā. Ieguvis Ph. D. grādu ģeoloģijā Kembridžas universitātē. Strādājis par pasniedzēju Kembridžas universitātes Čērčila (Churchill) koledžā un bijis vieslektors ASV universitātēs Hārvardā, Čikāgā, Ņujorkā u. c. Pārcēlies uz dzīvi Vācijā. Publicējis divas grāmatas, to vidū: "Principles of Mineral Behaviour" (tulkota arī krievu val.).

Apprecējies 1969. gadā. Sieva Kristīne Nana (Christine Nunn), seši bērni.

Lacuianas V!K! uzņemts 1965. gada maijā, Sp!K! – 1966. gada 27. augustā. Lacuianas Austrālijas kopas sekretārs.

Lacuania-50, 186. lpp.; A. Ancāna vēst. (1997.); J. Pelša vēst. (1996.–1998.).

Prof., Ph. D. PUTNIS, PĒTERIS

Pēteris Putnis dzimis 1950. gada 16. decembrī Rietumaustrālijā. Beidzis Brāļu Meristu (Marist Brothers) vidusskolu Hamiltonā Jaundienvidvelsā. 1968. gadā iestājies Ņūkāsas universitātes Humanitāro zinātņu fakultātē, kuru pabeidzis 1972. gada martā ar uzslavu. Turpmāk studējis angļu literatūru Kanberā, Austrālijas Nacionālajā universitātē.

1976. gadā ieguvis Ph. D. grādu angļu literatūrā Kanberas Nacionālajā universitātē. Strādājis Brisbenes universitātē, pašlaik – profesors Bonda universitātē Kvinslandē. Sarakstījis un rediģējis vairākas grāmatas.

Apprecējies 1976. gada 15. maijā. Sieva Inta, trīs meitas.

Lacuianas V!K! uzņemts 1968. gada septembrī, Sp!K! – 1970. gada 6. jūnijā. Lacuianas Austrālijas kopas sekretārs.

Lacuania-50, 186. un 187. lpp.; A. Ancāna vēst. (1997.); J. Pelša vēst. (1996.–1998.).

RAIDONIS, ALBERTS

Alberts Raidonis dzimis 1914. gada 20. martā Ludzas apriņķa Nirzas pagastā. Mācījies Ludzas Valsts komercskolā, kuru beidzis 1934. gadā. Dienējis Latvijas armijā, ieguvus rezerves virsnieka pakāpi. Strādājis par ierēdni Pildas, Šķaunes un Nirzas pašvaldībās (1934.–1936.), vēlāk – Šoseju un zemesceļu departamentā par grāmatvedi (1938.–1943.). 1943. gadā iestā-

ties LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Rēzeknē kopā ar rakstnieku A. Sprūdžu izdevis "Rēzeknes Ziņas", bijis aktieris Latgales teātrī un publicējis rakstus vietējā presē. 1944. gadā mobilizēts vācu armijā. Pēc kara nokļuvis gūstā Zēdelhemas nometnē Beļģijā. "Daugavas Vanagu" organizācijas līdzdibinātājs. Pēc atbrīvošanas apmeties Hānavas bēgļu nometnē (1946.–1950.) Vācijā. Strādājis Starptautiskās bēgļu organizācijas (IRO) dienestā par apgādes virsnieka palīgu un darbojies trimdas presē.

1950. gada pavasarī ieceļojis ASV un apmeties uz dzīvi Čikāgā. Strādājis par mehāniķi un apmācījis darbiniekus elektrotehniskajā fabrikā, kas ražoja radio, televizorus, telefonus un ierīces armijas vajadzībām. 1952. gadā sācis studēt politiskās zinības Ziemeļrietumu (North Western) universitātē. Studiju gaitā publicējis presē rakstu sēriju par ģeopolitiku, pasaules politiku un Latviju. Kā pirmais latvietis kļuvis par Amerikas Politisko zinātņu akadēmijas locekli.

Aktīvi darbojies žurnālistikā un grāmatniecībā. Apstrādājis, rediģējis un sagatavojis iespiešanai ap 50 grāmatu, to vidū memuāru literatūru, rakstu krājumus, organizāciju jubileju izdevumus. Daudzu žurnālu redaktors: "Strēlnieks" (20 gadus), "Ziemeļnieki" (divi sējumi), "Čikāgas Ziņas" (19 gadus), "Aglonas Vēstis" (18 gadus), "Ciānas Vēstis," "Treji Vārti," ALKA žurnāls, Dziesmu svētku vadoņi u. c. A. Raidonim ir plaša grāmatu krātuve, tāpēc bieži vien tiek saukts par latviešu Misiņu trimdā.

Sabiedriski aktīvs, darbojies Čikāgas Organizāciju apvienībā, ALKA, Preses biedrībā, Latviešu biedrībā. Daudzkārtējs ALA kongresu delegāts. Minēts ASV kongresa protokolos kā cīnītājs par Latvijas brīvību un latviešiem. Trimdā saglabājis Latvijas pilsonību. Čikāgas latviešu radio raidījumu līdzdibinātājs. Ar referātiem uzstājies radiofonā, sabiedrīkos sarīkojumos, sanāksmēs un diskusijās.

Precējies. Sieva Bronislava, meitas Pērle un Laura.

Lacuānias V!K! uzņemts 1953. gada rudens semestrī, Sp!K! – 1955. gadā. Lacuānias Rietumos seniors. Lacuānias Čikāgas kopas seniors. Čikāgas korporāciju kopas magister literarum (kopš 1957. gada nepārtraukti).

A. Raidoņa vēst. (1997.); Lacuānias apkārtraksti Rietumos; *Šķirmants J.* Redaktoram Albertam Raidonim 70 // Universitātes. – 1985. – Nr. 56. – 64. lpp.

RANCĀNS, FRANCIS

Francis Rancāns dzimis 1920. gada 3. decembrī Ludzas apriņķa Nautrēnu pagastā. Mācījies Lūzenieku un Nautrēnu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijas klasiskajā nodaļā. 1939./40. mācību gadā ieguvus pirmo vietu konkursā par tēmu "Ko Latgale var dot Latvijai", saņemot ārlietu ministra V. Muntera balvu. Nodibinoties padomju režīmam, drošības apsvērumu dēļ 1940. gada rudenī pārgājis mācīties uz Kārsavas vidusskolu, kuru beidzis 1941. gada pavasarī.

1941. gada jūnijā kopā ar tēvu arestēts un izsūtīts uz Krieviju. Atradies ieslodzījumā Jaroslavas apgabala Ugličas cietumā. Kara tribunāls 1941. gada 13. decembrī notiesāja viņu uz astoņiem gadiem un nosūtīja uz Vjatlagu. Tēvs pazudis bez vēsts. 1943. gadā bezcerīga veselības stāvokļa dēļ atbrīvots. Strādājis Aleksandrovas rajona padomju saimniecībā par brigadieru palīgu.

1945. gada vasarā izdevies atgriezties dzimtenē. Tā paša gada rudenī iestājies LVU Vēstures fakultātē un pabeidzis pilnu mācību kursu ar izcilību. Taču kā politiski neuzticamam 1949. gada pavasarī viņam nav ļauts kārtot valsts eksāmenus, ticis izslēgts no Universitātes. Tikai pēc Staļina nāves varējis atjaunot studijas Ļeņingradā (Rīgā nav atļauts). 1957. gadā ar izcilību beidzis Ļeņingradas Kultūras institūtu, 1961. gadā pabeidzis institūta aspirantūru. Izstrādājis disertāciju "Latvijas bibliotēku vēsture (13. gs. – 1917. g.), kuru nav aizstāvējis, jo nav piekritis iestāties komunistiskajā partijā.

Strādājis par vēstures skolotāju Rīgas 9. vidusskolā un Malnavas lauksaimniecības tehnikumā

(1946.–1949.), par zinātnisko sekretāru, galveno bibliotekāru un Klasifikācijas sektora vadītāju ZA Fundamentālajā bibliotēkā (1949.–1974.), un vecāko pasniedzēju LVU Filoloģijas fakultātē (1974.–1992.). Publicējis grāmatu “Jānis Misiņš un viņa bibliotēka” (R., 1963.) un vairāk nekā 30 rakstu. Bīskapa Jāzepa Rancāna fonda valdes vicepriekšsēdis.

Apprecējies 1948. gadā, sieva Maiga.

Lacuanias V!K! uzņemts 1992. gada 11. janvārī, Sp!K! – 1992. gada 29. februārī. Lacuanias Filistru biedrības priekšsēdētājs.

F. Rancāna biogrāfija (1997.).

RANCĀNS, ONUFRIJS

Onufrijs Rancāns dzimis 1922. gada 2. augustā Ludzas apriņķa Nautrēnu pagastā. Beidzis Malnavas lauksaimniecības vidusskolu. Bijis mazpulkos, “Latvijas Vanagos”, bijis Nautrēnu pagasta lauksaimniecības biedrības priekšnieks un pagasta vecākā vietnieks. 1942. gadā iestājies Jelgavas Lauksaimniecības akadēmijā.

Iesaukts Latviešu leģionā. Studijas atsācis 1946. gadā Reinas Fridriha Vilhelma universitātē Bonnā Vācijā. 1948. gadā ieguvis diplomēta agronoma grādu.

1949. gada decembrī ieceļojis ASV un sācis strādāt par tehnisko zīmētāju, pēc tam pašmācības ceļā pārskolojies par elektroinženieri un strādājis par inženieri-projektētāju sabiedrībā “Hewitt Robins Inc.” Ņujorkā. No 1960. līdz 1962. gadam un 1967. gadā bijis šīs kompānijas pārstāvis (rezidējošais inženieris) Indijā, turienes valdības kontrolētajā “Hinduston Steel Ltd.” Barsuā. 1983. gadā inženieru sabiedrības “Robins” uzdevumā komercdelegācijas sastāvā piedalījies projekta apspriedēs Maskavā ar PSRS Rūpniecības ministrijas pārstāvjiem. Pensionējies 1987. gadā, taču pēc kompānijas lūguma palicis strādāt par inženieri padomdevēju līdz 1989. gadam.

No 1954. līdz 1956. gadam komitejas “Latvijas brīvībai” loceklis un sekretārs. Apspiesto Eiropas nāciju apvienības (ACEN) latviešu delegācijas loceklis. Latgales kristīgo zemnieku partijas delegāts Zemnieku blokā, kas apvienoja trīs lielākās zemnieku par-

tijas emigrācijā, un delegāts Centrāleiropas kristīgo demokrātu ūnijas kongresos. Aktīvi darbojies Ņujorkas latviešu katoļu draudzē, bijis tās kasieris un Bīskapa Jāzepa Rancāna fonda padomes loceklis.

Precējies. Sieva Terēze (stud. korp. Aurora), dēli Ēriks Francis un Pēteris Vincents.

Lacuanias V!K! uzņemts 1947. gada 7. decembrī, Sp!K! – 1950. gada 25. janvārī. Lacuanias Ņujorkas kopas seniors, viceseniors. Lacuanias pārstāvis L!K!A! un A!B!T!

O. Rancāna vēst. (1997.).

REINIKS, ĀDOLFS

Ādolfs Reiniks dzimis 1911. gadā Rēzeknes apriņķa Viļānu pagastā. Mācījies Skujānieku un Viļānu pamatskolā un Varakļānu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1928. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Uzņemts Latgales studentu biedrībā, izstājies. Strādājis par agronomu Varakļānos. Bijis “Pērkoņkrusta” organizācijas biedrs. 1945. gada 16. aprīlī arestēts un pakļauts komunistu represijām.

Lacuanias V!K! uzņemts 1930. gada 3. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 20. lp.; A. Kravaļa atmiņas (1996.); F. Murāna vēst. (1997.); No NKVD līdz KGB. Politiskās prasvas Latvijā 1940–1986. Noziegumos pret padomju valsti apsūdzēto Latvijas iedzīvotāju rādītājs. – R.: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 1999. – 631. lpp.

REZEBERGS, ANDRIS

Andris Rezebergs dzimis 1942. gada 18. janvārī Rēzeknē. Ieceļojis Kanādā 1948. gadā un apmeties uz dzīvi Londonā Ontārio provincē. Mācījies Sv. Džordža pamatskolā un Central Collegiate vidusskolā, kuru beidzis 1960. gadā. 1968. gadā pārcēlies uz Kitčeneru, kur sācis studēt Vaterlo (Waterloo)

universitātes Matemātikas fakultātē. Studijas pabeidzis 1973. gada maijā, iegūstot bakalaura grādu matemātikā. Strādājis kompānijā "National Cash Register" Vaterlo Ontārio štatā. Izvēlējies specializāciju "Software for Bank Proof Machines", līdztekus apgūstot papildu kursu par mikroskaitļotājiem. Strādā pārtikas preču noliktavā par datoristu.

Apprecējies 1968. gadā, sieva Beverlija.

Lacuānias V!K! uzņemts 1970. gada rudens semestrī.

Lacuānia-50, 187. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 156. lpp.; K. Znotiņa sniegtās ziņas (1998.).

Dr. RITOVS, ARKĀDIJS

Arkādijs Ritovs dzimis 1910. gada 14. martā Daugavpilī. Mācījies Daugavpils baltkrievu pamatskolā un Daugavpils Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1928. gadā. 1930. gadā absolvējis Rīgas Skolotāju institūtu. Vienu gadu mācījies Valsts konservatorijas kompozīcijas klasē (spēlējis vijoli). 1931. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Strādājis par skolotāju privātā baltkrievu pamatskolā Rīgā, dienējis Latvijas armijā.

Vācu laikā strādājis Rīgā augļu un dārzeņu sagādes noliktavā, pēc krievu ienākšanas pasniedzis skolās civilo aizsardzību. 1946. gadā iestājies LVU Medicīnas fakultātē, pabeidzis to 1951. gadā. Strādājis par uzticības ārstu Centrālajā Arodbiedrību padomē (1951.–1962.) un Latvijas Centrālajā Baseina slimnīcā (1962.–1985.): darba ekspertīzes ārstu komisijas vadītājs, Baseina poliklīnikas galvenais ārsts, organizatoriski metodiskā kabineta vadītājs.

Apprecējies 1948. gadā. Sieva Valentīna, dēli Juris un Silvestrs.

A. Ritovs miris 1987. gada 25. maijā. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1934. gada 31. janvārī, Sp!K! – 1935. gada 21. janvārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 81. lp.; J. Ritova vēst. (1996.).

RITUMS, MIĶELIS

Miķelis Ritums (agrāk – Ločmelis) dzimis 1905. gada 8. decembrī Abrenes apriņķa Baltinavas pagastā. Mācījies vietējā pamatskolā, divgadīgā ministrijas skolā Baltinavā un Eversmuižas (tagad – Cibla) arodskolā. Pēc viena mācību gada skola pārcelta uz Daugavpili un pārdēvēta par Daugavpils Valsts arodskolu. Šīs skolas četrgadīgo mehānikas nodaļu beidzis 1925. gadā. Dienējis Latvijas armijā. Strādādam par tehniķi Satiksmes ministrijā, pasta un telegrāfa darbnīcās, mācījies Rīgas pilsētas tehnikuma mehānikas nodaļā, kuru beidzis 1929. gadā.

1930. gadā iestājies LU Mehānikas fakultātē. Sācis strādāt VEF, kur uzņemts par sevišķu uzdevumu tehniķi. VEF vadījis kalkulācijas un pēckalkulācijas biroju. Strādājis fabrikā līdz 1936. gadam, kad atvēris pats savu elektrotehniskas veikalū un darbnīcu, ko sekmīgi vadījis līdz Latvijas okupācijai 1940. gadā. Bijis a/s "Tabaka" kalkulācijas nodaļas vadītājs. Studijas atjaunojis 1941. gadā un pārgājis uz Inženierzinātņu fakultāti. Universitāti pabeidzis 1944. gadā ar inženiera grādu.

Izceļojis uz Vāciju 1944. gada septembrī. Strādājis Berlīnē arhitektu birojā "Willy Muhlau" par būvinženieri apakšzemes fabriku konstruēšanā. Izceļojis uz ASV 1950. gadā. Neilgu laiku dzīvojis Rokfordā, tad pārcēlies uz Čikāgu. Kā inženieris konstruktors strādājis kompānijā "Issacson Iron Works", kompānijā "Pullman Street Car Manufacturing", "International Harvester", "Ford" lidmašīnu fabrikā un kompānijā "Sunbeam". Veicis izgudrojumus un firmām atstājis vairākus patentus. Pensijā aizgājis 1971. gadā.

Precējies, sieva Anna, meitas Anita un Irēne.

M. Ritums gājis bojā autokatastrofā 1978. gada 20. februārī netālu no savas dzīvesvietas Leikženēvā (Lake Geneva) Viskonsinā ASV.

Lacuānias V!K! uzņemts 1930. gada 20. oktobrī. Lacuānias Čikāgas grupas vecākais.

Lacuānia-50, 187. un 188. lpp.; Lacuānias apkārtraksti Rietumos; V. Bernāna vēst. (1998.).

ROGOĻEVS, GRIGORIJS

Grigorijs Rogoļevs dzimis 1908. gada 17. janvārī Pēterpilī. Mācījies pamatskolās Pēterpilī, Maikopā un (1923. gadā atgriezies Latvijā) Krāslavā. 1929. gadā beidzis Krāslavas Valsts vidusskolu. Pusgadu studējis Rīgas Komercestitūtā, dienējis Latvijas armijā. 1932. gadā iestājies LU Arhitektūras fakultātē. Strādājis Tautas labklājības ministrijā Sabiedrisko darbu nodaļā. Bijis LU krievu studentu biedrības loceklis.

Lacuņas V!K! uzņemts 1934. gada 31. janvārī, Sp!K! – 1935. gada 13. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 80. lp.; 15. l., 140. lp.

ROMISLOVS, VLADISLAVS

Vladislavs Romislovs dzimis 1897. gada 9. jūlijā Rēzeknes apriņķa Varakļānu pagastā. Mācījies Varakļānu tautskolā un Rēzeknes tirdzniecības skolā, kuru beidzis 1915. gadā. 1917. gadā pabeidzis Pēterpils komercskolu (līdzekļus mācībām deva "Latgaliešu bēgļu palīdzības komiteja"). Tā paša gada rudenī iestājies Pēterpils Politehniskajā institūtā. 1918. gada sākumā atbraucis uz vecāku mājām, bet drīz vien Latgali okupēja vācu armija, nogriežot ceļu atpakaļ uz Pēterpili, tāpēc studijas bija jāpārtrauc. 1919. gada 29. jūnijā iesaukts Latvijas armijā, dienējis 4. Valmieras kājnieku pulkā par kareivi rakstvedi.

No armijas demobilizēts 1921. gadā. Iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis par mērieku Kuldīgas apriņķa Rendas mežniecībā (1921.), par rajona agronomu Latgales lauksaimniecības biedrībā Daugavpilī (1926.–1928.). Bijis ilggadējs Vīpingas (Rēzeknes) lauksaimniecības skolas pārzinis (1928.–1935.), kā arī Lauksaimniecības kameras Maltas rajona agronoms (1936.–1940.) un Maltas mašīnu un traktoru stacijas vecākais agronoms (1941.).

Vācu laikā strādājis par skolotāju Sakstagala pamatskolā (1942.) un par rajona agronomu Ludzā, Krāslavā un Varakļānos (1942.–1944.). Pēc kara strādājis par skolotāju Rēzeknes un Smiltenes zootehnikumos

(1944.–1947.), Sakstagala pamatskolā (1947.–1951.) un par agronomu Luknas linkopības stacijā no 1951. līdz 1962. gadam. 1962. gadā aizgājis pensijā.

Aktīvi darbojies periodikā: bijis līdzstrādnieks žurnālā "Latgolas Zemkūpis" un kalendārā "Latgolas Lauksaimnieks" (1927.–1934.). Rakstījis par lauksaimniecību kalendārā "Latgolas kalendars" (1936.–1940.), "Dorba zemnieka kalendāri" un avīzē "Taisneība" (1941.g.).

Apprecējis 1932. gadā. Sieva – Jūlija Trasuns (Franča Trasuna brāļameita), trīs bērni (divi miruši agrā bērnībā), jaunākā meita – Agnese.

V. Romislovs pēdējos dzīves gadus pavadījis Sakstagalā. Miris 1986. gada 25. aprīlī. Apglabāts Pedeļu kapos.

Lacuņas V!K! uzņemts 1926. gada 2. maijā, Sp!K! – 1926. gada 27. maijā.

A. Žuravskas vēst. (1998.).

RUBĀNS, EDUARDS

Eduards Rubāns dzimis 1923. gada 18. septembrī Žeimē Lietuvā. Mācījies Svitenes, Rundāles un Rīgas 45. pamatskolā un motormehāniku Rīgas vakara arodskolā. Iestājies K. Valdemāra jūrskolā kuģu mehāniķu nodaļā. 1943. gadā iesaukts Latviešu leģionā. Karojis 15. divīzijas sastāvā Krievijā un Vācijā. Pēc kara atradies gūstā Putlosā Vācijā un Zēdelhemā Beļģijā, pēc tam dzīvojis dažādās bēgļu nometnēs Vācijā. Gadu dienējis franču "ārzemnieku izpalīgu grupā", trīs gadus strādājis ogļraktuvēs Beļģijā.

Iebraucis ASV 1951. gada novembrī. 1954. gadā ieguvis tiesības strādāt uz ASV kuģiem. No 1955. līdz 1960. gadam dienējis ASV Gaisa spēkos. 1956. gadā sācis studēt filozofiju Amarilla koledžā. Vasarās turpinājis braukt uz kuģiem par mehāniķi, bet pa vakariem studējis socioloģiju un psiholoģiju. Pabeidzis Pilsētas (City) koledžu Ņujorkā 1966. gadā. Strādājis Ņujorkas sociālajā dienestā, no 1982. līdz 1985. gadam – Floridā par nekustamo īpašumu aģentu. 1993. gada vasarā bijis tulks Latvijas Aizsardzības ministrijā.

Precējies. Dzīvo Ņujorkas štatā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1957. gada 8. decembrī, Sp!K! – 1958. gadā.

E. Rubāna vēst. (1996.).

RUBENIS, KONSTANTĪNS

Konstantīns Rubenis dzimis 1917. gada 18. jūlijā Dau-gavpils apriņķa Preiļu pagastā. Mācījies Preiļu pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1938. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. 1939. gadā iesaukts Latvijas armijā. Turpinājis dienēt Sarkana-jā armijā līdz 1941. gada jūnijam, kad dezertējis.

Pēc vācu armijas ienākšanas brīvprātīgi iestājies Rīgas policijā, vēlāk drošības policijā SD, kuras sastāvā dienējis Baltkrievijā. No 1945. gada rudens dzīvojis nelegāli Preiļu pagastā. Čeka viņu arestējusi 1947. gada 8. oktobrī. 1948. gada 13. martā notiesāts uz 10 gadiem. Ieslodzījumā atradies Karagandas koncentrācijas nometnē Kazahijas PSR (tagad – Kazahstāna). Atbrīvots 1951. gada 5. martā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 43. lp.; LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 28921.

RUBULIS, NIKOLAJS

Nikolajs Rubulis dzimis 1914. gada 20. septembrī Rēzeknes apriņķa Rēznas pagastā. Mācījies Stoļerovas pamatskolā un Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru pabeidzis 1932. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Studiju laikā strādājis Valsts Zemes bankā (1934.–1939. gada janvāris).

Strādājis namu pārvaldes 3. rajonā, par ekonomistu Sagādes ministrijā un veikala vadītāju. 1940. gadā iestājies no Lauksaimniecības akadēmijas. Studijas atjaunojis 1941.–1943. gadā. Strādājis par veikala vadītāju firmā “Samens”, Liepājas Izpildkomitejā par zemes nodaļas vadītāju, Lauksaimniecības akadēmijā par sagādes vadītāju, Rīgas Lauksaimniecības kooperatīvā par vecāko prečzini.

1949. gada 25. martā kopā ar ģimeni izsūtīts uz Amūras apgabalu Krievijā. Strādājis padomju saimniecībā par lopkopības brigadieru un agronomu. Atbrīvots 1956. gada 26. augustā. Pēc vietējās vadības lūguma palicis vēl palīdzēt novākt ražu un dzimtenē atgriezies 1957. gada martā.

No 1958. gada pavasara strādājis padomju saimniecībā “Olaine” par galveno agronomu, direktora vietnieku un realizācijas nodaļas vadītāju. Pensijā aizgājis 1988. gada martā. Studijas atjaunojis 1968. gadā neklātienē un pabeidzis Lauksaimniecības akadēmiju kā diplomēts agronoms.

Apprecējies 1949. gadā. Sieva Biruta, pieci bērni: Akselis, Tince, Kira, Gundega un Baiba.

Lacuānias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 11. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 126. lp.; N. Rubuļa vēst. (1996.).

RUBULIS, JURIS

Juris Rubulis dzimis 1956. gada 2. oktobrī Toronto Kanādā. Beidzis Čārlza E. Vebstera (Charles E. Webster) pamatskolu un Džordža Hārvija (George Harvey) vidusskolu kā Ontārio provinces stipendiāts. 1975. gada rudenī iestājies Toronto universitātē, kur studējis arhitektūru. Apmeklējis latviešu skolas Toronto.

Miris traģiskā nāvē 1977. gada 18. februārī Toronto. Apglabāts Jorkas kapsētas latviešu nodaļījumā Toronto.

Lacuānias V!K! uzņemts 1976. gada 6. jūnijā.

Lacuānias-50, 188. lpp.

RUDUSĀNS, ALBERTS

Alberts Rudusāns dzimis 1905. gada 28. maijā Ludzas apriņķa Cīblas pagastā. 1929. gadā beidzis Rēzeknes komercskolu, tā paša gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Bijis galvenais grāmatvedis un sekretārs Rīgas Paгаidu strādnieku slimnīcā, pēc tam – Rīgas 3. kopējās un mājkalpotāju slimnīcā pilnvarnieks. Pārgājis darbā uz finanšu resoru, kur bijis Rīgas 5. iecirkņa un vēlāk Ludzas apriņķa nodokļu inspektors. Aktīvi piedalījies Latgales demokrātiskā zemnieku apvienībā, būdams ievērojams runasvīrs. Daudz rakstījis Latgales presē (“Zemnieka Ziņas”, “Jaunais Vārds”, “Nōkūtnē”), bijis labs dzejnieks un apdāvināts esejists.

Trimdas laikā Vācijā pildījis Eslingenē kolonijas darba daļas vadītāja pienākumus. Pēc ieceļošanas Kanādā bijis Kitčeneras latviešu biedrības un vietējās “Daugavas Vanagu” nodaļas dibinātājs un vadītājs. Pār kvalificējies par namdari.

Precējies. Sieva Ņina, meitas Irēna un Zoja.

A. Rudusāns miris 1962. gada 26. aprīlī. Apglabāts Kitčeneras kapos.

Lacuānijas V!K! uzņemts 1931. gada 9. februārī. Lacuānijas Rietumos viceseniors.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 21. lp.; Lacuānija-50, 202. lpp.

RUNDĀNS, GUNĀRS

Gunārs Rundāns dzimis 1938. gada 27. novembrī Jēkabpilī. Kara notikumi aizveduši Vācijā, vēlāk izceļojis uz Kanādu. Beidzis Bramptonas vidusskolu, iestājies dienestā armijā. 1962. gadā pabeidzis Toronto universitātes Inženieru fakultāti, apguvis inženiera-fiziķa specialitāti. Strādājis par pasniedzēju Riersona (Ryerson) Politehniskajā institūtā Toronto (1966.–1970.). 1972.

gadā Parīzē ieguvis *Diplomee de Alliance Francaise* grādu. No 1972. līdz 1973. gadam strādājis kompānijā “Lummus” Hāgā par instrumentācijas inženieri.

Vēlāk strādājis par galveno instrumentācijas inženieri kompānijā “Lummus” pie “Petrosar” projekta Sarniā, kur būvējis ķīmisko rafinēriju. Liels klasiskās mūzikas, sevišķi ērģeļu mūzikas, cienītājs. Strādā ESSO naftas kompānijā Teksasas štatā ASV. Precējies, divi dēli.

Lacuānijas V!K! uzņemts 1958. gadā, Sp!K! – 1959. gadā. Lacuānijas Rietumos viceseniors, sekretārs.

Lacuānija-50, 189. lpp.; K. Znotiņa sniegtās ziņas (1998.).

RUNDĀNS, JURIS

Juris Rundāns dzimis 1936. gada 1. septembrī Jēkabpilī. Pamatskolas izglītību ieguvis Šlēsvīgā, Vācijā un Kanādā – Čeltenhamā (Cheltenham) pie Bramptonas, kur ieceļojis 1949. gadā. Beidzis Bramptonas ģimnāziju. 1956. gadā sācis studēt ķīmiju Toronto universitātē. Darbojies Bramptonas latviešu biedrībā “Auseklis”, latviešu jauniešu pulciņā “Lāpa” un Toronto latviešu studentu kopā. Ķīmijas inženieris. Strādājis ķīmiskās rūpniecības firmā “Monsanto” Okvilas rūpnīcā par plastikas nodaļas vadītāju.

Precējies. Sieva Ina, meita Daina.

Lacuānijas V!K! uzņemts 1957. gadā, Sp!K! – 1958. gadā. Lacuānijas Rietumos sekretārs.

Lacuānijas apkārtraksts Rietumos (1957.); Darbs. Saderība. Dzimums, 82. lpp.

RUNDĀNS, VIKTORS

Viktors Rundāns dzimis 1907. gada 2. oktobrī Pēterpilī, kur arī sācis skolas gaitas. 1918. gada sākumā atgriezies vecāku dzimtajā Ludzas apriņķa Kārsavas pagastā. Mācījies Kārsavas pamatskolā un Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru beidzis 1928. gadā. Mācības turpinājis Rīgas Katoļu garīgajā seminārā. Īsi pirms subdiakona svētības saņemšanas teoloģijas kursu pārtraucis un 1932. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Dienējis Latvijas armijā. Pārgājis uz lauksaimniecības nodaļu un studijas pabeidzis 1942. gadā ar agronoma grādu. Studiju laikā strādājis par ticības mācības skolotāju Rīgas pamatskolās, bijis Lauksaimniecības kameras ierēdnis, Augu slimību un kaitēkļu institūta darbinieks un skautu vadītājs.

1944. gadā iesaukts Latviešu leģionā, piedalījies kaujās pie Dancigas. Ieceļojis Kanādā 1948. gada 30. jūnijā. Strādājis lauksaimniecības nozarē Toronto tuvumā. Vairāk nekā 15 gadus strādājis Čeltenhamas ķieģeļu rūpnīcā par kurinātāju. Vēlāk strādājis Kanādas Lauksaimniecības ministrijas augļu koku slimību pētniecības laboratorijā – sākumā Sv. Katrīnās, tad Vinelandē, Ontārio provincē. Aizgājis pensijā 1972. gadā. Dzīvo Kingstonā (Ontārio provincē).

Jau no bērnības saistījies ar mūziku un dziedāšanu. Dziedājis LU studentu biedrības korī "Dziesmu vara" un dubultkvartetā "Tēvu zeme". Diriģējis korus Latvijā (Malnavā, Rīgā, Sesavā), latviešu korus Vācijā un Kanādā. Divus gadus papildinājis mūzikā Ontārio Karaliskajā konservatorijā Toronto.

Precējies. Sieva Ņina, dēli Juris (Iac!), Gunārs (Iac!), Valdis un meita Ruta.

Lacuānias Sp!K! uzņemts 1953. gada rudens semestrī. Lacuānias Rietumos sekretārs.

Lacuānias-50, 188. un 189. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 89.-91. lpp.

RUŠKO, ANTONS

Antons Ruško dzimis 1907. gada 24. septembrī Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Zvirgzdenes pamatskolā un Ludzas Valsts arodskolā, kuru beidzis 1927. gadā. Dienējis Latvijas armijā. No 1930. gada rudens mācījies Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1932. gadā. Tā paša gada septembrī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā, kuru pabeidzis 1939. gadā.

Apprecējies 1937. gadā, sieva Vilhelmīne.

Strādājis Iekšlietu ministrijas Pašvaldību departamentā. Bijis vecākais revidents Liepājas apriņķī un vienu gadu Rēzeknes apriņķa vecākais. Komunistu laikā atbrīvots no amata. Vācu armijai ienākot, ieņēmis pašvaldību vecākā amatu Ludzas apriņķī (līdz 1944. gada vasarai). Īsu laiku bijis arī Ludzas apriņķa priekšnieks.

1944. gada vasarā izceļojis uz Vāciju un pavadījis kādu laiku krievu armijas aizmugurē Drēzdenes apkārtnē. Pēc tam devies uz Heidelbergu, kur 1946. gada 18. septembrī miris uz operācijas galda. Apglabāts Heidelbergas katoļu kapsētā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 42. lp.; Lacuānias-50, 189. lpp.

RUŠKO (VELDRE), SERAFIMS

Serafims Ruško (Veldre) dzimis 1913. gada 13. augustā Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Zvirgzdenes pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1932. gadā. 1933. gadā iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes baltu filoloģijas nodaļā. Strādājis Zemkopības ministrijā. Studijas pārtraucis, lai iestātos atjaunotajā Karaskolā. Pēc Karaskolas beigšanas 1938. gada pavasarī paaugstināts leitnanta dienesta pakāpē. Dienestu sācis Zemgales divīzijas Artilērijas

pulkā. Nodibinoties komunistu varai, demobilizējies un strādājis par ierēdni Rīgā.

Precējies, sieva Guna, meitas Aija un Vija.

Pēc vācu armijas ienākšanas studijas atjaunojis. Iesaukts Latviešu leģionā, kur iedalīts 15. divīzijas transporta vienībā. Virsleitnants. Piedalījies kaujās Krievijā un Dancigas ielenkumā. Kara pēdējās dienās smagi ievainots mugurā un kritis krievu gūstā. No kādas krievu slimnīcas izbēdzis uz Poliju, kur dzīvojis ar mainītu uzvārdu.

S. Ruško miris 1957. gada 30. oktobrī. Apglabāts Polijā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 21. janvārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 79. lp.; Lacuānia-50, 190. lpp.; Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

Dr. RUŠKO, JĀNIS

Jānis Ruško dzimis 1920. gada 18. septembrī Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Zvirgzdenes pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā. Studējis LU Veterinārmedicīnas fakultātē līdz 1944. gadam, kad bēgļu gaitas aizvedušas Vācijā, Berlīnes apkārtnē. Pēc kara studijas atjaunojis Frīdriha Vilhelma universitātē.

Berlīnē. Pārcēlies uz Veterināro augstskolu Hannoverē, kuru beidzis ar ārsta grādu 1947. gadā.

1948. gada jūnijā ieceļojis Kanādā. Bijis strādnieks Ontārio. Ieguvis Kanādas veterinārārsta tiesības un uzsācis praksi Ontārio provincē. 11 gadu strādājis par veterinārārstu Saskečevanā, vēlāk – Britu Kolumbijas provincē.

Precējies. Sieva Mirdza, meita Gina un dēls Roberts. Dzīvo Vankūverā.

Lacuānias V!K! un Sp!K! uzņemts 60. (?) gados. Vankūveras korporāciju kopas viceseniors.

Lacuānia-50, 189. un 190. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 92. lpp.

SARKANS, PĒTERIS

Pēteris Sarkans dzimis 1913. gada 30. oktobrī Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Balvu pamatskolā un pēc gada pārtraukuma (līdzekļu trūkuma dēļ) – Balvu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1934. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis Tautsaimniecības ministrijā. 1935. gadā iesaukts dienestā Latvijas armijā. Pabeidzis instruktoru kursus, mācījies Karaskolā, kuru pabeidzis 1938. gadā. Dienējis 7. Siguldas kājnieku pulkā kā leitnants.

1941. gada 14. jūnijā kā Latvijas armijas virsnieks vecākā leitnanta pakāpē arestēts un no Litenes nometnes (24. teritoriālais korpus) izsūtīts uz Sibīriju. Smagos izsūtījuma apstākļos pavadījis 13 gadus Noriļskas koncentrācijas nometnē. No ieslodzījuma atbrīvots un Latvijā atgriezies 1953. gadā.

Strādājis par sagādes daļas priekšnieku ražošanas apvienībā "Latvijas balzams" un "Daiļrade". 1981. gadā aizgājis pensijā. Dzīves pēdējos desmit gadus smags insults (Sibīrijas sekas) viņu piesaistīja gultai bez kustību iespējām (paralīze). 1994. gada 11. aprīlī saņēmis LR atvaļinātā kapteiņa dienesta pakāpi.

Precējies, sieva Vallija, bērni Ligita un Ivars.

P. Sarkans miris 1995. gada 17. janvārī. Apglabāts Rīgā, II Meža kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1934. gada 8. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 2. decembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 11. lp.; V. Sarkanes vēst. (1995.).

Dr. SAVICKIS, DONĀTS

Donāts Savickis dzimis 1911. gada 1. janvārī Rīgā. Beidzis vakara vidusskolu Daugavpilī, 1936. gadā iestājies LU Medicīnas fakultātē. Studijas pabeidzis 1942. gadā un strādājis par ārstu Nīcgalē. Iesaukts Latviešu leģionā. Dienējis Rīgā, ar lauku lazareti izstaigājis Latgali, Poliju un Vāciju. Pēc kara bijis ārsts noietnēs Vācijā.

1949. gada maijā ieceļojis Austrālijā. Strādājis Bonegilas ieceļotāju noietnēs noliktavās, pēc tam par slimnieku kopēju slimnīcā. Vēlāk iestājies homeopātu savienībā un sācis strādāt Olburijā (Albury) par ārstu-homeopātu. Uzcēlis Olburijā savu māju. Bijis arī mākslinieks. No koka izgriezis divus Lacuanias vaņņus, no kuriem viens ir atsūtīts uz Latviju un tiek izmantots konventā Rīgā. Vasaras brīvlaikus pavadījis pie Klusā okeāna Stanvela Parkā (Stanwell Park).

Precējies, sieva Tija.

D. Savickis miris 1982. gada 4. jūlijā Olburijā. Kremēts un apglabāts *Hume Weir* aizdambējumā (kur savulaik mīlējis makšķerēt).

Lacuanias V!K! uzņemts 1938. gada 7. februārī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī. Lacuanias sekretārs. Lacuanias Austrālijas kopas seniors, viceseniors.

Lacuania-50, 190. lpp.; J. Pelša vēst. (1996.–1998.).

SIDORĀNS, VIKTORS

Viktors Sidorāns dzimis 1910. gada 25. aprīlī Pēterpilī, tur arī sācis mācīties latviešu pamatskolā. 1917. gadā pārbraucis uz Latviju. Mācījies Ludzas apriņķa Briģu pagasta un Ludzas pilsētas pamatskolā, Balvu un (pēc pārveidošanas) Rēzeknes komercskolā, kuru beidzis 1928. gadā. Studējis LU tautsaimniecības nodaļā (1929.–1930., 1934.–1936.), no tās izstājies. Strādājis

Tautas labklājības ministrijā. 1937. gadā iestājies LU Arhitektūras fakultātē (ar studiju pārtraukumu 1941.–1945.), kuru pabeidzis 1949. gadā, iegūstot arhitekta specialitāti. Vācu laikā strādājis par būvtehniķi projektēšanas birojā “Gaļas centrāle”. Lai izvairītos no mobilizācijas, no 1944. gada rudens līdz kara beigām dzīvojis nelegāli.

Strādājis par arhitektu Lauksaimniecības ministrijas Zemes ierīcības pārvaldē (1949.–1961.), pēc tam projektēšanas institūtā “Latgeproprom”, projektējot rūpniecības ēkas (krāsainās drukas fabriku Torņakalnā, firmas “Rīga” manufaktūru apdares fabriku u. c.). No 1962. līdz 1966. gadam strādājis projektēšanas institūtā “Latgiproseļstroj”, no 1964. gada – par pasniedzēju Mālpils tehnikumā. 1970. gadā aizgājis pensijā.

Apprecējis 1944. gadā. Dzīvo Jūrmalā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 41. lp.; V. Sidorāna vēst. (1996.).

SIDOROVŠ, ARKĀDIJS

Arkādijs Sidorovš dzimis 1910. gada 11. novembrī Rēzeknē. Mācījies Ludzas krievu pamatskolā un Ludzas Valsts vidusskolā, kuru beidzis 1927. gadā. Iestājies skautos, dienējis Latvijas armijā. Strādājis Pasta un telegrāfa departamentā Viļakā, Balvos un Kalnienā, tad pārcelts uz Rīgas Galveno pasta kantori. 1937. gadā iestājies LU Arhitektūras fakultātē, kuru, mācoties ar pārtraukumiem, beidzis 1949. gadā.

Strādājis dažādās celtniecības pārvaldēs. No 1953. gada līdz aiziešanai pensijā 1970. gadā – Lauku projektēšanas institūtā.

Apprecējis 1960. gadā, dēls Igors.

A. Sidorovš miris 1986. gada 9. oktobrī Rīgā. Apglabāts Siguldas kapsētā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 167. lp.; V. Sidorovšs vēst. (1997.).

SIDOROVŠ, JURIS

Juris Sidorovš dzimis 1909. gada 23. jūnijā Rēzeknē. Mācījies Ludzas pamatskolā, Ludzas vidusskolā (beidzis 1926. gadā) un Rēzeknes Skolotāju institūtā (absolvējis 1928. gadā). Strādājis par skolotāju Rēzeknes apriņķa Verukšnes pamatskolā. 1929. gadā iestājies LU Matemātikas un dabas zinātņu fakultātes matemātikas nodaļā. Strādājis Pasta un telegrāfa departamenta statistikas nodaļā. Bijis studentu biedrības "Dzimtene" biedrs, izstājies. 1940. gadā pabeidzis LU un strādājis par skolotāju Rīgā, vācu laikā – lauku skolā Liepājas apriņķī.

Bijis Ludzas Ekonomiskā tehnikuma direktors (1945.–1955.). Iecelts par Ludzas rajona Raiņa kolhoza priekšsēdētāju (1955.–1957.). Bijis Ludzas rajona Istras vidusskolas direktors (1957.–1964.) un Ventpils rajona Ugāles vidusskolas direktors. 1970. gadā, sasniedzot pensijas vecumu, atgriezies Ludzā, tomēr vēl uzņēmies vadīt Ludzas rajona Pušmucovas astoņgadīgo skolu (1970.–1984.). Darbā bijis cilvēks ar augstu morāles un pienākuma apziņu.

Apprecējies 1941. gadā. Sieva Ausma, dēli Juris un Andris.

J. Sidorovš miris 1987. gada 10. jūnijā, apglabāts Rēzeknē, Miera kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 32. lp.; A. Sidorova vēst. (1996.).

SKANGALIS, MEČISLAVS

Mečislavs Skangalis (agrāk – Šlahtovičs) dzimis 1893. gada 13. jūnijā Rēzeknes apriņķa Sakstagala pagastā. 1914. gadā Maskavā beidzis Tehnisko vidusskolu, iegūstot tehniķa grādu elektromehānikā. Divus gadus studējis Maskavas Ķeizariskajā tehniskajā augstskolā. 1916. gadā iesaukts ka-

radienestā, pabeidzis artilērijas tehniskos kursus Pēterpilī, iegūstot artilērijas tehniķa grādu. Pēc Pirmā pasaules kara atgriezies Latvijā.

1921. gadā sācis studēt Latvijas Universitātes Inženierzinātņu fakultātē, kuru pabeidzis 1924. gadā ar būvinženiera grādu. Strādājis par inženieri Šoseju un zemesceļu departamentā. Vēlāk pārgājis Zemkopības ministrijas dienestā – Zemes ierīcības departamentā strādājis par Kultūrtehniskās nodaļas vadītāja palīgu un vēlāk Meliorācijas departamentā par Tehniskās daļas vadītāju, ieņemot vicedirektora amatu. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Bēgļu gaitās devies 1944. gadā. Pēc ilgākas uzturēšanās Vācijā pārcēlies uz ASV un apmeties uz dzīvi Ņujorkā, kur strādājis par nama pārvaldnieku līdz aiziešanai pensijā 1969. gadā.

Precējies. Sieva Erna Anna, dēls.

H. Skangalis miris 1979. gada 9. maijā *Brian Cliff Manor* (Ņujorkā). Apglabāts latviešu Brāļu kapos Kackiļos (Ņujorkas štats).

Lacuanias V!K! un Sp!K! uzņemts 1926. gada 27. maijā.

Lacuania–50, 191. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 67. lpp.; T. Puisāna vēst. (1997.); V. Bernāna vēst. (1998.).

SKRINDA, KAZIMIRS

Kazimirs Skrinda dzimis 1908. gada 21. februārī Daugavpils apriņķa Jāsmuižas pagastā. Mācījies Jāsmuižas pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1932. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. No 1933. gada oktobra strādājis par ierēdni Zemkopības ministrijā. Iestājies studentu biedrībā *Fraternitas Catholica*, no kuras vēlāk izstājies.

K. Skrinda nošauts vācu okupācijas laikā Latvijā (1942. ?).

Lacuanias V!K! uzņemts 1939. gada 13. februārī, Sp!K! – 1939. gada 27. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 157. lp.; Lacuania–50, 211. lpp.

SMAGARS, AUGUSTS

Augusts Smagars dzimis 1910. gada 27. oktobrī Laižuves pagasta Auksudes ciemā (Lietuvā). Pirmā pasaules kara laikā ar vecākiem devies bēgļu gaitās uz Krieviju – uz Smoļensku un Brjansku. 1922. gadā atgriezies Latvijā un apmeties Līksnas pagasta Vārnaviešu ciemā. Mācījies Somugala un Kārsavas pamatskolās, Balvu un pēc pārcelšanas Rēzeknes komercskolā, kuru beidzis 1930. gadā. Bijis skautu organizācijas biedrs. 1930. gadā iestājies LU Matemātikas un dabas zinātņu fakultātes dabas zinātņu nodaļā. Vēlāk studējis jurispudenci. Strādājis par ierēdni apdrošināšanas sabiedrībā pret nelaimes gadījumiem, Tautas labklājības ministrijā, Hipotēku bankā.

Jau skolas gados aktīvi vācis folkloru un pievērsies dzejai. Publicējis dzejoļus, stāstus un dramatiskus tēlojumus laikrakstā "Latgolas Vārds", žurnālos "Zīdūnis" un "Ugunskurs". Publicējis apcerējumus par latgaliešu literatūras un mākslas jautājumiem laikrakstos "Sociāldemokrāts", "Jaunākās Ziņas", "Pēdējā Brīdī", kā arī latgaliešu periodiskajos izdevumos. 1932. gadā publicējis dzejoļu krājumu "Laikmeta termometrs", kurā apkopota 30. gadiem raksturīgā trauksmes un nemiera, neapmierinātības un meklējumu piestrāvota dzeja.

Vācu okupācijas laikā dienējis 276., 271., 266. policijas bataljonā. 1944. gada 4. novembrī apcietināts un notiesāts uz desmit gadiem. 1946. gadā izsūtīts uz Čeljabinsku, 1949. gadā – uz Karagandas apgabala akmeņlauztuvēm. No ieslodzījuma atbrīvots 1954. gada jūlijā un atgriezies Latvijā. Strādājis Siguldas rūpniecības kombinātā, vadījis Jauno autoru apvienību Siguldā. 60.–70. gados publicējis rakstus periodikā, darbojies literatūrkritikā. 1967. gadā sarakstījis autobiogrāfisku stāstu par Sibīrijā nodzīvoto laiku – "Kur ciedras šalc" (nav publicēts). 1970. gadā izdevis dzejoļu krājumu bērniem "Dzintras dziesmu kamoliņš". Publicējis dzejas izlasi "Laika lokā" (1970.).

Precējies.

A. Smagars miris 1985. gada 21. jūlijā Rīgā. Apglabāts Siguldas kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 13. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 38. lp.; Latviešu rakstniecība biogrāfijās – R.: Latv. Enciklopēdija, 1992. – 301. lpp.; Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.); *Murāns F.* Augusta Smagara via dolorosa // Universitas. – 1991. – Nr. 66. – 53. un 54. lpp.;

No NKVD līdz KGB. Politiskās prāvas Latvijā 1940–1986. Noziegumos pret padomju valsti apsūdzēto Latvijas iedzīvotāju rādītājs. – R.: Latvijas Vēstures institūta apgāds, 1999. – 702. lpp.

SNIPE, ARTŪRS

Artūrs Snipe dzimis 1909. gada 10. maijā Abrenes apriņķa Liepnas pagastā. Mācījies Viļakas pamatskolās un Balvu (vēlāk Rēzeknes) komercskolā, kuru beidzis 1929. gadā. 1930. gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis par vecāko grāmatvedi Tautas labklājības ministrijā. Pabeidzis LU 1937. gadā. Pēc kara strādājis Latvijā finansu jomā.

Apprecējies 1933. gadā, sieva Zelma.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 49. lp.; Lacuania 1925–1950; Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

SPRAVNIKS, EDUARDS

Eduards Spravniks dzimis 1911. gada 4. septembrī Abrenes apriņķa Viļakas pagastā. Mācījies Mežvidu un Viļakas pamatskolā un Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru beidzis 1931. gadā. Skolas laikā bijis "Latvijas Vanagu" biedrs. 1932. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Studijas pabeidzis 1939. gadā ar agronoma grādu. Strādājis Lauksaimniecības mi-

nistriņā (trīs gadus). 1944. gada oktobrī emigrējies uz Zviedriju. Strādājis Upsalas universitātē par profesora Johansona asistentu un metālrūpniecībā Halstammerā.

Ieceļojis Kanādā 1949. gada maijā un apmeties uz dzīvi Toronto. Gadu strādājis fermā, 24 gadus – papīrfabrikā Ontārio. Plaši pazīstams ar saviem mākslas darbiem – metāla svečturiem tautiskā stilā. 1979. gada maijā sarīkojis pašdarinātu svečturu izstādi Toronto. Viņa svečturi dāvināti pāvestam Jānim Pāvīlam II un Kanādas parlamentam (1982.), Latvijas Saeimai (1993.) u. c. Kolekcionējis Latvijas putnu olas.

Precējies. Sieva Velta, meitas Māra un Baiba, dēls Valdis (lac!).

E. Spravniks miris 1993. gada 29. janvārī Toronto. Apglabāts Jorkas kapos latviešu nodalījumā Toronto.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 13. februārī. Lacuānias Rietumos sekretārs, oldermanis. Lacuānias Kanādas kopas seniors, sekretārs, oldermanis. Toronto korporāciju kopas oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 60. lp.; Lacuānia-50, 191. lpp.; V. Spravnikas vēst. (1998.).

SPRAVNIKS, VALDIS

Valdis Spravniks dzimis 1951. gada 30. janvārī Toronto Kanādā. Pēc ģimnāzijas beigšanas 1971. gadā iestājies Ontārio mākslas akadēmijā (College of Arts), kuru pabeidzis 1975. gada pavasarī.

Lacuānias V!K! uzņemts 1972. gada rudens semestrī, Sp!K! – 1973. gada jūnijā.

Lacuānia-50, 191. lpp.

SPRIDZĀNS, VLADISLAVS

Vladislavs Spridzāns dzimis 1910. gada 14. aprīlī Rēzeknes apriņķa Gaigalavas pagastā. Mācījies Bikavas un Viļānu pamatskolās un Aglonas ģimnāzijā. 1927. gadā iestājies Rīgas Katoļu garīgajā seminārā, kur mācījies līdz 1930. gadam, kad izstājies no tā. Dienējis Latvijas armijā, ilgstoši strādājis Zemkopības ministrijas Zemes ierīcības departamentā par grāmatvedi. 1934. gadā pabeidzis Tautas universitātes rīkotos abituriju kursus. 1937. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. 1944. gadā to pabeidzis, iegūstot maģistra grādu tieslietās.

1944. gada oktobrī pārbraucis uz Liepāju, kur no 1945. gada jūlija strādājis par advokātu Liepājas juridiskajā konsultācijā. 1948. gadā pārcelts uz Cēsīm par juridiskās konsultācijas vadītāju. 1954. gadā advokāts Liepājā, no 1956. gada – Liepājas juridiskās konsultācijas vadītājs. Aizgājis pensijā 1985. gadā.

Apprecējies 1944. gadā. Sieva Helēna, dēli Pauls un Valdis.

V. Spridzāns miris 1986. gada 15. februārī Liepājā. Apglabāts Grobiņas Ilģu kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1938. gada 2. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 195. un 200. lp.; H. Spridzānes vēst. (1996.).

SPRUKULIS, STAŅISLAVS

Staņislavs Sprukulis dzimis 1910. gada 10. jūnijā Abrenes apriņķa Viļakas pagastā. Mācījies Viļakas pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1929. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes vēstures nodaļā. Dienējis Latvijas armijā. Pabeidzis LU ar maģistra grādu vēsturē.

Kara laikā iesaukts vācu armijā un pabeidzis vada komandieru kursus Dobelē. Kā vada komandieris 19. latviešu divīzijas 42. pulka sastāvā piedalījies kaujās pie Opočkas un Latvijā, atkāpjoties līdz Cesvainei. Ģimenes dēļ palicis Rīgā.

1944. gada rudenī sācis strādāt par vecāko zinātnisko līdzstrādnieku Vēstures muzejā, pēc tam Revolūcijas muzejā un Doma muzejā par vēstures nodaļas vadītāju un vecāko zinātnisko līdzstrādnieku. Divus gadus strādājis Izglītības ministrijā par Latgales skolu inspektoru, līdz atlaists no darba, jo viņa māsu arestēja čeka. Strādājis elektromehāniskajā rūpnīcā (trīs gadus), uzpirkto preču pārdošanas veikalā par pārdevēju, vēlāk atkal par skolotāju (Vecmīlgrāvī).

Apprecējies 1936. gadā. Sieva Valentīna, dēls Raimonds.

S. Sprukulis miris 1992. gada novembrī Rīgā. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1929. gada 21. novembrī. Lakuāņu vadītājs dzimtenē komunistu režīma laikā. Lacuanias atjaunotājs Latvijā un tās pirmais seniors (pēc atjaunošanas).

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 203. lp.; S. Sprukuļa atmiņas (1992.).

SPŪLIS, BRONISLAVS

Bronislavs Spūlis dzimis 1899. gada 4. maijā Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. Mācījies Vārkavas tautskolā, Preiļu pilsētas skolā un Pēterpils Latgaliešu palīdzības biedrības kara upuriem vidusskolas kursos ar nodomu iestāties Pēterpils Katoļu garīgajā seminārā. Tomēr pēc revolūcijas 1918. gadā atgriezies Latvijā, kur beidzis skolotāju sagatavošanas kursus Daugavpilī. 1918. gada rudenī sācis tautskolotāja gaitas Preiļu pagasta skolās.

1922. gadā iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātē un studējis baltu filoloģiju, līdztekus turpinājis skolotāja darbu. Vairākus gadus aktīvi piedalījies prof. J. Endzelīna vadītajās Rīgas Latviešu biedrības valodniecības sēdēs, kurās iztīrāja valodas

materiālus Latviešu valodas vārdnīcai. Rosīgs latviešu folkloras vācējs, sakrājis tūkstošiem Latgales teiku un pasaku, piedalījies latgaliešu pasaku rediģēšanā. 1925. gadā rediģējis žurnālu "Zīdūnis", 1927. gadā bijis viens no žurnāla "Latgolas Škola" redaktoriem. No 1927. gada strādājis par latviešu valodas skolotāju Rēzeknes Valsts komercskolā. Tajā pašā gadā pie Izglītības ministrijas nodibināta Latgaļu dialekta pareizrakstības komisija, kurā aktīvi darbojies. Kopā ar J. Turkopuli (Iac!) un M. Apeli sastādījis lasāmo grāmatu Latgales skolām "Dzimtine" trīs sējumos (iznākusi 1931. gadā).

Ar 1929. gada 1. janvāri iecelts par Izglītības ministrijas Tautskolu direktora otro biedru. Šo amatu pildījis līdz 1939. gada septembrim. Daudz darījis Latgales novada ārpuskolas izglītības paaugstināšanai, atbalstījis kultūras pasākumus un latgaliešu presi. Latgales studējošā jaunatne B. Spūli zināja kā Latgales Studentu fonda dibinātāju un vadītāju, sauca viņu par Latgales studentu tēvu. Fonda statūtus Latgales studentu organizāciju (arī Lacuanias) pārstāvji parakstīja 1929. gada 31. decembrī un ievēlēja tā valdi, taču galvenais darītājs un līdzekļu vācējs fondam bija tieši B. Spūlis. Viņš desmit gadus vadījis Latgales Studentu fondu, izmaksājot pabalstos 60 000 latu aptuveni 400 Latgales studentiem un uzturot Latgales studentu internātu. Līdz ar B. Spūļa pārņemšanu darbā ārpus Rīgas (uz Pļaviņām) fonda darbība beigusies. 1939. gada pavasarī uz kādu laiku arestēts un nepamatoti apvainots Latgales separātismā t. s. Dzelžu leģiona lietā.

Publicējis rakstus par izglītības un audzināšanas jautājumiem latgaliešu presē. 1939. gadā pabeidzis LU ar maģistra grādu filoloģijā. Tā paša gada septembrī iecelts par Pļaviņu ģimnāzijas direktoru. Vācu okupācijas laikā strādājis par Rēzeknes komercskolas direktoru (1941.–1944.). Publicējis pētījumu par rakstnieku J. Kurminu un viņa vārdnīcu rakstu krājumā "Olūts". Pēc kara kādu laiku bijis Preiļu 1. vidusskolas direktors. Līdz aiziešanai pensijā strādājis par krievu valodas skolotāju.

Precējies, sieva Anna, meita.

B. Spūlis miris 1974. gada 25. oktobrī Rīgā. Apglabāts Sarkandaugavas kapos Rīgā.

Lacuanias V!K! uzņemts 1929. gada 23. oktobrī, Sp!K! – 1930. gada 19. maijā.

Darbs. Saderība. Dzimtene, 179.–182. lpp.; Lacuania–50, 62., 193. lpp.; Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.); *Bukšs M.* Latgaļu literatūras vēsture. – 1957. – 724.–726. lpp.; Universitāte. – 1978. – Nr. 41. – 63. lpp.

SPŪLIS-VILCĀNS, KAZIMIRS

Kazimirs Spūlis-Vilcāns dzimis 1909. gada 13. februārī Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. Mācījies Preiļu pamatskolā un Daugavpils komercskolā, kuru beidzis 1932. gadā. Dienējis Latvijas armijā. 1933. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Bijis Latvijas zemnieku progresīvās apvienības biedrs.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 74. lp.

STABAUŠS, ANTONS

Antons Stabaušs dzimis 1913. gada 26. novembrī. Mācījies Upatnieku un Rugāju pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1932. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Ķīmijas fakultātes farmācijas nodaļā. Dienējis Latvijas armijā.

A. Stabaušs miris 1935. gada 10. oktobrī pēc aklās zarnas piedēkļa operācijas. Apglabāts Rugāju pagasta Upatnieku kapsētā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1934. gada 26. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 75. lp.; I. Šaicānes vēst. (1996.); LVVA, 4262. f.

STRĪPNIEKS, JURIS

Juris Strīpnieks dzimis 1978. gada 20. septembrī Rīgā. Mācījies Natālijas Draudziņas ģimnāzijā, Rīgas Katoļu ģimnāzijā un 100. vidusskolā, kuru beidzis 1997. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Fizikas un matemātikas fakultātē, apguvis fizikas specialitāti. No 1998. gada strādā SIA "SNS Nodaļa" par tirdzniecības darbinieku.

Lacuānias V!K! uzņemts 1999. gada 26. janvārī.

J. Strīpnieka biogrāfija (1999.).

STRODS, BENEDIKTS

Benedikts Strods dzimis 1902. gada 12. septembrī Daugavpils apriņķa Līksnas pagastā. Mācījies Buiviešu (tagad – Buivīši) krievu tautskolā, Pirmā pasaules kara gados – Krāslavas un Daugavpils augstākajās pamatskolās un Krāslavas ģimnāzijā. No 1921. gada – Daugavpils Valsts vidusskolā, kuru beidzis 1923. gada pavasarī. Tā pašā gada rudenī iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē.

B. Strods miris 1986. gadā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1926. gada 7. novembrī, Sp!K! – 1927. gada 29. janvārī. Lacuānias sekretārs, oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 3. lp.

STUPMANIS, KĀRLIS

Kārlis Stupmanis dzimis 1978. gada 10. jūlijā Rīgā. Mācījies Rīgas 45. vidusskolā, kuru beidzis 1996. gadā. 1990. gadā iestājies Latvijas skautu organizācijā. 1996. gadā sācis studēt LU Ekonomikas fakultātē. Strādājis par privātpašuma pārvaldnieku (1996.–1998.), par kurjeru ceļojumu birojā "Via-Rīga" un piena produktu firmas importa menedžeri.

Lacuānias V!K! uzņemts 1996. gada 24. septembrī, Sp!K! – 1997. gada 6. maijā.

K. Stupmaņa biogrāfija (1997.).

STŪRIŠKA (STARS), ĒRIKS

Ēriks Stūriška (Stars) dzimis 1945. gada 21. septembrī Eslingenā Vācijā. 1949. gadā ieceļojis Kanādā. Skolas gaitas sācis Montreālā. 1965. gadā beidzis ģimnāziju Vitbijā Toronto tuvumā. Tajā pašā gadā sācis studijas Toronto universitātē – *General Arts* kursā. 1969. gada pavasarī ieguvis bakalaura grādu Toronto universitātē.

Pārcēlies uz dzīvi Vindzorā un strādājis fabrikā fizisku darbu, vēlāk bijis personāla nodaļas vadītājs vienā no lielākajiem Vindzoras universālveikaliem. Studējis Vindzoras universitātē. 1975. gadā pārcēlies uz Vankūveru, kur specializējies fotogrāfijā.

Toronto universitātes radio stacijas darbinieks un Toronto universitātes latviešu studentu grupas vicepriekšsēdis. Strādājis par fotogrāfu. Vēlāk mainījis uzvārdu uz Stars.

Precējies.

Lacuānias V!K! uzņemts 1966. gada rudens semestrī, Sp!K! – 1967. gada novembrī.

1969. gada biļetens, 32. lpp.

ŠABLOVS, KAZIMIRS

Kazimirs Šablovs dzimis 1914. gada 15. septembrī Ludzas apriņķa Pasienes pagastā. Mācījies Ludzas pilsētas pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā. Slimības dēļ mācības pārtraucis, pēc tam tās turpinājis 1. Daugavpils Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1936. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Studējis jurisprudenci arī Baltijas universitātē Pinnebergā Vācijā. 1949. gada novembrī izceļojis uz Lielbritāniju.

Lacuānias V!K! uzņemts 1936. gada 12. oktobrī, Sp!K! – 1938. gada 24. janvārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 148. lp.; Lacuania-50, 202. lpp.

ŠADURSKIS, JĀZEPS

Jāzeps Šadurskis dzimis 1913. gada 16. martā Daugavpils apriņķa Līksnas pagastā. Mācījies Daugavpils 2. pamatskolā un Daugavpils Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1932. gadā, un iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 58. lp.

ŠAICĀNS, VLADISLAVS

Vladislavs Šaicāns dzimis 1909. gada 6. martā Abrenes apriņķa Viļakas pagastā. Mācījies Viļakas pamatskolā un Rēzeknes Valsts komercskolā. 1933. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Dienējis Latvijas armijā. Strādājis Tautas labklājības ministrijā, vēlāk – kādā tirdzniecības uzņēmumā.

Kritis krievu armijas rindās 1942. gadā pie Maskavas.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 13. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 78. lp.; I. Šaicānes vēst. (1996.).

ŠIĻKO, SANDIJS

Sandijs Šiļko dzimis 1976. gada 1. aprīlī Ogrē. Pamatskolas izglītību ieguvis Ogres vidusskolā, pēc tam mācījies Rīgas Tehniskajā koledžā (radiobūves nodaļā), kuru beidzis 1996. gadā. Tajā pašā gadā iestājies Rīgas Aviācijas universitātes Radioelektronikas un datorsistēmu fakultātē. Strādājis Latvijas Valsts radio un televīzijas centrā par elektromehāniķi un inženieri, vēlāk – datorfirmā “Baltic Data” par servisa inženieri.

Lacuānias V!K! uzņemts 1999. gada 9. martā.

S. Šiļko biogrāfija (1999.).

ŠĶIRMANTS, JĀNIS

Jānis Šķirmants dzimis 1906. gada 1. oktobrī Ludzas apriņķa Mērdzenes pagastā. Mācījies vietējā pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, pēc tam pārgājis uz Daugavpils Valsts skolotāju institūtu, kuru beidzis 1927. gadā. Strādājis par skolotāju un skolas pārzini vairākās Latgales skolās. 1929. gadā pārcēlies uz Rīgu un iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Strādājis par ierēdni Finanšu un Zemkopības ministrijās. 1934. gadā sācis atkal strādāt par skolotāju un vēlāk studējis vēsturi. Vācis materiālus par Latgales pilskalniem un publicējis rakstu sēriju žurnālā “Straume” un avīzē “Daugavas Vēstnesis”. Bijis aizsargu nodaļas priekšnieks.

1944. gadā iesaukts Latviešu leģionā un vēlāk nokļuvis Zēdelhemas gūstekņu nometnē Beļģijā, kur kā delegāts piedalījies organizācijas “Daugavas Vanagi” dibināšanā. Ieceļojis ASV un apmeties uz dzīvi Čikāgā, kur strādājis fabrikā nakts maiņās. Līdztekus maizes darbam nodibinājis grāmatu apgādu un izdevis latviešu autoru (A. Sprūdža, J. Klīdzēja, A. Rūpāja, K. Raudives, T. Puisāna u. c.) grāmatas. Pats tulkojis un izdevis Ļ. Tolstoja darbus par kristietību. Publicējis trimdas presē rakstus par vēstures un tā laika aktuālajiem jautājumiem. 1953. gadā sācis studēt filozofiju Rūzvelta universitātē Čikāgā, 1962. gadā ieguvis bakalaura grādu krievu literatūrā un valodā. Piedalījies sabiedriskās organizācijās: “Daugavas Vanagi”, Čikāgas Milvoki preses biedrībā, Amerikas latviešu katoļu apvienībā.

Precējies. Sieva Danuta, dēls Viktors (Iac!).

J. Šķirmants miris 1992. gada 29. augustā Napā Kalifornijā. Kremēts un apglabāts *Mt. Olivet* katoļu kapsētā Denverā Kolorado.

Lacuānias V!K! uzņemts 1958. gadā, Sp!K! – 1959. gadā.

Darbs. Saderība. Dzimtene, 94. un 95. lpp; *Raidonis A. Jāņa Šķirmanta piemiņai // Universitāte. – 1993. – Nr. 70. – 55. un 56. lpp.*

ŠKIRMANTS, VIKTORS

Viktors Šķirmants dzimis 1945. gada 23. janvārī Visbādenē Vācijā. 1950. gadā iecelšojis ASV un līdz 1962. gadam dzīvojis Čikāgā. Tur 1962. gadā beidzis Mortona ģimnāziju. Studējis "General Motors" institūtā, 1965. gadā pārgājis uz Veina (Wayne) universitāti Detroitā, kur studējis inženierzinības mehānikā. Pabeidzis Veina universitāti, iegūstot inženiera-mehāniķa grādu. Strādājis par inženieri. "Daugavas Vanagu" biedrs.

Precējies. Sieva Marija Džoisā, dēls Ēriks Tālis.

Lacuānias V!K! uzņemts 1963. gadā, Sp!K! – 1965. gada 4. decembrī.

1969. gada biļetens, 31. lpp.

ŠLIHTA, MAREKS

Mareks Šlihta dzimis 1976. gada 15. oktobrī Salaspilī. Mācījies Salaspils pamatskolā un Salaspils 1. vidusskolā, kuru beidzis 1994. gada pavasarī. 1995. gadā iestājies Latvijas Lauksaimniecības universitātes Tehniskajā fakultātē, apgūst auto-transporta specialitāti.

Lacuānias V!K! uzņemts 1998. gada 10. februārī.

M. Šlihtas biogrāfija (1998.).

ŠMUGAJS, EDUARDS

Eduards Šmugajs dzimis 1907. gada 2. decembrī Rēzeknes apriņķa Viļānu pagastā. Beidzis Viļānu pamatskolu un 1929. gadā Rēzeknes Valsts skolotāju institūtu. Strādājis par skolotāju un skolas pārzini Abrenes apriņķī. 1936. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Dienējis Latvijas armijā. Bijis 19. Abrenes aizsargu pulka vada komandieris, aerokluba Baltinavas nodaļas biedrs. 1941. gadā pabeidzis LU ar maģistra grādu ekonomikā. Kara laikā dienējis Latviešu leģionā. Nonācis krievu gūstā, bet izbēdzis. Pēc kara studējis Getingenas universitātē. Ievēlēts par latviešu noņemšanas priekšnieku un skolas pārzini.

Austrālijā ieradies ar pirmo pārvietoto personu transportu 1947. gada novembrī un izbaudījis visus "pioniera" priekus un bēdas: plūcis augļus Viktorijā, gadu racis dzelzsrūdu Dienvidaustrālijā un labojis kanalizācijas caurules Sidnejā. 1949. gada jūlijā sācis strādāt par skolotāju. Ieguvis tiesības strādāt Austrālijas skolās. 1962. gadā iestājies Sidnejas universitātes pedagoģijas nodaļā, to pabeidzis 1966. gadā, iegūstot maģistra grādu pedagoģijā. Bijis skolotājs līdz aiziešanai pensijā 1969. gadā.

Sabiedriskie darbi: LAA un LAAJ Kultūras fonda valdes priekšsēdis, Skolu nodaļas vadītājs, Jaunatnes audzināšanas padomes priekšsēdis, Austrālijas latviešu 9. Kultūras dienu vadītājs, LKBA Centrālās valdes priekšsēdis, Latviešu krājaizdevu sabiedrības valdes priekšsēdis. Rakstījis presē par izglītības u. c. jautājumiem. Publicējis trīs atmiņu un tēlojumu grāmatas: "No Rīgas līdz Putlosai" (Sidneja, 1977.), "No Putlosai līdz Sidnejai" (1979.) un "Skolotājs Antons" (1982.). Bijis laikraksta "Latvija Amerikā" redaktors Austrālijā. Par darbu latviešu izglītības laukā Ziemeļamerikas latviešu Kultūras fonds 1970. gadā piešķīris K. Barona prēmiju.

Precējies, sieva Elvīra.

E. Šmugajs miris 1986. gada 2. janvārī Sidnejā. Apglabāts Rokvudas (Rookwood) kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1939. gada 13. februārī, Sp!K! – 1939. gada 27. novembrī. Lacuānias Austrā-

lijas kopas seniors, viceseniors, sekretārs, oldermanis. Sidnejas korporāciju kopas seniors, viceseniors.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 160. lp.; Lacuania-50 193. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 81. un 82., 88. lpp.; J. Pelša vēst. (1996.-1998.); *Šķirmants. J. Eduārdam Šmugajam*-75 // Universitas. - 1983. - Nr. 51. - 54. lpp.

TAIMIŅŠ, ANTONS

Antons Taimiņš (agrāk - Ubags) dzimis 1918. gada 7. septembrī Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Derdziņu un Vīksnumeža pamatskolā un Balvu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1939. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes klasiskās filoloģijas nodaļā. 1943. gadā, kad bija atlicis nokārtot vienīgi valsts eksāmenus, pārgājis uz Tiesību zinātņu fakultāti, lai izvairītos no iesaukuma vācu armijā. LVU Juridisko fakultāti pabeidzis 1946. gada jūnijā un sācis strādāt Sociālās nodrošināšanas ministrijā par inspektoru, bet no 1947. gada pavasara - par juriskonsultu Komunālajā bankā.

1947. gada 14. oktobrī arestēts un ieslodzīts bēdīgi slavenajā "stūra mājā". Viņam tika inkriminēta lieta par valsts nodevību un nelegālās literatūras glabāšanu (patiesībā viņš bija tikai devis naktsmājas kāda drauga paziņām, kuri izrādījās bijušie nacionālie partizāni, taču viens no tiem "nostučējis" čekai). Aizritēja daudzi mēneši čekas pagrabos, līdz 1948. gada 26. jūnijā viņš tika notiesāts uz 25 gadiem koncentrācijas nometnē. Ieslodzījumā atradies "Ziemeļu pērlē" - Noriļskas 4. nometnē, vēlāk - Noriļskas 5. nometnē. Pēc Staļina nāves tieši šīs nometnes ieslodzītie 1953. gada 26. maijā sākuši streiku, kas aptvēra visas politieslodzīto nometnes Noriļskā. Sacelšanās kustību apspiedusi krievu armija. Atbrīvots 1955. gada 23. decembrī.

Ar smagi iedragātu veselību Rīgā atgriezies 1956. gada 1. martā. Taču vēl ilgi viņam neļāva pierakstīties uz dzīvesvietu Rīgā, reizi mēnesī vajadzējis reģistrēties čekā, nav ļauts strādāt pēc specialitātes (par juristu vai skolotāju). Tomēr sadarboties ar čeku atteicies. Strādājis fizisku darbu - par strādnieku gaļas

kombinātā, par dispečeru ceļu pārvaldē un upju kuģniecībā, bet pirms pensijas - dzīvokļu remontdarbnīcā. Pensijā aizgājis 1978. gadā.

Apprecējis 1960. gadā, sieva Karolīne.

A. Taimiņš miris 1993. gada 19. februārī. Apglabāts Rīgā, Raiņa kapos.

Lacuņas V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī, Sp!K! - 1940. gada 6. maijā. Lacuņas seniors, viceseniors.

LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 28635; LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 165. lp.; *Kapustāns J. Antons Taimiņš* - Lacuņas seniors // Universitas. - 1993. - Nr. 70. - 56. lpp.

TEIVĀNS, JĀNIS

Jānis Teivāns dzimis 1961. gada 28. janvārī Rīgā. Mācījies Preiļu rajona Līvānu 1. vidusskolā, kuru beidzis 1979. gadā. Vienlaikus pabeidzis Līvānu bērnu mūzikas skolu, spēlējis vijoli. Mācījies Zaļumnieku sovhoztehnikumā, 1981. gadā iesaukts padomju armijā. 1983. gada vasarā mācības pabeidzis, iegūstot tehnikaplānotāja specialitāti. Strādājis Līvānu māju būves kombinātā par vecāko inženieri-ekonomistu. 1985. gadā apprecējis un strādājis Rīgā ražošanas apvienībā "Elektrons" par inženieri-tehnologu, pēc tam par racionalizācijas un izgudrojumu biroja inženieri, vēlāk - par tulkotāju. 1987. gadā sācis studēt vēsturi LVU neklāties nodaļā. 1988. gadā, izjūkot ģimenei, nācies pamest studijas un palikt bez pajumtes.

1989. gadā apprecējis otrreiz. Sieva Vita, meitas Anna un Margarita. 1990. gadā atsācis studēt vēsturi LU. 1991. gadā piedalījies janvāra barikāžu notikumos, bijis ražošanas apvienības "Elektrons" Latvijas Tautas frontes nodaļas vadītājs. No 1992. gada janvāra - Latviešu strēlnieku muzeja galvenais speciālists, kopš 1993. gada janvāra - muzeja vadītājs. Latviešu Strēlnieku apvienības biedrs. Kopš 1993. gada rudens strādā "ACA Transports" par grāmatvedi.

Lacuņas V!K! uzņemts 1991. gada 26. oktobrī, Sp!K! - 1992. gada 29. maijā.

J. Teivāna biogrāfija (1993.).

Prof., Dr. TICHOVSKIS, HERONIMS

Heronims Tichovskis dzimis 1907. gada 22. septembrī Ludzas apriņķa Pildas pagastā. Mācījies Ludzas pilsētas pamatskolā un Ludzas Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1926. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes baltu filoloģijas nodaļā, kuru pabeidzis 1935. gadā ar maģistra grādu filoloģijā.

Strādājis par skolotāju Rēzeknes Valsts komercskolā (1930.–1934.) un Ludzas Valsts ģimnāzijā (1934.–1939.). Izglītības ministrijas Tautskolu vice-direktors (1939.–1944.) un "Izglītības Ministrijas Mēnešraksta" redaktors (1942.–1944.). Latviešu valodas un Konversācijas vārdnīcas līdzstrādnieks. Pētījis latviešu tautas tradīcijas, par ko saņēmis Kultūras fonda un Krišjāņa Barona fonda prēmijas, un publicējis grāmatu "Kāzu paražas Latgalē" (1939.). No 1926. gada bijis vairāku Latgales un Rīgas žurnālu un laikrakstu līdzstrādnieks.

Vācijā no 1944. līdz 1949. gadam organizējis un vadījis latviešu skolas. Studējis Bonnas universitātē ģermāņu un slāvu valodas un 1949. gadā ieguvis Dr. Phil. grādu ģermānistikā.

1950. gada janvārī ieceļojis Kanādā, kur Vindzorā un kopš 1951. gada Toronto strādājis dažādus darbus. Bijis Ontārio Izglītības departamenta tulks un padomnieks ārpuskolu kursu vadībā (1954.–1960.). 1958.–1960. gadā studējis Toronto universitātē un ieguvis maģistra grādu ģermānistikā. Sieva Anna 1953. gadā noorganizējusi un vadījusi grāmatu apgādu, kurā Heronims darbojies par redaktoru. Kā lielākais devums literatūrā jāmin viņa sastādītā dzejas antoloģija "Ave Maria" (1958.), rakstu krājums "Latviešu trimdas 10 gadi" (1954.), "Bīskaps Jāzeps Rancāns – dzīve un darbi" (1973.), "Bīskaps Jāzeps Rancāns – Rakstu izlase" (1977.) un Dr. Zentai Mauriņai velītis rakstu krājums (1977.).

Kopš 1952. gada bijis Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā padomes un valdes loceklis, Kultūras fonda un Kultūras nozares vadītājs līdz 1958. gadam. Vadījis Latviešu preses biedrības Kanādas kopu (1953.–1960.).

1960. gadā pārcēlies uz ASV, kur līdz 1967. gadam Konektikutas Valsts universitātē lasījis lekcijas

krievu valodā un literatūrā. Pasniedzis ģermānistiku Ziemeļkarolīnas Valsts universitātē (1967.–1976.) Grīnsboro. 1969. gadā ieguvis moderno valodu profesora nosaukumu.

Latviešu un amerikāņu profesoru organizāciju biedrs. Lasījis minētajās organizācijās un latviešu sabiedrībai zinātniski akadēmiskus un svētku referātus. Rakstījis latviešu, vācu, krievu un angļu zinātniskajos izdevumos un latviešu presē. 1976. gadā atkal ievēlēts Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā padomē un Latviešu preses biedrības Kanādas kopas valdē. 1977. gada martā ievēlēts par Brīvās Pasaules apvienības Kultūras fonda valdes priekšsēža vietnieku un par Bīskapa Jāzepa Rancāna fonda valdes priekšsēdi. Viņa biogrāfiskie dati publicēti izdevumos: "Directory of American Scholars"; "Who is Who in American Education"; "International Scholars Directory"; "Personalities of the South"; "Who's Who in The East"; "Directory of International Biography". 1976. gadā atgriezies Kanādā un apmeties uz dzīvi Toronto.

H. Tichovskis miris 1991. gada 20. novembrī. Apglabāts Jorkas kapos Toronto.

Lacuānijas V!K! uzņemts 1928. gada 26. novembrī. Lacuānijas Rietumos oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 11. lp., 17. l., 6. lp.; Lacuānija-50, 194. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 44. lpp.; Lacuānijas apkārtāksts 1993. gada 7. maijā, 13. lp.; *Raidonis A.* Heronimam Tichovskim – gara darbinieka piemiņai // *Universitātes*. – 1992. – Nr. 69. – 61. un 62. lpp.

Dr. TIMENIEKS, STAŅISLAVS

Staņislavs Timenieks dzimis 1913. gada 21. maijā Balvos. Mācījies Balvu pamatskolā un Rīgas 2. vidusskolā. 1931. gadā sācis studēt medicīnu LU Medicīnas fakultātē, ko pabeidzis ar ārsta grādu 1939. gadā. Bijis ārsts Vaiņodes sanatorijā. Dienējis Latvijas armijā. Nozīmēts par ārstu Centrālcieņumā (1940. gada oktobrī). No 1941. gada augusta strādājis par ārstu Cēsu apriņķa Lizuma un Valkas apriņķa Sinoles pagastā.

1943. gada maijā mobilizēts par ārstu Latviešu leģiona 19. divīzijā. Bijis Volhovas frontē, pie Ces-

vaines u. c. Palicis Latvijā un strādājis Rīgas 1. slimnīcā. No 1945. gada janvāra atradies filtrācijas nometnē Tulā (Krievijā) – sākumā strādājis šahtā, vēlāk – nometnes lazaretē par ārstu. Atbrīvots 1946. gada augustā.

Pēc atgriešanās dzimtenē strādājis Madonas, Gulbenes, Rīgas rajona Baložu un Slokas slimnīcās. No 1950. gada – Rīgas 3. slimnīcā par ķirurgu un rentgenologu, līdz aizgājis pensijā 1973. gadā. Kādu laiku bijis Rīgas rajona galvenais ķirurgs.

Dzīvesbiedre Vilma.

Lacuānias V!K! uzņemts 1935. gada 7. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 11. maijā. Lacuānias sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 133. lpp.; LVA, 1821. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 53076; S. Timeniēka atmiņas (1993.).

TRAPŠS, ALBERTS

Alberts Trapšs dzimis 1909. gada 27. aprīlī Ilūkstes apriņķa Demeņes pagastā. Studējis LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis par skolotāju vairākās skolās un Zemkopības ministrijā. Pēc 1944. gada sācis studijas Lauksaimniecības akadēmijas Veterinārajā fakultātē. Strādājis par veterinārārstu dažādos Latvijas rajonos un kolhozos. Pēdējā darba vieta – veterinārārsts Rīgas gaļas kombinātā.

Precējies, meita Dagmāra.

A. Trapšs miris 1974. gada 7. novembrī. Apglabāts Rīgā, I Meža kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī. Lacuānias sekretārs, oldermanis.

I. Trapšas vēst. (1996.).

TREIKALIS, ANTONS

Antons Treikalis dzimis 1910. gada 10. novembrī Pēterpilī. Mācījies Rēzeknes un Kaunatas pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1931. gadā. Vadījis ģimnāzijas pūtēju orķestri. 1931. gadā iestājies LU Ķīmijas fakultātē, kuru pabeidzis, iegūstot specialitāti ķīmiskitehnologs. Bijis 17. Rēzeknes aizsargu pulka Kaunatas nodaļas vada komandieris un sporta pulciņa vadītājs (1932.–1935.). Iestājies organizācijā "Vanags" (1935.–1937.), jauniešu organizācijā "Latvijas Vanagi" (1935.–1936.) un LU krievu studentu biedrībā ORSLU (1935.–1937.), bijis šīs biedrības vadītājs. Ja var ticēt čekas dokumentiem, viņš sadarbojies ar politpārvaldi, palīdzot atmāskot komunistus. Strādājis Rīgas Vēstures muzejā (1938.–1941.), no 1941. gada bijis asistents LU.

Arestēts 1941. gada 14. jūnijā un deportēts uz Sibīriju, kur turēts Permas apgabala Usoļlagā. 1942. gada 14. martā notiesāts uz nāvi un 1942. gada 10. aprīlī Soļikamskā nošauts.

Lacuānias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 72. lp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-6525-L.

TROPS, ALEKSIS

Aleksis Trops dzimis 1910. gada 7. janvārī Rēzeknes apriņķa Barkavas pagastā. Mācījies Barkavas pamatskolā un Madonas vidusskolā, kuru beidzis 1929. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Strādājis par referentu Finanšu ministrijā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 13. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 43. lp.; Lacuānias 1925–1950.

TUTINS, EDUARDS ROBERTS

Eduards Roberts Tutins dzimis 1951. gada 19. oktobrī Toronto Kanādā. 1970. gadā beidzis Toronto *Bloor Collegiate* vidusskolu. 1974. gadā ar uzslavu pabeidzis Toronto universitāti, iegūstot bakalaura grādu zooloģijā. Zināšanas turpinājis apgūt Toronto Rīersona (Ryerson) Politehniskajā institūtā, kur trīs gadus studējis uzņēmumu administrāciju. Strādājis Toronto Parku un brīvda-
bas nodarbību departamentā par sabiedrisko peldētāvu pārzini. Mācījies spēlēt klavieres Toronto Karaliskajā konservatorijā.

Apprecējies 1979. gada 5. maijā. Sieva Merlina.

Lacuanias V!K! uzņemts 1970. gada rudens semestrī.

Darbs. Saderība. Dzimtene, 155. lpp.; Lacuanias apkārtraksti Rietumos.

TUTINS, ROBERTS

Roberts Tutins dzimis 1913. gada 11. septembrī Ludzas apriņķa Zvirgzdenes pagastā. Mācījies Zvirgzdenes pamatskolā un Rēzeknes Valsts komercskolā, kuru beidzis 1932. gadā. 1933. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. Studējis arī tautsaimniecību LU un pēc kara – medicīnu Minsteres universitātē Vācijā. Studiju laikā strādājis Tautas labklājības ministrijā, vēlāk – Slimo kasu galvenajā pārvaldē par vecāko revidentu. Dienējis Latvijas armijā, beidzis instruktoru, virsnieku vietnieku un rezerves virsnieku kursus, ieguvis virsnieka dienesta pakāpi.

Iesaukts Latviešu leģionā. Tā sastāvā cīnījies pie Opočkas Krievijā, vēlāk bijis sakaru virsnieks rezervistu apmācībās Lietuvā. Beidzis rotas komandiera kursu Čehoslovākijā. Kaujā pie Kaminas ievainots un slimnīcā saņemts gūstā. Pēdējā gūsta vieta – Zēdelhema Beļģijā. Pēc atbrīvošanas no gūsta studējis medicīnu Minsterē.

Kanādā ieceļojis 1948. gadā un divus gadus nostrādājis Austrumu Salivanas (East Sullivan) zelta raktuvēs – apakšzemē. 1950. gadā pārcēlies uz dzīvi Toronto un strādājis par būvuzņēmēju. Darbojies katoļu un “Daugavas Vanagu” organizācijās.

Precējies. Sieva Ina, dēli Eduards Roberts (Iac!) un Viktors.

R. Tutins miris 1982. gada 16. jūnijā Toronto. Apglabāts Jorkas kapos Toronto.

Lacuanias V!K! uzņemts 1933. gada 4. oktobrī, Sp!K! – 1935. gada 13. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 73. lp.; Lacuania-50, 195. lpp.; T. Puisāna vēst. (1997.); V. Bernāna vēst. (1998.).

ULJANS, HERONIMS

Heronims Uljans dzimis 1909. gada 2. janvārī Rēzeknes apriņķa Bērzgales pagastā. Mācījies Rēzeknes 1. pamatskolā un Rīgas 4. ģimnāzijā, kuru beidzis 1928. gadā. Strādājis Rēzeknes apriņķa ceļu inženiera kancelejā, vēlāk – Balvu pusē par darbu uzraugu uz tiltu būvēm. 1929. gadā pārcēlies uz Rīgu un strādājis Rīgas Pagaidu strādnieku slimo kasē.

1931. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā. 1936. gadā iecelts par sekretāru Dzelzceļnieku slimo kasē. Dienējis Latvijas armijā. Strādājis Tautas labklājības ministrijas Pensiju kasē par vecāko darbvedi. 1941. gadā iecelts par Rušonu mežniecības Maltas iecirkņa mežzini. Šajā darbavietā nostrādājis līdz 1944. gada vidum. Frontei tuvojoties, pārcelts uz Skrudandas virsmežniecību. No turienes evakuējies uz Vāciju, kur Saksijā strādājis kokzāģētavā, vēlāk Bavārijā – par priekšstrādnieku kūdras ražošanā. Pēc kara dzīvojis pārvietoto personu nometnē Eslingenā.

1948. gada janvārī ieradies Austrālijā, kur divus gadus plūcis augļus, racis grāvjus, būvējis tiltus. Melburnā strādājis dzelzs lietuvē un piecus gadus bijis virpotājs lauksaimniecības mašīnu rūpnīcā. Ilgus gadus strādājis papīra fabrikas laboratorijā. Pensijā aizgājis 1969. gadā.

Sabiedriskā darbība: Melburnas latviešu katoļu draudzes vecākais, LKBA centrālās valdes

priekšsēdis, Biļetena redaktors, Grāmatu fonda dibinātājs un vadītājs, izdevis grāmatas.

Apprecējies 1954. gadā. Sieva Katrīna, dēls Pēteris.

H. Uljans miris 1992. gada 29. oktobrī Melburnā. Apglabāts *Faulkner* kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī. Lacuānias seniors, viceseniors, sekretārs. Lacuānias Austrālijas kopas oldermanis.

Lacuānija-50, 195. un 196. lpp.; J. Peļša vēst. (1996.–1998.).

Dr. UPENIEKS, LUDVIGS

Ludvigs Upenieks dzimis 1922. gada 15. februārī Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. Pēc pamatskolas beigšanas mācījies Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1942. gadā. Strādājis Preiļu pagasta Jaunzemju pamatskolā par skolas pārzini. Iesaukts Latviešu leģionā.

1946. gadā sācis medicīnas studijas Baltijas universitātes Medicīnas fakultātē Pinnebergā Vācijā. Finansiālo apstākļu dēļ 1950. gadā izceļojis uz Kanādu. Strādājis Ontārio provinces veselības pārvaldē Toronto par slimnieku kopēju un laboratorijā. 1952. gada novembrī atgriezies Vācijā, lai pabeigtu studēt, un 1954. gada janvārī Ķelnes universitātē ieguvis ārsta grādu.

Atgriezies Kanādā un strādājis medicīniskās prakses laiku vietējās slimnīcās. Nokārtojies eksāmenus Toronto universitātes Medicīnas fakultātē un 1956. gada jūlijā ieguvis praktizējoša ārsta tiesības Kanādā. Strādājis privātā praksē Toronto. Emeritējies 1987. gada jūlijā.

Precējies, sieva Konstance.

Lacuānias V!K! uzņemts 1948. gadā, Sp!K! – 1950. gada 2. decembrī. Lacuānias Rietumos viceseniors.

L. Upenieka vēst. (1997.); Korporācijas Lacuānias trimdas izdevums. –1952. – Nr. 1. – 42. lpp.

UPENIEKS, PĀVILS

Pāvils Upenieks dzimis 1912. gada 27. janvārī Tomskā. 1922. gadā atgriezies Latvijā. Mācījies pamatskolā Daugavpilī un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1931. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Bijis Kristīgo zemnieku partijas Akadēmiskās sekcijas loceklis.

P. Upenieks miris 1937. gada jūnijā.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 13. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 39. lp.; LVVA, 4262. f.

UPENIEKS, SIGURDS

Sigurds Upenieks dzimis 1953. gada 17. decembrī Toronto Kanādā. Beidzis *Bloordale Junior* vidusskolu un *Runnymede Collegiate* institūtu. Studējis ekonomiku un finanses Toronto universitātē.

Apprecējies 1979. gada 9. jūnijā, sieva Fēbe Džeina.

Lacuānias V!K! uzņemts 1975. gadā, Sp!K! – 1976. gada 5. jūnijā.

Lacuānija-50, 196. lpp.; Lacuānias apkārtraksti Rietumos.

URTĀNS, ANDRIS VIESTURS

Andris Viesturs Urtāns dzimis 1956. gada 29. novembrī Madonā. Mācījies Rīgas 49. vidusskolā, kuru beidzis 1975. gadā. Iestājies LVU Bioloģijas fakultātē neklāties nodaļā, taču drīz vien iesaukts padomju armijā. Pēc dienesta studijas turpinājis, Universitāti pabeidzis 1983. gadā. 1997. gadā ieguvis maģistra grādu bioloģijā.

No 1981. gada strādājis Zinātņu akadēmijas Bioloģijas institūta Hidrobioloģijas laboratorijā par laborantu, vēlāk – par jaunāko zinātnisko līdzstrādnieku. 1992. gada martā pēc uzvaras konkursā sācis vadīt Ziemeļvidzemes reģionālo dabas aizsardzības kompleksu. Stažējies Somijā, ASV un Zviedrijā. Pētījis Latvijas iekšējo ūdeņu kvalitātes noteikšanu, bioindikāciju un upju bioloģiskās daudzveidības atjaunošanu. Publicējis vairāk nekā 20 zinātnisku rakstu un vienu brošūru.

Sabiedriskā darbība: Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības valdes loceklis, Koalīcijas par tīru Baltiju (CCB) Latvijas sekcijas valdes loceklis; pārstāv Latviju Helsinku komitejas (HELCOM) Vides daudzveidības un aizsardzības darba grupā, UNESCO Asociēto skolu Baltijas jūras projekta (BSP) eksperts. Apbalvots ar Baltijas jūras fonda 1994. gada balvu.

Precējies. Sieva Loreta, dēls Jānis.

Lacuanias V!K! uzņemts 1990. gada 27. oktobrī, Sp!K! – 1991. gada 18. maijā.

A. Urtāna biogrāfija (1997., 1994.).

URTĀNS, ANTONS

Antons Urtāns dzimis 1915. gada 25. janvārī Pēterpilī Krievijā. 1921. gadā atgriezies Latvijā un dzīvojis Ludzā. 1931. gadā beidzis Ludzas Valsts ģimnāziju. Tā paša gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā (jau 16 gadu vecumā!). Strādājis Rīgas–Valmieras Zemes grāmatu nodaļā. Dienējis Latvijas armijā. Pēc kara, 1946. gadā, ieradies Vācijā amerikāņu zonā. Sācis studēt Minhenes universitātē, kuru pabeidzis 1949. gadā ar tiesību licenciāta (Licentiatatus iuris) grādu.

Izceļojis uz Jaunzēlandi 1949. gadā. Apmeties uz dzīvi Velingtonā. Vairāk nekā 20 gadus strādājis Jaunzēlandes Valsts statistikas pārvaldē, uzdienējis par rūpniecības apakšnodaļas vadītāju.

A. Urtāns miris 1977. gada 25. februārī. Apglabāts Velingtonas kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 51. lp.; Lacuania–50, 196. un 197. lpp.; J. Pelša vēst. (1996.–1998.).

Prof., Dr. habil. URTĀNS, JURIS TĀLIVALDIS

Juris Tālivaldis Urtāns dzimis 1952. gada 15. decembrī Madonā. Mācījies Rīgas 49. vidusskolā, kuru beidzis 1970. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LVU Vēstures un filozofijas fakultātē, kuru pabeidzis 1975. gadā. Jau kopš bērnības piedalījies arheoloģiskajās ekspedīcijās, vidusskolā un studiju gados vasarās strādājis arheoloģiskajos izrakumos. Patstāvīgus arheoloģiskos izrakumus vadījis jau studiju laikā 1973. gadā.

Strādājis Kultūras pieminekļu pētniecības padomē par Arheoloģijas pieminekļu nodaļas vadītāju (1975.–1988.). Kopš 1988. gada strādā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā par Arheoloģijas

centra vadītāju. Lasījis lekcijas LU, Latvijas Mākslas akadēmijā, Rēzeknes augstskolā, Sēderternas koledžā (Zviedrija) un Turku universitātē (Somija).

Vadījis vairāk nekā 20 arheoloģisko izrakumu ekspedīcijas. Zinātniskās intereses: senās kulta vietas, arheoloģijas pieminekļi (galvenokārt pilskalni) kā kultūras fenomens. 1988. gadā PSRS Arheoloģijas institūta Ļeņingradas nodaļā ieguvis vēstures zinātņu kandidāta grādu par disertāciju "Pagāniskā kulta pieminekļi Latvijas teritorijā". 1992. gadā ieguvis Latvijas vēstures doktora (Dr. hist) grādu. 1998. gada 25. martā ieguvis Habilitētā mākslas zinātņu doktora (Dr. habil. art.) grādu. Kopš 1998. gada ir kultūras vēstures un teorijas profesors Latvijas Kultūras akadēmijā. J. T. Urtānam ir vairāk nekā 600 publikāciju, tai skaitā 12 grāmatas un brošūras (divas no tām ārzemēs) un ap 130 zinātnisku rakstu. Izdoto grāmatu vidū minamas: "Pēdakmeņi, robežakmeņi, muldakmeņi" (R., 1990.), "Latvijas senās svētnīcas" (R., 1993.), "Latvian Hillforts; the Originality of the Archaeological Reality" (Amsterdama, 1994.), "Latvijas austrumu daļas jaunatklātie pilskalni" (R., 1995.). 1997. gadā viņš apbalvots ar Ernesta un Arvīda Brastiņu balvas III pakāpi.

Apprecējies 1975. gadā. Sieva Māra, bērni Līne, Pēteris un Miķelis.

Lacuanias V!K! uzņemts 1990. gada 27. oktobrī, Sp!K! – 1991. gada 18. maijā. Lacuanias seniors un oldermanis.

J. Urtāna biogrāfija (1997., 1992.).

Dr. URTĀNS, VLADISLAVS

Vladislavs Urtāns dzimis 1921. gada 4. janvārī Ludzā. Mācījies Ludzas pilsētas un Rīgas 37. pamatskolā un Rīgas 1. ģimnāzijā, kuru beidzis 1939. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātē. Strādājis kino "Daile".

1941. gada 14. jūnijā arestēts un izsūtīts uz Sibīriju, uz Permas apgabala Usoļlagu.

Apsūdzība – studentu korporācijas Lacuania biedrs, bijis tās (1939./1940. g. *coeta*) slepenā sanāksmē 1940. gada 17. novembrī, atzīmējot Latvijas neatkarības gadadienu.

Īpašā apspriedē 1942. gada 16. maijā Krasnojarskā notiesāja viņu uz trīs gadiem koncentrācijas nometnē. Ieslodzījumā strādājis antimona raktuvēs un kļuva par vienu no labākajiem reto metālu atradņu urbējiem PSRS. 1944. gada rudenī spējis izbēgt no gulaga, slēpies Krasnojarskā. Nelegāli organizējis ap tūkstoti (!) izsūtīto latviešu bērnu – Sibīrijas bāreņu – pārvešanu atpakaļ uz Latviju. Kopā ar vienu no pēdējām bērnu grupām puslegāli bez dokumentiem atgriezies Latvijā 1946. gada 4. septembrī.

Atsācis studijas LVU vēstures nodaļā, trīs gadus pabeidzot ar izcilību kā eksterns. 1947. gadā sācis strādāt Vēstures muzeja Arheoloģijas nodaļā. 1950. gadā, draudot jaunām represijām, aizbraucis uz Madonu, kur strādājis Madonas novadpētniecības muzejā par zinātnisko līdzstrādnieku. 1958. gadā atgriezies Rīgā un turpinājis strādāt Vēstures muzejā. Bijis vēstures un arheoloģijas redaktors Galvenajā enciklopēdiju redakcijā (1976.–1981.) un gatavojis šo nozaru rakstus Latvijas padomju enciklopēdijai.

Piedalījies arheoloģiskajos izrakumos, vēlāk pats vadījis arheoloģiskos izrakumus. Specializējies seno depoziņu izpētē. 1971. gadā Maskavā aizstāvējis vēstures zinātņu kandidāta disertāciju par Latvijas depoziņiem. Sarakstījis grāmatas: "Senatnes pēdās" (kopā ar J. Graudoni, 1961.) un "Senākie depoziņi Latvijā (līdz 1200. gadam)" (1977.) Publicējis ap 70 zinātnisku un vairākus desmitus populārzinātnisku rakstu. 20 gadus vadījis jauno arheologu pulciņu. Lasījis lekcijas Latvijas Mākslas akadēmijā. Publicējis atmiņas par Sibīrijas koncentrācijas nometnēm un Sibīrijā sarakstītos dzejoļus.

Precējies. Sieva Stefānija, dēli Juris (Iac!) un Andris (Iac!).

V. Urtāns miris 1989. gada 26. jūlijā. Apglabāts Rīgā, I Meža kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī, Sp!K! – 1940. gada 6. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 162. lp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-4985-L; Arheologs Vladislavs Urtāns. Bibliogrāfiskais rādītājs / Sastādījis J. Urtāns. – R., 1994.

UTINĀNS, JĀZEPS

Jāzeps Utināns dzimis 1907. gada 18. novembrī Daugavpils apriņķa Preiļu pagastā. Mācījies Preiļu tautskolā, Preiļu pilsētas skolā un Preiļu II pakāpes pamatskolā, pēc tam – Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1926. gadā. Pabeidzis skolotāju kursus un strādājis par skolotāju un pamatskolas pārzini Daugavpils apriņķī (1926.–1929.).

1929. gadā iestājies LU Matemātikas un dabas zinību fakultātes dabas zinību nodaļā. Dienējis Latvijas armijā – 1. Jātnieku pulkā, ieguvis virsnieka vietnieka dienesta pakāpi. Studiju laikā strādājis par slimo kasu revidentu. Bijis vairāku avižu līdzstrādnieks Rīgā.

Otrā pasaules kara laikā cīnījies Latviešu leģiona rindās. Ievainots 1944. gada 10. augustā pie Cesvaines un zaudējis kreiso roku. Kara beigas sagaidījis, ārstējoties slimnīcās un atvaseļošanās vienībās. Gūsta laiku pavadījis Zēdelhemā. Bijis organizācijas “Daugavas Vanagi” iniciators un dibinātājs (1945. gada decembrī) un pirmās valdes sekretārs. “Daugavas Vanagos” pildījis šādus amatus: Centrālās valdes loceklis (no 1966. gada), ASV valdes priekšnieks (1970.–1976.), Aprūpes nodaļas vadītājs. Aktīvi darbojies “Daugavas Vanagu” organizācijā pēc kara Vācijā un emigrācijā ASV. Apbalvots ar DV zelta krūšu nozīmi.

Vācijā strādājis par Altgarges nometnes Hānenklē (Hahnenklee) latviešu bērnu nama administratoru un Falingbosteles emigrācijas centra ierēdni. Divus gadus bijis Latviešu Centrālās Padomes loceklis. Ieceļojis ASV 1951. gada augustā. Strādājis aizsardzības dienestā.

Precējies. Sieva Hermīne, meitas Brigita (stud. korp. Gaujmaliete) un Anita (stud. korp. Gaujmaliete).

J. Utināns miris 1990. gada 6. jūlijā Čikāgā. Kremēts un vēlāk apglabāts Latvijā, Aglonas kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1929. gada 9. oktobrī. Lacuānias viceseniors, oldermanis. Lacuānias Rietumos oldermanis. Lacuānias Čikāgas kopas viceseniors.

Lacuānias–50, 197. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 65. un 66. lpp.; *Raidonis A. Jāzeps Utināna piemiņai* // Lacuānias apkārtraksts Rietumos. – 1990. gada 15. augusts. – 6. un 7. lpp.; T. Puisāna vēst. (1998.); V. Bernāna vēst. (1998.).

VAIDERS, LEONS

Leons Vaiders dzimis 1905. gada 10. janvārī Daugavpils apriņķa Līksnas pagastā. Mācījies Barkavas pamatskolā un Daugavpils Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1925. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Inženierzinātņu fakultātes kultūrtehnikas nodaļā. Strādājis par skolotāju Daugavpils apriņķī. 1927. gadā iestājies Karaskolā, to pabeidzis 1929. gadā. Bijis Latvijas armijas virsnieks. No 1931. gada – lidotājs novērotājs. Aviācijas pulka virsleitnants.

1939. gada 31. maijā pēc konflikta ar vadību no aerodroma ar lidmašīnu pārlidojis uz PSRS Ostrovas rajonā. Nopratināšanā sniedzis ziņas par Latvijas aviāciju un aerodromiem. Tomēr krievi nav ticējuši L. Vaideram un (uzskatot viņu par spiegu) ilgi turējuši apcietinājumā Ļeņingradas apgabala čekas cietumā. Viņš tika atbrīvots 1940. gada 1. jūlijā un Latvijā atgriezās 17. augustā.

Strādājis Tautas izglītības nodaļā Ludzā (1940.–1941.) un par automehāniķi kādā remontu rūpnīcā Rīgā (1942.–1943.). 1943. gadā iestājies Lauksaimniecības akadēmijas mežkopības nodaļā. Tajā pašā gadā arestēts un ieslodzīts Jelgavas cietumā. 1944. gadā (krieviem ieņemot Jelgavu) pazudis bez vēsts.

Precējies. Sieva Jūlija (lac! V. Miļkeviča māsa), dēls Leo.

Lacuānias V!K! uzņemts 1926. gada 1. oktobrī, Sp!K! – 1926. gada 7. novembrī. Lacuānias sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 2. lp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P–2657–L; L. Vaidera vēst. (1997.).

VAIVODS, VISVALDIS

Visvaldis Vaivods dzimis 1912. gada 5. aprīlī Čitā Krievijā. 1923. gadā atgriezies Latvijā. Mācījies pamatskolās Dagdā un Daugavpilī un Daugavpils Valsts ģimnāzijā. 1931. gadā iestājies LU Inženierzinātņu fakultātē. Iestājies Latvijas Sporta biedrības Daugavpils nodaļā.

V. Vaivods miris 1937. gada 9. maijā, apglabāts Daugavpilī.

Lacuānias V!K! uzņemts 1932. gada 15. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 55. lp.; Lacuānias 1925–1950; LVVA, 4262. f.

VALTERS, EDUARDS

Eduards Valters dzimis 1906. gada 1. jūnijā Ludzas apriņķa Ciblas pagastā. Mācījies Ludzas pamatskolā, Daugavpils dzelzceļa arodskolā un Liepājas tehnikuma mehānikas nodaļā (1924.–1928.). Strādājis par lokomotīves vadītāja palīgu, vēlāk – par vadītāju Rīgā, Šķirotavā. 1928. gadā iestājies LU Matemātikas un dabaszinātņu fakultātes Matemātikas nodaļā, kuru pabeidzis 1936. gadā, iegūstot matemātikas kandidāta grādu. No 1932. gada strādājis Latvijas Dzelzceļa virsvaldē Rīgā par tehniķi, vecāko tehniķi, vecāko inženieri, lokomotīvu dispečeru. 1941. gada septembrī paaugstināts par Daugavpils dzelzceļa mašīnu iecirkņa priekšnieka palīgu, 1942. gada oktobrī – par Liepājas dzelzceļa mašīnu iecirkņa priekšnieku.

1945. gada 16. maijā pēc krievu ienākšanas Liepājā apcietināts. 1945. gada 26. augustā notiesāts uz septiņiem gadiem. Ieslodzījumā atradies Komi APSR Edžid-Kirtas (netālu no Intas) koncentrācijas nometnē. Kā tvaikmašīnu speciālists strādājis elektrostacijā par mašīnistu, vēlāk – par maiņas meistar. No ieslodzījuma atbrīvots 1951. gada 30. augustā, taču komunistu vara nav atļāvusi dzīvot Liepājā un Rīgā.

Pēc atgriešanās apmeties lauku mājās Saldus tuvumā un strādājis Brocēnu cementa un šifera kombinātā par strādnieku, no 1955. gada – par kombināta mehāniskā ceha meistar. Pensijā aizgājis 1984. gadā 78 gadu vecumā.

Apprecējies 1938. gadā. Sieva Vilhelmīne, dēls Raimonds.

E. Valters miris 1991. gada 22. jūnijā Saldū. Apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1930. gada 20. oktobrī.

R. Valtera vēst. (1994.).

Dr. VANAGS, KAZIMIRS

Kazimirs Vanags (sākotnēji – Vonogs; uzvārds bijis jālatvisko K. Ulmaņa autoritārā režīma laikā) dzimis 1912. gada 30. martā Daugavpils apriņķa Līksnas pagastā. Pēc Tiltu, Līksnas un Daugavpils pamatskolas beigšanas 1926. gadā iestājies Rīgas 1. ģimnāzijā. 1930. gadā beidzis ģimnāziju un iestājies LU Inženierzinātņu fakultātes kultūrtehnikas nodaļā. 1934. gadā sācis strādāt Valsts Zemes bankā, 1936. gadā – Zemes bankas Liepājas nodaļā. Pēc gada atgriezies Rīgā, jo darbu Aleksandra Augstuma slimnīcā palīdzējis sagādāt Tautas labklājības ministrs V. Rubulis. Vācu laikā K. Vanags strādājis Olaines kūdras fabrikā. 1947. gadā pabeidzis fakultāti ar inženiera diplomu.

Pēc kara sācis darbu LVU Purvu (pēc reorganizācijas – ZA Purvu zinību) institūtā kā laborants, tad pārveidotajā ZA Meliorācijas institūtā. Darbs bijis saistīts ar Latvijas kūdras fonda izpēti (1950.–1960.). Pētniecības gaitā publicēts darbs “Latvijas PSR kūdras fonds”. 1957. gadā viņš sekmīgi aizstāvējis tehnisko zinātņu kandidāta disertāciju par tēmu “Kūdras virsslāņa īpašību izmaiņa nosusināšanas rezultātā”. 1962. gadā līdz ar institūtu pārcēlies uz Jelgavu un lasījis lekcijas LLA studentiem. 1966.–1968. gadā stažējies ekonomiski matemātisko metožu pielietošanā plānošanā. Docents. Vecākais zinātniskais līdzstrādnieks. Ar 1968. gadu aktīvi piedalījies Mālpils Meliorācijas muzeja izveidošanā. Pēc pensijas vecuma sasniegšanas 20 gadus turpinājis strādāt

Mālpils sovhoztehnikumā un muzejā. Pēdējos 15 gadus strādā pie monogrāfijas "Purvi apkārtējā vidē". Publicējis avīzēs rakstus par dabas aizsardzību.

Apprecējis 1936. gadā. Sieva Emīlija, dēli Andrejs un Juris.

Lacuanias V!K! uzņemts 1931. gada 9. februārī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 29. lp.; K. Vanaga biogrāfija (1992.).

VILCĀNS, JĀNIS

Jānis Vilcāns dzimis 1922. gada 16. septembrī Daugavpils apriņķa Rudzātu pagastā. Mācījies Vārkavas pagasta Sutru pamatskolā, četrus gadus – Aglonas ģimnāzijā, tad pārcēlies uz Rīgu un beidzis Rīgas 1. ģimnāziju. Kara laikā dienējis Latviešu leģiona 15. divīzijā. Gūstā atradies Beļģijā. 1947. gadā sācis studijas Baltijas universitātes Inženierzinātņu fakultātē Pīnebergā pie Hamburgā.

1948. gadā iebraucis Kanādā un strādājis par zeltaraci Kirklandleikas (Kirkland-Lake) zelta raktuvēs. 1949. gada rudenī atjaunojis studijas Karalienes (Queen's) universitātē Kingstonā Ontārio, tās pabeidzis 1955. gadā ar bakalaura grādu elektroinženierzinātnēs. Strādājis uzņēmumā "General Electric" radara līniju izveidošanā (1955.–1959.).

1959. gadā pieņēmis uzaicinājumu strādāt ASV. Apmeties uz dzīvi Bostonā (Masačūsetsā) un strādājis mikroviļņu nodaļā uzņēmumā "Raytheon". Līdztekus darbam ieguvis maģistra grādu elektronikā Ziemeļaustrumu (Northeastern) universitātē Bostonā (1968.). Pēc maģistra grāda iegūšanas vēl divus gadus studējis radiometriju, astronomiju un signālu uzveršanas teorijas Masačūsetsas Tehnoloģijas institūtā.

1966. gadā pārgājis ASV Federālās valdības dienestā un sācis strādāt NASA elektroniskās pētniecības centrā Kembridžā (Masačūsetsā). Darbojies mikroviļņu laukā un kā radaru eksperts piedalījies kosmosa kuģa "Space Shuttle" projektēšanā. Kad NASA pārvaldi pārņēma ASV Satiksmes ministrija, strādājis turpat pētniecības centrā par programmu un projektu vadītāju. Līdztekus darbam 1975. gadā ieguvis

maģistra grādu publiskajā administrācijā Ziemeļaustrumu (Northeastern) universitātē. Vadījis gaisa avāriju novēršanas sistēmu attīstīšanu. Vairāk nekā desmit gadus strādājis pie satelītu pielietošanas aviācijā, virszemes un jūras navigācijā un pētījis, kā radarus aizvietot ar lokatoriem. Patlaban strādā pie esošo sistēmu modernizācijas, pārejot uz jaunu sistēmu, kas balstās uz radariem un satelītiem.

Publicējis rakstus šādās tehniskās nozarēs: radari, radiometri, mikroviļņi parametriskajos pastiprinātājos, molekulārā skābekļa izstarojumi atmosfērā un to pielietošana satelītiem, sistēmas lidmašīnu avāriju novēršanai un sistēmu projektēšana (radaru aizvietošana ar satelītiem). Saņēmis ASV patentu par parametriskiem mikroviļņiem pastiprinātājos un apbalvojumus – NASA *Apollo Achievement Award* un Satiksmes ministrijas bronzas medaļu. Viņš ir vairāku inženieru biedrību loceklis un lasījis lekcijas Louela (Lowell) universitātē Masačūsetsā. J. Vilcāna vārds ir ievietots ASV izdevumā JANE's "Who's Who in Aviation and Aerospace".

Precējies. Sieva Aina, dēli Pauls Kristofers un Pēteris Tomass.

Lacuanias V!K! uzņemts 1950. gada 2. decembrī, Sp!K! – 1952. gada 6. decembrī. Lacuanias Rietumos sekretārs. Bostonas korporāciju kopas seniors, vice-seniors, sekretārs.

J. Vilcāna vēst. (1997.–1998.); *Elsts D. Jānim Vilcānam 70 gadi // Universitāte. – 1992. – Nr. 69. – 66. un 67. lpp.*

VILMANIS, JĀNIS

Jānis Vilmanis dzimis 1942. gada 13. martā. 1959. gadā beidzis Vudvilas (Woodville's) ģimnāziju un 1960. gada janvārī sācis studijas Adelaides universitātē Austrālijā, tad studijas pārtraucis. Vēlāk iestājies Tehnoloģijas institūtā, studējis ķīmiju. J. Vilmaņa sirdslieta bija mūzika, tāpēc no Ķīmijas fakultātes viņš izstājās. Strādājis par mūzikas skolotāju vidusskolās un papildinājis mūzikas studijās, psiholoģijā un filozofijā. Dzīvo Adelaidē.

Lacuanias V!K! uzņemts 1960. gada rudens semestrī, Sp!K! – 1962. gada 29. decembrī. Lacuanias Austrālijas kopas viceseniors, sekretārs.

Lacuania-50, 198. lpp.; A. Ancāna vēst. (1997.); J. Pelša vēst. (1996.–1998.).

VILMANIS, JĀZEPS

Jāzeps Vilmanis dzimis 1913. gada 5. augustā Daugavpils apriņķa Naujenes pagastā. 1934. gadā beidzis Malnavas lauksaimniecības vidusskolu. Dienējis Latvijas armijā. 1937. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. 1940. gada decembrī, kad pabeidzis praksi Aucē, studijas bijis jāpārtrauc. Sācis darbu Grīvas agronomiskajā rajonā par agronoma palīgu, vēlāk – Aknīstes rajonā par agronomu, kur nostrādājis līdz Latvijas atstāšanai 1944. gada rudenī.

Austrālijā ieradies 1949. gadā un strādājis dažādu darbu. Bijis būvamatnieks, būvuzņēmējs, vēlāk kopā ar sievu vadījis savu sporta apģērbu darbnīcu un veikalu Adelaidē.

Sabiedriskā darbība: LKBA Adelaides nodaļas un Centrālās valdes priekšsēdis, Latviešu nama kooperatīva vadītājs, DV valdes loceklis, darbojies Adelaides latviešu biedrībā.

Precējies. Sieva Alma, dēls Jānis (Iac!), meitas Bīruta (stud. korp. Daugaviete) un Velta.

J. Vilmanis miris 1993. gada 1. septembrī *Bundanoon* pilsētā (pie Sidnejas). Apglabāts Rokvudas (Rookwood) kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī. Lacuanias Austrālijas kopas seniors. Adelaides korporāciju kopas seniors, oldermanis.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 165. lp.; Lacuania-50, 198. lpp.; J. Pelša vēst. (1996.–1998.).

VIĻUMS, VALDIS

Valdis Viļums dzimis 1978. gada 3. jūnijā Rīgā. 1996. gadā beidzis Rīgas komercskolu un iestājies LU Vadības un ekonomikas fakultātes Starptautisko ekonomisko sakaru nodaļā. Ievēlēts fakultātes studentu pašpārvaldē. Strādājis SIA “A.M.L.” izstāžu kompleksā “Rāmava” par izstāžu administratora palīgu.

Lacuanias V!K! uzņemts 1997. gada 11. martā, Sp!K! – 1998. gada 15. decembrī. Lacuanias sekretārs.

V. Viļuma biogrāfija (1997.).

VOLKS, PĒTERIS

Pēteris Volks dzimis 1911. gada 15. jūnijā Ludzas apriņķī. Mācījies Ludzas pilsētas pamatskolā. Beidzis Ludzas Valsts ģimnāziju un 1928. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Strādājis par ierēdni Valsts Zemes bankā Rēzeknē, Pirmā negadījumu apdrošināšanas sabiedrībā Rīgā, vēlāk – Rīgas darba pārvaldē. No 1938. gada – galvenais grāmatvedis Rīgas Pagaidu strādnieku slimos kasē.

Kara laikā iesaukts Latviešu leģionā. Pēc kara nonācis Putlosas gūstekņu nometnē. Pēc atbrīvošanas dzīvojis Fišbahas pārvietoto personu nometnē Bavārijā. 1950. gadā izceļojis uz ASV un apmeties uz dzīvi Milvoki Viskonsinas štatā.

Precējies. Sieva Austra, meita Tusnelda.

P. Volks miris 1965. gada 6. aprīlī Milvoki. Apglabāts Milvoki, Svētā Adalberta katoļu kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1929. gada 25. februārī. Lacuanias seniors, oldermanis. Lacuanias Rietumos viceseniors. Milvoki korporāciju kopas seniors.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 13. lp.; Lacuania-50, 199. lpp.; Darbs. Saderība. Dzimtene, 177. lpp.; Lacuania 1925–1950.

VORKALIS, ANTONS

Antons Vorkalis dzimis 1909. gada 20. janvārī Rēzeknes apriņķa Sakstagala pagastā. Mācījies Sakstagala pamatskolā un Balvu komercskolā, kas vēlāk tika pārcelta uz Rēzekni. To beidzis 1929. gadā. Kā eksterns nokārtojis eksāmenu latīņu valodā vidusskolas kursa apjomā pie profesora Arveda Švābes. 1931. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Studiju laikā strādājis par kasieri-grāmatvedi Latgales lauksaimnieku centrālajā kooperatīvā, par intendantu Latvijas Hipotēku bankā un pēc tam – par Tautas labklājības ministrijas pilnvarnieku Latgales strādnieku slimokasē Daugavpilī.

Daugavpilī piedzīvojis krievu armijas ienākšanu Latvijā 1940. gadā un atlaists no darba. Tikai pēc pusgada pieņemts darbā dzērienu trestā Rīgā. Vācu laikā strādājis par Rēzeknes alus darītavas direktoru. 1944. gada vasarā devies uz Kurzemi, bet no turienes – 1944. gada decembrī – ar laivu ieradies Gotlandē.

Zviedrijā strādājis meža darbus, vēlāk – “Pripps” alus darītavā par bibliotekāru, kur strādājis līdz aiziešanai pensijā. Pēc tam vēl ilgu laiku – līdz 1983. gada maijam – strādājis Stokholmas krājbankā. Darbojies Latviešu Nacionālajā fondā. Viņa vaļasprieks bijis pastmarku un autogrāfu krāšana, kopumā savācis 13 biezus autogrāfu sējumus. Mūža lielākā aizraušanās – mākslas darbu kolekcionēšana. 1966. gadā sarīkojis paša īpašumā esošo mākslinieka Kārļa Neiļa gleznu izstādi Stokholmā.

Par Antonu Vorkali interesi izrādījusi arī PSRS čeka, taču tās sūtītais aģents palika Zviedrijā un lūdza politisko patvērumu. Dūsmās par neveiksmi čeka apsūdzēja A. Vorkali ebreju šaušanā Otrā pasaules kara laikā un pieprasīja viņu izdot Padomju savienībai. Tika izveidota starptautiska komisija, kas neko tamlīdzīgu neatrada.

A. Vorkalis miris 1995. gada 23. oktobrī Stokholmā. Kremēts un vēlāk apglabāts Rīgā, Sv. Miķeļa kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1935. gada 7. oktobrī, Sp!K! – 1936. gada 11. maijā. Lacuanias Zviedrijas kopas sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 131. lp.; A. Vorkaļa atmiņas (1995.); A. Vorkaļa vēst. (1995.); *Kapustāns J.* Antons Vorkalis – cilvēks ar mākslinieka dvēseli // *Universitas*. – 1996. – Nr. 76. – 57. un 58. lpp.

ZAČS, ANTONS

Antons Začs dzimis 1917. gada 10. novembrī Balvos. Mācījies Balvu pagasta un pilsētas pamatskolā un Balvu Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1937. gadā. 1938. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Strādājis Tautas labklājības ministrijas Lauku iedzīvotāju ārstniecības nodaļā. Mobilizēts vācu armijā. Atradies Kurzemes cietoksnī, kur gājis bojā (1945. gada sākumā?).

Lacuanias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 39. lp.; L. Začas vēst. (1997.).

ZAČS, STANISLAVS

Staņislavs Začs dzimis 1914. gada 12. oktobrī Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Balvu pamatskolā un beidzis Aglonas ģimnāziju. Divus gadus studējis Rīgas Katoļu garīgajā seminārā, no kura 1934. gada rudenī izstājies. Strādājis par ticības mācības un dziedāšanas skolotāju Balvu pagasta skolās. No 1936. gada dienējis Latvijas armijā, palicis virsdienestā (līdz 1939. gada februārim). Spēlējis pūtēju orķestrī un dziedājis L. Vīgnera vadītajā Armijas vīru korī. 1938. gada rudenī iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes klasiskās filoloģijas nodaļā. Vācu laikā strādājis Balvu ģimnāzijā par skolotāju.

1944. gada septembrī mobilizēts vācu armijā latviešu aviācijas daļā. Izgājis zenīartilērijas skolu un

dienējis 217. zenītbaterijā. Pēc vācu armijas kapitulācijas atradies krievu filtrācijas nometnē. 1946. gada rudenī atgriezies Latvijā. Divus gadus strādājis Madonas rajona Sāvienas pamatskolā. 1951. gadā pārcēlies uz dzīvi Ogrē. Strādājis mežniecībā (pludinājis kokus pa upi), patērētāju biedrībā un kultūras namā. Ap 1967. gadu iestājies darbā siltumtīklos Rīgā par kurinātāju, kur strādājis līdz mūža beigām. Vairākas reizes izsaukts uz nopratināšanu, un labāk atalgo tu darbu strādāt komunistu vara nav ļāvusi.

Apprecējis 1943. gada 15. maijā. Sieva Lūcija, meita Lilita un dēls Erlends.

S. Začs miris 1973. gada 24. septembrī. Apglabāts Ogres kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1939. gada 13. februārī, Sp!K! – 1939. gada 27. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 153. lp.; LVA, 1821. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 53974; L. Začas vēst. (1997.).

ZADVINSKIS, ROMĀNS

Romāns Zadvinskis dzimis 1918. gada 17. septembrī Rēzeknes apriņķa Sakstagala pagastā. Mācījies Rēzeknes 1. un 2. pamatskolā. 1932. gadā iestājies Malnavas lauksaimniecības vidusskolā, kuru pabeidzis 1937. gadā. Tajā pašā gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis par rēķinvedi Rīgas stikla fabrikā.

Vēlāk pārgājis uz Rēzeknes alus darītavu par saimniecības vadītāju (Iac! A. Vorkalis bija direktors).

Precējies, sieva Rita, meita Ināra.

R. Zadvinskis gājis bojā krievu lidmašīnu uzlidojumā Sakstagala dzelzceļa stacijai 1944. gada 23. augustā. Apglabāts Ciskādu kapos.

Lacuānias V!K! uzņemts 1937. gada 27. septembrī, Sp!K! – 1938. gada 28. novembrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 163. un 192. lp.; Lacuānias-50, 199. lpp.; P. Daugavieša vēst. (1997.).

ZAHARĀNS, BENEDIKTS

Benedikts Zaharāns dzimis 1900. gada 5. oktobrī Abrenes apriņķa Balvu pagastā. Mācījies Balvu pamatskolā un ģimnāzijā Pēterpilī. 1919. gada martā brīvprātīgi iestājies Latvijas nacionālajā armijā un Latgales partizānu vienības sastāvā piedalījies kaujās pret komunistu vienībām. 1921. gadā sācis mācības Karaskolā. To pabeidzis 1923. gadā un sācis dienestu 4. Valmieras kājnieku pulkā. 1937. gadā paaugstināts kapteiņa pakāpē un bijis rotas komandieris. Rīgā beidzis akadēmiskos armijas kursus, mācījies franču valodu un gatavojies iestāties kara akadēmijā Francijā. Līdztekus dienestam armijā studējis LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē. Trīskārtējs armijas čempions šaušanā. Apbalvots ar V pakāpes Triju Zvaigžņu ordeni un jubilejas medaļu "Latvijas atbrīvošanas 10 gadi". Bijis Latgales demobilizēto karavīru biedrības valdes loceklis.

1940. gadā pēc krievu ienākšanas Latvijā no armijas atbrīvots kā neuzticams. Čeka vairākkārt meklēja B. Zaharānu, taču viņam izdevies aizbēgt un slēpties Kurzemē līdz vācu armijas ienākšanai. 1941. gada 3. jūlijā kopā ar nelielu grupu līdzgaitnieku pārņēmis varu Tukumā un noorganizējis pašaizsardzības vienību vēl pirms vācu armijas ienākšanas pilsētā, uz laiku kļūstot par Tukuma komandantu (līdz 1941. gada augusta vidum). Atgriezies Rīgā, strādājis Valsts kontrolē par revidentu līdz 1944. gada oktobrim. Pēc tam strādājis vairākās iestādēs un daudreiz pa naktīm saukts uz čeku nopratināšanai.

1948. gada 21. jūnijā arestēts, tā paša gada 2. un 3. novembrī kara tribunālā notiesāts uz 25 gadiem. 1949. gada 25. martā izsūtīta arī dzīvesbiedre Vallija. Atradies izsūtījumā Arhangeļskas mežos dažādās koncentrācijas nometnēs. No ieslodzījuma atbrīvots 1956. gada 23. maijā.

Atgriezies ar salauztu veselību un daudz slimojis. Ar medikamentiem palīdzējis L. Cunsks (Iac!) un Rietumu lakuāņi (ar sūtījumiem), saņemt istabu komunālā dzīvoklī (paša māju bija aizņēmuši krievi) – A. Ritovs (Iac!).

Apprecējis 1943. gadā. Sieva Vallija, meita Silvija.

B. Zaharāns miris 1971. gada 18. janvārī. Apglabāts Rīgā, Sarkandaugavas kapos (piedaloties liellam skaitam lakuāņu un pārējiem pavadītājiem).

Lacuanias V!K! uzņemts 1931. gada 9. martā. Lacuanias viceseniors.

LVA, 1986. f., 1. apr., arhīva lieta Nr. 2062, 1. un 2. sēj.; V. Zaharānes vēst. (1996.).

ZARIŅŠ, ANDRIS

Andris Zariņš dzimis 1959. gada 8. februārī. Studējis inženierzinības Toronto universitātē. Studijas universitātē pārtraucis un iestājies Kanādas Karaliskajā policijas akadēmijā, kuru sekmīgi pabeidzis.

Lacuanias V!K! uzņemts 1978. gada 6. oktobrī, Sp!K! – 1981. gada 3. septembrī.

Lac! apkārtraksts Rietumos (1981.).

Prof. ZARIŅŠ, PĒTERIS

Pēteris Zariņš dzimis 1957. gada 6. augustā Toronto Kanādā. Beidzis Sv. Gregorija (St. Gregory) pamatskolu un Maikla Povera (Michael Power) vidusskolu. Mācījies klavieru spēli un nokārtojis mūzikas eksāmenus pilna konservatorijas kursa apjomā (Royal Conservatory of Music), iegūstot pianista grādu un mūzikas skolotāja kvalifikāciju. 1975. gada rudenī sācis studijas Toronto universitātes Mūzikas fakultātē, kuru pabeidzis 1980. gadā ar bakalaura grādu mūzikā.

Brīvajā laikā apmeklējis un beidzis Toronto Latviešu biedrības latviešu ģimnāziju. Aktīvi piedalījies latviešu sarīkojumos ar mūzikas priekšnesumiem gan kā solists, gan kā pavadītājs. Saņēmis "Daugavas Vanagu" Toronto nodaļas A. Veisa piemiņas fonda gadskārtējo balvu. Ieguvis maģistra grādu mūzikā Mičiganas universitātē ASV. Strādā par profesoru Toronto Karaliskajā mūzikas konservatorijā.

Precējies. Sieva Baiba, dēls Ēriks.

Lacuanias V!K! uzņemts 1975. gadā, Sp!K! – 1976. gada 5. jūnijā. Lacuanias Rietumos sekretārs.

Lacuania-50, 200. lpp.; Lacuanias apkārtraksti Rietumos; T. Puišāna sniegtās ziņas (1998.).

ZELČS, BOĻESLAVS

Boļeslavs Zelčs dzimis 1909. gada 14. decembrī Abrenes apriņķa Baltinavas pagastā. Mācījies Baltinavas pamatskolā un Rēzeknes Valsts komercskolā, kuru beidzis 1931. gadā. Dienējis Latvijas armijā. Strādājis Latvijas izpostīto apgabalu kongresu padomē, pēc tam – Zemkopības ministrijā. 1937. gadā iestājies LU Lauksaimniecības fakultātē. Strādājis uz dzelzceļa. Pensiņas gados bijis Baltezera kaulu tuberkulozes bērnu sanatorijā saimniecības daļas vadītājs.

B. Zelčs miris 1988. (?) gadā. Apglabāts Balvu rajona Briežuciema pagasta Ostrālītu kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1939. gada 13. februārī, Sp!K! – 1939. gada 8. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 156. lp.; I. Šaicānes vēst. (1996.).

ZEPS, DOMINIKS

Dominiks Zeps dzimis 1908. gada 21. februārī Rēzeknes apriņķa Viļānu pagastā. Mācījies Greiškānu lauksaimniecības un Rēzeknes pilsētas pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1927. gadā. 1928. gadā iestājies LU Veterinārmedicīnas fakultātē. Dienējis Latvijas armijā. Strādājis Tautas labklājības ministrijā, Hipotēku bankā par grāmatvedi (1934.–1939.) un tēva mājās nodarbojies ar zemkopību (Rāznes pagasta Lipsku ciemā). No 1941. gada februāra bijis žurnālists "Taisneība" redakcijā.

Ja var ticēt čekas dokumentiem, tad kā aizsargu organizācijas loceklis 1941. gada martā viņš kopā ar citiem aizsargiem nelegāli gatavojies bruņotai cīņai pret komunistu varu. Čeka D. Zepu arestējusi. Ieslodzīts Saranskas cietumā (Mordovas APSR). 1942. gada 8. augustā notiesāts uz nāvi un 1942. gada 5. septembrī nošauts.

Lacuianas V!K! uzņemts 1929. gada 11. martā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 84. lp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-10388-L.

ZIRNIS, JĀNIS

Jānis Zirnis dzimis 1910. gada 28. maijā Ludzas apriņķa Mērdzenes pagastā. Mācījies Pušmucovas pamatskolā un Aglonas ģimnāzijā, kuru beidzis 1928. gadā. Gadu mācījies Rīgas Katoļu garīgajā seminārā, tad izstājies. 1929. gada aprīlī sācis strādāt Tautas labklājības ministrijas Nelaiemes gadījumu apdrošināšanas pārvaldē, vēlāk bijis nodaļas vadītājs. 1931. gadā iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tiesību zinātņu nodaļā. Bijis Latgales progresīvās zemnieku partijas biedrs.

No 1941. gada augusta līdz 1944. gada jūlijam strādājis par Ludzas apriņķa vecākā vietnieku un apriņķa revidentu. Pēc kara strādājis Sociālās nodrošināšanas nodaļā Liepājā, vēlāk – Rīgā par vecāko inspektoru. Atteicies sadarboties ar čekū, tāpēc 1948. gada 9. janvārī arestēts. 1948. gada 26. jūnijā (par “sadarbību ar vāciešiem”) notiesāts uz 10 gadiem. 1949. gada 25. martā izsūtīta arī sieva un bērni. Strādājis ogļraktuves Intā. Pēc atgriešanās Latvijā nav bijis kur dzīvot – komunistu vara atņēmusi lauku māju. Strādājis zvejnieku kolhozā “9. maijs” par ekspeditoru.

Apprecējies 1935. gadā. Sieva Marija (stud. korp. Aurora), dēli Aristīds un Raimonds.

J. Zirnis miris 1994. gada 26. janvārī Rīgā. Apglabāts Ulbrokas kapos.

Lacuianas V!K! uzņemts 1931. gada 17. oktobrī. Lacuianas viceseniors, sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 14. l., 27. lp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-8136-L; M. Zirmes un V. Bētiņas atmiņas.

ZNOTIŅŠ, KAZIMIRS

Kazimirs Znotiņš dzimis 1912. gada 27. septembrī Daugavpils apriņķa Vārkavas pagastā. Mācījies Preiļu pamatskolā un vakara komercskolā Daugavpilī. Strādājis Šoseju un zemesceļu departamenta 5. pārvaldē par grāmatvedi, vēlāk – Dzelzceļu 2. mašīnu iecirknī par vecāko uzdevumu ierēdni un kontrolieri. 1936. gada rudenī iestājies LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļā. Kara laikā strādājis par galveno grāmatvedi Nacionālajā teātrī. 1944. gada oktobrī devies bēgļu gaitās uz Vāciju. Strādājis par ticības mācības skolotāju latviešu pamatskolā Lībekā. Izdevis un rediģējis nedēļas laikrakstu “Svētdienas Rīts” un izdevis četras garīga satura grāmatas.

Ieceļojis Kanādā 1948. gada oktobrī. 1952. gadā atjaunojis studijas Otavas universitātē un 1954. gada jūnijā ieguvis maģistra grādu ekonomikā. Guvis atzinību vairākos Kanādas laikrakstos. No 1956. gada strādājis par Finanšu un grāmatvedības nodaļas vadītāju vairākos rūpniecības uzņēmumos, bijis direktoru padomju loceklis. Aizgājis pensijā 80. gadu sākumā.

Viens no Latviešu katoļu kultūras centra Kanādā dibinātājiem. Kanādas Latviešu katoļu apvienības valdes un padomes loceklis un Detroitas latviešu kora priekšnieks. Darbojies Bīskapa Jāzepa Rancāna fonda valdē kopš fonda dibināšanas, no 1972. gada – fonda valdes priekšsēdētājs.

Precējies. Sieva Karīna, meitas Māra, Silvija un Monika, dēli Andrejs un Toms.

K. Znotiņš miris 1999. gada 26. jūnijā. Apglabāts Renfrew pilsētas kapos.

Lacuianas V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī, Sp!K! – 1940. gada 6. maijā. Lacuianas Rietumos ilggadējs seniors un sekretārs.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 170. lp.; Lacuania-50, 200. lpp.; K. Znotiņa atmiņas (1998.).

ZUBKO, PĒTERIS

Pēteris Zubko dzimis 1921. gada 8. jūnijā Ludzas apriņķa Nautrēnu pagastā. 1939. gadā iestājies LU Filoloģijas un filozofijas fakultātē.

1941. gada 14. jūnijā arestēts un izsūtīts uz Permas apgabala Usoļlagu. 1942. gada 14. martā notiesāts uz nāvi. Viens no apsūdzības punktiem – iestāšanās “reakcionārā studentu korporācijā Lacuania”. Čeka piedēvēja viņam piederību katoļu organizācijai “Svētais Kapucīņu ordenis” un Pērkonkrusta organizācijai, kas īstenībā bija safabricējums.

1942. gada 7. aprīlī P. Zubko Soļikamskā tika nošauts.

Lacuanias V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī, Sp!K! – 1940. gada 6. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 171. lp.; LVA, 1986. f., 2. apr., arhīva lieta Nr. P-9387-L.

Ph. D. ZUDĀNS, ZENONS

Zenons Zudāns dzimis 1918. gada 10. augustā Rēzeknes apriņķa Silajāņu pagastā. Mācījies Silajāņu pamatskolā un Rēzeknes Valsts ģimnāzijā, kuru beidzis 1938. gadā. Tā paša gada rudenī iestājies LU Mehānikas fakultātes elektrotehnikas nodaļā, kuru pabeidzis 1942. gadā ar inženiera-elektriķa diplomu, izejot praksi

Ķeguma HES. Pēc tam strādājis par inženieri Liepājas Karostas darbnīcās un zinātnisko līdzstrādnieko Saimnieciskās racionalizācijas institūtā Rīgā.

1944. gada rudenī emigrējis uz Vāciju un strādājis firmā “Siemens” Berlīnē. Pēc tam devies strādāt inženiera profesijā uz Brazīliju, bet 1958. gadā izceļojis uz ASV. 1966. gadā beidzis Pensilvānijas universitāti (Filadelfijā) ar fizikas doktora grādu inženierzinātņu mehānikas specialitātē un pieņemts darbā Franklina institūtā (Filadelfijā) par mehānikas un ko-

dolenerģētikas nodaļas vadītāju, kur strādājis līdz mūža beigām. Vairāku izgudrojumu autors, laidis klajā virkni zinātnisku publikāciju.

Precējies, dēls Jānis.

Z. Zudāns miris 1983. gada 10. oktobrī Rietumu Česteras pilsētā (netālu no Filadelfijas).

Lacuanias V!K! uzņemts 1938. gada 10. oktobrī.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 16. l., 45. lp.; Latgales Dati: H. Soma vēst. (1997.); Novadnieks (Preiļu raj. laikraksts) – 1992. – 3. decembris – 3. lpp.

ŽURKOVSKIS, ALEKSANDRS

Aleksandrs Žurkovskis dzimis 1913. gada 16. septembrī Rēzeknes apriņķa Silajāņu pagastā. 1932. gadā beidzis Rēzeknes Valsts ģimnāziju. Strādājis Silajāņu pagasta valdē un tiesā par kancelejas ierēdņi. 1939. gadā iestājies LU Matemātikas un dabas zinātņu fakultātes dabas zinātņu nodaļā. Dienējis Latvijas armijā. Pabeidzis LVU Ķīmijas fakultāti.

1941. gadā strādājis alus darītavā “Aldaris”. 1945. gadā sācis strādāt Talsu rajona prokuratūrā par sekretāru, vēlāk – par sekretāra palīgu. Bijis prokurora palīgs Ogres rajonā (1948.–1950.). Strādājis Jaunpagasta un Mīlgrāvja spirta rūpnīcās. No 1957. gada strādājis Rīgas Sadzīves pakalpojumu kombinātā par galveno inženierietnologu, bet no 1970. gada – par vecāko inženierietnologu Ogres sadzīves pakalpojumu kombinātā. Aizgājis pensijā 1973. gadā. Piedalījies Ogres patērētāju biedrības revīzijas komisijas darbā.

Apprecējies 1943. gadā. Meita Ruta un dēls Gunārs.

A. Žurkovskis miris 1993. gada 15. jūlijā, apglabāts Ogres kapos.

Lacuanias V!K! uzņemts 1939. gada 9. oktobrī, Sp!K! – 1940. gada 6. maijā.

LVVA, 4262. f., 1. apr., 15. l., 172. lp.; Z. Gailes vēst. (1993.).

ŽURKOVSKIS-ARN, PĒTERIS

Pēteris Žurkovskis-Arn dzimis 1905. gada 10. maijā Rēzeknes apriņķa Antonopolē. Piecu gadu vecumā aizsūtīts pie sava tēvoča Pēterpilī, kur Carskoje Selo bērnudārzā mācījies krievu valodu un galma etiķeti. Pēc diviem gadiem atgriezies tēva mājās Latvijā. Mācības sācis Miškānu pamatskolā Rēzeknes apriņķī. Revolūcija un kara apstākļi skolas gaitas pārtrauca.

Pēc Latgales atbrīvošanas apmeklējis A. Suslova privātgimnāziju Rēzeknē un Daugavpilī. Ieguvis vidējo izglītību un sācis studēt ķīmiju Stefana Batorija universitātē Viļņā. Grūto materiālo apstākļu dēļ pēc pusotra gada atgriezies dzimtenē un studijas turpinājis LU Matemātikas un dabas zinātņu fakultātes dabas zinātņu nodaļā. Kā labs krievu, baltkrievu un poļu valodas pratējs kādu laiku strādājis Izglītības ministrijā par baltkrievu skolu inspektoru. Strādājis arī par ministrijas referentu skolu lietās un skolotāju kursu vadītāju Pārdaugavā. Lai gan ar politiku nodarbojies maz, tomēr, apstākļu spiests, iestājies Latgales

Kristīgo zemnieku partijā un kandidējis 4. Saeimas vēlēšanās. 1935. gadā iecelts par Abrenes ģimnāzijas direktoru.

Krievu okupācijas laikā (1940. gada septembrī) atlaists no ģimnāzijas direktora amata un strādājis par krievu valodas skolotāju Latvijas Universitātē. Pēc vācu armijas ienākšanas pārpratuma dēļ apcietināts un turēts Rīgas Centrālcietumā četrus mēnešus. Vācu laikā strādājis par dabas zinātņu skolotāju Viļakā un Jaunaglonā.

Kara beigās izceļojis uz Vāciju. Pēc kara bijis viens no 1. Latviešu ģimnāzijas Minhenē dibinātājiem un to vadījis piecus gadus līdz izceļošanai uz ASV.

Iebraucis ASV un apmeties uz dzīvi Ņūdžersijas štatā. Studējis *Lafete* koledžā un papildinājis Prin-sistaunas (Princetonas) universitātē. Līdz aiziešanai pensijā strādājis par ķīmijas nodaļas vadītāju Bleira (Blair) akadēmijā. Brīvajā laikā pārveidojis latviešu tautas ģeometriskos rakstus laikmetīgi tautiskā mākslā.

Precējies. Sieva Sofija, meita Aija, dēls Ēriks.

P. Žurkovskis-Arn miris 1988. gada 3. novembrī Ņūdžersijas štatā, Bleirstounā (Blairstown).

Lacuanias V!K! uzņemts 1930. gada 17. februārī.

Lacuania-50, 200. un 201. lpp; *Elsts D.* Jaunatnes audzinātājam P. Žurkovskim-Arns 80 gadi // Laiks. – 1985. – 12. jūnijs; T. Puisāna vēst. (1997.).

PERSONU RĀDĪTĀJS

Lacuanias prezidiji un oldermaņi

1. Latvijā 1925.–1940.

Semestris	Seniors	Viceseniors	Sekretārs	Oldermanis
1925. II/ 1926. I	Antons Rancāns	Pēteris Višņevskis	Francis Ribulis	Francis Ribulis
1926. II	Pēteris Grišāns	Jānis Pauliņš	Staņislavs Grebežs	Antons Rancāns
1927. I	Antons Rancāns	Jānis Pauliņš	Leons Vaiders/ Benedikts Strods	Francis Ribulis
1927. II	Francis Ribulis	Vitolds Krustāns	Voldemārs Kazuliņš	Benedikts Strods
1928. I	Francis Ribulis	Vitolds Krustāns	Vitolds Miļkevičs	Staņislavs Grebežs
1928. II	Francis Ribulis	Vitolds Krustāns	Vitolds Miļkevičs	Staņislavs Grebežs
1929. I	Antons Rancāns	Pēteris Višņevskis	Vitolds Miļkevičs	Staņislavs Grebežs
1931. I	Vitolds Miļkevičs	Vilhelms Naglis	Pēteris Pudulis	
1932. II	Vitolds Miļkevičs	Vilhelms Naglis	Jāzepts Bricis	Aleksandrs Pontaks
1934. II	Staņislavs Jaundzems	Benedikts Zaharāns	Alberts Trapšs	Roberts Bētiņš
1935. I	Jānis Niedra	Benedikts Zaharāns	Heronims Uljans	Staņislavs Jaundzems
1935. II	Jānis Niedra	Jāzepts Bricis	Heronims Uljans	Staņislavs Grebežs
1936. I	Jānis Niedra	Heronims Uljans	Jānis Zirnis	Vilhelms Naglis/ Pēteris Volks
1936. II	Jāzepts Bricis	Heronims Uljans	Jānis Zirnis	Pēteris Volks
1937. I	Heronims Uljans	Jānis Zirnis	Frīdrihs Naglis	Pēteris Volks
1937. II	Vitolds Miļkevičs	Jānis Zirnis	Aloizs Ancāns	Ludvigs Buračevskis
1938. I	Pēteris Volks	Frīdrihs Naglis	Aloizs Ancāns	Aloizs Mazurs
1938. II	Frīdrihs Naglis	Aloizs Ancāns	Leopolds Cunskis	Konstantins Pivors
1939. I	Pēteris Volks	Aloizs Ancāns	Eduards Broks	Alberts Trapšs
1939. II	Staņislavs Jaundzems	Antons Kravalis	Donats Savickis	Aleksandrs Paklons
1940. I	Staņislavs Jaundzems	Antons Kravalis	Francis Grišāns	Aleksandrs Paklons

* Par vairākiem semestriem nav ziņu.

Emigrācijā Rietumos 1947.–1999.

Gadi	Seniors	Viceseniors	Sekretārs	Oldermanis
1947./50.	Staņislavs Jaundzems	Alberts Rudusāns	Kazimirs Znotiņš	Aleksandrs Bušs
1951./53.	Jānis Niedra	Alberts Rudusāns	Kazimirs Znotiņš; no 1952. gada – Eduards Spravniks	Jāzezs Grodnis
1954./56.	Jānis Niedra	Alberts Rudusāns	Eduards Spravniks	Jāzezs Grodnis
1957./58.	Jānis Niedra	Alberts Rudusāns	Jānis Vilcāns	Eduards Spravniks
1959./60.	Jānis Niedra	Tadeušs Puisāns	Juris Rundāns	Eduards Spravniks
1961./63.	Jānis Niedra	Jāzezs Grodnis	Gunārs Rundāns	Izidors Deičmanis
1964./65.	Alberts Raidonis	Pēteris Volks	Pēteris Babris	Jāzezs Utināns
1966./67.	Donalds Elsts	Antons Jurkāns	Dominiks Garancis	Heronims Tichovskis
1968./69.	Kazimirs Znotiņš	Tadeušs Puisāns	Vladislavs Bernāns	Eduards Spravniks
1970./72.	Kazimirs Znotiņš	Ludvigs Upenieks	Vilis Miklaševics	Eduards Spravniks
1973./75.	Kazimirs Znotiņš	Jānis Grebežs	Viktors Rundāns	Eduards Spravniks
1976./78.	Vilis Miklaševics	Andrs Beinarovics	Vladislavs Bernāns	Eduards Spravniks
1979./80.	Jānis Grebežs	Voldemars Erts	Pēteris Zariņš	Vilis Miklaševics
1981./82.	Vilis Miklaševics	Voldemars Erts	Pēteris Ancāns	Eduards Spravniks
1983./84.	Vilis Miklaševics	Voldemars Erts	Pēteris Ancāns	Eduards Spravniks
1985./86.	Jāzezs Grodnis	Pēteris Ancāns	Vincents Dindzāns	Vilis Miklaševics
1987./88.	Jāzezs Grodnis	Pēteris Ancāns	Vincents Dindzāns	Vilis Miklaševics
1989./90.	Pēteris Ancāns	Jānis Bricis	Gunārs Rundāns	Vilis Miklaševics
1991./92.	Kazimirs Znotiņš	Sīmanis Mičulis	Gunārs Rundāns	Vilis Miklaševics
1993./99.	Kazimirs Znotiņš	Gunārs Rundāns; no 1996. gada – Ludvigs Upenieks	Sīmanis Mičulis	Vilis Miklaševics

Latvijā 1990.–1999.

Gadi	Seniors	Viceseniors	Sekretārs	Oldermanis
1990. II– 1991. I	Staņislavs Sprukulis	Antons Taimiņš	Staņislavs Timenieks	Antons Kravalis
1991. II– 1992. II	Antons Taimiņš	Andris Naglis	Zigfrīds Kravalis	Juris Urtāns
1993. I–II	Antons Taimiņš	Andris Naglis	Normunds Buls	Juris Urtāns
1994. I–II	Juris Urtāns	Jānis Kapustāns	Juris Prikulis	Kārlis Kravalis
1995. I–II	Juris Urtāns	Ivo Brīvulis	Juris Prikulis	Kārlis Kravalis
1996. I–II	Ivo Brīvulis	Aldis Miglinieks	Juris Ādminis	Reinis Prikulis
1997. I	Gatis Kaleinis	Reinis Prikulis	Armands Brants	Ivo Brīvulis
1997. II	Armands Brants	Reinis Prikulis	Andris Peize	Gatis Kaleinis
1998. I	Armands Brants	Reinis Prikulis	Mārcis Aņinis	Juris Ādminis
1998. II	Armands Brants	Reinis Prikulis	Ivo Brīvulis	Juris Ādminis
1999. I	Armands Brants	Harijs Puga	Valdis Viļums	Gatis Kaleinis

Lakuāņu vispārējais saraksts (hronoloģiskā kārtībā)

	Uzvārds	Vārds	Uzņemts V!K!	Uzņemts Sp!K!	Izslēgts / izstājies
1.	Rancāns	Antons	Dibinātājs		
2.	Ribulis	Francis	Dibinātājs		
3.	Višņevskis	Pēteris	Dibinātājs		
4.	Silanžs	Vladislavs	Dibinātājs		
5.	Krustāns	Vitolds	Dibinātājs		
6.	Pauliņš	Jānis	Dibinātājs		
7.	Liepnieks	Donāts	Dibinātājs		Izslēgts uz 99 gadiem 12.11.1934.
8.	Grebežs	Staņislavs	21.12.1925.	18.04.1926.	
9.	Grišāns	Pēteris	18.04.1926.	02.05.1926.	
10.	Romislovs	Vladislavs	02.05.1926.	27.05.1926.	
11.	Savickis	Jānis	02.05.1926.	29.01.1927.	Izslēgts 29.10.1934.
12.	Skangalis (Šļahtovičs)	Mečislavs	27.05.1926.	27.05.1926.	
13.	Vaiders	Leons	01.10.1926.	07.11.1926.	
14.	Miļkevičs	Vitolds	27.10.1926.	07.11.1926.	
15.	Dubrovskis	Broņislavs	07.11.1926.		
16.	Naglis	Vilhelms	07.11.1926.	15.05.1927.	
17.	Strods	Benedikts	07.11.1926.	29.01.1927.	Izstājies 15.04.1928.
18.	Zadvinskis	Jāzepe	07.11.1926.		Izstājies 06.02.1927. Izslēgts 29.10.1934.
19.	Malnācis	Pēteris	14.11.1926.	05.12.1927.	Izslēgts 29.10.1934.
20.	Kazuliņš	Voldemārs	14.11.1926.	15.05.1927.	
21.	Užels	Jānis	25.01.1928.		Izslēgts 29.10.1934.

22.	Turkopulis	Jānis		Uzņemts par goda fil! 15.03.1928.	
23.	Pudulis	Pēteris	21.11.1928.		Izslēgts 1967.(?)
24.	Niedra	Jānis	26.11.1928.		
25.	Tichovskis	Heronims	26.11.1928.		
26.	Barkāns	Vinca	08.12.1928.		
27.	Briška	Antons	18.02.1929.		
28.	Pujats	Onufrijs	18.02.1929.		
29.	Lipskis	Valentins	25.02.1929.		Izslēgts 29.10.1934.
30.	Volks	Pēteris	25.02.1929.		
31.	Zeps	Dominiks	11.03.1929.		
32.	Jurkāns	Pēteris	09.10.1929.		Izslēgts uz 99 gadiem 25.11.1935.
33.	Utināns	Jāzeps	09.10.1929.		
34.	Buls	Anatolijs	14.10.1929.		
35.	Krusts	Leons	14.10.1929.		Izslēgts 29.10.1934.
36.	Danovskis	Jānis	21.10.1929.		
37.	Sprukulis	Stapislavs	21.10.1929.		
38.	Pontaks	Aleksandrs	23.10.1929.		
39.	Spūlis	Broņislavs	23.10.1929.	19.05.1930.	
40.	Rubulis	Vladislavs		Uzņemts par goda fil! 03.02.1930.	
41.	Broks	Aloizs	03.02.1930.		
42.	Reiniks	Ādolfs	03.02.1930.		
43.	Brežgo	Boļeslavs		Uzņemts par goda fil! 17.02.1930.	Izslēgts 29.10.1934.
44.	Rancāns	Jāzeps		Uzņemts par goda fil! 17.02.1930.	
45.	Gražulis	Jānis	17.02.1930.		

46.	Lepers	Aleksandrs	17.02.1930.		Izstājies 24.11.1930. Izslēgts uz 99 gadiem 29.10.1934.
47.	Žurkovskis-Arn	Pēteris	17.02.1930.		
48.	Bricis	Jāzeps	10.03.1930.		
49.	Dzenis	Antons		Uzņemts par goda fil! 07.04.1930.	
50.	Bērzmalis	Vaclavs	20.10.1930.		Izslēgts uz 99 gadiem 12.11.1934.
51.	Jaundzems	Staņislavs	20.10.1930.		
52.	Pauniņš	Staņislavs	20.10.1930.		
53.	Ritums (Ločmelis)	Miķelis	20.10.1930.		
54.	Valters	Eduards	20.10.1930.		
55.	Prikulis	Izidors	27.10.1930.		
56.	Žguts	Konstantīns	27.10.1930.		Izslēgts 29.10.1934.
57.	Cakuls	Donāts	09.02.1931.		
58.	Kažoknieks	Valentīns	09.02.1931.		
59.	Pušmucāns	Pēteris	09.02.1931.		Izstājies 09.11.1931. Izslēgts 29.10.1934.
60.	Rudusāns	Alberts	09.02.1931.		
61.	Vanags	Kazimirs	09.02.1931.		
62.	Bojārs	Antons	16.02.1931.		Izslēgts 1963.
63.	Zaharāns	Benedikts	09.03.1931.		
64.	Aleksandrovičs	Jānis	17.10.1931.		
65.	Bētiņš	Roberts	17.10.1931.		
66.	Bojārs	Jānis	17.10.1931.		
67.	Čamāns	Silvestrs	17.10.1931.	Krāsas uzliktas 30.05.1935.	
68.	Dekšņa	Bronislavs	17.10.1931.		
69.	Jukmanis	Staņislavs	17.10.1931.		
70.	Sidorovs	Juris	17.10.1931.		
71.	Uljanis	Heronims	17.10.1931.		

72.	Zīrnis	Jānis	17.10.1931.		
73.	Strods	Vladislavs	26.10.1931.		Izstājies 09.11.1931. Izslēgts 29.10.1934.
74.	Ivdra	Pāvils	02.11.1931.		
75.	Garancis	Dominiks	13.02.1932.		
76.	Grodnis	Jāzeps	13.02.1932.		Izslēgts uz 99 gadiem 24.04.1939. Vēlāk uzņemts atpakaļ.
77.	Ikaunieks	Boļeslavs	13.02.1932.		
78.	Jakovļevs	Longins	13.02.1932.		
79.	Smagars	Augusts	13.02.1932.		Izlēgts uz 99 gadiem 20.09.1937.
80.	Trops	Aleksis	13.02.1932.		
81.	Upenieks	Pāvils	13.02.1932.		
82.	Ābeltiņš	Pauls	15.10.1932.		Izstājies 07.11.1932. Izslēgts 29.10.1934.
83.	Bērziņš	Voldemārs	15.10.1932.		
84.	Buračevskis	Ludvigs	15.10.1932.		
85.	Elksnis	Jānis	15.10.1932.		
86.	Gilučs	Pēteris	15.10.1932.		
87.	Paklons	Aleksandrs	15.10.1932.		
88.	Ruško	Antons	15.10.1932.		
89.	Snipe	Artūrs	15.10.1932.		
90.	Šadurskis	Jāzeps	15.10.1932.		
91.	Trapšs	Alberts	15.10.1932.		
92.	Urtāns	Antons	15.10.1932.		
93.	Vaivods	Visvaldis	15.10.1932.		
94.	Ancveriņš	Ambrozijs	13.02.1933.		Izstājies 13.03.1933.
95.	Beķers	Jānis	13.02.1933.		
96.	Mazurs	Aloizs	13.02.1933.		
97.	Spravniks	Eduards	13.02.1933.		
98.	Ancāns	Aloizs	04.10.1933.	30.11.1936.	

99.	Babris	Jānis	04.10.1933.	26.11.1934.	
100.	Buls	Meikuls	04.10.1933.		
101.	Daugavietis (Zadvinskis)	Pēteris	04.10.1933.	21.01.1935.	
102.	Juštelijs	Pēteris	04.10.1933.	26.11.1934.	
103.	Kausinieks (Kuzmins)	Jāzeps	04.10.1933.		
104.	Kravalis	Antons	04.10.1933.	26.11.1934.	
105.	Minčonoks	Vladislavs	04.10.1933.	13.05.1935.	
106.	Naglis	Fridrihs	04.10.1933.	21.01.1935.	
107.	Paklons	Arvīds	04.10.1933.		
108.	Pivors	Konstantīns	04.10.1933.		
109.	Ruško (Veldre)	Serafims	04.10.1933.	21.01.1935.	
110.	Spūlis-Vilcāns	Kazimirs	04.10.1933.		
111.	Stabaušs	Antons	04.10.1933.	26.11.1934	
112.	Šaicāns	Vladislavs	04.10.1933.	13.05.1935.	
113.	Treikalis	Antons	04.10.1933.		
114.	Tutins	Roberts	04.10.1933.	13.05.1935.	
115.	Rogoļevs	Grigorijs	31.01.1934	13.05.1935.	Izslēgts 05.10.1936.
116.	Kurčins	Pēteris	31.01.1934.	26.11.1934.	
117.	Latkovskis	Jāzeps	31.01.1934.		Izstājies 1934.
118.	Muižnieks	Antons	31.01.1934.		
119.	Pudulis	Arkādijs	31.01.1934.	26.11.1934.	
120.	Pudulis	Pēteris	31.01.1934.		
121.	Ritovs	Arkādijs	31.01.1934.	21.01.1935.	
122.	Bušs	Aleksandrs	08.10.1934.	11.05.1936.	
123.	Kaulačs	Staņislavs	08.10.1934.	30.11.1936.	
124.	Kiričenkovs	Pēteris	08.10.1934.	02.12.1935.	
125.	Klincāns	Ādams	08.10.1934.	10.05.1937.	
126.	Leišups	Jānis	08.10.1934.	02.12.1935.	
127.	Murāns	Francis	08.10.1934.	11.05.1936.	

128.	Ņukša	Broņislavs	08.10.1934.	20.01.1936.	
129.	Rubulis	Nikolajs	08.10.1934.	11.05.1936.	
130.	Sarkans	Pēteris	08.10.1934.	02.12.1935.	
131.	Ancāns	Augusts	07.10.1935.		
132.	Barkāns	Antons	07.10.1935.	24.01.1938.	
133.	Kapustāns	Jānis	07.10.1935.	11.05.1936.	
134.	Timeniķis	Staņislavs	07.10.1935.	11.05.1936.	
135.	Vorkalis	Antons	07.10.1935.	11.05.1936.	
136.	Mičulis	Vladislavs	21.10.1935.	11.05.1936.	
137.	Čamans	Jāzeps		Uzņemts par goda fil! 20.01.1936.	
138.	Olekšs	Kazimirs		Uzņemts par goda fil! 20.01.1936.	
139.	Babris	Boļeslavs	10.02.1936.	30.11.1936.	Izstumts uz 5 gadiem, pēc tam izslēgts uz 99 gadiem 15.01.1940.
140.	Barūklis-Volāns	Broņislavs	12.10.1936.		
141.	Šablovs	Kazimirs	12.10.1936.	24.01.1938.	
142.	Broks	Eduards	12.10.1936.	24.01.1938.	
143.	Cunskis	Leopolds	12.10.1936.	10.05.1937.	
144.	Zeļčāns	Pēteris	12.10.1936.		Izstājies 18.01.1937.
145.	Baiks	Heinrihs	08.02.1937.	24.01.1938.	
146.	Aišpurs	Pāvils	27.09.1937.	02.05.1938.	
147.	Bušs	Henriks	27.09.1937.	27.11.1939.	
148.	Cvetkovs	Jānis	27.09.1937.		
149.	Daudišs	Ignats	27.09.1937.	28.11.1938.	
150.	Grišāns	Francis	27.09.1937.	28.11.1938.	
151.	Kikusts	Aleksandrs	27.09.1937.	28.11.1938.	
152.	Korsaks	Kārlis	27.09.1937.	02.05.1938.	
153.	Paklons	Teodors	27.09.1937.	28.11.1938.	
154.	Paškevičs	Ignāts	27.09.1937.	02.05.1938.	

155.	Sidorovs	Arkādijs	27.09.1937.	28.11.1938.	
156.	Vilmanis	Jāzepe	27.09.1937.	28.11.1938.	
157.	Zadvinskis	Romāns	27.09.1937.	28.11.1938.	
158.	Elsts	Donalds	04.10.1937.	28.11.1938.	
159.	Konivals	Vladislavs	04.10.1937.	28.11.1938.	
160.	Kravalis	Jānis	04.10.1937.		Izslēgts 01.11.1937.
161.	Spridzāns	Vladislavs	04.10.1937.	02.05.1938.	
162.	Buračevskis	Stefans	07.02.1938.	28.11.1938.	
163.	Grebežs	Jānis	07.02.1938.	28.11.1938.	
164.	Savickis	Donats	07.02.1938.	28.11.1938.	
165.	Baško	Jāzepe	14.02.1938.	28.11.1938.	
166.	Akmens	Antons	10.10.1938.	08.05.1939.	
167.	Ancāns	Roberts	10.10.1938.	08.05.1939.	
168.	Broks	Jānis	10.10.1938.	08.05.1939.	
169.	Džeriņš	Leons	10.10.1938.	08.05.1939.	
170.	Eljašāns	Aleksandrs	10.10.1938.		
171.	Okrut-Šilo	Nikolajs	10.10.1938.	08.05.1939.	
172.	Rubenis	Konstantīns	10.10.1938.		
173.	Sidorāns	Viktors	10.10.1938.	08.05.1939.	
174.	Začs	Antons	10.10.1938.	08.05.1939.	
175.	Zudāns	Zenons	10.10.1938.		
176.	Deičmanis	Izidors	13.02.1939.	08.05.1939.	
177.	Krakops	Ignats	13.02.1939.	27.11.1939.	
178.	Rubenis	Jāzepe	13.02.1939.		Izstājies 04.12.1939.
179.	Skrinda	Kazimirs	13.02.1939.	27.11.1939.	
180.	Šmugajs	Eduards	13.02.1939.	27.11.1939.	
181.	Začs	Staņislavs	13.02.1939.	27.11.1939.	
182.	Zelčs	Boļeslavs	13.02.1939.	08.05.1939.	
183.	Bernāns	Vladislavs	09.10.1939.	06.05.1940.	
184.	Dumarovs	Meikuls	09.10.1939.	06.05.1940.	
185.	Pavārnieks	Benedikts	09.10.1939.	06.05.1940.	

186.	Pizičs	Staņislavs	09.10.1939.		
187.	Taimiņš	Antons	09.10.1939.	06.05.1940.	
188.	Urtāns	Vladislavs	09.10.1939.	06.05.1940.	
189.	Znotiņš	Kazimirs	09.10.1939.	06.05.1940.	
190.	Zubko	Pēteris	09.10.1939.	06.05.1940.	
191.	Žurkovskis	Aleksandrs	09.10.1939.	06.05.1940.	
192.	Jaudzems	Staņislavs	29.01.1940.	06.05.1940.	
193.	Pelšs	Jānis	29.01.1940.	1942.	
194.	Francis	Antonijs	07.12.1947.	25.01.1950.	
195.	Rancāns	Onufrijs	07.12.1947.	25.01.1950.	
196.	Upenieks	Ludvigs	1948.	02.12.1950.	
197.	Vilcāns	Jānis	02.12.1950.		
198.	Velkme	Jānis		Uzņemts par goda fil 08.12.1951.	
199.	Puisāns	Tadeušs	1953.II		Izstājies 15.11.1984.
200.	Raidonis	Alberts	1953.II	1955.	
201.	Rundāns	Viktors		1953.II	
202.	Začs	Pauls	1956.		
203.	Babris	Pēteris		1957.	
204.	Rubāns	Eduards	08.12.1957.	1958.	
205.	Bricis	Jānis	1957.	1958.	
206.	Rundāns	Juris	1957.	1958.	
207.	Deksnis	Kazimirs	1958.	1959.	
208.	Jaudzems	Juris	1958.	1959.	
209.	Rundāns	Gunārs	1958.	1959.	
210.	Šķirmants	Jānis	1958.	1959.	
211.	Ruško	Jānis	60. gados (?)		
212.	Jaundzems	Jēkabs	1960.	1965.	
213.	Olševskis	Vitolds	1960.II	1961.	
214.	Vilmanis	Jānis	1960.II	29.12.1962.	

215.	Daugavietis	Andris	1961.	1962.	
216.	Jaudzems	Francis		1963.	
217.	Šķirmants	Viktors	1963.	04.12.1965.	
218.	Butkis	Vito	08.08.1964.	04.12.1965.	
219.	Gorsvāns	Staņislavs	08.08.1964.	04.12.1965.	
220.	Deksnis	Eduards Bruno	03.1965.	06.1967.	
221.	Putnis	Andris	05.1965.	27.08.1966.	Izstājies 12.1977.
222.	Ābols	Persijs		11.1967.	
223.	Batņa	Eduards		11.1967.	
224.	Bernāns	Juris		11.1967.	
225.	Erts	Voldemars		11.1967.	
226.	Miklaševics	Vilis		11.1967.	
227.	Stūriška (Stars)	Ēriks	1966.II	11.1967.	
228.	Daugavietis	Juris		06.06.1970.	
229.	Putnis	Pēteris	09.1968.	06.06.1970.	
230.	Ancāns	Gvido Imants	1970.	03.06.1972.	
231.	Ladusāns	Staņislavs		Uzņemts par goda fil! 1970.	
232.	Ručs	Kazimirs		Uzņemts par goda fil! 1970.	
233.	Bojārs	Juris	1970.II		
234.	Rezebergs	Andris	1970.II		
235.	Tutins	Eduards Roberts	1970.II		
236.	Spravniks	Valdis	1972.II	06.1973.	
237.	Beinarovics	Andrs		1975.	
238.	Freimanis	Viesturs		05.06.1976.	
239.	Upenieks	Sigurds	1975.	05.06.1976.	
240.	Zariņš	Pēteris	1975.	05.06.1976.	
241.	Stikuts	Andrejs	1976.		Izslēgts 25.11.1977.
242.	Rubulis	Juris	06.06.1976.		
243.	Pērkons	Mārtiņš	25.06.1976.	25.11.1977.	

244.	Dindzāns	Vincentis	1976.II		
245.	Ancāns	Pēteris	1976.II	25.11.1977	
246.	Kokins	Broņislavs		Uzņemts par goda fil! 09.1977.	
247.	Zariņš	Andris	06.10.1978.	03.09.1981.	
248.	Vārna	Leons		Uzņemts par goda fil! 29.09.1979.	
249.	Mičulis	Sīmanis	29.09.1979.		
250.	Bergmanis	Pēteris	04.10.1981.	07.12.1985.	
251.	Dindzāns	Andris	08.06.1985.	06.07.1986.	
252.	Ķirsis	Andris	19.02.1986.	05.12.1987.	
253.	Prāmnieks	Kārlis	06.07.1986.	05.12.1987.	
254.	Prāmnieks	Jānis	24.07.1986.	05.12.1987.	
255.	Dimants	Rūdolfo	27.10.1990.	18.05.1991.	Izstājies 24.10.1995.
256.	Gertmanis	Juris	27.10.1990.	18.05.1991.	
257.	Kapustāns	Jānis	27.10.1990.	18.05.1991.	
258.	Kravalis	Guntars	27.10.1990.	18.05.1991.	Izslēgts līdz saistību nokārtošanai 21.11.1995.
259.	Kravalis	Kārlis	27.10.1990.	18.05.1991.	
260.	Kravalis	Zigfrīds	27.10.1990.	18.05.1991.	
261.	Naglis	Andris	27.10.1990.	18.05.1991.	
262.	Urtāns	Andris	27.10.1990.	18.05.1991.	
263.	Urtāns	Juris	27.10.1990.	18.05.1991.	
264.	Platacis	Jānis	12.10.1991.	29.05.1992.	
265.	Buls	Normunds	26.10.1991.	29.05.1992.	
266.	Teivāns	Jānis	26.10.1991.	29.05.1992.	
267.	Baltakmens	Raimonds	01.12.1991.	29.02.1992	
268.	Berezovskis	Zigfrīds	01.12.1991.	29.02.1992.	
269.	Evarts-Bunders	Pēteris	18.12.1991.	29.05.1992.	Izslēgts uz 99 gadiem 23.04.1996.
270.	Orleāns	Valdis	18.12.1991.	29.02.1992.	

271.	Počas	Kārlis	11.01.1992.	29.02.1992	
272.	Prikulis	Jānis	11.01.1992.	29.02.1992.	
273.	Prikulis	Juris	11.01.1992.	29.02.1992.	
274.	Rancāns	Francis	11.01.1992.	29.02.1992.	
275.	Kikusts	Daniels	05.09.1992.	14.11.1992.	
276.	Prikulis	Juris	05.09.1992.	21.12.1993.	
277.	Bērziņš	Kārlis	07.11.1992	21.12.1993.	
278.	Brīvulis	Ivo	11.01.1994.	03.05.1994.	
279.	Prikulis	Reinis	11.01.1994.	03.05.1994.	
280.	Leveika	Reinis	22.11.1994.		
281.	Miglinieks	Aldis	22.11.1994.	05.12.1995.	
282.	Boreiko	Ivars	28.02.1995.	05.12.1995.	
283.	Ādminis	Juris	14.03.1995.		
284.	Barinovs	Ģirts	25.04.1995.		Izslēgts 12.03.1996.
285.	Apinis	Mārcis	26.09.1995.	23.04.1996.	
286.	Brants	Armands	26.09.1995.	23.04.1996.	
287.	Kaleinis	Gatis	26.09.1995.	23.04.1996.	
288.	Podnieks	Mārtiņš	26.09.1995.	23.04.1996.	
289.	Bikše	Indulis	16.01.1996.	06.05.1997.	
290.	Peize	Andris	16.01.1996.		
291.	Brīvulis	Armands	09.04.1996	06.05.1997.	
292.	Muhametšins	Roberts	09.04.1996.		Izslēgts 23.09.1997.
293.	Broks	Edmunds	23.04.1996.		Izslēgts 15.09.1998.
294.	Bērziņš	Jānis	24.09.1996.	06.05.1997.	
295.	Stupmanis	Kārlis	24.09.1996.	06.05.1997.	
296.	Puga	Harijs	11.03.1997.	15.12.1998.	
297.	Viļums	Valdis	11.03.1997.	15.12.1998.	
298.	Pētersons	Mārcis	13.05.1997.	15.12.1998.	
299.	Binovskis	Armands	10.02.1998.		
300.	Kazaks	Andris	10.02.1998.		
301.	Šlihta	Mareks	10.02.1998.		

302.	Strīpnieks	Juris	26.01.1999.		
303.	Boris	Agris	09.03.1999.		
304.	Freimanis	Rihards	09.03.1999.		
305.	Gudakovskis	Ģirts	09.03.1999.		
306.	Indriksons	Juris	09.03.1999.		
307.	Šiļko	Sandijs	09.03.1999.		
308.	Apšenieks	Andris	04.05.1999.		
309.	Gailis	Artis	04.05.1999.		
310.	Hazenfuss	Ervins	04.05.1999.		

* Nav ziņu par Antonu Jurkānu un Jāni Čakšu.

** Tukšās vietas ailēs norāda, ka dati par uzņemšanu V!K! un Sp!K! nav pilnīgi, taču vairāk ziņu redakcijas rīcībā nav. Jāpiebilst, ka arhīvā nav saglabājusies Speciālo konventu protokolu grāmata par 1928.–1934. gadu. Tāpat nav pieejami protokoli par trimdas laiku Rietumos (ziņas vāktas no Lacuanias apkārtrakstiem Rietumos). Pat par Lacuaniu Latvijā 90. gados daļa protokolu trūkst.

Pēcvārds

Lacuānias saime bija iecerējusi izdot grāmatu līdz 1997. gada 7. decembrim, kad korporācijai apritēja 70 gadu. Diemžēl dažādie iemesli, bet galvenokārt jau tas, ka krājuma sagatavošana bija jāveic ārpus mācību un maizes darba laika, kavēja tā klajā laišanu Lacuānias nozīmīgās jubilejas laikā. Tomēr nav sliktuma bez labuma: tagad krājumā ietvertie raksti ir izturējuši laika pārbaudi, un tas nevienam darbam nenāk par sliktu.

Šajā grāmatā atšķirībā no iepriekšējiem Lacuānias izdevumiem ir ietvertas visu – Latvijā un Rietumos mitušo un mītošo (gan dzīvo, gan mirušo) lakuāņu biogrāfijas. Biogrāfijās iekļautas arī ziņas par tām personām, kas ir izslēgtas vai izstājušās no korporācijas. Nav minēti tikai tie, kas Lacuānias rindās bijuši ļoti īsu laiku un nav tikuši uzņemti Lacuānias Speciālajā konventā. Grāmatā publicēto biogrāfiju apjoms atkarīgs no tā, cik plašu informāciju izdevās iegūt. Informācija, kurai trūkst droša apstiprinājuma, nav ievietota.

Akadēmiskie grādi pirms personu uzvārda uzrādīti, sākot tikai ar doktora (Dr. vai Ph. D.) grādu, neminot bakalaura vai maģistra grādu. Arī ārstiem pirms uzvārda ir likts apzīmējums Dr., kas tomēr nenozīmē medicīnas doktora (Dr. med.) grādu.

Kā jau katrā lielākā, neviennozīmīgus avotus apkojošā darbā, arī šajā grāmatā nevarējām iztikt bez kompromisiem, ko noteikušas dažādas rakstības tradīcijas, īpaši vietvārdu un personu vārdu atveidā. Ievērojot Rietumu lakuāņu lūgumu, attiecinājām Rietumos esošo ortogrāfiju uz vietvārdu Montreāla un personas uzvārdu Tichovskis, kā arī biogrāfijās minējām Pēterpili arī laikposmā, kad pilsēta tika dēvēta par Pēterburgu. Daļa ārzemju vietvārdu, kurus bija grūti latviskot, atstāti oriģinālrakstībā. Ērtības labad lakuāņu biogrāfijās visur minēta Lacuānia, nevis Unitas Letgalica (kur tas attiekos), un līdzīgi arī Abrenes aprīņķis (nevis Jaunlatgales aprīņķis vai kā citādi).

Ideja izdot grāmatu radās 1994. gada rudenī, kad Jānis Kapustāns šo priekšlikumu izvirzīja Lacuānias senioram Rietumos Kazimiram Znotiņam, kas to atbalstīja un aicināja Lacuānias konventu Latvijā izveidot komisiju grāmatas sagatavošanai un sākt darbu pie tās izveides. Te gan jāpiebilst, ka Lacuānias vēstures apzināšanās sākās agrāk – jau 1991. gada augustā, kad Jānis Kapustāns sāka pierakstīt veco lakuāņu atmiņas par buršu dzīvi pirms kara un arī vēlāk piedzīvoto. Darbs

vainagojās ar vērtīgu atmiņu iegūšanu no vecākās paaudzes filistriem, no kuriem daļa tagad jau atdusas zemes klēpī, taču viņu stāstītās atmiņas nezudīs.

1995. gada 28. februārī Lacuānias konvents izveidoja komisiju Lacuānias jubilejas krājuma izveidošanai. Komisijā ietilpa: com! Jānis Kapustāns (vadītājs), fil!fil! Francis Rancāns un Raimonds Baltakmens, com!com! Ivo Brīvulis un Reinis Prikulis. Lai ka gaitā komisijas sastāvs mainījās: fil! Jānis Kapustāns (vadītājs), fil!fil! Francis Rancāns un Juris Urtais, com!com! Ivo Brīvulis un Juris Ādminis. Tieši šie burši sagatavoja grāmatu izdošanai un strādāja pie tās pēdējos gados, kad darbs bija visintensīvākais.

Grāmatas sagatavošana balstījās uz entuziasma (par darbu, kas mērāms vairāku gadu garumā, materiālu atlīdzību neviens nesauņēma) un dažu lakuāņu – šīs grāmatas autoru – nesalaužamās ticības, ka finansu līdzekļi tiks savākti un grāmata ieraudzīs dienas gaismu. Sākumā naudas izdošanas darbiem tikpat kā nebija, reizēm trūka līdzekļu fotogrāfiju pārkopēšanai, tāpēc nācās pat spert izņēmuma soli – noteikt ārkārtas repartīciju Lacuānias konventam, lai grāmatas darbi nestāvētu uz vietas un turpinātos. Pārsvarā pie grāmatas materiālu vākšanas strādāja gados jauni lakuāņi, kam nebija pieredzes un zināšanu. Bija tikai apņēmība sākt darbu pabeigt un pierādīt sev, ka iespējams ieceres piepildīt; pierādīt, ka lakuāņi var radīt grāmatu.

Darba pirmajā posmā notika plaša materiālu vākšana par Lacuāņu un lakuāņiem. Jānis Kapustāns izpētīja Lacuānias fondu Latvijas Valsts vēstures arhīvā, kur vērtīgas bija lakuāņu rakstītās CV, kādas bija jāsniedz, stājoties korporācijā (par dažiem lakuāņiem šīs it kā skopās rindas bija vienīgais vēstures avots). Būtiski bija arī konventa protokoli, uz kuru bāzes bija iespējams izveidot diezgan detalizētu lakuāņu vispārējo sarakstu. Daudzi korporācijas saimes locekļi bija komunistu varas represēti, tāpēc vajadzēja pavadīt daudz stundu prokuratūrā un Latvijas Valsts vēstures arhīvā, izskatot represēto lietas. Nācās pārvarēt lielas grūtības, lai dabūtu atļauju interesējošās lapas nokopēt un vēlāk – samaksāt rēķinus par daudzām kopijām. Svarīgas ziņas sniedza lakuāņu tuvinieki: dzīvesbiedres, bērni, radnieki. Tika ieguldīts daudz laika sarakstēs, zvanot pa telefonu vai apmeklējot personīgi un atgādinot vairāk-

kārtīgi, ka nepieciešamas interesējošas ziņas un fotogrāfijas. Tuvinieki pārsvarā bija ļoti atsaucīgi un pretimnākoši, lai gan bija arī daži izņēmumi. Tika piedzīvoti arī patīkami brīži, kad satikām vairākus vecos lakuāņus, kas tika uzskatīti par mirušiem. Ļoti vērtīgs izziņas avots bija kāds datu centrs, ar kura palīdzību atrādām daudzas lakuāņu tuvinieku adreses un lakuāņu dzīves beigu datumus. Un visbeidzot tika izvērstā plaša sarakste ar Rietumos dzīvojošiem lakuāņiem, aicinot iesūtīt biogrāfiskas ziņas un materiālus par korporācijas vēsturi. Diemžēl no daļas rietumnieku, galvenokārt no tā sauktās jaunākās paaudzes (pareizāk būtu teikt – vidējās paaudzes) lakuāņiem, atsaucības nebija. Aktīvākie palīgi grāmatas darbā bija tieši vecākās paaudzes Rietumu lakuāņi. Tika izmantotas arī agrāk izdotās publikācijas par Lacuanu: “Lacuania–50” (1977.), “Lacuania 1925–1950”, bijeteni (1969., 1976.) un daudzie Lacuanias apkārtraksti, kas izdoti pēc kara Rietumos.

Paldies Balvu vidusskolas skolotājai Irēnai Šaicānei par veiktajiem lakuāņu meklējumiem Balvu pusē un Latgales vēstures entuziastam Henrikam Somam par sadarbību un iespēju izmantot “Latgales Datu” ziņas, kā arī aktīvajam Lacuanias konventam, kas bija iesaistīts dažādos grāmatas darbos (to var uzskatīt par zināmu grāmatas fenomenu!). Pateicamies visiem tiem Rietumu lakuāņiem, kas palīdzēja sniegt ziņas par Lacuanu un la-

kuāņiem, un īpaši – Vladislavam Bernānam, Pēterim Daugavietim, Jānim Vilcānam, Onufrijam Rancānam, Kazimiram Znotiņam un Jānim Pelšam. Liels paldies par nesavtīgu palīdzību Tadeušam Puisānam. Pateicamies visiem, kas sekmēja grāmatas tapšanu!

Jānis Kapustāns uzrakstīja un apstrādāja Vispārējā konventa locekļu (ieskaitot dibinātājus) biogrāfijas un veica fotogrāfiju sakārtošanu. Grāmatas satura rediģēšanu un teksta pārbaudi veica Jānis Kapustāns, Francis Rancāns, Juris Urtāns un Ivo Brīvulis. Lakuāņu tuviniekus meklēja Jānis Kapustāns un Ivo Brīvulis. Tekstus datorā ievadīja Ivo Brīvulis. Grāmatas finanses kārtoja Normunds Buls.

Īpaša pateicība par finansiālo ieguldījumu grāmatas izdošanā Lacuanias goda fili! Kazimiram Ručam – grāmatas galvenajam atbalstītājam, bez kura finansiālā un morālā atbalsta šo grāmatu laist klajā nebūtu iespējams. Grāmatu finansiāli atbalstīja arī Alberts Raidonis, Kazimirs Znotiņš, Kazimirs Deksnis, Eduards Bruno Deksnis, Vladislavs Bernāns un Aloizs Ancāns.

Pateicamies visiem, kas ticēja, ka šī grāmata ieraudzīs dienas gaismu, jo viņu ticība deva pamatu mūsu darbam.

Redakcijas komisija
(1999. gada augustā.)

Grāmatas redakcijas komisija – Ivo Brīvulis, Francis Rancāns, Jānis Kapustāns (redaktors), Juris Urtāns.

Izdošanai sagatavots : SIA N.I.M.S.
Rīga, LV 1050, Aspazijas bulv. 24-504, tālr. 7225215, fakss 7213101,
e-pasts nims@nims.var.lv
Drukāts: Rīga, LV 1009, Pērnavas iela 47/3, tālr. 7311622